Tiits nii xnee kyalmbañ; El Nuevo Testamento en el zapoteco de Quioquitani

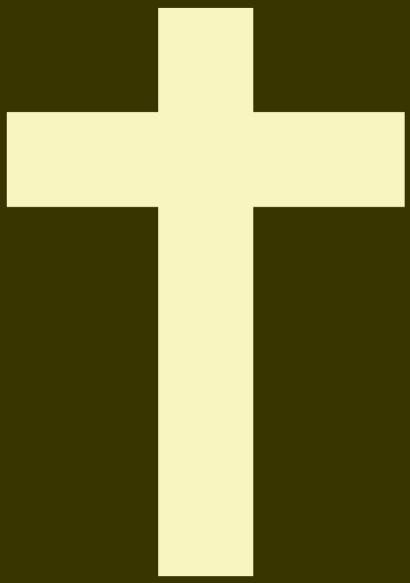

New Testament in Zapotec, Quioquitani-Quierí

(MX:ztq:Zapotec, Quioquitani-Quierí)

Tiits nii xnee kyalmbañ; El Nuevo Testamento en el zapoteco de Quioquitani

New Testament in Zapotec, Quioquitani-Quierí (MX:ztq:Zapotec, Quioquitani-Quierí)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Quioquitani-Quierí

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:
You must give Attribution to the work.
You do not sell this work for a profit.
You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.
Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Quioquitani-Quierí

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
b875d83b-1345-50dd-9fb2-879c17bf285a

Contents

San Mateo 1
San Marcos 43
San Lucas 71
San Juan 114
Hechos 147
Romanos 189
1 Corintios 205
2 Corintios 220
Gálatas 230
Efesios 236
Filipenses 241
Colosenses 245
1 Tesalonicenses 248
2 Tesalonicenses 252
1 Timoteo 254
2 Timoteo 259
Tito 262
Filemón 264
Hebreos 265
Santiago 276
1 Pedro 280
2 Pedro 284
1 Juan 287
2 Juan 291
3 Juan 292
Judas 293
El Apocalipsis 295

Kitsy nii pkëë San Mateo

Pxusykoltoo Jesucrist (Lc. 3:23-38)

1 Kitsy re xseety pxusykoltoo Jesucrist. Lo xtiiy David ni lo xtiiy Abraham sëëd Jesús.
2 Abraham kok pxosy Isaac, lëë Isaac na kok pxosy Jacob, lëë Jacob na kok pxosy Judá ni betsy Judá. 3 Chop Judá Tamar kop Fares ni Zara. Lëë Fares kok pxosy Esrom, lëë Esrom na kok pxosy Aram. 4 Lëë Aram kok pxosy Aminadab, lëë Aminadab na kok pxosy Naasón, lëë Naasón na kok pxosy Salmón. 5 Chop Salmón Rahab kop Booz. Chop Booz Rut kop Obed. Lëë Obed kok pxosy Isaí. 6 Lëë Isaí kok pxosy rey David aan chop rey David kwnaa nii kok tsiil Urías kop Salomón.
7 Lëë Salomón kok pxosy Roboam, lëë Roboam na kok pxosy Abías, lëë Abías na kok pxosy Asa. 8 Lëë Asa kok pxosy Josafat, lëë Josafat na kok pxosy Joram, lëë Joram na kok pxosy Uzías. 9 Lëë Uzías kok pxosy Jotam, lëë Jotam na kok pxosy Acaz, lëë Acaz na kok pxosy Ezequías. 10 Lëë Ezequías kok pxosy Manasés, lëë Manasés na kok pxosy Amón, lëë Amón na kok pxosy Josías. 11 Lëë Josías kok pxosy Jeconías ni betsy Jeconías. Mer tiemp ko lëë xaa Babilonia sikni xoo xaa Israel nëz Babilonia.
12 Aan loxsye ptsiñ xaa Babilonia, lëë Jeconías kop Salatiel. Lëë Salatiel kok pxosy Zorobabel. 13 Lëë Zorobabel kok pxosy Abiud, lëë Abiud na kok pxosy Eliaquim, lëë Eliaquim na kok pxosy Azor. 14 Lëë Azor kok pxosy Sadoc, lëë Sadoc na kok pxosy Aquim, lëë Aquim na kok pxosy Eliud. 15 Lëë Eliud kok pxosy Eleazar, lëë Eleazar na kok pxosy Matán, lëë Matán na kok pxosy Jacob. 16 Lëë Jacob kok pxosy José, lëë José kok tsiil Mariy, lëë Mariy na kok xñaa Jesús, xaa nii kwloolë no Crist.
17 Tsida pxusykoltoo meñ Israel kwtedy lo kislyu re destye Abraham axte David. Stsida xaa kwtedy destye David axte tse nii lëë meñ Israel sey nëz Babilonia. Stsida xaa kwtedy destye worñee lëë meñ Israel sey nëz Babilonia axte worñee lëë Crist koly.

Lëë Jesucrist koly (Lc. 2:1-7)

18 Sinrii mod koly Jesucrist. Lëë xñaa xaa Mariy no nii ktsiilña chop José. Per antes nii ktsiilña xaa, lëë Mariy kok xiñ por Kyalbini Ntson. 19 Per como tu xaa buen nak José, koklasty xaa nii nyeñ meñ nii lëë xaa blaa Mariy. Por ngo lëë xaa kwlokyeñ klaa tsilaan xaa me. 20 Lëë xaa lox kwlokyeñ nii singo kuuñtsyey xaa, tsiñee lëë tu xangly Dios kunee lo xaa lo mgaal chëb:
—José, lo xtiiy David sëëdoo. Ptsiilña Mariy, por xiñ Kyalbini Ntson kap me. 21 Lëë Mariy kap tu mëëdpkiy aan no nii kolël xaa Jesús. Singo kcholë xaa por lëë xaa kteelaa meñ xkyedzy xaa lo tol.
22 Kchësyo kok parñee kak cumplir tiits nii pxaal Dios lo profet tsiñee chëb xaa:
23 Lëë tu kwnaa yeeñ kakxiñ aan lëë
me kap tu mëëdpkiy,
aan lëë mëëd ko kcholë Emanuel.
(Tiits ko nak sinak xñee ñe: Lëë Dios nakni lëë no.)
24 Tsiñee lëë José bna, lëë xaa beeñtsyey nii kwnabey xangly Dios. Lëë xaa ptsiilña Mariy. 25 Per kwyonidy xaa Mariy, sink lëë xaa kwlës axte nii lëë Mariy kop mëëd. Aan lëë xaa kwloolë mëëd ko Jesús.

2

Lëë xaa chak kukan Jesús

1 Tsiñee lëë Jesús lox koly leñ kyedzy Belén nii ngab Judea, lëë bla xaa chak nii sëëd nëz laa xlyañ ngbidz ptsiñ Jerusalén. Lëë Herodes nak rey tiemp ko. 2 Lëë xaa chak ko kwnabtiits chëb:
—¿Ko xrey meñ Israel nii koly? Por lëë noo syoopnaal tu mëly nii kwlañ nëz laa xlyañ ngbidz. Mëly go bluuy

loo noo nii lëë xaa koly aan lëë noo syoop ksoxib lo xaa.

3 Tsiñee lëë rey Herodes biñ nii chëb xaa chak ko, lëë xaa kwyo kyalnë kchë xaa meñ Jerusalén. 4 Tsigo lëë rey Herodes kwnabey koktsyetsy kchësy xaa nii xñabey lo pxosy ni kchësy maestre ley, aan lëë xaa kwnabtiits chëb xaa:

—Pa no nii kaly Crist.

5 Lëë xaa go chëb:

—Tu kyedzy nii lë Belén nii ngab Judeaw, por lëë profet pkëë sinrii:

6 Lëë lëë do meñ Belén,
nikxe nii wiñ xkyedzy to,
mastre nono lo kchë kyedzy nii ngab Judá,
por leñ xkyedzy to kchoo tu xaa nii kñabey,
aan lëë xaa kantsi meñ Israel.

7 Loxsye ngo lëë Herodes kwtsyetsy tsilaan ksa xaa chak ko, aan lëë xaa kwnabtiits pa woortyee kon xaa mëly go. 8 Tsigo lëë xaa pxaal xaa Belén, aan lëë xaa chëb lo xaa:

—Kol tsi siko, aan kol kyub mëëd ko. Aan tsiñee ktsil do xaa, kol kluuy tiits lon parñee kaksoxibaa lo xaa.

9 Loxsye kwnee rey lo xaa, lëë xaa si. Aan lëë mëly nii kon xaa kwlañ tugak sinech lo xaa, aan lëë ma kwsobtse axte laañee nix Jesús. 10 Tsiñee lëë ksa xaa chak ko kon nii lëë mëly kwsobtse, per nli busy ble xaa. 11 Lëë xaa kwsëëb leñ yu, aan tsiñee lëë xaa kon mëëd chop xñaa mëëd Mariy, lëë xaa pkady or, yaal ni ngwaan xlyaa nex nii lë mirra. 12 Per lëë Dios kwnee lo xaa lo mgaal. Chëb Dios nii nody nii tsiktedy xaa lo Herodes. Por ngo lëë xaa kwseñ stu nëz par kyey xaa xkyedzy xaa.

Lëë José sey nëz Egipto

13 Tsiñee lëë ksa xaa chak ko bi, lëë tu xangly Dios kunee lo José lo mgaal chëb:

—Kuxche, biy mëëd ni biy xñaa mëëd aan pxooñ kwey nëz Egipto. Por lëë Herodes kyub mëëd par kuty xaa mëëd. Kwyo siko axte nii kñen lool stub.

14 Lëë José kuxche aan kyool sini xaa mëëd chop xñaa nëz Egipto. 15 Siko kwyo xaa axte nii lëë Herodes kuty. Kchësy nrii ptsyool xaa parñee kak cumplir xtiits Dios nii kwnee profet tsiñee chëb xaa: “Egipto byakxin xiñaa.”

Lëë Herodes xñabey kety mëëdpkiy

16 Tsiñee lëë Herodes byeñ nii lëë ksa xaa chak ko pkëëti xaa, per nli busy blëë xaa. Aan lëë xaa kwlii cuent pa wortyee kon xaa chak ko mëly, aan lëë xaa kwnabey kuty kchësy mëëdpkiy nii chap chop iz par kyety nii no leñ kyedzy Belén ni leñ kyedzy nii nche kexka siko. 17 Singo mod lëë tiits nii kwnee profet Jeremías kok cumplir tsiñee chëb xaa:

18 Leñ kyedzy Ramá biiñ Raquel,
porñee lëë kchë xiñ me kuty,
aan nikxe xñee meñ lo me,
per xekwty me, lëë me choon.

19 Per loxsye kuty Herodes, lëë tu xangly Dios kunee lo José lo mgaal xtañ meñ Egipto chëb:

20 —Kuxche, aan byey Israel ksal mëëd ni xñaa mëëd, por lëë kchësy xaa nii kokladzy nyuty mëëd kuty.

21 Tsigo lëë José kuxche aan lëë xaa sikni mëëd chop xñaa nëz Israel. 22 Per tsiñee biñ xaa nii lëë xiñ Herodes nii lë Arquelao sob xñabey Judea, lëë xaa ptsyeb nyey xaa siko. Aan como lëë Dios kaa kwneel lo xaa lo mgaal, lëë xaa sey nëz Galilea. 23 Tsiñee lëë xaa ptsiñ Galilea, lëë xaa kwtedyso tu kyedzy nii lë Nazaret. Singo mod lëë xtiits profet kok cumplir tsiñee chëb xaa nii xaa Nazaret kak Jesús.

3

Lëë Juan xluuy xtiits Dios

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Leñ tse go lëë Juan Bautist bislo xluuy xtiits Dios tañ pidzy nii nche Judea, 2 xñee xaa:

—Kol ktikche styoo do lo Dios, porque lëë wor kutsiñ nii lëë Dios kñabey.

3 Lëë Juan nak xaa nii pseety profet
Isaías tsiñee chëb xaa:
Son meñ tsiy xaa tsiñee lëë xaa kñee
lo meñ tu tañ pidzy këb xaa:
“Kol kxixkwaa nëz nii tedy xaa nii
xñabey.
Kol kwii tu nëz tubli.”
4 Kits lady camey kwyaa xab Juan,
lëë xcinturón xaa kwyaa con kidy.
Nkwxandx ni tsiñ tañ taw xaa. 5 Tsigo
lëë meñ Jerusalén, ni meñ nii no nëz
Judea ni kchësy meñ nii ncheno kex
chu kiigwpee Jordán kwey laañee so
Juan. 6 Aan tsiñee lëë meñ lox xobtol
xtol lo Dios, lëë Juan xchoobnis meñ
chu kiigwpee Jordán.
7 Per tsiñee kon Juan nii ndaly xaa
fariseo ni xaa saduceo ptsiñ chak-
ladzy chobnis, lëë Juan chëb:
—¡Nak to sinak mëël! ¿Cho në nii lëë
do telaa lo kyalntseeb nii kxaal Dios?
8 Kol kpañ sinak xñabey Dios parñee
kak nyoo nii nli lëë do ptikche styoo
do lo Dios. 9 Kak nyaady to nii Abra-
ham nak pxosy to. Por nli xñen nii
schilo kyuñ Dios kyo re xiñ Abraham.
10 Lëë kiibyag kaa tse so mbës parñee
chug silu yag nii xkyëdy nex aan tsow
lo ki. Singo ktsyool meñ nii xtikchedy
styoo lo Dios. 11 Nli naa xchoobnis
lëë do con nis parñee kpikche styoo
do lo Dios. Per lëë xaa nii kiid tsiñee
lëën kpi kchoobnis meñ nii kniladzy
xtiits Dios con Kyalbini Ntson, ni lëë
xaa ksaksi meñ nii knilasty con ki.
Porque mastre non xaa lon, ni lab xaa
xyaldy koyaa. 12 No xpal xaa ña xaa
par kuuñnyë xaa xobxtily ni kwii xaa
tixob tublad. Lëë xaa kotsey xobxtily
leñ ngoch, per lëë xaa ksaay tixob lo
tu ki nii kyuuydy.

Lëë Juan xchoobnis Jesús (Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

13 Galilea pchoo Jesús, lëë xaa kwey
lo Juan chu kiigwpee Jordán parñee
kchoobnis Juan xaa. 14 Klo kwnëdy
Juan nchoobnis Juan xaa, chëb Juan:
—Naa no nii nyely lool par kchoob-
nisoo naa. ¿Penak nii lii sëëd lon?
15 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Pchoobnis naa, por no nii kuuñ
no cumplir nii xñabey Dios.
Lëë Juan ptee tiits. 16 Aan siikñee
lëë Jesús lox kwchobnis, lëë kpaa
byaly, aan lëë Jesús kon nii lëë xKyal-
bini Ntson Dios sëëd sëëb sinak tu
palom byab lady xaa. 17 Ni lëë xaa biñ
tsiy tu xaa nii xñee:
—Lëë xiñaa nii xkëstyoon so ske.
Xlen lo xaa.

4

Lëë xaatox chuñ Jesús preb (Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

1 Loxsye kwchobnis Jesús, lëë Kyal-
bini Ntson kuni xaa tañ pidzy par kuñ
xaatox xaa preb.
2 Ni tu pe tawdy Jesús lo choow
kpidz ni choow kyool nii kwyo xaa
tañ pidzy ko. Por ngo, tsiñee lëë xaa
kwlaañ, 3 lëë xaatox kwey lo xaa chëb:
—Deelñee nli Xiñ Dios nakoo, kwn-
abey nii kyak kyo nii nche ske kyax-
tily.
4 Per lëë Jesús chëb:
—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios
xñee: “Lëdy nonsy kyaxtily kaw
meñ parñee kpañ meñ, sink no nii
kuuñtsyey meñ kchë nii xñabey Dios.”
5 Loxsye ngo lëë xaatox kuni xaa
leñ kyedzy Jerusalén, aan lëë xaatox
blëëp xaa kik lidzy Dios laañee mastre
klaa, 6 ni lëë xaatox chëb lo xaa:
—Deel nli Xiñ Dios nakoo, kwyas
nu aan byab lyu, por leñ xkitsy Dios
xñee:
Lëë Dios kxaal xangly kakni lii.
Lëë angly kñaasy lii con ña xaa,
parñee lasty kyo niyoo.
7 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Leñ xkitsyak Dios xñee: “Kuñdyoo
Dios nii xñabey lii preb.”
8 Lëë lultime lëë xaatox kuni Jesús
tu kik kiy nii per nli busy klaa, aan lëë
xaatox bluuy kchësy kyedzy nii nche
lo kislyu ni kchësy cos non nii no low,
9 aan lëë xaatox chëb lo Jesús:
—Snetsyaa kchësyo lool deelñee
soxiboo lon.
10 Lëë Jesús chëb:
—Bichee nu, xaatox, por leñ kitsy
nii kë xtiits Dios xñee: “Psoxib lo Dios
nii xñabey lii ni xtiits sye xaa psoob.”

11 Tsigo lëë xaatox psaan Jesús aan
lëë xangly Dios kuni nii taw xaa.

Lëë Jesús xluuy xtiits Dios Galilea (Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

12 Tsiñee biñ Jesús nii lëë Juan no
skiib, lëë xaa kwseñ nëz, lëë xaa si
nëz Galilea. 13 Per byodre xaa leñ
kyedzy Nazaret, sink lëë xaa kwt-
edyso tu kyedzy nii lë Capernaum nii
nche chu nistoo Galilea. Kexka siko
nak xtañ meñ Zabulón ni xtañ meñ
Neftalí. 14 Kchësy nrii kok parñee kak
cumplir nii kwnee profet Isaías tsiñee
chëb xaa:
15 Xtañ meñ Zabulón ni xtañ meñ Nef-
talí,
kyedzy nii nche stublad chu kiigwpee
Jordán,
kexka chu nistoo Galilea, laañee no
meñ sit.
16 Lo nguey mbañ meñ go,
per lëë meñ go kon tu bini ngol.
Lëë nguialkuty xñabey lo meñ go,
per lëë bini go psaani lo meñ go.
17 Destye wor go lëë Jesús bislo xñee
lo meñ:
—Kol ktikche styoo do lo Dios, por
lëë wor kutsiñ nii lëë xaa kñabey.

Lëë Jesús xkwetsy tap ngoosy mël (Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

18 Tu tse lëë Jesús sitedy chu nis-
too Galilea, tsiñee lëë xaa kon chop
ngoosy mël nii nche kchon xkyex lo
nis. Chop betsy nak xaa. Tu xaa lë
Simoñ Pedre, lëë stu xaa lë Ndresy.
19 Aan lëë Jesús chëb lo xaa:
—Kol tënal naa parñee jkoostre to
mël, sink lëën kluy lo do xa kluuy do
xtitsaa lo meñ.
20 Wor go kazh nche gak xkyex xaa,
lëë xaa sinal Jesús.
21 Sijtyak kwsë Jesús, lëë xaa kon
schop ngoosy mël. Tu xaa lë Jacob,
lëë stu xaa lë Juan. Xiñ Zebedeo nak
xaa chop xaa. Lëë xaa no jkëtë xkyex
xaa leñ tu barkw ksa xaa pxosy xaa.
Lëë Jesús kwtsyetsy xaa, 22 aan wor
go kazh lëë xaa psaan pxosy xaa leñ
barkw. Lëë xaa sinal Jesús.

Lëë Jesús chuuñ kyak meñ (Lc. 6:17-19)

23 Kunsë Jesús tyub xtañ meñ
Galilea, aan kchë leñ ktoo nii kwey
xaa bluuy xaa xa nak xkyalwnabey
Dios lo meñ, ni beeñ kyak xaa meñ
xsyaknë. 24 Tyub nëz Siria biñ meñ
nii chuuñtsyey Jesús. Por ngo nii
kchëlo meñ xsyaknë kwey lo Jesús.
Kwey meñ nii no kyalbini mal leñ
styoo, ni meñ nii chak wety, ni
meñ nii kutoo lady, aan kchësy meñ
xsyaknë go beeñ kyak Jesús. 25 Ndaly
meñ Galilea, ni meñ Decápolis, ni
ndaly meñ Jerusalén, ni meñ Judea,
ni meñ nii ncheno stublad chu
kiigwpee Jordán kunal Jesús.

5

Lëë Jesús xluuy xtiits Dios tañ

1 Tsiñee Lëë Jesús kon kchësy meñ
go, lëë xaa kwsob tu chex kiy. Lëë
meñ big lo xaa 2 aan lëë xaa bislo
beeñ kseedy xaa meñ chëb xaa:
3 —Dichos meñ nii xyeñ no xtol, por
lëë meñ go kyey laañee xñabey Dios.
4 'Dichos meñ nii no kyalnë, por lëë
Dios kchoobladzy styoo meñ go.
5 'Dichos meñ ndoladzy, por lo meñ
go ktee Dios kislyu.
6 'Dichos meñ nii choxko kuuñtsyey
nii chakladzy Dios por stee Dios
kchësy nii kñab meñ go.
7 'Dichos meñ nii xkëstyoo xcom-
bañer, por skëstyoo Dios meñ go.
8 'Dichos meñ nii tubli no styoo, por
lëë meñ go kan Dios.
9 'Dichos meñ nii xkwëës tily,
porque lëë meñ go kak xiñ Dios.
10 'Dichos meñ nii xtyedy kyalnë
por xtiits Dios, por lëë meñ go kyey
laañee xñabey Dios.
11 'Dichos to, tsiñee kutsyetsy meñ
do ni ksaksi meñ do ni tsiñee por
xtitsaa jkots tiitskizh meñ do. 12 Kol
kle ni kol ko nguiool styoo do, por lëë
Dios kizh lëë do tsiñee ktsiñ do kpaa.
Siñee xsaksi gak meñ lëë do psaksi
meñ kchë profet nii biid penaadle.

Sedy ni bini (Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 'Lëë do nak sinak sedy lo kislyu
re. Per deelñee ksaan sedy xinxiyo,

¿xa kyak nxiyo stub? Lëëw ksyëëb porñee pa xkiiñtrew aan lëëw subniy kchë meñ nii xtyedy nëz.

14 'Lëë do nak sinak bini nii xsaani
lo kislyu. Nak to sinak tu kyedzy
nii nche tu kik kiy. Chilody tsolano.
15 Ni nan gaa to nii xkëëdy meñ tu
bini parñee kolan meño leñ tu cajón,
sink lëë meñ xsoob bini go tu laañee
ksaaniw lo kchë meñ nii sëëb leñ
yu. 16 Singo gak kaa lëë do kol ktee
nii ksaani xbini do lo meñ, parñee
tsiñee kan meñ kchësy cos buen nii
chuuñtsyey do, stee meñ skizh lo Tat
Tios nii sob kpaa.

Lëë Jesús xluuy xa nak xley Moisés

17 Chëb Jesús lo meñ:

—Këbty to tsaaplaa lëën syely parñee knilastre to xley Moisés ni kchë nii bluuy profet nii pxaal Dios penaadle. Lëdyo gon, sink lëën syely parñee kuñno cumplir. 18 Ni lëën xñe kaazhkaa lo do nii mentre bii no kpaa ni bii nche kislyu, kyaaldy ni tu letre ni ni tu punt nii kë lo xley Moisés. Kchësyo kak cumplir. 19 Por ngo, kchë meñ nii xsaldy tu cos nii xñabey Dios, nikxe tu cos wiñsyew, ni deelñee xluuydy meñ lo xcombañer ksoob xtiits Dios, tsiñee lëë meñ go ktsiñ laañee xñabey Dios, lëë Dios ksyablyu meñ go. Per lëë meñ nii ksal kchë kchësy nii xñabey Dios ni kluuyo lo xcombañer, lëë Dios klisklaa meñ go laañee xñabey Dios. 20 Por ngo, deelñee tsoxkody to nii kuñ do gan lo maestre ley ni lo meñ fariseo nii kuuñtsyey do nii xñabey Dios, tsitsiñdy tse nii sëëb to laañee xñabey Dios.

Lëë Jesús xluuy xa nak kyalwlëë. (Lc. 12:57-59)

21 'Pe lëdy kayonle gaa to nii chëb Dios lo pxusykoltoo do: "Kujtyoo, por lëë meñ nii kuty saa bñech tsi lo xtisy." 22 Per naa nii xcuentaa, lëën xñe nii kchë meñ nii klëë lo xcombañer, lëë Dios ksaksi meñ go. Lëë kchë gaa meñ nii kxiñ tiits lo xcombañer, lëë xaa nii xñabey ksaksi meñ go. Per lëë meñ nii këb lo xcombañer: "Pa xkiiñdyoo", lëë Dios kxaal meñ go lo ki nii chek linfiern.

23 'Por ngo, deelñee sol lo pkoog aan ksaladzyoo nii ngol falt lo xcombañeeroo, 24 psaan nii sijkadyoo lo Dios lo pkoog aan kuknab perdón lo xcombañeeroo. Tsigolye schilo kpikcheel lo pkoog aan kokonoo nii sijkadyoo lo Dios.

25 'Deelñee xkëëkiy tu xaa lii aan chakladzy xaa tsikso xaa lii lo xtisy, kunee lo xaa lëë ka bii xteedyo tiits, porque deelñee kyaaboo ña xtisy, lëë xtisy këb lo mayor: "Kol ko xaa gue skiib", aan lëë xaa ko lii skiib. 26 Aan xsobaa nii kchoodyoo skiib axte nii kizhoo lal nii kñab xaa lool.

Lëë Jesús xluuy nii ndox tsoni meñ tsiil xcombañer

27 'Pe lëdy kayonle gaa to nii chëb Dios: "Tsonidyoo tsiil stu meñ." 28 Per naa nii xcuentaa lëën xñe nii cualquiersye tu xaa nii kan tu kwnaa aan ksya styoo xaa tsoni xaa me, nikxe nii beeñtsyeydy xaaw, tu tol le ngo beeñtsyey xaa.

29 'Singo tsigo busy, deelñee mëlool nii sob nëzli chuñ xtoloo, kwliiw aan psëëbo. Porque penakty nii kindy tu mëlool, lëjty nii chop mëlool sob aan kyeyoo linfiern. 30 O deelñee gaa ñalil chuñ xtoloo, pchugo aan psëëbo, porque penakty nii sobty tu ñal, lëjty nii chop ñal sob aan kyeyoo linfiern.

Lëë Jesús xluuy xa nak kyalwsëëb tsiil
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

31 'Ni kayonle gaa to nii chëb Dios: "Cualquiersye xaa nii ksëëb tsiil no nii ktee xaa tublë kitsy lo me nii lëë xaa blaa me." 32 Per naa nii xcuentaa lëën xñe nii deelñee klaa tu xaa tsiil aan pkaady me chop me stu mguiy lo xaa, lëë xaa xyub nii tsoni me stu mguiy. Aan cualquiersye xaa nii ktsiilña tu kwnaa nii psëëb tsiil le, lëë xaa chuuñtsyey tol.

Lëë Jesús xluuy nii nody nii jkon meñ Dios

33 'Ni kayonle gaa to nii chëb Dios lo pxusykoltoo do: "Tu cos nii pkonoo beeñtsyeyo." 34 Per naa nii xcuentaa

lëën xñe nii por ni tu cos jkondy to Dios. Jkondy to por kpaa, porque siko sob Dios, 35 ni jkondy to por kislyu, por lo kislyu xsyo niy Dios, ni jkondy to por kyedzy Jerusalén, porque Dios nak rey siko. 36 Ni jkondy to Dios por kik to, porque ni tu kits kik to chilody kuuñ jkiitsy to o kuuñnyeesy kaa to. 37 Tsiñee xñee do nii nli tu cos, ktsëëdy to lo xtiits to, tugak kol nee nliw. O deelñee gaa xñee do nlidyo, tugak kol nee nii nlidyo, ktsëëdy to lo xtiits to, por ndox nii ktsëë do lo xtiits to.

Deelñee ko tu meñ falt lool, buendy nii kogookoo falt lo meñ go (Lc. 6:29-30)

38 'Kayonle gaa to nii chëb Dios: "Deelñee kwii tu meñ mëlool, kwlii gak mëlo meñ go, o deelñee kwii tu meñ tu laayoo, kwlii gak tu lay meñ go." 39 Per naa nii xcuentaa lëën xñe nii deelñee no cho chakladzy ksaksi lii, psaan, o deelñee gaa kyaasy tu xaa kwesyoo, ptee wi stublad kwesyoo kyaasy xaa. 40 Deelñee tsikso tu xaa lii lo xtisy parñee kla xaa xmaankwoo, blaa kla xaa wi xchakeetoo. 41 Deelñee jkoy xoo tu xaa lii xyow xaa tu mily metre, biyo chop mily metre. 42 Deelñee kñab meñ nii kteedyoo tu cos lo meñ singosy, pteedyo, ni jkaadyoo cos lo meñ nii xñabtiñ.

Kol jkëstyoo meñ nii xtilyni lëë do (Lc. 6:27-28, 32-36)

43 'Ni kayonle gaa to nii lëë pxusykoltoo do kwnee: "Pkëstyoo meñ nii ngui xñee lool, per ptilyni meñ nii xtilyni lii." 44 Per naa nii xcuentaa lëën xñe: Kol jkëstyoo meñ nii xtilyni lëë do ni kol nab nii kakni Dios meñ nii kënlaag lëë do, 45 tsiin kak to xiñ Tat Tios nii sob kpaa. Por lëë xingbidz xaa xsaani lo meñ ngoptol ni lo meñ buen, ni lëë xaa xsyaab kyo par meñ nii chuñ kyalbuen ni meñ nii chuñ kyalmal. 46 Ni tu pe kneesty Dios lo do deelñee xaktyee meñ nii ngui xñee lo do xkëstyoo do. Por singo gak chuuñtsyey kchë xaa yoox nii xtop tumi par kyeyo lo xtisy nii sob Roma. 47 Deelñee xaktyee meñ nii xyuumbey do xkëëptyux to, pe nano. ¿Pe lëdy singo nayak chuuñtsyey meñ nii xnilasty Dios? 48 Kol ksaan xtol do, porque nody xtol pxosy to nii sob kpaa.

6

Lëë Jesús xluuy xa kuñ meñ kyalbuen

1 'Kuñdy to kyalbuen laañee nche meñ parñee kanpee meño. Por ni tu pe kneesty Dios lo do singo mod. 2 Por ngo, tsiñee jkadyoo tu cos lo meñ nii no lyaadzy, jkëëdyoo tsyetsy nii lëëw pkadyoo, sinak chuuñtsyey grol meñ leñ ktoo ni pal nëz parñee kakyetypee lë xaa nii lëë lëësy xaa buen. Por lëën xñe kazh nii ni tu pe kteejtre Dios lo xaa go. 3 Singo tsigo busy tsiñee jkadyoo tu cos lo meñ nii no lyaadzy, per ni tu lo xamiigwoo kutiistylo. 4 Tsilaan pkadyoo tsiin lëë Tat Tios nii chan kchë cos nii chuuñtsyeyoo tsilaan ktikche kyalnsaak ko.

Lëë Jesús xluuy xa kutiitsni meñ Dios (Lc. 11:2-4)

5 'Tsiñee kutiitsni do Dios, kaktyoo sinak kchë meñ nii xsyoli leñ ktoo toon pere xñee, ni kakty to sinak meñ nii xsyo pal nëz parñee kanpee meñ meñ go. Por lëën xñe kazh nii ni tu pe kteejtre Dios lo meñ go. 6 Per lëë lii tsiñee kutiitsnil Tat Tios, byo leñ liidzyoo aan psuugw chu puert aan bitiits chopsyoo Tat Tios. Aan lëë Tat Tios nii chan kchë cos nii chuuñtsyey tsilaanoo ktikche xkyalnsaakoo.

7 'Tsiñee kutiitsnil Dios, kseejtyoo tiits nii pa xkiiñdy. Kuuñtsyeydyoo sinak chuuñtsyey meñ nii xnilasty xtiits Dios. Xsyak meñ go nii por kchë nii xñee meñ go lëë Dios ksal meñ go. 8 Kutiitsnidy to Dios sinak chuñ meñ go, por nanle Tat Tios pe cos xkiiñ do nikxe karty kñab tow. 9 Sinrii no nii kutiitsni do Dios:

Tat Tios, lii nii soboo kpaa, xñab noo
nii kchë meñ kuuñ ksak lii.

10 Ni xñab noo nii ktsiñ tse nii
kñabeyoo lo kislyu sinak nii
xñabeyoo kpaa.
11 Bneetsy nii tyaaw noo natse.
12 Beeñ noo perdón sinak nii chuuñ
noo perdón meñ nii xko falt loo
noo.
13 Klaadyoo jkaal xaatox lëë noo
parñee kyaabty noo lo tol.
Pteelaa lëë noo lo xaa.
14 'Deelñee xnityladzy to falt nii xko
xcombañer do lo do, snityladzy Dios
xtol do. 15 Per deelñee knitylasty to
xfalt xcombañer do, per ni Tat Tios nii
sob kpaa knitylasty xtol do.

Lëë Jesús xñee xa kuuñ ksak meñ Dios

16 'Tsiñee kawdy to par kuuñ ksak
to Dios, ksaa mbandy to lo do parñee
kanpee meñ nii noyawdy to par kuuñ
ksak to Dios. Por singo chuuñtsyey
grol meñ ni lëën xñe kaazhkaa nii ni
tu pe kteejty Dios lo meñ go. 17 Per
tsiñee kawdy to par kuuñ ksak to
Dios, kol kiib lo do ni kol kooñ kik
to 18 parñee kyeñdy meñ nii karty
kaw do porñee lëë do noyuuñ ksak
Dios. Kol ktee nii Tat Tios sye kyeñ pe
cos noyuuñtsyey do tsiin ktikche xaa
xkyalnsaak to.

Lëë Jesús xñee nii tsoxkody meñ kap meñ ndaly cos lo kislyu
(Lc. 12:33-34)

19 'Ktobty to tub yox cos lo kislyu,
por lëëw kyëmëël ni lëë ngbaan gaa
no. 20 Sink kol tsoxko kuuñtsyey do
nii jkiiñ lo do kpaa, por siko kindy
nkwxog nii jkëëma cos ni kindy meñ
nii xkwan. 21 Parñee laañee tso gak nii
chap to tso xkyalmbañ do.

Bini nii xsaani leñ styoo meñ
(Lc. 11:34-36)

22 'Nak mëlo do sinak tu bini nii
xsaani leñ styoo do. Deelñee nxiñdy
mëlo do tyub leñ styoo do nyaani.
23 Per deelñee nxiñ mëlo do, tyub
leñ styoo do nguey. Aan deelñee
xsaanidy bini nii no leñ styoo do, ¿pe
toodyxe nguey poo yeesy nak tyub
leñ styoo do?

Chantsi Dios xiñ
(Lc. 16:13)

24 'Ni tu cho chilody kyë tsiiñ chop
lo patrón. Por neñdy sle xaa lo tu
xpatrón xaa, lëë stu lo xaa klëë xaa,
o neñdy kaa ngui kuñ xaa xtsiiñ tu lo
xpatrón xaa, aan ksaldy xaa stu xaa.
Por ngo chilody ksoob to xtiits Dios
tyub styoo do deelñee tumi tugak sini
kik to.
25 'Ni lëën xñe gaa nii tsoxkody to
nii dyon pe cos kaw do o ki gaa to
parñee kpañ do o pe cos kakw kaa
to. ¿Pe lëdy nayak mastre non kyalm-
bañ que nii xtyaaw, ni pe lëdy kaa
nayaknan do nii mastre non xcuerp
to que ladx nii chakw to? 26 Kol kan
kchë mguiñ gaanoo. Chandy ma ni
xkyëdy ma kwlaap, ni xkotseydy ma
nii ktyaaw. Lëë Tat Tios nii sob kpaa
xyaan ma. ¡Aan mastre non do lo kchë
mguiñ! 27 Nikxe gaa nii tsoxko do, per
ni tu wor chilody kiskool do lo tse nii
kpañ do.
28 '¿Penak nii choxko do por ladx nii
kakw to? Kol kuy gaanoo xa xroob
kyoo tañ aan xkyëdyo tsiiñ ni xkibtyo
ladx. 29 Per sootaa ni rey Salomón
kokwty tu ladx ngui sinak nii ngui
tu kyoo, nikxe nii ndaly cos ngui
kop xaa. 30 Deelñee Dios tsigo busy
xkakw xab kchë kizhyë nii no tañ aan
xlyëëdyak lëëw chek lo ki, ¿penak tsigo
nii xnilasty to nii lëë Dios jkakw xab
to? 31 Pe tsinidy kik to nii dyon pe cos
kaw do o pe cos ki gaa to ni pe kakw
to. 32 Kchësy cos re no meñ nii xni-
lasty Dios kyalnë, per lëë lëë do nanle
Tat Tios nii sob kpaa pe cos chak falt
lo do. 33 Por ngo, klo kol kuuñtsyey
nii xñabey Dios tsiin kxaal xaa nii kak
falt lo do. 34 Tsody to kyalnë nii dyon
pe cos kak kxe, porque xaal xaal nak
kyalnë tu tse.

7

Jkëëkiydy to xcombañer do
(Lc. 6:37-38, 41-42)

1 'Jkëëkiydy to xcombañer do tsiin
jkëëkiydy Dios to. 2 Por sinak nii
xkëëkiyak to xcombañer do jkëëkiy
Dios to, ni sinak nii chuuñtsyeyak to

kuuñtsyey Dios to. 3 ¿Penak nii xseel
chanoo kizh wiñ nii no lo xcom-
bañeeroo aan xyeñdyoo nii mastre
ngol tublë yag nii no lool? 4 ¿Xa nanoo
këëboo lo xcombañeeroo: “Kwlës dyon
kwin kizh wiñ nii no lool”, aan xkwi-
idyoo yag ngol nii no lool? 5 ¡Maaloo!
Klo kwlii yag ngol nii no lool tsiin
kchilo kanoo par kwiil kizh wiñ nii no
lo xcombañeeroo.

6 ’Kluuydy to xtiits Dios lo meñ
nii chaklasty kono, por toontlaa klëë
meñ go aan kxiix meñ go lëë do
sinak chuuñtsyey mëkw. Ni jkaydy to
kyalnsaak nii xneetsy Dios lo do chol-
sye lo meñ, por toontlaa subniy meño
sinak xsyubniy ngutsy nii xyaan meñ
ma.

Kol nab, kol kyub ni kol jkëëptyux chu yu
(Lc. 11:9-13; 6:31)

7 ’Kol nab nii jkiiñ do lo Dios tsiin
kneetsy xaaw, kol kyub cos tsiin ktsy-
ool dow, ni kol jkëëptyux chu yu tsiin
kyalyo. 8 Por kchë meñ nii kñab tu cos
lo Dios jkaaw, ni kchë meñ nii kyub
cos ktsyolo, ni kchë meñ nii jkëëptyux
chu yu lëëw kyaly.

9 ’¿Pe no tu do dyon kyax ktee tu kyo
lo xiñ tsiñee kñab xiñ do tu kyaxtily?
10 ¿Pe no gaa tu do kyax ktee tu mëël
lo xiñ do tsiñee kñab xiñ do tu mël lo
do? 11 Kol kyeñ gaanoo nii nikxe mal
do, per xtee do cos buen lo xiñ do.
¿Pe lëëdyxe Tat Tios nii sob kpaa tsigo
kteejty cos buen lo meñ nii kñabo?

12 ’Kol kan meñ sinak nii chakladzy
to kan meñ do. Por singo kë leñ kitsy
nii pkëë Moisés ni kchësy profet.

Kol tedy chu puert nii nxeñdy
(Lc. 13:24)

13 ’Kol sëëb nëz laa kë puert nii
nxeñdy. Por nxeñ puert ni nxeñ
nëz nii xkëëtañ meñ, aan ndaly meñ
xsyëëb nëz chu puert ko ni xsyeñ nëz
ko. 14 Per xisy meñ xsyëëb chu puert
nii nxeñdy, ni xisy meñ xtsiil nëz nii
xtsiñ laañee jkaa meñ kyalmbañ nii
nitylody, porñee tir ngan nëz ko.

Kchësy yag xyuumbey meño por nex nii xkyë low
(Lc. 6:43-44)

15 ’Kol kap cuent kchë lo xaa wnee
xuuy nii chakladzy kluuy xtiits Dios.
Porque xpig xaa lo do sinak tu
mëkwxiily, per lëë leñ styoo xaa go
nak xaa sinak tu mëëtsy. 16 Schilo
kyeñ do pe cos no styoo xaa deelñee
kan do kchë cos nii chuuñtsyey xaa,
por xkyëdy uv lo yakitsy ni yegw
lo yakitsy looñ. 17 Ni nan gaa to
nii deelñee buen tu yag nonsyke
nex buen xkyë low, per deelñee
buendyo nonsyke nex byodz xkyë
low. 18 Xkyëdy nex byodz lo yag buen,
ni xkyëdy nex buen lo yag nii buendy.
19 Kchësy yag nii xkyëdy nex buen lo
lëëw chug aan lëëw tsek. 20 Singo gak
kchë xaa wnee xuuy schilo kyeñ do
pe cos no styoo xaa deelñee kan do
kchë nii chuuñtsyey xaa.

Tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy
(Lc. 13:25-27)

21 ’Lëdy kchë meñ nii xñee lon nii
naa nak xaa nii xñabey sëëb laañee
xñabey Tat Tios, sink xaktyee meñ nii
nli xsoob xtiits Tat Tios sëëb. 22 Tse
nii lëë Dios kuñ kyalxtisy ndaly meñ
kñë lon: “Xsoob noo xtiitsoo. Con
xtiitspeyoo blii noo kyalbini mal, ni
con xtiitspeyoo beeñtsyeey noo kyal-
ntson.” 23 Per lëën këp lo meñ go:
“Nandyaa cho do. Kol kpichee nu,
por ngoptol do.”

Lidzy xaa nyaani ni lidzy xaa nguey
(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

24 ’Kchë meñ nii xkëëtyag xtitsaa ni
chuuñtsyeyo nak sinak tu xaa nyaani
nii psaa lidzy lady kyo. 25 Tsiñee lëë
kyo bislo ni lëë nis kok naal kiigwpee
ni lëë me bi, pe kokty lidzy xaa porñee
lady kyo sobo. 26 Per lëë kchë meñ nii
xkëëtyag xtitsaa aan chuuñtsyeydyo
nak sinak tu xaa nguey nii psaa lidzy
lo yuzh. 27 Tsiñee lëë kyo bislo ni lëë
nis kok naal kiigwpee ni lëë me bi,
lëë lidzy xaa byablyu, ¡aan kaazhkaa
kwnitylow!

28 Tsiñee lëë Jesús lox kwnee, psee
meñ biñ kchë nii bluuy xaa, 29 porñee
kwnee xaa sinak tu xaa xñabey,
kwneedy xaa sinak xñee chol mastre
ley.

8

Lëë Jesús chuuñ kyak tu meñ xsyaknë
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

1 Tsiñee lëë Jesús bikche kiy, ndaly
meñ kunal xaa. 2 Kok xtsedyak byety
Jesús kiy tsiñee lëë tu xaa xsyaknë nii
xyodz lady biid ksoxib lo xaa chëb:
—Xey, pe nëëdyoo beeñ kyak naa.
3 Tsigo lëë Jesús pxob ña kik xaa
chëb:
—Chakladzyaa nii kyakoo. Byak.
Aan wor go kazh lëë xaa nii xyodz
lady ko byak. 4 Per lëë Jesús chëb lo
xaa:
—Ni tu cho lo këëbtyoo xa byakoo,
sink byey aan kwey lo pxosy. Kuk-
sakon nii xñabey xley Moisés parñee
kan kchë meñ nii lëël byak.

Lëë Jesús chuuñ kyak xmos tu xaa nii xñabey lo soldad Roma
(Lc. 7:1-10)

5 Lëë Jesús kwsëëb lik leñ kyedzy
Capernaum tsiñee lëë tu xaa nii
xñabey lo tubtsoon soldad Roma
kunee lo xaa 6 chëb:
—Xey, lëë xmosaa xsyaknë. Lëë
xaa nix chu yu, kutoo xaa ni mban
xkyë xaa yoob.
7 Lëë Jesús kwëb chëb:
—Naa kuuñ kyakaa xmoosoo.
8 Tsigo lëë xaa xñabey go chëb:
—Xey, cho nakaa nii tsil lidzyaa.
Destye nu pxaal tiits nii kyak xmosaa
aan lëë xaa kyak. 9 Porque deel naa,
no xaa nii mastre xñabey lon, lëë naa
lo soldad xñabeyaa. Tsiñee xalaa tu
xaa mandad, chi xaa. Tsiñee xkwetsy
kaan tu xaa, chiid xaa. Singo gak
xmosaa tsiñee xñabeyaa nii kuuñtsyey
xaa tu cos, chuuñtsyey xaaw.
10 Axte psee Jesús biñ xaa nii kwnee
xaa xñabey go, aan lëë xaa chëb lo
meñ nii sinal:
—Nli gaa na karty kanaa tu
meñ Israel nii kniladzy Dios tyub
styoo sinak xniladzy xaa xñabey re.
11 Ni lëën kñeli gaa lo do nii ndaly
meñ nii nche tyub lo kislyu kawni
pxusykoltoo no Abraham, Isaac ni
Jacob tse nii lëë Dios kñabey. 12 Per
ndaly meñ nii wi xyal sob siko kwe lo
nguey ley koon ni kaw lay.
13 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xaa
nii xñabey lo soldad:
—Byey liidzyoo. Lëë nii bni-
ladzyoo tyub styool kak.
Aan wor go kazh lëë xmos xaa
xñabey go byak.

Lëë Jesús chuuñ kyak xñaatsaap Pe-dre
(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

14 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ lidzy Pedre
lëë xñaatsaap Pedre nix xlyañ xlyëë.
15 Lëë Jesús kwseñ ña me, aan lëë
xlyëë pchoo. Tsigo lëë me kuxche
beeñlo me nii taw xaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak ndaly meñ xsyaknë
(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

16 Tsiñee lëë lyu pkyey, lëë meñ
kuni ndaly xaa nii no kyalbini mal
leñ styoo lo Jesús. Aan con tublanak
tiits nii kwnee Jesús lëë kchë kyal-
bini mal go pchoo ni lëë kchë meñ
xsyaknë byak. 17 Lëë Jesús beeñtsyey
ngo parñee kuñ xaa cumplir tiits nii
kwnee profet Isaías tsiñee chëb xaa:
“Lëë xaa biy kchë xkyalkits no.”

Meñ nii kokladzy nyinal Jesús
(Lc. 9:57-62)

18 Tsiñee kon Jesús nii singootyee
ndaly meñ ptyop, lëë xaa chëb lo
xpëëdscuel xaa:
—Kol tsoo stublad chu nistoo.
19 Aan lëë tu maestre ley big chëb lo
xaa:
—Maestre, chakladzyaa sënalaa lii
laañee tsityoo.
20 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Chap mëz kyoplyoo ni chap
mguiñ pchoos, per lëë naa nii nakaa
mguiy nii pxaal Dios ni laañee
kxiladzyaa xisy wiñ chaaptyaa.
21 Loxsye ngo lëë tu xpëëdscuel xaa
chëb:

—Xey, blaa kajkeetsy kaazhaa pxosyaa, tsigo kyely nalaa lii laañee tsityoo.

22 Lëë Jesús chëb:

—Tënal naa. Lëë meñ nii nak sinak meñ kuty jkeetsy meñ kuty.

Lëë Jesús xkwëës me (Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Lëë Jesús kwyo barkw ksa xpëëdscuel. 24 Lëë xaa si lo nis ksa xaa, tsiñee lëë tu me dox bislo xchoo aan lëë barkw byaktsë nis. Per lëë Jesús nixyesy. 25 Lëë xpëëdscuel xaa beeñ kna xaa chëb:

—¡Pteelaa lëë noo, por lëë barkw nonity leñ nis!

26 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Penak nii xtsyeb to? ¿Penak nii kopty to Dios confians?

Aan loxsye chëb xaa singo lëë xaa kwnabey nii kwës me ni kwe tse nistoo, aan nli gaa tsesy byak. 27 Kchësy xpëëdscuel xaa psee xñee:

—¿Cho nak xaa re nii axte wi me ni nistoo xsoob xtiits xaa?

Lëë Jesús xkwii kyalbini mal (Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ xtañ meñ Gadara nii nche stublad chu nistoo, lëë chop xaa nii no kyalbini mal leñ styoo pchoo leñ paa aan lëë xaa big lo Jesús. Ntseeb chak xaa. Por ngo ni tu cho xtyejty nëz ko. 29 Aan lëë xaa kwchuptsyë chëb xaa lo Jesús:

—Jkaaldyoo lëë noo, Jesús. Ndon noo nii Xiñ Dios nakoo. ¿Penak sëëd ksaksil lëë noo? Karty ktsiñ xtsee noo.

30 Aan kex siko ncheyaw tubtsoon ngutsy. 31 Lëë kyalbini mal go chëb lo Jesús:

—Deelñee kwiil lëë noo, bneetsy tiitspey syëëb noo leñ ngutsy nii nche ske.

32 Lëë Jesús chëb:

—Kol sëëb.

Tsigo lëë kyalbini mal go pchoo chop leñ styoo xaa go, aan lëëw kwsëëb leñ ngutsy. Aan kchë ngutsy ko kwloo corr kukyab lo nis aan lëë ma kuty.

33 Lëë xaa nii nche nap ngutsy ko kuknitiits kyedzy, aan tsiñee ptsiñ xaa, lëë xaa bitiits lo meñ xa ptsyool xaa nii no kyalbini mal leñ styoo. 34 Aan lëë meñ kyedzy kwey laañee so Jesús, chëb meñ lo xaa: “Beeñ favor, bi nu.”

9

Lëë Jesús chuuñ kyak tu meñ nii kutoo (Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

1 Loxsye ngo lëë Jesús kwyo barkw aan lëë xaa ptsiñ laañee nche xkyedzy xaa. 2 Siko lëë meñ ptsiñni tu xaa xsyaknë nii kë yag. Tyub lady xaa kutoo. Tsiñee kon Jesús nii xniladzy xaa nii ptsiñni xaa nii lëësy Jesús chuuñ kyak meñ xsyaknë, lëë Jesús chëb lo xaa xsyaknë:

—Ndaan kwloo styool. Lëë kchë xtoloo bily.

3 Tsigo nladzy bla maestre ley nii nche siko: “Falt no ko xaa gue lo Dios.” 4 Per como xyeñ Jesús pe cos xsya styoo xaa, lëë Jesús chëb:

—¿Penak nii singueetyee xsya tol do? 5 Schilo këpaa lo meñ xsyaknë: “Lëë kchësy xtoloo bily”, ni schilo këpaa: “Kuxche aan kwsë”, per ¿chow dyon mastre ngan? 6 Lëën kluy lo do gaanoo nii lëë mguiy nii pxaal Dios lo kislyu kwaa tiitspey parñee ktsily xaa xtol meñ.

Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xaa nii nëtoo go:

—Kuxche, blis xtal aan byey liidzyoo.

7 Tsigo lëë xaa nëtoo go kuxche aan lëë xaa sey lidzy xaa. 8 Tsiñee lox kon meñ nii beeñtsyey Jesús, lëë meñ psee, ni lëë meñ ptee skizh porñee kon meñ nii lëë Dios ptee kyalwnabey lo tu xaa lo kislyu re.

Lëë Jesús xkwetsy Mateo (Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

9 Tsiñee lëë Jesús bi siko, lëë xaa kon nii lëë tu xaa nii lë Mateo sob laañee chikni meñ tumi nii kyey lo xtisy nii sob Roma. Lëë xaa chëb lo Mateo:

—Tënal naa.

Lëë Mateo kuso aan lëë xaa sinal Jesús.

10 Aan lëëtyee lëë Jesús sobyaw lidzy Mateo, lëë bla xaa nii xtop tumi par kyeyo Roma ni lëë bla xaa ngoptol ptsiñ, aan lëë xaa kwsob kwi Jesús ni kwi xpëëdscuel Jesús lo mezh. 11 Tsiñee lëë xaa fariseo kono, lëë xaa kwnabtiits lo xpëëdscuel Jesús, chëb xaa:

—¿Pe mod nak nii chawni xmaestre to xaa nii xtop tumi par kyeyo Roma ni penak nii chawni xaa kchë meñ ngoptol gue?

12 Lëë Jesús biño aan lëë xaa chëb:

—Xkiiñdy meñ nii ndaan xaa nii chuñ rmedy, sink meñ xsyaknë xkiiñ xaa nii chuñ rmedy. 13 Kol kyey aan kol kseedy xtiits Dios nii xñee: “Chakladzyaa nii jkëstyoo meñ xcombañer, chaklastyaa nii kiidlookon meñ cos lon.” Syely kyubtyaa meñ buen, sink lëën syely kyub meñ ngoptol.

Lëë meñ xñabtiits lo Jesús (Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

14 Lëë xpëëdscuel Juan Bautist big lo Jesús, aan lëë xaa chëb:

—Kety kety xtyaawdy noo par kuuñ ksak noo Dios ksa noo xaa fariseo. Lëë xpëëdscueeloo, ¿penak nii xsaandy xaa wagw par kuuñ ksak xaa Dios?

15 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe lika nayak tso kyalnë meñ nii chi tu kyalwtsiilña deelñee bii nche meñ nii ptsiilña? Per sitsiñ wor gon nii lëë meñ nii ptsiilña kchoo, tsigolye nagon schilo tso kyalnë meñ ni ksaan meñ wagw.

16 ’Ni tu cho xkëëtëdy tu ladx yoox con tublë ladx kub, porque tsi lëëw tsadx, lëë ladx kub kpe aan lëëw lox kchos ladx yoox, aan lëë laa nchos ko kak nroobre. 17 Ni ni tu cho xkyëdy kaa nip kub leñ tu kyeg kidy nii kwyoxle, porque ntseeb kchoso, aan xiñ nip ni nitylo kyeg. Por ngo no nii ktyëë nip kub leñ kyeg kub, parñee nikle nipo nikle gaa kyego pe kaktyoo.

Xiñtsyaap tu xaa xñabey ni kwnaa nii kwseñ xab Jesús (Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Lëë Jesús nonee lo meñ, tsiñee lëë tu xaa xñabey ptsiñ. Lëë xaa psoxib lo Jesús aan lëë xaa chëb:

—Lëë xiñtsyaapaa kuty, per deel sëël kyo no lidzyaa kxoboo ñal lady me, spañ me.

19 Lëë Jesús kunal ksa xpëëdscuel. 20 Aan lady kchë meñ nii nche siko no tu kwnaa xsyaknë. Kokle tsiipchop iz nii xchoo me cheñ. Lëë me big nëz xitsy Jesús aan lëë me kwseñ skiñ xab xaa. 21 Nladzy me: “Comñee jkaa seeñaa xab Jesús lëën kyak.” 22 Per lëë Jesús byoogw buy lo kwnaa go aan lëë xaa chëb:

—Ndaan, xiñ, kwloo styool. Por lëël byak porñee bniladzyoo nii schilo kuuñ kyakaa lii.

Aan wor go kazh lëë me byak.

23 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ lidzy xaa xñabey go, kon xaa nii lëë musyk tse nche mbës par ktsiñ wkeetsy, ni lëë meñ no wiiñ ni ncheyuptsyë. 24 Lëë xaa chëb:

—Kol kchoo nu. Por kujty me, sink lëë me nixyesy.

Pxidzy meñ biñ xtiits Jesús, 25 per loxsye kwlii xaa meñ yu, lëë xaa kwseñ ña mëëd kwnaa go, aan lëë gaa me kuxche. 26 Aan tyub nëz tañ go koknan meñ nii beeñtsyey Jesús.

Lëë Jesús chuuñ kyak chop meñ nii xñady lo

27 Tsiñee lëë Jesús bi siko, lëë chop xaa nii xñady lo sinal xitsy xaa, xñee:

—¡Lii nii sëëdoo lo xtiiy rey David, pkëstyoo lëë noo!

28 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ lidzy, lëë chop xaa nii xñady lo big lo Jesús aan lëë Jesús chëb lo xaa:

—¿Pe xniladzy to nii suuñ kyakaa to?

Lëë chop xaa nii xñady lo chëb:

—Xniladzy noo nii suuñ kyakoo lëë noo.

29 Tsigo lëë Jesús kwseñ lo chop xaa nii chandy ko aan lëë xaa chëb:

—Lëë do kyak porñee bniladzy to nii suuñ kyakaa to.

30 Lëë chop lo xaa go byak. Per lëë
Jesús chëb lo xaa:
—Ni tu cho lo këbty to xa byak to.
31 Per xaktyee kwlëb xaa pchoo xaa
siko. Lëë xaa bislo bitiits xaa nii
beeñtsyey Jesús tyub tañ go.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu ngop

32 Lëë chop xaa nii byak nonsy lik
sey, tsiñee lëë meñ ptsiñni tu ngop
nii no kyalbini mal leñ styoo lo Jesús.
33 Lëë Jesús kwlii kyalbini mal go, aan
lëë ngop ko bislo kwnee. Kchësy meñ
psee kono aan lëë meñ bislo xñee:
—Karty kaa nagon tyon no nii
kuuñtsyey tu meñ ngue leñ kyedzy
Israel.
34 Per lëë xaa fariseo bislo kwnee
nii misme xaatox nii xñabey lo kyal-
bini mal ptee tiitspey lo Jesús parñee
kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ.

Xkëstyoo Jesús meñ

35 Kchë kyedzy nii kutedy Jesús
bluuy xaa xa nak xkyalwnabey Dios
lo meñ leñ ktoo, ni beeñ kyak xaa
meñ xsyaknë. 36 Pkëstyoo xaa meñ
porñee kon xaa nii mban nche kteenë
meñ sinak nii xkwë mëkwxiily tsiñee
kindy cho tsikap ma. 37 Aan lëë xaa
chëb lo xpëëdscuel xaa:
—Nak kchë meñ re sinak tsiñee lëë
kwlaap mer kislo aan kindy ndaly
mos. 38 Kol nab lo Dios nii kxaal xaa
xaa nii kiid kluuy xtiits xaa lo meñ.

10

Lëë Jesús xkwe ksa tsiipchop xpëëdscuel
(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

1 Lëë Jesús kwtsyetsy ksa tsiipchop
xpëëdscuel, aan lëë xaa ptee tiitspey
lo xaa parñee kwii xaa kyalbini mal
leñ styoo meñ, ni kuuñ kyak xaa meñ
xsyaknë.
2 Lëë ksa lë xapostle xaa nche kë
nu: Simoñ, xaa nii kwloolë gak xaa
Pedre, ni Ndresy betsy Pedre, ni Ja-
cob ni betsy xaa nii lë Juan (Xiñ Zebe-
deo nak xaa chop xaa), 3 ni Felip ni
Bartolomé, ni Max ni Mateo (Lëë Ma-
teo kok xaa nii ptop tumi kyedzy par
kyeyo Roma), ni xiñ Alfeo nii lë Jacob
ni Tadeo, 4 ni Simoñ nii kwyo lady tub
tiiy xaa nii pcholë Cananista ni Judas
Iscariote (Lëë Judas pko Jesús ña xaa
xñabey).

Lëë Jesús xaal xpëëdscuel chikluuy xtiits Dios
(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

5 Lëë Jesús pxaal ksa tsiipchop
xpëëdscuel, per lëë xaa chëb kazh lo
xaa:
—Tsidy to tañ nii no meñ sit, ni
sëëbty to leñ xkyedzy meñ Samaria.
6 Sink kol tsi lo meñ Israel nii nak
sinak mëkwxiily nii ncheno tañ. 7 Kol
tsi aan kol këb nii lëë wor kutsiñ nii
lëë Dios kñabey. 8 Kol kuñ kyak meñ
xsyaknë, ni kol kuñ kpañ meñ kuty,
ni kol kuñ kyak kchë meñ nii xyodz
lady, ni kol kwii kyalbini mal leñ
styoo meñ. Singosy kwaa do kyalwn-
abey parñee kuuñtsyey do kchë cos re.
Por ngo, kñabty to tumi lo meñ.
9 'Koydy to tumi, 10 ni koydy to bols
nii jkiiñ lo do nëz. Ni koydy to ladx
par ktsyëë xab to ni koydy to kyalkidy
par ktsyëë lab to, ni koydy to yag nii
ksoxka do. Pe tsinidy kik to nii dyon
pe kaw do, por kchë xaa nii xkyë tsiiñ
nonguial nii kyaan meñ xaa.
11 'Tsiñee ktsiñ do tu kyedzy wiñ
o tu kyedzy ngol gaa, kol kyub tu
xaa nii knee lidzy kwës to aan siko
kol kwës axte nii kpi do kyedzy ko.
12 Ni tsiñee gaa sëëb to tu leñ yu, kol
jkëëptyux kchësy meñ nii no leñ yu
go. 13 Deelñee skëëtyag meñ nii no leñ
yu go nii kluuy do, kol nab nii kakni
Dios meñ go, per deelñee jkëëtyagty
meñ gow kaknidy Dios meñ go. 14 Per
deelñee kneesty meñ lidzy kwës to ni
kaklasty meñ kon nii xluuy do, kol
kchoo yu go o kyedzy go gaa, aan kol
kwib yuti nii xña niy do. 15 Por nli
xñen nii tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy,
ntseebre kyalnë nii tedy meñ go que
kyalnë nii tedy meñ Sodoma ni meñ
Gomorra.

Kyalnë

16 'Lëën kxal lëë do laañee no meñ
ntseeb nii ntseeb si ntseeb kchë ma
tox nii chuty mëkwxiily. Per nsiñ kol
kak sinak nsiñ mëël, ni kol kak ndoo

sinak tu palom. 17 Ligier kol kak, por
lëë meñ tsikso lëë do lo xaa xñabey ni
lëë meñ kiñ lëë do leñ ktoo. 18 Ni axte
lo xtisy ni lo rey tsikso meñ do por
naa. Siko lëë do kñee xtitsaa lo meñ
xñabey ni lo meñ sit. 19 Per tsiñee lëë
do ktsiñ lo xaa xñabey pe tsinidy kik
to nii dyon xa kñee do o pe këëb kaa
to, por tsiñee tsitsib kñee do, lëë Dios
ksyaab leñ kik to pe cos kñee do. 20 Ni
kchëë gaa tiits nii kchoo chuw do,
lëdy xtiits tow, sink xtiits xkyalbini
Tat Tioso.
21 'Ni so gaa tse nii lëë meñ kñabey
kety betsy ni so tse nii misme pxosy
meñ kñabey kety meñ, ni so tse nii lëë
xaa wiñ kakniladzy pxosy aan lëë xaa
kñabey kety xaa. 22 Kchësy meñ klëë
lo do, porñee xsoob to xtitsaa. Per
deelñee xekw to te do kchë lo kyalnë
go stelaa do. 23 Tsiñee ktilyni meñ
do tu kyedzy, kol kxooñ, kol tsi stu
kyedzy. Porque xsobaa nii karty ksa
kyedzy nii nche Israel no tedy to tsi
lëë mguiy nii pxaal Dios kiid stub.
24 'Mastre non maestre lo mëëdscuel
ni mastre non patrón lo mos. 25 No nii
tsoxko mëëdscuel kak sinak maestre,
ni no nii tsoxko mos kak sinak xpa-
trón. Deelñee xñee meñ nii xaa-
tox nakni xpixwan yu, ¿pe toodyxe
ntseebre nii kñee meñ lo meñ lidzy
xpixwan yu?

Cho no nii ktsyeb meñ (Lc. 12:2-9)

26 'Ktsyebty to meñ, por nody tu cos
ngueetsy nii kchukëdy, ni nody tu cos
tsilaan nii kak ndoondy. 27 Kchësy nii
chutiitsaa lo do lo nguey kol kutiitso
xña lo ngbidz. Ni kchësy kaa nii xñe
tsilaanaa lo do kol tsëp kik yu aan
nguiedzy kol neew. 28 Ktsyebty to
meñ nii chuty, por chilody kuty meñ
go xkyalmbañ do. Kol ktsyeb xaa nii
schilo kuty xkyalmbañ do ni schilo
kxaal lëë do linfiern.
29 '¿Pe karty kaa nayak kan do nii
xtyo chop mguiñ wiñ con bla pes?
Per ni tu ma chejty deelñee xteejty Tat
Tios tiits. 30 Aan lëë lëë do axte kits
kik to ngab lo Tat Tios. 31 Ktsyebty to,
por mastre non do lo mguiñ.

Meñ nii xchoo xfavor Jesús (Lc. 12:8-9)

32 'Kchësy meñ nii xchoo xfavoraa
lo kislyu re, schon xfavor meñ go
tsiñee lëë meñ go klyañ lo Tat Tios.
33 Per lëë meñ nii kchoody xfavoraa
lo kislyu re, ni naa kchoody xfavor
meñ go lo Tat Tios.

Lëë Jesús chuñ meñ chop tiiy (Lc. 12:51-53; 14:26-27)

34 'Këbty to tsaaplaa syelyaa lo
kislyu re parñee tsodre tily. Lëdyo
gon, sink lëën syelyni tily. 35 Lëën
syely parñee ktilyni mëëdpkiy pxosy,
ni ktilyni mëëd kwnaa xñaa, ni ktilyni
nkwxizh xñaatsaap. 36 Misme kchë
meñ lidzy meñ ktily.
37 'Kchë meñ nii xkëstyoo pxosy ni
xñaa aan xkëstyoody naa nonguialdy
kak meñ go xpëëdscuelaa, ni meñ
nii xkëstyoo xiñgan o xiñtsyaap kaa
aan xkëstyoody naa nonguialdy kak
xpëëdscuelaa. 38 Ni deelñee chaklasty
meñ te kyalnë ni kiidnaldy meñ naa,
nonguialdy kak meñ xpëëdscuelaa.
39 Kchë xaa nii choxko kteelaa
xkyalmbañ kety. Per lëë xaa nii pe
sinidy kik, nikxe kety xaa, lëë xaa
kpañ porñee xniladzy xaa xtitsaa.

Nii jkaa meñ nii xsoob xtiits Dios (Mr. 9:41)

40 'Kchë meñ nii chantsi lëë do,
chantsi naa. Ni kchësy meñ nii
chantsi naa, chantsi Tat Tios nii pxaal
naa. 41 Kchë meñ nii chantsi tu profet
nii pxaal Dios jkaa nii ktee Dios lo
profet ko. Ni kchë meñ nii chantsi
tu xaa buen jkaa nii ktee Dios lo xaa
buen go. 42 Kchë meñ nii ktee tub xig
nis yag ki xaa nii no xladaa, lëë Dios
ktikche xkyalnsaak meñ go.

11

Lëë xpëëdscuel Juan chinabtiits lo Jesús (Lc. 7:18-35)

1 Tsiñee lëë Jesús lox beeñ kseedy
xpëëdscuel, lëë xaa sikluuy xtiits Dios
lo meñ nii no tañ go.
2 Lëëtyee gaa leñ tse go lëë Juan
Bautist no skiib tsiñee biñ xaa kchë

nii noyuuñtsyey Jesús. Lëë xaa pxaal
bla xpëëdscuel xaa 3 kunabtiits dyon
pe lëë Jesús nak xaa nii kxaal Dios
ote no nii yak bii kyëmbës xaa xaa nii
kxaal Dios.
4 Lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel Juan:
—Kol kyey aan kol kutiits lo Juan
kchësy nii chan do ni chon do. 5 Kol
këb nii lëë meñ nii xñady lo chan, ni
lëë meñ nii xsyëdy xsyë, ni lëë meñ
nii xyodz lady xyak, ni lëë meñ nii
xkwaat chon, ni lëë meñ kuty xpañ,
ni lëë kchë meñ mban nii ni tu pe
chapty xkëëtyag xtiits Dios. 6 Ni kol
këb nii dichos meñ nii jkandy kik kan
naa.
7 Tsiñee lëë xpëëdscuel Juan Bautist
bi, lëë Jesús bitiits lo meñ cho nak
Juan, chëb xaa:
—¿Pe cos kukuy do dyon worñee
kwey do tañ? ¿Pe kukuy do tublë kizh
nii nëz re nëz rek xni me? 8 Deelñee
kukuydy to kizh nii xni me, ¿pe cos
kukuy do? Ote ¿kukuy do tu xaa nii
nakw ladx non yak? Por nan do
gon nii lidzy rey ncheno kchë xaa nii
nakw ladx non. 9 Kol në dyon pe
cos kukuy do. Deelñee tu profet gon
kukuy do, nli nii profet nak xaa nii
kukuy do, per mastre non xaa. 10 Lëë
Juan xseety kitsy nii kë xtiits Dios
laañee xñeew:
Lëën kxal tu xaa nii tenech lool,
parñee kwii xaa tu nëz tedyoo.
11 'Lo kchë meñ nii noyaly lo kislyu
re xsobaa nii ni tu meñ karty tsitsib
sinak Juan Bautist, per lëë laa xñabey
Dios kchë xaa nii xisy non chuñ gan
lo Juan.
12 'Destye nii biid Juan Bautist
axte nina, lëë laa xñabey Dios chak
tily, aan lëë meñ ntseeb chakladzy
knitylow. 13 Lëë kchë profet ni lëë
xley Moisés bluuy xtiits Dios lo meñ
worñee karty kiid Juan. 14 Ni toon pe
sniladzy kaa to nii lëë Juan nak profet
Elías nii no kiid. 15 Kchësy to siñee
chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag.
16 '¿Cho nak sinak meñ nii no
natiemp? Nak meñ nii no natiemp
gon sinak chol xaa wiñ nii xkwe
laañee chak kiy aan xñee xaa lo
xcombañer xaa: 17 "Ptsyool noo flaut
aan byëëdy to, ni ptsyool noo ti nii së
mban aan biiñdyak to." 18 Na nii lëë
Juan biid, xñee do nii kyalbini mal
no leñ styoo xaa, porñee tawdy xaa
ni kowdy xaa viñ. 19 Lëë na nii lëë
mguiy nii pxaal Dios chaw ni chi viñ,
xñee do nii lyaadzy wagwsye no xaa
ni ngonip xaa, ni xñee do nii lëë xaa
chi lidzy meñ ngoptol ni lidzy meñ
nii xtop tumi par kyey Roma. Per por
kchë nii chuuñtsyeyaa xluuy nii Dios
nakni naa.

Meñ nii xtikchedy styoo lo Dios (Lc. 10:13-15)

20 Lëë Jesús bislo kwëntseeb lo meñ
nii no kchë kyedzy laañee beeñtsyey
xaa kyalntson, porñee ptikchedy meñ
go styoo lo Dios. Chëb xaa:
21 —¡Chooksye lëë doy meñ Corazín
ni chooksye lëë do meñ Betsaida!
Por deelñee nyan meñ Tiro ni meñ
Sidón kchë kyalntson nii kon do, tse-
lye kokw meñ go ladx nchog ni tselye
pchoop meñ go xkiti lo kik parñee
kluuy meñ go nii ptikche meñ go
styoo lo Dios. 22 Por ngo, tse nii lëë
Dios kuñ kyalxtisy ntseebre kyalnë
nii tedy to que nii tedy meñ Tiro
ni meñ Sidón. 23 Lëë lii nii nol
leñ kyedzy Capernaum, ¿pe nladzyoo
nayak nii sle Dios lool? Kledy xaa
gon, sink lëë xaa kxaal lii linfiern.
Porque deelñee nyak kchë kyalntson
nii konoo leñ kyedzy Sodoma, bii
ndyon no kyedzy ko natiemp. 24 Por
ngo, tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy
ntseebre kyalnë nii tedy to que nii
tedy meñ nii no kyedzy Sodoma.

Lëë Jesús ktee laa kxiladzy meñ (Lc. 10:21-22)

25 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Tat Tios, lii xñabey kpaa ni
lii xñabey kislyu. Skizhoo porñee
kwloolanoo xtiitsoo lo meñ nyaani ni
lo meñ chak parñee kluuylo lo meñ
ndoladzy nii nak sinak mëëd wiñ.
26 Styool, Tat Tios, kwlañ nii singo
kuuñtsyeyoo ni lëëw beeñtsyey gaal.
27 Ni lëë Jesús chëb lo meñ:

—Lëë Tat Tios bneetsy kchë nii chap xaa lon ni ni tu cho xyuumbeydy kaa xiñ Tat Tios, xaktyee Tat Tios sye xyuumbey xaa. Singo gak kaa Tat Tios, xaktyee xiñ xaa ni meñ nii kwe xiñ xaa schilo kyuumbey xaa.
28 Kol të lon kchësy to siñee xtsag to kë do tsiiñ ni kchësy to siñee noy do yow. Naa knetsy laañee kxiladzy to. 29 Kol ksoob xtitsaa. Kol kuy gaanoo nii chaapaa paciensy ni nguudzy styoon tsiin ktsyol laa kxiladzy to. 30 Por ngandy ksoob to xtitsaa ni ndalydy nii kuuñtsyey do.

12

Lëë xpëëdscuel Jesús xchoow xobxtily tse nii chakty tsiiñ
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

1 Lëë Jesús sitedy lo tu kwaakon tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ, tsiñee lëë xpëëdscuel xaa kwlaañ aan lëë xaa bislo xchoow xaa xobxtily parñee kaw xaaw. 2 Lëë meñ fariseo kon nii noyuuñtsyey xpëëdscuel Jesús, aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—Buy gaanoo, lëë xpëëdscueeloo noyuuñtsyey nii nonguialdy kak tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ.

3 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe karty klab to laañee xñee xa beeñtsyey rey David worñee kwlaañ xaa ksa xcombañer xaa? 4 Kwsëëb xaa leñ lidzy Dios aan taw xaa kyaxtily nii xaktyee pxosy nonguial kaw ni ptee xaa nii taw xaa nii ksa xaa si.
5 ¿Ni pe karty kaa klab to xley Moisés laañee xñee nii lëdy tol chuñ pxosy nii no leñ lidzy Dios nikxe xilasty xaa tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ? 6 Per lëën xñe lo do nore nii mastre non lo lidzy Dios. 7 Por xyeñaa nii karty kyeñ do xtiits Dios nii xñee: “Chakladzyaa nii jkëstyoo do xcombañer do, chaklastyaa nii ksakon do ma.” Deelñee nyeñ do tiits ko, nguëëkiydy to meñ nii nody xtol. 8 Per kol kaknan nii lëë mguiy nii pxaal Dios xñabey lo tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ.

Tu xaa nii mbañdy ña
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

9 Lëë Jesús bi siko aan lëë xaa kwsëëb leñ ktoo nii sob leñ kyedzy ko.
10 Lëë tu xaa xsyaknë nii mbañdy tu ña no leñ ktoo go, aan como wi bla meñ nii chakladzy jkëëkiy Jesús nche siko, lëë xaa chëb lo Jesús:

—¿Pe nonguial dyon kak meñ xsyaknë rmedy tse nii xiladzy no lo tsiiñ?

11 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee chap to tu mëkwxiily aan xyab ma leñ tu kyeech nxity tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ, ¿pe xkwiidy to ma nayak? 12 ¡Ni mastre gaa non tu meñ lo mëkwxiily! Por ngo lëën xñe nii schilo kuñ ñe kyalbuen tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ.

13 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xaa xsyaknë go:

—Biskaa ñal.

Lëë xaa go biskaa ña, aan lëëw byaktsey. 14 Tsiñee lëë xaa fariseo pchoo ktoo, lëë xaa bislo bitiits xaa dyon xa kuty xaa Jesús.

Xaa nii kuñ xtsiiñ Dios

15 Tsiñee lëë Jesús byeño, lëë xaa bi siko. Aan ndaly meñ sinal xaa ni ndaly gaa meñ xsyaknë beeñ kyak xaa, 16 ni chëb xaa lo kchë meñ nii beeñ kyak xaa nii kutiisty meñ cho nak xaa. 17 Singo beeñtsyey Jesús parñee kak cumplir nii kwnee profet Isaías tsiñee chëb xaa:

18 Lëë xaa re kwlen parñee kuñ xaa
xtsiñaa.
Xkëstyoon xaa ni xlen lo xaa.
Lëën kte xkyalbinin lo xaa,
parñee tsikëb xaa lo meñ sit nii lëën
kuñ kyalxtisy.
19 Ktilynidy xaa meñ, ni kuptsyëdy
xaa,
parñee kondy meñ nii xtyenëz
tsiy xaa.
20 Ni ksaksidy xaa meñ mban nii nak
sinak yag nii merle ketsy
ni këntseebty xaa lo meñ nii nak sinak
bini ntsool nii no nëz kyuuy,
sink lëë xaa kuñ kyalxtisy.
21 Ni lëësy xaa ksaladzy meñ nii
ncheno lo kislyu.

Lëë meñ xñee nii xaatox nakni Jesús
(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 Lëë meñ kuni tu xaa nii no kyalbini mal leñ styoo lo Jesús. Xñady lo
xaa ni ngop xaa, per lëë Jesús beeñ
kyak xaa. 23 Kchësy meñ nii kon nii
beeñtsyey Jesús psee chëb:
—¿Pe lëdy kaa lo xtiiy rey David
sëëd xaa gue?
24 Tsiñee lëë xaa fariseo biñ nii nchenee meñ, lëë xaa chëb:
—Beelzebú, xaa nii xñabey lo kyalbini mal ptee tiitspey lo xaa gue
parñee kwii xaa kyalbini mal leñ
styoo meñ.
25 Per como nan Jesús pe cos xsya
styoo xaa fariseo, lëë xaa chëb:
—Ni tu kyedzy nii nak chop tiiy gon
chilody ktiiy. Lëëw xnitylo. Singo
gak kaa meñ wlidzy nii nak chop tiiy
chilody ktiiy meñ go. 26 Nikle gaa
kchë kyalbini mal nii xsoob xtiits xaatox, deelñee ktilyo kchë xcombañero,
sikootyee lëë xkyalwnabey xaatox
kyal. 27 Deelñee lëë Beelzebú, xaa nii
xñabey lo kchë kyalbini mal, xneetsy
tiitspey lon parñee kwin kyalbini mal
leñ styoo meñ, ¿cho xtee tiitspey lo
xaa nii nak ksa do tsigo parñee kwii
xaa kyalbini mal leñ styoo meñ?
Sikokesy nagon xluuy nii nandy to
pe xñee do. 28 Lëë xKyalbini Dios
xnee tiitspey lon parñee kwin kyalbini mal, ni lëë wor gaa kutsiñ nii lëë
Dios kñabey.
29 '¿Xa lë nii kwan meñ cos nii no
lidzy tu xaa ntseeb na dyon deelñee
kxituu kazhty meñ xaa?
30 'Kchë xaa nii nody xfavoraa chiidnidy xaa meñ lon, sink lëë xaa
xsëëbtañ meñ porñee xlëë xaa lon.
31 'Nli xñen nii stsily Dios xtol meñ
ni kchë tiits yox nii kñee meñ, per
ktsildy xaa xtol meñ nii ko falt lo
Kyalbini Ntson. 32 Ni stsily Dios xtol
meñ nii ko falt lo mguiy nii pxaal xaa,
per lëë meñ nii ko falt lo Kyalbini
Ntson, tsitsiñdy tse nii ktsily Dios xtol
meñ go.

Kchësy yag xyuumbey meño por nex nii xkyë low
(Lc. 6:43-45)

33 'Deelñee xtyoontsi yag, buen nex
nii xkyë low. Deelñee xtyoontsidyo,
buendy nex nii xkyë low. Singo gak
kaa lëë do. 34 ¡Nak to sinak mëël!
Chilody kñee do tiits buen por mal
do. Ni nan gaa to nii tiits nii no leñ
styoo meñ xchoo chuw meñ. 35 Buen
së lo xtiits meñ nii buen no styoo.
Buendy së lo xtiits meñ nii no cos mal
leñ styoo. 36 Ni lëën xñe kaazhkaa
nii lëë do ktee cuent lo Dios por kchë
tiits yox nii kchoo chuw do tse nii lëë
xaa kuñ kyalxtisy. 37 Porque misme
tiits nii kchoo chuw do ksoli lëë do o
kchon gaa lëë do.

Lëë meñ chakladzy nii kuuñtsyey Jesús tu kyalntson
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

38 Loxsye ngo lëë bla xaa fariseo ni
lëë bla maestre ley chëb lo Jesús:
—Maestre, beeñtsyey tu kyalntson
nii karty kuuñtsyeyoo parñee kniladzy noo nii Dios nakni lii.
39 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Lëë meñ mal re me chakladzy
kan tu kyalntson, aan xsoobty meñ
re xtiits Dios, per ni stu kyalntson
kantre meñ re. No nii ksaladzy meñ
nii ptsyool profet Jonás. 40 Porque
sinak nii kwyo gak Jonás leñ mël lo
nistoo tson kpidz tson kyool, singo
gak tso mguiy nii pxaal Dios leñ
lyu tson kpidz ni tson kyool. 41 Tse
nii lëë Dios kuñ kyalxtisy lëë meñ
Nínive jkëëkiy meñ nii no natiemp,
por ptikche meñ Nínive styoo lo Dios
worñee biñ meñ Nínive nii kwnee
Jonás, porque mastre precisy nii
xluyaa lo do que nii kwnee Jonás.
42 Ni skëëkiy kwnaa nii kok rey
kyedzy Sabá meñ nii no natiemp
tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy, por
sit pchoo me par jkëëtyag me xtiits
rey Salomón, ni mastre gaa precisy
nii xñen lo do lo kchë xkyalchak
Salomón.

Kyalbini mal nii xpikche
(Lc. 11:24-26)

43 'Tsiñee lëë tu kyalbini mal xchoo
leñ styoo tu meñ, lëëw xkyënsë tañ
xyubo dyon pa kwëso. Aan deelñee

xtsyoldy pa kwëso, lëëw xñee: 44 “Lëën kpikche kyan laañee pchon.” Tsiñee lëë kyalbini mal go xtsiñ, chano nii lëë leñ styoo meñ nii pchow tse nak sinak tu yu nii kal lik blyoob ni kwx-ixkwaa. 45 Tsigo lëëw chikyub skadzy kyalbini nii mastre mal, aan lëëw xsyëëb leñ kik meñ go ksaw, aan mastre mban xtye meñ go. Singo gak nagon ktsyool kchësy meñ mal nii no natiemp.

Xñaa Jesús ni betsy xaa (Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

46 Lëë Jesús bii nonee lo meñ, tsiñee lëë xñaa xaa ni betsy xaa ptsiñ parñee kñee xaa lo Jesús. Aan como kwsëëbty xaa leñ yu, 47 lëë meñ kuni tiits lo Jesús chëb:

—Lëë xñaal ni betsyoo nche ley chakladzy kñee lool.

48 Per lëë Jesús chëb lo meñ nii kuni tiits:

—¿Cho nak kaa tnan ni cho nak betsyaa?

49 Loxsye ngo lëë Jesús bluuy xpëëdscuel aan lëë xaa chëb:

—Lëë xaa gue nak tnan ni nak betsyaa. 50 Porque kchësy meñ nii xsoob xtiits Tat Tios nii sob kpaa nak betsyaa, psyañaa ni tnan.

13

Xcuent ngon (Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Loxsye kwnee Jesús lo meñ, lëë xaa pchoo leñ yu aan lëë xaa kusob chu nistoo. 2 Tsiñee kon xaa nii singootyee ndaly meñ ptyop, lëë xaa kwsob tu leñ barkw aan lëë meñ kwche chu nistoo. 3 Tsigo lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ nonsyke con cuent, xñee xaa:

—Tu ngon name pchoo si kon. 4 Aan tsiñee lëë xaa bislo kon, no xipni xaa byab lo nëz, aan lëëw kutaw mguiñ. 5 No gaa laañee byabo lady kyo laañee neeldy lyu, aan blyëëdy lëëw pchukë lyu, porñee nxijty kwyow. 6 Per tsiñee lëë ngbidz kwlañ lëë ngbidz psaayo, aan como kindy luw lëëw pidzy. 7 Lëë stub lugar lëë xipni xaa byab lady yakitsy, aan tsiñee lëë yakitsy kwroob lëë yakitsy kwtiño. 8 Per lëë stub lugar lëë pni byab laañee neely lyu, aan ngui kok xkwaa xaa siko. No laañee ptop xaa tu kyoow lmud xob, no gaa laañee ptop xaa tsongalyo ni no laañee ptop xaa kalyptsii lmudo. 9 Deelñee chakladzy to kyeñ do, ¡kol jkëëtyag!

Lëë Jesús xñee penak nii chuuñ kseedy xaa meñ con cuent (Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

10 Loxsye ngo lëë xpëëdscuel Jesús big, aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesús, chëb xaa:

—¿Penak nii nonsyke con cuent chuuñ kseedyoo meñ?

11 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëë Dios gon xluuy xa nak xkyalwnabey xaa lo do, per xluuydy xaaw lo meñ nii nche tublad. 12 Por lëë Dios kuuñ kseedy meñ nii chak parñee mastre kak meñ go, per lëë meñ nii chakty, lëë Dios kuñ nii knityladzy meñ go axte kchë nii no kseedy meñ go. 13 Nonsyke con cuent chuuñ ksedyaa meñ, porñee xña lo meñ aan chandy meñ, ni chon meñ per xyeñdy meñ. 14 Lëë meñ chuñ cumplir nii kwnee profet Isaías tsiñee chëb xaa:

Nikxe mastre kon do, per kyeñdy to,
nikxe mastre kuy do, per kandy to.
15 Por lëë styoo meñ lox pkyedzy.
Ntse tyag meñ, ni ndiib lo meñ.
Kchë nrii ptsyool meñ parñee
kchilody kan meñ, ni kon meñ
ni kyeñ meñ.
Ni lëë meñ ptsyool kchë nrii parñee
ktikchedy meñ styoo lon tsiin
ktsilyaa xtol meñ.

16 ’Per dichos to, porñee xña lo do ni chon do. 17 Por nli xñen nii ndaly profet ni ndaly xaa buen kokladzy nyan nii chan do, per kondy xaaw, ni ndaly xaa kokladzy nguëëtyag nii xkëëtyag to, per pkëëtyagty xaaw.

Lëë Jesús xluuy xa nak xcuent ngon (Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

18 Lëë Jesús chëb:

—Lëën kniy lo do xa nak xcuent ngon. 19 Lëë meñ nii xkëëtyag xtiits

Dios nii xñee xa nak xkyalwnabey xaa aan xyeñdy xaaw nak sinak pni nii byab lo nëz. Xlyëëdy lëë xaatox chiklaats nii bñaa leñ styoo meñ go. 20 Lëë meñ nii gaa xle xkëëtyag xtiits Dios nak sinak pni nii byab lady kyo. 21 Por sinusy xniladzy meñ go xtiits Dios, per tsiñee chan meñ go nii lëë kyalnë sëëd, lëë styoo meñ go xchoso. 22 Lëë pni nii byab lady yakitsy nak sinak meñ nii xkëëtyag xtiits Dios, per como xsyak meñ go nii mastre precisy toon pere kap meñ go lo kislyu, kchësy ngo nagon xkiñ xtiits Dios nii no leñ styoo meñ go aan xlaadyoo ksoob meñ go xtiits Dios. 23 Lëë pni nii byab laañee neely lyu nak sinak meñ nii xkëëtyag xtiits Dios, ni xyeño, ni chuuñtsyeyo. No meñ go nak sinak laañee ptyop tu kyoow lmud xob, no gaa meñ nii nak sinak laañee ptyop tsongaly lmud xob, ni kalyptsii lmudo.

Kizh nii kwlañ lady xobxtily

24 Lëë Jesús pso stu cuent lo meñ, chëb xaa:

—Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii kon xobxtily lo xkwaa. 25 Aan mentre lëë xaa nixyesy, lëë tu xaa nii xlëë lo xaa kukan stub clasy pni lo xkwaa xaa. 26 Per tsiñee lëë xobxtily kwroob, ni lëëw pchukë to, lëë pni nii kondy xaa kok nyoo. 27 Tsigo lëë mos kukëb lo xpixwan kwaa: “Xey, con nonsy xobxtily konoo, ¿pa pchoo kizh nii kwlañ lady xobxtily?” 28 Lëë xpixwan kwaa chëb: “No cho tu xaa nii xlëë lon kukan kizh ko lady tu xobxtiilyaa.” Lëë mos chëb: “¿Pe syo klaats noo kizh ko?” 29 Per lëë xpixwan kwaa chëb: “Tsidy to, por toontlaa tsiñee klaats to kizh ko, klaats to wi xobxtily. 30 Masy kol ksaan kroobo ksaw axte kal lo kwlaap. Tsigolye kxalaa mos tsiktop klo kizh ko ni këpaa kxituu xaaw por manoj parñee tseko. Loxsye ngo lëë xaa kotsey tu xobxtiilyaa.”

Xcuent medzy martas
(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

31 Lëë Jesús pso stu cuent re lo meñ, chëb xaa:

—Nak laañee xñabey Dios sinak tu medzy martas nii xlyañ lo kwaa. 32 Lëë medzy martas nak tu medzy nii mastre wiich. Per tsiñee lëë yag ko xroob, axte mguiñ chiksaa xipchoos loo go.

Xcuent levadur
(Lc. 13:20-21)

33 Pso gak xaa stu cuent re, chëb xaa:

—Nak xkyalwnabey Dios sinak levadur nii xkots tu kwnaa tson lmud riñ tsiñee xkweek me kobyi.

Nonsyke con cuent beeñ kseedy Jesús meñ
(Mr. 4:33-34)

34 Nonsyke con cuent beeñ kseedy Jesús meñ 35 parñee kak cumplir nii kwnee tu profet tsiñee chëb xaa:

Nonsyke con cuent kuuñ ksedyaa meñ.
Lëën kluy cos nii karty kon meñ destye nii kwleek Dios kislyu.

Lëë Jesús xñee xa nak xcuent ngon

36 Tsiñee lëë meñ lox bi, lëë Jesús byo leñ yu, aan lëë xpëëdscuel xaa chëb lo xaa:

—Bluuy loo noo dyon xa nak xcuent kizh nii kwlañ lady xobxtily.

37 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëë mguiy nii pxaal Dios nak xaa nii chan xobxtily. 38 Lo kislyu nak laañee chak kon. Lëë meñ nii xsoob xtiits Dios nak sinak xobxtily. Lëë meñ nii xsoob xtiits xaatox nak sinak pni nii kondy xpixwan kwaa. 39 Lëë xaatox kon stub clasy pni. Lëë kwlaap nak si kak tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. Lëë angly kyë si xkyë xaa nii xkyë kwlaap tse go. 40 Sinak nii xkyëktop meñ kizh nii pa xkiiñdy par tseko, singo ktop angly meñ nii ngab lo xaatox tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. 41 Lëë xangly mguiy nii pxaal Dios tsiktop kchë meñ nii chuñ xtol xcombañer, ni meñ nii xsaandy xtol. 42 Lëë angly ko kchësy meñ go leñ worne nii noyek. Siko koon meñ go ni kawlay meñ go. 43 Loxsye ngo lëë kchësy meñ nii xsoob xtiits Dios

ksaani laañee xñabey Dios sinak nii xsaani ngbidz. Deelñee chakladzy to kyeñ do, ¡kol jkëëtyag!

Xcuent cos non nii no lyu

44 'Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii xtsyol tu cos non nii no lyu. Aan xle xaa, lëëw xkolyu xaa stub, ni lëë xaa xto kchësy nii chap xaa parñee si xaa lyu go.

Xcuent kyo non

45 'Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii xkyëkyub kyo non nii lë perle. 46 Aan tsiñee xtsyol xaa tu kyo nii nyazh non, lëë xaa chikto kchësy nii chap xaa aan lëëw xsi xaa.

Xcuent kyex

47 'Nikle laañee xñabey Dios nako sinak tu kyex nii xyab lo nistoo aan xtopo kchë clasy mël. 48 Tsiñee lëë kyex lox xyaktsë, lëë ngoosy mël xkwiiw tublad chu nis, aan lëë xaa xsyob xkwe xaa mël. Leñ tskwidy xko xaa ma nii xtyaaw. Lëë ma nii xtyaawdy xsëëb xaa. 49 Singo gak kak tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. Lëë angly kwii meñ nii xsoobty xtiits Dios lady meñ nii xsoobo, 50 aan lëë xaa ko meñ nii psoobty xtiits Dios lo ki nii noyek leñ worne. Siko koon meñ go ni kawlay meñ go.

Cos kub ni cos yoox

51 Lëë Jesús kwnabtiits lo xpëëdscuel chëb:

—¿Pe xyeñ do kchë nii xñen lo do?

—Xyeeñ noow —kwëb xaa.

52 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Tsiñee xseedy maestre ley xa nak xkyalwnabey Dios, nak xaa sinak tu xaa nii xkwii cos kub ni cos yoox nii no leñ lidzy.

Lëë Jesús xyey xkyedzy (Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

53 Tsiñee lëë Jesús lox pso kchë cuent ko, lëë xaa bi siko, 54 aan lëë xaa kwey xkyedzy xaa. Beeñ kseedy xaa meñ leñ ktoo aan psee meñ biñ xiwseedy xaa, xñee meñ:

—¿Pa pseedy xaa kchë cos ke ni pa pseedy xaa kuuñtsyey xaa kchë kyalntson gue? 55 ¿Pe lëdy lëë xiñ carpinter ngue nayak? ¿Ni pe lëdy xñaa xaa nayak nak Mariy, ni betsy xaa nak Jacob, José, Simoñ ni Judas? 56 ¿Ni pe lëdy kaa nayak lady no no psyañ xaa? ¿Pa pseedy xaa kchë cos nii chuuñtsyey xaa?

57 Por ngo koklasty meñ nsal meñ xaa. Per lëë Jesús chëb:

—Laañee xkaatyee xsal meñ tu profet, per deelñee meñ xkyedzy meñ nak profet, xsaldy meñ xaa.

58 Beeñtsyeydy xaa ndaly kyalntson leñ xkyedzy xaa, porñee bnilasty meñ xtiits xaa.

14

Xkyalkuty Juan Bautist (Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

1 Lëë Herodes nii xñabey tyub Galilea tiemp ko biñ kchë nii chuuñtsyey Jesús, 2 aan lëë xaa chëb lo meñ nii xkyë tsiiñ lo xaa:

—Lëë Juan Bautist ngue pañ. Por ngo nii chuñ xaa kchë kyalntson gue.

3 Singo chëb Herodes porñee lëë xaa kwnabey kwyo Juan skiib ni lëë xaa kwnabey pxituu Juan con caden leñ skiib porsye Herodías, tsiil betsy xaa Felip. 4 Porñee chëb Juan lo xaa:

—Buendy nii tsol chopoo me.

5 Tsigo kokladzy Herodes nyuty Juan, per ptsyeb xaa meñ kyedzy porñee kchësy meñ bniladzy nii xtiits Dios bluuy Juan. 6 Per tsiñee lëë Herodes ptsiil iz, lëë xiñtsyaap Herodías kukyëë laañee nche sob xaa ksa xaa meñ nii kwtsyetsy xaa, aan ptsiladzy Herodes xa byëë me. 7 Por ngo lëë Herodes pkon Dios lo me nii stee xaa nii kñabtyee me.

8 Lëë me kunabtiits lo xñaa me. Tsi lëë me bikche, chëb me lo Herodes:

—Pxob kik Juan Bautist leñ tu plat aan bneetsyo lon.

9 Mban ptee styoo rey Herodes, per como lëëw pchool chuw xaa ni lëëw biñ gaa kchësy meñ nii nche sob siko, 10 lëë xaa kwnabey chug kik Juan leñ skiib. 11 Tsiñee lëë kik Juan lox kwchug, lëëw pxob xaa tu leñ plat, aan lëëw ptee xaa lo xiñtsyaap

Herodías, aan lëë me pteedyo lo xñaa me.
12 Lëë xpëëdscuel Juan kuklis Juan
aan loxsye pkeetsy xaa Juan, lëë xaa
kunitiits lo Jesús.

Lëë Jesús xyaan kaay mily meñ (Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Tsiñee lëë Jesús biño, lëë xaa
kwyo tu leñ barkw, aan lëë xaa si
laañee kindy meñ. Per lëë meñ
byeño aan lëë meñ siniy tub lo kislyu.
14 Tsiñee lëë Jesús byety barkw, lëë
xaa kon nii singootyee ndaly meñ
nche, aan lëë xaa pkëstyoo kchë meñ
go ni lëë xaa beeñ kyak meñ xsyaknë.
15 Tsiñee lëë tse ptsye lëë xpëëdscuel
Jesús big aan lëë xaa chëb lo Jesús:
—Lëë tse gon ptsye, aan ni tu
kyedzy nchedy nu. Psonëz meñ
parñee tsikyub meñ nii kaw.
16 Lëë Jesús chëb:
—Xkiiñdy nii kyey meñ. Lëë do kol
ktee nii kaw meñ.
17 Lëë xpëëdscuel xaa chëb:
—¿Per pe cos kyaan noo kchësy
meñ gue? Xaktyee kaayak kyaxtily ni
chopak mël nooy noo.
18 Lëë Jesús chëb:
—Kol të niw nu dyon.
19 Tsigo lëë xaa kwnabey kwsob
meñ lo kizhyë. Loxsye ngo lëë xaa
kwseñ ksa kaay kyaxtily go ni chop
mël go, aan lëë xaa blëp lo kpaa par
ktee xaa skizh lo Dios. Loxsye ptee
xaa skizh lëë xaa beeñ grol kyaxtily
go aan lëëw pteedy xaa lo xpëëdscuel
xaa parñee kiisy xpëëdscuel xaaw lo
meñ. 20 Kchësy meñ byëly taw, aan
tsiñee lëë wagw kwlox, ptyop tsiip-
chop tskwidy kyaxtily byuy. 21 Xkaa
meñ nii taw siik kaay mily xaapkiy
aan pkabty kwnaa ni pkabty xaa wiñ.

Lëë Jesús xsyë lo nis (Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

22 Loxsye ngo lëë Jesús blëp
xpëëdscuel barkw parñee ktsiñ xaa
stublad chu nistoo klo xaa mentre lëë
Jesús bii no ksonëz meñ. 23 Tsiñee lëë
Jesús lox psonëz meñ, lëë xaa kwyëp
kiy par kutiitsni xaa Dios. Lëë lyu lox
pkyey aan lëë xaa bii so siko nonsy
xaa. 24 Lëë barkw nii no xpëëdscuel
xaa tse si groltyee nistoo, aan lëë nis
xchëëp barkw, porñee lëë me bislo
xpi. 25 Lëë wor tempran lëë Jesús
ptsiñ laañee si barkw xsyë xaa lo
nistoo. 26 Tsiñee lëë xpëëdscuel Jesús
kon nii lëë tu meñ xsyë lo nis, lëë
xaa ptsyeb aan lëë xaa kwchuptsyë
nladzy xaa neñdy tu pesy chan xaa.
27 Per lëë Jesús kwnee chëb:
—¡Ktsyebty to. Naaw!
28 Tsigo lëë Pedre chëb:
—Deel lii busy nak Jesús, blaa nii
sën lo nis parñee kyelyaa axte laañee
sol.
29 Lëë Jesús chëb:
—Të.
Lëë Pedre byety barkw aan lëë xaa
bislo xsyë xaa lo nis par ktsiñ xaa
laañee so Jesús. 30 Per tsiñee byeñ xaa
nii lëë me xchëëp xaa, lëë xaa ptsyeb.
Ni tsi lëë nis bislo xpix kik xaa, lëë xaa
kwchuptsyë chëb xaa:
—¡Pteelaa naa!
31 Lëë Jesús kuseñ ña xaa aan lëë
Jesús chëb lo xaa:
—¿Penak nii bnilastyoo nii schilo
sëël lo nis?
32 Tsiñee lëë xaa byo leñ barkw, lëë
me kwlës. 33 Aan lëë ksa xpëëdscuel
xaa nii no leñ barkw psoxib lo xaa
chëb:
—Nli nii Xiñ Dios nakoo.

Lëë Jesús chuuñ kyak meñ xsyaknë (Mr. 6:53-56)

34 Lëë xaa kwtekë nistoo aan
lëë xaa ptsiñ xtañ meñ Genesaret.
35 Tsiñee lëë meñ kyedzy ko byu-
umbey Jesús, lëë xaa kunitiits kchë
kyedzy nii nche kex siko, aan lëë meñ
kuni xaa xsyaknë lo Jesús. 36 Ni lëë
meñ chëb lo Jesús nii klaa xaa señ
meñ xsyaknë siquier skiñ xab xaa,
aan kchë meñ xsyaknë nii kwseño
byak.

15

Lëë Jesús xtilytiitsni xaa fariseo ni maestre ley (Mr. 7:1-23)

1 Lëë bla xaa fariseo ni lëë bla
maestre ley nii no Jerusalén kwey lo
Jesús, aan lëë xaa chëb:
2 —¿Penak chuuñtsyeydy xpëëdscueeloo
nii beeñtsyey pxusykoltoo no nii
kawdy xaa deelñee tsadxty ña xaa
sinak xñabey xley no?
3 Per lëë Jesús chëb:
—Kol në dyon nii xsaan do nii
xñabey Dios tublad par kuuñtsyey do
nii no kik to. 4 Porque lëë Dios gon
xñee: “Psal pxoosyoo ni xñaal.” Ni lëë
gaa Dios xñee nii nonguial kety kchë
xaa nii ktsiibtee pxosy o ktsiibtee gaa
xñaa. 5 Per lëë do xñee nii schilo këb tu
xaa lo pxosy o lo xñaa gaa: “Chilody
kuñaa to yudar, por lëën kwlookon
kchësy nii chaapaa lo Dios.” 6 Ni
lëë do xñee nii këbsye meñ tiits ko
nodre nii kuñ meñ pxosy o xñaa gaa
yudar. Aan singo mod lëë do xsaan
nii xñabey Dios par kuuñtsyey do nii
no kik to. 7 Nli gak xtiits Dios nii
kwnee profet Isaías worñee chëb xaa:
8 Tsiñee xñeesy meñ sootee nli nii xsal
meñ naa,
per sinidy kik meñ nii ksoob meñ
xtitsaa.
9 Pe nandy chool meñ lay lon,
porque xluuydy meñ xtitsaa, sink nii
no kik meñ xluuy meñ.
10 Loxsye ngo lëë Jesús kwtsyetsy
meñ aan lëë xaa chëb:
—Kol jkëëtyag nii kñen lo do ni kol
kyeño: 11 Ni tu cos nii xtyaaw gon
chuñdy xtol meñ, sink kchë tiits yox
nii xchoo chuw meñ chuñ xtol meñ.
12 Lëë xpëëdscuel Jesús big aan lëë
xaa chëb lo Jesús:
—¿Pe byeñoo gaa nii blëë xaa
fariseo biñ nii kwneel?
13 Lëë Jesús chëb:
—Nak xaa fariseo sinak yag nii
beeñ pnidy Tat Tios nii sob kpaa, lëëw
klaats xaa si luw. 14 Kol ksaan xaa
fariseo, por xñady lo xaa aan chak-
ladzy xaa kluuy xaa nëz lo stu xaa nii
xñadyak lo. Aan deelñee kob tu xaa nii
xñady lo ña stu xaa nii xñadyak lo chop
xaa tsikyab leñ tu kyeech.
15 Tsigo lëë Pedre chëb lo Jesús:
—Kwnë loo noo dyon xa nak tiits
nii chëëboo lo meñ.
16 Tsigo lëë Jesús chëb:
—¿Pe ni lëë do nayak xyeñdy nii
kwnen? 17 ¿Nandy to nayak nii kchë
nii chaw meñ, leñsye meñ chitedyo
aan xlyëëdyak lëëw xchoo? 18 Per
lëë kchë tiits yox nii xchoo chuw
meñ gon, leñ styoo meñ xlyaño, aan
chuño xtol meñ. 19 Porque leñ styoo
meñ xlyañ nii lëë meñ kuuñtsyey cos
mal, leñ styoo meñ xlyañ nii lëë meñ
kuty, leñ styoo meñ xlyañ nii lëë meñ
tsoni tsiil xcombañer, ni leñ styoo
meñ xlyañ nii lëë meñ kwan, ni leñ
styoo meñ xlyañ nii lëë meñ jkëëti,
ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëë meñ
kotsyetsy. 20 Kchësy cos re chuñ xtol
meñ. Lëdy tol chuñ meñ tsiñee chaw
meñ aan xkiibty meñ ña sinak xñabey
xley pxusykoltoo meñ.

Lëë Jesús chuuñ kyak xiñtsyaap tu kwnaa (Mr. 7:24-30)

21 Siko pchoo Jesús, lëë xaa si nëz
Tiro ni Sidón. 22 Aan lëë tu kwnaa
Canaán nii no nëz tañ go big lo Jesús
aan lëë me chëb:
—¡Xey, lii nii sëëdoo lo xtiiy rey
David, pkëstyoo naa! Lëë xiñtsyaapaa
xsyaknë. No tu kyalbini mal leñ styoo
me.
23 Per psaldy Jesús me. Por ngo lëë
xpëëdscuel xaa chëb lo xaa:
—Kwnabtiits dyon pe cos chak-
ladzy me, por xaktyee chuptsyë me
nal me xitsy no.
24 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Lo meñ Israelsye nii këtañ si
xkyëtañ mëkwxiily pxaal Dioosaa.
25 Per lëë kwnaa go big lo Jesús aan
lëë me psoxib chëb me:
—¡Xey, pkëstyoo naa!
26 Lëë Jesús chëb lo me:
—Buendyo nii klan kyaxtily lo
mëëd par kteedy noo lo mëkw.
27 Tsigo lëë me chëb:
—Tiitsli, xey, xñeel, per xtop mëkw
axte kchë plë nii xlaal xpixwan ma
leñ mezh.
28 Tsigo lëë Jesús chëb lo me:
—Lëë xiñtsyaapoo kyak, por bni-
ladzyoo nii syak me.

Aan wor go kazh lëë xiñtsyaap me byak.

Lëë Jesús chuuñ kyak ndaly meñ xsyaknë

29 Tsiñee lëë Jesús bi siko lëë xaa ptsiñ chu nistoo Galilea aan lëë xaa kusob tu kik kiy. 30 Ndaly meñ kwey laañee sob xaa. Kuni meñ xaa nii xsyëdy ni xaa nii xñady lo, ni kuni meñ xaa nii mank niy, ni kuni meñ ngop, ni kuni meñ kchëlo xaa xsyaknë lo Jesús aan lëë Jesús beeñ kyak kchë xaa xsyaknë go. 31 Psee meñ kon meñ nii lëë ngop xñee, ni lëë xaa nii xñady lo chan, ni lëë xaa nii chilody së xsyë. Aan kchësy meñ ptee skizh lo xDios meñ Israel.

Lëë Jesús xyaan tap mily meñ (Mr. 8:1-10)

32 Lëë Jesús kwtsyetsy xpëëdscuel aan lëë xaa chëb:

—Xkëstyoon kchë meñ gue, por natse chak tson kpidz nii nche meñ lon aan kindy pe kaw meñ. Aan deelñee ksonëzaa meñ singosy, ntseeb jkyey meñ nëz.

33 Lëë xpëëdscuel Jesús chëb:

—Per ¿pa kyoxii no nii kaw kchë meñ gue, con ni tu cho nody nu par ksyuuyo?

34 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Blak kyaxtily noy do?

Aan lëë xaa chëb:

—Kadzyo, ni tubtsoon mël wiñ.

35 Tsigo lëë xaa kwnabey kwsob meñ lo lyu.

36 Aan lëë xaa kwseñ ksa kadzy kyaxtily go ni mël go. Loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa, aan lëë xpëëdscuel xaa kwtiisyo lo meñ. 37 Kchësy meñ byëly taw aan tsiñee lëë wagw kwlox ptyop kadzy tskwidy kyaxtily byuy. 38 Siik tap mily xaapkiy taw aan pkabty kwnaa ni pkabty xaa wiñ. 39 Loxsye psonëz Jesús meñ, lëë xaa byëp barkw aan lëë xaa si nëz Magadán.

16

Lëë meñ fariseo ni meñ saduceo chakladzy nii kuuñtsyey Jesús tu kyalntson (Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

1 Kwey xaa fariseo ni xaa saduceo lo Jesús nladzy xaa nguëëti xaa Jesús. Por ngo lëë xaa chëb:

—Beeñtsyey tu kyalntson nii karty kuuñtsyeyoo dyon tsiin kniladzy noo nii Dios nakni lii.

2 Per lëë Jesús chëb:

—Tsiñee xtsye tse name xñee do: “Kyabty kyo kxe, por nixñë leñ kpaa.” 3 Lëë tsi xyaani lyu xñee do: “Lëë kyo kyab natse, por tir nixñë leñ kpaa ni no xkey.” Deelñee nan do xa chak leñ kpaa worñee kyabty kyo o worñee gaa kyabo, penak nii xyeñdy to xa nak kchë cos nii noyak natiemp. 4 Lëë meñ mal re chakladzy kan tu kyalntson aan xsoobty meñ re xtiits Dios, per kandy meñ re ni stu kyalntson. No nii ksaladzy meñ nii ptsyool Jonás.

Loxsye ngo nche gak meñ, lëë Jesús bi.

Xlevadur meñ fariseo (Mr. 8:14-21)

5 Tsiñee lëë xpëëdscuel xaa si stublad chu nistoo, bnityladzy xaa nyoy xaa kyaxtily. 6 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kono gaa. Kol kap cuent lo xlevadur xaa fariseo gon ni lo xlevadur xaa saduceo.

7 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa bislo xñee:

—Neñdy porñee nooydy no kyaxtily, ngo nii kwnee xaa singo.

8 Per lëë Jesús byeñ pe cos ncheyutiits xaa aan lëë Jesús chëb:

—¿Penak nii xñee do nii noydy to kyaxtily ni penak nii xnilasty to nii naa kyan lëë do? 9 ¿Pe byeñdy to nawen ni pe xsalasty to worñee kwtiisyaa kaay kyaxtily lo kaay mily meñ, aan blak tskwidy nii byuy dyon ptop to? 10 ¿Ni pe xsalasty to worñee kwtiisyaa kadzy kyaxtily lo tap mily meñ aan blak tskwidy nii byuy dyon ptop to? 11 ¿Penak nii byeñdy to nii lëdy kyaxtily nii xtyaaw psetyaa lo do

worñee niyaa: “Kol kap cuent lo xlevadur xaa fariseo gon ni lo xlevadur xaa saduceo”?
12 Tsigore lëë xpëëdscuel xaa byeñ nii lëdy levadur nii xkyë kyaxtily pseety xaa tsiñee chëb xaa: “Kol kap cuent lo levadur gon”, sink lo kchë nii xluuy xaa fariseo ni xaa saduceo no nii kap xaa cuent.

Lëë Pedre xñee nii lëë Jesús nak Crist
(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

13 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ kyedzy nii lë Cesarea de Filipo, lëë xaa kwnabtiits lo xpëëdscuel xaa, chëb xaa:
—¿Pe nan do dyon cho xñee meñ nii nakaa?
14 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa kwëb chëb:
—No meñ xñee nii lii nak Juan Bautist. No gaa meñ xñee nii lii nak Elías. Ni no stubla meñ nii xñee nii lii nak Jeremías o stu profet.
15 Tsigo lëë xaa chëb:
—Lëë dook, ¿pe nan do cho nakaa?
16 Lëë Simoñ, xaa nii xñee gak xaa Pedre chëb:
—Lii nak Crist, ni lii nak xiñ Tat Tios.
17 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Simoñ, lii nii nakoo xiñ Jonás, dichoosoo por lëdy chol meñ lo kislyu re nëw lool, sink Tat Tios nii sob kpaa nëw. 18 Per Pedre xñen lool por lii ladzy kchë meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xlyadzy kyo yu aan ni kyalkuty kuñdy gan lo meñ go. 19 Lëën knetsy kyalwnabey lool parñee kchësy meñ nii kuñoo perdón ktsily Dios xtol, per ktsildy xaa xtol meñ nii kuñdyoo perdón.
20 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel nii ni tu cho lo këbty xaa nii lëë Jesús nak Crist.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety
(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

21 Destye tse go lëë Jesús bislo xñee lo xpëëdscuel nii lëë xaa tsi Jerusalén, aan lëë xaa kol nii xñabey ni lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë maestre ley ksaksi xaa. Chëb xaa nii lëë meñ kuty xaa. Per tse nii loxo tson kpidz lëë xaa kpañ. 22 Tsigo lëë Pedre kuni Jesús tublad aan lëë xaa kwëntseeb lo Jesús, chëb xaa:
—¡Nëdy Dios nii ktsyooloo ngo!
23 Per lëë Jesús byoogw aan lëë xaa chëb lo Pedre:
—¡Bichee nu, xaatox! Toontlaa kuñoo xtolaa. Por nody kikoo sinak no kik Dios, sink sinak no kik meñ lo kislyu re no kikoo.
24 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:
—Deelñee chakladzy to kak to xpëëdscuelaa, no nii ksaan do kchë nii xyostyoo do ni no nii tedy to kyalnë parñee kchilo kiidnal do naa. 25 Por lëë kchë xaa nii choxko kteelaa xkyalmbañ, lo kyalkuty kety. Per lëë xaa nii pe sinidy kik, nikxe kety xaa, lëë xaa kpañ, porñee xniladzy xaa xtitsaa. 26 ¿Pe nan nii kuuñ xcheñ meñ tyub kislyu, lëëtyak lëë meñ kety? ¿O palal gaa kizh meñ parñee kejty meñ? 27 Porque lëë mguiy nii pxaal Dios kiid con xkyalwnabey Dios ksa angly aan lëë xaa kizh meñ según nii beeñtsyey meñ. 28 Nli xñen nii no meñ nii nche nu kejty axte nii kan meñ kiid kñabey mguiy ni pxaal Dios.

17

Lëë Jesús chutiitsni Moisés ni Elías
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

1 Tse nii kwloxo xoop kpidz, lëë Jesús kwey tu kiy nii per nli busy klaa, aan xaktyee Pedre, ni Jacob, ni betsy Jacob nii lë Juan kuni xaa. 2 Siko xña lo xaa lëë Jesús ptsyëëlo. Bibëly lo Jesús sinak xpibëly lo ngbidz ni byak nguitsy xab xaa sinak nguitsy bini. 3 Ni lëë xaa kon nii lëë Moisés ni lëë profet Elías ncheyutiits ksa Jesús.
4 Tsigo lëë Pedre chëb lo Jesús:
—¡Xaatee mbëë nche no nu! Pe chakladzyoo nii ksan tson yu yagxiidy, tuwo par lii, stuwo par Moisés, stuwo par profet Elías.
5 Lëë Pedre bii nonee, tsiñee lëë tu xkey nii xpibëly ptyaagw laañee nche xaa aan lëë xaa kwnity lo xkey go ni lëë xaa biñ nii lo xkey go pchootsiy tu xaa nii chëb:

—Lëë xiñaa nrii. Naa kwle xaa ni xkëstyoon xaa. Kol jkëëtyag xtiits xaa.
6 Tsiñee lëë xpëëdscuel Jesús biñ ngo, lëë xaa byab ndooslo lo lyu porñee ptsyeb xaa. 7 Per lëë Jesús big kwtap xitsy xaa chëb:
—Kol tsische. Ktsyebty to.
8 Aan tsiñee lëë xaa blis lo xaa, ni tu cho kontre xaa, xaktyee Jesús so siko.
9 Tsi lëë xaa siksëëb chex kiy go, lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:
—Ni tu cho lo kutiisty to nii kon do. Kol kwës axte tse nii kpañ mguiy nii pxaal Dios.
10 Tsigo lëë xpëëdscuel Jesús kwnabtiits:
—¿Penak nii xñee maestre ley nii klo profet Elías kiid?
11 Lëë Jesús chëb:
—Nli nii klo Elías kiid kweekli kchë cos. 12 Per lëë Elías biidle, aan byuumbeydy meñ xaa, sink lëë meñ psaksi xaa sinak nii ksaksi meñ mguiy nii pxaal Dios.
13 Tsigore lëë xpëëdscuel Jesús byeñ nii lëë Juan Bautist biid xlugar profet Elías.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa wiñ (Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Tsiñee lëë xaa ptsiñ laañee nche meñ, lëë tu xaa psoxib lo Jesús aan lëë xaa chëb:
15 —Pkëstyoo xiñganaa, por chetyë xaa aan tir xsaksi kyalkits re xaa. No wor xchono xaa lo ki o lo nis kaa. 16 Lëë xaa byelynin lo xpëëdscueeloo, per pchilody xpëëdscueeloo nyuñ kyak xaa.
17 Lëë Jesús chëb:
—¡Natsypee nguiedzy styoo do ni xnilasty to Dios! ¿Axte pa wor këb ñe nii lëën ksaladzy lëë do? ¿Pa slal tiemp no nii kxekwaa lo do? Kol tëni xaa wiñ go nu dyon.
18 Lëë Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go aan lëëw kwlii xaa leñ styoo xaa wiñ go aan wor go kazh lëë xaa byak.
19 Loxsye byaan Jesús nonsy, lëë xpëëdscuel xaa chëb:
—¿Penak nii pchiloody noo ngwii noo kyalbini mal go?
20-21 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Porñee bnilasty to nii lëë Dios kuuñ kyak xaa wiñ go. Nli xñen nii nikxe palalsye xniladzy to Dios schilo këb to lo kiy re: “Bichee nu, kusob stu lugar”, aan lëë kiy kpichee. Por kchë nii no styoo meñ nii xniladzy Dios chak cumplir.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety (Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Nëz Galilea këwhile Jesús tsiñee lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:
—Lëë mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ. 23 Aan lëë meñ kuty xaa, per tse nii loxo tson kpidz, lëë xaa kpañ. Mban ptee styoo xpëëdscuel xaa biñ nii chëb xaa.

Xaa nii xtop tumi

24 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ leñ kyedzy Capernaum ksa xpëëdscuel, lëë xaa nii xtop tumi nii xkiiñ leñ yu nii lë lidzy Dios kunabtiits lo Pedre chëb:
—¿Pe xsoob xmaestroo tumi nii xtop noo?
25 —Xsoob xaaw —chëb Pedre.
Tsiñee lëë Pedre byo leñ yu, klo Jesús kwnee chëb:
—¿Pe nëël dyon, Simoñ? ¿Cho lo xtop rey tumi: pe lo xaa xkyedzy xaaw, ote lo xaa sito yak?
26 Tsigo lëë Pedre chëb:
—Lo xaa sito.
Chëb kaa Jesús:
—Nody tsigo busy nii ksoob xaa xkyedzy tumi. 27 Per parñee kody no falt lo meñ, kwey chu nistoo aan kwlii tu mël. Leñ chuw ma no tumi. Skaa tumi go tsitixoo nii nsëbaa ni nii nsëëboo lo xaa nii xtop tumi.

18

¿Cho mastre non? (Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

1 Misme tse go lëë xpëëdscuel Jesús big aan lëë xaa kwnabtiits:
—¿Cho mastre non laañee xñabey Dios?
2 Lëë Jesús kwtsyetsy tu xaa wiñ, aan lëë xaa pso xaa groltyee. 3 Loxsye ngo lëë xaa chëb:
—Nli xñen nii deelñee ktsëëdy to xmod to ni kak ndolasty to sinak

ndoladzy tu xaa wiñ, chilody sëëb to laañee xñabey Dios. 4 Kchë xaa nii chakladzy kak tu xaa nii mastre non laañee xñabey Dios no nii kak ndoladzy xaa sinak ndoladzy tu xaa wiñ. 5 Ni kchësy kaa meñ nii kantsi tu xaa wiñ porñee xniladzy meñ xtitsaa, naa chantsi meñ go.

Meñ nii chuñ xtol xcombañer (Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

6 'Kchësy xaa nii kuñ xtol meñ nii xniladzy xtitsaa sinak xniladzy tu xaa wiño nonguial kxituu meñ tu kyomoliñ yañ xaa aan tsikchon meñ xaa lo nistoo. 7 ¡Brob meñ nii nche lo kislyu, por tir xtee tiits nii kuñ meñ tol! Ni tugak kaa kteedyo tiits, per ¡brobsye xaa nii kuñ xtol meñ!

8 'Por ngo, deelñee ñal o niy gaal chuñ xtoloo, pchugo aan psëëbo. Mbëëre ktsiiñoo lo Dios con tugak niyoo ni tugak ñal, lëjty nii chop ñal ni chop niyoo sob aan kyeyoo lo ki nii chek linfiern. 9 Deelñee mëloo gaal na chuñ xtoloo, kuliiw aan psëëbo. Mbëëre ktsiiñoo lo Dios con tugak mëlool, lëjty nii chop mëlool sob aan kyeyoo lo ki nii chek linfiern.

Mëkwxiily nii kwnity (Lc. 15:3-7)

10-11 'Ksyablyudy to meñ ni xniladzy xtitsaa sinak xniladzy tu xaa wiño, por tugak nche angly nii nakni meñ go lo Tat Tios nii sob kpaa.

12 'Deelñee nyap to tu kyoow mëkwxiily aan nguëtañ do tu ma, ¿pe nsaandy to stapkalyptsiipkee xcombañer ma nayak aan lëë do nyikyub ma? 13 Aan deelñee ntsil do ma, nli xñen nii mastre nleni do ma nii kwnity que kchë ma nii kwnijty. 14 Singo gak Tat Tios nii sob kpaa chaklasty xaa nii kyëtañ meñ nii xniladzy xtitsaa.

Meñ nii xko falt lo xcombañer (Lc. 17:3)

15 'Deelñee ko tu xcombañeeroo falt lool, kunee lo xaa aan kudzy xtol xaa. Deelñee son xaa xtiitsoo lëël beeñle gan nii ktiilydre to. 16 Deelñee ksaldy xaa lii, kunee lo xaa stub, per tsidyoo nonsyoo, sink kuni tu meñ o chop kaa meñ parñee kñee meñ lo xaa. 17 Deelñee psaldyak xaa meñ nii kunil, kudzyo lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan deelñee ksaldyak xaa meñ go, psaan xaa, por nak xaa sinak meñ sit nii xnilasty xtiits Dios, ni nak xaa sinak tu xaa yox nii xtop tumi kyedzy par kyeyo Roma.

18 'Nli xñen nii lëë Dios ktsily xtol kchë meñ nii kuñ do perdón, per ktsildy xaa xtol meñ nii kuñdy to perdón.

19 'Ni deelñee gaa nche do chop to tub lugar aan kñab to tugak cos lo Tat Tios, lëëw kneetsy xaa. 20 Porque laañee nche choptson meñ nii xniladzy xtitsaa, lëën so siko.

21 Loxsye ngo lëë Pedre chëb lo Jesús:

—¿Blak vuelt no nii kuñaa perdón xcombañeraa deelñee ko xaa falt lon? ¿Pe axte kadzy vuelto?

22 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kniydyaa nii no nii kuñoo xcombañeeroo perdón kadzy vuelt, por no nii kuñoo perdón kchë falt nii ko xaa lool.

Xcuent xaa nii kwnëdy nyuñ perdón xcombañer

23 'Nak laañee xñabey Dios sinak tu rey nii kokladzy ndop kchë tumi nii nsëëb mos lo xaa. 24 Lëë xaa bislo xkwetsy xaa mos nii nsëëb lo xaa aan lëë tu mos nii singootyee nroob tumi nsëëb lo xaa. 25 Como nseñdy mos ko tumi par kizh xaa tiñ go, lëë rey kwnabey nii to xaa ksa xiñ xaa ni tsiil xaa ni kchësy nii chap xaa, parñee kazh tiñ go. 26 Lëë mos ko psoxib lo rey aan lëë xaa chëb: "Kop paciensy, skizhaa kchë nii nsëbaa lool." 27 Lëë rey pkëstyoo xaa nii nsëëb ko aan lëë rey blaa xaa. Kwtiixty xaa xtiñ xaa. 28 Per tsiñee lëë mos ko pchoo, lëë xaa ptsyool tu xcombañer xaa nii nsëëb toon palalsye tumi lo xaa. Lëë xaa kwseñ yañ xcombañer xaa aan lëë xaa bislo xiyañ xaa xaa, xñee xaa: "¿Pe skizhoo nii nsëëboo lon busy ote kizhtylo yak?" 29 Tsigo lëë xcombañer xaa psoxib lo xaa chëb: "Kop

paciensy, skizhaa kchë nii nsëbaa lool.” 30 Per kwnëdy xaa, sink lëë xaa kulo xcombañer xaa skiib axte nii nguizh xcombañer xaa xtiñ. 31 Tsiñee lëë stubla xmos rey kon nii beeñtsyey xaa go, pteenë xaa aan lëë xaa kukëbo lo rey. 32 Lëë rey kwnabey koktsyetsy mos ko aan lëë rey chëb lo xaa: “¡Natsypee maaloo! Beñaa lii perdón ni beeñ jkizhtyaa lii porñee psoxiboo lon. 33 Singo gak no nii nyuñoo perdón xcombañeeroo sinak nii beñaa lii perdón.” 34 Aan lo nii singootyee blëë rey, lëë xaa kwnabey nii te mos ko castigw axte nii kizh xaa kchë nii nsëëb xaa.

35 ’Singo gak nagon ksaksi Tat Tios nii sob kpaa lëë do, deelñee kuñdy to perdón xcombañer do —chëb Jesús.

19

Lëë Jesús xluuy xa nak kyalwsëëbtsiil
(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

1 Loxsye kwnee Jesús lo meñ, lëë xaa bi Galilea, aan lëë xaa si nëz Judea. Nëz tañ go xtye kiigwpee Jordán. 2 Ndaly meñ kunal aan ndaly meñ xsyaknë beeñ kyak xaa siko.

3 Lëë bla xaa fariseo big lo Jesús aan parñee kuñ xaa Jesús preb, lëë xaa chëb:

—¿Pe schilo dyon klaa mguiy tsiil por cualquier falt nii ko me?

4 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe karty nayak klab to leñ kitsy nii kë xtiits Dios laañee xñee nii worñee lëë Dios psaa kislyu, tugak mguiy ni tugak kwnaa psaa Dios? 5 Por ngo chëb Dios: “No nii klaa mguiy pxosy ni xñaa parñee kpañ xaa chop tsiil xaa, aan singo mod lëë xaa kyak sinak tugak meñ chop tsiil xaa.” 6 Deelñee tugak meñ tsigo busy nak xaa nii xtsiilña chop tsiil xaa, nody nii klaa xaa me, por lëë Dios pteedy me lo xaa.

7 Tsigo lëë xaa fariseo chëb:

—¿Penak tsigo nii kwnabey Moisés nii ktee xaapkiy tublë kitsy lo kwnaa, deelñee klaa xaa me?

8 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Porñee koklasty meñ nsoob xtiits Dios, ngo nii lëë Moisés ptee tiits nii klaa tsiil meñ, per lëë mastre klo psëëbtsiildy meñ. 9 Ni nli gaa xñen nii deelñee klaa tu mguiy tsiil, aan pkaady me lo xaa chop me stu mguiy, aan ktsiilña xaa stu kwnaa, tol chuñ xaa.

10 Tsigo lëë xpëëdscuel Jesús chëb:

—Deelñee singo xtsyool xaa nii xtsiilña, masy ktsiilñady meñ.

11 Lëë Jesús chëb:

—Lëdy kchë mguiy xsyak nii masy buen tsiilñady xaa, xaktyee blasy xaa xsyak nii bueno. 12 No xaapkiy nii destye nii koly xaa, chilody kap xaa mëëd. No gaa xaapkiy nii chilody kap xaa mëëd porñee lëë meñ pchug xaa parñee kapty xaa mëëd. Ni no xaapkiy nii schilo ktsiilña ni kap xaa mëëd, per xtsiilñady xaa porñee chakladzy xaa kuñ xaa xtsiiñ Dios. Deel no cho chaklasty ktsiilña, schilo ktsiilñady xaa.

Lëë meñ chini xaa wiñ lo Jesús
(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

13 Lëë meñ kuni bla xaa wiñ lo Jesús parñee kxob Jesús ña kik xaa wiñ ni kñab xaa lo Dios por kchë xaa wiñ go, per lëë xpëëdscuel Jesús kwëntseeb lo meñ nii kuni xaa wiñ. 14 Per lëë Jesús chëb:

—Kol klaa kiid xaa wiñ lon, jkady tow. Por kchë meñ nii nak sinak xaa wiñ kyey laañee xñabey Dios.

15 Lëë Jesús pxob ña kik kchë xaa wiñ go, aan lëë xaa bi siko.

Lëë Jesús chutiitsni tu xaa rikw
(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

16 Lëë Jesús nol nëz nii kpi xaa tsiñee lëë tu xaa kwey lo Jesús chëb:

—Maestre, kwnë kchë cos buen nii no kuuñtsyeyaa parñee jkan kyalmbañ nii xnitylody.

17 Lëë Jesús chëb:

—¿Penak nii xñabtiitsoo pe cos buen? Tugak xaa nii chuuñtsyey cos buen no. Per deelñee chakladzyoo jkaal kyalmbañ nii xnitylody, beeñtsyey nii xñabey xley Moisés.

18 Tsigo lëë xaa go chëb:

—¿Cho xley Moisés no nii kuuñtsyeyaa?

Lëë Jesús chëb:

—Kujtyoo, kyubtyoo stu kwnaa deelñee no tsiiloo, kwandyoo, ni jkots tiitskizhtyoo meñ, 19 psoob xtiits pxoosyoo ni xtiits xñaal, ni pkëstyoo xcombañeeroo sinak xkëstyool lii.

20 Lëë xaa go chëb:

—Kchësy ngo noyuuñtsyeyaa. Kwnë dyon pe cos chak falt kuuñtsyeyaa.

21 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee chakladzyoo jkaal kyalmbañ nii xnitylody, byey aan pto kchësy nii chapoo aan pkady tumi go lo meñ prob tsiin kchilo sëëboo laañee xñabey Dios. Loxsye ktol kchë nii chapoo, tënal naa.

22 Tsiñee lëë xaa go biñ nii chëb Jesús, mban ptee styoo xaa porñee tir rikw xaa, aan lëë xaa sey.

23 Tsigo lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Nli xñen nii neñ sëëb tu rikw laañee xñabey Dios. 24 Masy sinusy te tu camey xan tu kyeech kuzh que nii sëëb tu rikw laañee xñabey Dios.

25 Tsiñee biñ xpëëdscuel xaa ngo, ntseeb psee xaa aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—¿Cho lë nii telaa lo tol tsigo?

26 Lëë Jesús buy lo xpëëdscuel aan lëë xaa chëb:

—Chilody telaa meñ nonsy, per lëë Dios kteelaa meñ.

27 Tsigo lëë Pedre chëb:

—Lëë noo psaan kchësy nii chaap noo aan lëë noo syoop naal lii. Kwnë dyon pe cos jkaa noo.

28 Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii tsiñee lëë Dios kuuñ jkub kchë cos nii no lo kislyu, lëë xaa kxaal naa kakaa rey, aan lëën kso lëë do kñabey do ksa tsiipchop tiiy nii no Israel. 29 Kchë meñ nii xsaan lidzy, ni xsaan betsy ni psyañ ni xñaa ni pxosy ni xiñ, ni xsaan xilyu parñee kiidnal naa, siik tu kyoow nii psaan meñ go jkaa meñ go ni lëë meñ go jkaa kyalmbañ nii xnitylody. 30 Per ndaly xaa nii nyats chak nina kyablyu, parñee ktaan xaa nii mban nina.

20

Xcuent xaa nii xkyë tsiiñ

1 'Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii silyga sikyub mos parñee kyë mos tsiiñ lo xkwaa xaa nii no nonsyke yag uv. 2 Loxsye byaan xaa tiits nii lal nii xkaa meñ tu kpidz kizh xaa mos, lëë xaa pxaal mos lo xkwaa xaa. 3 Tsi kol las nueve lëë xaa kwey leñ kyedzy stub, aan lëë xaa kon nii lëë stubla xaa nii xkyë tsiiñ nche nlety. 4 Aan lëë xaa chëb: "Kol tsoo kyë do tsiiñ lo xkwaan, na kizhaa lëë do." Lëë xaa go si. 5 Tsi kol xwe ngbidz lëë xaa kwey stub, singo gak tsi lëë las tres kok. 6 Lëë las cinco merle kak tsiñee lëë xaa kwey leñ kyedzy stub, aan lëë xaa kon nii lëë stubla xaa nii xkyë tsiiñ nche nlety. Lëë xaa chëb lo xaa go: "¿Penak nii kwëdy to tsiiñ natse?" 7 Tsigo lëë xaa go chëb: "Porñee ni tu cho pcheedy lëë noo." Lëë xaa chëb: "Kol tsoo kyë do tsiiñ lo xkwaan." 8 Tsiñee lëë tse ptsye, lëë xpixwan kwaa chëb lo xaa nii xñabey lo mos: "Kwtsyetsy xaa nii kwë tsiiñ, aan kwtiix klo xaa nii kwsëëb lultime. Axte lultime kizhoo xaa nii kwsëëb silyga." 9 Klo xaa nii kwsëëb las cinco kozh aan lal nii xkaa meñ nii xkyë tsiiñ nder tse kwaa xaa. 10 Tsiñee lëë kchësy xaa nii kwsëëb lo tsiiñ silyga kozh nladzy xaa tu masy tu kpidz nguizh xpixwan kwaa xaa, per lalak nii xkaa meñ nii xkyë tsiiñ tu kpidz kwaa xaa. 11 Tsiñee lëë kchësy xaa go lox kwnaasy tumi go, lëë xaa kwneenë xpixwan kwaa, 12 chëb xaa lo xpixwan kwaa: "Lalak nii kwtiizhoo xaa nii kwë tsiiñ tugak wor name kwtiizhoo lëë noo, aan tyub tse pkyëë noo tsiiñ lo naay." 13 Tsigo lëë xpixwan kwaa chëb lo tu xaa nii kwsëëb lo tsiiñ silyga: "Beetsy, xsaksidyaa lii gon. ¿Pe lëdy nayak kazh bñee no nii lal nii xkaa meñ tu kpidz kizhaa lii? 14 Pseñ xtumil aan byey, por styoon kwlañ nii kizhaa xaa nii kwsëëb lultime lalak nii kwtizhaa lii 15 aan kindy cho pe kñë lon. Por schilo kuuñtsyeyaa nii klyañ styoon

con tu tumin. ¿Ote xlëël yak porñee bueenaa?”
16 Loxsye ngo lëë Jesús chëb:
—No meñ nii nyats chak nina, per sitsiñ tse nii lëë meñ go kyablyu parñee ktaan kchë meñ nii mban nina.

Lëëw xyon vuelt nii lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Lëë Jesús si Jerusalén, aan nëz no xaa tsiñee lëë xaa kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel xaa, aan lëë xaa chëb:
18 —Chan do gon, lëë no syo Jerusalén. Siko lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë maestre ley kñaasy naa, aan lëë xaa kñab ketyaa, 19 ni lëë xaa jko naa ña meñ sit parñee kidyni xaa naa, ni kiñ xaa naa ni lëë xaa jkëë naa lo crusy parñee ketyaa, per tse nii loxo tson kpidz lëën kpañ.

Nii kwnab tsiil Zebedeo
(Mr. 10:35-45)

20 Lëë tsiil Zebedeo kunab tu favor lo Jesús ksa xiñ me, aan lëë me psoxib lo Jesús. 21 Tsigo lëë Jesús chëb lo me:
—¿Pe cos chakladzyoo?
Lëë me chëb:
—Chakladzyaa nii tsiñee lëël sob kñabeyoo sob tuga xiñaa tyuxlad kwil, tu me nëzli stu me nëzpeg.
22 Lëë Jesús chëb:
—Nandy to pe cos xñab to. ¿Pe nyakxe na xekw to tedy to kchë kyalnë nii teedyaa?
Tsigo lëë xiñ me chëb:
—Xekw noo.
23 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Xekw to tedy to kchë kyalnë nii teedyaa. Per lëdy naa kwe xaa nii sob kwin nëzli o nëzpeg kaa. Lëë Tat Tios xyal kwe meñ nii sob siko.
24 Tsiñee lëë stsii xpëëdscuel Jesús biñ ngo, lëë xaa blëë lo chop xiñ kwnaa go. 25 Per lëë Jesús kwtsyetsy ksa xpëëdscuel aan lëë xaa chëb:
—Nan do gon xa chuuñtsyey xaa nii xñabey lo kislyu. Chuuñ xcheñ xaa laañee xñabey xaa, ni xsoob meñ xtiits xaa. 26 Nody nii kuuñtsyey do singo, sink kchë xaa nii kakladzy kñabey lo do no nii ksoob xaa xtiits to. 27 Singo gak kchë xaa nii kakladzy kak klaa lo do no nii kyë xaa tsiiñ lo do sinak nii xkyë moso. 28 Singo gak naa syeldyaa parñee kantsi meñaa, sink parñee kantsin meñ, ni ketyaa parñee telaa meñ lo tol syelyaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak chop xaa nii xñady lo
(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

29 Tsiñee lëë Jesús bi Jericó, ndaly meñ sinal xitsy xaa. 30 Aan lëë chop xaa nii xñady lo nii nche sob chu nëz biñ nii lëë Jesús sitedy siko, aan nguiedzy kwnee xaa lo Jesús chëb xaa:
—¡Xey, lii nii sëëdoo lo xtiiy rey David, pkëstyoo lëë noo!
31 Kwëntseeb meñ lo chop xaa nii xñady lo parñee nyoogw chuw xaa, per mastre nguiedzy kwnee xaa:
—¡Xey, lii nii sëëdoo lo xtiiy rey David, pkëstyoo lëë noo!
32 Lëë Jesús kwso tse, aan lëë xaa kwtsyetsy chop xaa nii xñady lo aan lëë xaa chëb:
—¿Pe cos chakladzy to?
33 Tsigo lëë chop xaa nii xñady lo chëb:
—Xey, chakladzy noo nii kña loo noo.
34 Lëë Jesús pkëstyoo chop xaa nii xñady lo aan lëë Jesús kwseñ lo chop xaa go, aan nli gaa wor go kazh lëë lo xaa byak aan lëë xaa sinal Jesús.

21

Lëë Jesús xsyëëb leñ kyedzy Jerusalén
(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Lëë Jesús mer ktsiñ Jerusalén tsiñee lëë xaa pxaal chop xpëëdscuel xaa kyedzy nii lë Betfagé nii nche chex kiy nii lë Olivos. 2 Chëb xaa:
—Kol tsi kyedzy nii nche kexka ske aan tsiñee ktsiñ do, lëë do kan nii lëë tu burr kusy këtuu chop xiñ. Kol klaa ma aan kol tëni ma lon. 3 Deelñee cho kñabtiits lo do penak nii xlaa do ma, kol këb nii naa xkiiñ ma ni kol këb na kiid kni gak xaa ma.

4 Singo beeñtsyey Jesús par kak
cumplir xtiits Dios nii kwnee profet
tsiñee chëb xaa:
5 Kol këb lo meñ Jerusalén:
“Buy gaanoo ndoladzy xreeyoo,
lëë xaa sëëd soobsye xaa lady tu
burr wiñ.”
6 Lëë xpëëdscuel Jesús kwey man-
dad nii pxaal Jesús xaa. 7 Kuxi xaa
burr kusy chop xiñ ma aan loxsye
pxoob xaa xab xaa lady ma, lëë Jesús
kwsob. 8 Aan ndaly meñ ptañ xab lo
nëz. No gaa meñ pchug xikw yag aan
kwleek meño laañee tedy Jesús. 9 Aan
lëë meñ nii nal xitsy xaa ni nech lo
xaa bislo kwchuptsyë xñee:
—¡Skizh Dios nii pxaal xaa tu xaa nii
sëëd lo xtiiy rey David kak xrey no!
¡Lëë Dios nakni xaa! ¡Kol ktee skizh lo
Dios!
10 Tsiñee lëë Jesús kwsëëb leñ
kyedzy Jerusalén, kchësy meñ
xñabtiits lo xcombañer:
—¿Cho nak xaa gue?
11 Aan lëë meñ nii si ksa Jesús xñee:
—Lëë xaa gue nak Jesús. Pro-
fet xaa, Nazaret nak xkyedzy xaa.
Galilea ngabo.

Lëë Jesús xsyëëb leñ lidzy Dios (Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

12 Lëë Jesús kwsëëb leñ lidzy Dios,
aan lëë xaa kwlii kchësy meñ nii nche
kto ni nche si. Ptische xaa xmezh
xaa nii xtsëë tumi lo meñ ni ptsily
xaa laañee xsyob xaa nii xto palom.
13 Aan lëë xaa chëb:
—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee
nii lidzy Dios kak tu laañee kiidnee
meñ lo Dios. Per lëë do byuño lidzy
ngbaan.
14 Aan lëë xaa beeñ kyak meñ nii
xñady lo ni meñ nii chilody së nii big
lo xaa leñ lidzy Dios. 15 Per tsiñee
lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre
ley kon kchë kyalntson nii beeñtsyey
Jesús, ni lëë xaa biñ nii lëë kchë xaa
wiñ nii no leñ lidzy Dios bislo chupt-
syë xñee: “¡Skizh Dios nii pxaal xaa tu
xaa nii sëëd lo xtiiy David!”, lëë xaa
blëë 16 aan lëë xaa chëb lo Jesús:
—¿Pe chonoo nii xñee xaa wiñ gue?
—Chonno —chëb Jesús— ¿ni pe
karty kaa nayak klab to leñ kitsy
laañee xñee nii lëë Dios kwle mëëd nii
bii chadzy par kool mëëd lay lo Dios?
17 Loxsye ngo nche gak meñ, lëë
Jesús si Betania. Siko ptseñ xaa.

Lëë Jesús xtsiibtee yag yegw (Mr. 11:12-14, 20-26)

18 Lëë byaani lyu lëë Jesús si
Jerusalén stub, aan lëë xaa kwlaañ.
19 Aan lëë xaa kwey xan tu yag yegw
nii sob kex chu nëz, per këdy nex loo
go. Xaktyee xikwo singootyee xña.
Tsigo lëë xaa chëb lo yag yegw:
—¡Kpikchedre kyë nex lool!
Aan wor go kazh lëë yag yegw ko
pidzy.
20 Tsiñee lëë xpëëdscuel xaa kono,
kchësy xaa psee, aan lëë xaa kwnabti-
its lo Jesús chëb xaa:
—¿Xa nak nii blyëëdy pidzy yag
yegw?
21 Lëë Jesús chëb:
—Nli xñen nii deelñee kniladzy to
nii schilo kuuñtsyey do tu cos ni
jkandy kik to, lëjty xaktyee yag yegw
kchilo jkwiitsy to, sink schilo këb to
lo kiy re: “Bichee nu aan kukyab lo
nistoo”, aan lëë kiy tsikyab. 22 Ni lëë
Dios knee kchë nii kñab to deelñee
kniladzy to.

Lëë Jesús chutiitsni xaa nii xñabey lo pxosy (Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

23 Lëë Jesús kwsëëb leñ lidzy Dios
aan lëë xaa noyuuñ kseedy meñ
tsiñee lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni
bla xaa kol nii xñabey kukëb lo xaa:
—¿Cho bneetsy tiitspey lool par
kuuñtsyeyoo kchë nii chuuñtsyeyoo?
24 Lëë Jesús chëb:
—Wi gak gaan dyon kñabtiits tu
cos lo do. Deelñee snë dow na
tsigo sniyaa cho xnee tiitspey lon par
kuuñtsyeyaa kchë cos re. 25 Kol në
dyon cho pxaal Juan biid kchobnis
xaa. ¿Pe Dioso ote cholsye meño yak?
Tsigo lëë xaa bislo xtilytiits lsa xaa,
xñee xaa:
—Deelñee tyeesy no nii Dios pxaal
xaa, kñë xaa lo no: “¿Penak tsigo nii
bnilasty to nii bluuy xaa?” 26 Aan

chilodyak tyeesy no nii chol meñ lo kislyu re pxaal Juan, por xtsyeb no meñ. Por kchësy meñ xniladzy nii xtiits Dios bluuy Juan.

27 Por ngo lëë xaa chëb lo Jesús:

—Ndondy noow.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Per ni naa ngo busy kniydy dyon cho bnee tiitspey lon.

28 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xaa:

—Tu xaa name chap xaa chop xiñgan xaa aan lëë xaa chëb lo tu xaa: "Xiñ, kwey tsiiñ lo xkwaan natse." 29 Lëë xiñ xaa kwëb chëb: "¡Chaklastyaa kan!" Per kok xtsedyako lëë styoo xaa bikche aan lëë xaa kwey. 30 Tsigo lëë xaa go kunee lo stu xiñ aan lëë xiñ xaa chëb: "Na kan." Aan kweydy xaa. 31 Kol në na dyon cho xaa go beeñtsyey nii chakladzy pxosy xaa.

Lëë xaa chëb:

—Xiñ xaa nii kwey tsiiñ lo xkwaa xaa.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii klo xaa nii xtop tumi par kyeyo Roma ni klo kwnaa nii chap ndaly mguiy sëëb laañee xñabey Dios lo do. 32 Por lëë Juan Bautist biid kluuyle xa kpañ meñ, aan bnilasty to xtiits xaa sinak nii bniladzy xaa nii xtop tumi par kyeyo Roma ni sinak bniladzy kwnaa nii chap ndaly mguiy. Per lëë do, nikxe kon do nii lëë xaa go ptsëë xmod, bnilasty to xtiits Juan.

Xcuent xaa nii beeñ pni yag uv (Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

33 'Kol kon stu cuent re. Tu xaa name beeñ pni xaa yag uv lo xkwaa ni psuugw kwraly xaaw ni psaa xaa tu laañee kxii uv ni psaa xaa tu laañee sob meñ nii kyënapo.

'Loxsye ngo lëëw ptee xaa companiy lo xaa nii kuuñ tsiiño, aan lëë xaa si viaj. 34 Aan tsiñee lëë xtiemp uv kol, lëë xaa pxaal xmos xaa siknab nii xyal xaa. 35 Per lëë xaa nii beeñ tsiiñ ptee cheñ xmos xaa, ni no xmos xaa beety xaa go, no gaa xmos xaa pkaa lo kyo. 36 Tsigo lëë xpixwan uv pxaal stubtsoon mos. Per singo gak beeñtsyey xaa nii beeñ tsiiñ.

37 'Lultime lëë xpixwan uv pxaal xiñgan nladzy xaa: "Stsyeb xaa go xiñganaa." 38 Per tsiñee kon xaa go nii lëë xiñgan xpixwan uv ptsiñ, lëë xaa chëb lo xcombañer xaa: "Lëë xaa gue kyaani xkwaa pxosy. Kol tsoo kuuty no xaa tsiin kyaani now." 39 Lëë xaa kwnaasy xiñgan xpixwan uv aan lëë xaa kukyeety xaa tublad chu kwaa.

40 '¿Pe në do dyon pe cos kuñ xpixwan uv xaa nii beeñ tsiiñ xkwaa xaa?

41 Tsigo lëë meñ kwëb chëb:

—Jkëstyoody xaa xaa yox ko, lëë xaa kuty xaa, aan lëë xaa kutiñ xkwaa xaa lo xaa nii kxaal nii ktyop lo xkwaa xaa tsiñee kal xtiemp kwlaap.

42 Lëë Jesús chëb:

—¿Pe karty klab to leñ kitsy nii kë xtiits Dios laañee xñee nii lëë kyo nii kwxaak xaa nii xsaa yu xkiiñdy?
Byak tu kyo nii mastre xkiiñ.
Lëë Dios byuñ kyo go kyo nii xkiiñ,
aan xsee no xtyon now.

43 Por ngo lëë Dios ksaan lëë do aan lëë xaa tsikyub meñ nii ksoob xtiits xaa. 44 Deel kyab meñ lady kyo nii psetyaa lo do, lëë meñ kak byuy. Per deelñee kyab kyo go lady meñ, ni kak nyoody pa kuty meñ.

45 Tsiñee lëë Jesús lox pso cuent ko, lëë bla xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa fariseo byeñ nii contre lëë xaa kwnee Jesús. 46 Kokladzy xaa nyaasy xaa Jesús wor go kazh, per ptsyeb xaa meñ, porñee kchë meñ bniladzy nii xtiits Dios xluuy Jesús.

22

Xcuent tu kyalwtsiilña

1 Lëë Jesús bislo xso cuent stub, xñee xaa:

2 —Nak laañee xñabey Dios sinak tu rey nii beeñ tu lni worñee ptsiilña xiñgan xaa. 3 Aan lëë xaa pxaal xmos xaa sitsyetsy meñ nii tsi lo lni, per kwnëdy meñ go nyi. 4 Lëë rey go pxaal xmos stub, chëb xaa: "Kol këb lo meñ nii lëën tse beeñlo xixkwanaa, ni kol këb nii lëën tse lox bety xyosyaa nii xro. Kol këb lo meñ kiid meñ lo lni." 5 Per psaldy meñ nii koktsyetsy

xmos rey. No meñ nii koktsyetsy si tañ, no gaa meñ go si lo xtsiiñ,
6 ni no meñ nii ptee xcheñ xmos rey,
axte nii beety xaa xaa. 7 Por ngo nii
blëë rey, aan lëë xaa pxaal xsoldad
xaa kukyeety kchë meñ nii psaksi
xmos xaa ni psaay soldad xkyedzy
meñ go. 8 Loxsye ngo lëë rey chëb lo
xmos: “Lëë nii ktyaaw lo lni nagon
lox koklo, per kwnëdy meñ nii kokt-
syetsy nyiid. 9 Na kol tsi nëz aan kol
këb kchë lo meñ nii ktsyool do nii kiid
meñ lo xkyalwtsiilña xiñaa.” 10 Lëë
xmos rey pchoo kwey nëz, aan lëë xaa
ptop meñ. Nikxe meñ bueno, nikxe
gaa malo, kchëlo meñ kuni xaa aan
lëë lidzy rey byaktsë.

11 ’Tsiñee lëë rey kwsëëb leñ yu
laañee nche sob meñ nii ptsiñni xmos
xaa, lëë xaa kon tu xaa nii nakwty
ladx nii chakw meñ nii chi lo tu
kyalwtsiilña. 12 Lëë rey chëb lo xaa:
“¿Penak nii sëëdoo aan nakwtyoo ladx
nii chakw meñ nii chi kyalwtsiilña?”
Per ni tu pe chëbty xaa go. 13 Tsigo lëë
rey chëb lo xaa nii xkiisy niskwaan:
“Kol kxituu niy xaa re ni ña xaa, aan
kol tsikchon xaa lo nguey. Siko koon
xaa ni kaw lay xaa.”

14 Loxsye bitiits Jesús ngo, lëë xaa
chëb:

—Ndaly meñ xkwetsy Dios, per
xisy meñ sëëb laañee xñabey xaa.

Lëë xaa fariseo chuñ Jesús preb (Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

15 Lëë xaa fariseo xyub dyon pe
cos jkëëkiy xaa Jesús. 16 Por ngo lëë
xaa pxaal bla xaa nii no xlad xaa ksa
bla xaa nii nak ksa Herodes kukëb lo
Jesús:

—Maestre, ndon noo nii nonsyke
tiitsli xñeel. Xsaldyoo nii xñee meñ
ni xseedyoo xa chak meñ. Liisy
xluuyoo xa kpañ meñ sinak xñabey
Dios. 17 Kwnë dyon pe nonguial tizh
noo tumi nii xtop xtisy Roma ote
nonguialdyo yak.

18 Per como nan Jesús pe cos tsiiñ si
xaa, lëë Jesús chëb:

—¿Penak nii chakladzy to kuñ do
naa preb? 19 Kol kluuy tu pes lon
dyon.

Tsigo lëë xaa go kuni tu pes lo Jesús.
20 Aan lëë Jesús kwnabtiits:

—¿Cho nak xaa nii kë loo go?

21 Tsigo lëë xaa go chëb:

—Lëë xaa nak xtisy Roma.

Lëë Jesús chëb:

—Kol kizh nii nsëëb to lo xtisy
Roma tsigo busy, ni kol kizh nii nsëëb
to lo Dios.

22 Tsiñee biñ xaa go nii chëb Jesús,
ntseeb psee xaa, aan so gak Jesús, lëë
xaa sey.

Lëë xaa saduceo xñabtiits dyon pe nli nii xpañ meñ kuty (Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Misme tse go lëë bla xaa saduceo
kwey lo Jesús. Lëë xaa saduceo xñee
nii kpañdy meñ kuty. Por ngo lëë xaa
kukëb lo Jesús:

24 —Maestre, lëë Moisés gon chëb
nii deelñee ktsiilña tu xaapkiy aan
klyëëdy kety xaa, no nii ktsiilña
betsy xaa kwnaa viud nii psaan xaa
deelñee chapty me mëëd, parñee kap
tsiil betsy xaa nii kuty mëëd. 25 Lady
noo kwyo tu xaa nii kop xoop betsy,
aan lëë xaa ptsiilña. Per blyëëdy lëë
xaa kuty, aan como kopty tsiil xaa
mëëd, lëë tu betsy xaa byaani tsiil
xaa, 26 aan lëë xaa kutyak. Singo gak
ptsyool stu betsy xaa. Ksa kadzy xaa
ptsiilña me, per ni tu xaa psaandy
mëëd. 27 Lëë byalo wi kwnaa go
kuty. 28 Kwnë na dyon cho xaa kyaani
kwnaa go tsiñee lëë xaa kpañ, deelñee
ksa kadzy xaa ptsiilña me.

29 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nandy to pe xñee do, porñee
xyeñdy to xtiits Dios ni xnilasty to
nii lëë Dios kuuñ kpañ meñ kuty.
30 Per nli xñen nii tsiñee lëë meñ kuty
kpañ, ni mguiy ni kwnaa gaa ktsi-
ilñadre, sink lëë kchë meñ nii kpañ
kak sinak angly nii ncheno leñ kpaa.
31 Chakladzy to lë kaknan do dyon pe
nli spañ meñ kuty. ¿Pe karty nayak
klab to laañee xñee nii yuub Dios chëb
nii lëë xaa 32 nak xDios pxusykoltoo
no Abraham, ni pxusykoltoo no Isaac
ni pxusykoltoo no Jacob? Aan Dios

gon nakty xaa xDios meñ kuty, sink xDios meñ nii mbañ nak xaa.
33 Tsiñee biñ meñ kchë nii kwnee Jesús, ntseeb psee meñ.

Nii xñabey Dios (Mr. 12:28-34)

34 Lëë xaa fariseo ptyop tsiñee biñ xaa nii lëë Jesús psuugw chuw xaa saduceo. 35 Aan lëë tu xaa fariseo nii nak maestre ley kokladzy nyuñ Jesús preb. Por ngo lëë xaa chëb lo Jesús:
36 —Maestre, ¿cho nii xñabey Dios dyon kuuñtsyey meñ mastre non?
37 Tsigo lëë Jesús chëb:
—"Bniladzy Tat Tios tyub styool ni psoob xtiits xaa." 38 Ngo mastre precisy kuuñtsyeyoo. 39 Ni precisy nii jkëstyool xcombañeeroo sinak nii xkëstyool lii. 40 Nrii xñabey xley Moisés ni nrii biid kluuy kchë profet.

¿Cho lo xtiiy sëëd Crist? (Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 Lëë xaa fariseo bii nche siko 42 tsi lëë Jesús kwnabtiits chëb:
—¿Pe në do dyon cho lo xtiiy sëëd Crist?
Tsigo lëë xaa fariseo chëb:
—Lo xtiiy rey Davito.
43 Tsigo lëë Jesús chëb:
—¿Penak tsigo nii worñee kwnee David xtiits Kyalbini Ntson, chëb David:
44 Lëë Dios chëb lo xaa nii xñabey naa:
"Kwsob kwin nëzli,
axte nii tsitsiñ tse nii kñabeyoo lo kchë
meñ nii xlëë lool"?
45 ¿Xa kchoo Crist lo xtiiy rey David deelñee misme rey David xñee nii lëë Crist xñabey lo xaa?
46 Per ni tu cho kwëbty lo xtiits Jesús, aan destye tse go ni tu cho byaxtre nyabtiits lo xaa.

23

Lëë Jesús xñeenë xaa fariseo ni xaa nii nak maestre ley (Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

1 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ ni lo xpëëdscuel:
2 —Lëë maestre ley ni lëë xaa fariseo xyal kluuy xley Moisés. 3 Kol jkëëtyag xtiits xaa. Per kuuñtsyeydy to nii chuuñtsyey xaa, por ngui së lo xtiits xaa, per xaa nii chuuñtsyey xaa.
4 Lëë xaa xñee pe cos kuuñtsyey meñ, per chilody kuuñtsyey meño, por nako sinak tu yow në, aan ni lëë xaa chuuñtsyeydyo. 5 Tsiñee chuuñtsyey xaa tu cos xteepee xaa nii kan meñ xaa, ni tsiinpee xkëë xaa xtiits Dios lo kitsy aan xkëë xaaw kë xaa ni chu xikw xaa nii chakw xaa ladx nii xluuy nii nli xaa non nak xaa. 6 Tsiñee chi xaa laañee chak tu lni, laañee xsyob xaa non xsyob xaa tsi lëë wagw chak, ni xkwe xaa skan nii xsyob xaa leñ ktoo. 7 Stsiladzy xaa nii jkëëptyux meñ xaa pal nëz ni këb meñ lo xaa maestre.
8 'Per lëë do tsookidy to nii kñë meñ lo do maestre, porque tugak nak to, ni tugak maestre no. 9 Ni kñeedy to pxosy lo chol meñ, porque tugak pxosy no aan lëë xaa go sob kpaa. 10 Ni tsookidy to kak to xaa xñabey, por lëësy Crist nak xaa xñabey. 11 Kchë xaa nii kakladzy kak nyaa no nii kyë xaa tsiiñ lo do. 12 Por lëë kchë xaa nii chak nyaa kyablyu. Per lëë Dios klisklaa kchë xaa nii ndoladzy.
13-14 '¡Chooksye lëë doy maestre ley ni chooksye lëë do nii nak to xaa fariseo!, por xsyonlë do laañee xñabey Dios parñee sëëbty meñ aan xsyëëbty to, ni xlaady kaa to sëëb meñ nii chakladzy sëëb.
15 '¡Chooksye lëë doy maestre ley ni chooksye lëë do nii nak to xaa fariseo!, por xkyënsë do lo kislyu ni xtyeekë do nistoo xyub to meñ nii sëëb xlad to, aan tsiñee chuñ do gan xsyëëb tu meñ xlad to, mastre chuuñ ktyaly do xtol meñ go que lo xtol do, parñee kyey meñ go linfiern.
16 '¡Chooksye lëëdoy nii xñady lo do! Xñee do nii ndoxty nii kseety meñ lidzy Dios tsiñee xyaan meñ tiits nii lëë meñ kuuñtsyey tu cos nikxe kuuñtsyeydy meño, per deelñee kseety meñ xor lidzy Dios tsiñee xyaan meñ tiits no nii kuñ meño cumplir. 17 ¡Tont to ni xñady lo do! ¿Pe nandy to nayak nii deelñee kindy lidzy Dios, kindy pa kak lay

or? 18 Ni xñee do nii ndoxty kseety
meñ xipkoog lidzy Dios tsiñee xyaan
meñ tiits nii lëë meñ kuuñtsyey tu
cos, nikxe kuuñtsyeydy meño. Per
deelñee kseety meñ kchë nii no lo
pkoog tsiñee xyaan meñ tiits, no nii
kuñ meño cumplir. 19 ¡Xñady lo
do! ¿Pe nandy to nayak nii deelñee
kindy pkoog, pa nondy kchë nii chik-
sakon meñ? 20 Tsiñee xyaan meñ tiits
aan xseety pkoog, lëdy nonsy pkoog
xseety meñ, sink wi kchë nii no lo
pkoog. 21 Singo gak kchë meñ nii
xseety lidzy Dios tsiñee xyaan meñ
tiits, Dios xkon meñ go. 22 Kchësy meñ
nii xseety kpaa tsiñee xyaan meñ tiits
xkon Dios nii sob leñ kpaa.

23 '¡Chooksye lëë doy mastre ley
ni chooksye lëë do nii nak to xaa
fariseo!, por xtiix to pixtily, ni xtiix to
nizh ni comiñ nii xsaakon do lo Dios,
per chuñdy to kyalbuen, ni xkëstyoody
to meñ ni xsoobty to xtiits Dios.
Ngo mastre precisy ni ngo xñabey
ley kuuñtsyey do, per ksaandy to nii
kokon do cos lo Dios. 24 Chakladzy to
kuuñtsyey do kchë cos wiñ nii xñabey
ley aan xsaan do nii mastre precisy
tublad.

25 '¡Chooksye lëë doy maestre ley
ni chooksye lëë do nii nak to xaa
fariseo!, por nyë xkiib to vas nii xtyëë
nii chi do ni xkiib to kyon nii xtyëë
nii chaw do, per xyeñdy to nii non-
syke cos nii kwlan do xkyë do leeñgo.
26 Kol ksaan kyëdre to cos kpaan leñ
xvas to, tsiin singo mod lëëw kak nyë.

27 '¡Chooksye lëë doy maestre ley
ni chooksye lëë do nii nak to xaa
fariseo!, por nak to sinak paa nii
xkoyoo meñ con color nguitsy par
kak nguiw nëz fuer, per lëë leeñgo
nonsyke xtsit meñ kuty ni cos peedy
no. 28 Singo gak lëë do tsiñee xuy meñ
lo do, sootee nli buen do, per lëë leñ
styoo do nonsyke kyalmbixladzy ni
tol no.

29 '¡Chooksye lëë doy maestre ley
ni chooksye lëë do nii nak to xaa
fariseo!, por lëë do xsaa chu xpaa
kchë profet ni chu xpaa kchë xaa
buen nii biid penaadle. 30 Aan loxsye
ngo lëë do xñee: "Deelñee ngwe noo
xtiemp pxusykoltoo noo, nyuuñdy
noo xaa yudar nyuty xaa kchë profet
nii biid." 31 Siko nagon xluuy nii
xyeñ do nii lo xtiiy xaa nii beety kchë
profet nii biid penaadle sëëd to. 32 ¡Kol
kisyaal xtsiiñ pxusykoltoo do!

33 '¡Nak to sinak mëël! ¿Cho në nii
lëë do telaa lo ki nii chek linfiern?
34 Lëën kxal profet, ni lëën kxal xaa
chak, ni lëën kxal maestre kiidnee
lo do, per no xaa nii kxalaa kuty to,
ni no xaa jkëë do lo crusy, ni no
xcheñ xaa ktee do leñ ktoo ni lëë
do kyënlaag xaa kyedzy por kyedzy.
35 Lëë do kyëkiy kchësy meñ buen nii
kuty. Destye xkyalkuty Abel kyëkiy
do axte xkyalkuty xiñ Berequias nii
lë Zacarías xaa nii beety to kexka lo
pkoog leñ lidzy Dios. 36 Ni nli xñen nii
lëë Dios ksaksi meñ nii nche natiemp
por xkyalkuty kchë xaa go.

Lëë Jesús xteenë por meñ Jerusalén (Lc. 13:34-35)

37 Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—¡Chooksye lëë doy nii no do
Jerusalén! ¿Penak nii chuty to profet
ni penak nii xlaal kyo do xaa nii
xaal Dios lo do? ¡Ndaly vuelt gon
kokladzyaa ndopaa to sinak nii
xtop nguidy xoob xiñ leñ xikw, per
kwnëdy to! 38 Lëë na lëë xkyedzy to
kyaanladzy. 39 Ni kpikchedre gaa kan
do naa, axte tse nii lëë do këb: "Skizh
Dios, xaatke buen xaa nii pxaal xaa."

24

Lëë Jesús xñee nii lëë lidzy Dios nitylo (Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Tsiñee lëë Jesús pchoo leñ lidzy
Dios, lëë xpëëdscuel xaa chëb nii kuy
xaa xa nyaa lidzy Dios. 2 Lëë Jesús
chëb:

—Xsee do lë chan do lidzy Dios, per
lëëw nitylo. Kchësy kyo nii nyaaw
kyablyu.

Kyalnë nii ktsyool meñ (Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Loxsye ngo lëë Jesús kusob chex
kiy nii lë Olivos, aan lëë xpëëdscuel
xaa chëb lo xaa:
—Chakladzy noo nii kñëël loo noo
pa wor kak kchë nii kwneel ni xa mod
kyeeñ noo nii lëël mer kiid stub ni
xa mod kyeeñ noo nii lëë kislyu mer
nitylo.
4 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Kol kap cuent tsiin ni tu cho
jkëëtidy lëë do. 5 Porque ndaly xaa nii
kakladzy kak sinakaa kiid aan lëë xaa
kñë nii lëë xaa nak Crist, aan ndaly
meñ kyëti. 6 Tsiñee kon do nii lëë
guerr chak, ktsyebty to, porque singo
no nii kako, per nitylody kaa kislyu.
7 Por no nii kchë kyedzy nii nche lo
kislyu ktily lsa, ni lëë kpiñ kiid, ni
ndaly laañee kni xu. 8 Lëë kyalnë nii
kak tsigo kal bislo.
9 'Lëë meñ ksaksi lëë do, ni lëë
meñ kuty lëë do, ni tyub lo kislyu kti-
lyni meñ do, porñee xsoob to xtitsaa.
10 Leñ tse go ndaly meñ nii xniladzy
xtitsaa kchoso styoo, aan lëë meñ go
kakniladzy xcombañer. 11 Ni ndaly
profet wnee xuuy kiid aan lëë xaa
jkëëti meñ. 12 Aan tsiñee lëë xtol meñ
lox ktyaly, per ni jkëstyoodre meñ
xcombañer. 13 Per stelaa kchë meñ nii
ksaandy xtitsaa. 14 Ni axte gaa lox ksa
meñ nii nche lo kislyu jkëëtyag xtiits
Dios, tsigolye lëë Dios knitylo kislyu.
15 'Lëë profet Daniel pkëë cos
ntseeb nii kak. Tsiñee kan do nii lëë
cos ntseeb ko noyak leñ lidzy Dios,
16 tsigo kchësy to siñee nche do Judea
kol kxooñ, kol tsëp kiy. 17 Deelñee
nche do kik lidzy to, kyejty to par pe
kwii do. 18 Deelñee nche gaa to tañ,
per ni par tsikxi do xab to kyeydy
to. 19 ¡Brob kchë kwnaa nii lëëtyee
tse go nak xiñ o xkadzy kaa mëëd!
20 Kol nab lo Dios nii kxooñdy to mëë
nii chak nal o tse nii gaa xiladzy
meñ lo tsiiñ. 21 Porque tse go lëë
meñ tedy kyalnë dox nii karty te
meñ destye nii kwleek Dios kislyu,
ni kpikchedre gaa kan meñ kyalnë
dox ko. 22 Aan deelñee jkwëësty Dios
kyalnë go, kchësy meñ kety. Per lëëw
jkwëës xaa porñee xkëstyoo xaa kchë
meñ nii xniladzy xtiits xaa.
23 'Deelñee cho kñë lo do tse go:
"Kol kuy gaanoo, lëë Crist so ske",
o "lëë gaa xaa so nek", knilasty
tow. 24 Porque ndaly kchë xaa wnee
xuuy kiid aan lëë xaa kñë nii lëë
xaa nak Crist, ni ndaly profet wnee
xuuy kiid, aan lëë xaa kuuñtsyey kchë
clasy kyalntson ni milagre parñee
jkëëti xaa meñ. Deelñee steedyo tiits
axte wi meñ nii xniladzy Dios kyëti.
25 Lëën kwnel kchë nii kak lo do.
26 Por ngo, deelñee cho kñë lo do:
"Kol kuy gaanoo, lëë Crist so tañ",
tsidy to. O deelñee gaa cho kñë lo do:
"Kol kuy gaanoo, lëë Crist nolan nu",
knilasty tow. 27 Porque sinak tsiñee
nyoo xbëly yë nkwsiy tyub leñ kpaa,
singo kak tse nii lëë Crist kiid stub.
28 Sinak nii xtyop pech laañee nix ma
kuty, singo ktyop meñ tse go.

Lëë Crist kiid stub (Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

29 'Tsi lëë kyalnë dox ko lox tedy,
lëë lo ngbidz jkyey, ni lëë mëë kyuuy,
ni lëë mëly kchingaa leñ kpaa, ni
lëë kchë cos nii no leñ kpaa kxisy.
30 Loxsye ngo lëë Crist kchoo ktsiib
leñ kpaa, aan lëë kchë meñ nii nche lo
kislyu ktsyeb ni koon tsiñee kan meñ
nii lëë xaa kyety kpaa par kuñ xaa
kyalxtisy. 31 Lëë xaa kxaal xangly xaa
tsijkwets trompet parñee ktop angly
kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa nii
nche tyub lo kislyu.
32 'Tsiñee lëë yag yegw xkëpeñ
xyeñ do nii lëë xtiemp kyo sëëd yob.
33 Singo gak tsiñee kan do nii lëë cos
ntseeb ko noyak, kol kyeñ nii lëë Crist
mer kiid. 34 Por nli xñen nii antes nii
kety meñ nii no natiemp lëë kchë cos
re kak. 35 Stedy kpaa ni stedy kislyu,
per lëë xtitsaa tejtyo.
36 'Per ni tu cho nandy pa tse o
pa woor gaa kako, per ni angly nii
ncheno kpaa, per ni xiñ Tat Tios. Xak-
tyee Tat Tios nano.
37 'Sinak kok xtiemp Noé, singo
gak kak tsiñee lëë Crist kiid stub.
38 Xtiemp Noé worñee karty kislo

kyo, lyaadzy wagwsye, ni lyaadzy nii kisy meñ, ni kyalwtsiilñasy kuni kik meñ, axte tse nii lëë Noé byo leñ barkw. 39 Per mer worñee bii pe sinidy kik meñ, lëë kyo bislo aan lëë meñ kwloow. Singo kak tsiñee lëë Crist kiid stub. 40 Tse nii lëë Crist kiid, deelñee kë chop xaa tsiiñ lo kwaa, lëë xaa koy tu xaa aan lëë xaa ksaan stu xaa. 41 Singo gak deelñee kë chop kwnaa wëët, lëë xaa koy tu me aan lëë xaa ksaan stu me.

42 'Ligier kol kak, por nandy to pa wor kiid Crist stub. 43 Nako sinak xpixwan tu yu, deelñee kaknan xaa nii lëë ngbaan sëëb lidzy xaa, kaakesty xaa parñee klaady xaa sëëb ngbaan lidzy xaa. 44 Ligier kol kak, por lëë Crist kiid mer worñee pe sinidy kik to.

Mos nii xsoob tiits ni mos nii xsoobtyo

(Lc. 12:41-48)

45 '¿Cho xsaan patrón lidzy dyon tsiñee lëë xaa xchoo? ¿Pe lëdy nayak xsaan xaa tu mos nii xsoob tiits, parñee kyaan mos ko kchë meñ nii xkyë tsiiñ lo xaa? 46 Dichos mos nii xyaani lidzy xpatrón deelñee tsiñee kpikche patrón kan xaa nii lëë mos ko beeñtsyey kchë nii kwnabey xaa. 47 Xsobaa nii lëë patrón këb lo xaa: "Kop cuidad kchësy nii chaapaa." 48 Per deelñee mal mos ko ni nan xaa nii xtse si xpatrón xaa, 49 lëë xaa xsaksi kchë meñ nii xkyë tsiiñ lo xpatrón xaa ni lëë xaa xsyudzy ksa xaa ngonip, ni chawni xaa ngonip. 50 Per mer tse nii pe sidy kik xaa, lëë xpatrón xaa ktsiñ. 51 Aan lëë patrón ksaksi mos ko sinak nii xsaksi xaa mos nii xsoobty tiits. Tsigo lëë mos ko koon ni lëë mos ko kawlay.

25

Xcuent tsii kwnaa yeeñ

1 Lëë gak Jesús chëb:

—Nak laañee xñabey Dios sinak nii ptsyool tsii kwnaa yeeñ nii kwëmbës ktsiñ tu xaa nii ktsiilña, parñee tsiktsiil nëz me xaa con bini nii xkyë con aceit. 2 Per kaayak me nyaani, lëë skaay me koñee pe sinidy kik. 3 Lëë ksa kaay kwnaa yeeñ nii koñee pe sinidy kik kwseñ xbini, aan biydy me naal aceit. 4 Per lëë kwnaa yeeñ nii nyaani biy me xbini me ni biy me naal aceit. 5 Aan como xtsiñdy kaa xaa nii ktsiilña, lëë me kuutkesy ksa me. 6 Per mer wrol kyool, lëë meñ bislo chuptsyë, xñee: "¡Lëë xaa nii ktsiilña sëëd. Kol tsiktsiil nëz xaa!" 7 Lëë ksa kwnaa yeeñ go kuxche, aan lëë me bislo xkëë ki me xbini me. 8 Tsigo lëë ksa kaay kwnaa yeeñ nii koñee pe sinidy kik chëb lo ksa kwnaa yeeñ nii nyaani: "Kol jkady xisy xaceit to loo noo, porque lëë xbinii noo no kyuuy." 9 Per lëë kwnaa yeeñ go chëb: "Jkaajty noow, por jkaadyo jkiiñ noo. Masy kol tsisiw laañee xto meño." 10 Per mentre lëë kwnaa yeeñ nii noydy naal aceit sisiw, lëë xaa nii ktsiilña ptsiñ. Aan lëë ksa kwnaa yeeñ nii noy naal aceit kwsëëb leñ yu ksa xaa nii ktsiilña, aan lëë chu yu byoogw. 11 Tsigore lëë ksa kwnaa yeeñ nii kukyub aceit ptsiñ aan lëë me chëb: "¡Xey, pxaly chu yu syëëb noo!" 12 Per lëë xaa nii ktsiilña chëb: "Nandyaa cho do, xyuumbeydyaa lëë do."

13 Loxsye bitiits Jesús ngo, lëë xaa chëb:

—Ligier kol kwe, por nandy to pa tse o pa woor gaa kiid Crist.

Xcuent tson mos

14 'Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii no nëz tsi stu tañ. Lëë xaa kwtsyetsy xmos xaa aan lëë xaa chëb: "Kol kap cuidad tumi nii ksanaa lo do."

15 'Tu lo xaa pteedy xaa kaay bols or, lëë stu lo xaa pteedy xaa chopo, lëë stu lo xaa pteedy xaa tuwo. Loxsye pteedy xaa tumi nii byeñ xaa nii schilo kuuñ tsiiñ catu xmos xaa, lëë xaa si viaj. 16 Lëë mos nii byaani kaay bols or kwë dilgensy aan lëë xaa ptsiñaa skaay bolso. 17 Singo gak beeñtsyey mos nii kwaa chop bols or, aan lëë xaa ptsiñaa schop bolso. 18 Per lëë mos nii byaani tu bols or kwteeñ tu kyeech, aan lëëw kwlolyu xaa.

19 'Xtse kwey xpatrón mos ko aan
tsi lëë xaa bikche, lëë xaa kwlii
xcuent xmos xaa. 20 Klo mos nii
byaani kaay bols or ptsiñ, aan lëë
xaa chëb lo xpatrón xaa: "Xey, kaay
bols or psaanoo lon. Per lëën pt-
siñaa skaay bolso." 21 Tsigo lëë
xpatrón xaa chëb: "Nyoo nii beeñ
tsiiñoo tumi wiñ nii psanaa lool, ni
chanaa nii bueenoo. Lëën knetsy
tumi roob kuuñ tsiiñoo. Kwyo leñ
yu, por xlen lool." 22 Loxsye ngo
lëë mos nii byaani chop bols or pt-
siñ aan lëë xaa chëb lo xpatrón xaa:
"Xey, chop bols or bneetsyoo lon, per
lëën ptsiñaa schop bolso." 23 Tsigo
lëë xpatrón xaa chëb: "Nyoo nii beeñ
tsiiñoo tumi wiñ nii psanaa lool, ni
chanaa nii bueenoo. Lëën knetsy
tumi roob kuuñ tsiiñoo. Kwyo leñ
yu por xlen lool." 24 Per tsiñee lëë
mos nii byaani tu bols or ptsiñ, lëë
xaa chëb lo xpatrón xaa: "Xey, nanaa
nii tir ntseeboo, ni nanaa nii xkyëël
kwlaap laañee kondyoo. 25 Por ngo
ptsyeebaa, aan lëën kwya lo lyu xtu-
mil. Per lëëw syelynin." 26 Tsigo
lëë xpatrón xaa chëb: "Floojoo ni
maaloo, por deelñee nanoo nii ntsee-
baa ni nanoo nii xkyën kwlaap laañee
kondyaa, 27 ¿penak nii kwlootiñdyoo
tumi nii psanaa lool parñee nyixiw
xiño?" 28 Tsigo lëë patrón chëb lo xaa
nii nche siko: "Kol kla or nii noy xaa,
aan kol kteedyo lo xaa nii noy tsii bols
or. 29 Porque lëë xaa nii chuuñ tsiiñ
nii ptedyaa jkaarew, per lëë xaa nii
chuuñ tsiiñdyo, axte nii wiñ ptedyaa
lo xaa go klan. 30 Kol tsikchon mos nii
pa xkiiñdyke lo nguey. Siko koon xaa
ni kaw lay xaa."

Kyalxtisy nii kuuñtsyey Crist

31 'Tsiñee lëë Crist kiid kchë xangly,
lëë xaa sob par kuñ xaa kyalxtisy.
32 Aan lëë kchë meñ nii nche lo kislyu
kpig lo xaa, aan lëë xaa kwiixso meñ
sinak nii kwiixso meñ mëkwxiily lady
chiv. 33 Kwi xaa nëzli kwe meñ buen,
lëë meñ mal kwe nëzpeg. 34 Tsigo lëë
xaa këb lo meñ nii nche nëzli: "Kol
të tsiin sëëb to laañee xñabey Dios,
por destye worñee kwche kislyu psaa
xaaw par lëë do. 35 Por kwyo tse nii
kwlaañaa, aan bneetsy to nii tawaa,
ni kwyo tse nii kwlaan nis, aan
bneetsy to nii kowaa, ni kwëkyubaa
posad, aan lëë do bneetsy laa kwlësaa.
36 Kwyo tse nii bneetsy to ladx kook-
waa porñee kindy xabaa, ni kon do
naa worñee kwxaaknën, ni biid tedy
to lon worñee kwyon skiib." 37 Tsigo
lëë meñ buen këb: "¿Pa wor ptyon
noo nii xlyaañoo, aan bneetsy noo
nii taawoo? ¿Ni pa wor ptyon noo
nii xlyaal nis, aan bneetsy noo nii
kowoo? 38 ¿O pa woor gaa ptyon noo
nii këkyuboo posad aan bneetsy noo
laañee kwlësoo, ni pa woor gaa ptyon
noo nii kindy xaboo aan bneetsy
noow? 39 ¿Ni pa wor kwxaaknël aan
ptyon noo lii, o pa woor gaa kwyol
skiib aan byoteedy noo lool?" 40 Tsigo
lëë Crist këb: "Nli xñen nii kchësy
kyalbuen nii beeñtsyey do lo chol
meñ, lon beeñtsyey dow."

41 'Loxsye ngo lëë xaa këb lo meñ
nii nche nëzpeg: "Kol kpichee nu, kol
kyey lo ki nii chek linfiern, por siko
kyey xaatox ni siko kyey kyalbini
mal. 42 Kwyo tse nii kwlaañaa, aan
bneesty to nii nyawaa, ni kwlaan
nis, aan bneesty to nii nyin. 43 Ni
kwëkyubaa posad aan bneesty to
laañee ngwësaa, ni kon do nii kindy
xabaa aan bneesty tow. Kwxaaknën
ni kwyon skiib aan biid teejty to lon."
44 Tsigo lëë meñ mal go këb: "¿Pa
wor kwlaañoo, ni pa wor kwlaal nis,
ni pa wor kwëkyuboo posad, ni pa
wor ptyon noo nii kindy xaboo, ni
pa wor kwxaaknël, ni pa wor kwyol
skiib, aan beeñdy noo lii yudar?"
45 Tsigo lëë Crist këb: "Nli xñen nii
tsiñee beeñdy to tu meñ mban yudar,
naa ngo beeñdy to yudar." 46 Kchësy
meñ mal kyey lo ki nii chek linfiern,
aan lëë meñ buen jkaa kyalmbañ nii
xnitylody.

26

Lëë xaa xñabey chakladzy kuty

Jesús
(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo
xpëëdscuel:
2 —Nan do gon nii schopak kpidz
chak falt parñee kak paskw, aan lëë
meñ jkëë mguiy nii pxaal Dios lo
crusy.
3 Leñ tse go gak lëë xaa nii xñabey
lo pxosy ni lëë xaa kol nii xñabey lo
meñ Israel ptyop chilidzy Caifás. Lëë
Caifás nak xaa nii mastre non lo px-
osy. 4 Lëë xaa bitiits dyon xa kñaasy
xaa Jesús tsiin kuty xaa xaa. 5 Per lëë
gak xaa chëb:
—Kñaasty no xaa na lni parñee kak
nxoldy meñ.

Lëë tu kwnaa xchoob aceit nii xlyaa nex lo kik Jesús
(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Lëë Jesús so Betania, aan lëë xaa
kwey lidzy Simoñ nii byodz lady.
7 Lëë Jesús sobyaw tsiñee lëë tu kw-
naa ptsiñ noy tu bot aceit nyazh nii
xlyaa nex, aan lëë me pchoob aceit
xlyaa nex ko lo kik Jesús. 8 Per lëë
xpëëdscuel Jesús blëë, aan lëë xaa
chëb:
—¿Penak nii lika kwxiñ aceit ke?
9 Nchilo ndyow par kak meñ prob
yudar.
10 Lëë Jesús biñ nii nchenee xaa,
aan lëë Jesús chëb:
—Klëëdy to lo kwnaa re, por tu
buen beeñ me. 11 Ni tugak kaa kan do
meñ prob, per naa lëdy tugak kan do
naa. 12 Lëë kwnaa re kwtëëb aceit nii
xlyaa nex ladyaa parñee tsel xixkwaa
xcuerpaa tse nii lëën jkyeetsy. 13 Nli
xñen nii kchë laañee kluuy meñ xti-
its Dios, lëë meñ kseety nii beeñtsyey
kwnaa re, aan singo mod lëë meñ
ksaladzy me.

Lëë Judas xyub dyon xa kyab Jesús ña xaa xñabey
(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

14 Lëë tu xpëëdscuel Jesús nii pcholë
Judas Iscariote kukëb lo xaa nii
xñabey lo pxosy:
15 —¿Pa lal kizh to naa deelñee jkon
Jesús ña do?
Lëë xaa xñabey go ptee kalyptsii pes
plat. 16 Aan destye wor go lëë Judas
kwëkyub dyon xa jko xaa Jesús ña xaa
xñabey.

Lultime paskw nii kwte Jesús ksa xpëëdscuel
(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

17 Tse nii chislo lni nii xtyaaw kyax-
tily nii xkyëdy levadur, lëë xpëëdscuel
Jesús big aan lëë xaa chëb lo Jesús:
—¿Pa kyokuuñloo noo nii tyaaw
xtsee no na paskw?
18 Lëë Jesús chëb:
—Kol tsi lidzy tu xaa nii kxalaa lëë
do aan kol këb: “Lëë maestre në nii
lëë xwor xaa kutsiñ, aan lëë xaa kiid
ksa xpëëdscuel xaa parñee tedy xaa
paskw liidzyoo.”
19 Lëë xpëëdscuel Jesús kwey, aan
lëë xaa beeñlo nii ktyaaw paskw.
20 Tsiñee lëë lyu pkyey, lëë Jesús
kwsob lo mezh ksa xpëëdscuel. 21 Aan
mentre ncheyaw xaa, lëë Jesús chëb:
—Nli xñen nii misme tu do kakni-
ladzy naa.
22 Kchësy xpëëdscuel xaa pteenë,
aan lëë xaa bislo tuga xaa xñabtiits,
xñee xaa:
—¿Pe lëdy naaw?
23 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Xaa nii noyaw leñ tu kyonaa, xaa
go kakniladzy naa. 24 Lëë mguiy nii
pxaal Dios te kchë kyalnë nii kë leñ
kitsy nii kë xtiits Dios. Per ¡brobsye
xaa nii kakniladzy xaa! Masy buen
nyi xaa go nyaldy xaa.
25 Tsigo lëë Judas, xaa nii kukëb lo
xaa xñabey xa jkaa Jesús chëb:
—Maestre, ¿pe lëdy naaw?
—Misme chuwoo pchoow —chëb
Jesús.
26 Lëë Jesús kwxeñ tu kyaxtily, aan
loxsye pteedy xaa skizh lo Dios, lëëw
kwtiisy xaa lo xpëëdscuel xaa, chëb
xaa:
—Kol kaawoo, xcuerpno.
27 Ni lëë xaa kwseñ tu vas nii no
viñ, aan loxsye pteedy xaa skizh lo
Dios, lëëw pteeso xaa lo xpëëdscuel
xaa, chëb xaa:

—Kchësy to, kol ki viñ re, 28 por tu cheñno. Lëëw kxee parñee ktsily Dios xtol meñ. 29 Ni kidre gaan viñ, sink lëën kwës axte nii klyañ do laañee xñabey Tat Tios tsiin tyow no viñ kub nii no siko.

Lëë Pedre këb nii xyuumbeydy Pedre Jesús
(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

30 Loxsye biily Jesús ksa xpëëdscuel, lëë xaa si kiy nii lë Olivos. 31 Siko lëë Jesús chëb:

—Kchësy to ksaan naa na kyool. Por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lëë xaa kuty xaa nii xkyë lo mëkwxiily aan lëë mëkwxiily kchoots klyaal. 32 Per tsiñee lëën kpañ, kloon ka Galilea lo do.

33 Tsigo lëë Pedre chëb:

—Nikxe kchësy xcombañeraa ksaan lii, per naa ksandyaa lii.

34 Lëë Jesús chëb:

—Na kyool kazh tson vuelt këëboo nii xyuumbeydyoo naa antes nii jkwetsy nguidy kol.

35 Lëë Pedre chëb:

—Nikxe kety no tusyke, këbtyaa nii xyuumbeydyaa lii.

Aan kchësy xpëëdscuel xaa chëb singo.

Lëë Jesús chutiitsni Dios laañee lë Getsemaní
(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

36 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ tu laañee lë Getsemaní, lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—Kol sob nu, mentre lëën kakutiitsni Dios.

37 Lëë xaa sini Pedre ni chop xiñ Zebedeo, aan lëë xaa pteenë, 38 ni lëë xaa chëb:

—Mban xtee styoon. Kol kwës nu dyon, aan kol kwena.

39 Lëë Jesús si par kaan, aan loxsye psoxib xaa ni pkiitsy kë xaa lyu lëë xaa chëb:

—Tat Tios, pteelaa naa lo kyalnë re, per kuuñtsyeydyoo nii chakladzyaa, sink beeñtsyey nii chakladzyoo.

40 Tsi lëë xaa ptsiñ laañee psaan xaa ksa tson xpëëdscuel xaa nii kuni xaa, lëë xaa nche nixyesy. Por ngo lëë xaa chëb lo Pedre:

—¿Pe ni tu wor nawen pchilody ngwena do? 41 Kol kwena ni kol kutiitsni Dios parñee jkaaldy xaatox to, por ndaan no styoo do, per lëë lady to mban now.

42 Lëë xaa kwey stub, aan lëë xaa chëb:

—Tat Tios, deelñee no nii teedyaa lo kyalnë re, beeñtsyey nii klyañ styool.

43 Tsiñee lëë xaa bikche, lëë xpëëdscuel xaa nche nixyesyak, porñee xekwtre xaa mgaal aan lika xtiib lo xaa. 44 Lëë xaa si stub. Lëë gaaw byon vuelt, aan misme tiits nii chëbak xaa klo chëb xaa lo Dios. 45 Tsi lëë xaa bikche, lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—¿Pe bii nche nixyesy to nawen ni nche kxiladzy to? Lëëw na, lëë wor kutsiñ nii lëë mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ ngoptol. 46 Kol tsische tsiin kyoo no, por lëë xaa nii jko naa ña xaa xñabey sëëd kexle.

Lëë meñ xñaasy Jesús
(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

47 Lëë Jesús bii nonee tsiñee lëë tu xpëëdscuel xaa nii pcholë Judas ptsiñ ksa tubtsoon meñ nii noy spad ni yag. Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa kol nii xñabey pxaal kchë meñ go. 48 Lëë Judas chëb kazh lo meñ go:

—Xaa nii nagon kawaa tu pxit kwesy, xaa gow. Kol naasy xaa.

49 Lëë Judas pkëëptyux Jesús, ni lëë xaa ptee tu pxit kwesy Jesús. 50 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo Judas:

—Deelñee pe cos tsiiñ sëëdoo, klyëëdyoo beeñtsyeyo.

Tsigo lëë meñ kwnaasy Jesús aan lëë meñ biy xaa.

51 Tsiñee kon tu xaa nii no xlad Jesús ngo, lëë xaa kwlii xispad xaa aan lëë xaa pchug tu tyag xmos xaa nii xñabey lo pxosy. 52 Per lëë Jesús chëb:

—Psoob xispaadoo xlugaro. Porque kchësy meñ nii xtily con spad, kety con spad. 53 ¿Pe nandyoo nawen nii deelñee kakladzyaa schilo kñen lo Tat Tios parñee kxaal xaa tub yox

xangly xaa kla naa? 54 Per deelñee kñen lo Tat Tios parñee kteelaa xaa naa, ¿xa kak cumplir xtiits xaa tsigo?

55 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ:

—¿Penak nii con spad ni con yag sëëdnaasy to naa nyak xaa ngbaan? Ksatyee tse kwson leñ lidzy Dios beeñ ksedyaa meñ aan penak nii kwnaasty to naa. 56 Per lëë do chuuñtsyey nrii parñee kuñ do cumplir nii kwnee kchë profet nii biid penaadle.

Loxsye ngo so gak Jesús lëë xpëëdscuel xaa pxooñ.

Lëë Jesús so lo xaa xñabey (Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Lëë meñ kuni Jesús lidzy pxosy nii mastre non nii lë Caifás. Siko nche mbës maestre ley ni kchë xaa kol nii xñabey. 58 Lëë Pedre kunal sit sit, per lëë xaa ptsiñ axte lo xley Caifás aan lëë xaa kwsob lady xaa nii xkyënap lidzy Dios parñee kan xaa dyon pe cos kuñ meñ Jesús.

59 Lëë kchë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa non kwëkyub dyon pe cos jkëëkiy xaa Jesús parñee kchilo kñab xaa kety Jesús. 60 Ndaly meñ kwnee contre Jesús, per ptsyoldy xaa xñabey pe cos nguëëkiy xaa Jesús. 61 Singo nche xaa tsi lëë schop xaa chëb:

—Ptsyon noo kwnee xaa gue nii lëë xaa knitylo lidzy Dios, aan tsonak kpidz me lëëw ksaa xaa stub.

62 Tsigo lëë xaa nii mastre non lo pxosy kuso, aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—¿Penak nii xñeedyoo? ¿Pe nli kchë nii xkëëkiy meñ re lii?

63 Per koñee kwneedy Jesús. Por ngo lëë xaa nii mastre non lo pxosy chëb:

—Pkon Dios loo noo dyon, nii nli lii nak Crist nii no kxaal Dios.

64 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nliw, naa nak Crist, ni san gaa to naa tsi lëën soob kwi Dios nëzli, ni san do tsi lëën kchukë lo xkey parñee kyelyaa stub.

65 Tsiñee lëë xaa nii mastre non lo pxosy biñ ngo, lëë xaa pchos xab xaa, porñee singootyee blëë xaa, aan lëë xaa chëb:

—Tiits ntseeb kwnee xaa re lo Dios, ni ¿pa jkiiñre gaa no meñ nii jkëëkiy xaa? Misme lëë do biñ kchë tiits ntseeb nii kwnee xaa. 66 ¿Pe në do dyon xa kak xaa?

Tsigo lëë meñ chëb:

—No nii kety xaa, por no xtol xaa.

67 Wor go kazh lëë meñ pchoo mxeñ lo xaa ni lëë meñ ptee xcheñ xaa. Aan tsi lox ptee meñ xcheñ xaa, 68 xñee meñ lo xaa:

—Deelñee nli lii nak Crist, ¡kwnë dyon cho kwtiñ lii!

Lëë Pedre xñee nii xyuumbeydy xaa Jesús (Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Lëë Pedre sob lo ley, tsiñee lëë tu kwnaa nii xkyë tsiiñ siko chëb lo xaa:

—Wil lë no xlad Jesús Galilea.

70 Per lëë Pedre chëb:

—Nandyaa pe xñeel.

71 Loxsye ngo lëë Pedre kwey chu puert nii kë chu nëz, aan lëë stu kwnaa kon xaa aan lëë me chëb lo meñ:

—Wi meñ gue no xlad Jesús Nazaret.

72 Per lëë Pedre pkon Dios chëb:

—Xyuumbeydyaa xaa gue.

73 Kok xtsedyako, lëë xaa nii nche siko big lo Pedre aan lëë xaa chëb:

—Nli gaa na wil lë no xlad Jesús, por si xñeepee xaa xñeel.

74 Tsigo lëë Pedre pkon Dios stub chëb:

—Xyuumbeydyaa xaa gue.

Aan wor go kazh lëë tu nguidy kol pkwetsy. 75 Lëë Pedre gaa psaladzy nii lëë Jesús chëb: “Tson vuelt këëboo nii xyuumbeydyoo naa antes nii jkwetsy nguidy kol.” Lëë Pedre pchoo siko aan lëë xaa biiñ.

27

Lëë meñ chikso Jesús lo Pilat (Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

1 Tsiñee lëë tañ byeñ, lëë kchësy xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa kol nii xñabey bitiits dyon xa kuty xaa Jesús. 2 Loxsye ngo lëë xaa pxituu Jesús aan lëë xaa kuni xaa lo xtisy nii lë Pilat.

Xkyalkuty Judas

3 Tsiñee lëë Judas biñ nii lëë meñ
kuty Jesús, lëë xaa pteenë, aan lëë xaa
ptikche ksa kalyptsii pes plat nii kozh
xaa lo xaa nii xñabey lo pxosy ni lo xaa
kol nii xñabey, 4 chëb xaa:
—Nody xtol xaa nii pkon ña do.
Deelñee kety xaa xfaltno.
Per lëë xaa go chëb lo Judas:
—¿Pe xcueent noo ngo? ¡Lii kon!
5 Lëë Judas kuklaal tumi go leñ
lidzy Dios. Loxsye ngo lëë xaa sey aan
lëë xaa pxiiyañ.
6 Lëë xaa nii xñabey lo pxosy kuktop
tumi go aan lëë xaa chëb:
—Chilody jkots no tumi re xtumi
lidzy Dios, por con tumi re kozh xaa
nii kwnaasy tu xaa nii kety.
7 Aan lëë xaa kwxii tublë lyu con
tumi go parñee jkeetsy xaa meñ sit
loo go. Xkwaa xaa nii xsaa kis lë kwaa
go. 8 Per destye tse go lëë kwaa go
pcholë "Laañee pxee cheñ." 9 Singo
mod lëë nii kwnee profet Jeremías
kok cumplir tsiñee chëb xaa: "Kalypt-
sii pes plat kwaa xaa Israel, 10 aan con
tumi go kwxii xaa lyu nii lë xkwaa
xaa nii xsaa kis. Lëë Dios kwnabey nii
singo kuuñtsyey xaa."

Lëë Jesús so lo Pilat
(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

11 Tsi lëë Jesús ptsiñ lo xtisy lëë xtisy
chëb lo xaa:
—¿Pe lii nak xrey meñ Israel?
—Misme chuwoo pchoo nii naaw
—chëb Jesús.
12 Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë
xaa kol bislo pkëëkiy Jesús, per koñee
kwneedy Jesús. 13 Por ngo lëë Pilat
chëb lo xaa:
—¿Penak nii xñeedyoo? ¿Pe
chondyoo nayak blaktre nii xkëëkiy
xaa gue lii?
14 Per ni tublan tiits kwneedy Jesús.
Por ngo psee xtisy kon xtisy xaa.

Lëë meñ xñab kety Jesús
(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

15 Nak xcostumbre xtisy nii mer lo
lni xlaa xaa tu xaa nii no skiib nii kñab
meñ kyedzy. 16 Aan lëëtyee leñ tse go
lëë tu xaa ntseeb nii lë Barrabás no
skiib. 17 Tsi lëë meñ lox ptyop, lëë
Pilat chëb:
—¿Pe chakladzy to nii klaan
Barrabás, ote chakladzy to yak nii
klaan Jesús nii xñee do Crist?
18 Singo chëb xaa porñee byeñ xaa
nii por kyalmbidy kwnaasy meñ
Jesús.
19 Lëë Pilat sob leñ yulyey tsi lëë
tsiil xaa pxaal tu meñ nii kukëb lo
xaa: "Byeñ gon pe cos kuñoo, por
nody xtol meñ gue, ni tir nguidy
kwnee xkaalaa tsi kyool por meñ
gue."
20 Per lëë xaa nii xñabey lo pxosy
ni lëë xaa kol nii xñabey pkiily meñ
parñee kñab meñ laa Barrabás ni kñab
meñ kety Jesús. 21 Lëë xtisy chëb stub:
—Kol në dyon cho xaa re klaan.
Kchësy meñ chëb:
—Blaa Barrabás.
22 Tsigo lëë Pilat chëb lo meñ:
—¿Xa kuñaa xaa nii xñee do Crist
tsigo?
Kchësy meñ chëb:
—¡Pkëë xaa lo crusy!
23 Lëë Pilat chëb:
—Per kindy xtol xaa.
Per lëë meñ chëb stub:
—¡Pkëë xaa lo crusy!
24 Tsiñee lëë Pilat kon nii chondy
meñ tiits, sink lëë meñ chak nxolyre,
lëë Pilat kwnab nis aan xña lo meñ lëë
xaa kwtiib ña xaa, chëb xaa:
—Lëë xaa gue kety, per lëdy
xfaltno, xfalt tow.
25 Tsigo lëë meñ chëb:
—¡Nikxe kety xaa, lëë noo ni lëë xiñ
noo kizh tol go!
26 Por ngo loxsye blaa Pilat
Barrabás lëë xaa kwnabey ptee sol-
dad xcheñ Jesús ni lëë xaa kwnabey
nii kwë Jesús lo crusy.
27 Tsi lëë bla soldad ptsiñni Jesús
chu yulyey lëë los demasy soldad
ptyop kyako kwi Jesús. 28 Lëë soldad
kwlii ladx nii nakw Jesús, aan lëë xaa
pkakw xaa tu ladx nixñë, 29 ni lëë xaa
psoob tu coron yakitsy kik xaa, ni lëë
xaa kwloo tu var ñali xaa. Loxsye
ngo lëë xaa psoxib lo xaa ni lëë xaa
kwtsityni xaa, xñee xaa:

—¡Byinayk xrey meñ Israel!
30 Ni pchoo mxeñ soldad lo Jesús,
aan misme var nii no ña Jesús psob
xaa kik Jesús. 31 Loxsye kwtsityni xaa
Jesús, lëë xaa kwlii ladx nixñë go lady
xaa aan lëë xaa pkakw xaa mer xab
xaa. Tsigo lëë xaa sini xaa par jkëë
xaa xaa lo crusy.

Lëë Jesús kë lo crusy
(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Tsiñee lëë xaa pchoo chu yulyey
lëë xaa ptsyool tu xaa Cirene nii lë
Simoñ. Aan lëë soldad pkoy xaa xi-
crusy Jesús.
33 Lëë soldad kuni Jesús tu laañee
lë Gólgota. (Lëë tiits ko nak sinak nii
xñee ñe: Laañee nche tsit kik.) 34 Siko
lëë xaa ptee viñ nii nla lo Jesús. Per
loxsye pkëë chuw xaaw, kwnëdy xaa
nyi xaaw.
35 Tsiñee lëë soldad lox pkëë Jesús
lo crusy, lëë xaa kwloo rif xab Jesús.
36 Loxsye ngo lëë xaa kwsob par
kyënap xaa. 37 Ni pkëë xaa blalan tiits
kik xicrusy Jesús parñee kaknan meñ
penak kë xaa lo crusy. Sinrii xñee tiits
ko: “Lëë Jesús nrii. Lëë xaa nak xrey
meñ Israel.”
38 Wi chop ngbaan kwë kwi xaa lo
crusy, tu xaa nëzli, stu xaa nëzpeg.
39 Aan kchësy meñ nii kwtedy siko
kwlootsyetsy xaa ni ptsiiy kik 40 chëb:
—¿Pe chanlo na?, lii nii xtischeel
lidzy Dios aan tsonak kpidz lëëw tse
xsooblil stub. Pteelaa lii ni byety lo
crusy deelñee nli Xiñ Dios nakoo.
41 Singo gak kwtsityni xaa nii
xñabey lo pxosy xaa, ni maestre ley,
ni xaa kol nii xñabey, xñee xaa:
42 —Pteelaa xaa meñ, per chilody
kteelaa xaa lëë xaa. Kyety xaa lo
crusy dyon deelñee nli lëë xaa nak
xrey meñ Israel, parñee kniladzy no
xtiits xaa. 43 Dios sye psaladzy xaa, na
klity Dios xaa lo crusy na deelñee nli
xkëstyoo Dios xaa. ¿Pe lëdy në xaa lo
no nayak nii Xiñ Dios xaa?
44 Aan axte wi chop ngbaan nii kwë
kwi xaa kwlootsyetsy xaa.

Xkyalkuty Jesús
(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Tsi lëë xwe ngbidz kol lëë kislyu
pkyey aan lëëw byaani axte las tres.
46 Aan wor go nguiedzy kwchuptsyë
Jesús, chëb xaa:
—Elí, Elí, ¿lema sabactani? (Lëë tiits
ko nak sinak xñee ñe: Tat Tios, Tat
Tios, ¿penak psaanoo naa?)
47 Lëëw biñ bla xaa nii nche siko
aan lëë xaa chëb lo xcombañer xaa:
—Profet Elías xkwetsy xaa.
48 Per lëë tu xaa nii so siko lëënlëdy
kujkadz tublë sponj lo viñ nyi. Lëëw
pxituu xaa lo tublë yag, aan lëëw ptsig
xaa parñee nsyup Jesúso. 49 Per lëë
xcombañer xaa chëb:
—Psaan xaa parñee tyon no dyon
pe siid klity Elías xaa lo crusy.
50 Lëë Jesús kwchuptsyë stub, aan
lëë xaa kuty. 51 Ni misme wor go lëë
ladx nii kë leñ lidzy Dios pchos nsoli,
ni lëë kislyu pxisy, ni lëë kchë kyo
kwlë, 52 ni lëë paa byaly. Aan ndaly
meñ nii psoob xtiits Dios nii kutyle
bikche pañ. 53 Aan loxsye pañ Jesús,
lëë kchë xaa go pchoo leñ paa, aan
ndaly meñ kon nii lëë xaa psëëb leñ
kyedzy Jerusalén.
54 Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo soldad
ni lëë kchë soldad nii nche nap Jesús
kon nii lëë xu xni, lëë xaa ptsyeb aan
lëë xaa chëb lo xcombañer xa:
—Nli nii Xiñ Dios nak xaa re.
55 Wi tubtsoon kwnaa Galilea nche
sit xuy. Lëë kwnaa go beeñ Jesús
yudar. 56 Lady kchë kwnaa go no
María Magdalena, ni tsiil Zebedeo, ni
Mariy. Xiñ Mariy nak José ni Jacob.

Lëë José xkeetsy Jesús
(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Tsiñee lëë lyu mer jkyey, lëë tu
xaa Arimatea nii lë José ptsiñ. Rikw
xaa aan wi xaa kwyo xlad Jesús.
58 Lëë xaa kunee lo Pilat aan lëë xaa
bnab xcuerp Jesús. Lëë Pilat kwn-
abey nii ktee soldado. 59 Lëë José blis
xcuerp Jesús, aan lëëw pchal xaa xaa
tu ladx rusy, 60 aan lëë xaa pkeetsy
Jesús leñ tu xpaa kub xaa nii ndeeñ lo

kyo. Loxsye ptse xaa chu paa con tu
kyo ngol, lëë xaa sey. 61 Per lëë María
Magdalena ni lëë stu Mariy byaan
chu paa.

Lëë soldad xkyënap chu xpaa Jesús

62 Tsi lëë lyu byaani lëë xaa nii
xñabey lo pxosy ni xaa fariseo kwey lo
Pilat 63 aan lëë xaa chëb:
—Worñee bii mbañ xaa wnee xuuy
go, chëb xaa nii tse nii loxo tson
kpidz lëë xaa kpañ. 64 Por ngo, lëë
noo syoopnee lool parñee kxaaloo
xaa nii kyënap chu paa axte ksa tson
kpidz. Por toontlaa tsilii xpëëdscuel
xaa xcuerp xaa leñ paa wor kyool aan
loxsye ngo këb xaa lo meñ nii lëë Jesús
pañ. Aan ndalyre meñ nii jkëëti xaa
que meñ nii pkëëti xaa klo.
65 Tsigo lëë Pilat chëb:
—Lëë soldad nche ske. Kol tsini xaa
parñee kyënap xaa chu paa.
66 Lëë xaa kwey, aan lëë xaa kwloo
tu señ lady kyo nii xoob chu paa, ni
lëë xaa psaan soldad parñee kyënap
soldad.

28

Lëë Jesús xpañ
(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Tsiñee lëë tse nii xiladzy meñ lo
tsiiñ kwtedy, lëë María Magdalena ni
lëë stu Mariy kwey chu paa wor sily-
too. 2 Aan kolpsye lëë tu xu dox bni,
porñee lëë tu xangly Dios byety kpaa,
aan lëë xaa kwtob kyo nii xoob chu
paa. Loxsye ngo lëë xaa kwsob lady
ko. 3 Xpibëly angly ko sinak tu xbëly
yë nkwsiy ni nguitsy xab xaa sinak
nguitsy kyeg. 4 Tsiñee lëë soldad kon
angly ko, lëë xaa ptsyeb aan lëë xaa
pkyey. 5 Lëë angly chëb lo kwnaa go:
—Ktsyebty to, por nanaa nii Jesús
nii kwë lo crusy xyub to. 6 Per kindy
me nu. Lëë me pañle. Kol kuy gaanoo
nu pxoob me. 7 Sinusy kol kyey
aan kol këb lo xpëëdscuel me nii lëë
me pañ, ni kol këb nii klo me ktsiñ
Galilea. Siko ktsiil me xpëëdscuel me.
Tiits re syelynin lo do.
8 Lëënlëdy lëë kwnaa go bi chu paa.
Lal xtsyeb me, lal xle me, per lëë me
sikni tiits lo xpëëdscuel Jesús. 9 Aan
lëë Jesús byaklo lo me ni lëë xaa
pkëëptyux me. Lëë me big lo Jesús
aan lëë me psoxib lo xaa ni lëë me
kwteetsy niy xaa. 10 Lëë xaa chëb:
—Ktsyebty to. Kol tsikni tiits lo
xpëëdscuelaa parñee tsi me Galilea,
aan siko ktsiil noo.

Nii bitiits soldad lo meñ

11 Mentre lëë kwnaa go sikni tiits,
lëë bla soldad nii kwënap chu paa
kwey leñ kyedzy, aan lëë xaa bitiits
lo xaa nii xñabey lo pxosy kchësy nii
kon xaa. 12 Tsigo lëë xaa nii xñabey
lo pxosy kunee lo xaa kol nii xñabey
parñee kutiits xaa dyon xa kuuñtsyey
xaa. Aan nroob tumi pteedy xaa lo
soldad, 13 per lëë xaa chëb kazh lo
soldad:
—Deelñee kñabtiits meñ lo do kol
këb nii kyool, mentre nche nixyesy
to, lëë xpëëdscuel Jesús biidxi xcuerp
xaa. 14 Aan deelñee kon xtisyo, lëë
noo kñee lo xaa parñee pe kuñdy xaa
lëë do.
15 Lëë soldad kwnaasy tumi go, aan
lëë xaa bitiits nii chëb xaa xñabey go.
Por ngo, axte natiemp xniladzy meñ
Israel nii bitiits soldad.

Xilkëëb Jesús
(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

16 Lëë ksa tsiiptub xpëëdscuel Jesús
kwey tu kiy nii sob Galilea, por siko
chëb Jesús nii kwës Jesús xaa. 17 Aan
tsiñee lëë xaa kon Jesús, lëë xaa
psoxib, per no xaa pkan kik. 18 Lëë
Jesús chëb lo xaa:
—Lëë Dios pso naa parñee kñabeyaa
kpaa ni kñabeyaa lo kislyu. 19 Kol
tsi tyub lo kislyu aan kol kluuy xtit-
saa lo meñ. Ni kol kchoobnis meñ
nii kniladzy xtitsaa con xtiitspey Tat
Tios, ni xtiitspey xiñ xaa, ni xtiitspey
Kyalbini Ntson. 20 Ni kol këb lo meñ
kuuñtsyey meñ kchë nii bluyaa lo do.
Pe tsinidy kik to, por tugak kaknin lëë
do axte tse nii lëë kislyu nitylo.

Kitsy nii pkëë San Marcos

Lëë Juan xluuy xtiits Dios (Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Sinrii nak nii bislo xkaasy xtiits
Dios nii xñee cho nak Jesucrist.
2 Lëë profet Isaías pkëë leñ xkitsy
Dios sinrii:
Lëgaanoo lëën kxal gaa tu xaa nii
tenech lool parñee kwii xaa tu
nëz tedyoo.
3 Son meñ tsiy xaa tsiñee lëë xaa kñee
tu tañ pidzy këb xaa:
“Kol kxixkwaa nëz nii tedy meñ nii
xñabey.
Kol kwii tu nëz tubli.”
4 Singo mod biid Juan xchoobnis
xaa meñ tañ ni xñee xaa lo meñ:
—Kol ktikche styoo do lo Dios ni kol
chobnis, parñee ktsily Dios kchë xtol
do.
5 Tsigo lëë meñ nii ncheno tyub tañ
nii lë Judea ni meñ kyedzy Jerusalén
kwey laañee so Juan. Aan tsiñee lox
xobtol meñ kchësy xtol lo Dios lëë
Juan xchoobnis meñ chu kiigwpee
Jordán.
6 Kits lady camey kwyaa xab Juan,
lëë xcinturón xaa kwyaa con kidy.
Nkwxandx ni tsiñ tañ taw xaa. 7 Lo
xiwseedy xaa xñee xaa lo meñ:
—Skere sëëd tu xaa nii mastre non
lon, por naa ni parñee sinchuñaa kx-
akaa tuu kidy lab xaa xkiiñdyaa. 8 Naa
pchoobnis lëë do con nis. Per lëë xaa
kchoobnis lëë do con Kyalbini Ntson
cheñ Dios.

Xkyalkwchobnis Jesús (Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

9 Leñ tse go lëë Jesús pchoo Nazaret,
tu kyedzy nii nche nëz tañ nii lë
Galilea, lëë xaa si chu kiigwpee
Jordán aan siko lëë Juan pchoobnis
xaa. 10 Aan siikñee lëë Jesús pchoo
lo nis, lëë xaa kon nii lëë kpaa byaly
aan lëë Kyalbini Ntson cheñ Dios sëëd
sëëb byab lady xaa sinak tu palom.
11 Ni lëë xaa biñ tsiy Dios nii sëëd sëëb
kpaa xñee lo xaa:
—Lii nak xiñaa nii xkëstyoon. Xlen
lool.

Lëë Jesús chak preb (Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

12 Loxsye ngo lëë Kyalbini Ntson
kuni Jesús tañ pidzy. 13 Choow kpidz
kwyo xaa tañ. Beeñ xaatox xaa preb
ni kwyo xaa lady kchëlo ma tox, per
lëë xangly Dios kokni xaa.

Lëë Jesús chislo lo xtsiiñ Galilea (Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

14 Loxsye kwloo meñ Juan skiib, lëë
Jesús si nëz xtañ meñ Galilea xluuy
xtiits Dios nii xteelaa 15 xñee xaa:
—Lëë wor kutsiñ nii lëë Dios
kñabey. Kol ktikche styoo do ni kol
kniladzy xtiits xaa.

Lëë Jesús xkwetsy tap ngoosy mël (Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

16 Tu tse lëë Jesús sitedy chu nis-
too Galilea tsiñee lëë xaa kon chop
ngoosy mël nii nche kchon xkyex lo
nis. Chop betsy nak xaa. Tu xaa lë
Simoñ, lëë stu xaa lë Ndresy. 17 Aan
lëë Jesús chëb:
—Kol tënal naa parñee jkoostre to
mël, sink lëën kluy lo do xa kluuy do
xtitsaa lo meñ.
18 Wor go kazh nche gak xkyex xaa,
lëë xaa sinal Jesús.
19 Sijtyak kwsë Jesús lëë xaa kon
Jacob ni Juan. Xiñ Zebedeo nak xaa
chop xaa. Lëë xaa ncheno tu leñ
barkw xkëtë xaa xkyex xaa. 20 Tsigo
lëë Jesús kwtsyetsy xaa, aan lëë xaa
psaan pxosy xaa Zebedeo leñ barkw
ksa xmos xaa aan lëë xaa sinal.

Tu mguiy nii no tu kyalbini mal leñ styoo (Lc. 4:31-37)

21 Lëë Jesús ptsiñ kyedzy Caper-
naum ksa xpëëdscuel. Aan tsiñee lëë
tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ kol,
lëë Jesús kwsëëb ktoo aan lëë xaa
bislo beeñ kseedy xaa meñ xtiits Dios.
22 Tsigo ndaly meñ psee biñ xiwseedy
xaa porñee lëdy wi xaa chuuñ kseedy
sinak kchë maestre ley, sink tsi lëë
xaa xñee sootee tu xaa nii per nli busy

xñabey nak xaa. 23 Lady kchësy meñ nii ncheno leñ ktoo no tu mguiy nii no tu kyalbini mal leñ styoo aan lëë xaa bislo chuptsyë xaa xñee xaa:
24 —¿Penak sëëd sëëboo lady noo Jesús Nazaret? ¿Buty sëëd knitylool lëë noo lë? Xyuumbeyaa lii. Lii nak Xiñ Ntson Dios nii sëëd lo kislyu.
25 Tsigo lëë Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go chëb xaa:
—¡Psuugw chuwoo aan psaan mguiy gue!
26 Tsigo lëë kyalbini mal go beeñ nii lëë mguiy go kutyë aan lëëw pchoo chuptsyë taño. 27 Tsiñee lëë meñ kon kchësy ngo, ntseeb ptsyeb meñ, aan xñabtiits lsa meñ lo xcombañer xñee meñ:
—¿Pe cos re? ¿Xa nak xiwseedy xaa re nii axte wi kyalbini mal xsoob xtiits xaa?
28 Aan blyëëdyak masyke lë Jesús xseety kchësy meñ nii ncheno tyub nëz Galilea.

Lëë Jesús chuuñ kyak xñaatsaap Simoñ Pedre
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

29 Tsiñee lëë xaa pchoo ktoo, lëë Jesús kwey lidzy Simoñ ni Ndresy ksa xaa Jacob ni Juan. 30 Aan tsiñee lëë xaa ptsiñ, lëë xñaatsaap Simoñ nix xlyañ xlyëë, aan lëëw chëb xaa lo Jesús. 31 Tsigo lëë Jesús big kwseñ ña me blische xaa me. Aan wor go kazh lëë xlyëë pchoo, aan lëë me bislo beeñlo me nii taw xaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak ndaly meñ xsyaknë
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

32 Tsiñee lëë tse ptsye, lëë ngbidz kwyaasyle, lëë lyu no jketsyle, lëë meñ kuni kchëlo meñ xsyaknë ni meñ nii no kyalbini mal styoo lo Jesús, 33 aan casy kchësy meñ kyedzy ptyop chu puert. 34 Kchëlo kyalkits beeñ kyak Jesús meñ ni kwlii xaa kchësy kyalbini mal. Per blaady xaa nyeew porñee nano cho nak xaa.

Lëë Jesús xluuy xtiits Dios leñ ktoo nii nche sob Galilea
(Lc. 4:42-44)

35 Wor silytoo bii nguey lëë Jesús kuxche aan lëë xaa pchoo tublad chu kyedzy tu laañee tusy xaa par kutiitsni xaa Dios. 36 Aan lëë Simoñ ksa xcombañer kukyub Jesús. 37 Tsiñee lëë xaa ptsil xaa chëb xaa lo xaa:
—Kchësy meñ këkyub lii.
38 Per lëë Jesús kwëb chëb:
—Tsoo kchësy kyedzy nii nche kex nu parñee wi siko kluyaa xtiits Dios porque par ngo pchon.
39 Singo kunsë Jesús tyub xtañ meñ Galilea xluuy xaa xtiits Dios kchë leñ ktoo nii kwtedy xaa ni xkwii xaa kchësy kyalbini mal.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii xyodz lady
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

40 Lëë tu xaa nii xyodz lady big lo Jesús aan lëë xaa go psoxib chëb:
—¿Pe nëëdyoo beeñ kyak naa?
41 Tsigo lëë Jesús pkëstyoo xaa xsyaknë go, aan lëë xaa pxob ña xaa kik xaa xñee xaa:
—Chakladzyaa nii kyaan nyëël lo xkyalkiitsoo. Nina kazh byaktsey.
42 Aan nli gaa wor go kazh lëë xaa nii xyodz lady ko byak. 43 Tsigo lëë Jesús kwëntseeb lo xaa nii byak ko aan lëë xaa psonëz xaa chëb xaa lo xaa:
44 —Byey aan ni tu cho lo këëbtyoo dyon xa byakoo. Kwey lo pxosy aan psakon nii xñabey xley Moisés, parñee kaknan meñ nii lëël byak.
45 Per siñee lëë xaa go pchoo lëë xaa go bislo bitiits dyon xa byak xaa. Por ngo pchilodre nsyëëb Jesús ni stu kyedzy nii neñlo, sink lëë xaa kunsë laañee kindy meñ. Per nikxe singow ndaly meñ kwey lo xaa.

2

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii nëtoo
(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

1 Tsiñee kwloxo bla tse lëë Jesús bikche ptsiñ kyedzy nii lë Capernaum stub. Aan lëë meñ biñ nii lëë xaa nyoogw yu. 2 Lëë meñ ptyopbe, per ni chu puert yu xkaadre kwe meñ. Aan lëë xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios 3 tsi lëë tap xaa ptsiñni tu

xaa nii nëtoo. 4 Per konsye ksa tap xaa
go nii chilody ktsiñ xaa axte laañee
sopee Jesús porñee singootyee ndaly
meñ nche, lëë xaa pxaly kik yu nii no
Jesús, aan nëz laa nyaly go ptee xaa
xaa xsyaknë go pxobsye xaa xaa lo tu
ta.
5 Tsiñee lëë Jesús kon nii nli xni-
ladzy ksa xaa go, lëë xaa chëb lo xaa
xsyaknë go:
—Xiñ, nodre xtoloo. Kchësyo bily.
6 Per lëë bla maestre ley nii nche
sob siko psya styoo nladzy xaa:
7 "¿Penak xñee xaa gue singue? No ko
xaa falt lo Dios por ni tu cho chilody
ktsily tol, xaktyee Dios." 8 Per sinusy
byeñ Jesús kchësy nii no ksya styoo
xaa. Tsigo lëë xaa chëb:
—¿Penak xsya tol do? 9 Schilo këpaa
lo meñ xsyaknë: "Lëë kchësy xtoloo
bily", ni schilo këpaa: "Kuxche, blis
xtal aan byey", per ¿chow dyon mas-
tre ngan? 10 Per na gaanoo lëën kluy
lo do nii wi mguiy nii pxaal Dios
schilo ktsily tol lo kislyu.
Tsigo lëë xaa chëb lo xaa xsyaknë
go:
11 —Lool xñen, kuxche, blis xtal aan
byey liidzyoo.
12 Tsigo lëë xaa xsyaknë go kuxche
wor go kazh, aan lëë xaa blis xta
xaa. Tsigo lëë xaa pchoo kwtedy xaa
kchësy lady meñ. Por ngo, kchësy
meñ psee aan kchësy meñ biily lay lo
Dios xñee:
—Loñee mbañ no karty tyon no
kchësy nrii.

Lëë Jesús xkwetsy Leví (Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

13 Loxsye ngo lëë xaa kwey chu nis-
too stub, aan tsiñee lëë meñ lox pty-
opbe lo xaa, lëë xaa bislo beeñ kseedy
xaa meñ xtiits Dios. 14 Lëë tsi lëë Jesús
bikche sey leñ kyedzy stub, lëë xaa
kon tu xaa nii pcholë Leví. Alfeo nak
pxosy xaa. Lëë xaa sob laañee chitizh
meñ par kchilo kto meñ xcheñ aan
lëë Jesús chëb lo xaa:
—Tënal naa.
Tsigo lëë Leví kuso aan lëë xaa
sinal.
15 Aan lëëtyee lëë Jesús noyaw lidzy
Leví. Ndaly xaa nii chuuñ jkizh meñ
ni ndaly meñ ngoptol kunal. Lëë xaa
kwsob lo mezh ksa xaa Jesús ni ksa
xaa xpëëdscuel Jesús. 16 Per tsiñee lëë
xaa fariseo ni maestre ley kon nii lëë
Jesús kayawni kchësy meñ go, lëë xaa
chëb lo xpëëdscuel Jesús:
—¿Xa mod nak nii chaw xmaestre
to ksa xaa nii chuuñ jkizh ni kchësy
meñ ngoptol gue?
17 Tsiñee lëë Jesús biñ kchësy nii
kwnee xaa go, lëë xaa chëb:
—Xkiiñdy meñ buen ni meñ ndaan
xaa nii chuñ rmedy, sink meñ
xsyaknë xkiiñ xaa nii chuñ rmedy.
Per syely kyubtyaa meñ buen, sink
lëën syely kyub meñ ngoptol.

Lëë meñ xñabtiits lo Jesús (Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Tu tse tawdy xpëëdscuel Juan ni
xaa fariseo parñee kuuñ ksak xaa
Dios. Tsigo lëë bla meñ kunabtiits lo
Jesús chëb:
—¿Penak nii chawdy xaa nii no xlad
Juan ni xaa nii no xlad xaa fariseo
parñee kuuñ ksak Dios, per lëë
xpëëdscueeloo pe xseedy xaa masyke
lëë xaa ncheno wagw?
19 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—¿Pe mod lika nayak ksaan meñ
nii chi lo tu kyalwtsiilña wagw par
tso kyalnë meñ? Deelñee bii so xaa
nii ptsiilña gon, ni tu cho chilody tso
kyalnë. 20 Per sitsiñ tse nii lëë xaa
nii ptsiilña kyas. Tsigosy nagon schilo
ksaan meñ wagw par tso kyalnë meñ.
21 'Ni tu cho xkëtëdy tu ladx yoox
con tublë ladx kub. Por tsi lëëw tsadx,
lëë ladx kub kpe aan lëëw kchos ladx
yoox, aan lëë laa nchos ko kak nroo-
bre. 22 Ni nody nii ktyëë nip kub leñ
kyeg kidy nii kwyoxle. Porque schilo
kchos nip kub kyeg kidy, aan ntseeb
xiñ nip, nikxe gaa kyeg kidyo. Por
ngo no nii ktyëë nip kub leñ kyeg kub.

Lëë xpëëdscuel Jesús xchoow xobx-tily tse nii chakty tsiiñ (Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

23 Lëë tu tse nii xiladzy meñ Is-
rael lo tsiiñ lëë Jesús sitedy tu lo

kwaa nii no nonsyke xobxtily, aan lëë xpëëdscuel xaa bislo xchoow xobxtily.
24 Tsigo lëë xaa fariseo chëb lo Jesús:
—Buy gaanoo, ¿penak nii chuñ xpëëdscueeloo nii nonguialdy kak tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ?
25 Per lëë Jesús chëb:
—¿Pe karty nayak klab to laañee xñee xa beeñtsyey rey David worñee kwlaañ xaa ksa xcombañer xaa? 26 Iz nii lëë Abiatar nak pxosy nii mastre non, lëë David kwsëëb leñ lidzy Dios aan lëë xaa taw kyaxtily nii nak lay nii xaktyee pxosy chaw, aan wi kchë meñ nii ksa xaa si byaan xaa kyaxtily go.
27 Chëbak Jesús lo kchësy meñ go:
—Lëë tse nii chak wxiladzy byaan par meñ, per byaandy meñ par tse go.
28 Por ngo, axte lo tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ xñabey mguiy nii pxaal Dios.

3

Beeñ kyak Jesús tu xaa nii mbañdy tu ña
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

1 Lëë Jesús kwsëëb ktoo stub. Aan lëëtyee lëë tu xaa nii mbañdy tu ña no leñ ktoo go. 2 Ni lëë meñ nche kuy dyon pe syuuñ kyak Jesús xaa xsyaknë go tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ parñee tso pe cos jkëëkiy meñ xaa. 3 Tsigo lëë Jesús chëb lo xaa nii mbañdy ña:
—Kuso aan kwso groltyee nu.
4 Tsigo lëë xaa kwnabtiits lo meñ chëb xaa:
—¿Pe cos nonguial kak tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ? ¿Pe nonguial kantsi ñe ote ksaksi ñe saa bñech ñe yak?
Per ni tu cho kwëbty. 5 Tsigo lëë Jesús buy lo kchësy meñ nii nche siko aan lika blëë xaa, ni pteenë xaa porñee kon xaa nii singootyee nguiedzy styoo kchësy meñ go. Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xaa xsyaknë go:
—Biskaa ñal.
Aan lëëw biskaa xaa. Lëë gaaw byak. 6 Per siñee lëë xaa fariseo pchoo siko lëë xaa bitiits ksa xaa meñ nii nak ksa rey Herodes dyon xa kuty xaa Jesús.

Lëë meñ xtyopbe chu nistoo Galilea
7 Lëë Jesús si chu nistoo ksa xpëëdscuel aan ndaly meñ Galilea kunal xaa. 8 Tsiñee lëë meñ nii no nëz Judea ni meñ nii no kyedzy Jerusalén ni meñ nii no nëz Idumea ni meñ nii ncheno stublad chu kiigwpee Jordán ni meñ nii no tyub kyedzy Tiro ni meñ nii no tyub kyedzy Sidón koknan kchësy nii chuuñtsyey Jesús, ndaly kchë meñ go kukuy. 9 Por ngo lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa nii nyub xaa tu barkw parñee ndaagwty meñ xaa. 10 Porñee beeñ kyak xaa ndaly meñ xsyaknë, aan kchësy meñ chas xkyë lady xaa par señ meñ xab xaa.
11 Aan tsiñee lëë kyalbini mal chan Jesús, xsoxibo chuptsyëw xñeew:
—¡Lii nak Xiñ Dios!
12 Per lëë Jesús kwnabey nii nyeedyo cho nak xaa lo meñ.

Lëë Jesús xkwe ksa tsiipchop xpëëdscuel
(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

13 Loxsye ngo lëë Jesús si tu kiy. Siko lëë xaa kwtsyetsy meñ nii kwlaañtyee styoo xaa aan lëë meñ go big lo xaa. 14 Aan lady kchësy meñ go kwle xaa tsiipchop xaa go tsikluuy xtiits Dios. 15 Ni lëë xaa ptee kyalxñabey lo xaa par kwii xaa kyalbini mal. 16 Lëë ksa lë xaa nii kwle xaa nrii: Simoñ, xaa nii kwloolë xaa Pedre, 17 Jacob ni betsy wiñ xaa Juan. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Boanerges kwloolë Jesús xaa. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe Xiñ Nkwsiy.) 18 Ni kwle xaa Ndresy ni Felip ni Bartolomé ni Mateo ni Max ni Jacob xiñ Alfeo, ni Tadeo ni Simoñ, xaa nii kwyo lady tub tiiy meñ nii pcholë Cananista, 19 ni Judas Iscariote, xaa nii byub mod pkaa Jesús lo xaa xñabey.

Lëë meñ xñee nii xaatox nakni Jesús
(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

20 Loxsye ngo lëë Jesús byo leñ yu nii xkwës xaa ksa xpëëdscuel xaa aan lëë meñ ptyopbe stub. Por ngo nii

byobty nyaw xaa ksa xpëëdscuel xaa.
21 Tsiñee lëë meñ lidzy Jesús biñ nii
lëë Jesús so siko, lëë me kwey par
kyoy me xaa, porñee ndaly meñ xñee
nii lëë Jesús chak wety.
22 Wi maestre ley nii nak xaa
Jerusalén ptsiñ xñee:
—Beelzebú, xaa nii xñabey lo kyal-
bini mal, nakni xaa ni xtee tiitspey lo
xaa par kwii xaa kyalbini mal.
23 Tsigo lëë Jesús kwtsyetsy kchësy
meñ go aan lëë xaa pso tu cuent par
kuuñ kseedy xaa chëb xaa:
—¿Xa kchilo xaatox kwii saa xaa-
tox? 24 Tu kyedzy nii nak chop tiiy
chilody ktiiyo. 25 Ni tu meñ wlidzy
nii nak chop tiiy chilody ktiiy me.
26 Singo gak nak xaatox deel kak xaa
chop tiiy ni ktily lsa xaa. Chilody
ktiiy xaa, sink sikootyee lëë xcuent
xaa kyal.
27 'Ni tu cho chilody sëëb leñ lidzy
tu meñ nii ntseeb par koy xaa xcheñ
xaa, sink klo no nii kxituu kazh xaa
xaa. Xakxe singo schilo koy xaa nii
klyaañtyee styoo xaa.
28 'Lëën xñeli kazh lo do nii stsily
Dios kchë xtol meñ ni kchë cos yox
nii kñee meñ lo Dios. 29 Per lëë meñ
nii kñeenë Kyalbini Ntson cheñ Dios
kpildy xtol meñ go. Tugak tso xtol
meñ go.
30 Kchësy nrii kwnee Jesús porñee
kwnee meñ nii kyalbini mal nakni
xaa.

Xñaa Jesús ni betsy xaa
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

31 Tsiñee lëë xñaa Jesús ni betsy
xaa ptsiñ, lëë xaa kwche ley aan
lëë xaa pxaal mandad sitsyetsy Jesús.
32 Tsigo lëë meñ nii nche sob kyako
kwi Jesús chëb:
—Lëë xñaal ni betsyoo nche ley
xyub lii.
33 Per lëë xaa kwëb chëb xaa:
—¿Cho nak kaa tnan ni betsyaa?
34 Loxsye ngo lëë xaa buy lo kchësy
meñ nii nche sob kyako kwi xaa aan
lëë xaa chëb:
—Meñ re nak tnan ni betsyaa.
35 Porque kchësy meñ nii chuuñtsyey
nii chakladzy Dios, meñ go nak bet-
syaa, psyañaa ni tnan.

4

Xcuent ngon
(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Lëë Jesús bislo bluuy xtiits Dios
chu nistoo stub. Aan como lëë meñ
ptyopbe, lëë Jesús kwyo tu leñ barkw
nii so siko aan lëë xaa kwsob leeñgo.
Lëë meñ kwche chu nis. 2 Tsigo lëë
xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ non-
syke con cuent. Aan lo xiwseedy xaa
xñee xaa:
3 —Kol kon tu xcuent ngon nii
pchoo kwey kon. 4 Aan tsiñee lëë
xaa bislo lo wlaal xob, grol xoob xaa
byab kexka chu nëz aan kuktop kaa
mguiño. 5 Lëë stub lugar lëë xob
byab lady kyo laañee nchedy ndaly
yu. Blyëëdy pchukë xob ko lyu porñee
nxijty kwyow. 6 Per tsiñee lëë ngbidz
kwlañ, lëë ngbidz psaayo, aan como
kindy luw lëëw pidzy. 7 Lëë stub lu-
gar lëë xob byab lady yakitsy aan lëë
yakitsy kwroob aan lëëw kwtiño kok-
tyo. 8 Per lëë stub lugar lëë xob byab
laañee neely lyu aan lëëw kwroob. No
ladyo kwsob tsongalyo ni tu kyoowo.
Buen koko.
9 Aan loxsye ngo lëë Jesús chëb:
—Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ
do, kol jkëëtyag.

Lëë xpëëdscuel Jesús xñabtiits penak nii nonsyke con cuent chuuñ kseedy Jesús
(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

10 Tsiñee lëë Jesús byaan nonsy, lëë
kchësy meñ nii nak ksa xaa ni ksa
tsiipchop xpëëdscuel xaa kwnabtiits
chëb:
—¿Xa nak cuent nii lox psool?
11 Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:
—Kchë lo meñ tiemp gon kwyolan
xa nak xkyalwnabey Dios. Lëë na
lëëw xluuy xaa lo do. Per lëë meñ
nii nche tublad nonsyke con cuent
no nii kseedy meñ go 12 parñee nikxe
xaapee kuy meñ go, per kandy me, ni
nikxe mastre kon meñ go, per kyeñdy
me, ni parñee kpikchedy styoo meñ
go lo Dios tsiin ktsily Dios xtol meñ go.

Lëë Jesús xñee xa nak xcuent ngon (Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

13 Lëë Jesús chëb:

—¿Xyeñdy to cuent re lë? ¿Xa kyeñ do nii sëëdre tsigo? 14 Lëë meñ nii chan xob nak sinak meñ nii xluuy xtiits Dios. 15 No meñ nii nak sinak xob nii byab lo nëz, nii chon xtiits Dios, aan xlyëëdyak lëë xaatox chiklaats nii bñaa leñ styoo meñ go. 16 No gaa meñ nii nak sinak xob nii blyaal lady kyo, nii xle chon xtiits Dios, 17 per como kindy luw xsyob lidyo. Singo nak meñ go tsiñee chan meñ go nii lëë kyalnë sëëd por xtiits Dios. Xchoso gaa styoo meñ go. 18 No gaa stubla meñ nii nak sinak xob nii blyaal lady yakitsy, nii chon xtiits Dios, 19 per mastre sini kchë cos lo kislyu re kik meñ go. Choki meñ go kap kchëlo cos, per xaktyee xkëëtiw. Kchë ngo xsyëëb leñ styoo meñ go aan xkiño xtiits Dios, ni xkaw jkiiñ meñ go lo Dios. 20 Per no gaa meñ nii chon xtiits Dios aan xniladzyo. Aan chak meñ go sinak kok xob nii blyaal laañee neely lyu. No meñ go nak sinak xob nii kwsob kalyptsii xob lady, ni tsongaly xob, ni tu kyoow xob.

Xcuent bini (Lc. 8:16-18)

21 Ni chëbak xaa:

—¿Pe mod xyooy tu bini nayak parñee tsow leñ tu cajón o leñ lon gaa? Lëdyo gon. Klaa xsyob tu bini parñee ksaaniw. 22 Por nody ni tu cos nii chak tsilaan nii kchukëdy, ni nody ni tu cos ngueetsy nii kak ndoondy. 23 Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag.

24 Ni chëbak xaa:

—Kol ksal nii xkëëtyag to, porque sinak nii xsee gak to chan do xcombañer do, singo gak ksee Dios kan xaa lëë do, ni stsiibre xaa stublaw loo go. 25 Por meñ nii chap palalo, lëë Dios kteerew. Per lëë meñ nii pe chapty, lëë Dios kla axte nii wiñ nii chapsye meñ go.

Xcuent xob nii xroob

26 Ni chëbak Jesús:

—Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii xlaal xob. 27 Loxsye ngo lëë xaa xyey kuutkesy aan tsi lëë lyu xyaani lëë xaa chische, xtye kyool ni xtye tse, per nandy xaa dyon xa kwlañ xoob xaa ni xa kwroobo. 28 Aan xaly lyu xroobo xob. Klo xlyañ xikwo. Loxsye ngo lëëw xchukë to aan xlyëëdyak lëëw xsyo xob. 29 Aan tsiñee lëëw lox chal, lëë xaa chiktopo, porñee lëë xtiemp kwlaap kol.

Xcuent medzy martas (Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

30 Ni chëb Jesús:

—¿Pe cos nak sinak laañee xñabey Dios dyon, ni pe cos chak si chako? 31 Nako sinak tu medzy martas nii xñaa lo kislyu. Lëë medzy ko nak tu medzy nii mastre wiich lo kislyu. 32 Per tsiñee lëëw lox xñaa, xroobo aan mastre chak ngolo lo kchësy kizh. Chak nxii xikwo ni axte mguiñ schilo ko xipchoos lo xingalo.

Lëë Jesús xñee penak nii nonsyke con cuent chuuñ kseedy xaa (Mt. 13:34-35)

33 Nonsyke con cuent beeñ kseedy Jesús meñ, axte laañee byeñ xaa nii schilo kyeñ meñ. 34 Per ni tu pe bluuydy xaa singosy, sink nonsyke con cuent, nikxe tseyladzy xñee xaa xa nak cuent ko lo xpëëdscuel xaa.

Lëë Jesús xkwëës me nii xpi lo nistoo (Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

35 Tsiñee lëë lyu pkyey misme tse go, lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Kol tsoo stublad chu nistoo.

36 Tsigo lëë xpëëdscuel Jesús psaan meñ, aan lëë xaa sini Jesús leñ tu barkw nii nol Jesús. Aan wi stubla barkw si ksa xaa. 37 Per lëë tu me dox bislo xpi xchëëp barkw, aan lëë nis bislo chisoli xchoon leñ barkw. Singo lëë barkw no kyatsë nis. 38 Aan lëë Jesús nixyesy xan barkw ngookwsye xaa tublë yag. Lëë xpëëdscuel xaa beeñ kna xaa chëb xaa lo xaa:

—¡Maestre! ¿Pe xyeñdyoo nii lëë no kety lo nis re?

39 Tsigo lëë Jesús kuxche aan lëë
xaa kwëntseeb lo me ni lëë xaa chëb lo
nistoo:
—¡Kwlës! ¡Tsesy!
Lëë me kwlës aan tsesy byak.
40 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo
xpëëdscuel:
—¿Penak xtsyeb to? ¿Pe karty kap to
Dios confians?
41 Per loñee singootyee bii xtsyeb
xpëëdscuel Jesús, lëë xaa xñabtiits lsa
xaa lo xcombañer xaa xñee xaa:
—¿Cho nak xaa re nii axte me ni
nistoo xsoob xtiits xaa?

5

Meñ kyedzy Gerasa nii no tu kyalbini mal leñ styoo
(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

1 Lëë xaa ptsiñ stublad chu nistoo
laañee nak xtañ meñ Gerasa. 2 Aan
siikñee lëë Jesús byedy leñ barkw, lëë
tu xaa nii no tu kyalbini mal leñ styoo
big lo xaa. Leñ paa pchoo xaa go
3 porñee leeñgo no xaa. Ni tu cho
chilody kxituu xaa nikxe con caden.
4 Ndaly vuelt pxituu meñ niy xaa ni
ña xaa con caden, per pchug xaaw. Ni
tu cho chuñdy gan lo xaa. 5 Xkyënsë
xaa kyool yutsye tyub kiy ni leñ paa
chuptsyë xaa ni chiswee xaa xaa con
kyo. 6 Per tsiñee lëë xaa kon Jesús,
sitre bii sëëd Jesús, lëë xaa kwloo
corr aan lëë xaa psoxib lo Jesús 7 aan
chuptsyë xaa xñee xaa:
—¿Penak xkaaloo naa, Jesús Xiñ
Dios nii sob kpaa? Ni nlipee gaa nawo
xñabaa lool nii ksaksidyoo naa.
8 Singo xñee xaa porñee lëë Jesús
chëble:
—¡Kyalbini mal, psaan mguiy gue!
9 Tsigo lëë Jesús kwnabtiits lo xaa
chëb:
—¿Cho lël busy?
Lëë xaa kwëb chëb xaa:
—Ndaly lën porñee ndaly nak noo.
10 Aan mban xñee kyalbini mal
go lo Jesús nii kwiidy Jesúso tañ go.
11 Aan como kex xan kiy go ncheyaw
tubtsoon ngutsy, 12 lëë kyalbini mal
go kwnab lo Jesús chëb:
—Pxaal noo lo ngutsy nii nche ske
ni blaa syëëb noo leñ ma.
13 Lëë Jesús ptee tiitspey, aan lëë
kyalbini mal go pchoo leñ styoo
mguiy go aan lëëw kwsëëb leñ kchë
ngutsy ko. Xkaa ngutsy ko siik chop
mily. Kchësy ma kwloo corr kwsëëb
ma lo nistoo aan lëë ma kuty.
14 Tsigo lëë meñ nii nche nap
ngutsy ko pchoo wxooñ kukni tiits
kyedzy dyon xa kok tañ. Aan lëë meñ
kukuy dyon pe cos kok. 15 Aan tsiñee
lëë meñ ptsiñ laañee so Jesús, lëë meñ
kon xaa nii kwyo kyalbini mal styoo.
Lëë xaa sob, nakw xab xaa ni mbëë
nyaani chak xaa. Lëë meñ ptsyeb,
16 ni lëë meñ nii kon xa kok xaa nii
kwyo kyalbini mal go leñ styoo ni
xa kok ngutsy, bitiitso lo kchësy meñ.
17 Tsigo lëë meñ bislo kwnab nii kpi
Jesús xtañ meñ go.
18 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ laañee so
barkw, lëë xaa nii kwyo kyalbini mal
styoo go kokladzy nyinal xaa. 19 Per
kwnëdy Jesús, sink lëë xaa chëb lo
xaa:
—Byey, kujkan meñ liidzyoo, aan
bitiits xa beeñ kyak Dioosoo, ni xa
pkëstyoo xaa lii.
20 Lëë mguiy go sey, aan lëë xaa
bislo bitiits xaa tyub nëz Decápolis xa
beeñ kyak Jesús xaa. Aan kchësy meñ
psee.

Xiñ Jairo ni kwnaa nii kwseñ xab Jesús
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ stublad
chu nistoo con barkw, lëë meñ pty-
opbe aan lëë xaa kwso chu nistoo.
22 Lëëtyee lëë xaa so siko tsiñee lëë
tu xaa nii xñabey leñ ktoo nii lë Jairo
ptsiñ. Tsi lëë xaa kon Jesús, lëë xaa
psoxib 23 aan mban kwnee xaa lo
Jesús chëb xaa:
—Lëë xiñaa noyety. Të kxoboo ñal
lady me tsiin kyaktsey me ni kpañ
me.
24 Lëë Jesús sinal xaa ni ndaly meñ
kunal, aan lika xtaagw meñ Jesús.
25 Lady kchësy bñechtoo go no tu kw-
naa nii kokle tsiipchop iz xsyaknë
me, xchoo me cheñ. 26 Mban kwtedy
me. Ndaly lo meñ nii chuñ rmedy
kwey me. Xaktyee kukxiñ me kchë

xtumi me aan kokty me rmedy. Lëël mastre kok xkyalkits me. 27 Tsiñee lëë me biñ nii lëë meñ xseety Jesús, lëë me big nëz xitsy Jesús lady meñ aan lëë me kwseñ xab xaa. 28 Porñee nladzy me: “Comñee jkaa seeñaa xab Jesús lëën kyak.” 29 Aan wor go kazh lëë xcheñ me byag. Aan axte mbëë byaan lady me byeñ me nii lëë me byak. 30 Lëë Jesús byeñ nii lëë xaa beeñ tu kyalntson, aan lëë xaa byoogw xuy xaa lo meñ xñee xaa:

—¿Cho kwseñ xabaa?

31 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa chëb:

—Chanoo name nii lëë meñ xtaagwoo aan xñabtiitsoo, xñeel: “¿Cho kwseñ xabaa?”

32 Per lëë Jesús bii buy tyuxlad kwi parñee kan xaa dyon cho kwseñ xab xaa. 33 Tsigo lëë kwnaa go xisy me ni xtsyeb me porñee nan me lëë me kwseñ xab Jesús. Lëë me kuksoxib lo xaa aan lëë me bitiits penak nii beeñ me singo. 34 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xiñ, porñee bniladzyoo naa ngo nii lëël byak. Byey. Pe tsinidre kikoo. Lëël byakle.

35 Lëë Jesús bii nonee tsiñee lëë bla meñ nii pchoo lidzy xaa nii xñabey ktoo ptsiñ chëb lo pxosy mëëd kwnaa go:

—Lëë xiñoo tse lox kuty. ¿Penak nii xko tsiiñoo lo maestre?

36 Per lëë Jesús koñee psaldy xaa meñ go lëë xaa chëb lo xaa nii xñabey ktoo:

—Ktsyeebtyoo. Bniladzy sye naa.

37 Aan blaady xaa nyinal meñ. Xaktyee Pedre, Jacob ni Juan, betsy Jacob kunal. 38 Tsiñee lëë xaa ptsiñ lidzy xaa nii xñabey ktoo, lëë xaa kon xa nche kxoly meñ ni xa ncheyoon meñ ni nche kteenë gaa meñ. 39 Lëë xaa kwyo yu aan lëë xaa chëb:

—¿Penak singueetyee noyak nxoly do ni choon do singueetyee? Kujty mëëd kwnaa gue, sink lëë me nixyesy.

40 Pxidzyni meñ Jesús, per lëë xaa kwlii kchësy meñ yu. Aan lëë xaa byaan ksa xaa pxosy me ni xñaa me ni xaa nii ksa xaa si. Aan lëë xaa kwsëëb laañee nix mëëd kwnaa go. 41 Lëë xaa kwseñ ña me aan lëë xaa chëb:

—Talita, cum. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Mëëd wiñ, lool xñen, kuxche.)

42 Wor go kazh lëë mëëd kwnaa nii chap tsiipchop iz kuxche aan lëë me bislo kwsë me. Aan kchësy meñ nii nche siko psee. 43 Per lëë Jesús chëb kazh nii ni tu cho lo nyëbty meñ gow. Loxsye ngo lëë xaa chëb:

—Kol ktee nii kaw me.

6

Lëë Jesús chi kyedzy Nazaret (Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

1 Lëë Jesús bi siko aan lëë xaa kwey mer xkyedzy xaa ksa xpëëdscuel xaa. 2 Tsi lëë tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ kol, lëë Jesús bislo beeñ kseedy xaa meñ leñ ktoo. Tsiñee lëë kchësy meñ biñ xiwseedy Jesús, ntseeb psee meñ. Aan xñabtiits lsa meñ lo xcombañer xñee meñ:

—¿Pa pseedy xaa kchësy cos re? ¿Pa xkwii xaa kchë wseedy ke ni kchë kyalntson nii chuñ xaa? 3 ¿Pe lëdy lëë carpinter ngue nayak? ¿Ni pe lëdy xiñ Mariy nayak nak xaa ni betsy xaa nak Jacob, José, Judas ni Simoñ? ¿Ni pe lëdy nayak wi kchë psyañ xaa ncheno lady no nu?

Por ngo koklasty meñ nsal meñ xaa. 4 Per lëë Jesús chëb:

—Laañee xkaatyee xsal meñ tu profet, per xsaldy meñ tu profet nii nak xaa xkyedzy meñ ni meñ lidzy meñ.

5 Ni tu kyalntson pchilody nyuuñtsyey xaa siko, xaktyee bla lady meñ xsyaknë pxob xaa ña xaa ni beeñ kyak xaa. 6 Aan ntseeb psee xaa porñee bnilasty meñ xaa.

Lëë Jesús xaal xpëëdscuel xluuy xtiits Dios (Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

Kunsë Jesús kchë kyedzy nii nche kex siko xluuy xaa xtiits Dios. 7 Tsigo lëë xaa kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel xaa aan lëë xaa pxaal xaa chop kaa chop kaa xaa loxsye ptee xaa tiitspey lo xaa par kwii xaa kyalbini mal. 8 Ni chëb kazh xaa nii

ni tu pe koydy xaa par nëz, xaktyee tublë yag nii ksoxka xaa. Ni chëb xaa nii nody koy xaa bols ni kyaxtily ni tumi. 9 Ptee xaa tiitspey kwë lab xaa, per pteejty xaa tiits nii nyoy xaa ladx parñee ntsyëë xab xaa. 10 Ni chëb xaa:

—Tsiñee ktsiñ do tu yu, kol kwës siko axte nii kpi do kyedzy ko. 11 Aan deelñee ktsiñ do tu laañee kneesty meñ laa kwës to ni kaklasty meñ kon xiwseedy to, kol kchoo siko aan kol kwib yu nii xña niy do parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ.

12 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa pchoo xñee lo meñ: Kol ktikche styoo do lo Dios. 13 Ni kwlii xaa ndaly kyalbini mal ni kwtëëb xaa meñ xsyaknë aceit aan lëë meñ xsyaknë byak.

Xkyalkuty Juan, xaa nii pchoobnis meñ (Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

14 Lëë rey Herodes biñ kchë kyalntson nii chuuñtsyey Jesús, porñee nonsyke lë Jesús xseety meñ tyub tañ go. Aan xñee rey Herodes:

—Lëë Juan, xaa nii pchoobnis meñ pañ. Por ngo nii chuñ xaa kchë kyalntson gue.

15 Lëë stubla meñ xñee:

—Lëë profet Elías ngue.

Lëë stubla meñ xñee:

—Tu profeto sinak kchësy profet nii biid tiemp.

16 Per tsiñee lëë rey Herodes biñ kchësy ngo, lëë xaa chëb:

—Lëë Juan ngue. Naa kwnabey kwchug kik Juan aan na lëë xaa pañ.

17 Porsye Herodías lëë rey Herodes kwnabey pkaa Juan ni lëë xaa kwnabey pxituu Juan con caden leñ skiib. Herodías kok tsiil Felip, betsy Herodes, per lëë Herodes ptsiilña me. 18 Aan lëë Juan tugak xñee lo Herodes:

—Nody nii tsonil tsiil betsyoo.

19 Tsigo lëë Herodías bislo blëëni Juan aan kokladzy me nyuty me Juan. Per pchilody me 20 porñee ptsyeb Herodes Juan, porñee koknan xaa nii tu meñ buen Juan ni tu xaa nii chuuñ ksak Dios nak Juan. Ngo nii kokni xaa Juan. Nikxe gaa nii tsiñee biñ xaa xtiits Juan byeñdy xaa pe nyuñ xaa, per tyub styoo xaa pkëëtyag xaa xtiits Juan. 21 Per lëëw ptee tiits lo Herodías tse nii lëë Herodes ptsiil iz. Lëë xaa beeñlo tu niskwaan par kchë xmeñ xñabey xaa ni par meñ nii xñabey lo xsoldad xaa ni par kchësy meñ non nii kwyo Galilea. 22 Lëë xaa no wagw tsi lëë xiñtsyaap Herodías kwsëëb, aan lëë me bislo byëë me. Tirak ptsiladzy Herodes xiwyëë me ni wi kchë xaa nii ksa xaa ncheyaw ptsiladzyo. Loxsye ngo lëë Herodes chëb lo me:

—Kwnab nii klyaañtyee styool lon aan na knetsyno.

23 Aan lëë xaa pkon Dios chëb xaa:

—Snetsyaa nii kñabtyoo, nikxe kñaboo grol tañ nii xñabeyaa.

24 Lëë me pchoo aan lëë me kwnabtiits lo xñaa me chëb me:

—¿Pe cos kñabaa?

Aan lëë xñaa me kwëb chëb:

—Kwnab kik Juan, xaa nii xchoobnis meñ.

25 Tsigo lëënlëdy kwsëëb me laañee sob rey aan lëë me chëb:

—Chakladzyaa nii nina kazh kneetsyoo kik Juan, xaa nii xchoobnis meñ. Kxoobo tu leñ plat.

26 Tsigo mban kok rey. Per xaw lëë xaa pkonle Dios xña lo kchësy meñ, koklasty xaa nga xaa nii kwnab me. 27 Loxsye ngo lëë xaa pxaal tu soldad kuxi kik Juan. 28 Aan lëë soldad kwey leñ skiib, pchug kik Juan aan lëëw kuni xaa xoobo leñ tu plat. Lëëw ptee xaa lo xiñtsyaap Herodías aan lëë me pteedyo lo xñaa me.

29 Tsiñee lëë xaa nii nak ksa Juan koknano, lëë xaa kuklis xcuerp Juan aan lëëw pkeetsy xaa.

Lëë Jesús xyaan kaay mily meñ (Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Loxsye ngo lëë ksa xaa nii pxaal Jesús ptsiñ aan lëë xaa bitiits kchësy nii beeñtsyey xaa ni bluuy xaa. 31 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol të tsiin kyo no nonsy no kxiladzy no xisy tu laañee cho kindy.

Porñee si siid meñ nii xyobty kaw xaa. 32 Tsigo lëë xaa kwyo barkw ksa xpëëdscuel xaa aan lëë xaa si tu

laañee cho kindy. 33 Per ndaly meñ kon si xaa aan lëë meñ byuumbey Jesús. Tsigo kchësy meñ nii no kchë kyedzy nii nche tañ go kwey siko, aan klo meñ ptsiñ lo xaa. 34 Tsiñee lëë Jesús byety leñ barkw, lëë xaa kon kchë bñechtoo nii nche, aan lëë xaa pkëstyoo kchësy meñ go porñee nche kchë meñ go sinak xkwe mëkwxiily nii kindy cho kyënap. Aan lëë xaa bislo bluuy xaa ndaly cos lo meñ go. 35 Lëë tse ptsyel tsi lëë xpëëdscuel xaa big lo xaa chëb:

—Lëë tse ptsye aan ni tu cho kindy nu. 36 Psonëz meñ parñee tsi meñ tañ ni kchë kyedzy nii nche kexka tsiin si meñ nii kaw.

37 Per lëë Jesús kwëb chëb:

—Kol ktee nii kaw meñ wo.

Tsigo lëë xaa chëb:

—¿Pe chakladzyoo nii kyosyuuy noo chop kyoow denario kyaxtily par kaw meñ re?

38 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Blak kyaxtily noy do? Kol tsikuy dyon.

Tsiñee lëë xaa bikche chëb xaa:

—Kaay kyaxtily schop mël.

39 Tsigo lëë xaa kwnabey kwsob meñ tubtsoon gaa meñ lo kixkiy. 40 Aan lëë meñ kwsob. Tubtsoon gaa meñ no laa kwsob tu kyoow meñ, no gaa laa kwsob choowptsii meñ. 41 Loxsye ngo lëë Jesús kwseñ ksa kaay kyaxtily go ni chop mël go, aan lëë xaa blëp lo kpaa. Lëë xaa ptee skizh lo Dios. Tsigo lëë xaa beeñ grol kyaxtily go aan lëëw pteedy xaa lo xpëëdscuel xaa parñee kiisy xaaw lo meñ. Wi chop mël go kwtiisy xaa kchë lo meñ. 42 Kchësy meñ taw axte laañee byëly meñ. 43 Aan tsiñee lëë wagw kwlox, bii ptyop tsiipchop tskwidy kyaxtily nii byaan ni mël. 44 Aan lëë meñ nii pchilosy pkab lady kchë meñ nii taw, pkab kaay mily xaapkiy.

Lëë Jesús xsyë lo nis
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 Loxsye ngo lëë Jesús blëp xpëëdscuel barkw parñee tekë xaa nistoo klo xaa, ktsiñ xaa Betsaida mentre lëë Jesús bii no ksonëz meñ. 46 Aan tsiñee lëë xaa lox psonëz meñ, lëë xaa si tu kiy par kutiitsni xaa Dios. 47 Tsiñee lëë lyu lox pkyey lëë barkw tse si groltyee nistoo. Aan lëë Jesús bii so chu nis nonsy. 48 Lëë xaa kon nii në si barkw porñee singootyee xchëëp mew. Lëë wor silytoo lëë xaa sisë lo nis nëz laañee si barkw, aan kokladzy xaa ndyenech xaa.

49 Per tsiñee lëë xpëëdscuel xaa kon nii lëë xaa xsyë lo nis, nladzy xaa tu pesyo. Aan kchësy xaa kwchuptsyë 50 porñee kchësy xaa kon Jesús aan ptsyeb xaa. Per lëë Jesús kwnee chëb xaa:

—¡Kol kak ndaan; naaw, ktsyebty to!

51 Tsigo lëë xaa byëp barkw aan lëë me kwlës. Ni lëë xpëëdscuel xaa psee 52 porñee byeñdy xaa kyalntson nii beeñtsyey Jesús worñee kwtiisy Jesús kaay kyaxtily lo meñ, porñee bii nguiedzy styoo xaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak meñ xsyaknë leñ kyedzy Genesaret
(Mt. 14:34-36)

53 Lëë xaa kwtekë nistoo aan lëë xaa ptsiñ xtañ meñ Genesaret. Siko lëë xaa pxituu barkw chu nistoo. 54 Siikñee lëë xaa byety barkw, lëë meñ byuumbey Jesús. 55 Aan pchoo wxooñ kchësy meñ kyedzy nii nche nëz tañ go ptsiñni meñ xsyaknë kë yag laañee biñ meñ so Jesús. 56 Aan laañee xtsiiñtyee Jesús, nikxe kyedzy ngolo, kyedzy wiñ gaaw, o tañ gaaw, xkweek meñ meñ xsyaknë nëz aan xñab meñ nii klaa Jesús señ meñ xsyaknë xab xaa. Aan kchësy meñ xsyaknë nii pkaa kwseño byak.

7

Cos nii chuñ xtol meñ
(Mt. 15:1-20)

1 Lëë xaa fariseo big lo Jesús ksa xaa tubtsoon maestre ley nii sëëd Jerusalén. 2 Tsiñee lëë xaa kon nii lëë bla xpëëdscuel Jesús ncheyaw aan kwtiibty xaa ña xaa sinak chuuñtsyey xaa fariseo, lëë xaa kwneenë xaa. 3 Porñee lëë xaa fariseo ni kchë meñ

Israel sinal kchë xmod pxusykoltoo
nii kawdy xaa deelñee kiib nyë
kazhty xaa ña xaa. 4 Ni tsiñee chi
xaa wsi lo kiy, tsi lëë xaa xpikche,
chawdy xaa deelñee tsadx kazhty ña
xaa. Ni ndalyre gaa costumbre nii
byaani xaa sinak nii tsadx vas, kandy
ni ntsyëë kiib nii xkiiñ xaa. 5 Por
ngo lëë xaa fariseo ni maestre ley
kwnabtiits chëb:
—¿Penak nii sinaldy xpëëdscueeloo
xcostumbre pxusykoltoo no, sink
koñee chaw xaa con ña peedy xaa?
6 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Nli gak xtiits Dios nii kwnee pro-
fet Isaías worñee pkëë xaa xa nak to.
Chëb xaa:
Tsiñee xñeesy meñ, sootee nii nli xsal
meñ naa,
per sinidy kik meñ ksoob xtitsaa.
7 Pe nandy chool meñ lay lon,
por xluuy meñ xiwseedy meñ sinak
nii nyako xtiits Dios.
8 Ni lëë do xsaan nii xñabey Dios par
tsinal do xcostumbre saa bñech to.
9 Chëbak xaa:
—¿Penak nii xsaan do nii xñabey
Dios tublad par tsinal do xcostumbre
to? 10 Lëë pxusykoltoo no Moisés gon
chëb: “Psal pxoosyoo ni xñaal”, aan
“Meñ nii ktsiibtee pxosy o xñaa gaa
iipñee sety meñ go.” 11 Per lëë do
xñee nii schilo këb meñ lo pxosy o
lo xñaa gaa: “Chilody kuñaa to yudar
porque lëën ko kon kchësy nii chaa-
paa lo Dios.” 12 Ni xñee gak to nii
meñ nii këbsye sinrii, nodre ni kuñ
meñ go xyudar pxosy o xyudaar gaa
xñaa. 13 Singo mod lëë do xsaanlyu
xtiits Dios nii xñabey par tsinal do
kchë costumbre nii byaani do ni nii
ksaan do. Ni ndalyre gaa stubla cos
nii singo nak chuuñtsyey do.
14 Lëë Jesús kwtsyetsy meñ stub
aan lëë xaa chëb:
—Kol kon nii kñen kchësy lo do ni
kol kyeño: 15 Ni tu cos nii xtyaaw
chuñdy xtol meñ. Sink kchë cos mal
nii xsya leñ styoo meñ chuñ xtol meñ.
16 Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ
do, kol jkëëtyag.
17 Tsiñee lëë Jesús lox psonëz meñ,
lëë xaa byo leñ yu nii xkwës xaa aan
lëë xpëëdscuel xaa kwnabtiits xa nak
cuent nii lox pso xaa. 18 Tsigo lëë xaa
chëb:
—¿Pe ni lëë do nayak xyeñdy?
¿Chondy to nawen nii ni tu nii chaw
meñ chuñdy xtol meñ 19 por xsyëëbtyo
xkyalmbañ meñ, sink leñsye meñ
chitedyo, xlyëëdyak lëëw xchoo?
Sinrii mod lëë xaa bluuy nii schilo
kaw meñ kchëlo nii xtyaaw. 20 Ni
chëb xaa:
—Kchë cos mal nii xsya styoo meñ
chuñ xtol meñ. 21 Porque leñ styoo
meñ xsya cos yox, ni leñ styoo mguiy
xlyañ nii lëë xaa kityni tu kwnaa aan
karty ktsiilña xaa chop xaa me, ni leñ
styoo meñ xlyañ nii lëë meñ kwan, ni
leñ styoo meñ xlyañ nii lëë meñ kuty.
22 Leñ styoo meñ nii nol tsiil xlyañ
kyub stu kwnaa o stu mguiy gaa, ni
leñ styoo meñ xlyañ nii lëë meñ tsoki,
ni nii lëë meñ kuuñtsyey cos yox, ni
kyalwkëti, ni kchë cos mal, ni kyalm-
bidy, ni tiits kizh, ni kyalnyats, ni leñ
styoo meñ xsya tol. 23 Kchësy cos re
xchoo leñ styoo meñ aan chuño xtol
meñ.

Tu kwnaa sit nii bniladzy Jesús (Mt. 15:21-28)

24 Tsi lëë Jesús bi siko, lëë xaa si
kyedzy nii lë Tiro aan lëë xaa kwsëëb
tu leñ yu. Koklasty xaa nii cho
nyaknano, per pchilody nyolan xaa.
25 Aan blyëëdy lëë xñaa tu mëëd kw-
naa nii no tu kyalbini mal styoo kok-
nan nii lëë xaa ptsiñ kyedzy ko. Lëë
me kwey aan lëë me psoxib lo Jesús.
26 Meñ Sirofenicia nak me, xñee me
tiits griego. Lëë me kwey lo Jesús aan
lëë me kwnab nii kwii xaa kyalbini
mal leñ styoo xiñtsyaap me. 27 Per lëë
Jesús chëb:
—Blaa kaw klo mëëd porque
buendyo nii kla ñe kyaxtily lo mëëd
aan ktee ñew lo mëkw.
28 Tsigo lëë me kwëb chëb me:
—Nli, xey, xñeel, per axte wi mëkw
chaw nii byuy nii xlaal mëëd leñ
mezh.
29 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Buen kwneel. Schilo kyeyoo. Lëë kyalbini mal go tse pchoo leñ styoo xiñtsyaapoo.
30 Tsiñee lëë kwnaa go ptsiñ lidzy, lëë xiñtsyaap me nixsye lo lon, per lëë kyalbini mal go tse pchoo.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu meñ nii chondy ni xñeedy

31 Lëë Jesús bi gak nëz Tiro aan lëë xaa kwtedy nëz kyedzy Sidón ni bla kyedzy nii nche nëz Decápolis. Lëë xaa ptsiñ chu nistoo Galilea. 32 Siko lëë meñ ptsiñni tu xaa nii chondy ni xñeedy aan lëë meñ kwnab nii kxob Jesús ña lady xaa xsyaknë go. 33 Lëë Jesús kuni xaa xsyaknë go tublad laañee kindy meñ, aan lëë xaa kwloo xkweñ leñ tyag xaa xsyaknë go ni lëë xaa kwtëëb mxeñ lo ludzy xaa xsyaknë go. 34 Loxsye ngo lëë xaa blëp lo leñ kpaa, lëë styoo xaa ptyoob aan lëë xaa chëb:
—¡Efata! (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: ¡Byaly!)
35 Wor go kazh lëë tyag xaa nii chondy ko byaly, ni lëë ludzy xaa go byaktsey aan lëë xaa kwnee nyë.
36 Tsigo lëë Jesús chëb kazh lo kchë meñ, nii ni tu cho lo këbty meño. Per sootee tsiñee sopee tiits, mastre bitiits meño. 37 Ntseeb psee meñ xñee meñ:
—Kchësyo chak xaa chuñ xaa. Axte ngop ni meñ nii chondy chuuñ kyak xaa.

8

Lëë Jesús xyaan tap mily meñ (Mt. 15:32-39)

1 Lëë stu tse lëë meñ ptyopbe stub aan kindy pe kaw meñ. Ngo nii lëë Jesús kwtsyetsy xpëëdscuel aan lëë xaa chëb:
2 —Xkëstyoon meñ re por natse chak tson kpidz nii nche kchë meñ re lon aan kindy pe kaw meñ re. 3 Aan deelñee ksonëëzaa kchë meñ re kyey lidzy singosy, ntseeb pa jkyey meñ re nëz, por no meñ nii sit sëëd.
4 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa kwëb chëb:
—¿Per xa ktee no nii kaw kchë meñ re laañee ni tu cho nody?
5 Tsigo lëë Jesús kwnabtiits chëb:
—¿Blak kyaxtily noy do?
—Kadzyo —kwëb xaa.
6 Tsigo lëë xaa kwnabey kwsob meñ lo lyu. Aan lëë xaa kwseñ ksa kadzy kyaxtily go. Loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa aan lëëw ptee xaa lo xpëëdscuel xaa, aan lëë xpëëdscuel xaa kwtiisyo lo meñ.
7 Ni noy xaa bla mël wiñ, aan loxsye ptee Jesús skizh lo Dios, lëë xpëëdscuel xaa kwtiisy ma lo meñ. 8 Kchësy meñ taw axte laañee byëly, aan tsiñee lëë wagw kwlox, byaktsë kadzy tskwidy kyaxtily nii byaan. 9 Aan xkaa meñ nii taw siik tap mily. Loxsye psonëz Jesús kchë meñ go, 10 lëë xaa byëp barkw ksa xpëëdscuel xaa aan lëë xaa kwey xtañ meñ Dalmanuta.

Lëë xaa fariseo xñab tu kyalntson (Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

11 Lëë xaa fariseo ptsiñ aan lëë xaa bislo ptilytiitsni xaa Jesús. Lëë xaa kwnab nii nyuñ Jesús tu kyalntson nii sëëd kpaa par kuñ xaa Jesús preb.
12 Lëë styoo Jesús ptyoob aan lëë xaa chëb:
—¿Penak xñab meñ mal re kyalntson? Nli xñen lo do nii kakty ni tu kyalntson.
13 Tsigo nche gak xaa go, lëë xaa byëp barkw stub aan lëë xaa si stublad chu nistoo.

Xlevadur xaa fariseo (Mt. 16:5-12)

14 Aan lëë xpëëdscuel xaa bnityladzy nyoy nii kaw xaa leñ barkw. Xaktyee tu kyaxtily sinoy xaa.
15 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Kol kono gaa, kol kap cuent lo xlevadur xaa fariseo gon ni lo xlevadur Herodes.
16 Aan lëë xpëëdscuel Jesús bislo xñee lo xcombañer:
—Porñee nooydy no kyaxtily ngo nii kwnee xaa singo.
17 Lëë Jesús byeño aan lëë xaa chëb:
—¿Penak nii xñee do nii noydy to kyaxtily? ¿Pe karty nawen kan do ni kyeñ do? ¿Pe tir nayak nguiedzy styoo do? 18 ¿Pe sob lo do yak aan

chandy to, ni pe sob tyag to yak aan chondy to? ¿Xsalasty to nayak
19 tsiñee kwtiisyaa kaay kyaxtily nii byaan dyon ptop to?
Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:
—Tsiipchopo.
20 Ni tsiñee kwtiisyaa kadzy kyaxtily lo tap mily meñ, ¿blak tskwidyo dyon ptop to?
Tsigo lëë xaa kwëb, chëb xaa:
—Kadzyo.
21 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Karty kyeñ do.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii chandy leñ kyedzy Betsaida

22 Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ kyedzy Betsaida, aan lëë meñ kuni tu xaa nii chandy lo Jesús, ni lëë meñ kwnab nii nxob xaa ña xaa lady xaa nii chandy ko. 23 Lëë Jesús kwseñ ña xaa nii chandy ko aan lëë xaa kwlii xaa tublad chu kyedzy. Siko lëë xaa kwtëëb mxeñ lo xaa nii chandy ko, ni lëë xaa pxob ña xaa lady xaa. Loxsye ngo lëë xaa kwnabtiits dyon pe chan xaa go palalsye. 24 Lëë xaa nii chandy ko bislo kon aan lëë xaa chëb:
—Chanaa nii lëë meñ xsyë, per chak meñ si chak yag.
25 Tsigo lëë Jesús kwseñ lo xaa nii chandy ko stub aan lëëw byaktsey. Lëë xaa kon nyë kchë cos. 26 Tsigo lëë Jesús psonëz xaa lidzy xaa ni lëë xaa chëb lo xaa:
—Ksëëbtyoo leñ kyedzy.

Lëë Pedre xñeeli nii Jesús nak Crist (Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Loxsye ngo lëë Jesús si nëz Cesarea kyedzy Cesarea de Filipo ksa xpëëdscuel. Aan nëz si xaa tsiñee lëë Jesús kwnabtiits lo xpëëdscuel chëb:
—¿Cho xñee meñ dyon nii nakaa?
28 Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:
—No meñ xñee nii Juan nii pchoobnis nakoo, no gaa meñ xñee nii lii nak Elías, no gaa meñ xñee nii no cho tu profet nakoo.
29 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Lëë dook, ¿cho xñee do nii nakaa?
Lëë Pedre kwëb chëb:
—Lii nak Crist.
30 Per lëë Jesús chëb kazh nii ni tu cho lo nyëbty xaaw.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety (Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

31 Lëë Jesús, mguiy nii pxaal Dios, bislo chuuñ kseedy xpëëdscuel xñee:
—No nii teedyaa kchëlo kyalnë, ni ksaldy xaa kol naa, ni xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley. Lëë meñ kuty naa, per tse nii loxo tson kpidz lëën kpañ.
32 Nyë nyë chëb xaa kchë nii ktsyool xaa. Tsigo lëë Pedre kuni Jesús tublad aan lëë xaa bislo kwëntseeb xaa lo Jesús. 33 Per lëë Jesús byoogw buy lo xpëëdscuel aan lëë xaa kwëntseeb lo Pedre chëb xaa:
—¡Bichee nu, xaatox! Por nody kikoo sinak no kik Dios, sink sinak no kik meñ lo kislyu re no kikoo.
34 Loxsye ngo lëë Jesús kwtsyetsy kchësy meñ ni xpëëdscuel xaa aan lëë xaa chëb:
—Deel no cho do chakladzy kak xpëëdscuelaa, kol knityladzy kuuñtsyey do nii xyo styoo do, ni kol kxob yañ xicrusy to aan kol tënal naa.
35 Porque kchë meñ nii chakladzy kteelaa xkyalmbañ lo kyalkuty, lëë meñ go kety. Per lëë meñ nii kety por naa ni por xtiits Dios, lëë meñ go telaa. 36 ¿Pe nan nii kuuñ xcheñ meñ tyub kislyu deelñee jkëëtañ meñ xkyalmbañ? 37 ¿O palal gaa kchilo kizh meñ por xkyalmbañ meñ?
38 Deelñee no cho xteladzy chan naa ni xteladzy chon nii xluyaa lo meñ mal ni ngoptol nii nche natiemp, singo gak kteladzy mguiy nii pxaal Dios kan kchë meñ go tsiñee lëë xaa kiid con xkyalxtisy Tat Tios kchë xaa angly.

9

1 Ni chëbak Jesús:
—Nli xñen lo do nii no bla meñ nii nche nu kejty axte nii kan kñabey Dios con kyalxtisy.

Lëë Jesús xtsyëëlo (Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

2 Tse nii kwloxo xoop kpidz lëë Jesús kwey tu kiy nii per nli busy

klaa. Kuni xaa xaktyee Pedre, Jacob ni Juan. Siko xña lo xaa lëë Jesús ptsyëëlo. 3 Bibëly xab xaa, byak nguitsy pu rusyo ni ni tu cho chilody ksaan nguitsy ladx singo nikxe nii xare kiibo. 4 Ni lëë xaa kon nii lëë Elías ni Moisés ncheyutiits ksa Jesús. 5 Tsigo lëë Pedre chëb lo Jesús:

—Maestre, ¡xaatee mbëë nche no nu! Lëë noo ksaa tson yu yagxiidy nu: tuwo par lii, stuwo par Moisés, stuwo par Elías.

6 Ksa xpëëdscuel Jesús ptsyeb. Ngo nii nandy Pedre pe xñee. 7 Tsigo lëë tu xkey ptaagw aan lëë xaa kwnity lo xkey. Aan lo xkey go pchoo tsiy Dios chëb:

—Lëë xiñaa nii xkëstyoon nrii. Kol jkëëtyag xtiits xaa.

8 Aan tsiñee lëë xaa buy, ni stu cho kontre xaa, xaktyee Jesús.

9 Tsiñee lëë xaa siksëëb chex kiy go, lëë Jesús chëb kazh nii kwtiisty xaa nii kon xaa axte nii kpañ mguiy nii pxaal Dios. 10 Por ngo kwlootseysye xaa leñ styoo xaa nii kon xaa, nikxe nii kwnabtiits lsa xaa lo xcombañer xaa xa nak nii kpañ meñ. 11 Tsigo lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Penak nii xñee maestre ley nii klo Elías no nii kiid?

12 Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Nliw, no nii klo Elías kiid par kxixkwaa xaa kchësy cos. ¿Per penak tsigo nii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii lëë mguiy nii pxaal Dios te kchëlo kyalnë ni ksaldy meñ xaa? 13 Per naa nii xcuentaa xñen nii lëë Elías biidle ni lëë meñ beeñtsyey xaa sinak nii kwlaañtyee styoo meñ, sinak nii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii no nii tedy xaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa wiñ nii no tu kyalbini mal leñ styoo (Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Tsi lëë xaa ptsiñ laañee nche stubla xpëëdscuel Jesús, lëë xaa kon nii per nli busy ndaly meñ nche kyako kwi xaa, ni lëë maestre ley nche ktilytiitsni xaa. 15 Siikñee lëë meñ kon Jesús, lëë meñ psee aan lëënlëdy lëë meñ kujkëëptyux xaa. 16 Loxsye ngo lëë Jesús kwnabtiits lo xpëëdscuel chëb:

—¿Pe cos nche ktilytiits to ksa do xaa gue?

17 Lëë tu xaa nii so siko kwëb chëb:

—Maestre, lëën syely ni xiñganaa lool nu por lëë tu kyalbini mal no leñ styoo xaa aan lëëw beeñ ngop xaa. 18 Laañee sotyee xaa lëë kyalbini mal xsyeñ xaa aan lëëw xchon xaa lyu. Aan xchoo ptsiñ chuw xaa, chaw lay xaa ni xkyedzy xaa. Lëën tse kwnab lo xpëëdscueeloo nii ngwii xaa kyalbini mal go, per pchilody xaa.

19 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¡Natsypee nguiedzy styoo do! ¿Axte pa wor këb ñe nii lëën ksaladzy lëë do? ¿Pa slal tiemp kxekwaa lo do? Kol tëni xaa wiñ go nu dyon.

20 Tsigo lëë xaa kuni xaa wiñ go lo Jesús. Per tsiñee lëë kyalbini mal go kon Jesús, lëëw beeñ nii lëë xaa wiñ go kutyë, aan lëë xaa byab lyu xtuupxto xaa ni xchoo ptsiiñ chuw xaa. 21 Tsigo lëë Jesús kwnabtiits lo pxosy xaa chëb:

—¿Destye pa wor chak xaa sinrii?

Tsigo lëë pxosy xaa kwëb chëb:

—Destye nii nak xaa xaa wiñ. 22 Aan ndaly vuelt no kchon kyalbini mal gue xaa lo ki ni lo nis par kutyo xaa. Singo nako deelñee schilo kuuñ kyakoo xaa, pkëstyoo lëë noo ni beeñ noo yudar.

23 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Xa nak nii deelñee schilool? Kchësyo schilo lo meñ nii xniladzy.

24 Tsigo lëë pxosy xaa wiñ go kwchuptsyë chëb:

—¡Xniladzyaa; beeñ naa yudar kniladzyraa!

25 Tsiñee lëë Jesús kon nii lëë meñ xtyopre, lëë xaa kwëntseeb lo kyalbini mal go chëb xaa:

—Kyalbini ngop ni ngwaat, naa xñabey nii kchool leñ styoo xaa wiñ re aan kpikchedroo sëëboo.

26 Lëë kyalbini mal go kwchuptsyë, aan lëëw beetyë xaa wiñ go stub. Loxsye ngo lëëw pchoo leñ styoo xaa, psaano xaa sootee meñ nii lox kuty. Por ngo ndaly meñ kwnee nii lëë xaa

kuty. 27 Per lëë Jesús kwseñ ña xaa,
lëë xaa blische xaa, aan lëë xaa wiñ
go kusoli.
28 Loxsye ngo lëë Jesús kwsëëb tu
leñ yu, aan lëë xpëëdscuel xaa kwn-
abtiits chëb:
—¿Penak nii pchiloody noo ngwii
noo kyalbini mal go?
29 Lëë Jesús kwëb chëb:
—Por parñee kwii ñe clasy kyalbini
mal go no nii kutiitsni kazh ñe Dios.

Lëë Jesús xñee stub nii lëë xaa kety (Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Tsiñee lëë xaa bi siko, lëë xaa
kwte nëz Galilea. Per koklasty Jesús
nii cho nyaknano 31 porñee lëë xaa
noyuuñ kseedy xpëëdscuel xaa xñee
xaa lo xaa:
—Lëë mguiy nii pxaal Dios jkaa ña
meñ, aan lëë meñ kuty xaa. Per tse nii
loxo tson kpidz lëë xaa kpañ. 32 Per
byeñdy xaa nii kwnee Jesús aan pt-
syeb xaa nyabtiits xaa.

¿Cho mastre non? (Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 Lëë xaa ptsiñ leñ kyedzy Caper-
naum, aan lëë xaa nchenol leñ yu tsi
lëë Jesús kwnabtiits chëb:
—¿Pe cos no ktilytiits to nii syoop
no nëz?
34 Per tsesy kwche xaa, porñee nan
xaa nii worñee siid xaa nëz lëë xaa
no ktilytiits xaa dyon cho xaa mas-
tre non. 35 Tsigo lëë Jesús kwsob
aan lëë xaa kwtsyetsy ksa tsiipchop
xpëëdscuel xaa aan lëë xaa chëb:
—Deel no cho chakladzy kak tu xaa
nii mastre non, no nii kyaanlyu xaa
ni jkiiñ xaa kchë lo meñ.
36 Loxsye ngo lëë xaa pso tu xaa wiñ
groltyee, lëë xaa kwteetsy xaa wiñ go
aan lëë xaa chëb:
37 —Kchësy meñ nii kantsi tu xaa
wiñ re porñee xniladzy meñ xtitsaa,
naa chantsi meñ go. Ni kchësy meñ
nii chantsi naa, lëdy nonsyaa chantsi
meñ go, sink wi xaa nii pxaal naa.

Meñ nii xtilynidy lëë no, no xlad no (Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

38 Tsigo lëë Juan chëb:
—Maestre, ptyon noo tu xaa nii
nonsyke lël xseety xaa tsi lëë xaa kwii
kyalbini mal, per como nody xaa lady
no lëë noo pkaw.
39 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Jkady tow, porque ni tu xaa
nii xseety lën par kuñ tu kyalntson
kyaxty kñeenë naa. 40 Por meñ nii
xtilynidy lëë no, no xlad no. 41 Ni
cholsye meñ nii kneetsy nikxe tub xi-
gak nis ki do porñee nak ksa do Crist,
nli xñen nii stikche Dios kyalnsaak ko
lo meñ go.

Ndox kuñ meñ tol (Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

42 'Cualquier xaa nii kuñ xtol meñ
nii xniladzy xtitsaa, masy buen
kyëtuu tu kyomoliñ yañ xaa go
aan tsikchon meñ xaa lo nistoo.
43-44 Deelñee ñal chuñ xtoloo, pchugo.
Mbëëre sëëboo kpaa tunkoo, lëjty nii
chop ñal sob aan kyeyoo laañee mban
xtye meñ, laañee chilody kyuuy ki.
45-46 Deelñee niy gaal chuñ xtoloo,
kwliiw. Mbëëre koxoo sëëboo kpaa,
lëjty nii chop niyoo sob aan kyeyoo
laañee mban xtye meñ. 47 Deelñee loo
gaal na chuñ xtoloo, kwliiw. Mbëë
sëëboo kpaa con tugak lool, lëjty nii
chop lool sob aan kyeyoo laañee
mban xtye meñ, 48 laañee chejty
msyog ni xyuuydy ki.
49 'Porque kchësy lady cos kwib ki
sinak xkwib sedy lady pëël parñee
xiñdyo. 50 Xkiiñ sedy. Per deelñee
ksaano nii kak nxiyo, ¿xa kuñ do nii
kyak nxiyo stub? Kol kak sinak sedy
nii nxiy aan ngui kol kpañ ksa xcom-
bañer do.

10

Lëë Jesús xluuy xa nak kyalwsëëb tsiil (Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

1 Tsi lëë Jesús bi Capernaum, lëë
xaa si nëz Judea ni tañ nii nche
stublad chu kiigwpee Jordán. Siko
lëë meñ ptyopbe lo xaa stub, aan lëë
xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ stub
porñee singo nak xmod xaa. 2 Tsigo
lëë bla xaa fariseo big lo Jesús, aan
parñee kuñ xaa Jesús preb lëë xaa
kwnabtiits chëb xaa dyon pe schilo

klaa tu mguiy tsiil. 3 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—¿Pe cos kwnabey Moisés lo do?
4 Tsigo lëë xaa chëb:
—Ptee Moisés tiits nii klaa tsiil meñ, per no nii ktee xaapkiy tublë kitsy lo kwnaa. No nii kñee lo kitsy ko nii lëë xaa blaa me.
5 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Ptee Moisés tiits porñee singueetyee nguiedzy styoo do, 6 per worñee lëë Dios gon psaa kchësy cos, "tu mguiy ni tu kwnaa psaa Dios." 7 Por ngo no nii klaa mguiy pxosy ni xñaa parñee kpañ xaa chop tsiil xaa 8 aan chop xaa kak sinak tugak meñ. Singo naktre xaa chop, sink tugak nak xaa. 9 Por ngo nody nii klaa mguiy kwnaa nii pteedy Dios lo xaa.
10 Lëë tsi lëë xaa ptsiñ chu yu, lëë xpëëdscuel xaa kwnabtiits stub xa nak cos ko. 11 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Xaa nii xlaa tsiil aan xtsiilña xaa stu kwnaa, tol chuñ xaa lo meñ klo. 12 O deelñee gaa lëë kwnaa xlaa tsiil par ktsiilña me stu mguiy, wi me chuñ tol.

Lëë Jesús chuuñlay xaa wiñ (Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

13 Lëë meñ kuni bla xaa wiñ lo Jesús parñee kxob xaa ña xaa kik xaa wiñ go, per lëë xpëëdscuel Jesús bislo kwëntseeb lo meñ nii xtsiñni xaa wiñ. 14 Tsiñee lëë Jesús kono, lëë xaa blëë aan lëë xaa chëb:
—Kol klaa kiid xaa wiñ lon. Jkady tow, por xcheñ meñ nii nak sinak xaa wiñ nak laañee xñabey Dios. 15 Nli xñen lo do nii deelñee knilasty meñ xtiits Dios sinak xniladzy tu xaa wiño, sëëbty meñ laañee xñabey Dios.
16 Aan lëë xaa kwteetsy kchësy xaa wiñ go, ni lëë xaa pxob ña xaa kik kchë xaa wiñ go. Singo lëë xaa beeñlay xaa wiñ.

Lëë Jesús xñee lo tu xaa rikw (Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

17 Lëë Jesús nol nëz nii kpi, tsiñee lëë tu mguiy ptsiñ wxooñ psoxib kwnabtiits chëb:
—Maestre buen, kwnë dyon pe cos no nii kuñaa parñee jkan tu kyalmbañ nii nitylody.
18 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—¿Penak nii xñeel nii bueenaa? Tugak meñ buen no. Lëë meñ go nak Dios. 19 Nanloo kchë nii kwnabey Dios: "Kujtyoo, kaptyoo stu kwnaa deelñee no tsiiloo, kwandyoo, jkots tiits kizhtyoo meñ, jkëëtiidyoo, psoob xtiits pxoosyoo ni xtiits xñaal."
20 Lëë mguiy go kwëb chëb:
—Maestre, kchësy ngo noyuuñtsyeyaa destye nii nakaa xaa wiñ.
21 Lëë Jesús buy lo xaa aan pkëstyoo xaa xaa. Loxsye ngo lëë Jesús chëb:
—Tu cos chakoo falt: Byey, pto kchësy nii chapoo aan pkady tumi go lo meñ prob tsiin kchilo ndalyre nii kapoo kpaa. Tsigo të aan tënal naa.
22 Lëë styoo mguiy go bikche tsiñee lëë xaa biñ ngo. Mbansye ptee styoo xaa, lëë xaa bi, porñee tir rikw xaa.
23 Tsigo lëë Jesús buy kyako kwi, aan lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:
—¡Xaatee ngan sëëb tu rikw laañee xñabey Dios!
24 Ntseeb psee xpëëdscuel xaa biñ nii kwnee xaa, per lëë Jesús bikche chëb:
—Xiñ, ¡xaatee ngan sëëb meñ laañee xñabey Dios! 25 Masy ngandy xsyak tu camey te ma xan tu kyeech kuzh. Mastre ngan xsyak tu rikw sëëb xaa laañee xñabey Dios.
26 Tsiñee biñ xaa ngo, mastre psee xaa, aan kwnabtiits lsa xaa lo xcombañer xaa xñee xaa:
—Aan ¿cho telaa lo tol tsigo?
27 Tsigo lëë Jesús buy lo xaa aan lëë Jesús kwëb chëb:
—Chilody telaa meñ nonsy, per lëë Dios kteelaa meñ.
28 Tsigo lëë Pedre bislo kwnee chëb:
—Lëë noo psaan noo kchësy nii chaap noo, aan lëë noo syoop naal lii.
29 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nli xñen nii kchësy meñ nii xsaan lidzy, betsy, psyañ, xñaa, pxosy, o xilyu gaa por naa ni por xtiits Dios nii xteelaa, 30 misme lo kislyu re skaa meñ go siik tu kyoow nii psaan meñ

go sinak yu, betsy, psyañ, xñaa, xiñ ni xilyu, nikxe con kyalnë. Aan lëë lo stu kislyu lëë meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. 31 Per kchësy meñ nii nak meñ klo nina, kyak meñ lultime. Ni ndaly meñ nii nak meñ lultime nina, kyak meñ klo.

Lëëw xyon vuelt nii lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety (Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32 Lëë xaa no nëz si xaa Jerusalén, aan lëë Jesús nechsye lo xpëëdscuel. Ksa xpëëdscuel xaa psee, per lëë meñ nii nal xtsyeb. Tsigo lëë Jesús, mguiy nii pxaal Dios, kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel tublad aan lëë xaa bislo bitiits xaa kchë nii ktsyool xaa, chëb xaa:

33 —Chan do gon lëë no syo Jerusalén laañee lëën jkaa ña maestre ley. Lëë xaa kñab ketyaa ni lëë xaa jko naa ña meñ sit. 34 Lëë xaa kityni naa, lëë xaa kchoo mxeñ naa, lëë xaa kiñ naa ni lëë xaa kuty naa. Per tse nii loxo tson kpidz lëën kpañ.

Lëë Jacob ni Juan xñab tu favor (Mt. 20:20-28)

35 Lëë chop xiñ Zebedeo nii lë Jacob ni Juan big lo Jesús aan lëë xaa chëb:

—Maestre, chakladzy noo nii kuñoo tu favor nii kñab noo lool.

36 Lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe cos chakladzy to nii kuñaa?

37 Lëë xaa chëb:

—Bneetsy tiits nii tsiñee lëël sob kñabeyoo, syoob tuu gaa noo tyuxlad kwil, tuu noo nëzli, tuu noo nëzpeg.

38 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Nandy to pe xñab to. ¿Pe mod stedy to kyalnë nii teedyaa nayak, ni pe schobnis to nayak sinak chobnisaa lo xkyalnën ni xkyalkutyaa?

39 Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Schiloo noo.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli ste do kchë kyalnë nii teedyaa ni schobnis to con kyalnë nii chobnisaa. 40 Per nii sob to kwin nëzli o nëzpeg kaa, lëdy naa xyal knetsyo, sink lëëw jkaa meñ nii xyal jkaaw.

41 Tsiñee lëë stsii xpëëdscuel xaa biñ ngo, lëë xaa bislo blëë xaa lo Jacob ni lo Juan. 42 Per lëë Jesús kwtsyetsy xaa aan lëë xaa chëb:

—Nan do gon xa chuñ meñ xñabey lo kislyu re. Xsyak xaa nii tir non xaa aan chuuñ xcheñ xaa laañee xñabey xaa. Singo gak xtisy, tir nroob xkyalwnabey xaa. 43 Per lëë lady to gon lëdy singow. Deel no tu xaa nii chakladzy kak non lo do, no nii jkiiñ xaa kchësy lo do. 44 Ni deel no tu do nii chakladzy kak tu xaa nii mastre non, no nii jkiiñ xaa kchë lo meñ. 45 Porque biijty mguiy nii pxaal Dios parñee kantsi meñ xaa, sink parñee kantsi xaa meñ ni kety xaa parñee telaa ndaly meñ lo xtol.

Lëë Jesús chuuñ kyak Bartimeo (Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

46 Lëë xaa ptsiñ kyedzy Jericó. Aan tsiñee lëë Jesús no nëz nii kchoo chu kyedzy ko ksa xpëëdscuel ni tub yox meñ, lëë xiñ Timeo nii lë Bartimeo sob kex chu nëz nii xtyedy siko xñab tumi lo meñ porñee chandy xaa. 47 Tsiñee lëë xaa biñ nii lëë Jesús xaa Nazaret sitedy siko, lëë xaa bislo chuptsyë xaa xñee xaa:

—¡Jesús, lii nii sëëdoo lo xtiiy rey David, pkëstyoo naa!

48 Ndaly meñ kwëntseeb lo xaa parñee nyoogw chuw xaa, per mastre kwchuptsyë xaa xñee xaa:

—¡Jesús, lii nii sëëdoo lo xtiiy rey David, pkëstyoo naa!

49 Tsigo lëë Jesús kwso tse aan lëë xaa chëb:

—Kol kwetsy xaa dyon.

Tsigo lëë meñ kwtsyetsy xaa nii chandy ko, chëb meñ lo xaa:

—Nguiool kwloo styool aan kuso, por lëë xaa xkwetsy lii.

50 Lëë xaa nii chandy ko pchon xkaxkem tublad aan lëë xaa kwyas big xaa lo Jesús. 51 Tsigo lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe cos chakladzyoo nii kuñaa?

Tsigo lëë xaa nii chandy ko chëb:

—Maestre, chakladzyaa kanaa.

52 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Schilo kyeyoo. Porñee bniladzyoo ngo nii lëël byak.

Wor go kazh lëë xaa nii chandy ko kon, aan lëë xaa kunal Jesús tyub nëz.

11

Lëë Jesús xsyëëb leñ kyedzy Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Tsiñee lëë xaa ptsiñ kex Jerusalén laañee nche kyedzy Betfagé ni kyedzy Betania laañee nyoo sob kiy nii lë Olivos, lëë Jesús pxaal chop xpëëdscuel 2 chëb xaa lo xaa:

—Kol tsi kyedzy nii nche kexka ske aan tsiñee ktsiñ do, lëë do kan tu burr nii këtuu. Ni tu cho karty sob lady ma. Kol klaa ma aan kol tëni ma. 3 Aan deelñee cho kñabtiits lo do penak xlaa do ma, kol këb nii naa jkiiñ ma. Na kakni gakaa ma.

4 Lëë xpëëdscuel xaa si, aan tsiñee lëë xaa ptsiñ kyedzy ko, lëë xaa kon nii lëë burr këtuu kex tu chu yu laañee xtye nëz aan lëë xaa blaa ma.

5 Aan lëë bla meñ nii nche siko chëb lo xaa:

—¿Pe cos chuñ do? ¿Penak nii xlaa do burr gue?

6 Tsigo lëë xaa chëb si chëb Jesús lo xaa. Aan lëë meñ blaa biy xaa ma. 7 Tsi lëë xaa ptsiñni ma laañee so Jesús, lëë xaa pxob xab xaa lady ma aan lëë Jesús kwsob lady ma. 8 Aan ndaly meñ ptañ xab lo nëz. No gaa meñ pchug xikw yag aan kwleek meño lo nëz.

9 Tsigo lëë kchësy meñ nii nech ni meñ nii nal bislo kwchuptsyë xñee:

—¡Skizh Dios! ¡Xaatee buen xaa nii pxaal xaa lo no! 10 ¡Skizh Dios nii lëë xaa pxaal tu xaa nii kñabey lëë no sinak kwnabey rey David! ¡Kol ktee skizh lo Dios!

11 Singo kwsëëb Jesús leñ kyedzy Jerusalén ni leñ lidzy Dios. Aan loxsye buy xaa kchësy cos nëz re nëz rek, lëë xaa si Betania ksa xaa ksa tsiipchop xpëëdscuel xaa porñee lëë tse ptsyel.

Lëë Jesús xtsiibtee yag yegw nii këdy nex
(Mt. 21:18-19)

12 Lëë byaani lyu lëë xaa bi Betania, aan lëë Jesús kwlaañ. 13 Aan sitre so xaa kon xaa tub xan yag yegw nii singootyee no xikw. Aan lëë xaa kukuy dyon pe kë yegw, per këdyo. Xaktyee xiplago singootyee xña porñee lëdy xtiemp yegw. 14 Tsigo lëë Jesús kwnee lo yag yegw, chëb xaa:

—Ni tu cho kpikchedre kaw xnexoo.

Aan biñ xpëëdscuel xaa nii kwnee xaa.

Lëë Jesús xlëë lo meñ leñ lidzy Dios
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ leñ kyedzy Jerusalén. Aan tsiñee lëë Jesús kwsëëb leñ lidzy Dios, lëë xaa bislo kwlii xaa kchësy meñ nii nche kto ni nche si siko. Ptische xaa xmezh meñ nii no ktsëë tumi lo xcombañer, ni ptische xaa xyagxily meñ nii xto palom, 16 ni blaady xaa nsyëëb meñ nii noy pe cos leñ lidzy Dios. 17 Aan lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ xñee xaa:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee: “Lidzyaa kak tu laañee kiidnee kchësy meñ lo Dios”, per lëë do byuño lidzy ngbaan.

18 Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley biñ nii kwnee Jesús. Ngo nii lëë xaa bislo byub xaa mod par kuty xaa xaa. Nli gaa nii ptsyeb xaa Jesús porñee kon xaa kchësy meñ psee biñ xiwseedy Jesús. 19 Per tsiñee lëë lyu pkyey lëë Jesús pchoo kyedzy ksa xpëëdscuel.

Lëë yag yegw xpidzy
(Mt. 21:20-22)

20 Lëë byaani stu lyu silyga, lëë xaa kwte kexka xan yag yegw aan kon xaa nii axte luw pidzy. 21 Tsigo lëë Pedre psaladzy nii chëb Jesús lo yag yegw ko aan lëë xaa chëb:

—Maestre, buy gaanoo lëë yag yegw nii ptsiibteel pidzy.

22 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Kol kniladzy Dios. 23 Por nli xñen deelñee cho këb lo kiy re: “Bichee nu aan kukyab lo nistoo”, aan xkandy kik xaa, sink xniladzy tyub styoo xaa

nii lëë nii xñee xaa kak, tsigo sako.
24 Por ngo lëën xñe lo do nii kchësy nii
kñab to lo Dios, deelñee xniladzy to nii
lëëw chaple to, lëëw kap to. 25-26 Aan
tsiñee lëë do noyutiitsni Dios, kol
knityladzy tol nii ngo xcombañer do
lo do parñee ktsily pxosy to nii sob
kpaa xtol do.

Xkyalwnabey Jesús (Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

27 Tsiñee lëë xaa ptsiñ Jerusalén
stub, lëë Jesús kwsëëb leñ lidzy Dios,
aan lëë xaa nii xñabey lo pxosy, ni
maestre ley, ni bla xaa kol big lo xaa
28 aan lëë xaa kwnabtiits chëb xaa:

—¿Cho bneetsy tiitspey lool par
kuuñtsyeyoo kchë nii chuuñtsyeyoo?

29 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Wi gak gaan dyon kñabtiits tu
cos lo do. Deelñee snë dow na, tsigo
sniyaa cho xtiitspey chuuñtsyeyaa
kchë cos re. 30 ¿Cho pxaal Juan dyon
biid kchoobnis xaa? ¿Pe Dioso ote no
chol meñ lo kislyu rew yak? Kol nëw
dyon.

31 Tsigo lëë xaa go bislo ptilytiits lsa
xñee xaa:

—Deelñee tyeesy no nii Dios pxaal
xaa, kñë xaa lo no: "¿Penak tsigo bni-
lasty to nii bluuy xaa?" 32 Lëë deelñee
tyeesy no nii chol meñ lo kislyu re
pxaal xaa, no nii ktsyeb no meñ, por
kchësy meñ xniladzy nii nli xtiits Dios
bluuy Juan.

33 Por ngo lëë xaa chëb lo Jesús:

—Ndondy noow.

Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Per ni naa ngo busy kniydy dyon
cho xtiitspey chuuñtsyeyaa kchësy cos
re.

12

Xcuent xaa tsiiñ nii tir kok ntseeb (Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

1 Lëë Jesús bislo beeñ kseedy meñ
nonsyke con cuent xñee xaa:

—Tu xaa name beeñ pni xaa yag uv
aan lëëw psuugw kwraly xaa, ni lëë
xaa kwteeñ tu kyeech par kxii xaa uv
tsiin kchoo viñ ni psaa xaa tu laañee
klaa sob xaa par kyënap xaaw.

'Loxsye ngo lëë xaa kwlootiñ lyu go
lo bla xaa nii kuuñ xtsiiño aan lëë xaa
si sit. 2 Tsiñee lëë xtiemp uv kol, lëë
xpixwano pxaal tu xmos siknab nii
xyal xaa lo xaa nii beeñ tsiiño. 3 Per
lëë xaa tsiiñ psaksi xmos xaa, ptee
xaa xcheñ xaa aan lëë xaa psonëz
xaa singosy. 4 Tsigo lëë xpixwano
pxaal stu mos, per xaa gosy kwlë
xaa kik xaa ni kwlootsyetsy xaa xaa.
5 Pxaalak xaa stu xaa, lëël beetyak
xaa xaa. Loxsye ngo lëë xaa pxaal
stubla xaa. No cheñ xaa ptee xaa tsiiñ
go, no gaa xaa beety xaa.

6 'Lëë lultime lëë xaa pxaal yuub
xiñ xaa nii mastre xleni xaa nladzy
xaa: "Sak mbeñ xaa tsiiñ xiñganaa."
7 Per lëë xaa tsiiñ go chëb lo xcom-
bañer: "Lëë xaa re nak nii kyaani
kchësy nii chap pxosy. Kol tsoo kuuty
no xaa tsiin kako xcheñ no." 8 Lëë
xaa kwnaasy xaa, aan lëë xaa beety
xaa. Loxsye ngo lëë xaa kukchon xaa
tublad chu kwaa nii no yag uv.

9 Tsigo lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe në do dyon pe kuñ xpixwan
uv? Tsi xaa wo aan kuty xaa xaa tsiiñ
go ktee gaa xaa kwaa go lo stu meñ.

10 '¿Pe karty nayak klab to xkitsy
Dios laañee xñee:

Lëë kyo nii psëëb meñ nii xsaa yu
byak tu kyo nii mastre xkiiñ.

11 Lëë Dios beeñtsyey nrii aan xsee no
xtyon now?

12 Tsigo lëë xaa kokladzy nyoy xoo
xaa Jesús porñee byeñ xaa nii contre
lëë xaa pso Jesús cuent ko. Per como
ptsyeb xaa meñ, lëë xaa psaan Jesús
aan lëë xaa bi.

Lëë xaa fariseo chuñ Jesús preb (Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Loxsye ngo lëë xaa pxaal bla xaa
fariseo ni bla xaa nii nak ksa Herodes
lo Jesús parñee dyon tsaap nyë Jesús
tublan tiits nii nchilo nguëëkiy xaa
Jesús. 14 Lëë xaa kwey chëb xaa:

—Maestre, ndon noo nii nonsyke
tiitsli xñeel, xsaldyoo nii xñee meñ
porque xseedyoo xa chak meñ. Liisy
nli gaa na xluuyoo xa kpañ ñe sinak
xñabey Dios. ¿Pe nonguial dyon tizh

noo lo xtisy Roma ote nonguialdyo yak? ¿Pe stizh noo ote tizhty noo yak?
15 Per lëë Jesús byeñ pe cos tsiiñ si xaa aan lëë xaa chëb lo xaa:
—¿Penak nii chakladzy to kuñ do naa preb? Kol tëni tu pes lon dyon parñee kanno.
16 Lëëw kuni xaa aan lëë Jesús chëb:
—¿Cho nrii kë loo go ni cho lë kë nu?
Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:
—Lëë xtisy Roma nii lë César kë low.
17 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Kol ktee nii nak xcheñ César lo César ni kol ktee gaa nii nak xcheñ Dios lo Dios.
Aan ntseeb psee meñ go biñ nii chëb Jesús.

Lëë meñ xñabtiits xa nak nii xpañ meñ kuty
(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 Tsigo lëë bla xaa saduceo kwey lo Jesús. Lëë xaa saduceo xñee nii nlidy xpañ meñ kuty. Por ngo kunabtiits xaa lo Jesús chëb xaa:
19 —Maestre, Moisés gon pkëë nii deelñee ktsiilña tu xaapkiy aan klyëëdy kety xaa aan ksaandy xaa mëëd lo tsiil xaa, no nii ktsiilña betsy xaa kwnaa viud nii psaan xaa parñee kap tsiil betsy xaa nii kuty mëëd.
20 Per tu vuelt name tu xaa kadzy betsy nak xaa aan lëë xaa nii nak xaa kol lo xaa ptsiilña, per lëë xaa kuty aan kopty tsiil xaa mëëd.
21 Tsigo lëë xaa nii so xitsy xaa ptsiilña kwnaa viud ko, per lëë xaa kutyak aan kopty kwnaa go mëëd. Singo gak ptsyool stu xaa.
22 Ksa kadzy xaa ptsiilña, per ni tu xaa psaandy mëëd. Lëë byalo wi kwnaa go kuty.
23 Per lëë nana busy tsiñee lëë xaa kpañ, ¿cho tsiil xaa kak kwnaa go deel ksa kadzy xaa ptsiilña me?
24 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Nandy to pe xñee do, porñee xyuumbeydy to kitsy nii kë xtiits Dios ni xyuumbeydy to xkyalwnabey Dios.
25 Tsiñee lëë meñ kuty kpañ, ni mguiy ni kwnaa gaa ktsiilñady, sink lëë meñ nii kpañ kak sinak angly nii ncheno kpaa.
26 Xñee do lë nii nlidy xpañ meñ kuty. ¿Pe karty nayak klab to xcuent yakitsy nii noyek leñ libre nii pkëë Moisés laañee chëb Dios: “Naa nak xDios pxusykoltoo do Abraham, ni pxusykoltoo do Isaac ni pxusykoltoo do Jacob”?
27 Aan Dios gon nakty xaa xDios meñ kuty, sink xDios meñ nii mbañ nak xaa. Ngo nii xñen nandy to pe xñee do.

Nii chakladzy Dios kuuñtsyeey no
(Mt. 22:34-40)

28 Wi tu maestre ley nii no lady meñ biñ wtilytiits ko, ni biñ xaa nii ngui kwëb Jesús lo xaa saduceo. Ngo nii lëë xaa kwnabtiits chëb xaa:
—¿Cho nii xñabey Dios dyon kuuñtsyeey no mastre non?
29 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Lëë nii xñabey Dios nii mastre non lo kchësyo nak nrii: “Biño meñ Israel, tugak Dios gon nak xDios no, kintre stu Dios.
30 Pkëstyoo xDioosoo tyub styool, tyub xkyalbiniil, ni tyub xkyalcheeñoo ni tyubñaa fuersy nii nol.”
31 Ni xñabey Dios nii jkëstyool xcombañeeroo sinak nii xkëstyool lii. Porque jkëstyoo no Dios ni jkëstyoo no xcombañer no, nrii mastre non lo Dios.
32 Tsigo lëë maestre ley chëb lo xaa:
—Singow, maestre. Nli xñeel nii tugak Dios no ni kintre stu xaa.
33 Ni nii jkëstyoo ñe Dios tyub styoo ñe, ni tyub xkyalcheñ ñe, ni tyub fuersy nii no ñe, ni nii jkëstyoo ñe xcombañer ñe sinak lëë ñe, mastre nono que kchë ma nii chek lo pkoog ni kchë nii chiksakon meñ lo Dios.
34 Tsiñee kon Jesús nii ngui no kik maestre ley go, lëë xaa chëb lo xaa:
—Xlyëëdre lëë klaa kñabey Dios lii.
Aan ni tu cho byaxtre tsigo nyabtiits pe stu cos lo Jesús.

¿Cho lo xtiiy sëëd Crist?
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

35 Lëë Jesús noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios aan lëë xaa kwnabtiits chëb xaa:
—¿Penak dyon nii xñee maestre ley nii lo xtiiy rey David sëëd Crist?
36 Per con lëë Kyalbini Ntson cheñ Dios na beeñ knee rey David chëb xaa:

Chëb Dios lo xaa nii xñabey naa:
“Kwsob kwin nëzli axte nii tsitsiñ tse
nii lëël kñabey kchë lo meñ nii
xlëë lool.”
37 ¿Xa kñabey Crist rey David deelñee
lo xtiiy rey David pchoo Crist?
Aan tyub styoo kchësy meñ go
pkëëtyag xiwseedy Jesús.

Nii chuuñtsyey maestre ley (Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

38 Lo xiwseedy Jesús xñee xaa:
—Kol kap cuent lo maestre ley, por
xtsiladzy xaa kakw xaa kchë ladx
non ni xtsiladzy xaa jkëëptyux meñ
xaa laañee ktsyooltyee meñ xaa lo
kiy. 39 Xyub xaa skan leñ ktoo laañee
xsyob meñ non ni tsiñee chi xaa tu
wagw xyubpee xaa sob xaa laañee
kan meñ xaa. 40 Ni xla xaa lidzy
kwnaa viud, aan parñee këb meñ nii
tir buen xaa xsyo xaa chool xaa tu lay
nii xyaldy kaa. Por ngo mastre ksaksi
Dios xaa.

Tumi nii kwloo kwnaa viud alcansiy (Lc. 21:1-4)

41 Lëë Jesús kwsob laañee sob
alcansiy xuy xaa xko meñ tumi leñ
alcansiy ni chan xaa xtsiñ meñ rikw
nii xko tub yox tumi leñ alcansiy.
42 Tsiñee lëë tu kwnaa viud nii
tir prob ptsiñ, lëë me kwloo chop
centab cobre nii xisy non leñ tu
alcansiy. 43 Tsigo lëë Jesús kwtsyetsy
xpëëdscuel aan lëë xaa chëb lo xaa:
—Nli xñen lo do nii nroobre tumi
nii kwloo kwnaa viud re alcansiy que
kchë nii kwloo meñ. 44 Porque kchësy
meñ xtee tumi nii xkiiñtre lo meñ, per
lëë me lo xkyalprob me, lëë me ptee
kchësy tumi nii nseñ me.

13

Lëë Jesús xñee nii lëë lidzy Dios nitylo (Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Tsiñee lëë Jesús pchoo lidzy Dios,
lëë tu xpëëdscuel xaa chëb:
—¡Maestre, buy gaanoo xaatke ngol
kchë kyo gue ni xaatke ngui kchë yu
gue!
2 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—¿Chanoo kchë yu ngol re lë? Per
ni tu kyo kyaandy lady xcombañero.
Kchësyo nitylo.

Kyalnë nii tedy meñ (Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Loxsye ngo lëë Jesús si kiy nii lë
Olivos aan lëë xaa kwsob chex kiy
laañee nyoo lidzy Dios. Siko sob xaa
tsi lëë Pedre, Jacob, Juan ni Ndresy
kwnabtiits tsilaan lo xaa chëb:
4 —Chakladzy noo nii kñëël loo noo
pa wor kak kchë nii kwneel. ¿Ni xa
mod kyeeñ noo nii lëëw mer kak?
5 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Kol kap cuent parñee ni tu cho
jkëëtidy lëë do. 6 Por ndaly xaa nii
jkiiñ lën kiid aan kñë xaa nii lëë xaa
nak Crist, ni skëëti xaa ndaly meñ.
7 ’Tsiñee kon do nii lëë tily chak nëz
re nëz rek, ktsyebty to, porque singo
no nii kako. Per nitylody kaa kislyu.
8 Porque lëë kyedzy ktily lsa ni lëë xaa
xñabey ktily lsa. Ni ndaly laañee kni
xu ni lëë kpiñ tso. Lëë kchë kyalnë go
tsigo kal bislo.
9 ’Ligier kol kak. Por lëë meñ tsikso
lëë do lo xaa xñabey ni lëë meñ kiñ
lëë do leñ ktoo. Ni lëë do tsinee lo
xtisy ni lo rey por naa. Siko lëë do
kñee xtitsaa lo xaa. 10 Por antes nii
nitylo kislyu, lëë kchë meñ nii nche
lo kislyu kon xtiits Dios nii xteelaa.
11 Ni pe tsinidy kik to nii dyon pe kñee
do tsiñee lëë meñ tsini lëë do lo xaa
xñabey, sink kol nee nii kñë Dios lo
do wor go, porque lëdy to kñee, sink
Kyalbini Ntson cheñ Dios kñee. 12 So
tse nii lëë meñ kñabey kety betsy ni so
tse nii misme pxosy meñ kñabey kety
meñ. Ni so gaa tse nii lëë xaa wiñ kak
niladzy pxosy aan lëë xaa kñabey kety
xaa. 13 Kchësy meñ klëë lo do porñee
xsoob to xtitsaa. Per deelñee kxekw
to te do kchë lo kyalnë go, stelaa do.
14 ’Tsiñee kan do nii lëë nii ntseeb
nii xnitylo noyak laañee nody nii
kako, tsigo kchësy to nii no do Judea
no nii kxooñ do tsëp to kiy. (Deel
xlab to nrii, kol ktee nii kyeñ dow.)
15 Ni deelñee so do kik lidzy to tse
go, kyejty to par pe kwii do. 16 Ni
deelñee nche do tañ, kpikchedy to

par tsikxi do xab to. 17 ¡Brob kchë
kwnaa nii nak xiñ tse go o kwnaa nii
xkadzy kaa xiñ! 18 Kol nab lo Dios
nii kakty kchësy nrii mëë nii chak
nal. 19 Porque tse go lëë meñ tedy
kyalnë dox nii karty te meñ destye
nii kwleek Dios kislyu, ni kpikchedre
gaa kan meñ kyalnë dox ko loxsye
tedyo. 20 Aan deelñee kuuñ ktopty
Dios tiemp ko, ni tu cho telaady. Per
lëëw kuuñ ktop xaa porñee xkëstyoo
xaa meñ nii kwle xaa.
21 'Deelñee cho kñë lo do tse go: "Kol
kuy gaanoo, lëë Crist so nu", o "Lëë
gaa xaa so ske", knilasty tow. 22 Por
ndaly kchë xaa wnee xuuy nii kiid
kñë lo do nii lëë xaa nak Crist, ni kñë
xaa nii lëë xaa sëëdni xtiits Dios, ni
suuñtsyey xaa milagre ni kyalntson
parñee jkëëti xaa meñ nii kwlel Dios
deelñee steedyo tiits. 23 Per lëë do
ligier kol kak, por lëën niyle lo do
kchë nii kak.

Lëë mguiy nii pxaal Dios kpikche (Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

24 'Tsi lëë kchë kyalnë dox ko lox
tedy, lëë lo ngbidz jkyey, ni lëë mëë
kyuuy, 25 ni lëë mëly kchingaa leñ
kpaa ni lëë kchë nii no leñ kpaa kni.
26 Chëbak Jesús:
—Naa nii nakaa mguiy nii pxaal
Dios, lëë meñ kan kchukën lo xkey
con tu kyalwnabeyaa ni tu kyal-
ntsonaa. 27 Lëën kxal xanglyaa tsik-
top kchësy meñ nii kwlelaa tyubñaa lo
kislyu.
28 'Kol kseedy xcuent yag yegw:
Tsiñee lëë xikwo xkë peñ, aan lëë xi-
plago xchukë, xyeñ do nii lëë xtiemp
kyo sëëd yob. 29 Singo gak tsiñee kan
do nii lëë kchë cos re noyak, syeñ do
nii lëën mer kyely. 30 Ni xñen lo do
nii antes nii tedy kchë meñ nii no
natiemp lëë kchë cos re kak. 31 Stedy
kpaa ni stedy kislyu, per lëë xtitsaa
tejtyo.
32 'Per lëë tse nii kako ni wor ni
tu cho nandyo, ni angly nii ncheno
kpaa. Ni naa nii nakaa mguiy nii
pxaal Dios nandyno. Xaktyee Tat Tios
nano.
33 'Ligier kol kwe ni kol kwena
por nandy to pa wor tsitsib tse go.
34 Nak kchë nrii sinak tu xaa nii no
nëz tsi tu tañ sit, aan antes nii kchoo
xaa lëë xaa xsaan tsiiñ nii kuñ catu
xmos xaa, ni lëë xaa xso tu xaa nii
kyënap chu puert. 35 Singo tsigo busy,
kol kwena, porque nandy to pa wor
klañ xpixwan yu, deelñee xkyeysye
lyuw, o wrol gaa kyoolo, o worñee
gaa xpetsy nguidy kolo o xyeñsye kaa
taño. 36 Toontlaa kolpsye klañ xaa
aan jkaa do lo mgaal. 37 Nii xñe gakaa
lo do xñen lo kchësy meñ: Kol kwena.

14

Lëë xaa xñabey xyub xa jkaa Jesús (Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Schop kpidz chak falt kak paskw.
Lo lni go chaw meñ Israel kyaxtily nii
xkyëdy levadur. Lëë xaa nii xñabey lo
pxosy ni lëë maestre ley bislo xyub
mod dyon xa kñaasy xaa Jesús par
kuty xaa xaa. 2 Per lëë gak xaa xñee:
—Kñaasty no xaa na lni parñee kak
nxoldy meñ.

Lëë tu kwnaa xkyëëb aceit lo kik Jesús (Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

3 Lëë Jesús kwey Betania lidzy
Simoñ nii kwlañ kyalkits nii lë lepra.
Lëë xaa sob lo mezh noyaw xaa
tsiñee lëë tu kwnaa ptsiñ noy tu bot.
Kaktsësyo tub clasy aceit nii xlyaa
nex. Tir nyazh non clasy aceit ko. Lëë
me pxaly bot ko aan lëë me kwtëëb
aceit nii xlyaa nex ko lo kik Jesús.
4 Per no bla xaa nii nche siko blëë aan
xñee xaa lo xcombañer xaa:
—¿Penak lika kwxiñ aceit nii xlyaa
nex re? 5 Nchilopee ndyow man-
sye tson kyoow denario par kak meñ
prob yudar.
Aan blëë xaa lo kwnaa go.
6 Per lëë Jesús chëb:
—Kol ksaan me. ¿Penak chisyeedy
to me? Buen beeñ me. 7 Por tugak
gon kan do meñ prob, aan schiloo gaa
kuñ do meñ prob yudar tsiñee klyaño
styoo do, per naa gon lëdy tugak tson
lady to. 8 Lëë kwnaa re beeñtsyey nii
pchilootyee lo me. Lëë me kwtëëb

aceit nii xlyaa nex re ladyaa parñee tsel xixkwaa xcuerpaa tse nii lëën jkyeetsy. 9 Nli xñen lo do nii kchë laañee kluuy meñ xtiits Dios nii xteelaa tyub lo kislyu, lëë meñ kutiits nii beeñtsyey kwnaa re parñee ksaladzy meñ me.

Lëë Judas xyub xa jkaa Jesús ña xaa xñabey
(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

10 Lëë tu xpëëdscuel Jesús nii pcholë Judas Iscariote kunee lo xaa nii xñabey lo pxosy parñee këb xaa dyon xa jkaa Jesús. 11 Tsiñee lëëw biñ xaa xñabey, per nli busy ble xaa, aan lëë xaa chëb nii stee xaa tumi lo Judas. Tsigo lëë Judas bislo byub dyon xa jkaa Jesús lo xaa xñabey.

Lëë Jesús chaw xtsee ksa xpëëdscuel
(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

12 Tse nii chislo lni nii chaw meñ Israel kyaxtily nii xkyëdy levadur, ni tse nii chuty meñ mëkwxiily nii ktyaaw paskw, lëë xpëëdscuel Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pa chakladzyoo nii kyokuuñloo noo nii tyaaw xtsee no na paskw?

13 Tsigo lëë Jesús pxaal chop xpëëdscuel chëb xaa:

—Kol tsi leñ kyedzy. Siko lëë do kan tu xaa nii noy tub che nis. Kol tsinal xaa, 14 aan laañee sëëb xaa, kol këb lo xpixwan yu: “Lëë maestre xñabtiits: ¿Pa sob yu laañee kaw xtseen na paskw ksa xpëëdscuelaa?” 15 Lëë xaa kluuy tu yu ngol nii sob kik lidzy xaa, xixkwaalew. Siko kol kuuñlo nii tyaaw xtsee no.

16 Lëë xpëëdscuel xaa si. Tsiñee lëë xaa ptsiñ leñ kyedzy, lëë xaa kon xaa go sinak nii chëëbpee Jesús, aan lëë xaa bislo beeñlo xaa nii kaw xtsee xaa paskw.

17 Tsiñee lëë lyu pkyey lëë Jesús ptsiñ leñ yu go ksa xpëëdscuel xaa. 18 Lëë xaa nche sob lo mezh kayaw xaa, tsiñee lëë Jesús chëb:

—Xyeñpaa nii misme tu do jko naa ña xaa xñabey.

19 Tsigo mban ptee styoo ksa xpëëdscuel Jesús aan lëë xaa bislo tuga xaa xñabtiits xñee xaa:

—¿Pe lëdy naaw?

20 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Tu xaa nii no lady ksa tsiipchop tow. Lëë xaa noyaw leñ tu kyonaa. 21 Naa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios, lëë meñ kuty naa ni lëën teedy kaa kchë nii no teedyaa sinak nii këpeew leñ kitsy nii kë xtiits Dios. Per ¡brob xaa nii jko naa ña xaa xñabey! Masy buen nyi xaa nyaldy xaa.

22 Aan mentre lëë xaa ncheyaw, lëë Jesús kwseñ kyaxtily, aan loxsye pteedy xaa skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa aan lëëw pteedy xaa lo xpëëdscuel xaa chëb xaa:

—Kol kawo, xcuerpno.

23 Ni lëë xaa kwseñ tu vas nii no viñ, aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëëw ptee xaa kow xpëëdscuel xaa. 24 Tsigo lëë xaa chëb:

—Tu cheñaa nrii kow do. Lëëw kxee parñee kak nyoo nii xkëstyoon lëë do ni xkëstyoon kchësy meñ. 25 Nli xñen lo do nii kidraa viñ axte ktsiñ tse nii kin viñ kub kpaa laañee sob Dios.

Lëë Pedre xñee nii ksaandy xaa Jesús
(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

26 Loxsye biily xaa lëë xaa si kiy nii lë Olivos. 27 Siko lëë Jesús chëb:

—Kchësy to ksaan naa. Sinrii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios: “Lëën kuty meñ nii xkyënap mëkwxiily, aan lëë ma kchoots klyaal.” 28 Per tsiñee lëën kpañ, kloon ka Galilea lo do.

29 Tsigo lëë Pedre chëb:

—Nikxe kchësy xcombañeraa ksaan lii, per naa ksandyaa lii.

30 Per lëë Jesús kwëb chëb:

—Nli xñen lool nii na kyool kazh, antes nii jkwetsy nguidy kol chop vuelt, lëël këb nii xyuumbeydyoo naa.

31 Per lëë Pedre tugak kwnee:

—Nikxe ketynin lii, këbtyaa nii xyuumbeydyaa lii.

Aan ksa xpëëdscuel xaa kwnee singo.

Lëë Jesús chutiitsni Dios Getsemaní (Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

32 Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ tu laañee lë Getsemaní, aan lëë Jesús
chëb lo xpëëdscuel:
—Kol sob nu mentre lëën kakutiit-
sni Dios.
33 Lëë xaa sini Pedre, Jacob ni Juan,
aan lëë xaa bislo pteenë xaa ni mban
kok xaa, 34 ni lëë xaa chëb:
—Mban xtee kyalkuty styoon. Kol
kwës nu dyon aan kol kwena.
35 Tsigo lëë Jesús si par kaan xisy
wiñ, lëë xaa kot ndooslo lo lyu, aan
lëë xaa kwnab lo Dios nii xaatsye
ntsiñdy kyalnë go, 36 xñee xaa:
—Tat Tios, par lool kchësyo xchilo.
Pteelaa naa lo kyalnë re. Per
kuuñtsyeydyoo nii chakladzyaa, sink
nii chakladzyoo.
37 Tsi lëë xaa bikche lëë ksa tson
xpëëdscuel xaa nii kuni xaa nche
nixyesy. Ngo nii lëë xaa chëb lo Pe-
dre:
—Simoñ, ¿nixyesyoo lë? ¿Pchilody
nawen siquier xisy wiñ nsyob naal?
38 Kol kaa na ni kol kutiitsni Dios
parñee jkaaldy xaatox to. Ndaan no
styoo do, per lëë lady to mban now.
39 Lëë xaa si stub, aan lëë xaa biti-
itsni Dios. Misme tiits nii kwnee gak
xaa klo kwnee xaa stub. 40 Tsiñee lëë
xaa bikche, lëë xpëëdscuel xaa nche
nixyesyak, porñee lika xtiib lo xaa lo
mgaal. Aan nandy xaa pe këb xaa.
41 Lëë xaa kwey stub. Lëëw byoon gaa
vuelt. Lëë xaa chëb:
—¿Pe bii nche nixyesy to nawen ni
nche kxiladzy to? Lëëw na, lëë wor
kutsiñ nii lëë mguiy nii pxaal Dios
jkaa ña meñ ngoptol. 42 Kol tsische,
kol tsoo, por lëë xaa nii jko naa ña xaa
xñabey sëëd kexle.

Lëë meñ xñaasy Jesús (Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

43 Lëë Jesús bii nonee tsiñee lëë
Judas, tu xaa nii wi kwyo lady
xpëëdscuel xaa, ptsiñni tubtsoon meñ
nii noy spad ni yag. Lëë meñ nii
xñabey lo pxosy, ni maestre ley, ni
meñ kol pxaal kchësy meñ go. 44 Lëë
Judas chëb kazh lo meñ go:
—Xaa nii nagon kawaa tu pxit
kwesy, xaa gow. Kol naasy xaa aan
kol koy xaa. Klaady to xaa.
45 Singo big xaa lo Jesús chëb xaa:
—Maestre.
Ptee gaa xaa tu pxit kwesy Jesús.
46 Tsigo lëë meñ kwnaasy Jesús aan
lëë meñ biy xaa.
47 Per lëë tu xaa nii so siko kwlii xis-
pad aan lëë xaa pchug tyag tu xmos
xaa nii xñabey lo pxosy. 48 Tsigo lëë
Jesús kwnabtiits lo meñ chëb:
—¿Penak nii sëëdnaasy to naa con
spad ni con yag, sinak nawen nyakaa
tu ngbaan? 49 Ksatyee tse kwson lady
to leñ lidzy Dios beeñ ksedyaa meñ,
aan kwnaasty to naa. Per lëë kchësy
nrii chak parñee teedyaa nii kë leñ
xkitsy Dios.
50 Tsigo so gak Jesús. Lëë xpëëdscuel
xaa pxooñ.
51 Per lëë tu xaa yeeñ sinal,
mbixsye xaa tublë ladx, aan lëë meñ
kokladzy nyaasy meñ xaa, 52 per lëë
xaa blaa ladx ko aan lëë xaa pxooñ
nëb kidy xaa.

Lëë Jesús so lo xaa xñabey (Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Tsiñee lëë meñ ptsiñni Jesús lo
xaa nii mastre non lo pxosy, lëë kchë
xaa nii xñabey lo pxosy, ni xaa kol ni
maestre ley ptyop. 54 Ni nikxe gaa sit
sit kunal Pedre, per lëë xaa ptsiñ axte
lo xley xaa nii mastre non lo pxosy,
aan lëë xaa kwsob xtsëë xaa chu ki
ksa xaa xaa nii xkyënap lidzy Dios.
55 Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni
kchë xaa non xyub dyon pe jkëëkiy
xaa Jesús parñee kñab xaa kety Jesús.
Per ptsyoldy xaa pe nguëëkiy xaa xaa.
56 Porque nikxe ndaly meñ pkots tiits
kizh xaa, per xaal xaal kwnee cad
meñ. 57 No meñ kuso pkëëkiy xaa cos
nii nlidy kwnee xaa, xñee meñ:
58 —Ptsyon noo kwnee xaa nii lëë
xaa knitylo lidzy Dios nii psaa meñ lo
kislyu re aan tsonak kpidz me lëë xaa
ksaalo stu nii ksaady meñ lo kislyu re.

59 Per ni tu meñ nii kwnee së lidy xtiits.
60 Tsigo lëë xaa nii mastre non lo pxosy kwso groltyee lady meñ aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:
—¿Penak nii xñeedyoo? ¿Pe nli kchë nii xkëëkiy meñ re lii?
61 Per kwneedy Jesús. Tsesy kwso xaa. Ni tu pe chëbty xaa. Tsigo lëë xaa nii mastre non lo pxosy bikche kwnabtiits stub chëb:
—¿Pe nli nii lii nak Crist, mguiy nii no kxaal Dios?
62 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nliw, naa nak mguiy nii pxaal Dios. Ni sanak to lëën sob kwi Dios nëzli, ni tsiñee lëën kchukë lo xkey kyelyaa lo kislyu re stub.
63 Tsiñee lëë xaa nii mastre non lo pxosy biñ ngo, lëë xaa pchos xab xaa porñee singootyee blëë xaa aan lëë xaa chëb:
—¿Pa jkiiñre gaa no meñ nii jkëëkiy xaa? 64 Lëë do gon biñ xaatee ntseeb kchë tiits nii kwnee xaa. ¿Pe në do dyon xa kak xaa?
Tsigo kchësy meñ chëb no nii kety xaa.
65 Wor go kazh lëë meñ bislo pchoo mxeñ xaa, ni lëë meñ ptse lo xaa, aan loxsye xtee meñ cheñ xaa, xñee meñ:
—¡Kwnë dyon cho kwtiñ lii!
Ni lëë xaa nii xkyënap leñ lidzy Dios byaasy lo xaa.

Lëë Pedre xñee nii xyuumbeydy xaa Jesús
(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

66 Lëë Pedre so lo ley tsiñee lëë tu kwnaa nii xkyë xtsiiñ xaa nii mastre non lo pxosy kwtedy. 67 Aan tsi lëë me kon nii lëë Pedre no ktsëë chu ki, lëë me buy lo xaa aan lëë me chëb:
—Wil lë kwënal Jesús meñ Nazaret.
68 Tsigo lëë Pedre chëb:
—Lëdyo, xyuumbeydyaa meñ go ni nandyaa pe cos xñeel.
Aan lëë xaa pchoo ley laañee xsyëëb meñ. Tsigo lëë tu nguidy kol pkwetsy. 69 Lëë kwnaa go buy lo Pedre stub aan lëë me bislo bitiits mew lo meñ xñee me:
—Wi meñ gue nak ksa Jesús.
70 Per lëë xaa bikche gak chëb xaa lëdyo. Kok xtsedyako lëë meñ nii nche siko chëb lo Pedre stub:
—Nli gaa na wil lë nak ksa Jesús, porque xaa Galilea nakoo.
71 Tsigo lëë Pedre bislo xkon Dios xñee:
—Xyuumbeydyaa xaa gue. Nandyaa cho xñee do.
72 Aan wor go kazh lëëw pchop vuelt nii lëë nguidy kol no jkwetsy, lëë Pedre gaa psaladzy nii chëb Jesús lo xaa: “Antes nii jkwetsy nguidy kol chop vuelt, lëël këb nii xyuumbeydyoo naa tson vuelt.” Ngo nii lëë xaa bislo biiñ xaa.

15

Lëë Jesús so lo Pilat
(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Tsiñee lëë lyu byaani lëë xaa nii xñabey lo pxosy, ni xaa kol, ni maestre ley ni kchësy xaa non ptyop. Lëë xaa pxituu Jesús aan lëë xaa kuni xaa lo Pilat. 2 Lëë Pilat kwnabtiits lo Jesús chëb:
—¿Pe lii nak xrey meñ Israel?
—Lii në nii naaw —chëb Jesús.
3 Ndaly nii pkëëkiy xaa nii xñabey lo pxosy xaa. 4 Lëë Pilat bikche kwnabtiits lo xaa chëb:
—¿Penak nii xñeedyoo? Buy gaanoo blaktre nii xkëëkiy kchë xaa gue lii.
5 Per ni tu pe kwneedy Jesús. Tsi kon Pilat ngo, ntseeb psee styoo xaa.

Lëë Jesús no skiib par kety xaa
(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

6 Mer lni xlaa Pilat tu xaa nii no skiib, tu xaa nii kñab meñ kyedzy. 7 Lëëtyee leñ tse go lëë tu xaa nii lë Barrabás no skiib ksa stubla xaa ntseeb porñee kukyeety xaa meñ worñee ptilyni xaa xaa xñabey. 8 Lëë meñ kunab lo Pilat nii klaa xaa tu xaa nii no skiib sinak nii chuuñtsyey xaa cad iz. 9 Tsigo lëë Pilat kwëb chëb:
—¿Pe chakladzy to nii klaan xrey meñ Israel?
10 Porñee byeñ xaa nii por kyalmbidy kwnaasy xaa nii xñabey lo pxosy Jesús. 11 Per lëë xaa nii xñabey lo

pxosy pkiily meñ parñee kñab meñ laa Barrabás. 12 Lëë Pilat kwnabtiits chëb:
—¿Xa kuñaa xaa nii xñee do xrey meñ Israel tsigo?
13 Tsigo kchësy meñ kwchuptsyë xñee:
—¡Pkëë xaa lo crusy!
14 Tsigo lëë Pilat chëb:
—¿Per pe cos nak xtol xaa?
Per lëë meñ bikche kwchuptsyë stub xñee:
—¡Pkëë xaa lo crusy!
15 Tsigo lëë Pilat, como kokladzy xaa nyaan buen xaa lo meñ, lëë xaa blaa Barrabás. Aan loxsye kwnabey xaa ptee meñ cheñ Jesús, lëë xaa kwloo xaa ña meñ nii jkëë xaa lo crusy.
16 Lëë bla soldad kuni Jesús chu yulyey aan siko lëë kchë soldad ptyop. 17 Lëë xaa pkakw Jesús tu ladx nixñë yë ni lëë xaa psoob tu coron kitsy kik xaa. 18 Loxsye ngo lëë xaa bislo kwchuptsyë xaa xñee xaa:
—¡Byinayk xrey meñ Israel!
19 Ni pxob soldad yag kik Jesús, ni pchoo mxeñ soldad xaa, ni psoxib xaa lo Jesús sinak nii xsoxib meñ lo tu xaa non. 20 Loxsye kwtsityni xaa Jesús, lëë xaa kwlii ladx nixñë yë go lady xaa aan lëë xaa pkakw xaa mer xab xaa. Tsigo lëë xaa sini xaa par jkëë xaa xaa lo crusy.

Lëë soldad xkëë Jesús lo crusy (Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Lëë tu xaa kyedzy Cirene nii lë Simoñ bikche tañ. Alejandro ni Rufo nak xiñ xaa. Aan tsiñee lëë xaa kwtedy kexka laañee nche meñ, lëë soldad pkoy xoo xaa xicrusy Jesús.
22 Lëë xaa kuni Jesús tu laañee lë Gólgota. (Lëë tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Laañee no tsit kik meñ kuty.) 23 Siko lëë xaa pteedy viñ nii nots tub clasy kizh nii lë mirra lo Jesús, per kowdy Jesúso. 24 Loxsye ngo lëë xaa pkëë xaa lo crusy. Ni lëë soldad kwloo xab Jesús rif parñee dyon pe cos kchal catu xaa.
25 Las nueve nak sily nii pkëë xaa Jesús lo crusy. 26 Pkëë xaa blalan tiits kik xicrusy Jesús laañee xñee penak kë xaa lo crusy, xñeew sinrii: "Xrey meñ Israel." 27 Wi chop ngbaan kwë ksa xaa lo crusy, tu xaa nëzli, stu xaa nëzpeg.
28 Pkab Jesús lady meñ mal sinak nii këpeew leñ kitsy nii kë xtiits Dios.
29 Kchësy meñ nii xtyedy laañee kë Jesús lo crusy xkotsyetsy ni xtsiiy kik xñee:
—¿Pe chanlo na?, lii nii xchonoo lidzy Dios aan tsonak kpidz lëëw tse xsoblil stub. 30 Pteelaa lii ni byety lo crusy.
31 Singo gak kwtsityni xaa nii xñabey lo pxosy xaa ni maestre ley xñee xaa:
—Pteelaa xaa stu meñ, per chilody kteelaa xaa lëë xaa. 32 No nii kyety xaly Crist ke lo crusy nina kazh parñee kniladzy no nii nli lëë xaa nak xrey meñ Israel.
Aan axte wi chop ngbaan nii kwë kwi xaa lo crusy kwlootsyetsy xaa.

Xkyalkuty Jesús (Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Tsiñee lëë xwe ngbidz kol lëë kislyu pkyey aan lëëw byaani axte las tres wor wtse. 34 Aan misme wor go lëë Jesús kwchuptsyë xñee xaa:
—Eloi, Eloi, ¿lema sabactani? (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Tat Tios, Tat Tios, ¿penak nii psaanoo naa?)
35 Lëë bla xaa nii nche siko biñ nii kwnee Jesús aan lëë xaa chëb:
—Kol kon gaa, profet Elías xkwetsy xaa.
36 Tsigo lëë tu xaa nii so siko lëënlëdy kujkadz tublë sponj lo viñ la. Lëëw psoob xaa lo tublë punt yag aan lëëw ptsig xaa lo Jesús parñee nyi Jesúso, xñee xaa:
—Kol ksaan xaa dyon pe siid klity Elías xaa lo crusy.
37 Per lëë Jesús kwchuptsyë nguiedzy aan lëë xaa kuty. 38 Ni lëë ladx nii kë leñ lidzy Dios pchos nsoli.
39 Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo kchë

soldad nii nche siko kon xa kuty Jesús, lëë xaa chëb:

—Nli nii Xiñ Dios nak mguiy re.

40 Wi bla kwnaa nche sit xuy. Lady kchë kwnaa go no María Magdalena, ni Salomé, ni Mariy. Xiñ Mariy nak Jacob xaa nii nak xaa nyab ni José. 41 Lëë ksa kwnaa re beeñ xyudar Jesús worñee kwyo xaa nëz Galilea. Ni ndaly re kchë kwnaa nii ptsiñ Jerusalén ksa Jesús nche siko.

Lëë Jesús xkyeetsy
(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Tsiñee lëë tse go ptsye lëë meñ no wxixkwaa par tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ. 43 Lëë José xaa kyedzy Arimatea kwloo valor lo aan lëë xaa kunab xcuerp Jesús lo Pilat. Wi xaa nak tu xaa non Israel, ni wi gaa xaa këmbës nii lëë Dios kñabey. 44 Ntseeb psee Pilat biñ xaa nii lëë Jesús tse lox kuty. Lëë xaa kwtsyetsy xaa nii xñabey lo soldad parñee kñabtiits xaa dyon pe nliw. 45 Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo soldad chëb nii nliw, lëë Pilat ptee tiitspey tsiklity José xcuerp Jesús lo crusy. 46 Tsigo lëë José kusi tublë ladx rusy, lëë xaa blity xcuerp Jesús lo crusy aan lëëw pchal xaa ladx ko. Loxsye ngo lëë xaa kujkeetsy Jesús leñ tu paa nii ndeeñ lo kyo. Ptse gaa xaa chu paa con tu kyo. 47 Aan lëë María Magdalena ni Mariy xñaa José kon pa pkyeetsy Jesús.

16

Lëë Jesús xpañ
(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Tsiñee lëë tse nii chak wxiladzy kwtedy, lëë María Magdalena, ni Mariy xñaa Jacob, ni Salomé kwxii aceit nii xlyaa nex par tsilo mew lady Jesús. 2 Lëë byaani lyu silyga, xlyañ lik ngbidz, lëë me tse ptsiñ chu paa. 3 Xñeesy me lo xcombañer me:

—¿Cho lë nii kob kyo nii xoob chu paa na?

4 Per tsi lëë me buy, kon me nii xoobtre kyo nii ntse chu paa xlugaro. 5 Tsiñee lëë me kwsëëb leñ paa, lëë me kon tu xaa xab rusy nii sob nëzli, aan lëë me ptsyeb ksa me. 6 Per lëë xaa xab rusy ko chëb lo me:

—Ktsyebty to. Nanaa nii lëë do xyub Jesús Nazaret, xaa nii kwë lo crusy. Per lëë xaa pañ, kindy xaa. Kol kuy gaanoo nu pxoob xaa. 7 Kol kyey aan kol këb lo xpëëdscuel me, per yuub lo Pedre kol këb nii lëë Jesús tse si Galilea. Siko lëë xpëëdscuel me kan me sinak nii chëëbpee me.

8 Tsigo lëë kwnaa go bi wxooñ chu paa xisy me lo tseb. Aan ni tu pe chëbty me, porñee tir ptsyeb me.

Lëë Jesús xyaklo lo María Magdalena
(Jn. 20:11-18)

9 Loxsye pañ Jesús tse tminkw sily, lëë xaa byaklo klo lo María Magdalena. Leñ styoo kwnaa go kwlii xaa kadzy kyalbini mal penaadle. 10 Lëë me kuni tiits lo kchë meñ nii kwënal Jesús. Mbansye ncheyoon kchë meñ go. 11 Tsiñee lëë meñ go biñ nii lëë Jesús mbañ, ni biñ meñ go nii lëë Mariy kon xaa, bnilasty meñ gow.

Lëë Jesús xyaklo lo chop xpëëdscuel xaa
(Lc. 24:13-35)

12 Loxsye ngo lëë Jesús byaklo lo stu mod lo chop xpëëdscuel xaa nii no nëz si tañ. 13 Lëë chop xaa go kukni tiits lo stubla xpëëdscuel xaa, per bnilastyak xaaw.

Lëë Jesús xyaklo lo ksa tsiiptub xpëëdscuel
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

14 Loxsye ngo lëë Jesús byaklo lo ksa tsiiptub xpëëdscuel. Lëëtyee lëë xpëëdscuel xaa nche sob lo mezh kayaw. Kwëntseeb Jesús lo xaa porñee singootyee nguiedzy styoo xaa ni porñee bnilasty xaa xtiits meñ nii chëb nii lëë Jesús pañ. 15 Ni chëb xaa:

—Kol tsi tyub lo kislyu aan kol kluuy xtiits Dios nii xteelaa kchësy lo meñ. 16 Kchë meñ nii kniladzy xtiits Dios ni chobnis telaa lo xtol, per lëë meñ nii knilasty xtiits Dios, lëë

meñ go nitylo lo xtol. 17 Kyalntson
re kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits
Dios: Con xtitsaa kwii meñ kyalbini
mal ni kñee meñ stu tiits kub, 18 ni
nikxe gaa señ meñ go mëël ni ki
meñ go ngwaan, pe kakty meñ go.
Ni tsi lëë meñ go kxob ña lady meñ
xsyaknë, lëë meñ xsyaknë kyak.

Lëë Jesús xyëp kpaa (Lc. 24:50-53)

19 Loxsye kwnee Jesús lëë xaa byëp
kpaa aan lëë xaa kwsob kwi Dios
nëzli par kñabey xaa. 20 Tsigo lëë
xpëëdscuel xaa pchoo xluuy xaa xtiits
Dios laañee xtsiiñtyee xaa. Lëë Jesús
beeñ xaa yudar. Ptee Jesús tiitspey
beeñtsyey xaa kyalntson parñee kak
nyoo nii nli xtiits Dios xluuy xaa.

Kitsy nii pkëë San Lucas

1-2 Tyux Teófilo. Lëën xal kitsy re lool nii nakoo tu xaa non parñee ksocueentaa kchë nii kal kwtedy. Ndaly xaa nojkëë kchë nii beeñtsyey Jesucrist. Lëë meñ nii kono ni xluuyo chutiits xa nako. 3 Lëë na win byub xa nak kchë cos ko destye worñee bislow, aan kwxaakaa nii precisy kso xnëëz noo parñee kxalno lool 4 parñee kaknan nyëël xa nak kchë nii no kluuy meñ lool.

Lëë angly xñee nii lëë Juan kaly

5 Lëë Herodes nak rey xtañ meñ Judea tiemp nii kwyo tu pxosy nii pcholë Zacarías. Lady tub tiiy pxosy nii pcholë Abías kwyo Zacarías. Sabely pcholë tsiil xaa, lo xtiiy Aarón sëëd me. 6 Psoob Zacarías xtiits Dios chop tsiil. Por ngo ni tu cho pchilody nlis kiy pe cos lo xaa. 7 Per lëë xaa kol le chop xaa aan pchilody nyap tsiil xaa mëëd.

8 Lëë tu tse lëë xtiiy Zacarías pchal sëëb leñ lidzy Dios, 9 aan nak xcostumbre pxosy nii klo xko xaa rif parñee kan xaa dyon cho sëëb lo pkoog, aan lëëtyee Zacarías pchal sëëb lo pkoog tsiko kox yaal lo Dios. 10 Kchë meñ kwche ley chool lay mentre lëë yaal noyek. 11 Aan lëë tu xangly Dios byaklo lo Zacarías lo pkoog. Nëzli laañee noyek yaal byaklo angly. 12 Tsiñee lëë Zacarías kon angly, byeñdy xaa pe nyuñ xaa aan tir ptsyeb xaa. 13 Per lëë angly chëb:

—Zacarías, ktsyeebtyoo, por lëë Dios biñ nii xñaboo, aan lëë tsiiloo Sabely kap tu mëëd nii kcholë Juan. 14 Aan lëël kle ni ndaly gaa meñ kle tsi lëë mëëd ko kaly. 15 Por tu xaa non kak xiñoo lo Dios. Kidy xaa viñ ni kidy xaa cos nii chuuñ ksudzy, ni lëë Kyalbini Ntson sëëb leñ styoo xaa antes nii kaly xaa. 16 Lëë xaa ktikche styoo meñ Israel lo Dios. 17 Lëë xiñoo Juan tenech lo Dios, ni siñee kwyo kyalbini leñ styoo Elías, tsow leñ styoo xaa, ni sinak nii kwnabey Elías kñabey xaa, parñee kisyaal xaa xtily meñ nii xtilyni xiñ, ni parñee ksoob meñ ntseeb tiits. Singo mod lëë xaa kluuy xa kyëmbës meñ Dios.

18 Tsigo lëë Zacarías kwnabtiits lo angly chëb:

—¿Xa mod kniladzyaa nii sak nrii cumplir? Por kwyoxaa ni kwyox tsiilaa.

19 Tsigo lëë angly kwëb chëb:

—Naa nak Gabriel. Lo Dios tugak son, aan lëë xaa pxaal naa syelynin tiits re lool. 20 Per lëë na como bnilastyoo tiits nii byelynin, lëël kyaan ngop, aan chilody kñeel axte tse lëë kchë nrii kak cumplir.

21 Mentre lëë kchë ngo kayak leñ lidzy Dios, lëë kchë meñ nii nche ley xñee penak nii no klyëë Zacarías lo pkoog. 22 Tsiñee lëë xaa pchoo, pchilody nyee xaa, aan axte tsigolye lëë meñ byeñ nii no pe cos kon xaa lo pkoog, xaktyee señ xko xaa aan singo byaan xaa.

23 Tsi lëë nii no kuuñtsyey Zacarías leñ lidzy Dios byal, lëë xaa sey lidzy xaa. 24 Loxsye ngo lëë tsiil xaa kok xiñ, aan kaay mëë pchoody me lidzy me porñee nladzy me: 25 “Lëë Dios bnee kyalnsaak re lon parñee ktelastraa tsiñee kan meñaa.”

Lëë angly xñee nii lëë Jesús kaly

26 Tsiñee kok xoop mëë nii nak xiñ Sabely, lëë Dios pxaal angly Gabriel tu kyedzy nii lë Nazaret. Galilea ngab kyedzy ko. 27 Leñ kyedzy ko kwyo tu kwnaa yeeñ nii pcholë Mariy, aan lëë me pchootiñle par ktsiilña me tu xaa nii lë José. Lo xtiiy David sëëd José. 28 Lëë angly kwsëëb leñ lidzy me aan lëë angly pkëëptyux me chëb:

—¡Xle Dios lool ni lëë Dios nakni lii!

29 Tsiñee lëë me kon angly, ptsyeb me biñ me xtiits angly, aan nladzy me penak nii pkëëptyux angly me singo. 30 Per lëë angly chëb:

—Mariy, ktsyeebtyoo, por xle Dios lool. 31 Lëël kak xiñ aan lëël kap tu mëëd nii kcholë Jesús. 32 Tu meñ

xñabey kak mëëd ko aan Xiñ Dios nii
sob kpaa kolë meñ me, ni lëë Dios kaa
kso me kak me rey sinak pxusykoltoo
me David, 33 parñee kñabey me lo meñ
Israel aan iip kyaldy xkyalwnabey
me.
34 Tsigo lëë Mariy chëb lo angly:
—¿Xa kaapaa mëëd con bii tusyaa?
35 Lëë angly chëb:
—Lëë Kyalbini Ntson kiid lool, ni
lëë xkyalntson Dios nii sob kpaa kyab
ladyoo sinak nii nyako tu xkey. Por
ngo Xiñ Dios kak mëëd nii kaly. 36 Ni
wi gaa meñ liidzyoo Sabely kap tu
mëëd, nikxe nii meñ kol me ni xñee
meñ nii chilody kap mëëd. Per lëëw
kok xoop mëë nii noy xiñ me, 37 por
par Dios nody tu cos nii kchilody kak.
38 Tsigo lëë Mariy chëb:
—Ña Dios non. Na kuuñtsyeyaa nii
kaklastyee Dios. Loxsye ngo lëë angly
bi.

Lëë Mariy chikan Sabely

39 Leñ tse go lëënlëdy lëë Mariy si tu
kyedzy nii nche nëz kiy Judea. 40 Aan
tsiñee lëë me ptsiñ lidzy Zacarías,
lëë me pkëëptyux Sabely. 41 Tsi lëë
Sabely biñ nii lëë Mariy xkëëptyux,
lëë mëëd nii so noy me bni leñ styoo
me, aan wor go kazh lëë Kyalbini
Ntson kwsëëb leñ styoo me. 42 Tsigo
nguiedzy kwnee me chëb me:
—Ni tu kwnaa karty kuuñlay Dios
sinak beeñlay Dioosoo, ni sinak
beeñlay Dios xiñoo. 43 ¿Cho nakaa
parñee kiid kan xñaa Xiñ Dios naa?
44 Por siikñee biñaa nii lëël xkëëptyux,
lëë xiñaa ble aan lëë me bni leñ
styoon. 45 Dichoosoo nii bniladzyoo
nii sak cumplir kchë nii në Dios lool.
46 Tsigo lëë Mariy chëb:
Tyub styoon xlen lo Dios.
47 Ni xle xkyalmbañaa lo Dios nii ptee-
laa naa.
48 Por lëë Dios psooblo naa nii nakaa
tu kwnaa ndoladzy,
aan destye natse lëë meñ kñë lon di-
choosoo.
49 Por ndaly kyalnsaak nii no kneetsy
Tat Tios lon.
Ntson Tat Tios.
50 Ni tugak kaa xkëstyoo Dios meñ nii
xsoob xtiits me.
51 Con xkyalwnabey Dios bnitylo me
kchë nii nyuuñtsyey meñ nyaa.
52 Lëë me kwlii kchë meñ xñabey,
ni lëë me blisklaa kchë meñ
ndoladzy.
53 Lëë me ptee nii pkiiñ lo meñ nii no
lyaadzy,
aan psonëz me meñ rikw singosy.
54 Beeñ me meñ Israel nii ngab lo me
yudar,
ni psaanlasty me meñ Israel.
55 Por singo byaan me tiits chop me
pxusykoltoo no Abraham ni
xtiiy Abraham nii nare kiid.
56 Tson mëë kwlës Mariy lo Sabely.
Loxsye ngo lëë me sey lidzy me.

Lëë Juan Bautist chaly

57 Tsi lëë tse kutsiñ nii lëë xiñ
Sabely kaly, lëë me kop tu mëëdpkiy.
58 Aan kchësy meñ nii no kex chilidzy
me ni meñ lidzy me kutedy lo me
porñee xle meñ nii lëë Dios psaladzy
me. 59 Lëë kwloxo xon kpidz, lëë
me kuni mëëd tsobey mëëd, aan kok-
ladzy meñ nii ncholë mëëd Zacarías
sinak lë pxosy mëëd. 60 Per lëë xñaa
mëëd chëb:
—Juan no nii kcholë mëëd.
61 Tsigo lëë meñ chëb:
—Per ni tu meñ liidzyoo lëdy singo.
62 Lëë meñ kwnabtiits lo pxosy
mëëd con señ, parñee këb xaa dyon
xa kcholë mëëd. 63 Lëë pxosy mëëd
kwnab tublë table aan lëë xaa pkëë
lo table ko: “Juan kcholë mëëd.”
Aan kchësy meñ psee. 64 Ni wor go
kaazhkaa lëë Zacarías pchilo kwnee
stub, aan lëë xaa bislo pteedy xaa
skizh lo Dios. 65 Kchësy meñ nii
no kex chilidzy xaa ptsyeb, ni kchë
kyedzy nii nche nëz kiy Judea pso
cuent meñ nii kok. 66 Aan kchësy meñ
nii biñ ngo xñee:
—¿Cho lë nii kak mëëd re tsi lëë me
kroob?
Por nyoo nii lëë Dios nakni me.

Ti nii biily Zacarías

67 Lëë Kyalbini Ntson kwsëëb leñ
styoo Zacarías aan lëë xaa kwnee nii
psyaab Dios styoo xaa, chëb xaa:
68 Skizh xDios meñ Israel,
por lëë xaa sëëd kteelaa xkyedzy xaa.
69 Lo xtiiy David pchoo tu xaa ndaan
nii pxaal xaa kteelaa lëë no.
70 Penaadle pxaal xaa tiits lo xiprofet
xaa chëb xaa
71 nii lëë xaa kla lëë no lo xaa nii
xtilyni lëë no ni lo kchë xaa nii
chaklasty kan lëë no.
72 Ni nyoo nii pkëstyoo xaa
pxusykoltoo no.
Por ngo beeñ xaa cumplir kchë tiits
ntson nii kwnee xaa.
73 Lo pxusykoltoo no Abraham chëb
xaa
74 nii lëë xaa kla lëë no lo xaa nii
xtilyni lëë no, parñee ktsyebty
no ksoob no xtiits xaa,
75 ni ksaan no xtol no ni kpañ no sinak
xñabey xaa parñee kchilo kpig
no lo xaa tyub nii kpañ no.
76 Lëë lii, xiñ xiprofet Dios nii sob
kpaa kakoo,
por lii nech lo Dios parñee kwiil nëz
nii tedy xaa,
77 ni parñee këëboo lo meñ Israel nii
lëë Dios ktsily xtol meñ go,
ni lëë xaa kteelaa meñ go lo tol.
78 Porñee tir buen xDios no,
por ngo lëë xaa kxaal tu xaa nii klyañ
kpaa sinak xlyañ ngbidz,
79 parñee ksaani xaa lo meñ nii
ncheno lo nguey,
ni kluuy xaa xa kpig no lo Dios.
80 Lëë xaa wiñ go kwroob aan non-
syke xtiits Dios kuni kik xaa, ni tañ
gaa kwyo xaa axte tse nii lëë xaa
kwnee lo meñ Israel.

2

Lëë Jesús chaly (Mt. 1:18-25)

1 Leñ tse go lëë xtisy Roma nii
pcholë César Augusto kwnabey ktyop
lë meñ nii no kchë kyedzy nii ngab lo
xaa. 2 Lëë Cirenio xñabey xtañ meñ
Siria worñee kwyaa cens re. 3 Aan no
nii kchësy meñ kyey xkyedzy parñee
mer xkyedzy meñ jkab meñ. 4 Por
ngo lëë José pchoo kyedzy Nazaret
nii ngab Galilea par tsi xaa tu kyedzy
nii lë Belén nii ngab Judea. Kyedzy
ko koly rey David ni lo xtiiy gaa rey
David sëëd José. 5 Lëë xaa kwey
kyedzy ko parñee siko jkab xaa chop
xaa Mariy, por lëë xaa merle ktsiilña
me ni lëë gaa me nak xiñle. 6 Aan
lëëtyee Belén nche xaa tsiñee lëë tse
kutsiñ nii lëë xiñ Mariy kaly. 7 Siko
koly xiñ klo Mariy, aan loxsye pchal
me mëëd ladx, lëë me kwtiix mëëd
laañee xkyëtuu ma, porñee ptsyoldy
me posad.

Lëë angly xñee lo xaa nii xkyënap mëkwxiily

8 Kexka chu kyedzy Belén ptseñ bla
xaa nii nche nap xpëkwxiily. 9 Aan
kolpsye lëë tu xangly Dios ptsiñ lo xaa
ni lëë xbini Dios bibëly lo xaa aan tir
ptsyeb xaa. 10 Per lëë angly chëb:

—Ktsyebty to, por tiits nii kuuñ kle
styoo do ni styoo kchësy meñ sye-
lynin. 11 Lëë xaa nii këmbës to kiid
kteelaa lëë do koly leñ xkyedzy David
natse. Lëë xaa nak Crist nii xñabey.
12 Tsiñee kan do tu mëëd yeeñ nii
nchal ladx nix laañee xkyëtuu ma, lëë
do kyeñ nii nli tiits nii niyaa lo do.

13 Aan misme wor go lëë tub yox
angly byety kpaa par ktee angly skizh
lo Dios xñee angly:

14 ¡Skizh Dios nii sob kpaa!
¡Xtee xaa xkyalnsaak xaa lo kchë meñ
nii xleni xaa lo kislyu!

15 Loxsye byëp angly kpaa, lëë xaa
nii xkyënap mëkwxiily chëb lo xcom-
bañer:

—Kol tsoo leñ kyedzy Belén tsiin
tyon noo nii biidnë Dios lo no.

16 Lëënlëdy lëë xaa si aan tsiñee pt-
siñ xaa, lëë xaa kon Mariy ni José ni
lëë xaa kon mëëd yeeñ nii nix laañee
xkyëtuu ma. 17 Lëë xaa bitiits nii lëë
angly kukëb lo xaa cho nak mëëd nii
koly. 18 Aan kchësy meñ psee biñ
nii bitiits xaa nii xkyënap mëkwxiily.
19 Per lëë Mariy iip bnitylasty Mariy
kchë ngo, tugak kwyow styoo me.
20 Lëë xaa nii xkyënap mëkwxiily bi
aan lëë xaa ptee skizh lo Dios porñee

kon xaa ni biñ xaa kchë nii chëb angly lo xaa.

Lëë Jesús chobey

21 Tse nii ptsiil mëëd xmal, lëë
mëëd kwyobey, aan lëë mëëd pcholë
Jesús, por destye worñee karty kak
xiñ Mariy, lëë angly chëb xa kcholë
mëëd.
22 Tsiñee lëë Mariy kwte lo kyal-
syañ sinak xñabey xley Moisés, lëë
me kwey Jerusalén par tsini me Jesús
leñ lidzy Dios. 23 Por leñ kitsy nii
kë xley Dios xñee nii kchësy mëëdpkiy
klo jkab lo Dios. 24 Lëë me kuksakon
nii xñabey xley Dios. Lëë ley xñee nii
schilo kokon meñ chop ngog o chop
kaa palom lo Dios.
25 Tiemp ko kwyo tu xaa nii pcholë
Simeón leñ kyedzy Jerusalén. Buen
xaa ni psoob xaa xtiits Dios ni
kwëmbës kaa xaa nii lëë Dios kteelaa
meñ Israel. Kokni Kyalbini Ntson
xaa. 26 Lëë Kyalbini Ntson chëb nii
kejty xaa deelñee kandy xaa kiid
Crist. 27 Lëë Kyalbini Ntson pxaal
Simeón lidzy Dios, aan tsiñee lëë José
ni Mariy ptsiñni Jesús par kuuñtsyey
xaa nii xñabey ley, 28 lëë Simeón
kwteetsy Jesús aan lëë xaa ptee skizh
lo Dios chëb xaa:
29 Blaa na, Tat Tios, ketyaa,
por lëën kon nii lëël beeñ cumplir
xtiitsoo,
30 ni lëën kon gaa xaa nii kteelaa meñ,
31 ni kchësy kaa meñ nii nche lo kislyu
kan nii lëë xaa pxaaloo.
32 Lëë xaa ksaani lo meñ sit,
ni lëë xaa ksoli meñ Israel.
33 Lëë pxosy Jesús ni lëë xñaa Jesús
psee biñ kchë nii kwnee Simeón.
34 Aan loxsye beeñlay Simeón xaa, lëë
Simeón chëb lo Mariy, xñaa Jesús:
—Tsiñee lëë mëëd re kñee lo meñ
Israel no meñ kpig lo Dios, no gaa
meñ ksaan Dios, ni ndaly meñ klëë lo
xaa. 35 Singo mod lëë kchë nii xsya
styoo meñ kak nyoo. Kchë ngo ktsiñ
leñ styool sinak nii nyak tu cuchiy nii
kchug xkyalmbañoo.
36-37 Kwyo tu kwnaa nii kwnee xti-
its Dios. Ñan pcholë me. Xiñ Fanuel
nii sëëd lo xtiiy Aser kok me. Tap
kaly ptsiiptap iz chap me. Ptsiilña
me, per xaktyee kadzy iz pañ tsiil me,
aan destye nii kuty tsiil me, ksatyee
tse chi me lidzy Dios par kutiitsni me
Dios ni no tse chawdy me par kuuñ
ksak me Dios. 38 Lëë Ñan ptsiñ mer
worñee lëë Simeón nonee aan lëë me
pteedy skizh lo Dios ni lëë me chëb
lo meñ nii lëë mëëd ko kteelaa meñ
Israel.

Lëë pxosy Jesús sey Nazaret

39 Loxsye beeñtsyey pxosy Jesús
nii xñabey xley Dios, lëë xaa sey
par xkyedzy xaa. Nazaret nii ngab
Galilea nak xkyedzy xaa. 40 Aan
siko kwroob Jesús ni siko ptee Dios
kyalchak lo xaa ni lëë Dios kokni xaa.

Lëë Jesús chutiitsni maestre

41 Ksatyee iz chi pxosy Jesús paskw
Jerusalén. 42 Por ngo, worñee lëë
Jesús kop tsiipchop iz, lëë xaa kwey
ksa xaa, por singo nak xcostumbre
meñ Israel. 43 Tsiñee lëë lni kwtedy,
lëë Mariy ni lëë José bi aan byeñdy
xaa nii lëë Jesús byaan Jerusalén.
44 Nladzy xaa tse sey Jesús lady meñ.
Tu kpidz nder kwsë xaa, per tsiñee
konsye xaa nii seydy Jesús lady meñ
nii xyuumbey xaa, 45 lëë xaa bikche
sey xaa Jerusalén sikyub xaa Jesús.
46 Axte kwloxo tson kpidz, lëë xaa
ptsil Jesús leñ lidzy Dios. Lëë Jesús
noyutiitsni maestre. 47 Aan kchësy
meñ psee biñ kchë nii kwnee xaa.
48 Tsiñee lëë Jesús ptsil, psee pxosy
xaa, aan lëë xñaa xaa chëb:
—Xiñ, ¿penak nii psaksil lëë noo?
Mban pkyëkyuub noo lii.
49 Tsigo lëë Jesús chëb:
—¿Penak kwëkyub to naa? ¿Pe
nandy to nii mastre precisy kyën tsiiñ
leñ lidzy Dios?
50 Per byeñdy pxosy Jesús penak
kwnee xaa singo.
51 Lëë xaa sey Nazaret ksa xaa, ni
lëë Jesús kaa psoob xtiits pxosy, aan
bnitylasty xñaa xaa kchë ngo. Tugak
kwyow styoo me. 52 Siko kwroob
Jesús ni siko kwyo xkyalcheñ xaa aan
ble Dios ni ble meñ lo xaa.

3

Lëë Juan xluuy xtiits Dios (Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1-2 Tsiiñle iz kok nii nak Tiberio xtisy Roma worñee lëë xiñ Zacarías nii pcholë Juan bislo xluuy xtiits Dios. Lëë Poncio Pilato xñabey xtañ meñ Judea tiemp ko. Lëë Herodes xñabey Galilea, lëë betsy Herodes nii lë Felip xñabey Iturea ni Traconite, lëë Lisanias xñabey xtañ meñ Abilinia, ni lëë Anás ni Caifás nak pxosy nii mastre non. Tiemp ko lëë Dios kwnee lo Juan tañ. 3 Aan lëë Juan kukëb lo kchë meñ nii no kexka chu kiigwpee Jordán nii no nii ktikche meñ styoo lo Dios ni chobnis meñ, parñee ktsily Dios xtol meñ. 4 Lëë Juan nak xaa nii xseety profet Isaías worñee pkëë xaa leñ xlibre xaa:

Son meñ tsiy xaa tsiñee lëë xaa kñee
lo meñ tañ, këb xaa:
“Kol kxixkwaa nëz nii tedy xaa nii
xñabey.
Kol kwii tu nëz tubli.
5 Kchësy laañee kë yoo kyaktsë,
ni kchësy laañee sob kiy kyak tubli,
kchësy nëz nii xtee vuelt kchooli,
ni kchë kyeech nii no lo nëz kyaktsë.
6 Ni kchësy meñ kan kiid xaa nii kteelaa meñ.”

7 Tsiñee lëë meñ xtsiñ par kchoobnis Juan meñ, lëë xaa xñee lo meñ:

—¡Nak to sinak mëël! ¿Cho në nii lëë do telaa lo kyalntseeb nii kxaal Dios? 8 Kol kpañ sinak xñabey Dios parñee kak nyoo nii nli lëë do ptikche styoo do lo Dios. Kak nyaady to nii Abraham nak pxosy to. Por nli xñen schilo kuñ Dios kyo re xiñ Abraham. 9 Ni lëë kiib yag kaa tse so mbës parñee chug silu yag nii xkyëdy nex, aan lëëw tso lo ki. Singo ktsyool meñ nii xtikchedy styoo lo Dios.

10 Tsigo lëë meñ chëb:

—Kwnë pe cos kuuñtsyeey noo.

11 Lëë Juan chëb:

—Deelñee chap to chop nëz ladx, kol ktee tub nëzo lo meñ nii kindy xab. Ni deelñee chap to nii ktyaaw, kol ktee nii kaw meñ nii kindy pe kaw.

12 Wi bla xaa nii xtop tumi nii xyey Roma big chobnis, aan lëë xaa chëb lo Juan:

—Maestre, lëë nook, ¿pe cos kuuñtsyeey noo?

13 Lëë Juan chëb:

—Kol nab tumi nii nonguial kñab to. Ksaksidy to meñ.

14 Wi bla soldad kwnabtiits lo Juan chëb:

—Aan lëë nook, ¿pe cos kuuñtsyeey noo?

Lëë Juan chëb:

—Klady to xcheñ meñ, ni ktsebty to meñ, ni jkëëkiydy to meñ deelñee karty pe kuñ meñ. Kol tso conforme nii chazh to.

15 Kchësy meñ psee biñ nii kwnee Juan, aan nladzy meñ neñdy lëë Juan nak Crist nii no kxaal Dios. 16 Per lëë Juan chëb lo meñ:

—Nli naa xchoobnis lëë do con nis, per lëë xaa nii kiid tsiñee lëën kpi kchoobnis meñ nii kniladzy xtiits Dios con Kyalbini Ntson, ni lëë xaa ksaksi meñ nii knilasty con ki. Por mastre non xaa lon, ni parñee sinchuñaa kxakaa tuukidy lab xaa xkiiñdyaa. 17 No xpal xaa ña xaa par kuñ nyë xaa xobxtily ni kwii xaa tixob tublad. Lëë xaa kotsey xobxtily leñ ngoch, per lëë xaa ksaay tixob lo tu ki nii kyuuydy.

18 Ndaly mod kwnee Juan lo meñ worñee bluuy xaa xtiits Dios. 19 Axte lo rey Herodes kwëntseeb Juan, chëb xaa: “Nody nii tsonil Herodías, por tsiil betsyoo Felip nak me.”

Ni lëdy kaa por ngosy kwëntseeb xaa lo Herodes, sink wi por kchë cos mal nii beeñtsyey Herodeso. 20 Per psaandy Herodes xtol, sink lëëw beeñ ktyalyre xaa worñee lëë xaa kwloo Juan skiib.

Lëë Jesús xchobnis (Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Wi Jesús kwchobnis worñee no kchoobnis Juan kchësy meñ. Aan mentre noyutiitsni Jesús Dios, lëë kpaa byaly 22 aan lëë xKyalbini Ntson Dios sëëd sëëb sinak tu palom byab

lady xaa. Ni lëë xaa biñ tsiy tu xaa nii xñee:

—Lii nak xiñaa. Xkëstyoon lii. Naa kwlel.

Pxusykoltoo Jesús (Mt. 1:1-17)

23 Kalyptsii iz Jesús worñee lëë xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios. Nladzy meñ nii xiñ José kok Jesús. Lëë José nak xiñ Elí, 24 lëë Elí nak xiñ Matat, lëë Matat nak xiñ Leví, lëë Leví nak xiñ Melqui, lëë Melqui nak xiñ Jana, lëë Jana nak xiñ José, 25 lëë José nak xiñ Matatías, lëë Matatías nak xiñ Amós, lëë Amós nak xiñ Nahúm, lëë Nahúm nak xiñ Esli, lëë Esli nak xiñ Nagai, 26 lëë Nagai nak xiñ Maat, lëë Maat nak xiñ Matatías, lëë Matatías nak xiñ Semei, lëë Semei nak xiñ Josec, lëë Josec nak xiñ Judá, 27 lëë Judá nak xiñ Joanán, lëë Joanán nak xiñ Resa, lëë Resa nak xiñ Zorobabel, lëë Zorobabel nak xiñ Salatiel, lëë Salatiel nak xiñ Neri, 28 lëë Neri nak xiñ Melqui, lëë Melqui nak xiñ Adi, lëë Adi nak xiñ Cosam, lëë Cosam nak xiñ Elmadam, lëë Elmadam nak xiñ Er, 29 lëë Er nak xiñ Jesús, lëë Jesús nak xiñ Eliezer, lëë Eliezer nak xiñ Jorim, lëë Jorim nak xiñ Matat, 30 lëë Matat nak xiñ Leví, lëë Leví nak xiñ Simeón, lëë Simeón nak xiñ Judá, lëë Judá nak xiñ José, lëë José nak xiñ Jonam, lëë Jonam nak xiñ Eliaquim, 31 lëë Eliaquim nak xiñ Melea, lëë Melea nak xiñ Mena, lëë Mena nak xiñ Matata, lëë Matata nak xiñ Natán, 32 lëë Natán nak xiñ David, lëë David nak xiñ Isaí, lëë Isaí nak xiñ Obed, lëë Obed nak xiñ Booz, lëë Booz nak xiñ Sala, lëë Sala nak xiñ Naasón, 33 lëë Naasón nak xiñ Aminadab, lëë Aminadab nak xiñ Admin, lëë Admin nak xiñ Arni, lëë Arni nak xiñ Esrom, lëë Esrom nak xiñ Fares, lëë Fares nak xiñ Judá, 34 lëë Judá nak xiñ Jacob, lëë Jacob nak xiñ Isaac, lëë Isaac nak xiñ Abraham, lëë Abraham nak xiñ Taré, lëë Taré nak xiñ Nacor, 35 lëë Nacor nak xiñ Serug, lëë Serug nak xiñ Ragau, lëë Ragau nak xiñ Peleg, lëë Peleg nak xiñ Heber, lëë Heber nak xiñ Sala, 36 lëë Sala nak xiñ Cainán, lëë Cainán nak xiñ Arfaxad, lëë Arfaxad nak xiñ Sem, lëë Sem nak xiñ Noé, lëë Noé nak xiñ Lamec, 37 lëë Lamec nak xiñ Matusalén, lëë Matusalén nak xiñ Enoc, lëë Enoc nak xiñ Jared, lëë Jared nak xiñ Mahalaleel, lëë Mahalaleel nak xiñ Cainán, 38 lëë Cainán nak xiñ Enós, lëë Enós nak xiñ Set, lëë Set nak xiñ Adán, aan lëë Adán nak xiñ Dios.

4

Lëë Jesús chak preb (Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

1 Loxsye kwsëëb Kyalbini Ntson leñ styoo Jesús, lëë xaa bi chu kiigwpee Jordán, aan lëë Kyalbini kuni xaa tañ. 2 Aan ksa choow kpidz nii kwyo xaa tañ go pkaal xaatox xaa. Ni tu pe tawdy xaa. Por ngo, tsiñee lëë xaa kwlaañ, 3 lëë xaatox chëb lo xaa:

—Deelñee nli Xiñ Dios nakoo, kwnabey nii kyak kyo nii nche ske kyaxtily.

4 Per lëë Jesús chëb:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Lëdy nonsy kyaxtily kaw meñ parñee kpañ meñ.”

5 Loxsye ngo lëë xaatox kuni Jesús tu kik kiy aan ketyle bluuy xaa kchë kyedzy nii nche lo kislyu lo Jesús, 6 aan lëë xaa chëb:

—Snetsyaa kchë kyedzy ni cos non nii no lo kislyu lool, por lëë Dios bneetsyo lon aan lëëw ktedyaa lo xaa nii klyañ styoon. 7 Deelñee soxiboo lon, lëëw knetsyaa lool.

8 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Psoxib lo Dios nii xñabey lii ni xtiits sye xaa psoob.”

9 Lëë xaatox kuni xaa leñ kyedzy Jerusalén, aan lëë xaatox blëp xaa kik lidzy Dios laañee mastre klaa, ni lëë xaatox chëb lo xaa:

—Deelñee Xiñ Dios nakoo, kwyas nu, 10 por leñ xkitsy Dios xñee: “Lëë Dios kxaal xangly kakni lii. 11 Lëë angly kñaasy lii con ña, parñee lasty kyo niyoo.”

12 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Leñ xkitsyak Dios xñee: “Kuñdyoo Dios nii xñabey lii preb.”

13 Tsiñee konsye xaatox nii chilodre
kuñ xaa Jesús preb, lëë xaa psaan
Jesús tu tiemp.

Lëë Jesús xtsiñ xtañ meñ Galilea (Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

14 No Kyalbini Ntson leñ styoo
Jesús, lëë xaa ptsiñ Galilea, aan tyub
tañ go xseety meñ xaa. 15 Kchë ktoo
nii kwtedy xaa bluuy xaa xtiits Dios,
ni kchë gaa meñ kwyo xfavor xaa.

Psaldy meñ Nazaret Jesús (Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

16 Lëë Jesús kwey Nazaret. Kyedzy
ko kwroob xaa. Aan lëë xaa kwey
ktoo tse nii xiladzy meñ Israel, por
wal nii singo nak xcostumbre xaa, ni
lëë xaa kwsoli par klab xaa kitsy nii
kë xtiits Dios. 17 Lëë xaa kwnaasy
kitsy nii pkëë profet Isaías aan lëë xaa
byub laañee xñee:

18 Lëë xKyalbini Ntson Dios nakni
naa,
por lëë xaa kwle naa par kanin xtiits
xaa lo meñ mban.
Lëë xaa pxaal naa kaklaan xaa nii no
skiib,
ni kxalyaa lo meñ nii chandy,
ni kchoobladzyaa styoo meñ nii no
kyalnë.

19 Ni lëën syely këp lo meñ nii lëë wor
kutsiñ nii lëë Dios kteelaa meñ.

20 Loxsye ptse Jesús libre, lëëw pko
xaa ña xaa nii xkyë tsiiñ leñ ktoo aan
lëë xaa kwsob. Kchë meñ nii nche
siko buy lo xaa. 21 Tsigo lëë xaa chëb
lo meñ:

—Misme natse lëë kchë nii blabaa
lo do kok cumplir.

22 Kchë meñ kwyo xfavor Jesús ni
kchë meñ psee biñ kchë tiits ngui nii
kwnee Jesús. Aan xñee meñ:

—¿Pe lëdy lëë xiñ José ngue nayak?

23 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Neñdy snë do tiits re lon: “Doc-
tor, beeñ lii rmedy.” Ni snë do lon:
“Kchësy nii ptsyon noo beeñtsyeyoo
leñ kyedzy Capernaum, beeñtsyeyo
xkyedzyoo.”

24 Ni lëë gak xaa chëb:

—Laañee xkaatyee xsal meñ tu
profet, per deelñee meñ xkyedzy meñ
nak profet, xsaldy meñ xaa. 25 Nli
xñen nii ndaly kwnaa viud kwyo
Israel xtiemp profet Elías worñee
byabty kyo tson iz grol, aan tyub tañ
go kwyo kpiñ. 26 Per ni tu lo kwnaa
viud nii no Israel pxaaldy Dios Elías,
sink lëë xaa pxaal Dios lo tu kwnaa
Sarepta nii ngab Sidón. 27 Singo gak
xtiemp profet Eliseo ndaly xaa nii
byodz lady kwyo Israel, per ni tu
xaa byakty. Xaktyee tu xaa Siria nii
pcholë Naamán byak.

28 Tsiñee lëë kchësy meñ nii no leñ
ktoo biñ ngo, per nli busy blëë meñ lo
xaa. 29 Aan lëë meñ kwlii xaa kyedzy.
Kuni meñ xaa tu kik kiy klaa parñee
kchon meñ xaa siko. Chex kiy go nche
kyedzy. 30 Per lëë Jesús kwtedy lady
meñ aan lëë xaa si.

Xaa nii kwyo kyalbini mal styoo (Mr. 1:21-28)

31 Lëë Jesús kwey Capernaum nii
ngab Galilea, aan tsi lëë tse nii xi-
ladzy meñ lo tsiiñ kol, lëë xaa bluuy
xtiits Dios lo meñ. 32 Psee meñ biñ
kchë nii bluuy xaa, porñee si xñee xaa
xñabey xñee xaa.

33 Aan lëë tu mguiy nii no tu kyal-
bini mal leñ styoo no leñ ktoo. Lëë
xaa kwchuptsyë chëb xaa:

34 —Psaan noo. ¿Penak xkaaloo lëë
noo, Jesús Nazaret? ¿Pe sëëd knity-
lool lëë noo yak? Xyuumbeyaa lii ni
nanaa nii lii nak Xiñ Ntson Dios.

35 Tsigo lëë Jesús kwëntseeb lo kyal-
bini mal go, chëb xaa:

—¡Psuugw chuwoo aan psaan
mguiy gue!

Lëë kyalbini mal go pchon mguiy
go lyu, aan lëëw pchoo. Ni tu pe
beeñdyo mguiy go. 36 Kchësy meñ
ptsyeb aan xñee meñ:

—¿Xa nak kchë cos re? ¡Axte lo
kyalbini mal xñabey xaa re aan lëëw
xchoo!

37 Aan tyub tañ go masyke lë Jesús
xseety meñ.

Lëë Jesús chuuñ kyak xñaatsaap Simoñ (Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 Tsi lëë Jesús pchoo ktoo, lëë xaa
kwey lidzy Simoñ, aan lëë xñaatsaap
Simoñ xsyaknë, no me xlyëë. Aan

lëë xaa chëbo lo Jesús. 39 Lëë Jesús
kwxinchuñ buy lo me aan loxsye
kwëntseeb xaa lo xlyëë, lëëw pchoo ni
lëë gaa me kuxche beeñlo me nii taw
xaa.

Ndaly meñ xsyaknë byak (Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Tsiñee lëë ngbidz kwyaasy, lëë
meñ kuni kchëlo xaa xsyaknë lo Jesús,
aan lëë xaa pxob ña xaa kik kchë
meñ go, ni kchë gaa meñ go byak.
41 Ni ndaly leñ styoo meñ nii nche
siko pchoo kyalbini mal nii chuptsyë,
xñee:

—Lii nak Xiñ Dios.

Per lëë Jesús kwëntseeb lo kyalbini
mal go. Blaady xaa nyeew, porñee
nan kchë kyalbini mal go nii lëë Jesús
nak Crist nii no kiid.

Lëë Jesús xluuy xtiits Dios leñ ktoo (Mr. 1:35-39)

42 Tsiñee lëë lyu byaani, lëë Jesús
kwey tublad chu kyedzy laañee ni tu
cho kindy. Per lëë meñ kukyub xaa,
aan lëë xaa ptsil lo meñ. Kokladzy
meñ ngwëës meñ xaa parñee mbidy
xaa, 43 per lëë xaa chëb:

—No nii kateedyaa stubla kyedzy
par kluyaa xa nak xkyalwnabey Dios,
por par ngo syelyaa.

44 Singo kwtedy Jesús xtañ meñ
Judea xluuy xaa xtiits Dios kchë leñ
ktoo.

5

Xaa nii kwnaasy ndaly mël (Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

1 Tu vuelt lëë Jesús so chu nistoo nii
lë Genesaret, aan singootyee xtaagw
kchësy meñ nii chakladzy kon xtiits
Dios. 2 Lëë Jesús kon nii lëë chop
barkw nche nlety chu nis, porñee lëë
xpixwano no kiib kyex nii xkaa mël.
3 Lëë Jesús kwyëp leñ tu barkw nii
nak xcheñ Simoñ, aan lëë xaa kwn-
abey kwsosit barkw chu nis. Loxsye
ngo lëë xaa kwsob leñ barkw aan lëë
xaa bluuy xtiits Dios lo meñ. 4 Tsiñee
lëë xaa lox kwnee lo meñ, lëë xaa
chëb lo Simoñ:

—Kuni barkw laañee nxity, aan kol
kchon xkyex to par kñaasy to mël.

5 Tsigo lëë Simoñ chëb:

—Maestre, tyub kyool pkyëë noo
tsiiñ, aan bñaasty noo mël. Per ya ke
nii lii dyon xñeew, lëën kchon kyex lo
nis.

6 Tsiñee lëë xaa pchon kyex, per
nii ndaly mël busy pkaa, axte pchos
xkyex xaa. 7 Por ngo lëë xaa kwloo
señ lo xcombañer xaa nii no stu leñ
barkw parñee kuñ xaa go xaa yu-
dar. Lëë xaa go kwey aan chop
xbarkw xaa byaktsë axte xkiitsyo lo
nis. 8 Tsiñee lëë Simoñ Pedre kon
kchë ngo, lëë xaa psoxib lo Jesús aan
lëë xaa chëb:

—Psaan naa, xey, por tu ngoptol
nakaa.

9 Singo chëb Simoñ porñee ptsyeb
xaa ksa xaa meñ nii kon kchë mël nii
kwnaasy xaa. 10 Ni wi gaa Santiagw
ni Juan ptsyeb. Xiñ Zebedeo nak xaa
chop xaa. Ksa xaa Simoñ xkyë tsiiñ.
Per lëë Jesús chëb lo Simoñ:

—Ktsyeebtyoo. Por destye natse
kñaastroo mël, sink lëël kluuy xtitsaa
lo meñ.

11 Loxsye psotsey xaa barkw chu
nis, nche gak kchë xtsiiñ xaa, lëë xaa
sinal Jesús.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa xsyaknë (Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Tu tse lëë Jesús so tu leñ kyedzy,
tsiñee lëë tu xaa xsyaknë nii xyodz
lady ptsiñ. Lëë xaa psoxib ni lëë xaa
pkiitsy kë lyu kon xaa Jesús, aan lëë
xaa chëb:

—Xey, pe nëëdyoo beeñ kyak naa.

13 Lëë Jesús pxob ña kik xaa chëb:

—Chakladzyaa nii kyakoo. Byak.

Wor go kazh lëë xaa nii xyodz lady
ko byak. 14 Aan lëë Jesús chëb kazh lo
xaa:

—Ni tu cho lo këëbtylo, sink byey
aan kwey lo pxosy. Kuksakon nii
xñabey xley Moisés parñee kaknan
kchësy meñ nii lëël byak.

15 Sisi gaa tse lëë meñ nii chon nii
chuuñtsyey Jesús xtyaly, ni lëë meñ
chijkëëtyag xtiits xaa, ni lëë meñ chi
par kuuñ kyak xaa meñ. 16 Per ndaly
vuelt xchooxso Jesús par kutiitsni xaa
Dios laañee kindy meñ.

Lëë tu xaa xsyaknë xyak (Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 Lëë stu tse lëë bla xaa fariseo ni bla maestre ley nii sëëd nëz xtañ meñ Galilea, ni Judea ni Jerusalén kusob laañee no kluuy Jesús xtiits Dios. Lëë Dios nakni Jesús. Por ngo chuuñ kyak xaa xaa xsyaknë. 18 Siko kuni meñ tu xaa xsyaknë nii kë yag lo xaa. Tyub lady xaa xsyaknë go kutoo. Kokladzy meñ nsyëëbni meñ xaa leñ yu par kix meñ xaa lo Jesús. 19 Per pchilody ndyedyni meñ xaa, porñee singootyee ndaly meñ nche. Por ngo lëë xaa kwyëp kik yu, aan lëë xaa kwtob bla tej, aan nëz laa nyaly go blity xaa xaa xsyaknë go par ktsiñ xaa lo Jesús. 20 Tsiñee lëë Jesús kon nii xniladzy meñ nii ptsiñni xaa xsyaknë go nii lëësy Jesús chuuñ kyak meñ xsyaknë, lëë Jesús chëb lo xaa xsyaknë:

—Xiñ, lëë kchë xtoloo bily.

21 Tsigo nladzy maestre ley ni xaa fariseo: “¿Cho nak xaa gue nii xko xaa falt lo Dios? Dios sye xtsily xtol meñ.”

22 Per lëë Jesús byeñ kchë nii no ksya styoo xaa go aan lëë xaa chëb:

—¿Penak nii xsya tol do? 23 Schilo këpaa lo meñ xsyaknë: “Lëë kchë xtoloo bily”, ni schilo këpaa: “Kuxche aan kwsë”, per ¿chow dyon mastre ngan? 24 Per lëën kluy lo do gaanoo nii lëë mguiy nii pxaal Dios lo kislyu kwaa tiitspey parñee ktsily xaa xtol meñ.

Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xaa nii kutoo go:

—Lool xñen, kuxche, blis xtal aan byey liidzyoo.

25 Wor go kazh xña lo meñ lëë xaa nii kutoo go kuxche, lëë xaa blis xta xaa, aan lëë xaa sey lidzy xaa, xtee xaa skizh lo Dios. 26 Kchësy meñ nii nche siko psee kon nii beeñtsyey Jesús, aan lëë meñ ptee skizh lo Dios xñee meñ:

—Tu kyalntson nrii ptyon no natse.

Lëë Jesús xkwetsy Leví (Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Loxsye ngo lëë Jesús bi siko, aan lëë xaa kon tu xaa nii xtop tumi nii xyey Roma. Leví pcholë xaa go. Lëë xaa sob laañee chikni meñ tumi. Lëë Jesús chëb lo xaa:

—Tënal naa.

28 Lëë Leví kuso, aan nche gak kchë xtsiiñ xaa, lëë xaa sinal Jesús.

29 Lëë Leví beeñlo tu niskwaan par Jesús. Aan ndaly xaa nii xtop tumi nii xyey Roma ni stubla meñ kwsob kwi Jesús. 30 Por ngo lëë xaa fariseo ni lëë maestre ley bislo kwneenë xpëëdscuel Jesús, chëb xaa:

—¿Penak nii chawni do ni chini do ksa do xaa nii xtop tumi nii xyey Roma ni meñ ngoptol?

31 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Xkiiñdy meñ nii ndaan xaa nii chuñ rmedy, sink meñ xsyaknë xkiiñ xaa nii chuñ rmedy. 32 Syely kyubtyaa meñ buen, sink lëën syely kyub meñ nii no xtol parñee kpikche styoo meñ go lo Dios.

Ndaly nii bitiits Jesús lo meñ (Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 Tsigo lëë meñ chëb lo Jesús:

—Kchësy xaa nii no xlad Juan gon ni xaa nii no xlad xaa fariseo chawdy xaa par kuuñ ksak xaa Dios, per lëë xpëëdscueeloo masyke wagw no xaa.

34 Lëë Jesús chëb:

—¿Pe mod lika nayak ksaan xaa nii chi tu kyalwtsiilña xkyon par kteenë xaa deelñee bii nche xaa nii ptsiilña? 35 Per sitsiñ tse nii lëë xaa ptsiilña kpi. Tsigolye nagon schilo ksaan meñ wagw par tso kyalnë meñ.

36 Lëë gak Jesús bitiits nrii lo meñ, chëb xaa:

—Ni tu cho xchugty tublë xab kub par kyëtë tu ladx yoox, por deelñee kchug meñ xab kub, lëëw xiñ, ni xtsi-ildy kaa ladx yoox nii kyëtëw ladx kub. 37 Ni xtyëëdy kaa nip kub leñ tu kyeg kidy nii kwyoxle, por lëë nip kub xchos kyeg yoox, aan lëëw xiñ chopo. 38 Por ngo no nii ktyëë nip kub leñ kyeg kub. 39 Ni ni tu cho chidy nip kub loxsye xtyoow nip nii pyexle, por kchë meñ xñee nii mastre nizh nip nii pyexle.

6

Lëë xpëëdscuel Jesús xchoow xobxtily tse nii chakty tsiiñ (Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

1 Lëë Jesús sitedy tu lo kwaakon
tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ. Aan
lëë xpëëdscuel xaa pchoow xobxtily
parñee kwii xaa xobxtily kaw xaa.
2 Per lëë bla xaa fariseo chëb lo xaa:
—¿Penak nii chuuñtsyey do tu cos nii
nonguialdy kak tse nii xiladzy meñ lo
tsiiñ?
3 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—¿Pe karty klab to kitsy nii xñee
xa beeñtsyey rey David ksa xcom-
bañer xaa worñee kwlaañ xaa? 4 Lëë
xaa gon kwsëëb leñ lidzy Dios, aan
lëë xaa taw kyaxtily nii nak lay ksa
xcombañer xaa, nikxe nii nonsy px-
osy nonguial kaw kyaxtily go.
5 Ni lëë gak Jesús chëb:
—Lëë mguiy nii pxaal Dios xñabey
lo tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ.

Mguiy nii mbañdy ña (Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

6 Lëë stu tse nii xiladzy meñ lo
tsiiñ, lëë Jesús kukluuy xtiits Dios lo
meñ leñ ktoo, aan lëëtyee lëë tu xaa
xsyaknë nii mbañdy ñali no leñ ktoo.
7 Ni lëë maestre ley gaa ni lëë xaa
fariseo nche kleetsy dyon pe syuuñ
kyak Jesús xaa tse nii xiladzy meñ
lo tsiiñ, parñee tso pe cos jkëëkiy xaa
Jesús. 8 Per como nan Jesús pe cos
no kik xaa go, lëë xaa chëb lo xaa nii
mbañdy ña:
—Kuso aan kwso groltyee nu.
Lëë xaa xsyaknë go kwsoli.
9 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ:
—Kol në dyon pe nonguial kak
buen tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ,
ote nonguial yak kak mal. ¿Pe
nonguial dyon klaa no kety tu meñ,
ote nonguial yak kteelaa no meñ?
10 Lëë xaa buy lo kchë meñ nii nche
siko, aan lëë xaa chëb lo xaa xsyaknë
go:
—Ptsiily ñal.
Lëë xaa xsyaknë go psoob xtiits
xaa, aan lëë ña xaa byaktsey. 11 Per
no xaa nii tir blëë, aan lëë xaa bislo
bitiits xaa dyon xa ksaksi xaa Jesús.

Lëë Jesús xkwe xaa nii kak apostle (Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

12 Misme gak leñ tse go lëë Jesús
kwey tu kiy, aan tyub kyool bitiitsni
xaa Dios. 13 Tsiñee lëë lyu byaani, lëë
xaa kwtsyetsy kchë xpëëdscuel xaa,
aan lëë xaa kwle tsiipchop xaa nii kak
apostle. 14 Lëë lë ksa xaa nii kwle
xaa nrii: Simoñ, xaa nii kwloolë xaa
Pedre, ni Ndresy betsy Simoñ, ni San-
tiagw, ni Juan, ni Felip, ni Bartolomé,
15 ni Mateo, ni Max, ni Santiagw xiñ
Alfeo, ni Simoñ nii kwyo lady tub tiiy
xaa nii pcholë Cananista, 16 ni Judas
betsy Santiagw, ni Judas Iscariote,
xaa nii pko Jesús ña xaa xñabey.

Ndaly meñ xsyaknë xyak (Mt. 4:23-25)

17 Lëë Jesús byety kiy ksa apostle,
aan lëë xaa kwlës tu lo letsy. Ndaly
meñ nii no xlad xaa ptsiñ siko ni
ndaly meñ Judea, ni meñ Jerusalén ni
ndaly meñ nii no tyub chu nistoo nii
lë Tiro ni Sidón ptsiñ. Kchësy meñ go
kwey par jkëëtyag meñ go nii xluuy
Jesús ni parñee kuñ xaa meñ go rm-
edy. 18 Beeñ kyak xaa kchë meñ nii
no ksaksi kyalbini mal. 19 Kchë meñ
kokladzy nsyeñ Jesús, porñee byeñ
meñ nii lëë Dios ptee kyalwnabey lo
xaa par kuuñ kyak xaa kchë meñ
xsyaknë.

Kyalwle ni kyalnë (Mt. 5:1-12)

20 Lëë Jesús buy lo xpëëdscuel aan
lëë xaa chëb:
—Dichos to nii prob to, por lëë do
sëëb laañee xñabey Dios.
21 'Dichos to nii kindy pe kaw do
nina, porque sitsiñ tse nii lëë do kyëly.
'Dichos to nii choon do nina,
porque sitsiñ tse nii lëë do kxidzy.
22 'Dichos to tsiñee kaklasty meñ
kan meñ do, ni tsiñee kwii meñ do
kyedzy, ni tsiñee kotsyetsy meñ do,
ni tsiñee kpixladzy meñ kan do sinak
nii nyak to tu xaa mal porñee xsoob
to xtiits mguiy nii pxaal Dios. 23 Kol
kle ni kol ko nguiool styoo do tse nii
ktsyool do kchë ngo, por lëë Dios kizh
lëë do tsiñee ktsiñ do kpaa. Ni siñee

xsaksi gak meñ lëë do psaksi pxosy meñ kchë profet nii biid penaadle.

24 ’Chooksye lëë doy nii nak to rikw,
por lëë do kwaal nii no jkaa do.
25 ’Chooksye lëë doy nii xlyaañdy to
nina, por so tse nii lëë do tedy kpiñ.
’Chooksye lëë doy nii xidzy to nina,
por so tse nii lëë do koon por kyalnë.
26 ’Chooksye lëë doy tsiñee xlisklaa
meñ do, por singo gak blisklaa
pxusykoltoo meñ kchë profet wnee
xuuy nii biid penaadle.

Kyalwkëstyoo (Mt. 5:38-48; 7:12)

27 ’Per lëën xñe lo do, kchësy to
siñee xkëëtyag to xtitsaa, nii jkëstyoo
do meñ nii xlëë lo do, ni kuñ do
kyalbuen lo meñ nii chaklasty kan
lëë do. 28 Kol ktikche tiits buen lo
meñ nii xkyë lo do, ni kol nab nii
kakni Dios meñ nii xkotsyetsy lëë
do. 29 Deelñee kiswee meñ tublad
kwesyoo, wi stublado ptee kiswee
meñ. Ni deelñee no cho chakladzy
kla xchakeetoo, blaa koy xaa wi
xmaankwoo. 30 Ni deelñee kñab meñ
tu cos lool, ptedyo. Ni deelñee kla
meñ tu cos lool, kuuñkiydylo. 31 Kol
kan meñ sinak chakladzy to kan meñ
do.
32 ’Deelñee xaktyee meñ nii
xkëstyoo gak lëë do xkëstyoo do, pa
nondyo. Por singo gak chuuñtsyey
kchë meñ ngoptol. 33 Ni deelñee
xaktyee gak lo meñ nii buen lo do
chuñ do kyalbuen, pa nondyo. Por
singo gak chuuñtsyey meñ ngoptol.
34 Deelñee xaktyee lo meñ nii xyeñ
do schilo kizh xkutiñ do, pa nondyo.
Por singo chuuñtsyey meñ ngoptol.
Tsiñee xkutiñ xaa tu cos, xkyëmbës
xaa ktikche meñ favor go. 35 No nii
jkëstyoo do meñ nii xlëë lo do, ni no
nii kuñ do buen. Ni no nii kutiñ do
cos, per kyëmbësty to nii ktikche meñ
favor go lo do, tsiin nroobre nii jkaa
do lo Dios nii sob kpaa ni lëë gaa to
kak xiñ xaa. Buen xaa, lëë xaa chakni
meñ nii xsakty styoo ni meñ mal.
36 Kol jkëstyoo meñ sinak nii xkëstyoo
Tat Tios lëë do.

Jkëëkiydy to meñ (Mt. 7:1-5)

37 ’Kseejty to meñ tsiin kseejty Dios
lëë do, ni jkëëkiydy to parñee jkëëkiydy
Dios to. Kol knityladzy falt nii xko
meñ lo do tsiin ktsily Dios xtol do.
38 Kol kteedy nii jkiiñ meñ tsiin knee
Dios nii jkiiñ do. Lëë xaa ktiix nii
kneetsy xaa lo do aan axte kpixo chu
medid. Sinak nii xtiixak to nii xtee
do lo xcombañer do ktiix Dios nii
kneetsy xaa lo do.
39 Aan lëë gak Jesús bitiits nrii chëb:
—¿Pe schilo nawen kluuy xaa ni
xñady lo nëz lo stu xaa nii chandy? ¿Pe
lëdy nayak sikyab xaa leñ tu kyeech
chop xaa? 40 Mastre chak maestre
lo mëëdscuel, per tsi lëë mëëdscuel
lox xseedy, lëë xaa chak sinak chak
xmaestre xaa.
41 ’¿Penak xseel chanoo tublë kizh
wiñ nii no lo betsyoo, aan xyeñdyoo
nii mastre ngol tublë yag nii no
lool? 42 ¿Xa kchilo këëboo lo betsyoo:
“Kwlës dyon, beetsy, kwin kizh wiñ
nii no lool”, deelñee xyeñdyoo nii mas-
tre ngol yag nii no lool? Kseedyoo
meñ, sink klo kwlii yag ngol nii no
lool, tsiin kchilo kanoo par kwiil kizh
wiñ nii no lo betsyoo.

Por xnex yag kyuumbey meño (Mt. 7:17-20; 12:34-35)

43 ’Xkyëdy nex byodz lo yag buen,
ni kyëdy nex buen lo yag nii buendy.
44 Por xnex yag xyuumbey meñ yag.
Xkyëdy yegw lo yakitsy, ni xkyëdy uv
lo sars. 45 Tiits buen xñee xaa nii buen
no styoo xaa, per lëë xaa mal, tiits mal
xñee xaa, porñee mal no styoo xaa. Ni
kchë gaa nii no leñ styoo meñ xchoo
chuw meñ.

Xaa nii xsoob tiits ni xaa nii xsoob-tyo (Mt. 7:24-27)

46 ’¿Penak xñee do nii naa nak xaa
nii xñabey lo do, aan chuuñtsyeydy
to nii xñen? 47 Lëën kniy cho nak
sinak meñ nii xkëëtyag xtitsaa ni
chuuñtsyey nii xñen. 48 Nak meñ go
sinak tu xaa nii kwteeñ nxity lo kyo
par tsaa lidzy. Aan tsiñee lëë nis
kok naal kiigwpee, lëë nis kutsib axte

chilidzy xaa, per beeñ kxisty niso, porñee tsiitsy sobo. 49 Per lëë meñ nii xkëëtyag xtitsaa aan chuuñtsyeydyo nak meñ go sinak tu xaa nii psaa lidzy nëb lo lyu aan kwteeñdy xaa. Aan tsiñee lëë nis kok naal kiigwpee, lëë nis kutsib axte chilidzy xaa, lëë nis pchon lidzy xaa aan kazhka kwnity-low.

7

Lëë Jesús chuuñ kyak xmos soldad (Mt. 8:5-13)

1 Loxsye kwnee Jesús lo meñ, lëë xaa sey Capernaum. 2 Siko kwyo tu xaa nii xñabey lo tubtsoon soldad Roma, aan lëë tu xmos xaa kwx-aaknë. Tir xkëstyoo xaa mos ko, per lëë mos no nëz kyalkuty. 3 Tsiñee lëë xaa biñ nii lëë meñ xsocuent nii chuuñtsyey Jesús, lëë xaa pxaal bla xaa kol nii xñabey lo meñ Israel sinab nii tsikuuñ kyak Jesús xmos xaa. 4 Lëë xaa kol go kwey aan lëë xaa kwnab nii tsi Jesús, chëb xaa:

—Chigal nii kuñoo soldad xñabey re yudar, 5 por xkëstyoo xaa meñ xkyedzy noo. Lëë xaa psaa xiktoo noo.

6 Lëë Jesús sinal, per tsiñee lëë xaa ptsiñ kex chilidzy soldad nii xñabey, lëë soldad pxaal bla xamigw kukëb lo xaa:

—Ko tsiiñdyaa lool, por cho nak-tyaa parñee sëëboo leñ lidzyaa. 7 Por ngo nii byaxtyaa nyelyaa yuubaa lool. Pxaal tiits parñee kyak xmosaa. 8 Por deel naa no xaa nii mastre xñabey lon, lëë naa lo soldad xñabeyaa. Tsiñee xalaa tu xaa mandad chi xaa. Tsiñee xkwetsy kaan tu xaa chiid xaa. Singo gak xmosaa tsiñee xñabeyaa nii kuuñtsyey xaa tu cos, chuuñtsyey xaaw.

9 Psee Jesús biñ ngo, aan lëë xaa chëb lo meñ nii nal xitsy xaa:

—Nli xñen nii karty kanaa tu meñ Israel nii kniladzy Dios tyub styoo sinak xniladzy xaa re.

10 Tsiñee lëë xaa nii kunee lo Jesús ptsiñ chu yu, lëë mos nii xsyaknë tselye byak.

Lëë Jesús chuuñ kpañ xiñ tu kwnaa viud

11 Loxsye ngo lëë Jesús si tu kyedzy nii lë Naín ksa xpëëdscuel aan ndaly meñ kunal xaa. 12 Tsiñee lëë xaa ptsiñ kex chu kyedzy, lëë xaa kon nii lëë meñ sijkeetsy tu xiñgan tu kwnaa viud. Mëëd tusy kok xaa wiñ go lo xñaa, aan singootyee ndaly meñ sinal me wkeetsy. 13 Lëë Jesús pkëstyoo kwnaa go aan lëë xaa chëb lo me:

—Koondyoo.

14 Lëë xaa big kwseñ xaa chu yaglan, aan lëë xaa nii nxob yaño kwche tse. Loxsye ngo lëë xaa chëb lo mëëd kuty ko:

—Xaa wiñ, lool xñen, ¡kuxche!

15 Lëë xaa wiñ nii kuty ko kwsobli ni lëë xaa kwnee, aan lëë Jesús psaan xaa lo xñaa xaa. 16 Kchësy meñ nii kon ngo psee ni ptee skizh lo Dios, xñee:

—Lëë tu profet kwlañche lo no, ni lëë Dios sëëd kuñ meñ yudar.

17 Aan tyub Judea ni kchë kyedzy nii nche nëz tañ go bitiits meñ nii beeñtsyey Jesús.

Meñ nii chini xtiits Juan Bautist (Mt. 11:2-19)

18 Lëë xpëëdscuel Juan bitiits kchë ngo lo Juan. Por ngo lëë Juan kwt-syetsy chop xpëëdscuel, 19 aan lëë Juan pxaal xaa lo Jesús par kñabtiits xaa dyon pe lëë Jesús nak xaa nii kxaal Dios, ote no nii yak bii kyëmbës xaa. 20 Lëë xaa nii pxaal Juan chëb lo Jesús:

—Lëë Juan Bautist pxaal lëë noo par kñabtiits noo dyon pe lii nak xaa nii kxaal Dios, ote no nii yak bii kyëmbëës noo.

21 Wor go kazh lëë Jesús beeñ kyak ndaly meñ xsyaknë ni lëë xaa beeñ kyak meñ nii no kyalbini mal leñ styoo ni meñ nii xñady lo.

22 Tsigo lëë xaa chëb lo xpëëdscuel Juan:

—Kol kyey, aan kol kutiits kchë nii kon do ni biñ do lo Juan. Kol këb nii lëë meñ nii xñady lo chan, ni lëë meñ nii në niy xsyë, ni lëë meñ nii xy-odz lady xyak, ni lëë meñ nii xkwaat chon, ni lëë meñ kuty xpañ, ni lëë

kchë meñ nii ni tu pe chapty xkëëtyag xtiits Dios. 23 Ni kol këb: Dichos meñ nii jkandy kik kan naa.

24 Tsiñee lëë xpëëdscuel Juan bi, lëë Jesús bitiits lo meñ cho nak Juan, chëb xaa:

—¿Pe cos kukuy do dyon worñee kwey do tañ? ¿Pe kukuy do tublë kizh nii nëz re nëz rek xni me? 25 Aan deelñee kukuydy to ngo, ¿pe cos kukuy do? ¿Pe kukuy do tu xaa nii nakw ladx non yak? Por nan do gon nii lidzy sye rey no xaa nii nakw ladx non ni xaa nii mbëë mbañ. 26 Kol në dyon pe cos kukuy do. ¿Pe kukuy do tu profet yak? Deelñee tu profet gon kukuy do, nli nii profet nak xaa nii kukuy do, per mastre non xaa. 27 Lëë Juan xseety kitsy nii kë xtiits Dios laañee xñeew:

Lëën kxal tu xaa nii tenech lool,
parñee kwii xaa tu nëz tedyoo.

28 Lo kchë meñ nii noyaly lo kislyu re xsobaa nii ni tu meñ karty tsitsib sinak Juan. Per lëë laa xñabey Dios kchë xaa nii xisy non chuñ gan lo Juan.

29 Kchësy meñ pkëëtyag nii kwnee Juan aan axte wi xaa nii xtop tumi nii xyey Roma byeñ xa nak xkyalwnabey Dios. Por ngo lëë xaa kwchobnis lo Juan. 30 Per lëë xaa fariseo ni maestre ley kwchobnisty xaa lo Juan. Kwxaakty xaa kyalnsaak nii pxaal Dios.

Chëb kaa Jesús:

31 —¿Cho nak sinak meñ nii no natiemp dyon? 32 Nak meñ nii no natiemp gon sinak chol xaa wiñ nii xkwe kity laañee chak kiy aan xñee xaa lo xcombañer xaa: “Biily noo flaut aan byëëdy to, ni biily noo ti nii së mban aan biiñdyak to.” 33 Por na nii biid Juan xñee do nii kyalbini mal no leñ styoo xaa, porñee tawdy xaa kyaxtily ni kowdy xaa viñ. 34 Lëë na nii lëë mguiy nii pxaal Dios chaw ni chi viñ, xñee do nii lyaadzy wagwsye no xaa gue ni ngonip xaa, ni xñee do nii lëë xaa xtsiil lsa meñ ngoptol ni meñ nii xtop tumi nii xyey Roma. 35 Per por kchë nii chuuñtsyeyaa xluuy nii Dios nakni naa.

Lëë Jesús kwey lidzy Simoñ

36 Lëë tu xaa fariseo kuni Jesús lidzy xaa par kaw Jesús, aan lëë Jesús sob lo mezh. 37 Tsiñee lëë tu kwnaa ngoptol nii no leñ kyedzy ko biñ nii lëë Jesús ptsiñ lidzy xaa fariseo go, lëë me kwey noy me tu bot aceit nii xlyaa nex. 38 Lëë me big nëz xitsy Jesús choon me aan lëë me pkadz niy xaa con nis lo me. Loxsye ngo lëëw pkwiitsy me con kits kik me, ni lëë me ptsiil chuwo, ni lëë me kwtëëbo aceit xlyaa nex. 39 Tsigo nladzy xaa fariseo nii kwtsyetsy Jesús kaw Jesús: “Deelñee nyak xaa gue profet, nyeñ xaa nii no xtol kwnaa nii so lo xaa.” 40 Per lëë Jesús chëb lo xaa fariseo:

—Simoñ, chakladzyaa kniyaa tu cos lool.

Aan lëë xaa chëb:

—Kwnëw maestre.

41 Lëë Jesús chëb:

—Chop xaa name nsëëb lo tu xaa nii xkutiñ tumi. Tu xaa nsëëb kaay kyoow denario. Lëë stu xaa nsëëb choowptsiiw. 42 Aan como pchilody nguizh xaaw, lëë xaa nii xkutiñ tumi ptsily chop lë xaa parñee kak nsëëbtre xaa. Kwnë dyon lo chop xaa go cho xaa mastre ksak styoo.

43 Lëë Simoñ chëb:

—Buty xaa nii mastre nroob tumi nsëëbo.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xtiitsoo.

44 Lëë Jesús byoogw buy lo kwnaa go, aan lëë xaa chëb lo Simoñ:

—¿Pe chanoo kwnaa re? Kwsëbaa liidzyoo, aan bneestyoo nis nyadx niyaa. Per lëë kwnaa re kwtiib niyaa con nis lo me, ni lëëw pkwiitsy me con kits kik me. 45 Ptsiilchuwdyoo naa, per lëë me, destye kwlaañaa, tugak no ktsiil chuw me niyaa. 46 Ni kwtëëbtyoo aceit lo kikaa, per lëë me kwtëëb me aceit xlyaa nex niyaa. 47 Por ngo xñen nii lëë kchë xtol me bily, porñee tir pkëstyoo me. Per lëë meñ nii ndalydy xtol xpily, xisy xkëstyoo meñ go.

48 Loxsye ngo lëë xaa chëb lo kwnaa go:

—Lëë kchë xtoloo bily.

49 Tsigo nladzy stubla xaa nii ksa
xaa nche sob lo mezh:
—¿Cho nak xaa gue nii axte tol
xtsily xaa?
50 Per lëë Jesús chëb lo kwnaa go:
—Porñee bniladzyoo, ngo nii lëël
kwtelaa. Byey, pe tsinidre kikoo.

8

Kwnaa nii beeñ yudar Jesús

1 Loxsye ngo lëë Jesús kwey ndaly
kyedzy nii nche tañ go, kukluuy xaa
xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ.
2 Wi bla kwnaa nii kwlii xaa kyalbini
mal leñ styoo ni beeñ kyak xaa kunal.
Lady kwnaa go si María Magdalena.
Leñ styoo me pchoo kadzy kyalbini
mal. 3 Ni lady kwnaa go si Xwan, tsiil
Cuza. Lo Herodes kwë Cuza tsiiñ. Ni
lady kwnaa go si Susan, ni wi kchë
kwnaa nii ptee kchë nii pkiiñ xaa
kunal.

Xcuent ngon
(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

4 Ndaly meñ pchoo xkyedzy par
kan meñ Jesús. Por ngo singootyee
ndaly meñ ptyop, aan lëë Jesús pso
cuent re lo meñ, chëb xaa:
5 —Tu ngon name pchoo si kon.
Aan tsi lëë xaa bislo xnee xaa pni, no
xipni xaa byab lo nëz, aan lëëw ksub-
niy meñ ni lëëw ptop mguiñ. 6 No gaa
laañee byabo lady kyo, aan tsi lëë pni
go kwlañ, lëëw pidzy, porñee ngopty
lyu. 7 Ni no laañee byabo lady yak-
itsy, aan tsi lëëw kwlañ, lëë yakitsy
kwtiño. 8 Per lëë stub lugar lëë xipni
xaa byab laañee neely lyu, aan lëëw
kwroob ni ngui koko. No lady pni go
kwsob axte tu kyoow xob.
Loxsye bitiits Jesús ngo, nguiedzy
chëb xaa:
—Deelñee chakladzy to kyeñ do,
kol jkëëtyag.

Lëë Jesús xñee xa nak xcuent ngon
(Mt. 13:10-23; Mr. 4:10-20)

9 Tsigo lëë xpëëdscuel Jesús kwn-
abtiits xa nak cuent ko, 10 aan lëë xaa
chëb:
—Lëë Dios gon xluuy xa nak xkyal-
wnabey xaa lo do, per lëë lo meñ
nii nche tublad nonsyke con cuent
xluyno, parñee nikxe kuy meñ, per
kandy meñ, ni nikxe kon meñ, per
kyeñdy meñ.
11 'Lëë pni nak sinak xtiits Dios.
12 Lëë pni nii byab lo nëz nak sinak
meñ nii xkëëtyag xtiits Dios, per
xlyëëdy lëë xaatox chikwii tiits ko
styoo meñ, parñee knilasty meñ ni
telaady meñ. 13 Lëë pni nii byab lady
kyo nak sinak meñ nii xle xkëëtyag
xtiits Dios, per como kindy luw,
xtsedy xniladzy meñ go, por tsi lëë
kyalnë sëëd lëë meñ go xchooxso.
14 Lëë pni nii byab lady yakitsy nak
sinak meñ nii xkëëtyag xtiits Dios, per
tseyga tseyga lëë kchë cos nii chak lo
kislyu re, ni kchë cos non ni cos ngui
xluuylo lo meñ go aan xsoobty meñ
go xtiits Dios. 15 Lëë pni nii byaab
kaa laañee neely lyu nak sinak meñ
nii xkëëtyag xtiits Dios ni xniladzyo
ni chuuñtsyey nii xñabey Dios.

Xcuent bini
(Mr. 4:21-25)

16 'Ni tu cho xkëëdy tu bini par
kaaw leñ lon o tsolan gaaw, sink lëëw
xkyë par sobo tu laañee ksaaniw lo
meñ nii xsyëëb yu. 17 Singo gak nody
tu cos ngueetsy nii kchukëdy, ni nody
kaa tu cos nii chak tsilaan nii kak
ndoondy.
18 'Kol kap cuent, por lëë meñ nii
chaple cos jkaarew. Per lëë meñ nii
ni tu pe chapty, axte nii wiñ nii chap
meñ go kpichee.

Xñaa Jesús ni betsy xaa
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 Lëë xñaa Jesús ni betsy xaa kwey
laañee so xaa, per pchilody mbig me
lo xaa, porñee singootyee ndaly meñ
nche. 20 Lëë meñ kunitiits lo xaa chëb:
—Lëë xñaal ni lëë betsyoo nche ley,
chakladzy kan lii.
21 Lëë Jesús kwëb chëb:
—Kchësy meñ nii xkëëtyag xtiits
Dios ni chuuñtsyeyo nak tnan ni nak
betsyaa.

Lëë Jesús xkwëës me
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 Tu tse lëë Jesús kwyo tu leñ
barkw ksa xpëëdscuel, aan lëë xaa
chëb:
—Kol tsoo stublad chu nistoo.
Lëë xaa si, 23 aan lëë Jesús kuutkesy
leñ barkw. Lëë me gaa bislo xpi ni lëë
nis noyaktsë leñ barkw. Tsiñee kon
xpëëdscuel Jesús nii lëë barkw nonity
lo nis, 24 lëë xaa kukuuñ kna Jesús,
chëb xaa:
—¡Maestre! ¡Maestre! ¡Lëë barkw
nonity lo nis!
Lëë Jesús kuxche, aan lëë xaa
kwëntseeb lo me ni lo nis, ni lëë gaaw
byaktse. 25 Tsigo lëë xaa chëb lo
xpëëdscuel xaa:
—¿Penak nii kopty to Dios confians?
Aan lo xtseeb ko xñee xpëëdscuel
xaa lo xcombañer:
—¿Cho nak xaa re nii xsoob me ni
xsoob nis xtiits xaa?

Mguiy nii kwyo kyalbini mal leñ styoo
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Lëë xaa ptsiñ xtañ meñ Gerasa
nii nche stublad chu nistoo Galilea.
27 Aan tsiñee lëë xaa byety barkw, lëë
tu xaa nii no kyalbini mal leñ styoo
big lo Jesús. Kok xtsele nii chakwty
xaa ladx ni nody xaa leñ tu yu, sink
lady paa no xaa. 28 Lëë xaa psoxib lo
Jesús, aan lëë xaa kwchuptsyë, chëb
xaa:
—Jkaaldyoo naa, Jesús, Xiñ Dios nii
sob kpaa. Xñabaa nii ksaksidyoo naa.
29 Singo chëb xaa porñee lëë Jesús
kwnabey nii kchoo kyalbini mal go
leñ styoo xaa. Ndaly vuelt psaksi
kyalbini mal xaa, aan nikxe pxituu
meñ niy xaa ni ña xaa con caden
parñee kchoody xaa, lëëw pchug xaa,
aan lëë kyalbini mal go kuni xaa tañ.
30 Lëë Jesús kwnabtiits lo xaa chëb:
—¿Cho lël?
Aan lëë xaa chëb:
—Ndaly lën.
Singo chëb xaa porñee ndaly kyal-
bini mal kwsëëb leñ styoo xaa. 31 Lëë
kyalbini mal go kwnab nii kxaaldy
Jesúso linfiern. 32 Aan como lëë tub
tsoon ngutsy ncheno wagw chex kiy
go, lëë kyalbini mal kwnab tiitspey lo
Jesús par sëëbo leñ ngutsy ko. Aan lëë
xaa pteedy tiitspey. 33 Lëë kchë kyal-
bini mal go pchoo leñ styoo mguiy go,
lëëw kwsëëb leñ ngutsy nii nche siko,
aan lëë kchë ngutsy ko kukyab lo nis,
aan lëë ma kuty.
34 Lëë xaa nii xkyënap ngutsy px-
ooñ, kukni tiits kyedzy ni lëë xaa biti-
its kchë nii kon xaa lo meñ nii ptsyool
xaa nëz. 35 Lëë meñ kukuy aan tsiñee
lëë meñ ptsiñ laañee so Jesús, lëë xaa
nii pchoo kyalbini mal leñ styoo sob
lo Jesús. Nyaani chak xaa ni lëë xaa
tse nakw xab xaa. Lëë meñ ptsyeb.
36 Aan lëë xaa nii kon kchë ngo bitiits
xa byak xaa nii kwyo kyalbini mal leñ
styoo. 37 Tsigo lëë kchë meñ Gerasa
kwnab nii kpi Jesús tañ go, porñee
tir ptsyeb me. Lëë Jesús byo barkw
aan lëë xaa bi. 38 Kokladzy xaa nii
pchoo kyalbini mal leñ styoo nyinal
xaa Jesús, per lëë Jesús psonëz xaa
chëb:
39 —Byey liidzyoo, aan bitiits xa
beeñ kyak Dioosoo.
Lëë xaa go sey aan tyub leñ kyedzy
bitiits xaa xa beeñ kyak Jesús xaa.

Xiñ Jairo ni kwnaa nii kwseñ skiñ xab Jesús
(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

40 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ stublad chu
nistoo stub, xle meñ kuktsiilnëz meñ
xaa, porñee kchësy meñ nche mbës
xaa. 41 Lëë tu xaa nii lë Jairo nii
xñabey leñ ktoo ptsiñ, aan lëë xaa
psoxib lo Jesús parñee tsi Jesús lidzy
xaa, 42 porñee lëë xiñtsyaap xaa nii
chap masy tu tsiipchop iz no nëz
kyalkuty. Mëëd tusy nak me lo xaa.
Lëë Jesús si aan xtaagw kchë meñ nii
sinal xaa.
43 Lady kchë meñ go si tu kwnaa nii
kokle tsiipchop iz xsyaknë me, xchoo
me cheñ. Ndaly lo meñ nii chuñ rm-
edy kukxiñ me xtumi me aan byagty
me. 44 Lëë kwnaa go big nëz xitsy
Jesús aan lëë me kwseñ skiñ xab xaa,
aan wor go kazh lëë me byag cheñ.
45 Lëë Jesús chëb:
—¿Cho kwseñ xabaa?
Aan como kchësy meñ chëb: “Lëdy
lëë noow”, lëë Pedre chëb:

—Maestre, kchësy meñ xtaagw lii ni xchëëp lii.

46 Per lëë Jesús chëb:

—No cho kwseñ naa, por byeñaa nii lëën beñ tu kyalntson.

47 Tsiñee lëë kwnaa go kon nii chilody tsolan me, xisy me aan lëë me kuksoxib lo Jesús. Aan xña lo meñ lëë me pxobtol penak kwseñ me xaa ni lëë me chëb nii wor go kazh lëë me byak. 48 Lëë Jesús chëb lo me:

—Xiñ, porñee bniladzyoo nii suuñ kyakaa lii, ngo nii lëël byak. Byey, pe tsinidre kikoo.

49 Lëë Jesús bii nonee tsiñee lëë tu xaa nii pchoo lidzy xaa nii xñabey leñ ktoo ptsiñ, aan lëë xaa chëb lo xaa xñabey go:

—Lëë xiñtsyaapoo tse lox kuty. Kotsiiñtroo lo maestre.

50 Lëë Jesús biño, aan lëë xaa chëb:

—Ktsyeebtyoo. Bniladzy nii lëë Dios kuuñ kyak xiñoo aan lëë me kyak.

51 Tsi lëë Jesús ptsiñ lidzy xaa go, xaktyee Pedre, ni Santiagw, ni Juan, ni xñaa mëëd kwnaa go ni pxosy me blaa xaa kwsëëb leñ yu. 52 Kchësy meñ nchenoyoon ni no kteenë por mëëd kwnaa go, per lëë Jesús chëb:

—Koondy to. Kujty me, sink lëë me nixyesy.

53 Kchësy meñ pxidzyni Jesús, porñee nan meñ nii kuty me. 54 Lëë Jesús kwseñ ña me aan lëë xaa chëb:

—Mëëd wiñ, lool xñen, kuxche.

55 Lëë me pañ aan wor go kazh lëë me kuxche, aan lëë Jesús chëb:

—Kol ktee nii kaw me.

56 Tir psee pxosy me, per lëë Jesús chëb nii ni tu cho lo kutiisty xaaw.

9

Lëë xpëëdscuel Jesús chikluuy xtiits Dios (Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

1 Lëë Jesús kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel, aan lëë xaa ptee tiitspey lo xaa parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ ni kuuñ kyak xaa meñ xsyaknë. 2 Lëë xaa pxaal xpëëdscuel xaa parñee kluuy xaa xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ ni kuuñ kyak xaa meñ xsyaknë, 3 chëb xaa:

—Koydy to nii jkiiñ do nëz, ni yag nii ksoxka do, ni bols, ni kyaxtily, ni tumi, ni koydy to ladx par ktsyëë xab to. 4 Tsiñee ktsiñ do cualquier lidzy meñ, kol kwës siko axte nii kpi do kyedzy ko. 5 Deelñee no tu kyedzy nii kaklasty meñ knee meñ laañee kwës to, kol kchoo kyedzy ko, aan kol kwib yu nii xña niy do, parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ.

6 Lëë xpëëdscuel xaa kwey kchë kyedzy nii nche tañ go, bluuy xaa xa kteelaa Dios meñ ni beeñ kyak xaa meñ xsyaknë.

Lëë Herodes chakladzy kan Jesús (Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

7 Lëë rey Herodes biñ nii lëë meñ xseety Jesús ni kchësy nii chuuñtsyey Jesús, aan nandy Herodes pe kwxaak, porñee no meñ kwnee nii lëë Juan pañ. 8 No gaa meñ kwnee nii lëë profet Elías kwlañche, ni no meñ kwxaak nii tu profet nii biid penaadle pañ. 9 Per lëë Herodes chëb:

—Yuub naa kwnabey kwchug kik Juan. ¿Cho ngue tsigo tant xseety meñ?

Por ngo nii kokladzy Herodes nyan Jesús.

Lëë Jesús xyaan kaay mily meñ (Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Tsiñee lëë xapostle Jesús bikche, lëë xaa bitiits kchë nii beeñtsyey xaa, aan lëë Jesús sini xaa tu kyedzy nii lë Betsaida. 11 Per lëë meñ byeño, aan lëë meñ kunal. Lëë Jesús kaa kwnee lo meñ xa nak xkyalwnabey Dios ni lëë xaa beeñ kyak meñ xsyaknë.

12 Lëë tse no ktsye tsi lëë ksa tsiipchop xpëëdscuel xaa big lo xaa chëb:

—Psonëz meñ parñee kyey meñ wxiladzy ni tsikyub meñ nii ktyaaw kyedzy ni kchë laañee sob yu, por ni tu cho kindy nu.

13 Lëë Jesús chëb:

—Lëë do wo, kol ktee nii kaw meñ.

Lëë xpëëdscuel xaa kwëb chëb:

—Kaayak kyaxtily ni chopak mël nooy noo, xakxe deelñee kyosyuuy noo nii kaw kchësy meñ re.

14 Siik kaay mily meñ, per lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Kol këb lo meñ nii sob meñ choowptsii gaa meñ tub lugar.

15 Lëë xpëëdscuel xaa psoob tiits aan loxsye kwsob meñ, 16 lëë Jesús kwseñ ksa kaay kyaxtily go ni chop mël go, aan lëë xaa blëp lo kpaa par ktee xaa skizh lo Dios. Loxsye beeñ grol xaaw, lëëw pteedy xaa lo xpëëdscuel xaa par kiisy xaaw lo meñ. 17 Kchësy meñ byëly, aan tsiñee lëë wagw kwlox ptyop tsiipchop tskwidy kyaxtily byuy.

Lëë Pedre xñee nii Jesús nak Crist (Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

18 Tu tse lëë Jesús noyutiitsni Dios nonsy, aan lëë xpëëdscuel xaa nche lo xaa. Lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Cho xñee meñ dyon nii nakaa?

19 Lëë xpëëdscuel xaa kwëb chëb:

—No meñ xñee nii lii nak Juan Bautist, no gaa meñ xñee nii lii nak profet Elías, ni no stubla meñ xñee nii no cho tu profet nii pañ nakoo.

20 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëë dook, ¿pe nan do cho nakaa?

Aan lëë Pedre kwëb chëb:

—Lii nak Crist, Xiñ Dios.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety (Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

21 Per lëë Jesús psaan kazh tiits nii ni tu cho lo këbty xaaw.

22 Ni lëë xaa chëb nii tir mban tedy mguiy nii pxaal Dios, ni ksaldy xaa kol xaa, ni xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley. Lëë meñ kuty xaa, per tse nii loxo tson kpidz lëë xaa kpañ.

23 Ni lëë gak Jesús chëb lo kchësy meñ:

—Deelñee no tu do chakladzy tso xladaa, no nii ksaan do kchë nii xyostyoo do, ni no nii tse con tse tedy to kyalnë parñee kchilo kiidnal do naa. 24 Por lëë kchë xaa nii choxko kteelaa xkyalmbañ lo kyalkuty kety. Per lëë xaa nii pe sinidy kik, nikxe kety xaa, lëë xaa kpañ, porñee xniladzy xaa xtitsaa. 25 ¿Pe nan nii kuuñ xcheñ meñ tyub kislyu, lëëtyak lëë meñ kety? 26 Deelñee no cho xteladzy chan naa ni xteladzy chon xtitsaa, lëë mguiy nii pxaal Dios kteladzy kan kchë meñ go tsiñee lëë xaa kiid con xkyalwnabey Dios ksa xaa angly. 27 Xsobaa nii no meñ nii nche nu kejty axte nii kan meñ xkyalwnabey Dios.

Lëë Jesús xtsyëëlo (Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

28 Tse nii kwlox xon kpidz nii bitiits Jesús kchë ngo, lëë xaa kwey tu kik kiy kukutiitsni xaa Dios ksa xaa Pedre, Santiagw ni Juan. 29 Mentre lëë Jesús noyutiitsni Dios, lëë lo xaa ptsyëë ni lëë xab xaa byak nguitsy ni lëëw bibëly. 30 Aan lëë chop xaa ptsiñ chutiitsni xaa. Moisés ni Elías nak chop xaa go. 31 Xpibëly xaa. Lëë xaa bitiits nii lëë Jesús kety Jerusalén. 32 Nikxe kwyo mgaal lo Pedre ksa xcombañer, lëë xaa kwchena, aan lëë xaa kon nii xpibëly Jesús ni xpibëly xaa nii bitiitsni Jesús. 33 Tsiñee lëë chop xaa go no kpi lo Jesús, lëë Pedre chëb:

—Maestre, ¡xaatke mbëë nche no nu! Lëë noo ksaa tson yu yagxiidy: tuwo par lii, stuwo par Moisés, stuwo par Elías.

Per nandy Pedre penak kwnee xaa singo. 34 Lëë Pedre bii nonee tsiñee lëë tu xkey ptaagw laañee nche xaa. Lëë xaa kwnity lo xkey go, aan lëë xaa ptsyeb. 35 Lo xkey go pchoo tsiy tu xaa nii chëb:

—Lëë xiñaa nrii. Naa kwle xaa. Kol jkëëtyag xtiits xaa.

36 Loxsye biñ xaa tsiy xaa nii kwnee, lëë xaa kon nii xaktyee Jesús so. Koñee kwneedy xaa, ni tu cho lo bitiisty xaa kchë nii kon xaa.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa wiñ (Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

37 Tsiñee lëë lyu byaani, lëë Jesús byety kiy ksa xpëëdscuel aan lëë tubtsoon meñ kuktsiilnëz xaa. 38 Lady kchë meñ go no tu xaa nii nguiedzy kwnee chëb:

—Maestre, të kanoo xiñganaa. Mëëd tusy nak xaa lon. 39 Per lëë tu

kyalbini mal xsaksi xaa, xkuptsyëw xaa, ni xchono xaa lyu, ni xkwiiw ptsiiñ chuw xaa, aan xlaadyo xaa.
40 Lëën tse kwnab lo xpëëdscueeloo nii ngwii xaa kyalbini mal go, per pchilody xaa.
41 Tsigo lëë Jesús chëb:
—¡Natsypee nguiedzy styoo do ni xnilasty to Dios! ¿Axte pa wor këb ñe nii lëën ksaladzy lëë do? ¿Pa slal tiemp no nii kxekwaa lo do? Tëni xiñoo nu dyon.
42 Tsiñee lëë xaa wiñ go big lo Jesús, lëë kyalbini mal pchon xaa lyu, aan lëë xaa kutyë stub. Per lëë Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go, ni lëë xaa beeñ kyak xaa wiñ go, aan ndaan xaa sikni pxosy xaa xaa. 43 Kchësy meñ psee kon xkyalntson Dios.

Lëë Jesús xñee stub nii lëë xaa kety (Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Mentre lëë meñ nche ksee kon kchë nii beeñtsyey Jesús, lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:
44 —Kol jkëëtyag nii kniyaa lo do, aan knitylasty to nii lëë mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ.
45 Per byeñdy xaa nii chëb Jesús, porñee blaady Dios nyeñ xaaw, aan ptsyeb xaa nyabtiits xaa lo Jesús xa nak tiits ko.

¿Cho mastre non? (Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

46 Lëë xpëëdscuel Jesús bislo ptilytiits dyon cho xaa nak xaa nii mastre non. 47 Tsi lëë Jesús byeñ xa no kik xaa, lëë Jesús kwtsyetsy tu xaa wiñ, aan lëë xaa pso xaa wiñ go kwi xaa, 48 ni lëë xaa chëb:
—Kchë meñ nii kantsi xaa wiñ re porñee xniladzy meñ xtitsaa, chantsi meñ go naa, ni chantsi meñ go xaa nii pxaal naa. Por ngo, tu xaa nii pa nondy lady to nak xaa nii mastre non.

Meñ nii xlëëdy lo no no xlad no (Mr. 9:38-40)

49 Lëë Juan chëb:
—Maestre, lëë noo ptyon tu xaa nii xkwii kyalbini mal aan xseety xaa lël, per lëë noo pkaw, porñee nody xaa lady no.
50 Lëë Jesús chëb:
—Jkady tow, por kchë xaa nii xlëëdy lo do no xfavor do.

Lëë Jesús chakntseeb lo Santiagw ni lo Juan

51 Worñee lëë Jesús mer kyëp kpaa, lëë xaa kwloo valor lo xaa, aan lëë xaa si Jerusalén. 52 Lëë xaa pxaal xaa nii kwtenech lo xaa par kyub xaa go laañee kwës xaa xtañ meñ Samaria. 53 Per kwnëdy meñ Samaria ndee laañee ngwës xaa, porñee byeñ meñ nii Jerusalén si xaa. 54 Tsiñee lëë xpëëdscuel Jesús nii lë Juan ni Santiagw kon ngo, lëë xaa chëb:
—Jesús, ¿pe chakladzyoo nii kñab noo kxaal Dios ki par knitylo kchësy meñ re?
55 Lëë Jesús byoogw, aan lëë xaa kwëntseeb lo xpëëdscuel xaa. 56 Loxsye ngo lëë xaa si stu kyedzy.

Meñ nii kokladzy nyinal Jesús (Mt. 8:19-22)

57 Nëz no xaa, lëë tu xaa chëb lo Jesús:
—Xey, chakladzyaa sënalaa lii laañee tsityoo.
58 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Chap mëz kyoplyoo ni chap mguiñ pchoos, per lëë mguiy nii pxaal Dios ni laañee kxiladzy xaa xisy wiñ chapty xaa.
59 Lëë Jesús chëb lo stu xaa nii so siko:
—Tënal naa.
Per lëë xaa go kwëb chëb:
—Xey, blaa kajkeetsy kaazhaa pxosyaa.
60 Lëë Jesús chëb:
—Blaa jkeetsy meñ kutysaa meñ meñ kuty. Lii nii xcueentoo kukluuy xtiits Dios lo meñ.
61 Lëë stu xaa chëb:
—Xey, chakladzyaa sënalaa lii, per blaa kaknin tiits lidzyaa.
62 Lëë Jesús chëb:
—Kchë xaa nii xsyeñ ña rad aan xuy xaa tublad, xkiiñdy xaa par kyë xaa tsiiñ laañee xñabey Dios.

10

Lëë Jesús pxaal meñ kukluuy xtiits Dios

1 Lëë Jesús kwle stsongaly ptsiip-
chop meñ, aan chop kaa chop kaa
meñ pxaal xaa nech tsi kchë kyedzy
nii no tsi xaa. 2 Lëë xaa chëb lo meñ
go:
—Nak meñ nii no laañee tsi do
sinak tsiñee lëë kwlaap mer kislo aan
kindy ndaly xaa nii kyë tsiiñ. Por ngo
no nii kñab to lo Dios nii kxaal xaa
xaa nii kluuy xtiits xaa lo meñ. 3 Lëën
xal lëë do laañee no meñ ntseeb nii
ntseeb si ntseeb kchë ma tox nii chuty
mëkwxiily. 4 Koydy to bols ni tumi ni
kyalkidy, ni jkëëptyuxty to meñ nëz
parñee klyëëdy to. 5 Tsiñee sëëb to tu
leñ yu, kol nab nii kakni Dios meñ nii
no leñ yu go. 6 Aan deelñee jkëëtyag
meñ nii no yu go nii kñee do, lëë nii
kwnab to kak cumplir, per deelñee
jkëëtyagty meñ gow, kakty nii kwnab
to cumplir. 7 Kol kwës tugak yu, ni
kol kaw ni kol ki nii kneestyee meñ,
por nonguial kazh xaa nii xkyë tsiiñ.
Ktsëëlejty to laañee kwës to. 8 Tsiñee
ktsiñ do tu kyedzy nii ksal meñ do,
kol kaw nii kneetsy meñ, 9 ni kol kuuñ
kyak kchë meñ xsyaknë nii no siko,
ni kol këb nii lëë wor kutsiñ nii lëë
Dios kñabey meñ. 10 Per deelñee ktsiñ
do tu kyedzy nii ksaldy meñ do, kol
kchoo aan kol këb lo meñ: 11 “Axte
xkiti nii pkaay niy noo xkwib noo
parñee kyeñ do nii no xtol do. Per
kol kaknan nii lëë xkyalwnabey Dios
merle klyañche lo do.” 12 Nli xñen nii
tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy ntseebre
castigw nii tedy meñ go que nii tedy
meñ Sodoma.

Kyedzy nii xsoobty tiits (Mt. 11:20-24)

13 ’¡Chooksye lëë doy meñ Corazín
ni chooksye lëë do meñ Betsaida!
Por deelñee nyan meñ Tiro ni meñ
Sidón kchë kyalntson nii kon do, tse-
lye kokw meñ go ladx nchog ni tselye
kwsob meñ go nëb lo xkiti parñee
kluuy meñ go nii ptikche meñ go
styoo lo Dios. 14 Por ngo, tse nii lëë
Dios kuñ kyalxtisy ntseebre castigw
nii tedy to que nii tedy meñ Tiro ni
meñ Sidón. 15 Lëë lii nii nol Caper-
naum, ¿pe nladzyoo nayak tir klaa
soboo? Klaadyoo gon, por lëël kyab
laañee mastre nxity.
16 ’Kchë meñ nii xkëëtyag nii xñee
do xkëëtyag xtitsaa, per lëë meñ nii
xsaldy lëë do, ni naa xsaldy meñ
go. Aan deelñee xsaldy meñ naa,
xsaldyak meñ xaa nii pxaal naa.

Lëë meñ nii pxaal Jesús bikche

17 Lëë ksa tsongaly ptsiipchop xaa
nii kukluuy xtiits Dios bikche aan xle
xaa chëb xaa:
—Jesús, axte kyalbini mal psoob
xtiits noo tsiñee pseety noo lël.
18 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nli xñee do, por konaa xa pchin-
gaa xaatox leñ kpaa sinak tsiñee xyab
tu nkwsiy. 19 Por lëën bnetsy tiitspey
lo do parñee subniy do mëël ni subniy
do mëkwkyoow, ni parñee kuñ do gan
lo xaatox, aan ni tu pe kakty to. 20 Per
kledy to porñee xsoob kyalbini mal
xtiits to, sink kol kle porñee lëë lë do
kë lo kitsy nii ngotsey Dios kpaa.

Lëë Jesús xtee skizh lo Dios (Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 Lëë Jesús ble, aan por Kyalbini
Ntson nii no leñ styoo xaa lëë xaa
chëb:
—Xnetsyaa skizh lool, Tat Tios, por
lii xñabey kpaa ni lii xñabey kislyu, ni
kwloolanoo xtiitsoo lo meñ nyaani ni
lo meñ chak parñee kluuylo lo meñ
ndoladzy. Singo Tat Tios beeñtsyeyoo,
porñee singo kwlaño styool.
22 ’Lëë Tat Tios bneetsy kchë nii
chap xaa lon. Ni ni tu cho xyuum-
beydy kaa xiñ Tat Tios. Xaktyee Tat
Tios sye xyuumbey xaa. Singo gak
kaa Tat Tios, xaktyee xiñ xaa ni meñ
nii kwe xiñ xaa schilo kyuumbey xaa.
23 Lëë Jesús byoogw aan nonstyee
lo xpëëdscuel xaa chëb xaa:
—Dichos meñ nii chan kchë nii
chan do. 24 Por nli xñen nii ndaly
profet ni ndaly rey kokladzy nyan nii
chan do, per kondy xaaw. Ni ndaly
xaa kokladzy nguëëtyag nii xkëëtyag
to, per pkëëtyagty xaaw.

Xcuent tu xaa Samaria

25 Lëë tu maestre ley kunee lo Jesús,
aan parñee kuñ xaa Jesús preb, lëë
xaa chëb:
—¿Pe cos kuuñtsyeyaa parñee jkan
kyalmbañ nii xnitylody?
26 Tsigo lëë Jesús chëb:
—¿Pe cos xñabey xley Moisés?
27 Lëë maestre ley chëb:
—Lo ley xñee: "Pkëstyoo xDioosoo
tyub styool, ni tyub xkyalmbañoo,
ni tyubñaa fuersy nii nol, ni tyub
xkyalcheeñoo. Ni pkëstyoo meñ sinak
xkëstyool lii."
28 Lëë Jesús chëb:
—Nli singo xñeew. Deelñee
suuñtsyeyoo kchë ngo, skaal kyalm-
bañ nii nitylody.
29 Per parñee këb meñ nii buen xaa,
lëë xaa chëb:
—Kwnë dyon cho jkëstyoon.
30 Tsigo lëë Jesús bitiits nrii lo xaa,
chëb Jesús:
—Tu xaa name pchoo xaa
Jerusalén, si xaa Jericó. Aan lëë
ngbaan pchoo lo xaa nëz, aan axte
ladx nii no lady xaa kwlan ngbaan ni
ptee ngbaan xcheñ xaa. Casy beety
ngbaan xaa. 31 Siko nix xaa tsiñee
lëë tu pxosy kwtedy nëz ko. Per tsi
lëë pxosy kon xaa, lëë pxosy kwte
tublad. 32 Singo gak beeñtsyey tu xaa
nii chuñ yudar pxosy tsiñee kon xaa
xaa nii psaksi ngbaan. Lëë xaa kwte
tublad. 33 Per tsi lëë tu xaa Samaria
nii kwtedy nëz ko kon xaa nii psaksi
ngbaan, lëë xaa pkëstyoo xaa, 34 ni
lëë xaa big beeñ xaa xaa go rmedy
con aceit ni viñ, ni lëë xaa pchal ladx
laañee bnek. Loxsye ngo lëë xaa
psoob xaa go lady xkway xaa, aan
lëë xaa kuni xaa tu posad par kan
xaa xaa. 35 Lëë byaani lyu lëë xaa
Samaria kwlii tumi aan lëëw pteedy
xaa lo xaa nii xtee posad, chëb xaa:
"Kon xaa re, aan deelñee jkaady tumi
re, na tsiñee kpikchen kizhaa nii kak
falt."
36 Tsigo lëë Jesús chëb lo maestre
ley:
—Lo ksa tson xaa nii kwtedy dyon,
¿cho xaa pkëstyoo xaa nii psaksi ng-
baan?
37 Lëë maestre ley chëb:
—Xaa nii blis xaa.
Lëë Jesús chëb:
—Singo no nii kuuñtsyeyoo.

Lëë Jesús chi lidzy Marty ni Mariy

38 Lëë Jesús pkaa nëz, aan lëë xaa
ptsiñ tu kyedzy nii no tu kwnaa nii lë
Marty. Lëë me ptee lidzy me kwlës
xaa. 39 Aan lëë pël Marty nii lë Mariy
kwsob lo Jesús par jkëëtyag me nii
xñee xaa. 40 Per lëë Marty singootyee
no xmandad me, lëë me big lo Jesús,
chëb me:
—Xey, ¿pe ni tu pe sinidy kikoo nii
lëë pëlaa psaan kchë mandad lon?
Kudzy lo me kuñ me naa yudar.
41 Per lëë Jesús chëb:
—Marty, por ndaly cos nol kyalnë,
42 per tugak cos precisy. Lëë Mariy
kwle cos ko, aan ni tu cho kladyo lo
me.

11

Lëë Jesús xluuy xa kutiitsni meñ Dios (Mt. 6:9-15; 7:7-11)

1 Tu vuelt lëë Jesús noyutiitsni Dios.
Tsi lëë xaa byal, lëë tu xpëëdscuel xaa
chëb:
—Jesús, beeñ kseedy lëë noo kutiit-
sni noo Dios sinak beeñ kseedy Juan
xpëëdscuel.
2 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Tsiñee kutiitsni do Dios, kol këb:
Tat Tios, lii nii soboo kpaa, xñab noo
nii kchë meñ kuuñ ksak lii,
ni xñab noo nii ktsiñ tse nii kñabeyoo.
3 Bneetsy nii tyaaw noo natse.
4 Beeñ noo perdón sinak chuuñ noo
perdón meñ nii xko falt loo
noo.
Klaadyoo jkaal xaatox lëë noo parñee
kyaabty noo lo tol.
5 Lëë gak Jesús chëb:
—Kol tsoo ksoob no nii chap to
tu amigw, aan tsi do lidzy xaa wrol
kyool, këb to: "Kwlootiñ tson kyaxtily
lon, 6 por lëë tu xamigwaa kwlañche
lidzyaa, aan kindy pe ktedyaa kaw
xaa." 7 Kñëdy xamigw to gon:

“Kuuñ klëëdyoo naa. Lëën tse psugw
chilidzyaa ni lëën nix ksa xiñaa.
Chilody kaschen par pe knetsyaa
nii jkiiñoo.” 8 Nli xñen nii nikxe
nii nyakty to xamigw xaa, lëë xaa
tsische, por lëë do kulii xkaal xaa aan
lëë xaa kneetsy kchë nii jkiiñ do. 9 Kol
nab nii jkiiñ do lo Dios tsiin kneetsy
xaaw, kol kyub cos tsiin ktsyol dow,
ni kol jkëëptyux chu yu tsiin kyalyo.
10 Por kchë meñ nii xñab cos xkaaw,
ni kchë meñ nii xyub cos xtsyolo, ni
kchë meñ nii xkëëptyux chu yu lëëw
xyaly.
11 ’¿Pe no tu do dyon xyax xtee tu
mëël lo xiñ do tsiñee xñab xaa tu mël?
12 ¿Ni pe no do xtee tu mëkwkyoow
tsiñee xñab xiñ do tu tsit? 13 Kol kyeñ
gaanoo nii nikxe mal do, per xtee do
cos buen lo xiñ do. ¿Pe lëëdyxe Tat
Tios nii sob kpaa tsigo kteejty Kyal-
bini Ntson lo meñ nii kñabo?

Lëë meñ xñee nii xaatox nakni Jesús (Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

14 Lëë Jesús kwlii kyalbini mal leñ
styoo tu ngop, aan lëë ngop bislo
kwnee. Kchësy meñ psee kon ngo,
15 per no meñ kwnee:
—Beelzebú, xaa nii xñabey lo
kchësy kyalbini mal, ptee tiitspey lo
xaa gue par kwii xaa kyalbini mal.
16 No gaa meñ kokladzy nii
nyuuñtsyey xaa tu kyalntson leñ kpaa
parñee kuñ meñ xaa preb. 17 Per
como nan xaa pe xsya styoo meñ go,
lëë xaa chëb:
—Ni tu kyedzy nii nak chop tiiy gon
xtiiydy. Lëëw xnitylo, aan kchë yu
nii no leñ kyedzy ko xyab lady xcom-
bañer. 18 Singo gak xaatox deelñee
kak xaa chop tiiy, ¿xa kchilo kñabey
xaa? Lëën xñe kchë nrii porñee xñee
do nii lëë Beelzebú bneetsy tiitspey
lon par kwin kyalbini mal. 19 Deelñee
singo xsyak to, ¿cho xtee tiitspey lo
xaa nii nak ksa do tsigo par kwii xaa
kyalbini mal? Sikokesy nagon xluuy
nii nandy to pe xñee do. 20 Per deelñee
por xkyalwnabey Dios xkwin kyal-
bini mal, lëë wor kutsiñ nii lëë Dios
kñabey lo do.
21 ’Tsiñee lëë tu xaa ndaan chap kiib
ni xkyënap lidzy, segur nak kchë nii
no leñ lidzy xaa. 22 Per deelñee tsi stu
xaa nii mastre ndaan lo xaa, aan kla
xaa kiib nii xtaan xaa, lëë xaa kiisy
kchë nii chap xaa go lo xcombañer
xaa.
23 ’Kchë xaa nii nody xfavoraa, chi-
idnidy xaa meñ lon, sink lëë xaa
xsëëbtañ meñ, porñee xlëë xaa lon.

Kyalbini mal nii xpikche (Mt. 12:43-45)

24 ’Tsiñee lëë tu kyalbini mal xchoo
leñ styoo meñ, lëëw xkyënsë tañ
xyubo dyon pa kwëso. Per deelñee
xtsyoldy laañee kwëso, lëëw xñee:
“Lëën kpikche lidzyaa laañee pchon.”
25 Tsiñee lëë kyalbini mal go xtsiñ,
chano nii lëë leñ styoo meñ nii
pchoow tse nak sinak tu yu nii kal lik
blyoob ni kwxixkwaa. 26 Tsigo lëëw
chikyub skadzy kyalbini nii mastre
mal, aan lëëw xsyëëb leñ styoo meñ
go ksaw, aan mastre mban xtyedy
meñ go.

Dichos meñ nii xsoob xtiits Dios

27 Mentre lëë Jesús nonee kchësy
ngo, lëë tu kwnaa nii no lady meñ
chëb:
—¡Dichos kwnaa nii kop lii ni
pkadzy lii!
28 Lëë Jesús chëb:
—¡Mastre dichos meñ nii xkëëtyag
xtiits Dios, ni xsoob xtiits xaa!

Lëë meñ chakladzy kan tu kyalntson (Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29 Lëë meñ ptyopre, aan lëë Jesús
chëb:
—Lëë meñ mal nii no natiemp
chakladzy kan tu kyalntson, per ni
stu kyalntson kantre meñ re. No
nii ksaladzy meñ nii beeñtsyey Jonás.
30 Por sinak nii kunee gak Jonás lo
meñ Nínive, sëëdnee mguiy nii px-
aal Dios lo meñ natiemp. 31 Tse nii
lëë Dios kuñ kyalxtisy lëë kwnaa nii
kok rey xtañ meñ Sabá jkëëkiy meñ
nii no natiemp, por sit pchoo me
par jkëëtyag me xtiits rey Salomón,
aan mastre precisy nii xñen que kchë
xkyalchak rey Salomón. 32 Wi meñ

Nínive jkëëkiy meñ nii no natiemp tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy, por ptikche meñ Nínive styoo lo Dios worñee biñ meñ Nínive nii kwnee Jonás, aan mastre precisy nii xñen que nii kwnee Jonás.

Bini nii no leñ styoo meñ (Mt. 5:15; 6:22-23)

33 'Ni tu meñ xkëëdy bini par kolan meño leñ tu cajón, sink lëë meñ xsoobo tu laañee ksaaniw lo kchë meñ nii sëëb leñ yu. 34 Nak mëlo do sinak tu bini nii xsaani leñ styoo do. Deelñee nxiñdy mëlo do, tyub leñ styoo do nyaani. Per deelñee nxiñ mëlo do, tyub leñ styoo do nguey. 35 Kol kap cuent nii kyuuydy bini nii no leñ styoo do. 36 Por deelñee tyub leñ styoo do no bini, kindy nguey leñ styoo do, aan singo mod lëë do kan nyë kchë cos, sinak tsiñee xsaani tu bini lo do.

Lëë Jesús xkëëkiy xaa fariseo ni maestre ley (Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

37 Tsiñee lëë Jesús lox kwnee, lëë tu xaa fariseo kuni Jesús lidzy par kaw Jesús. Lëë Jesús kwsëëb leñ yu aan lëë xaa kwsob lo mezh. 38 Aan psee xaa fariseo kon xaa nii kwtiibty Jesús ña antes nii kaw xaa. 39 Per lëë Jesús chëb:

—Kchësy to siñee nak to meñ fariseo nyë xkiib to vas nii xtyëë nii chi do, ni xkiib to kyon nii xtyëë nii chaw do, per lëë leñ styoo do kaktsë kchë clasy cos mal. 40 ¡Nguey do! ¿Pe nandy to nayak nii xaa nii psaa gak lëë do psaa xkyalmbañ do? 41 Kol ktee nii chap to lo meñ nii no lyaadzy tsiin kyak nyë do.

42 '¡Chooksye lëë doy, meñ fariseo nii xtiix to pixtily ni xtiix to rud ni kchë clasy kizh nii xsaakon do lo Dios, per xsaldy to xkyalxtisy Dios ni xkyalwkëstyoo xaa! Ngo mastre precisy, per ksaandy to nii kokon do cos lo Dios.

43 '¡Chooksye lëë doy, meñ fariseo nii chakladzy to sob to laañee xsyob meñ non leñ ktoo, ni choki do jkëëptyux meñ do pal nëz!

44 '¡Chooksye lëë doy!, porñee nak to sinak paa nii nyoody, aan xyeñdy meñ xsyub niy meño.

45 Tsigo lëë tu maestre ley kwëb chëb:

—Maestre, wi loo noo gon pxiñoo tiits por kchë nii kwneel.

46 Per lëë Jesús chëb:

—¡Chooksye lëë doy, maestre ley nii chakladzy to kuuñtsyey meñ cos nii ni tu cho chilody kuuñtsyey, aan lëë lëë do xteejty to nii kuuñtsyey dow!

47 '¡Chooksye lëë doy nii xsaa do chu xpaa kchë profet nii beety pxusykoltoo do! 48 Por singo mod lëë do xluuy nii byo ni beeñtsyey pxusykoltoo do styoo do, por lëë xaa beety, aan lëë do xsaa chu paa.

49 'Por ngo nladzy Dios: "Lëën kxal profet ni apostle, aan lëë meñ kuty xaa, ni lëë meñ kyënlaag xaa." 50 Lo meñ nii nche natiemp kuuñkiy Dios kchë profet nii noyuty meñ destye nii kwche kislyu, 51 destye Abel axte Zacarías, xaa nii beety meñ kexka lo pkoog leñ lidzy Dios. Kyëkiy meñ nii nche natiemp.

52 '¡Chooksye lëë doy, maestre ley nii chuuñ xcheñ do xtiits Dios, aan xyeñdy tow, ni xlaady kaa to kyeñ meño!

53 Tsiñee lëë Jesús lox kwnee kchë ngo, lëë maestre ley ni lëë xaa fariseo blëë. Aan ndaly nii kwnabtiits xaa lo Jesús par kisyeedy xaa xaa. 54 Nladzy xaa nyuuñ knee xaa Jesús tu tiits nii nchilo nguëëkiy xaa Jesús.

12

Lëë Jesús xñee nii chilody jkyeetsy cos

1 Mentre gaa lëë meñ ptyopbe, lika xtyaagw meñ. Tsigo lëë Jesús kwnee klo lo xpëëdscuel, chëb xaa:

—Kol kap cuent nii kakty to sinak xaa fariseo, por chuuñtsyeydy xaa nii xñee xaa. 2 Por nody ni tu cos ngueetsy nii kchukëdy, ni nody ni tu cos nii chak tsilaan nii kak ndoondy. 3 Singo gak kchë nii kwnee do lo

nguey, lëëw kñee meñ xña lo xbini ngbidz. Nikle gaa kchë nii kwnee tsilaan do worñee nyoogw yu, lëë meñ tsëp kik lidzy aan lëëw kuptsyë meñ.

Cho no nii ktsyeb meñ (Mt. 10:28-31)

4 'Ktsyebty to xaa nii chuty, por tsiñee lox kuty xaa lëë do chilodre pe kuñ xaa lëë do. 5 Sink kol ktsyeb xaa nii schilo kuty lëë do ni schilo kxaal lëë do linfiern. Xaa go kol ktsyeb.

6 '¿Pe lëdy xaktyee chop centab nayak non kaay mguiñ wiñ?, aan ni tu ma xnitylasty Dios. 7 Lëë lëë do axte kits kik to ngab lo Dios. Por ngo, ktsyebty to, por mastre non do lo mguiñ.

Meñ nii xchoo xfavor Crist (Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 'Nli xñen nii kchë meñ nii kchoo xfavoraa lo kislyu re schon xfavor meñ go tsi lëë meñ go klyañche lo xangly Dios. 9 Per lëë meñ nii kchoody xfavoraa lo kislyu re, ni naa kchoody xfavor meñ go lo xangly Dios.

10 'Axte meñ nii ko falt lo mguiy nii pxaal Dios kuñ Dios perdón, per kuñdy xaa perdón meñ nii ko falt lo Kyalbini Ntson.

11 'Tsiñee lëë meñ tsini lëë do leñ ktoo ni tsikso lëë do lo xaa xñabey par jkëëkiy meñ do, pe tsinidy kik to nii dyon xa kñee do o pe këëb kaa to. 12 Por tsiñee tsitsib kñee do, lëë Kyalbini Ntson kñë pe cos këb to.

Xcuent tu rikw

13 Tsigo lëë tu xaa nii no lady meñ chëb lo Jesús:

—Maestre, kudzy lo betsyaa nii kuuñ grol xaa nii psaan pxosyaa loo noo.

14 Lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Cho në lool nii xtisyaa o xaa nii gaa chuuñ grol cos nakaa?

15 Lëë gak Jesús chëb:

—Kol kap cuent. Kak kpiñdy to, por syoobty no kislyu re parñee tsyaap no tubtsoon cos.

16 Loxsye ngo lëë xaa pso cuent re, chëb xaa:

—Kwyo tu rikw nii singootyee kok xkwaa, 17 aan nladzy rikw: "¿Xa kuñaa? Kindy pa kotseyaa nii ptyop lo xkwaan." 18 Aan lëë gak rikw chëb: "Nanaa xa kuñaa. Lëën ktsily yu nii chotsey nii xtyop lo xkwaan, aan lëën ksa stu nii mastre ngol, parñee kotseyaa kchë nii ptyop lo xkwaan ni kchë nii chaapaa leeñgo. 19 Loxsye ngo misme naa këp lon: Biño gaanoo. Pxiladzy ni ble, por skaa kchë nii chapoo par kaawoo ni kil ndaly iz." 20 Per lëë Dios chëb: "Natsypee ngueyoo. Na kyool kazh lëël kety. Aan ¿cho kyaani kchë nii ngotseyoo?" 21 Singo xtsyool meñ nii xtop cos lo kislyu re, per lëë lo Dios, ni tu pe chapty meñ go.

Chantsi Dios xiñ (Mt. 6:25-34)

22 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Lëën xñe kchë nrii lo do parñee tsody to kyalnë nii dyon pe kaw do par kpañ do, ni tsody to kyalnë nii dyon pe kakw to. 23 Por mastre non kyalmbañ lo nii ktyaaw, ni mastre non xcuerp no lo ladx. 24 Kol kan myak gaanoo. Chandy ma, ni xlaapty ma, ni xkotseydy ma nii ktyaaw, per lëë Dios xyaan ma. Aan ¡mastre non do lo ma! 25 Nikxe xaapre gaa tsoxko do, per ni tu wor chilody kiskool do lo tse nii no kpañ do. 26 Deel ni ngo chilody to kuuñtsyey do, ¿penak nii choxko do por cos nii jkiiñ do?

27 'Kol kuy gaanoo xa xroob kyoo aan xkyëdyo tsiiñ ni xkibtyo ladx. Aan ni rey Salomón kokwty tu ladx ntson nii ntson si ntsono. 28 Deelñee Dios tsigo busy xkakw xab kchë kizhyë nii no tañ aan xlyëdyak lëëw chek lo ki, ¿penak nii xnilasty to nii lëë Dios jkakw xab to? 29 Por ngo, kteenëdy to nii dyon pe kaw do o ki gaa to. 30 Kchësy cos re no meñ nii xnilasty Dios kyalnë, per lëë lëë do nanle Tat Tios nii sob kpaa pe cos chak falt lo do. 31 Kol kuuñtsyey nii xñabey Dios tsiin kxaal xaa kchë nii jkiiñ do.

No nii kto meñ xcheñ (Mt. 6:19-21)

32 'Ktsyebty to, por nikxe ndalydy
to, lëë Tat Tios bneetsy tiits nii wi do
kñabey. 33 Kol kto kchësy nii chap to,
ni kol kteedyo lo meñ nii no lyaadzy,
aan kol kweek mbës ngoch nii koxty,
por ndaly nii jkaa do kpaa, aan kindy
nkwxog siko ni kindy ngbaan. 34 Por
laañee no nii chap to siko xyo styoo
do.

Dichos mos nii xkwena

35 'List kol kwe, kol kakw xab to,
ni kol jkëë xbini do. 36 Kol kwe
si xkwe mos nii këmbës patrón nii
si lo tu kyalwtsiilña, parñee siikñee
kseetsy patrón chu yu, lëë mos kxa-
lyo. 37 Dichos mos nii nixna tsiñee
lëë patrón kpikche, por nli xñen nii
lëë patrón këb lo xaa: "Kwsob lo
mezh", aan lëë patrón kyë nii kaw
xaa. 38 Dichos mos nii nixna nikxe kt-
siñ patrón wrol kyool o wor tempran
gaa. 39 Ni nli gaa xñen nii deelñee
kyeñ tu xpixwan yu pa wor tsi ng-
baan lidzy xaa, klaady xaa sëëb xaa.
40 Singo gak, lëë do, ligier kol kak,
por lëë mguiy nii pxaal Dios kiid mer
worñee pe sidy kik to.

Mos nii xsoob tiits ni mos nii xsoob-tyo
(Mt. 24:45-51)

41 Tsigo lëë Pedre kwnabtiits lo
Jesús chëb:

—¿Pe nonsy loo noo psool cuent re
ote wi lo kchësy meño yak?

42 Lëë Jesús chëb:

—¿Cho xsaan patrón lidzy dyon
tsiñee lëë xaa xchoo? ¿Pe lëdy nayak
xsaan xaa tu mos nii xsoob tiits
parñee kyaan mos ko kchë meñ nii
xkyë tsiiñ lo xaa? 43 Dichos mos nii
xyaani lidzy xpatrón deelñee tsiñee
kpikche patrón, kan xaa nii lëë mos
ko beeñtsyey kchë nii kwnabey xaa.
44 Nli xñen, nii lëë patrón këb lo
xaa: "Kop cuidad kchësy nii chaa-
paa." 45 Per deelñee mal mos ko ni
nan xaa nii xtse si xpatrón xaa, lëë
xaa ksaksi kchë meñ nii xkyë tsiiñ
lo xpatrón xaa, ni lëë xaa tso wagw
ni lëë xaa kyë kunip. 46 Per mer tse
nii pe sinidy kik xaa, lëë xpatrón xaa
ktsiñ, aan lëë patrón ksaksi xaa sinak
xsaksi patrón kchë mos nii xsoobty
tiits.

47 'Deelñee nan mos pe cos chak-
ladzy patrón, aan xsoobty mos tiits,
ndaly golp jkaa mos. 48 Per deelñee
nandy mos pe cos chakladzy patrón
aan ko mos falt, xisy golp jkaa mos.
Por deelñee ndaly nii byaani meñ,
ndaly nii kak wnab lo meñ. Deelñee
ndaly gaa cos nan meñ, ndaly nii no
kuuñtsyey meñ.

Lëë Jesús chuñ meñ chop tiiy
(Mt. 10:34-36)

49 'Lëën syely kuñ kyalxtisy lo
kislyu. Nak nii kuuñtsyeyaa sinak
tsiñee chek ki, ni ¡xsyaak gaan naaty
tsek kaa kislyu! 50 No nii teedyaa
lo tu kyalnë dox, aan ¡mban xtee
styoon nii lëën ktsyool kyalnë go!
51 Këbty to tsaaplaa syelyaa lo kislyu
re parñee tsodre tily. Lëdyo gon, sink
lëën syelyni tily. 52 Por destye natse,
deelñee no kaay meñ tu yu, lëë meñ
kak chop tiiy. Tublad tso tson meñ,
lëë stublad tso chop meñ. 53 Lëë
mëëdpkiy ktilyni pxosy, ni lëë mëëd
kwnaa ktilyni xñaa, ni lëë nkwxizh
ktilyni xñaatsaap.

Lëë Jesús chak ntseeb lo meñ
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

54 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ:

—Tsiñee chan do nii lëë xkey no nëz
laa chaasy ngbidz, xñee do lëë kyo
kyab, aan nli gaa xyabo. 55 Singo gak
tsiñee xpi me nëz kyety xñee do lëë
naay kak, aan nli gaa chako. 56 ¡Nguey
do! Deelñee xyeñ do xa chak leñ
kpaa tsiñee lëë kyo kyab, ni xyeñ do
xa chak lo kislyu tsiñee lëë naay kak,
¿penak nii xyeñdy to xa nak kchë cos
nii noyak natiemp?

Ptee nii kwnee lo meñ nii xlëë lool
(Mt. 5:25-26)

57 '¿Penak nii xyeñdy to pe cos
nonguial kuuñtsyey do? 58 Deelñee
xkëëkiy tu xaa lëë do aan chakladzy
xaa tsikso xaa lëë do lo xtisy, kol nee
lo xaa lëë ka bii xteedyo tiits. Por
deelñee kyab to ña xtisy, lëë xtisy këb
lo mayor: "Kol ko xaa gue skiib", aan

lëë xaa ko lëë do skiib. 59 Aan xsobaa
nii kchoodyoo skiib axte nii kizhoo
lal nii kñab xaa lool.

13

Lëë meñ nii ktikchedy styoo lo Dios kety

1 Misme tse go lëë bla xaa kukan
Jesús aan lëë xaa bitiits nii lëë Pilat
beety bla meñ Galilea aan lëë xaa
pkots xcheñ meñ go xcheñ ma nii
kwlokon xaa. 2 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nladzy to nayak nii ptsyool xaa
go ngo porñee mastre no xtol xaa que
xtol xaa xtañ xaa. 3 Lëdyo gon. Ni
lëën xñe kaazhkaa lo do nii deelñee
kpikchedy styoo do lo Dios, wi do
kety. 4 ¿Ni pe nladzy to nii mastre
no xtol ksa tsiimtson xaa nii byab yu
ngol nii lë Siloé lady que xtol kchësy
meñ nii no Jerusalén? 5 Lëdyo gon. Ni
lëën xñe kaazhkaa lo do nii deelñee
kpikchedy styoo do lo Dios, wi do
kety.

Xcuent yag yegw nii xkyëdy nex

6 Lëë Jesús bitiits nrii lo meñ, chëb
xaa:
—Tu xaa name sob tub xan yag
yegw lady xyag uv xaa, aan lëë xaa
kukuy dyon pe kë yegw low, aan ni
tu yegw ptsyoldy xaa. 7 Tsigo lëë xaa
chëb lo xaa nii xkyënap kchë xyag uv
xaa: “Buy gaanoo, lëëw kak tson iz
nii xyely kyubaa yegw lo yag re, per
lo ksa iz ko ni tu xnexo karty kawaa.
Pchugo masy, por xaktyee xlyëw lo
kwaa.” 8 Per lëë xaa nii xkyënap
kwaa kwëb chëb: “Xey, psaansyew na
iz. Lëën ksoly xano ni lëën ko pyëëb
xano, 9 tsiin tsaaplaa skyë nex low
singo. Aan deelñee kyëdyo, mansye
kchugloo.”

Lëë Jesús beeñ kyak tu kwnaa

10 Tu tse nii xiladzy meñ Israel
lo tsiiñ lëë Jesús beeñ kseedy meñ
leñ ktoo. 11 Aan lady kchësy meñ
no tu kwnaa nii kwlox tsiimtson
iz xsyaknë. Tu kyalbini mal beeñ
me chop xkwaa, aan pchilodre nyak
tubli me. 12 Tsiñee lëë Jesús kon me,
lëë xaa kwtsyetsy me aan lëë xaa
chëb:
—Kwnaa, lëël byak, xsyaknëdroo.
13 Tsigo lëë xaa pxob ña xaa lady
me, aan wor go kazh lëë me byak
tubli, aan lëë me bislo biily me lay lo
Dios. 14 Per lëë xaa nii xñabey leñ ktoo
blëë, porñee beeñ kyak Jesús me tse
nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ, aan lëë
xaa chëb lo meñ:
—Xoop kpidz nonguial kak tsiiñ.
Kol të leñ tse go par kak to rmedy,
kiijty to tse nii chakty tsiiñ.
15 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Mal do. ¿Pe chinidy to xyosy to
kunis nayak o xburr gaa to nikxe
chakty tsiiñ? 16 Lëë kwnaa re gon
lo xtiiy Abraham sëëd me, aan kok
tsiimtson iz nii nguëëtuu xaatox me lo
kyalkits re. ¿Pe nonguialdy nayak laa
me nikxe tse nii chakty tsiiñ nak?
17 Tsiñee lëë Jesús chëb ngo, lëë xaa
nii xlëë lo xaa pteladzy, per kchësy
meñ ble kon kyalntson nii beeñtsyey
xaa.

Xa nak laañee xñabey Dios (Mt. 13:31-33; Mr. 4:30-32)

18 Lëë gak Jesús chëb:
—¿Pe cos nak sinak laañee xñabey
Dios dyon, ni pe cos chak si chako?
19 Nako gon sinak tu medzy martas
nii chan meñ lo kwaa aan tsiñee lëëw
chak lal tu yag, lëë mguiñ xko xip-
choos loo go.
20 Lëë gak Jesús chëb:
—¿Pe cos nak sinak laañee xñabey
Dios dyon? 21 Nako gon sinak levadur
nii xkëë kwnaa tson lmud riñ par
tsobe kchësy kobyi.

Puert nya (Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Worñee lëë Jesús no nëz si xaa
Jerusalén, beeñ kseedy xaa meñ
kyedzy ni tañ nii kwtedy xaa. 23 Aan
lëë tu xaa kwnabtiits lo xaa chëb:
—Xey, ¿ndalydy meñ lë xtyelaa lo
tol?
Lëë Jesús chëb:
24 —Kol ktee nii sëëb to laañee
xñabey Dios, por nako sinak tu puert
nya aan ndaly meñ kakladzy sëëb,
per kchilodyo. 25 Loxsye ksuugw
xpixwan yu puert, deelñee kyaan do
ley lëë do këb: “Xey, pxaly chu yu

syëëb noo.” Per lëë xaa kñë lo do: “Nandyaa cho xaa do.” 26 Tsigo lëë do këb: “Ptyaawni noo ni ptyowni noo lii, ni beeñ kseedyoo meñ nëz laa no noo.” 27 Per lëë xaa kyëb kñë xaa: “Lëën niyle nii nandyaa cho xaa do. Kol kyey por ngoptol do.” 28 Tsigo lëë do koon ni lëë do kaw lay do tsiñee kan do nii lëë Abraham ni lëë Isaac ni lëë Jacob ni lëë kchësy profet ncheno laañee xñabey Dios, aan lëë do byaan ley. 29 Por ndaly meñ nii nche tyub lo kislyu sob kaw laañee xñabey Dios. 30 Tsiñee lëë tse go tsitsib ndaly xaa nii nyats chak nina kyablyu parñee ktaan xaa nii mban nina.

Lëë Jesús xteenë por meñ Jerusalén (Mt. 23:37-39)

31 Loxsye ngo lëë bla xaa fariseo ptsiñ, aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—Bi nu, porque lëë Herodes chakladzy kuty lii.

32 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol tsi aan kol këb lo mëz wnee xuuy go: “Natsesy ni kxesy kwin kyalbini mal ni kuuñ kyakaa meñ xsyaknë, widzy lëën kyal.” 33 Per no nii ktsiñaa laañee san natse, kxe ni widzy. Por ni tu profet chilody kety deelñee sody xaa Jerusalén.

34 ’¡Chooksye lëë doy nii no do Jerusalén! ¿Penak nii chuty to profet ni penak nii xlaal kyo do xaa nii xaal Dios lo do? ¡Ndaly vuelt kokladzyaa ndopaa to sinak xtop nguidy xoob xiñ leñ xikw, per kwnëdy to! 35 Lëë na lëë xkyedzy to kyaanladzy. Ni kpikchedre kan do naa axte tse nii lëë do këb: “Skizh Dios, xaatke buen xaa nii pxaal xaa.”

14

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii xchooki

1 Tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ lëë Jesús kwey wagw lidzy tu xaa nii xñabey lo meñ fariseo, aan lëë stubla xaa fariseo bleetsy xaa. 2 Siko lëë Jesús kon tu xaa xsyaknë nii xchooki. 3 Lëë Jesús kwnabtiits lo maestre ley ni lo xaa fariseo chëb:

—¿Pe nonguial dyon kak tu xaa xsyaknë rmedy tse nii chakty tsiiñ ote nonguialdyo yak?

4 Per ni tu xaa kwneedy. Tsigo lëë Jesús kwseñ xaa xsyaknë go aan loxsye beeñ kyak xaa xaa, lëë xaa chëb: “Byey.” 5 Ni lëë xaa chëb lo meñ fariseo:

—Deelñee kyab tu xiñ do o tu xyosy kaa to leñ tu kyeech nxity, ¿pe kwiidy to xaa nayak ni pe kwiidy to ma nikxe chakty tsiiñ tse go?

6 Aan ni tu xaa pchilody pe nyëb.

Meñ nii chi lo tu kyalwtsiilña

7 Tsiñee kon Jesús nii kchësy xaa nii koktsyetsy xkwe yagxily nii xsyob xaa non, lëë xaa ptee tu consef lo meñ chëb xaa:

8 —Tsiñee tsi do laañee chak tu kyalwtsiilña, sobty to laañee xsyob xaa non, por toontlaa tsi stu xaa nii mastre non lo do. 9 Aan kñë xaa nii kwtsyetsy lëë do: “Pte xlugaaroo lo xaa re.” Tsigo lëë xkyalto do kchoo por lëë do tsisob axte lultime bankw. 10 Masy tsiñee tsi do lo tu lni, kol sob axte lultime bankw parñee tsiñee kan xaa nii kwtsyetsy lëë do to, kñë xaa: “Penak nii soboo ske. Tësoboo axte klaa.” Singo mod xña lo kchësy meñ lëë do klisklaa xaa. 11 Porque kchësy xaa nii xalyga chak nyaa kyablyu aan lëë xaa mban kyak klaa.

12 Lëë gak Jesús chëb lo xaa nii kwtsyetsy xaa:

—Tsiñee kuuñlool tu siily o tu xtsee gaa, kwëstyoo xamiigwoo, ni betsyoo, ni meñ liidzyoo, ni meñ rikw nii no kex chiliidzyoo, por toontlaa kwetsyak xaa lii aan singo mod lëë xaa ktikche favor nii beeñtsyeyoo. 13 Masy tsiñee kuñoo tu lni, kwtsyetsy kchë meñ prob, ni meñ nii chilody së, ni meñ nii chandy. 14 Por chilody ktikche meñ go kyalnsaak ko lool, per lëë Dios kuuñ kle lii ni lëë xaa ktikche favor go lool tse nii lëë xaa kuuñ kpañ meñ kuty nii beeñtsyey kyalbuen.

Xcuent xaa nii beeñlo tu niskwaan

15 Loxsye biñ meñ ngo, lëë tu xaa nii wi sob lo mezh chëb lo Jesús:

—Dichos meñ nii chaw laañee xñabey Dios.

16 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Tu xaa name beeñlo xaa tu niskwaan aan ndaly lo meñ chëb xaa nii tsi meñ wagw. 17 Tsiñee lëë xwor wagw kol, lëë xaa pxaal xmos xaa kukëb lo meñ nii koktsyetsy: “Kol të por lëë niskwaan lox koklo.” 18 Per xaal xaal nii chëb meñ parñee tsidy meñ. Klosy lo tu xaa nii kwey mos chëb: “Lëën kal lox kwxi tublë lyu, aan no nii kakuyaa loo go. Chilody kan.” 19 Lëë stu xaa chëb: “Lëën kwxi kaay nëz yosy aan lëën kakuñ ma preb. Chilody kan.” 20 Lëë stu xaa chëb: “Lëën kal ptsiilña. Chilody kan.” 21 Tsiñee lëë mos bikche, lëë xaa chëb kchë nii chëb meñ, aan lëë xaa nii pxaal xaa blëë. Tsigo lëë xaa chëb lo xmos xaa: “Sinusy kwey kchë nëz yu ni nëzniy nii no leñ kyedzy, aan tëni kchë meñ prob, kchë meñ nii chilody së, ni meñ ciegw.” 22 Blyëëdyako, lëë mos chëb: “Xey, lëën beeñtsyey nii kwnabeyoo naa, aan lëë lugar bii no.” 23 Tsigo lëë xaa chëb lo mos: “Kwey nëz nii xchoo chu kyedzy ni kwey kchë skiñ kwraly, aan tëni xoo stubla meñ parñee kyaktsë lidzyaa. 24 Por ni tu meñ nii kwtsyetsyaa klo kawdy niskwaan nii beeñloon.”

Meñ nii chakladzy kak xpëëdscuel Jesús

25 Ndaly meñ kunal Jesús aan lëë xaa byoogw chëb xaa:

26 —Deelñee no tu xaa nii sëëdnal naa aan mastre xkëstyoo xaa pxosy xaa que naa o mastre gaa xkëstyoo xaa xñaa xaa, tsiil xaa, xiñ xaa, betsy xaa ni psyañ xaa, o xkëstyoo gaa xaa lëë xaa, chilody kak xaa xpëëdscuelaa. 27 Ni chiloody kaa kak meñ xpëëdscuelaa deelñee tejty meñ lo kyalnë ni deelñee kiidnaldy meñ naa. 28 Deelñee no tu do chakladzy ksaa tu yu ngol, ¿pe xsyobty to nayak kwii do cuent parñee kan do dyon pe slëb to ksaalo dow? 29 Por deelñee xaktyee kyeeñ do cimient, aan lëbty to ksaalo dow, kchësy meñ nii kano kxidzyni lëë do, 30 këb meñ: “Lëë xaa re bislo nsaa lidzy, per kwlëbty xaa nsaalo xaaw.” 31 O deelñee gaa no tu rey nii tsiktily contre stu rey, ¿pe xsyobty xaa nayak kwii xaa cuent parñee kan xaa dyon pe slëb tsii mily soldad nii chap xaa ktily contre kaly mily xsoldad stu rey? 32 Aan deelñee kyeñ xaa nii lëbty xsoldad xaa, bii sitre sëëd stu rey, lëë xaa kxaal xaa nii tsikëb: “Masy kwës tily.” 33 Singo tsigo busy, deelñee ksaandy to kchë nii chap to, chilody kak to xpëëdscuelaa.

Tsiñee nxiytre sedy (Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34 ’Buen sedy. Per deelñee ksaan sedy xinxiyo, ¿xa kyak nxiyo stub? 35 Lëëw ksyëëb porñee ni par lyu ni par pyëëb xkiiñdyo. Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag.

15

Xcuent xaa nii xtsil xpëkwxiily (Mt. 18:10-14)

1 Lëë xaa nii xtop tumi nii xyey Roma ni lëë stubla xaa ngoptol big par jkëëtyag xaa xtiits Jesús. 2 Por ngo lëë xaa fariseo ni lëë maestre ley kwneenë Jesús, chëb xaa:

—Xtsiil lsa xaa gue meñ ngoptol ni chaw xaa ksa xaa meñ go.

3 Tsigo lëë Jesús pso tu cuent lo meñ chëb xaa:

4 —Deelñee chap to tu kyoow mëkwxiily dyon, aan xnity to tu ma, ¿pe xsaandy to stap kalyptsiipkee ma nii kwnijty tañ nayak, aan chikyub to ma nii kwnity, axte nii xtsil do ma? 5 Aan tsiñee lëë ma xtsil do, xle do xob to ma chu yañ do, 6 aan tsiñee lëë do xtsiñ lidzy to, xtop to kchë xamigw to ni kchë meñ nii no kexka chilidzy to, aan xñee do: “Kol kle lon, por lëën ptsil mëkwxiily nii kwnity.” 7 Nli xñen nii mastre kak wle kpaa por tu meñ ngoptol nii ktikche styoo lo Dios que por tapkalyptsiipkee meñ buen nii xkiiñdy ktikche styoo lo Dios.

Xcuent kwnaa nii xtsil xcentab

8 ’Kol tsoo kso no xcuent tu kwnaa nii chap tsii pes plat, aan xnity me

tuwo. ¿Pe xkëëdy me bini nayak ni pe xloobty me yu ni pe xkyëkyubty mew axte nii xtsil mew? 9 Aan tsiñee lëëw xtsil me, xtop me kchë xamigw me ni meñ nii no kexka chilidzy me, aan xñee me: "Kol kle lon, porque lëën ptsil pes plat nii bnityaa." 10 Nli xñen nii singo gak xle kchë angly nii no kpaa tsiñee xtikche tu xaa ngoptol styoo lo Dios.

Xcuent xaa nii beeñ perdón xiñgan

11 Lëë gak Jesús bitiits nrii lo meñ, chëb xaa:

—Tu xaa name chap xaa chop xaa wiñ, 12 aan lëë xaa nii mastre nyab chëb lo pxosy: "Pa, neetsy kchë nii xyalaa." Tsigo lëë pxosy xaa kwtiisy kchë nii chap. 13 Kok xtsedyako lëë xaa nii mastre nyab pto kchësy nii pchal, aan con tumi go lëë xaa si stu tañ nii sit. Siko pxiñ xaa kchë xtumi xaa laañee xkaatyee. 14 Per tsiñee lëë xaa lox pxiñ xtumi xaa, lëë kpiñ kwyo tañ go, aan lëë xaa kwte kpiñ. 15 Tsigo lëë xaa kunab tsiiñ lo tu xaa nii no tañ go, aan lëë xaa go pxaal xaa lo kwaa kukap xaa ngutsy. 16 Ptee gan xaa nyaw xaa nii chaw ngutsy, per ni tu cho pteejtyo. 17 Lëë lultime nladzy xaa: "¡Blaktre gaa meñ nii kë xtsiiñ pxosyaa na axte xyely chaw, lëë naa na noteedy kpiñ nu! 18 Lëën kya lidzy pxosyaa, aan këpaa: Papá, kwlon falt lool ni lo Dios. 19 Nonguialtre kakaa xiñoo. Beeñ cuent nii sinak tu xmoosoo nakaa." 20 Loxsye ngo lëë xaa pkaa nëz, lëë xaa sey lidzy pxosy xaa.

'Bii sitre siid xaa tsiñee lëë pxosy xaa kon xaa, aan lëë pxosy xaa pkëstyoo xaa. Lëë xaa kwloo corr kuktsiil nëz xaa xiñ xaa, aan lëë xaa kwteetsy xaa, ni lëë xaa taw pxit kwesy xaa. 21 Tsigo lëë xiñ xaa chëb: "Papá, kwlon falt lo Dios ni lool. Nonguialtre kakaa xiñoo." 22 Per lëë pxosy xaa chëb lo xmos: "Sinusy kol kwii ladx buen jkakw to xaa, kol ko tu nily ña xaa, ni kol jkëë lab xaa. 23 Kol tëni tu becerr nii xro aan kol kuty ma, por ¡lëë no tyaaw ni lëë no kuuñ lni! 24 Por nladzyaa te kuty xiñaa, per kujty xaa. Kwnity xaa, per lëë xaa ptsil." Aan lëë lni bislo.

25 'Mentre lëë stu xiñgan xaa nii nak xaa kol këno tañ. Tsiñee lëë xaa bikche, lëë xaa biñ ti ni lëë xaa kon nii lëë wyëë kayak. 26 Lëë xaa kwtsyetsy tu mos, aan lëë xaa kwnabtiits pe cos chak. 27 Tsigo lëë mos chëb: "Lëë betsyoo blañ, aan lëë pxoosyoo kwnabey kuty becerr xro, porñee mbëë blañ xaa ni ndaan xaa." 28 Per lëë betsy kol xaa blëë, aan kwnëdy xaa nyo xaa yu. Por ngo lëë pxosy xaa pchoo kwnee lo xaa. 29 Tsigo lëë xaa chëb lo pxosy xaa: "Nanoo gon blaktre iz nojkiiñaa lool ni nanoo nii tugak xsobaa xtiitsoo, aan ni tu chiv wiñ karty kneetsyoo par kawnin xamigwaa. 30 Lëë nana nii blañ xiñoo nii kukxiñ xtumil lo kwnaa nii xkwe pal nëz, lëël chuty becerr xro par lëë xaa." 31 Tsigo lëë pxosy xaa kwëb chëb: "Xiñ, lii tugak so lon, ni kchësy kaa nii chaapaa xcheñoo nako. 32 Per no nii kuuñ no lni ni kle no, por lëë betsyoo nii kwxaak no kuty bikche. Kwnity xaa, per lëë xaa ptsil lo no."

16

Xcuent mos nyaani

1 Lëë Jesús bitiits nrii lo xpëëdscuel, chëb xaa:

—Tu xaa rikw name kop xaa tu mos, aan lëë meñ kuni tiits lo xaa nii lëë mos ko no kxiñ xtumi xaa. 2 Tsigo lëë patrón kwtsyetsy mos ko, aan lëë xaa chëb lo xaa: "¿Pe nli kchë nii këjkëëkiy meñoo dyon? Bneetsy cuent dyon xa si lo xtsiiñoo, porque chilodre kyëël tsiiñ lon." 3 Tsigo nladzy mos ko: "¿Pe kuñaa na busy na nii lëë xpatrónaa kwii naa lo tsiiñ? Nodyaa fuersy par kyën tsiiñ tañ, aan xteladzyaa kñabaa limosn. 4 Nanaa xa kuñaa parñee tso cho lidzy ktsiiñaa tsiñee lëë xpatrónaa kwii naa lo tsiiñ." 5 Tsigo lëë xaa kwtsyetsy tuga tuga meñ nii nsëëb lo xpatrón xaa. Klosy lo tu xaa nii ptsiñ chëb xaa: "¿Palal nsëëboo lo xpatrónaa?" 6 Lëë xaa go

kwëb chëb: “Nsëbaa tu kyoow barrily aceit.” Tsigo lëë mos nii sinoy cuent chëb: “Naa xpagareel aan pkëë stuwo nii xaktyee choowptsii barrily aceit nsëëboo.” 7 Loxsye ngo lëë xaa kwnabtiits lo stu xaa, chëb xaa: “Liik, ¿palal nsëëboo?” Lëë xaa go kwëb: “Nsëbaa tu kyoow lmud xobxtily.” Tsigo lëë mos chëb: “Naa xpagareel aan pkëë stuwo nii xaktyee tapkaly lmud xobxtily nsëëboo.” 8 Psee patrón kon nii singootyee nyaani mos mal go. Nli xñen nii mastre nan meñ nii xyuumbeydy Dios xa nak cos nii chak lo kislyu re que meñ nii xyuumbey Dios.

9 ’Kol kiisy kchë nii chap to lo kislyu re parñee kap to amigw, parñee tso cho kneetsy laañee kwës to kpaa tsiñee lëë kchë nii chap to lox.

10 ’Kchë xaa nii chap cuidad cos nikxe ndalydyo, sap cuidad xaa cos ndaly, per lëë xaa ni chap cuidajty cos xisy, xa kap cuidad xaa cos ndaly. 11 Deelñee chap cuidajty to cos nii no lo kislyu re, ¿cho lë nii knee cos nii nli non lo do? 12 Aan deelñee chap cuidajty to xcheñ meñ, ¿cho lë nii kneetsy nii jkaa do?

13 ’Ni tu cho chilody kyë tsiiñ chop lo patrón. Por neñdy slëë xaa lo tu xaa, lëë lo stu xaa kle xaa. O neñdy kaa ngui kuñ xaa xtsiiñ tu xpatrón xaa, aan ksaldy xaa stu xaa. Por ngo chilody ksoob to xtiits Dios deelñee tumi tugak sini kik to.

14 Pxidzy xaa fariseo nii tir xyo tumi styoo biñ nii kwnee Jesús. 15 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Chakladzy to nii këb meñ nii buen do, per nan Dios pe cos xsya styoo do. Por kchësy nii xsyak meñ non pa nondyo lo Dios.

Xley Moisés ni xkyalwnabey Dios

16 ’Lëë xley Moisés ni lëë kchë profet bluuy xtiits Dios axte tse nii lëë Juan biid. Destye tse go lëë meñ xkëëtyag xa nak laañee xñabey Dios aan xoo xsyëëb meñ siko.

17 ’Ni tu letre nii kë lo ley kyaanlasty. Kchësyo kak cumplir. Por nli xñen nii masy ngandy nitylo kislyu ni nitylo kpaa que nii kyaanladzy ley.

Kyalwsëëb tsiil (Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 ’Deelñee klaa tu xaapkiy tsiil, aan ktsiilña xaa stu kwnaa, tol chuñ xaa. Singo gak xaa nii ktsiilña tu kwnaa nii psëëb tsiil le, tol chuñ xaa.

Rikw ni Lázaro

19 ’Tu rikw name nonsyke ladx non ni ladx ngui chakw xaa, aan ksatyee tse chuñ xaa lni. 20 Kwyo gak tu prob nii pcholë Lázaro. Xyodz lady xaa aan chisob xaa nëb lo lyu chilidzy rikw. 21 Kokladzy prob re nyëly con cos nii xlyaal leñ xmezh rikw. Aan axte mëkw big kwlee lady xaa laañee xyodz. 22 Lëë tu tse lëë prob kuty, aan lëë angly kukni xaa laañee no Abraham kpaa. Lëë rikw kutyak, aan lëë xaa pkyeetsy. 23 Aan mentre lëë rikw no te mban laañee xyey meñ nii chety, lëë xaa blis lo xaa aan lëë xaa kon nii lëë Lázaro so lo Abraham. 24 Tsigo lëë xaa kwchuptsyë, chëb xaa: “Tat Abraham, pkëstyoo naa. Pxaal Lázaro tsijkadz xaa punt xkweñ lo nis aan kiid ksalyu xaa lo ludzyaa, porque tir mban no teedyaa lo ki re.” 25 Per lëë Abraham kwëb chëb: “Xiñ, psaladzy gaanoo nii mbëë kwtedyoo lo kislyu, lëë Lázaro mban kwtedy xaa. Lëë na mbëë notedy xaa nu, lëë lii mban notedyoo. 26 Ni chilody gaaw, por tir ngol yoo nii kë groltyee, aan chilody kiid meñ nii no nu ske, ni meñ nii no gaa ske chilody kiid nu.” 27 Tsigo lëë rikw chëb: “Xñabaa lool tsigo busy, Tat Abraham, nii kxaaloo Lázaro lidzy pxosyaa, 28 parñee kñee xaa lo kaay betsyaa nii byaan tsiin kiijty xaa laañee sinriityee mban noteedyaa.” 29 Tsigo lëë Abraham chëb: “Lëë nii pkëë Moisés ni pkëë kchë profet byaanle. ¡Ksal xaa kchë ngo!” 30 “Ksaldy xaaw”, chëb rikw, “per deelñee kyaklo tu xaa nii kutyle lo xaa, spikche styoo xaa lo Dios.” 31 Lëë Abraham chëb: “Deelñee chaklasty xaa ksal xaa xley Moisés ni kchë

nii pkëë profet, nikxe kpañ tu meñ kuty, kpikchedy styoo xaa.”

17

Xaa nii xsyaab meñ lo tol (Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

1 Lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Tugak ktee tiits nii kyab meñ lo tol, per ¡brobsye xaa nii ksyaab meñ lo tol! 2 Masy buen kxituu tu kyomoliñ yañ xaa aan tsikchon meñ xaa lo nistoo que nii kuñ xaa xtol meñ nii xniladzy xtitsaa. 3 Kol kap cuent.

’Deelñee ko betsy to falt lo do, kol nee lo xaa, aan deelñee kpikche styoo xaa, kol kuñ xaa perdón. 4 Nikxe ko xaa falt lo do kadzy vuelt tu kpidz, deelñee ksa kadzy vuelt ko kiid në xaa lo do: “Kpikchedraa kon falt lool”, no nii kuñ do xaa perdón.

Nii schilo kuuñtsyey meñ nii xniladzy

5 Lëë apostle chëb lo Jesús:

—Chakladzy noo nii mastre kniladzy noo Dios.

6 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Deelñee niladzy to Dios, xisy wiñak, nikxe nyak xkyalwniladzy to lalak tu medzy martas, nchilo nyëb to lo yag re: “Bichee nu aan kusob lo nistoo”, aan lëë yag nsoob xtiits to.

Nii nonguial kuuñtsyey mos

7 ’Deelñee chap to tu mos nii chikon o chikap kaa ma, ¿pe xñee do lo xaa nayak tsiñee xpikche xaa: “Kwte të soboo kaawoo”? 8 Lëdyo gon, sink xñee do lo xaa: “Beeñlo tu xtseen ni kwtëë nii kawaa ni kin. Loxsye kawaa schilo soboo kaawoo ni kil.” 9 Aan ni skizh xteejty to lo mos nii beeñtsyey kchë nii kwnabey do. 10 Singo gak lëë do, tsiñee lox kuuñtsyey do kchë nii xñabey Dios to, no nii këb to: “Mos nii pa xkiiñdy nak no, por xaktyee nii pchilo lo no beeñtsyeey no. Beeñtsyeeytre no pe stu cos.”

Lëë Jesús chuuñ kyak tsii xaa xsyaknë

11 Lëë Jesús kwte laañee ntsiil meñ Samaria ni meñ Galilea worñee lëë xaa si Jerusalén, 12 aan lëë tsii xaa xsyaknë nii xyodz lady kuktsiilnëz Jesús kyedzy nii ptsiñ Jesús, per big kexty xaa, 13 sink lëë xaa kwchuptsyë, chëb xaa:

—¡Jesús, lii nii nakoo maestre, pkëstyoo lëë noo!

14 Tsiñee lëë Jesús kon ksa xaa go, lëë Jesús chëb:

—Kol tsi lo pxosy.

Aan nëz si xaa lëë xaa byak. 15 Tsiñee kon tu xaa xsyaknë go nii lë xaa byak, lëë xaa bikche xtee xaa skizh lo Dios. 16 Aan lëë xaa psoxib lo Jesús, axte pkiitsy kë xaa lyu par ktee xaa skizh ni lëëw na xaa Samaria nak xaa. 17 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe lëdy tsii xaa xsyaknë nawen byak? ¿Ko skee xaa? 18 ¿Nonsy xaa sit re nawen bikche ktee skizh lo Dios?

19 Lëë Jesús chëb lo xaa nii byak ko:

—Kuso aan byey. Por porñee bniladzyoo ngo nii lëël byak.

Xa kñabey Dios (Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Lëë xaa fariseo kwnabtiits lo Jesús pa wor klyañche xkyalwnabey Dios aan lëë Jesús chëb:

—Kiijty xkyalwnabey Dios parñee kan dow. 21 Ni tu cho kñëdy lo do: “Lëëw nrii”, o “Lëëw nrek kaa.” Por lëë xkyalwnabey Dios kwlañchel lo do.

22 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Sitsib tse nii lëë do kakladzy kan do mguiy nii pxaal Dios lo kislyu, aan kandy to xaa. 23 No meñ kñë lo do: “Lëë xaa so nu”, o “lëë gaa xaa so nek.” Per tsidy to ni tsinaldy to meñ go. 24 Porque sinak tsiñee nyoo xbëly yë nkwsiy tyub leñ kpaa, singo kak mguiy nii pxaal Dios tsiñee lëë xaa kiid stub. 25 Per no nii te kazh xaa kyalnë ni ksaldy meñ nii no natiemp xaa. 26 Sinak kok xtiemp Noé, singo gak kak tsiñee lëë mguiy nii pxaal Dios kiid stub. 27 Tiemp ko lyaadzy wagwsye ni lyaadzy nii kisy meñ kwyo meñ, ni kyalwtsiilñasy kuni kik meñ, axte tse nii lëë Noé byo leñ barkw, aan lëë kchësy meñ go kuty

lo kyo. 28 Singo gak kok xtiemp Lot:
lyaadzy wagwsye ni lyaadzy nii kisy
meñ kwyo meñ, ni wtosy ni wsisy
kuni kik meñ. Lyaadzy konsye ni
lyaadzy yusy kwyo meñ. 29 Per tsiñee
lëë Lot pchoo leñ kyedzy Sodoma, lëë
ki ni kyo lëë nii xsaay byab kpaa,
aan kchësy meñ go kuty. 30 Singo
kak tsiñee lëë mguiy nii pxaal Dios
kpikche.

31 'Tse go deelñee no cho do so kik
yu aan no xcheñ do leñ yu, kyejty
to par kwii dow. Deelñee no gaa to
so tañ, kpikchedy to kyey do lidzy
to. 32 Kol ksaladzy nii ptsyool tsiil
Lot. 33 Kchë xaa nii kakladzy kteelaa
xkyalmbañ kety. Per lëë xaa nii pe
sinidy kik, nikxe kety xaa, lëë xaa
kpañ.

34 'Kyool go deelñee nix chop xaa lo
tugak lon, lëë Dios koy tu xaa, per lëë
xaa ksaan stu xaa. 35 O deelñee gaa
kë chop kwnaa wëët, lëë xaa koy tu
me aan lëë xaa ksaan stu me. 36 Singo
gak deelñee kë chop xaa tsiiñ tañ, lëë
tu xaa kyooy, aan lëë stu kyaan.

37 Tsigo lëë meñ chëb:

—¿Pa kak kchësy nrii?

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Laañee kaa ma kuty ktyop pech.

18

Xcuent tu kwnaa viud

1 Loxsye ngo lëë Jesús pso tu cuent
lo xpëëdscuel parñee këb xaa nii kt-
sagty xpëëdscuel xaa, sink tugak kuti-
itsni xaa Dios axte nii ktikche Dios lo
xtiits xaa. 2 Sinrii së lo cuent ko:

—Tu kyedzy name kwyo tu xtisy nii
ptsyebty Dios ni psaldy meñ. 3 Leñ
kyedzy ko gak kwyo tu kwnaa viud
nii kunab kyalxtisy lo xtisy parñee
ksaksi xaa meñ nii xlëë lo me. 4 Xtse
kwë me, per psaldy xtisy me. Lëë
lultime nladzy xaa: "Nikxe nii xtsy-
eebtyaa Dios ni xsaldyaa meñ, 5 per
como kety kety chiid kisyeedy me
naa, lëën kcho xfavor me parñee ki-
ijtre me, por toontlaa kloox me xpa-
ciensyaa."

6 Lëë Jesús chëb:

—Singo gon chëb xtisy mal. 7 ¿Lëë
Dios dyon pe kchoody xaa xfavor
meñ nii xniladzy xtiits xaa nayak
deelñee tsel kyool xñab meñ kyalxtisy
lo xaa? ¿Slaa xaa nawen kyëmbës meñ
go xaa? 8 Klyëëdy xaa gon, lëë xaa
kchoo xfavor meñ go. Per tsiñee lëë
mguiy nii pxaal Dios dyon kiid, ¿pe bii
sanre xaa meñ nii xniladzy xtiits Dios
lo kislyu re?

Xaa fariseo ni xaa nii xtop tumi

9 Lëë Jesús pso cuent re par xaa nii
xsyak nii tir buen aan xsyablyu los
demasy meñ, chëb xaa:

10 —Tu vuelt kwey tu xaa fariseo
ni tu xaa nii xtop tumi nii xyey
Roma lidzy Dios par kutiitsni xaa
Dios. 11 Lëë xaa fariseo kwsoli aan
lëë xaa chëb lo Dios: "Tat Tios, xnet-
syaa skizh lool, porñee naktyaa sinak
xaa nii nak ngbaan, ni xaa mal, ni
naktyaa sinak xaa nii no tsiil aan
choni stu kwnaa, ni porñee naktyaa
sinak xaa nii xtop tumi nii so ske.
12 Naa chawdyaa chop vuelt tu leñ
xmal par kuuñ ksakaa lii ni chuñaa
kchë nii xtsiñaan tsii tant aan xtedyaa
tu tanto jkiiñ liidzyoo." 13 Lëë xaa nii
xtop tumi nii xyey Roma kwsosit aan
byaxty xaa nlis xaa lo xaa kpaa, sink
lëë xaa xtee golp styoo xaa xñee xaa
lo Dios: "¡Tat Tios, pkëstyoo naa, por
tu ngoptol nakaa!" 14 Nli xñen nii tsi
lëë xaa nii xtop tumi nii xyey Roma
bikche sey lidzy, lëë Dios beeñ xaa
perdón, per lëë xaa fariseo kokty xaa
perdón. Por lëë kchë xaa nii xaly chak
nyaa kyablyu aan lëë xaa nii mban
chak kyak klaa.

Lëë meñ chini xaa wiñ lo Jesús (Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 Wi xaa wiñ kuni meñ lo Jesús
parñee kxob Jesús ña kik xaa wiñ. Per
lëë xpëëdscuel Jesús kwëntseeb lo meñ
nii kuni xaa wiñ. 16 Per lëë Jesús chëb
lo xpëëdscuel:

—Kol klaa kiid xaa wiñ lon. Jkady
tow, por kchë meñ nii nak sinak xaa
wiñ kyey laañee xñabey Dios. 17 Nli

xñen nii deelñee knilasty meñ xtiits Dios sinak xniladzy tu xaa wiño, sëëbty meñ laañee xñabey Dios.

Lëë Jesús chutiitsni tu rikw (Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 Lëë tu xaa xñabey chëb lo Jesús:
—Maestre buen, ¿pe cos kuuñtsyeyaa parñee jkan tu kyalmbañ nii nitylody?
19 Tsigo lëë Jesús chëb:
—¿Penak nii xñeel nii bueenaa? Tugak xaa buen no. Lëë xaa go nak Dios.
20 Nanloo nii xñabey xley Dios: “Kyubtyoo stu kwnaa deelñee no tsiiloo, kujtyoo, kwandyoo, kñeedyoo tiits kizh par ksaksil meñ, ni psal pxoosyoo ni xñaal.”
21 Lëë xaa go chëb:
—Kchësy ngo noyuuñtsyeyaa destye nii nakaa xaa wiñ.
22 Tsiñee biñ Jesús nrii, lëë xaa chëb:
—Tu cos bii chakoo falt: pto kchësy nii chapoo aan pkadyo lo meñ prob tsiin kchilo kapoo cos kpaa. Loxsye ngo të aan tënal naa.
23 Per tsiñee lëë xaa go biñ ngo, mban ptee styoo xaa, porñee tir rikw xaa. 24 Tsiñee kon Jesús nii mban kok xaa, lëë Jesús chëb:
—¡Xaatee ngan sëëb rikw laañee xñabey Dios! 25 Masy ngandy sëëb tu camey xan tu kyeech kuzh que nii sëëb tu rikw laañee xñabey Dios.
26 Kchësy meñ nii biñ ngo chëb:
—¿Cho lë nii telaa lo tol tsigo?
27 Lëë Jesús chëb:
—Chilody telaa meñ nonsy, per lëë Dios kteelaa meñ.
28 Tsigo lëë Pedre chëb:
—Lëë noo psaan kchësy nii koop noo aan lëë noo syoopnaal lii.
29 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nli xñen nii kchë xaa nii psaan lidzy, tsiil, o betsy, o pxosy, o xiñ gaa par sëëb xaa laañee xñabey Dios, 30 ndaly re nii jkaa xaa lo kislyu re aan lëë lo stu kislyu nii nare sëëd lëë xaa jkaa tu kyalmbañ nii nitylody.

Lëëw xyon vuelt nii lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety (Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Lëë Jesús kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel tublad, aan lëë xaa chëb lo xaa:
—Chan do gon nii lëë no syo Jerusalén, aan siko lëë kchësy nii pkëë profet nii ktsyoolaa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios kak cumplir. 32 Lëë meñ jko naa ña meñ sit, ni lëë meñ kityni naa, lëë meñ kotsyetsy naa, ni lëë meñ kchoo mxeñ lon. 33 Lëë meñ kiñ naa ni lëë meñ kuty naa, per tse nii loxo tson kpidz lëën kpañ.
34 Per byeñdy xpëëdscuel Jesús ngo, por nonsyke cos ngano. Nandy xaa penak chëb Jesúso.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu ciegw (Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 Lëë Jesús mer ktsiñ Jericó, aan lëë tu ciegw sob kex chu nëz xñab limosn, 36 tsiñee lëë ciegw biñ nii singootyee ndaly meñ xtyedy, lëë xaa kwnabtiits penak nii singootyee xtye meñ. 37 Lëë meñ chëb lo xaa nii lëë xaa Nazaret nii lë Jesús sitedy siko.
38 Aan lëë xaa kwchuptsyë chëb xaa:
—¡Jesús, lii nii nakoo xiñ David, pkëstyoo naa!
39 Kchësy meñ nii sinech kwëntseeb lo xaa parñee nyoogw chuw xaa, per lëël mastre kwchuptsyë xaa xñee xaa:
—¡Lii nii nakoo xiñ David, pkëstyoo naa!
40 Lëë Jesús kwsotse, aan lëë Jesús chëb:
—Kol tëni xaa nu dyon.
Tsiñee lëë ciegw ko ptsiñ kex, lëë Jesús chëb lo xaa:
41 —¿Pe cos chakladzyoo?
Lëë ciegw ko chëb:
—Xey, chakladzyaa nii kña lon stub.
42 Lëë Jesús chëb:
—¡Lëë lool kña! Lëël byak, por bniladzyoo nii suuñ kyakaa lii.
43 Wor go kazh lëë lo ciegw ko byak, aan lëë xaa sinal Jesús xtee xaa skizh lo Dios. Wi kchësy meñ nii kon ngo ptee skizh lo Dios.

19

Jesús ni Zaqueo

1 Lëë Jesús ptsiñ Jericó aan lëë xaa
kwte leñ kyedzy. 2 Leñ kyedzy ko
kwyo tu xaa rikw nii pcholë Zaqueo.
Lëë xaa kwnabey lo xaa nii xtop
tumi nii xyey Roma. 3 Kokladzy xaa
nyuumbey xaa Jesús, per pchilodyo
porñee tir ndaly meñ aan tir wiich
Zaqueo. 4 Por ngo lëë xaa kwloo corr
kwnech xaa, aan parñee kchilo kan
xaa Jesús, lëë xaa kwyëp tu lo yag nii
sob laañee notedy Jesús. 5 Tsiñee lëë
Jesús sitedy xan yag ko, lëë xaa blëp
lo lo yag, aan lëë xaa chëb:
—Zaqueo, sinusy byety ske, por no
nii kwësaa liidzyoo natse.
6 Lëë Zaqueo byety wxooñ, aan
xle xaa lëë xaa kuni Jesús lidzy
xaa. 7 Tsiñee kon meñ ngo, lëë meñ
kwneenë Jesús, xñee meñ nii lëë xaa
kwlës lidzy tu ngoptol. 8 Lëë Zaqueo
kuso, aan lëë xaa chëb lo Jesús:
—Xey, lëën jkady grol kchë nii
chaapaa lo meñ prob. Ni deelñee
no cho lo kwlaanaa pe tu cos, lëën
ktikche tap lal nii kwlaanaa.
9 Lëë Jesús chëb:
—Lëë Dios pteelaa kchë meñ nii no
lidzy xaa re natse, por wi xaa ngab lo
xtiiy Abraham. 10 Por lëë mguiy nii
pxaal Dios sëëd kyub ni sëëd kteelaa
kchë meñ nii no xtol.

Xcuent tumi

11 Lëë meñ pkëëtyag kchë nii kwnee
Jesús, aan lëë xaa pso tu cuent, porñee
lëë xaa mer ktsiñ Jerusalén, aan
nladzy meñ nii lëë wor kutsiñ nii lëë
Dios kñabey, 12 chëb xaa:
—Tu vuelt name kwyo tu xaa non
nii no kak rey, per no nii tsi xaa
tu kyedzy sit parñee kak xaa rey.
13 Per antes nii kchoo xaa, lëë xaa
kwtsyetsy tsii xaa nii xkyë tsiiñ lo
xaa, aan lëë xaa ptee deel palal
gaa tumi lo xaa go, chëb xaa: “Kol
kyë dilgensy con tumi re axte nii
kpikchen.” 14 Per como xtilyni meñ
kyedzy xaa, lëë meñ kyedzy pxaal
bla xaa nii kukëb: “Chaklasty noo
nii kak xaa gue xrey noo.” 15 Per lëë
xaa kok rey, aan tsiñee lëë xaa bikche
xkyedzy xaa, lëë xaa kwnabey kok
tsyetsy ksa xaa nii ptee xaa tumi lo
parñee kaknan xaa palal beeñ catu
xaa go gan. 16 Lëë tu xaa nii ptsiñ klo
chëb: “Xey, lëë tumi nii bneetsyoo lon
broob, lëëw byak tsii.” 17 Tsigo lëë rey
chëb: “Buen ngo. Tir xaa tsiiñ nakoo.
Ngui beeñ tsiiñoo tumi wiñ nii kwaal.
Por ngo lëël kak xtisy. Tsii kyedzy
kñabeyoo.” 18 Lëë stu mos ptsiñ chëb:
“Xey, lëë tumi nii bneetsyoo lon
broob, lëëw byak kaay.” 19 Lëë rey
chëb lo xaa: “Lëël kak xtisy. Kaay
kyedzy kñabeyoo.” 20 Lëë stu mos
ptsiñ aan lëë xaa chëb: “Xey, lëë
xtumil nrii. Lëëw pkën lo tu bayjan.
21 Porñee ptsyeebaa lii, ni nanaa nii
tir ntseeboo, por xtopoo nii kwleek-
tyoo ni xlaapoo laañee kondyoo.”
22 Tsigo lëë rey chëb: “Maaloo, misme
xtiitsoo pteekyo lii. Deelñee nanoo
nii tir ntseebaa, ni nanoo nii xtopaa
nii kwlektyaa nii xlaapaa laañee
kondyaa, 23 ¿penak kulodyoo xtumin
bankw parñee neetsylo tyub xiño na
nii lëën bikche?” 24 Aan lëë rey chëb
lo xaa nii nche siko: “Kol kla tumi
lo xaa gue, aan kol kteedyo lo xaa
nii nroob tumi ptsiñaa.” 25 Tsigo lëë
meñ chëb: “Xey, per con nrooble tumi
kwaa xaa.” 26 Lëë rey kwëb chëb:
“Lëë meñ nii chaple cos jkaarew, per
lëë meñ nii ni tu pe chapty, axte nii
wiñ nii chapsye meñ go kpichee.”
27 Loxsye ngo lëë xaa chëb: “Kol tëni
kchë xaa nii koklasty nyakaa rey, aan
xña lon kol kuty xaa.”

Lëë Jesús xsyëëb leñ kyedzy Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Loxsye bitiits Jesús kchë ngo, lëë
xaa pkaa nëz par ktsiñ xaa Jerusalén.
29 Tsiñee lëë xaa ptsiñ kex laañee
ntsiil meñ Betfagé ni meñ Betania
xan kiy nii lë Olivos, lëë xaa pxaal
chop xpëëdscuel xaa, 30 chëb xaa:
—Kol tsi kyedzy nii nyoo nu, aan
tsiñee ktsiñ do, lëë do kan nii lëë tu
burr këtuu. Ni tu cho karty sob lady
ma. Kol klaa ma aan kol tëni ma.
31 Aan deelñee kñabtiits meñ lo do

penak nii xlaa do ma, kol këb nii naa jkiiñ ma.
32 Lëë xpëëdscuel Jesús kwey, aan
lëë xaa ptsyol burr nii chëb Jesús.
33 Lëë xaa no klaa burr tsiñee lëë
xpixwan ma chëb:
—¿Penak xlaa do ma?
34 Tsigo chëb xaa:
—Lëë xmaestre noo jkiiñ ma.
35 Lëë xaa biy burr aan tsiñee ptsiñ
xaa lëë xaa pxob xab xaa lady ma
parñee sob Jesús ma. 36 Aan tyub nëz
nii notedy Jesús ptañ meñ xab. 37 Aan
tsiñee lëë xaa sisëëb chex kiy nii lë
Olivos, lëë meñ nii ksa xaa si bislo xle
ni xtee skizh lo Dios por kchë kyal-
ntson nii beeñtsyey Jesús. 38 Nguieex
kwnee meñ:
—¡Lëë Dios pxaal tu xaa nii kak
xrey no! ¡Byinayk rey! ¡Skizh Dios nii
sob kpaa!
39 Tsigo lëë bla xaa fariseo nii no
lady meñ chëb lo Jesús:
—Maestre, kwëntseeb lo xaa nii
sëëdnal lii parñee kñeedre xaa.
40 Per lëë Jesús chëb:
—Deelñee kyoogw chuw kchë meñ
re, lëë kyo kñee xcuent meñ.
41 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ kexka
Jerusalén, lëë xaa biiñ por kchë meñ
nii no leñ kyedzy ko, 42 chëb xaa:
—¡Chooksye lëë doy, naaty xaatsye
nyeñ do xa nak xkyalwtelaa Dios
siquier natse! Per lëë na chilody kyeñ
dow ni chilody kan dow. 43 Por sitsiñ
tse nii lëë xaa nii xlëë lo do ksuugw
kwraly lëë do, aan klaady xaa kchoo
meñ ni klaady xaa sëëb meñ, 44 ni
lëë xaa knitylo xkyedzy to. Ni tu kyo
kyaandy lady xcombañero, kchësyo
nitylo. Ni lëë xaa kuty meñ, por
byeñdy to nii kokladzy Dios ndeelaa
lëë do.

Lëë Jesús xlëë lo meñ leñ lidzy Dios (Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Loxsye ngo lëë Jesús kwsëëb leñ
lidzy Dios aan lëë xaa kwlii kchësy
meñ nii no wto siko, 46 chëb xaa:
—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon
xñee nii laañee kiid kutiitsni meñ
Dios nak lidzy Dios, per lëë do byuño
lidzy ngbaan.
47 Ksatyee tse beeñ kseedy Jesús
meñ leñ lidzy Dios. Aan lëë xaa nii
xñabey lo pxosy, ni maestre ley ni xaa
xñabey nii no kyedzy kwëkyub dyon
xa kuty xaa Jesús. 48 Per pchilodyo,
porñee kchësy meñ pkëëtyag nii bluuy
Jesús.

20

Xkyalwnabey Jesús (Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

1 Tu tse mentre lëë Jesús noyuuñ
kseedy meñ leñ lidzy Dios, lëë xaa nii
xñabey lo pxosy ni maestre ley ni lëë
bla xaa kol ptsiñ, 2 aan lëë xaa chëb lo
Jesús:
—¿Cho bnee tiitspey lool par
kuuñtsyeyoo kchë nii chuuñtsyeyoo?
3 Lëë Jesús chëb:
—Wi gak gaan dyon kñabtiits tu cos
lo do. Kol në dyon: 4 ¿cho pxaal Juan
dyon biid kchoobnis xaa? ¿Pe Dioso,
ote cholsye meño yak?
5 Lëë xaa bislo xtilytiits lsa xaa,
xñee xaa:
—Deelñee tyeesy no nii Dios pxaal
xaa, kñë xaa lo no: "¿Penak tsigo nii
bnilasty to nii bluuy xaa?" 6 Aan
chilody tyeesy no nii meñ lo kislyu
re pxaal Juan, por suty meñ no lo
kyo. Por kchësy meñ xniladzy nii
xtiits Dios bluuy Juan.
7 Por ngo lëë xaa chëb lo Jesús
nii nandy xaa cho pxaal Juan biid
kchoobnis Juan. 8 Tsigo lëë Jesús
chëb:
—Per ni naa tsigo busy kniydy
dyon cho bneetsy tiitspey lon.

Xcuent xaa nii beeñ tsiiñ yag uv (Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

9 Loxsye ngo lëë Jesús pso stu cuent
lo meñ, chëb xaa:
—Tu xaa name beeñ pni xaa yag
uv, aan lëëw ptee xaa companiy lo
xaa nii kuuñ tsiiñoo, aan lëë xaa si
laa sit. 10 Tsi lëë xtiemp uv kol, lëë
xaa pxaal tu xmos xaa siknab nii
xyal xaa lo xaa nii beeñ tsiiñ, per
lëë xaa go ptee xcheñ xmos xaa, aan

lëë xaa psonëz xaa singosy. 11 Tsigo
lëë xpixwan yag uv pxaal stu mos,
per singo gak kwlootsyetsy xaa nii
beeñ tsiiñ mos ko aan loxsye ptee xaa
xcheñ xaa, lëë xaa psonëz xaa sin-
gosy. 12 Lëë xpixwan yag uv bikche
pxaal stu mos, per lëë xaa nii beeñ
tsiiñ ptee xcheñ xaa, aan lëë xaa
psonëz xaa.
13 'Tsigo nladzy xpixwan uv: "Lëë
nana ¿pe kuñaa?" Lëë lultime, lëë
xaa pxaal xiñgan xaa nii xkëstyoo xaa.
Nladzy xaa stsyeb xaa tsiiñ xiñgan
xaa. 14 Per tsiñee lëë xaa tsiiñ kon
xiñgan xaa, lëë xaa tsiiñ chëb lo xcom-
bañer: "Lëë xaa gue kyaani xkwaa
pxosy. Kol tsoo kuuty no xaa tsiin
kyaani now." 15 Lëë xaa kwlii xiñgan
xpixwan uv lo kwaa, aan lëë xaa
beety xaa.
'¿Pe në do dyon pe cos kuuñtsyey
xpixwan uv xaa nii beeñ tsiiñ xkwaa
xaa? 16 Lëë xaa gon kuty ksa xaa tsiiñ
go, aan lëë xaa ktee xkwaa xaa lo stu
xaa tsiiñ.
Tsiñee biñ meñ ngo, lëë meñ chëb:
—¡Nëdy Dios ngo!
17 Lëë Jesús buy lo meñ aan lëë xaa
chëb:
—¿Penak tsigo nii xñee leñ kitsy nii
kë xtiits Dios nii lëë kyo nii psëëb xaa
nii xsaa yu byak tu kyo nii mastre
xkiiñ?
18 'Deelñee kyab meñ lady kyo go,
lëë meñ go kak byuy. Per deelñee
kyab kyo go lady meñ, ni kak nyoody
pa kuty meñ.
19 Wor go kazh kokladzy xaa nii
xñabey lo pxosy ni maestre ley nyaasy
xaa Jesús, porñee byeñ xaa nii contre
lëë xaa pso Jesús cuent ko. Per byaxty
xaa, porñee ptsyeb xaa meñ.

Tumi nii chazh lo xtisy (Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

20 Por ngo lëë xaa pxaal bla xaa
nii chak si chak xaa buen kukleetsy
Jesús, parñee kyub xaa dyon pe cos
jkëëkiy Jesús tsiin jko xaa xaa ña xtisy.
21 Lëë xaa chëb lo Jesús:
—Maestre, ndon noo nii nonsyke
tiitsli xñeel. Xsaldyoo nii xñee meñ
ni xseedyoo xa chak meñ. Liisy
xluuyoo xa kpañ meñ sinak xñabey
Dios. 22 Kwnë dyon pe nonguial
tizh no tumi nii xtop xtisy Roma, ote
nonguialdyo yak.
23 Lëë Jesús byeñ pe cos no styoo
xaa, por ngo lëë Jesús chëb:
24 —Kol kluuy tu pes lon dyon.
Loxsye buy Jesúso, lëë xaa chëb:
—¿Chonre dyon kë loo go, ni cho lë
kë nu?
Lëë xaa chëb:
—Lëë xtisy Roma ni lë xaa kë loo go.
25 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Kol kizh nii nsëëb to lo xtisy
Roma tsigo busy, ni kol kizh kaa nii
nsëëb to lo Dios.
26 Aan pchilody nyuuñ knee xaa tu
cos nii nchilo nguëëkiy xaa Jesús. Lëël
lëë xaa psee biñ xaa nii kwnee Jesús,
aan kwneedre xaa.

Lëë xaa saduceo chutiitsni Jesús (Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 Lëë bla xaa saduceo kwey lo
Jesús. Lëë xaa saduceo xñee nii
kpañdy meñ kuty, por ngo lëë xaa
kukëb lo Jesús:
28 —Maestre, lëë Moisés chëb
nii deelñee ktsiilña tu xaapkiy aan
klyëëdy kety xaa, no nii ktsiilña betsy
xaa kwnaa nii psaan xaa deelñee
chapty me mëëd, parñee kap tsiil
betsy xaa nii kuty mëëd. 29 Tu vuelt
name kwyo tu xaa nii kop xoop betsy
aan lëë xaa ptsiilña. Per blyëëdy lëë
xaa kuty, aan como kopty tsiil xaa
mëëd, 30 lëë tu betsy xaa ptsiilña tsiil
xaa aan lëë xaa kutyak. 31 Singo gak
ptsyool stu betsy xaa. Ksa kadzy xaa
ptsiilña me, per ni tu xaa psaandy
mëëd. 32 Lëë byalo wi kwnaa go
kuty. 33 Kwnë na dyon cho xaa kyaani
kwnaa go tsiñee lëë meñ kuty kpañ,
deelñee ksa kadzy xaa ptsiilña me.
34 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Lo kislyu re busy xtsiilña mguiy
ni xtsiilña kwnaa, 35 per lëë meñ nii
kchal kpañ kpaa, ni mguiy ni kwnaa
gaa ktsiilñadre. 36 Por kejtre meñ go,
sink lëë meñ go kak sinak angly ni lëë
meñ go kak xiñ Dios porñee lëë Dios
kuuñ kpañ meñ go. 37 Ni axte Moisés
kaa xluuy lo no nii nli xpañ meñ

kuty por worñee kon xaa yakitsy nii noyek xñee xaa nii lëë Dios nak xDios Abraham, xDios Isaac ni xDios Jacob.
38 Aan Dios gon nakty xaa xDios meñ kuty, sink xDios meñ mbañ nak xaa, porque par Dios kchë meñ nii kuty mbañ.
39 Tsigo lëë bla maestre ley chëb:
—Maestre, buen ptikcheel lo xtiits xaa nii kwnabtiits lool.
40 Aan byaxtre meñ nyabtiits pe stu cos lo Jesús.

¿Cho lo xtiiy sëëd Crist?
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ:
—¿Penak dyon xñee do nii lo xtiiy rey David sëëd Crist?, 42 con misme David na pkëë leñ kitsy nii kë salmos sinrii:
Chëb Dios lo xaa nii xñabey naa:
“Kwsob kwin nëzli,
43 axte nii tsitsiñ tse nii kñabeyoo lo
kchë meñ nii xlëë lool.”
44 ¿Xa kchoo Crist lo xtiiy rey David, deelñee misme rey David xñee nii lëë Crist xñabey lo xaa?

Nii chuuñtsyey maestre ley
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

45 Kchësy meñ nche jkëëtyag nii nonee Jesús aan lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:
46 —Kol kap cuent lo maestre ley, por xtsiladzy xaa kakw xaa ladx non, ni chakladzy xaa nii jkëëptyux meñ xaa laañee ktsyooltyee meñ xaa lo kiy. Tsiimpee xsyob xaa laañee xsyob xaa non leñ ktoo, ni tsiñee chi xaa tu wagw, laañee xsyob xaa non xsyob xaa. 47 Ni xla xaa lidzy kwnaa viud, aan parñee këb meñ nii tir buen xaa, xsyo xaa chool xaa tu lay nii xyaldy kaa. Por ngo mastre ksaksi Dios xaa.

21

Kwnaa viud nii kwloo tumi alcansiy
(Mr. 12:41-44)

1 Lëë Jesús no kuy xa xko meñ rikw tumi alcansiy 2 tsiñee lëë tu kwnaa viud nii tir prob ptsiñ, aan lëë me kwloo chop centab cobre nii xisy non leñ alcansiy. 3 Tsigo lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:
—Nli xñen lo do nii mastre nroob tumi nii kwloo kwnaa viud re alcansiy que kchë nii kwloo meñ rikw. 4 Por kchësy meñ xko tumi nii chuñ sobre alcansiy, per lëë me, lo xkyalprob me, lëë me kwloo kchësy tumi nii nseñ me alcansiy.

Lëë Jesús xñee nii lëë lidzy Dios nitylo
(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

5 Lëë meñ ncheyutiits nii tir ngui kchë kyo nii nyaa lidzy Dios ni tir ngui xixkwaaw, tsiñee lëë Jesús chëb:
6 —Sitsiñ tse nii lëë kchë nii nche kuy do nitylo. Ni tu kyo kyaandy lady xcombañero. Kchësyo nitylo.

Kyalnë nii ktsyool meñ
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

7 Loxsye ngo lëë xpëëdscuel Jesús chëb:
—Maestre, ¿pa wor kak kchë nii kwneel? ¿Xa mod kyeeñ noo nii lëëw mer kak?
8 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Kol kap cuent parñee jkëëtidy meñ do. Por ndaly xaa nii kakladzy kak sinakaa kiid, aan lëë xaa kñë nii lëë xaa nak Crist ni lëë xaa kñë nii lëë wor kutsiñ, per tsinaldy to xaa. 9 Tsiñee kon do nii lëë guerr ni tily noyak, ktsyebty to. Por singo no nii kako, per nitylody kaa kislyu.
10 Tsigo lëë xaa kwnee re chëb xaa:
—Lëë kchë kyedzy nii nche lo kislyu ktily lsa ni lëë kchë xaa xñabey ktily. 11 Ndaly laañee kni xu dox, ni lëë kpiñ kiid ni lëë kyalkits kiid, ni lëë meñ kan cos ntseeb leñ kpaa.
12 ’Per antes nii kak kchësy cos re, lëë meñ kñaasy lëë do. Aan lëë meñ tsini lëë do lo xaa nii xñabey leñ ktoo, ni lëë meñ ko lëë do skiib, axte lo rey ni lo xtisy tsikso meñ do por naa.
13 Siko stedyo tiits kñee do lo meñ cho nakaa. 14 Kol ktee nii pe tsinidy kik to nii dyon pe këb to o xa ksoli gaa to, 15 porque naa ksyab leñ kik to pe cos këb to lo xaa nii xlëë lo do. Aan kxekwty xaa con xaaw ni chilody kaa

kñë xaa nii buendyo por nonsyke tiitsliw. 16 Misme pxosy to, betsy to, xaa lidzy to ni xamigw to kak niladzy lëë do. No do axte kuty xaa, 17 ni kchësy kaa meñ klëë lo do porñee xsoob to xtitsaa. 18 Per ni tu pe kakty to por ni tu kits kik to knekty. 19 Kol kxekw tsiin telaa do.

20 'Tsiñee kan do nii lëë xaa nii noy kiib nche kyako Jerusalén, klyëëdy lëëw nitylo. 21 Tse go deelñee nche do Judea, kol kxooñ, kol tsëp kiy. O deelñee gaa nche do Jerusalén, kol kchoo kyedzy, ni deelñee nche do tañ, kyeydy to kyedzy. 22 Porque ntseeb kak tse go, por lëë kchë nii kë leñ xkitsy Dios kak cumplir. 23 ¡Brob kchë kwnaa nii nak xiñ tse go o xkadzy kaa mëëd! Por tir mban tedy meñ tse go ni lëë meñ ktsyool tu kyalnë dox. 24 No meñ kety con spad, no gaa meñ kyooy xoo tyub lo kislyu. Aan lëë meñ sit kyëpkyety leñ kyedzy Jerusalén axte ksa tse nii ktee Dios tiitspey.

Lëë mguiy nii pxaal Dios kiid stub (Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 'Kchë meñ ni nche lo kislyu jkan kik ni ktsyeb por kchë señ nii ko ngbidz, mëë, mëly ni por kchë xbi nistoo. 26 Lëë meñ jkyey tseb por nandy meñ pere kak lo kislyu. Por axte wi kpaa kni. 27 Axte tsigolye lëën kchukë lo xkey con tu kyalwnabeyaa ni tu kyalntsonaa, por naa nak mguiy nii pxaal Dios. 28 Tsiñee lëë kchë cos re kislo, kol ko nguiool styoo do ni kol klis kik to, porque klyëëdy lëë do telaa.

29-30 'Kol ksaladzy gaanoo nii tsiñee lëë yag yegw o stu gaa yag xkë peñ, xyeñ do nii lëë xtiemp kyo sëëd yob. 31 Singo gak tsiñee kan do nii lëë kchë cos nii psetyaa noyak, kol kaknan nii lëë xkyalwnabey Dios mer klyañche.

32 'Por nli xñen nii antes nii kety kchë meñ nii no natiemp lëë kchë cos re kak. 33 Stedy kpaa ni stedy kislyu, per lëë xtitsaa tejtyo.

34 'Kol kap cuent klaady to jkyedzy styoo do lo nip o lo kchë gaa cos nii no lo kislyu re, por toontlaa kyeñdy to tsitsib tse go. 35 Por nako sinak tu tramp. Por kchë meñ nii nche lo kislyu kan nii kak tse go. 36 Kol kyëmbës tse go ni tugak kol nab lo Dios nii kteelaa xaa lëë do lo kchë cos ntseeb nii kiid ni parñee kchilo kpig to lon.

37 Yutsye beeñ kseedy Jesús meñ leñ lidzy Dios, lëë kyool lëë xaa kuktseñ kiy nii lë Olivos. 38 Aan silyga xtsiñ meñ leñ lidzy Dios parñee jkëëtyag meñ xtiits xaa.

22

Lëë Judas xyub dyon xa kyab Jesús ña xaa xñabey (Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

1 Lëë paskw sëëd yob. Lo lni go xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur. 2 Aan lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë maestre ley byub dyon xa kuty Jesús, per pchilodyo porñee ptsyeb xaa meñ.

3 Lëë xaatox kwsëëb leñ styoo Judas. Xpëëdscuel Jesús nak Judas. Iscariote kwnee meñ lo Judas. 4 Aan lëë Judas kwey lo xaa nii xñabey pxosy ni lo xaa nii xkyënap lidzy Dios parñee këb xaa dyon xa jkaa Jesús. 5 Ble xaa go lo Judas, aan lëë xaa chëb nii stee xaa tumi. 6 Byo xtiits xaa go styoo Judas. Por ngo lëë xaa bislo byub xaa xa jkaa Jesús tu laañee kindy meñ parñee jko xaa Jesús ña xaa xñabey.

Lultime paskw nii kwte Jesús ksa xpëëdscuel (Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

7 Lëë paskw kol. Lo lni go xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur, ni chuty meñ mëkwxiily. 8 Por ngo lëë Jesús chëb lo Pedre ni lo Juan:

—Kol tsikuuñlo nii tyaaw xtsee no na paskw.

9 Lëë xaa kwnabtiits chëb xaa lo Jesús:

—¿Pa kyokuuñloo noow?

10 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Tsiñee ktsiñ do leñ kyedzy, lëë do kan tu xaa nii nsob yañ tub che

nis. Kol tsinal xaa axte laañee ktsiñ xaa, 11 aan kol këb lo xpixwan yu: “Lëë maestre pxaal lëë noo parñee kñabtiits noo pa sob yu laañee kawxtsee xaa ksa xpëëdscuel xaa na paskw.” 12 Lëë xaa kluuy tu cuart ngol nii sob kik lidzy xaa, xixkwaalew. Siko kol kuuñlo nii tyaaw xtsee no.
13 Lëë xpëëdscuel xaa si aan lëë xaa ptsil yu nii chëëbpee Jesús, aan lëë xaa beeñlo nii kak xtsee paskw.
14 Tsiñee lëë xwor xtsee kol, lëë Jesús kwsob lo mezh ksa xaa apostle.
15 Aan lëë Jesús chëb:
—¡Penaadle non gan kawnin lëë do na paskw antes nii ketyaa! 16 Por axte nii klañche xkyalwnabey Dios kuñaa paskw stub.
17 Loxsye ngo lëë xaa kwseñ tu vas viñ, aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëë xaa chëb:
—Kol ki nrii ni kol kiisyo lo xcombañer do. 18 Por nli xñen nii kidraa viñ sink lëën kwës axte klyañche xkyalwnabey Dios.
19 Lëë Jesús kwseñ tu kyaxtily, aan loxsye pteedy xaa skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa, aan lëëw pteedy xaa lo xpëëdscuel xaa chëb xaa:
—Lëë xcuerpaa nrii. Kol kawo parñee ksaladzy to naa, por lëën kety parñee telaa do.
20 Singo gak tsiñee lëë xtsee kwlox, lëë xaa kwseñ tu vas viñ aan lëë xaa chëb:
—Tu cheñaa nrii. Lëëw kxee parñee kpily xtol do.
21 ’Lëë na lëë xaa nii kakniladzy naa sob lo mezh nu. 22 Per no nii ktsiiñaa laañee pxaal Dios naa. Per ¡brobsye xaa nii kakniladzy naa!
23 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa bislo xñabtiits lo xcombañer dyon cho xaa kokniladzy Jesús.

Cho mastre non

24 Lëë xpëëdscuel Jesús ptilytiits parñee kaknan dyon cho xaa mastre non. 25 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nan do gon xa chuuñtsyey xaa nii xñabey lo kislyu ni nan do nii chakladzy xaa nii këb meñ nii tir buen xaa. 26 Per lëë lëë do nody nii kak to singo, sink deelñee no tu do chakladzy kñabey no nii kak to sinak tu xaa nii xsoob tiits ni sinak tu xaa wiñ.
27 Kol në dyon cho mastre non, ¿pe xaa nii xsyob lo mezh chawo ote xaa nii xkyë niskwaano yak? ¿Pe lëdy xaa nii xsyob lo mezh nak xaa non? Per lëë naa, lëën no lady to sinak tu xaa nii chuñ mandad.
28 ’Ni kon gaa to kchë kyalnë ptsyoolaa aan psaandy to naa. 29 Por ngo lëën knetsy kyalwnabey lo do sinak nii bneetsy Tat Tioso lon, 30 aan lëë do kaw ni lëë do ki laañee xñabeyaa ni lëë do sob parñee kñabey do lo ksa tsiipchop tiiy meñ nii no tañ Israel.

Lëë Pedre këb nii xyuumbeydy xaa Jesús

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

31 Loxsye ngo lëë Jesús chëb:
—Simoñ, lëë xaatox gon kwnab lëë do parñee kuxso xaa to sinak xchooxso xobxtily. 32 Per lëën kwnab lo Dios nii kakni xaa lii, parñee kchosody styool kaazhkaa, aan tsiñee lëë styool kpikche, pchoobladzy styoo xcombañeeroo parñee kchosody styoo xaa.
33 Tsigo lëë Simoñ Pedre chëb:
—Nikle win tso skiib, ni nikxe kety no tusyke, per ksandyaa lii.
34 Per lëë Jesús chëb:
—Pedre, na kyool kazh tson vuelt këëboo nii xyuumbeydyoo naa antes nii jkwetsy nguidy kol.
35 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Tsiñee pxalaa lëë do sin bols, ni sin tumi, ni sin kyalkidy, ¿pe no dyon pe cos kok falt lo do?
Tsigo lëë xpëëdscuel xaa chëb:
—Ni tu pe kokty falt.
36 Lëë Jesús chëb:
—Lëë na, deelñee no cho do chap bols, kol koyo, ni kol koy tumi. Aan deelñee chapty to spad, kol kto xchaket to aan kol si tuwo. 37 Por no nii kak cumplir xkitsy Dios nii xñee nii win pkab lady xaa mal. Kchë laañee chakyety nii ktsyoolaa kak cumplir.
38 Lëë xpëëdscuel xaa chëb:

—Maestre, lëë chop spad xoob nu.
Tsigo lëë Jesús chëb:
—Kol ksaano.

Lëë Jesús chutiitsni Dios (Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

39 Loxsye ngo lëë Jesús si kiy nii lë Olivos aan lëë xpëëdscuel xaa sinal. 40 Tsiñee lëë xaa ptsiñ siko, lëë xaa chëb:
—Kol kutiitsni Dios parñee kyabty to lo tol.
41 Aan lëë xaa kwsë lal laañee xyab tu kyo tsiñee xkëë meño, aan lëë xaa psoxib par kutiitsni xaa Dios, 42 chëb xaa:
—Tat Tios, pteelaa naa lo kyalnë re, per kuuñtsyeydyoo nii chakladzyaa, sink beeñtsyey nii chakladzyoo.
43 Ngo nonee xaa tsiñee lëë tu angly byety kpaa par ktee xfuersy xaa. 44 Lo xkyalnë Jesús mastre chutiitsni xaa Dios, aan axte lo lyu byab nis nii psinis xaa, xñaw si xña cheñ.
45 Tsiñee lëë xaa lox bitiitsni Dios, lëë xaa sey laañee nche xpëëdscuel xaa. Per ksasy xpëëdscuel nche nixyesy, porñee tir xteenë xaa. 46 Tsigo lëë xaa chëb:
—¿Penak nche nixyesy to? Kol tsische aan kol kutiitsni Dios, parñee kyabty to lo tol.

Lëë meñ xñaasy Jesús (Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 Lëë Jesús bii nonee, tsiñee lëë tubtsoon meñ ptsiñ. Lëë xpëëdscuel xaa nii pcholë Judas nech lo meñ, aan lëë xaa ptee tu pxit kwesy Jesús, 48 per lëë Jesús chëb:
—Judas, ¿con tu pxit nawen jkol naa ña meñ re?
49 Tsiñee lëë xaa nii nak ksa Jesús kon nii ktsyool Jesús, lëë xaa chëb:
—¿Pe stiily noo con spad?
50 Aan lëë tu xaa nii nak ksa Jesús biswee tu xmos xaa nii mastre non lo pxosy, pchug xaa tyag xaa nii sob nëzli. 51 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Kol ksaan.
Lëë xaa kwseñ tyag mos ko, aan lëëw beeñ kyak xaa. 52 Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xaa nii xñabey lo pxosy, ni lo xaa nii xkyënap lidzy Dios, ni lo xaa kol nii sinaasy xaa:
—¿Penak nii sëëdxi do naa con spad ni yag nyak xaa ngbaan? 53 Ksatyee tse kwyon lady to leñ lidzy Dios, aan kwnaasty to naa. Per nyoo nii lëë xaatox xchëëp lëë do nina.

Lëë Pedre xñee nii xyuumbeydy xaa Jesús (Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

54 Lëë meñ kwnaasy Jesús, aan lëë meñ kuni xaa lidzy xaa nii mastre non lo pxosy. Lëë Pedre kunal sit sit. 55 Lëë meñ psaay ki groltyee lo ley. Aan wi Pedre kwsob lady meñ go chu ki. 56 Siko sob Pedre tsiñee lëë tu kwnaa nii xkyë tsiiñ siko kon xaa aan lëë me chëb:
—Wi meñ gue nak ksa Jesús.
57 Per lëë Pedre chëb:
—Xyuumbeydyaa xaa gue.
58 Kok xtsedyako, lëë stu xaa nii so siko kon Pedre, aan lëë xaa chëb:
—Wil lë no xlad Jesús.
Per lëë Pedre chëb:
—Lëdyo.
59 Nonsyak koko tu wor, lëë stu xaa chëb:
—Soot paa gon nii wi xaa gue no xlad Jesús, por xaa Galilea xaa.
60 Per lëë Pedre chëb:
—Nandyaa pe cos xñeel.
Aan wor go kazh, mentre lëë Pedre bii nonee, lëë tu nguidy kol pkwetsy. 61 Tsigo lëë Jesús psuugw lo buy lo Pedre. Lëë Pedre gaa psaladzy nii chëb Jesús: “Na kyool kazh tson vuelt këëboo nii xyuumbeydyoo naa antes nii jkwetsy nguidy kol.” 62 Lëë Pedre pchoo siko aan lëë xaa biiñ.

Xaa nii ptee xcheñ Jesús (Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

63 Lëë xaa nii kwënap Jesús ptee xcheñ xaa ni kwtsityni xaa xaa. 64 Ni ptse xaa lo Jesús, aan xñee xaa:
—¡Kwnë dyon cho kwtiñ lii!
65 Ni kwlootsyetsy xaa Jesús. Ndaly nii chëb xaa lo xaa.

Lëë Jesús so lo xaa xñabey (Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Tsiñee lëë lyu byaani lëë xaa kol
ni lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë
maestre ley ptyop, aan lëë xaa kuni
Jesús lo stu xaa nii mastre non, aan
siko lëë xaa chëb lo Jesús:
67 —Kwnë dyon pe lii nak Crist.
Tsigo lëë Jesús chëb:
—Deelñee kniyaa na nii naaw,
knilasty to xtitsaa. 68 Deelñee gaa
kñabtiitsaa tu pe cos lo do, kñëdy tow.
69 Per destye nina lëën soob kwi Dios
nëzli.
70 Loxsye ngo lëë xaa xñabey chëb:
—¿Lii tsigo busy nak Xiñ Dios?
Tsigo lëë Jesús chëb:
—Misme lëë do xñee nii naaw.
71 Tsigo lëë kchë xaa go chëb:
—¿Pa jkiiñre gaa no testigw? Misme
lëë no ptyon pchoo kchë tiits re chuw
xaa.

23

Lëë Jesús so lo Pilat
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Lëë xaa pchoo siko aan lëë xaa
kuni Jesús lo Pilat, 2 chëb xaa:
—Lëë xaa re pkaa loo noo. Lëë xaa
noyuñ xkyedzy noo chop tiiy, xñee
xaa nii nody nii tizh noo tumi nii xtop
xtisy Roma, ni xñee xaa nii lëë xaa
nak Crist nii kak rey.
3 Lëë Pilat chëb lo Jesús:
—¿Pe nli lii nak xrey meñ Israel?
—Misme chuwoo pchoo nii naaw
—chëb Jesús.
4 Tsigo lëë Pilat chëb lo xaa nii
xñabey lo pxosy ni lo meñ kyedzy:
—Nody xfalt xaa re.
5 Per nguiedzy chëb xaa xñabey:
—Con kchë xiwseedy xaa lëë xaa
noyuñ meñ chop tiiy. Galilea bislo
xaa, lëë na lëë xaa kwlañche Judea.

Lëë Jesús so lo Herodes

6 Tsiñee biñ Pilat ngo, lëë Pilat
kwnabtiits dyon pe xaa Galilea nak
Jesús. 7 Lëë xaa xñabey chëb nii
lëëw, aan lëë Pilat pxaal Jesús lo
Herodes porñee lëë Herodes xñabey
Galilea aan lëë xaa so Jerusalén leñ
tse go. 8 Tsiñee lëë Herodes kon
Jesús, lëë xaa ble porñee penaadle
kokladzy xaa nyan xaa Jesús, porñee
biñ xaa kchë nii beeñtsyey Jesús aan
kokladzy xaa nyan xaa tu kyalntson.
9 Ndaly nii kwnabtiits Herodes, per
koñee kwëbty Jesús. 10 Aan wi xaa
nii xñabey lo pxosy ni maestre ley nii
tugak xkëëkiy Jesús nche siko. 11 Lëë
Herodes kwtsityni Jesús ksa xsoldad
ni lëë xaa pkakw Jesús ladx nii chakw
rey. Loxsye ngo lëë Herodes pxaal
xaa lo Pilat stub. 12 Tse go lëë Herodes
ni lëë Pilat bnee buen, por klo xñee
lsady xaa.

Lëë meñ chakladzy nii kyë Jesús lo crusy
(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

13 Loxsye ngo lëë Pilat ptop kchë
xaa nii xñabey lo pxosy, ni kchë xaa
nii nak xtisy ni kchësy meñ kyedzy.
14 Aan lëë xaa chëb:
—Lëë do gon biidni xaa re lon, në
do nii lëë xaa noyuñ meñ chop tiiy.
Aan xña lo do gon lëë xaa beeñ kñelin,
per nlidy ngo xaa kchë falt nii xkëëkiy
do xaa. 15 Nikle gaa Herodes, byeñ
xaa nii nody xfalt xaa re. Por ngo
lëë xaa ptikche xaa nu stub. Kol kan
gaanoo nii ngody xaa falt nii tsigal
kety xaa. 16 Lëën ksaksi xaa, aan
loxsye ngo lëë xaa klaan.
17 Porñee tsiñee chak paskw, nak
xmod Pilat klaa xaa tu xaa nii no skiib
par kuuñ ksak xaa styoo meñ kyedzy.
18 Per nguiedzy chëb meñ:
—¡Beety xaa gue, aan blaa
Barrabás!
19 Lëë Barrabás no skiib por tu tily
nii kok leñ kyedzy, ni porñee beety
Barrabás tu meñ. 20 Kokladzy Pilat
nlaa xaa Jesús. Por ngo kwnee xaa lo
meñ stub. 21 Per mastre nguieex chëb
meñ:
—¡Pkëë xaa lo crusy! ¡Pkëë xaa lo
crusy!
22 Lëëw byon vuelt nii xñee Pilat lo
meñ:
—¿Per pe cos nak xfalt xaa? Karty
ko xaa tu falt nii tsigal kety xaa. Lëë
xaa ksaksin, aan loxsye ngo lëë xaa
klaan.

23 Per loñee singootyee nguiedzy
kwnee meñ nii no nii kyë Jesús lo
crusy, lëë nii kokladzy meñ kok.
24 Lëë Pilat beeñtsyey nii kokladzy
meñ. 25 Aan loxsye blaa xaa xaa
nweety bñech nii no skiib, lëë xaa pko
Jesús ña meñ.

Lëë Jesús kë lo crusy
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Tsiñee lëë soldad sijkëë Jesús lo
crusy, lëë xaa kwnaasy tu xaa Cirene
nii lë Simoñ, nii bikche tañ, aan lëë
xaa pkoy xaa xicrusy Jesús. Loxsye
ngo lëë xaa bneechlo Jesús.
27 Ndaly meñ ni ndaly kwnaa
choon ni chuptsyë sinal xitsy Jesús.
28 Per lëë Jesús byoogw, aan lëë xaa
chëb:
—Kchësy to siñee nak to kwnaa
Jerusalén, koondy to por naa, sink
kol koon por lëë do ni por xiñ do.
29 Porque sitsiñ tse nii lëë meñ këb:
“Dichos kwnaa nii chilody kap mëëd
ni dichos kwnaa nii pkasty mëëd.”
30 Ni lëë meñ këb lo kiy: “Kol kyab
lady noo.” Ni lëë meñ këb lo tañ:
“Kwloolan lëë noo.” 31 Por deelñee
ptsyoolaa kchë kyalnë re nii nakaa
sinak tu yag mbañ, ¿xa lë nii xña
kyalnë ktsyool do nii nak to sinak tu
yag pidzy?
32 Wi chop xaa mal kuni xaa kyë
lo crusy ksa Jesús. 33 Tsiñee lëë xaa
ptsiñ laañee lë Calavera, lëë xaa pkëë
Jesús lo crusy, ni lëë xaa pkëë chop
xaa mal go kwi Jesús, tu xaa nëzli, stu
xaa nëzpeg. 34 Aan lëë Jesús chëb:
—Tat Tios, beeñ kchë xaa re
perdón, porque nandy xaa pe cos
chuuñtsyey xaa.
Aan lëë soldad kwloo xab Jesús rif
parñee dyon cho xaa kchalo. 35 Lëë
meñ kukuy aan axte wi kchë xaa
xñabey kwtsityni xaa xñee:
—Pteelaa xaa meñ. Kyety xaa lo
crusy na dyon deelñee nli nii lëë xaa
nak Crist nii pxaal Dios.
36 Wi soldad kwtsityni Jesús. Ptee
xaa viñ nyi lo Jesús, 37 ni chëb xaa lo
xaa:
—Deelñee nli lii nak xrey meñ Is-
rael, pteelaa lii.
38 Ni kwë blalan tiits kik xicrusy
Jesús nii xñee: “Lëë xaa re nak xrey
meñ Israel.”
39 Wi tu xaa mal nii kwë kwi xaa
kwlootsyetsy xaa chëb:
—Deelñee nli nii lii nak Crist, ptee-
laa lii ni pteelaa lëë noo.
40 Per lëë stu xaa mal nii wi kë lo
crusy kwëntseeb lo xcombañer chëb:
—¿Pe xtsyeebtyoo Dios nawen? ¿Pe
xyeñdyoo nayak nii lo crusyak kël?
41 Lëë no busy porñee beeñ no mal
ngo no tizh no xfalt no lo crusy. Per
lëë xaa re, ni tu pe karty kuuñtsyey
xaa.
42 Tsigo lëë xaa chëb lo Jesús:
—Psaladzy naa tsiñee lëël sob
kñabeyoo.
43 Lëë Jesús chëb:
—Nli xñen nii natse kazh lëël së kyo
no kpaa.

Xkyalkuty Jesús
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Tsiñee kol xwe ngbidz lëë lo
kislyu pkyey, aan lëëw byaani axte
las tres. 45 Ni lëë lo ngbidz pkyey
ni lëë ladx nii kë leñ lidzy Dios
pchos nsoli. 46 Loxsye ngo lëë Jesús
kwchuptsyë ni lëë xaa chëb:
—Tat Tios, kokni xkyalbinin.
Aan lëë xaa kuty.
47 Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo soldad
kon kchë nii kok, lëë xaa biily lay lo
Dios, chëb xaa:
—Nli nii kwyody xtol xaa re.
48 Kchësy meñ nii kwey ni kon kchë
nii kok xyaasy styoo bi. 49 Per lëë
kchësy xaa nii byuumbey Jesús ni
kchë kwnaa nii pchoonal xaa destye
Galilea kwche sit buy.

Lëë Jesús xkyeetsy
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50 Kwyo tu xaa buen nii pcholë
José. Xaa Arimatea xaa. Judea ngab
xkyedzy xaa. Wi xaa kwyo lady xaa
xñabey nii no Israel. 51 Kwëmbës xaa
nii klyañche xkyalwnabey Dios. Por
ngo nii byody kchë nii beeñtsyey xaa

xñabey styoo xaa. 52 Lëë xaa kwey lo
Pilat, aan lëë xaa bnab xcuerp Jesús.
53 Loxsye blity xaa xcuerp Jesús lo
crusy, lëëw pchal xaa tu sábana, aan
lëë xaa kujkeetsy Jesús tu leñ paa nii
ndeeñ lo kyo. Ni tu cho karty jkyeetsy
leñ paa go. 54 Mer tse nii kxe kxiladzy
meñ lo tsiiñ nak tse go, por ngo lëë
meñ nowxixkwaa.
55 Lëë kwnaa nii pchoonal Jesús
destye Galilea kukuy pa pkyeetsy
Jesús, ni lëë me kon xa kwyo xcuerp
Jesús paa. 56 Tsiñee lëë me ptsiñ
chu yu, lëë me pxixkwaa ngwaan nii
xlyaa nex, aan lëë me pxiladzy tse
nii chakty tsiiñ, por singo xñabey xley
Moisés.

24

Lëë Jesús xpañ
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

1 Per tsi lëë tse nii xiladzy meñ lo
tsiiñ kwtedy, lëë kwnaa go si chu paa
silyga. Noy me ngwaan xlyaa nex nii
pxixkwaa me. 2 Tsiñee lëë me ptsiñ,
kon me nii xoobtre kyo nii ntse chu
paa xlugaro. 3 Lëë me kwsëëb leñ paa,
per kondy me xcuerp Jesús. 4 Por ngo,
tir ptsyeb me, nandy me pe kwxaak
me, tsiñee kolpsye lëë me kon nii lëë
chop mguiy so lo me nonsyke ladx
xpibëly nakw xaa. 5 Lo xtseeb ko lëë
me pkiits kë lyu, per lëë chop xaa go
chëb lo me:
—¿Penak nii sëëd kyub to tu meñ
nii mbañ lady meñ kuty? 6 Kindy
meñ nii xyub to nu, lëë me pañ. Kol
ksaladzy nii kwnee me lo do worñee
bii no me Galilea. 7 Kwnee me nii no
nii kyab me ña meñ ngoptol, ni lëë
meñ jkëë me lo crusy, per tse nii loxo
tson kpidz lëë me kpañ.
8 Tsigo lëë kwnaa go psaladzy xtiits
Jesús, 9 aan tsi lëë me bikche chu paa,
lëë me kukso cuento lo ksa tsiiptub
apostle ni lo meñ nii nak ksa Jesús.
10 Lëë María Magdalena, ni Xwan, ni
Mariy xñaa Jacob, ni stubla kwnaa
kunitiits lo apostle. 11 Per kwxaak
apostle nii chak wety me aan bnilasty
xaa xtiits me.
12 Per lëënlëdy lëë Pedre kwey chu
paa, aan tsiñee lëë xaa buy leñ paa,
xaktyee ladx nii pchal Jesús kon xaa.
Loxsye ngo lëë xaa sey chu yu aan
psee xaa kon xaa kchë nii kok.

Chop xpëëdscuel Jesús nii kwey Emaús
(Mr. 16:12-13)

13 Misme gak tse go lëë chop
xpëëdscuel Jesús no nëz si Emaús.
Tsiiptub mily metre nak nëz tsiñee
xchoo meñ Jerusalén. 14 Chutiits xaa
kchë nii kok Jerusalén. 15 Lëë xaa
pkaa lo Jesús aan lëë xaa si ksa xaa.
16 Per nikxe kon xaa Jesús, pchilody
nyeñ xaa nii Jesúso. 17 Lëë Jesús chëb
lo xaa:
—¿Pe cos chutiits to dyon na nii
sëëd to nëz? ¿Penak nii mban chak to?
18 Tsigo lëë tu xaa nii lë Cleofas
chëb:
—¿Nandyoo nawen pe cos kok
Jerusalén leñ tse re, aan kwlësoo
Jerusalén?
19 Lëë Jesús chëb:
—¿Pe cos kok?
Aan lëë xaa chëb:
—Nii ptsyool Jesús Nazaret wo. Tu
profet nii kwnee xtiits Dios kok xaa ni
kon gaa meñ nii nakni Dios xaa, por
kchë nii beeñtsyey xaa. 20 Per lëë xaa
nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa xñabey
kwnab nii kyë xaa lo crusy par kety
xaa. 21 Nladzy noo nii lëë xaa ndeelaa
xkyedzy noo. Per natse chak tson
kpidz nii ptsyool xaa singo. 22 Per
lëë bla kwnaa nii no lady noo ptseb
lëë noo, por lëë me kwey chu paa
nasilytoo, 23 aan como kintre xcuerp
Jesús leñ paa, lëë me byood chu yu.
Aan lëë me bitiits nii lëë chop angly
byaklo lo me aan lëë angly chëb nii
mbañ Jesús. 24 Loxsye ngo lëë bla
xcombañer noo kwey chu paa, aan
kon xaa nii nli xtiits kwnaa go, per
kondy xaa Jesús.
25 Tsigo lëë Jesús chëb:
—¡Natsypee nguey do ni natsypee
neñ do par kniladzy to kchë nii
kwnee profet! 26 ¿Pe nody nayak nii
tedy Crist kchë kyalnë re antes nii
kyëp xaa kpaa?

27 Loxsye ngo lëë Jesús beeñ kseedy
chop xaa go, bluuy xaa xlibre Moisés
laañee xñee kchë nii ktsyool Crist ni
bluuy xaa kchë libre nii pkëë profet.
28 Tsiñee lëë xaa ptsiñ kyedzy nii si
xaa, lëë Jesús beeñ nii koñee lëë xaa
ndyedy. 29 Per lëë xaa pkwëës Jesús,
chëb xaa:
—Kwlës, porque lëë tse ptsye, aan
lëë lyu mer jkyey.
Lëë Jesús kwsëëb par kwës xaa.
30 Aan tsiñee lëë xaa nche sob lo
mezh, lëë Jesús kwseñ kyaxtily, aan
loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëë xaa
beeñ grol kyaxtily aan lëëw pteedy
xaa chop lo xaa go. 31 Wor go lëë lo
xaa byaly, aan lëë xaa byeñ nii Jesúso.
Per pchilodre nyan xaa Jesús. 32 Tsigo
xñeesy xaa:
—¿Pe lëdy gaanoo lika xyan leñ
styoo no worñee bluuy xaa xkitsy
Dios lo no nëz?
33 Lëënlëdy lëë xaa pkaa nëz, sey
xaa Jerusalén. Tsiñee ptsiñ xaa, lëë
ksa tsiiptub apostle ni lëë meñ nii nak
ksa xaa tse pkaal lsa. 34 Lëë meñ go
chëb lo xaa:
—Nli nii lëë Jesús pañ, por lëë
Simoñ kon xaa.
35 Tsigo lëë chop xaa go bitiits xa
ptsyool xaa nëz, ni lëë xaa bitiits xa
byakpey xaa Jesús worñee beeñ grol
Jesús kyaxtily.

Lëë Jesús xyaklo lo xpëëdscuel (Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Lëë chop xaa go bii noyutiits ngo
tsiñee lëë Jesús kwso groltyee lady
xaa chëb:
—Kakni Dios to dyon.
37 Kchësy xaa ptsyeb porñee nladzy
xaa te pesyo. 38 Per lëë Jesús chëb:
—¿Penak nii singueetyee xtsyeb to,
ni penak nii xkan kik to? 39 Kol kuy
ñan gaanoo ni kol kuy niyaa. Naaw.
Kol seeñ naa. Non tsit ni kë pëëlaa,
aan lëë pesy gon nodyo tsit ni kë
pëëldyo.
40 Loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa
bluuy ña xaa ni lëë xaa bluuy niy xaa.
41 Per como singootyee xle xpëëdscuel
xaa, lika bnilasty xaaw, por ngo lëë
Jesús chëb:
—¿Pe cos chap to tyaaw no?
42 Tsigo lëë xaa ptee tublë mël
pkyee lo Jesús, 43 aan xña lo xaa lëë
Jesús taw ma. 44 Loxsye ngo lëë Jesús
chëb:
—Worñee bii non lady to niyaa nii
kchësy nii xseety xley Moisés, ni pro-
fet, ni kchë nii kë leñ kitsy nii kë
salmos ktsyoolaa. Lëë na lëëw kok
cumplir.
45 Tsigo lëë Jesús bluuy xa nak kitsy
nii kë xtiits Dios aan lëë xaa byeño,
46 chëb Jesús:
—Këlnii lëë Crist kety, ni këlnii tse
nii loxo tson kpidz lëë xaa kpañ. 47 Ni
këlnii lëë meñ Jerusalén ni lëë meñ
nii nche tyub lo kislyu jkëëtyag xtiits
Dios tsiin ktikche meñ styoo lo Dios
parñee kpily xtol meñ. 48 Aan lëë do
kñee kchë nii kon do. 49 Por lëë do
jkaa nii kneetsy Tat Tios. Naa kxalo.
Per kchoody to leñ kyedzy Jerusalén.
Kol kwës axte nii jkaa do Kyalbini
Ntson nii sëëd kpaa.

Lëë Jesús xyëp kpaa (Mr. 16:19-20)

50 Lëë Jesús kuni kchë xpëëdscuel
axte Betania, aan lëë xaa blis ña
xaa par kuuñlay xaa xpëëdscuel xaa.
51 Aan mentre noyuuñlay xaa xaa,
lëë xaa byëp kpaa. 52 Loxsye biily
mëëdscuel lay lo Jesús, lëë xaa sey leñ
kyedzy Jerusalén xle xaa, 53 aan sob
sobsye tse kwey xaa lidzy Dios par
ktee xaa skizh.

Kitsy nii pkëë San Juan

Lëë xaa nii nak xtiits Dios biid lo kislyu

1 Klo worñee karty kwe kislyu kwyo
tublan tiits kexka lo Dios aan lëë tiits
ko nak Dios. 2 Lo Dios kwyo tiits ko.
3 Lëë tiits ko psaa kchë kchësy cos.
Ni tu cos nii no kwyaady sin tiits ko.
4 Lëë tiits ko nak kyalmbañ aan lëë
kyalmbañ go nak bini nii xsaani lo
meñ. 5 Lëë bini go xsaani lo nguey
aan kchilody nguey ksuuyo.

6 Lëë Dios pxaal tu xaa nii pcholë
Juan 7 biid këb lo meñ nii lëë xaa nii
nak bini kiid parñee tsiñee kiid xaa
kniladzy meñ xtiits xaa. 8 Lëdy Juan
nak bini, sink lëë xaa biid këb lo meñ
nii lëë bini kiid. 9 Tsigore biid bini nii
nli xsaani lo meñ lo kislyu.

10 Lëë xaa nii nak bini go biid lo
kislyu, aan nikxe nii lëë xaa psaa
kislyu, byuumbeydy meñ xaa. 11 Biid
xaa lo meñ xkyedzy xaa, per psaldy
meñ xkyedzy xaa xaa. 12 Lëë xaa
ptee tiits nii kchë meñ nii bniladzy
xtiits xaa kak xiñ Dios. 13 Ni nli gaa
nii xiñ Dios nak meñ go, per nakty
meñ go xiñ Dios porñee koly meñ go
sinak chaly xiñ chol meñ, sink lëë
meñ go nak xiñ Dios porñee singo
kwlaño styoo Dios.

14 Lëë xaa nii nak tiits ko biid lo
kislyu aan lëë xaa kwyo lady no.
Pkëstyoo xaa kchësy meñ ni bluuy xaa
tiitsli, ni ptyon gaa noo kyalwnabey
nii ptee Tat Tios lo xaa. Mëëd tusy nak
xaa lo Tat Tios. 15 Lëë xaa nii nak tiits
ko pseety Juan tsiñee chëb Juan:

—Mastre non tu xaa nii kiid tsiñee
lëën kpi, por nol xaa worñee lëën koly.

16 Kchësy lo no xneetsy xaa kchë
nii chap xaa ni xitsy xkwaa gaa
kyalnsaak nii xneetsy xaa lo no.
17 Lëë Moisés biidni xley Dios, per lëë
Jesucrist biidni kyalwkëstyoo ni tiitsli.
18 Ni tu cho karty kan Dios, xaktyee
xiñ xaa nii tugak no lo xaa. Lëë xaa
bluuy Dios lo no.

Lëë Juan Bautist xñee cho nak Jesucrist
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

19 Lëë meñ Israel nii no Jerusalén
pxaal pxosy ni meñ levita nii chuñ
yudar pxosy kunabtiits cho nak Juan.
20 Aan lëë Juan chëb:

—Kaazhkaa lëdy naa nak Crist.

21 Tsigo lëë xaa go kwnabtiits stub
chëb:

—¿Cho nakoo tsigo busy? ¿Pe lii nak
profet Elías?

Lëë Juan chëb:

—Lëdyo, lëdy naaw.

Loxsye ngo lëë xaa kwnabtiits stub
chëb xaa:

—¿Lii tsigo busy nak profet nii no
kiid?

Lëë Juan kwëb chëb:

—Lëdyo.

22 Tsigo lëë xaa go chëb stub:

—¿Cho nakoo busy? Por no nii kyo
knii noo tiits lo xaa nii pxaal lëë noo.
Kwnë dyon cho nakoo.

23 Lëë Juan chëb:

—Naa nak tsiy xaa nii xñee lo meñ
tañ: “Kol kwii tu nëz tubli tedy xaa nii
xñabey.” Singo kwnee profet Isaías.

24 Tsigo lëë bla xaa nii pxaal meñ
fariseo chëb lo Juan:

25 —Deelñee lëdy lii tsigo busy nak
Crist ni lëdy lii nak Elías ni lëdy lii nak
profet, ¿penak nii xchoobnisoo?

26 Tsigo lëë Juan chëb:

—Nli naa xchoobnis con nis, per
lady to no tu xaa nii xyuumbeydy to.
27 Lëë xaa kiid tsiñee lëën kpi. Xaa
non xaa ni parñee kxakaa tuu kidy
lab xaa xkiiñdyaa.

28 Betania nii nche kexka chu ki-
igwpee Jordán no kchoobnis Juan
worñee kunee kchë xaa go lo Juan.

Lëë Jesús nak xaa nii xtsily xtol meñ

29 Lëë byaani lyu lëë Jesús kwey lo
Juan aan tsiñee lëë Juan kon xaa, lëë
Juan chëb:

—Kol kuy gaanoo, lëë xpëkwxiily
Dios nii ktsily kchë xtol meñ sëëd ske.
30 Lëë xaa psetyaa worñee niyaa nii
nare kiid tu xaa nii mastre non lon,
por nol xaa worñee kolyaa. 31 Nikle
nandyaa cho nak xaa, per lëën syely

kchoobnis parñee kyuumbey meñ Israel xaa.
32 Lëë gak Juan chëb:
—Konaa byety Kyalbini Ntson kpaa sinak tu palom aan lëë Kyalbini Ntson byab lady xaa. 33 Nandyaa cho nak xaa, per lëë xaa nii pxaal naa syely kchoobnisaa con nis në lon: “Xaa nii kanoo kyab Kyalbini Ntson lady, xaa go kchoobnis meñ con Kyalbini Ntson.” 34 Lëë xaa konlaa ni lëën xñeli gaa nii lëë xaa nak Xiñ Dios.

Mëëdscuel nii klootyee kwle Jesús

35 Lëë byaani stu lyu lëë Juan nche misme gak lugar go ksa chop xpëëdscuel. 36 Tsiñee lëë Juan kon nii lëë Jesús sitedy siko, lëë Juan chëb:
—Kol kuy gaanoo, lëë xpëkwxiily Dios si ske.
37 Tsiñee lëë chop xpëëdscuel Juan biñ ngo, lëë xaa sinal Jesús. 38 Tsi lëë Jesús kon nii lëë xaa sinal, lëë Jesús chëb:
—¿Pe cos chakladzy to?
Tsigo lëë xaa chëb:
—Maestre, ¿pa nak liidzyoo?
39 Lëë Jesús kwëb chëb:
—Kol të gaanoo kuy do paw.
Tsigo lëë xaa kwey laañee no Jesús aan lëë xaa ptseñ lo Jesús porñee tsel siik las cuatro nak worñee pchoonal xaa Jesús.
40 Betsy Simoñ Pedre nii lë Ndresy nak xpëëdscuel Juan nii pchoonal Jesús. 41 Lëë Ndresy kukyub Simoñ aan lëë xaa chëb lo xaa:
—Lëë noo ptyon Mesías, xaa nii këmbëës no kiid. Lëë xaa nak Crist.
42 Loxsye ngo lëë Ndresy kuni Simoñ lo Jesús aan tsiñee lëë Jesús kon xaa, lëë Jesús chëb:
—Lii nak Simoñ. Xiñ Jonás nakoo, per lëël kcholë Cefas. (Tiits ko nak sinak nii xñee no Pedre.)

Lëë Jesús xkwetsy Felip ni Natanael

43 Lëë byaani stu lyu lëë Jesús kwlokyeñ tsi xtañ meñ Galilea. Lëë xaa ptsyool Felip aan lëë xaa chëb:
—Tënal naa.
44 Betsaida lë xkyedzy Felip. Xaa kyedzy ko gak nak Ndresy ni Pedre. 45 Loxsye ngo lëë Felip kukyub Natanael aan lëë xaa chëb:
—Lëë noo ptyon xaa nii tant xseety Moisés leñ libre nii kë ley ni lëë gaa xaa nak xaa nii tant pseety kchë profet. Lëë xaa nak Jesús Nazaret. José nak pxosy xaa.
46 Lëë Natanael chëb:
—¿Schilo nawen kchoo tu xaa buen leñ kyedzy Nazaret?
Tsigo lëë Felip chëb:
—Të gaanoo kuyoo.
47 Tsiñee lëë Jesús kon nii lëë Natanael mer ktsiñ lo xaa lëë xaa chëb:
—Lëë tu xaa nii nli nak xaa Israel sëëd ske. Ni tu kyalwkëti nody leñ styoo xaa.
48 Lëë Natanael kwnabtiits chëb:
—¿Xa xyuumbeyoo naa?
Lëë Jesús chëb:
—Antes nii ngwetsy Felip lii, konaa soboo xan yag yegw.
49 Tsigo lëë Natanael chëb:
—Maestre, lii nak Xiñ Dios. Lii nak xrey meñ Israel.
50 Lëë Jesús chëb:
—¿Pe xniladzyoo xtitsaa nayak xaktyee porñee niyaa nii lëën kon lii xan yag yegw? Nare kanoo cos nii mastre kuuñ ksee styool.
51 Ni chëb Jesús:
—Nli xñen nii lëë do kan kyaly kpaa ni lëë do kan nii lëë xangly Dios kyëp kyety lady mguiy nii pxaal Dios.

2

Lëë Jesús chi laañee chak kyalwtsiilña

1 Tse nii kwloxo tson kpidz lëë tu kyalwtsiilña kok Caná, tu kyedzy nii nche nëz Galilea. Lëë xñaa Jesús kwey, 2 aan wi Jesús kwey ksa xpëëdscuel. 3 Mer wroltyee lo lni lëë viñ pidzy, aan lëë xñaa Jesús chëb:
—Lëë xviñ meñ re kwlox.
4 Per lëë Jesús chëb lo xñaa:
—¿Penak nii xñeelo lon? Karty tsitsib xworaa.
5 Per lëë me chëb lo meñ nii xkiisy viñ:

—Kol kuuñtsyey kchë nii kñë xaa.
6 Lëëtyee gaa lëë xoop tiñ nii nyaa
con kyo nche siko. Leñ tiñ go chadx
ña meñ Israel. Masy tap kaly gaa o tu
kyoow gaa litre nis xtyëë tu leñ tiñ go.
7 Tsigo lëë Jesús chëb lo xaa nii xkiisy
viñ:
—Kol jkatsë ksa tiñ gue nis.
Lëëw pkatsë xaa axte pixo chu tiñ.
8 Loxsye ngo lëë Jesús chëb:
—Kol kwii xisyo aan kol tsiniw lo
xaa nii chuñ lni.
Aan lëëw kuni xaa. 9 Tsiñee lëë xaa
nii chuuñtsyey lni pkëë chuw nis nii
byak viñ, nandy xaa dyon pa pchoow.
Xaktyee xaa nii xkiisyo nano, porñee
lëë xaa go kwlii nis. Por ngo lëë xaa
kwtsyetsy xaa nii ptsiilña 10 aan lëë
xaa chëb:
—Kchësy meñ gon xkiisy viñ buen
tsiñee lëë lni chislo, aan axte lultime
xkiisy meñ viñ mban, per lëë lii, lëël
kwlootsey viñ buen par kiisylo lul-
time.
11 Caná nii ngab Galilea klootyee
beeñtsyey Jesús kyalntson. Siko
bluuy xaa xkyalwnabey xaa, aan lëë
xpëëdscuel xaa bniladzy xtiits xaa.
12 Loxsye ngo lëë xaa si Caper-
naum ksa xñaa xaa ni betsy xaa ni
xpëëdscuel xaa, aan lëë xaa kwlës siko
bla kpidz.

Lëë Jesús chuuñ nyë lidzy Dios (Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

13 Aan como lëë paskw nii
chuuñtsyey meñ Israel sëëd yob, lëë
Jesús kwey Jerusalén. 14 Tsiñee lëë
xaa kwsëëb leñ lidzy Dios, lëë xaa
kon kchë meñ nii xto yosy, ni meñ
nii xto mëkwxiily ni palom, ni meñ nii
nche sob laañee xtsyëë tumi. 15 Tsigo
lëë xaa psaa tu soty aan lëë xaa kwlii
kchë meñ go leñ lidzy Dios ksa meñ
go mëkwxiily ni yosy. Kchësy xtumi
meñ nii xtsëë centab pchoots xaa lo
lyu ni ptische xaa xmezh meñ go.
16 Chëb xaa lo xaa nii xto palom:
—¡Kol kwii kchë ngue nu! ¡Kyuñdy
to lidzy pxosyaa tu mesón!
17 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa psaladzy
tiits nii kë leñ kitsy nii kë xtiits Dios.
Sinrii xñeew: “Tirak xkëstyoon lidzy
pxosyaa.”
18 Tsigo lëë meñ Israel chëb:
—Beeñtsyey tu kyalntson parñee
kniladzy noo nii xaa xñabey nakoo.
19 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Kol knitylo ktoo re aan tsonak
kpidz lëëw ksoblin stub.
20 Tsigo lëë meñ Israel chëb:
—Choowpxoop iz kwë meñ kwyaa
ktoo re. ¿Xa ksaaloolo tsonak kpidz?
21 Per byeñdy xaa nii misme xcuerp
Jesús nak ktoo nii pseety Jesús.
22 Por ngo, tsiñee lëë Jesús pañ, lëë
xpëëdscuel xaa psaladzy kchë nii
kwnee xaa, aan lëë xaa bniladzy kitsy
nii kë xtiits Dios ni lëë xaa bniladzy
xtiits Jesús.

Xyuumbey Jesús kchësy meñ

23 Worñee lëë Jesús kwey paskw
Jerusalén, ndaly meñ bniladzy xtiits
xaa tsiñee kon meñ kchë kyalntson
nii beeñtsyey xaa. 24 Per kopty Jesús
kchë meñ go confians, porñee xyu-
umbey xaa kchë meñ. 25 Xkiiñdy xaa
nii dyon cho këb xa nak meñ lo xaa,
por misme lëë xaa nan pe cos xsya leñ
styoo meñ.

3

Lëë Jesús chutiitsni Nicodemo

1 Lëë tu xaa fariseo nii pcholë
Nicodemo kwey lo Jesús. Tu xaa non
nak xaa lo meñ Israel. 2 Kyool kwey
Nicodemo lo Jesús aan lëë xaa chëb:
—Maestre, ndon noo nii lëë Dios
pxaal lii par kuuñ kseedyoo lëë
noo, por ni tu cho chilody kuuñtsyey
kyalntson nii chuuñtsyeyoo deelñee
naknidy Dios xaa.
3 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nli xñen nii sëëbty kchë meñ nii
kaldy stub laañee xñabey Dios.
4 Tsigo lëë Nicodemo kwnabtiits
chëb:
—¿Per xa mod na dyon kpikche
kaly tu xaa nii kwyoxle stub? ¿Pe
schilo nayak kyo xaa leñ xñaa xaa
stub par kpikche kaly xaa?
5 Aan lëë Jesús kwëb chëb:

—Nli xñen nii deelñee sëëbty Kyalbini Ntson leñ styoo meñ nii chaly, chilody kyey meñ go laañee xñabey Dios. 6 Kchë meñ nii chaly no pxosy, per deelñee sëëbty Kyalbini Ntson leñ styoo meñ, chilody kak meñ xiñ Dios. 7 Kseety styool nii xñen lool nii kchësy meñ no nii kaly stub. 8 Laañee xkaatyee xpi me ni chonoo xbi me, per nandyoo pa sëëd me ni nandyoo pa tsi me. Singo gak nak Kyalbini Ntson nii xsyëëb leñ styoo meñ.

9 Tsigo lëë Nicodemo kwnabtiits stub chëb:

—¿Pe nli lëësy kchë cos re?

10 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Maestre nakoo Israel aan nandyoo xa nak kchë cos re? 11 Nli xñen nii nonsyke nii ndon noo ni ptyon noo xñee noo. Per xnilasty to kchë nii xñee noo. 12 Deelñee xnilasty to xtitsaa tsiñee xsetyaa cos lo kislyu re lo do, ¿xa kniladzy to xtitsaa tsiñee lëën kseety cos nii sëëd kpaa?

13 'Ni tu cho karty tsëp kpaa, xaktyee xaa nii byety kpaa. Lëë xaa go nak mguiy nii pxaal Dios. 14 Aan sinak nii psaa gak Moisés tu mëël aan psoob klaa xaa ma tu kik yag, singo gak no nii kyënal mguiy nii pxaal Dios lo crusy, 15 parñee kchësy meñ nii kniladzy xtiits xaa nii pxaal Dios, kejty meñ go, sink lëë meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody.

Xkyalwkëstyoo Dios

16 'Tir pkëstyoo Dios meñ nii nche lo kislyu re. Por ngo lëë xaa pxaal xiñ xaa nii nak mëëd tusy lo xaa, parñee kejty kchësy meñ nii kniladzy xtiits xiñ xaa, sink lëë meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. 17 Pxaaldy Dios xiñ lo kislyu par jkëëkiy xaa meñ, sink lëë xaa pxaal xiñ xaa par kteelaa xaa meñ.

18 'Kchë meñ nii xniladzy xtiits Xiñ Dios chilody kyëkiy meñ go, per lëë meñ nii xnilasty, lëë meñ go kyëkiy porñee xnilasty meñ go xtiits xaa nii nak mëëd tusy lo Dios. 19 Kchësy meñ nii xnilasty kyëkiy, por psaldy meñ go xaa nii nak bini worñee biid xaa lo kislyu, sink lëë meñ go byaan lo nguey porñee xtsiladzy meñ go xtol. 20 Kchësy meñ nii chuñ cos mal xtilyni bini, aan xpigty meñ go lo bini parñee kak ndoondy kchë cos mal nii chuñ meñ go. 21 Kchë meñ nii xniladzy tiitsli xpig lo bini parñee kak nyoo nii lëë meñ go chuuñtsyey nii xñabey Dios.

Lëë Juan Bautist xseety Jesús

22 Loxsye ngo lëë Jesús kwey xtañ meñ Judea ksa xpëëdscuel, aan lëë xaa pchoobnis meñ siko. 23 Lëëtyee gaa wi Juan no kchoobnis meñ tu laañee lë Enón nii nche kexka Salim. Naal nis no siko, aan ndaly meñ kuchobnis. 24 Karty tso Juan skiib wor go.

25 Per lëë bla xaa nii nak ksa Juan ptilytiitsni tu xaa Israel. Ptilytiits xaa xa kak nyë meñ parñee kuuñ ksak meñ Dios. 26 Aan lëë xaa kukëb lo Juan:

—Maestre, biño gaanoo, lëë xaa nii biid lool stublad chu kiigwpee Jordán, xaa nii tant pseetyoo loo noo, lëë xaa no kchoobnis aan lëë meñ sinal xaa.

27 Tsigo lëë Juan chëb:

—Ni tu meñ chilody kap pe tu cos deelñee kteejty Dioso. 28 Misme lëë do biñ kwnen nii lëdy naa nak Crist, sink tu xaa nii kwtenechsye lo xaa nakaa. 29 Lo tu kyalwtsiilña tsesy xsyo xamigw xaa nii ptsiilña. Lëë xaa nii ptsiilña xsyob kwi tsiil, aan tsi lëë xaa nii ptsiilña xñee, xle xamigw xaa. Singo gak naa xlen chonaa kchë nii chuuñtsyey xaa. 30 No nii kak xaa tu xaa non, lëë naa no nii tseyga tseyga kyablyun.

Xaa nii sëëd kpaa

31 'Lëë xaa nii sëëd kpaa xñabey kchë meñ. Kchë meñ nii no lo kislyu xñee nonsyke cos nii no lo kislyu. Per lëë xaa nii sëëd kpaa xñabey lo kchë meñ, 32 ni nonsyke nii konle xaa ni biñle xaa xñee xaa. Per ni tu cho xnilasty nii xñee xaa. 33 Per kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa xyeñ nii nli tiitsli xñee Dios. 34 Porque xtiits Dios xñee xaa nii pxaal Dios, ni lëë gaa Dios xtee

xKyalbini lo xaa, xkady Dios xKyalbini. 35 Xkëstyoo Tat Tios xiñ, por ngo lëë xaa ptee kchëlo kyalwnabey lo xaa. 36 Kchësy meñ nii kniladzy xtiits Xiñ Dios jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. Per lëë meñ nii knilasty xtiits Xiñ Dios, jkaady meñ go kyalmbañ nii nitylody, sink lëë meñ go jkaa castigw nii kxaal Dios.

4

Lëë Jesús chutiitsni tu kwnaa Samaria

1 Lëë meñ fariseo biñ nii ndaly meñ kwsëëb xlad Jesús ni ndalyre meñ xchobnis lo xaa que lo Juan. 2 Per lëdy lëë Jesús xchoobnis, sink xpëëdscuel xaaw. 3 Tsiñee lëë Jesús biñ ngo, lëë xaa bi xtañ meñ Judea aan lëë xaa sey xtañ meñ Galilea.

4 Per no nii tedy xaa nëz xtañ meñ Samaria. 5 Por ngo lëë xaa kutedy tu kyedzy nii nche xtañ meñ Samaria. Sicar lë kyedzy ko. Kexka siko nix lyu nii pkady Jacob lo xiñ xaa José. 6 Siko kë tu kiigw nii xñee meñ go xkiigw Jacob, aan como xtsag Jesús, lëë xaa kwsob chu kiigw ko. Lëë ngbidz mer xwe. 7-8 Lëë xpëëdscuel gaa xaa si leñ kyedzy sisi nii ktyaaw. Siko sob Jesús tsiñee lëë tu kwnaa Samaria ptsiñ chu kiigw sixi nis, aan lëë Jesús chëb lo me:

—Pkady xisy xisoo kin.

9 Tsigo lëë me chëb:

—¿Xa mod nii meñ Israel nakoo aan xñaboo nis lon nii nakaa meñ Samaria?

(Singo chëb me porñee xñeenguidy meñ Israel lo meñ Samaria.) 10 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee nyanoo kchë nii xnee Dios, ni nyanoo cho xñab nis lool, xsobaa nii lii nyab nis lo xaa, aan lëë xaa neetsy tu nis nii xnee kyalmbañ lool.

11 Loxsye ngo lëë kwnaa go chëb:

—Ni tu pe noydyoo, xey, par kwiil nis aan nxity kiigw. ¿Pa kwiil nis mbañ nii kneetsyoo kin? 12 Lëë pxusykoltoo noo Jacob psaan kiigw re. Nu kow me nis kchë xiñ me ni xma me. ¿Pe mastre nayak nonoo lo me?

13 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kchësy meñ nii chi nis re xlyaa nis stub. 14 Per lëë meñ nii ki nis nii ktedyaa, kpikchedre klyaa meñ go nis. Porque lëë nis nii ktedyaa kak sinak tu xlyañ leñ styoo meñ go aan lëëw ktee tu kyalmbañ nii nitylody lo meñ go.

15 Tsigo lëë kwnaa go chëb:

—Xey, nee nis ko kin parñee klyaadraa nis, ni parñee kyelyxidraa nis chu kiigw re.

16 Lëë Jesús chëb:

—Kutsyetsy tsiiloo aan tëni me nu.

17 Tsigo lëë kwnaa go kwëb chëb:

—Kindy tsiilaa.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñeel nii kindy tsiiloo, 18 por kaay mguiy kwyonil aan lëdy tsiiloo nak meñ nii nonil nina. Nli xñeel, xkëëtiidyoo.

19 Tsiñee lëë kwnaa go biñ ngo, lëë me chëb:

—Xey, chanaa gon nii nli tu profet nakoo. 20 Chu kiy re biid pxusykoltoo noo lo Dios, per lëë lëë do nii nak to meñ Israel xñee do nii Jerusalén nak laañee kyo noo lo Dios.

21 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Bniladzy nii kniyaa. Lëë wor kutsiñ nii kiijtre to chu kiy re ni tsidy to Jerusalén par ksoxib to lo Tat Tios. 22 Kchësy to siñee nak to meñ Samaria nandy to cho lo xsoxib to, per lëë noo ndon noo cho lo xsoxib noo, por xlad meñ Israel sëëd xaa nii xteelaa. 23 Per sitsiñ tse, ni lëëw kutsiñle gaa nina kazh, nii lëë meñ nii nli chool lay lo Tat Tios koolo sinak xñabey Kyalbini Ntson. Por singo chakladzy Tat Tios nii kool meño. 24 Kyalbini nak Dios. Por ngo no nii kool meñ lay lo xaa sinak xñabey Kyalbini Ntson ni no nii kool meño tyub styoo meñ.

25 Tsigo lëë kwnaa go chëb:

—Nanaa nii lëë Mesías kiid (Crist nak Mesías), aan tsiñee lëë me kiid, lëë me kluuy loo noo xa nak kchë cos.

26 Lëë Jesús chëb:

—Naa nak Mesías, lëë meeraa xñe lool.

27 Ngo nonee Jesús tsiñee lëë
xpëëdscuel xaa ptsiñ, aan ntseeb psee
xpëëdscuel xaa nii lëë xaa noyutiitsni
tu kwnaa. Per ni tu xaa byaxty
nyëb: “Pe cos chuñoo”, o “penak kaa
noyutiitsnil kwnaa gue.” 28 Tsigo lëë
kwnaa go psaan xche chu kiigw aan
lëë me sey leñ kyedzy. Tsiñee ptsiñ
me lëë me chëb lo meñ:
29 —Kol të gaanoo kan do tu meñ nii
në kchë cos nii kayuuñtsyeyaa. ¿Toon
pe lëdy lëë me nak Crist?
30 Tsigo lëë meñ kyedzy kwey
laañee so Jesús. 31 Mentre gaa lëë
xpëëdscuel Jesús xñee:
—Maestre, të kaawoo.
32 Per lëë Jesús chëb:
—Lëën kaw tu cos nii xyuumbeydy
to.
33 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa bislo
xñabtiits lo xcombañer xñee:
—¿Pe no yak cho biidni nii taw xaa?
34 Per lëë Jesús chëb:
—Xwagwaa nak kuuñtsyeyaa xtsiiñ
xaa nii pxaal naa, ni xwagwaa nak
kisyaalaa xtsiiñ xaa. 35 Xñee do: “Bii
chak falt stap mëë par kislo kwlaap”,
per kol kuy buen lo kwaa gaanoo,
kchësyo no jketsy. 36 Kchësy meñ
nii xkyë kwlaap chazh, aan kchë nii
xlaap meñ go chotsey par tu kyalm-
bañ nii nitylody, parñee kle kchë meñ
nii xkyë kon ni meñ nii xkyë kwlaap.
37 Nli gak tiits nii së sinrii: “Xaa meñ
nii chan, xaa meñ nii xkyë kwlaap.”
38 Lëën pxal lëë do kwlaap laañee
kwëdy to tsiiñ. Xaa cho kwë tsiiñ, aan
lëë do bley xtsiiñ meñ go.
39 Ndaly meñ Samaria nii no
kyedzy ko bniladzy xtiits Jesús por
kchë nii kwnee kwnaa go worñee
chëb me: “Në me kchë cos nii
kayuuñtsyeyaa.” 40 Aan tsiñee lëë
meñ Samaria ptsiñ, lëë meñ go chëb
lo Jesús: “Kwlës loo noo.” Aan lëë
Jesús kwlës lo meñ go chop kpidz.
41 Ndalyre meñ bniladzy tsiñee biñ
meñ kchë nii kwnee mer xaa. 42 Tsigo
lëë meñ chëb lo kwnaa go:
—Na si nagon, xniladzy noo, lëdy
xaktyee nii nëël loo noo, sink wi por
kchë nii ptsyon noo kwnee me. Ndon
noo nii nli lëë me kteelaa meñ lo tol.

Lëë Jesús chuuñ kyak xiñ tu xaa nii xkyë xtsiiñ rey

43 Tse nii kwloxo chop kpidz, lëë
Jesús bi Samaria aan lëë xaa si nëz
xtañ meñ Galilea. 44 Misme Jesús
chëb: “Xsaldy meñ tu profet deelñee
tsi xaa xkyedzy xaa.” 45 Tsiñee lëë
Jesús ptsiñ Galilea, ngui kwnee meñ
go lo xaa, porñee wi kchë meñ go
kwey paskw Jerusalén aan kon meñ
go kchë nii beeñtsyey xaa lo lni go.
46 Tsigo lëë Jesús kwey Caná stub.
Galilea ngab Caná. Leñ kyedzy ko
byuñ xaa nis viñ. Lëëtyee gaa leñ tse
go lëë xiñ tu xaa nii xkyë xtsiiñ rey nii
no Capernaum xsyaknë. 47 Tsiñee lëë
xaa nii xkyë xtsiiñ rey biñ nii lëë Jesús
bi Judea aan lëë xaa tsi Galilea, lëë
xaa kwey lo Jesús aan lëë xaa kwnab
nii tsi Jesús lidzy xaa par kuuñ kyak
Jesús xiñ xaa nii no xnëz kyalkuty.
48 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Deelñee kandy to milagre ni kyal-
ntson, knilasty to xtitsaa.
49 Tsigo lëë xaa nii xkyë xtsiiñ rey
chëb:
—Xey, ligier tsoo, por toon kety
xiñaa.
50 Lëë Jesús chëb:
—Byey, kejty xiñoo.
Lëë xaa go bniladzy xtiits Jesús aan
lëë xaa sey. 51 Tsiñee lëë xaa sey, lëë
xmos xaa kuktsiil nëz xaa chëb:
—Lëë xiñoo byak.
52 Tsigo lëë xaa kwnabtiits, chëb
xaa:
—¿Pa wor bislo byak buen xiñaa?
Lëë mos chëb:
—Neeg a la una pchoo xaa xlyëë.
53 Tsigo lëë xaa nii byak xiñ psal-
adzy nii mer wor go chëb Jesús: “Ke-
jty xiñoo”, aan lëë xaa bniladzy xtiits
Jesús kchë meñ lidzy xaa.
54 Chople kyalntson noyuuñtsyey
Jesús tsiñee lëë xaa bi Judea ptsiñ xaa
Galilea.

5

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii ku-too

1 Kok xtsedyako lëë meñ Israel beeñtsyey tu lni aan lëë Jesús kwey
Jerusalén stub. 2 Aan leñ kyedzy Jerusalén laañee lë puert mëkwxiily kë
tu pily nii lë Betesda. Singo lëw con tiitsë hebreo. Kaay lo ley chap pily
go. 3-4 Ndaly meñ xsyaknë nche nix lo ley go, kchë meñ nii chandy, ni
meñ nii chilody së ni meñ nii kutoo. 5 Lady kchë meñ xsyaknë go no tu
xaa nii kok kalyptsiipxon iz xsyaknë. 6 Tsiñee lëë Jesús kon xaa, byeñ Jesús
nii kok xtsele nix mbës xaa siko. Lëë Jesús chëb lo xaa:

—¿Pe chakladzyoo kyakoo?

7 Tsigo lëë xaa xsyaknë go chëb lo Jesús:

—Xey, kindy cho ko naa leñ pily tsiñee lëë nis xni. Cad nii chakladzyaa
sëëbaa, klol stu meñ xsyëëb.

8 Tsigo lëë Jesús chëb lo xaa:

—Kuxche, blis xtal aan kwsë.

9 Wor go kazh lëë xaa go byak. Lëë xaa blis xta xaa aan lëë xaa bislo
kwsë xaa. Per como mer tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ byak xaa,
10 lëë bla meñ Israel chëb lo xaa:

—Chakty tsiiñ natse. Chilody kyoyoo xtal.

11 Tsigo lëë xaa nii byak ko kwëb chëb:

—Lëë xaa nii beeñ kyak naa në lon: “Blis xtal aan kwsë.”

12 Tsigo lëë meñ Israel kwnabtiits chëb:

—¿Cho në lool: “Blis xtal aan kwsë”?

13 Per nandy xaa cho beeñ kyak xaa, porñee lëë Jesús kwnity lady
meñ. 14 Tsi lëë Jesús kon xaa leñ lidzy Dios, lëë Jesús chëb lo xaa:

—Kon gaanoo lëël byak. Na kpikchedroo kuñoo tol tsiin ktsyooldyoo tu kyalnë nii mastre ntseeb.

15 Tsigo lëë xaa nii byak ko kunitiits lo meñ Israel go nii lëë Jesús beeñ
kyak xaa. 16 Por ngo lëë meñ Israel go kwënal kuty Jesús porñee chuuñtsyey
Jesús ngo tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ. 17 Per lëë Jesús chëb:

—Tugak xkyë Tat Tios tsiiñ, nikle gaa naa tugak xkyën tsiiñ.

18 Por ngo nii mastre kwyoki meñ Israel go kuty Jesús, porñee lëdy xaktyee tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ xsaldy xaa, sink wi penak nii chakladzy xaa kak xaa sinak Dios tsiñee xñee xaa nii pxosy xaa nak Dios.

19 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii chilody kuuñtsyey Xiñ Dios nii klyaañtyee styoo xaa. Xaktyee nii chan xaa chuuñtsyey Tat Tios chuuñtsyey xaa. Kchësy nii chuuñtsyey Tat Tios chuuñtsyey Xiñ Dios. 20 Xkëstyoo Tat Tios xiñ. Por ngo nii xluuy xaa kchë nii chuuñtsyey xaa lo xiñ xaa, ni nare kluuy xaa cos nii kuuñ ksee lëë do. 21 Sinak nii chuuñ kpañ Tat Tios meñ kuty nii xtee xaa kyalmbañ, singo gak xtee xiñ xaa kyalmbañ lo meñ nii klyaañtyee styoo xaa. 22 Chuñdy Tat Tios kyalxtisy, sink lëë xaa ptee kyalwnabey lo xiñ xaa parñee kuñ xiñ xaa kyalxtisy, 23 ni parñee ksal meñ Xiñ Dios sinak nii xsal meñ Tat Tios. Deelñee xsaldy meñ Xiñ Dios, chilody ksal meñ xaa nii pxaal xaa.

24 ’Nli xñen nii kchësy meñ nii kniladzy tiits nii xñen ni kniladzy xaa xaa nii pxaal naa, ksaksidy xaa nii pxaal naa meñ go, sink lëë meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. 25 Ni nli xñen nii sitsiñ wor ni lëë gaaw kutsiñ nina kazh nii lëë meñ kuty kon tsiy Xiñ Dios, aan kchë meñ kuty nii ksal xtiits xaa kpañ. 26 Porque lëë Tat Tios nak kyalmbañ, aan lëë xaa ptee tiits nii wi xiñ xaa kak kyalmbañ parñee ktee xaaw lo meñ. 27 Aan lëë Dios ptee kyalwnabey lo xaa par kuñ xaa kyalxtisy, por lëë xaa nak mguiy nii pxaal Dios. 28 Kseety to, por sitsiñ worñee kchë meñ kuty kon tsiy xaa, 29 aan lëë meñ kuty ko kchoo leñ paa. Kchësy meñ kuty nii beeñ buen jkaa kyalmbañ, per lëë kchësy meñ kuty nii beeñ mal tedy castigw.

Xkyalwnabey Xiñ Dios

30 ’Chilody kuuñtsyeyaa nii klyañ styoon, sink lëën chuñ kyalxtisy sinak nii xñabey xaa nii pxaal naa. Ni ngui chuñaa kyalxtisy, por syeldyaa

par kuuñtsyeyaa nii chakladzyaa, sink lëën syely par kuuñtsyeyaa nii chakladzy pxosyaa. 31 Deelñee misme naa xñe cho nakaa, chilody kniladzy meñ nii nli kchë nii xñen. 32 Per no tu xaa nii xñee cho nakaa, ni nanaa nii nli kchë nii xñee xaa. 33 Lëë do pxaal meñ nii kunabtiits lo Juan, aan kchësy nii chëb Juan nliw. 34 Per xkiiñdyaa nii cho kñee cho nakaa. Singo niyaa parñee chilo telaa do lo tol. 35 Kok Juan sinak tu bëly nii xsaani, aan mbëë bleni do xbini xaa xisy wiñ. 36 Per kchësy nii chuuñtsyeyaa xluuy nii nli lëë Tat Tios pxaal naa, por nii xñabey xaa chuuñtsyeyaa, ni mastre gaa nono lo xtiits Juan. 37 Ni wi gaa Tat Tios nii pxaal naa xñee cho nakaa, nikxe nii karty kon do tsiy xaa ni karty kan do xaa. 38 Xnilasty to nii xñen porñee nody xtiits xaa nii pxaal naa leñ styoo do. 39 Xseedy to kitsy nii kë xtiits Dios porñee nladzy to leñ kitsy ko ktsil do kyalmbañ nii nitylody, aan leñ kitsy ko xñee cho nakaa. 40 Per chaklasty to kiid to lon parñee jkaa do kyalmbañ nii nitylody.

41 'Chaklastyaa nii kuuñ ksak meñ naa, 42 por xyuumbey bueenaa lëë do ni nanaa nii xkëstyoody to Dios. 43 Lëë Tat Tios pxaal naa, aan xsaldy to naa, per deelñee nyiid tu xaa nii pxaaldy pxosyaa, xaa gol nsal do. 44 ¿Xa kchilo na dyon kniladzy to xtitsaa deelñee misme lëë do chuuñ ksak xcombañer do, aan xkwësty to nii kuuñ ksak Dios to? 45 Këbty to tsaaplaa naa jkëëkiy lëë do lo Tat Tios. Misme Moisés xkëëkiy lëë do, ni lëëw na Moisés sye xsaladzy to. 46 Deelñee niladzy to nii kwnee Moisés, niladzy to nii xñen, por lëë Moisés pkëë leñ kitsy nii kë xtiits Dios cho nakaa. 47 Per deelñee xnilasty to nii pkëë xaa, ¿xa mod kniladzy to nii xñen?

6

Lëë Jesús xyaan kaay mily meñ (Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

1 Loxsye ngo, lëë Jesús si stublad chu nis Galilea. No meñ xñeew Tiberias. 2 Aan singootyee ndaly meñ kunal porñee chan meñ kchë kyalntson nii chuuñtsyey xaa tsiñee chuuñ kyak xaa meñ xsyaknë. 3 Lëë Jesús kwyëp tu kik kiy aan lëë xaa kwsob siko ksa xpëëdscuel xaa. 4 Lëë paskw nii chuuñtsyey gaa meñ Israel sëëd yob. 5 Tsiñee lëë Jesús buy, kon xaa nii singootyee ndaly meñ sinal. Lëë xaa chëb lo Felip:

—¿Pa lë nii syuuy no nii kyaan no kchësy meñ gue?

6 Singo chëb xaa par kuñ xaa Felip preb, por nanle xaa xa kuñ xaa. 7 Tsigo lëë Felip chëb:

—Per ni chop kyoow denario kyaxtily jkaady parñee jkaa meñ re tublë gaaw.

8 Tsigo lëë betsy Simoñ Pedre nii lë Ndresy nii wi nak xpëëdscuel xaa chëb:

9 —Lëë tu xaa wiñ nii so nu noy kaay kyaxtily ni chop mël, per ¿pe lë nrii lo tant meñ?

10 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol këb lo meñ sob meñ.

Aan singootyee no kizh siko. Masy kaay mily xaapkiy pkab. 11 Lëë Jesús kwseñ ksa kyaxtily go, aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa aan lëëw kwtiisy xaa lo meñ nii nche sob. Singo gak kwtiisy xaa mël aan kchë meñ byëly. 12 Tsiñee lëë meñ lox taw, lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Kol ktop kchë nii byuy nii byaan parñee ni tublëw xiñdy.

13 Lëëw ptop xaa, aan lo kaay kyaxtily go byaktsë tsiipchop tskwidy nii byuy. 14 Tsiñee kon meñ kyalntson nii beeñtsyey Jesús, xñee meñ:

—Nli nii lëë xaa re nak profet nii no kiid lo kislyu.

15 Per como lëë Jesús byeñ nii lëë meñ chakladzy koy xoo meñ xaa parñee kak xaa rey, lëë xaa pxooñ, lëë xaa si kiy tusy xaa.

Lëë Jesús xsyë lo nis (Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Tsiñee lëë lyu pkyey, lëë xpëëdscuel Jesús biidso chu nis. 17 Lëë xaa byo barkw par tekë xaa nis ktsiñ xaa Capernaum. Lëë lyu gaa lox

pkyey, aan karty kpikche Jesús. 18 Lëë
nis bislo chisoli por tu me dox nii
bislo xpi. 19 Tsiñee kok masy tu kaay
o xoop kaa mily metre si xaa lo nis,
lëë xaa ptsyeb porñee kon xaa nii lëë
Jesús xsyë lo nis aan lëë Jesús xpig chu
barkw. 20 Per lëë Jesús chëb:
—¡Naaw, ktsyebty to!
21 Tsigo lëë xaa blaa kwyëp Jesús
leñ barkw aan blyëëdy lëë xaa ptsiñ
laañee si xaa.

Lëë Jesús nak kyaxtily nii xnee kyalmbañ

22 Tsi lëë lyu byaani, lëë meñ nii
byaan stublad chu nis byeñ nii lëë
xpëëdscuel Jesús bii byo leñ tu barkw
nii so siko, per byody Jesús leñ barkw
ko. 23 Mentre gaa lëë stubla barkw
Tiberias ptsiñ kex laañee taw meñ
kyaxtily tsi lox ptee Jesús skizh lo
Dios. 24 Aan tsiñee konsye meñ nii
kindy Jesús siko ni kindy xpëëdscuel
xaa, lëë meñ byo barkw, lëë meñ
sikyub xaa kyedzy Capernaum.
25 Tsiñee lëë meñ ptsiñ stublad chu
nis, lëë meñ ptsil Jesús aan lëë meñ
kwnabtiits chëb:
—Maestre, ¿pa wor kwlaañoo nu?
26 Lëë Jesús chëb:
—Nli xñen nii porñee taw do axte
laañee byëly do, ngo nii xyub to naa.
Xyubty to naa porñee byeñ do xa nak
kyalntson nii beeñtsyeyaa. 27 Kyëdy
to tsiiñ par ktsiñaa do nii ktyaawsye,
por xlyoxo, sink kol kyë tsiiñ par
ktsiñaa do tu kyalmbañ nii nitylody.
Lëë mguiy nii pxaal Dios kneetsy
kyalmbañ go lo do, por lëë Tat Tios
bluuyle nii lëë xaa nak Xiñ Dios.
28 Tsigo lëë meñ kwnabtiits chëb:
—¿Xa kuuñ noo par kuuñtsyeey noo
kchë nii chakladzy Dios?
29 Lëë Jesús kwëb chëb:
—Chakladzy Dios nii kniladzy to
xtiits xaa nii pxaal xaa.
30 Tsigo lëë meñ chëb:
—¿Pe cos kluuyoo tyon noo parñee
kniladzy noo xtiitsoo? ¿Pe cos
kuuñtsyeyoo? 31 Lëë pxusykoltoo noo
taw kyaxtily nii lë maná tañ. Sinrii
xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios: “Lëë
Dios ptee kyaxtily nii blyaal kpaa taw
xaa.”
32 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Lëdy Moisés bneetsy kyaxtily nii
byety kpaa lo do. Lëësy Tat Tios xnee
kyaxtily nii nli xyety kpaa. 33 Lëë xaa
nii byety kpaa nak kyaxtily nii xteedy
pxosyaa lo meñ parñee kpañ meñ.
34 Lëë meñ chëb:
—Xey, bneetsy kyaxtily go tyaaw
noo.
35 Lëë Jesús chëb:
—Naa nak kyaxtily nii xnee
kyalmbañ. Kchësy meñ nii kiid lon,
kpikchedre klyaañ meñ go, ni kchësy
meñ nii kniladzy xtitsaa, kpikchedre
klyaa meñ go nis. 36 Sinak nii niylaa
lo do, nikxe chan do naa, per xnilasty
to. 37 Kchësy meñ nii xnee Tat Tios
lon chiid lon. Aan ni tu meñ nii
chiid lon xsonëëztyaa. 38 Porque
pchodyaa kpaa parñee kuuñtsyeyaa
nii klyañ styoon, sink lëën syely par
kuuñtsyeyaa nii chakladzy xaa nii
pxaal naa. 39 Chaklasty xaa nii pxaal
naa nii jkëëtañaa meñ nii bneetsy xaa
lon, sink chakladzy xaa nii kchë meñ
go kuuñ kpaañaa tsi lëë tse go tsigal.
40 Por chakladzy xaa nii pxaal naa
nii kchësy meñ nii kuy lo Xiñ Dios ni
kniladzy xtiits xaa jkaa tu kyalmbañ
nii nitylody. Aan naa kuuñ kpañ meñ
go tsi lëë tse go tsigal.
41 Tsiñee biñ meñ Israel ngo, lëë xaa
bislo kwneenë xaa Jesús, porñee chëb
Jesús: “Naa nak kyaxtily nii byety
kpaa.” 42 Tsigo lëë meñ go bislo xñee:
—¿Pe lëdy lëë Jesús nayak nak xiñ
José? Xyuumbey no pxosy xaa ni xñaa
xaa. ¿Penak nii xñee xaa nii lëë xaa
byety kpaa?
43 Lëë Jesús kwëb chëb:
—Kol ksaan, kñeenëdre to. 44 Por ni
tu cho chilody kiid lon deelñee kiid-
nidy Tat Tios nii pxaal naa xaa. Aan
naa kuuñ kpañ kchë meñ nii kiid lon
tsi lëë tse go tsigal. 45 Leñ kchë libre
nii pkëë profet xñee sinrii: “Lëë Tat
Tios kuuñ kseedy kchësy meñ.” Por
ngo nii kchësy meñ nii xkëëtyag xtiits
Tat Tios, ni xseedy nii xñee xaa, chiid
lon.

46 'Xñedyaa nii nol tu xaa nii kayan
Tat Tios. Xaktyee xaa nii pchoo lo
Dios kayanle Tat Tios. 47 Nli xñen nii
kchësy meñ nii kniladzy xtitsaa jkaa
kyalmbañ nii nitylody. 48 Naa nak
kyaxtily nii xnee kyalmbañ. 49 Nikxe
taw pxusykoltoo do kyaxtily nii lë
maná tañ, lëë xaa kuty. 50 Per lëë
naa kyaxtily nii byety kpaa xnen.
Chejty kchë meñ nii chaw kyaxtily
go. 51 Naa nak kyaxtily nii byety kpaa
par ktedyaa kyalmbañ lo meñ, aan
kejty kchësy meñ nii chaw kyaxtily
re. Misme xcuerpaa nak kyaxtily nii
ktedyaa. Lëëw ktedyaa parñee kpañ
kchë meñ nii nche lo kislyu.

52 Tsigo lëë meñ Israel bislo ptilyti-
its ksa xcombañer, xñee:

—¿Xa kchilo dyon kneetsy xaa re
xcuerp tyaaw no?

53 Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii deelñee kawdy to
xcuerp mguiy nii pxaal Dios ni kidy to
xcheñ xaa, kpañdy to. 54 Kchësy meñ
nii chaw xcuerpaa ni chi tu cheñaa,
xkaa kyalmbañ nii xnitylody, aan
naa kuuñ kpañ meñ go tsi lëë tse go
tsigal. 55 Por nii xtyaaw nak xcuer-
paa, ni nii xtyoow nak tu cheñaa.
56 Kchësy meñ nii chaw xcuerpaa ni
chi tu cheñaa nakni naa, ni nakni
gaan meñ go. 57 Lëë Tat Tios nii pxaal
naa xnee kyalmbañ, aan por kyalm-
bañ go lëë meñ mbañ. Singo gak kchë
meñ nii kaw naa jkaa kyalmbañ.
58 Kyaxtily nii byety kpaa xnen. Nak-
tyo sinak maná nii taw pxusykoltoo
do ni nikxe gaa taw xaaw, lëë xaa
kuty. Per lëë meñ nii kaw kyaxtily nii
byety kpaa kejty meñ go.

59 Leñ ktoo nii sob leñ kyedzy Ca-
pernaum bluuy Jesús kchë nrii.

Tiits nii xnee kyalmbañ

60 Tsiñee lëë kchë meñ nii nak
xpëëdscuel xaa biñ ngo, ndaly xaa
bislo xñee:

—Tir ngan kchë nii xñee xaa. ¿Cho
lë nii kuuñtsyeyo?

61 Tsi lëë Jesús byeñ kchë nii nonee
tsilaan meñ go, lëë xaa chëb:

—¿Pe xyeedy kik to biñ do kchë nii
kwnen? 62 ¿Pe nyuñ do deelñee nyan
do nii lëë mguiy nii pxaal Dios xyëp
kpaa par kyey xaa laañee sob xaa klo?
63 Lëë Kyalbini xnee kyalmbañ. Pa
xkiiñdy cuerp. Kchë tiits nii xñen lo
do xñee xa nak kyalmbañ nii xnee
kyalbini. 64 Per no do nii xnilasty nii
xñen.

Singo chëb Jesús porñee nanle xaa
cho xnilasty ni nanle xaa cho kak
niladzy xaa. 65 Ni chëb xaa:

—Por ngo nii lëën niyle lo do nii ni
tu cho chilody kiid lon deelñee kiid-
nidy Tat Tios xaa.

66 Destye tse go ndaly xpëëdscuel
Jesús pchooxso kwënaltre xaa Jesús.
67 Tsigo lëë Jesús chëb lo ksa tsiipchop
xpëëdscuel:

—¿Pe wi do chakladzy kchooxso?

68 Lëë Simoñ Pedre kwëb chëb:

—Xey, ¿cho lo kyo noo? Lii nak xaa
nii xñee tiits nii xnee kyalmbañ nii
xnitylody. 69 Ni ndonle noo ni xni-
ladzy noo nii lii nak Xiñ Ntson Dios.

70 Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe lëdy tsiipchop to nawen
kwlen? Per lëë tu do byaklo xaatox.

71 Xiñ Simoñ Iscariote nii lë Judas
pseety Jesús worñee lëë xaa kwnee
singo, por lëë Judas kok niladzy xaa
nikxe nii wi Judas pkab lady ksa tsi-
ipchop xpëëdscuel xaa.

7

Lëë Jesús chi lni

1 Loxsye ngo, lëë Jesús kunsë nëz
xtañ meñ Galilea. Koklasty xaa nyi
xaa nëz Judea, por lëë meñ Israel nii
xñabey tañ go kënal kuty xaa. 2 Per
como lëë lni nii xsaa meñ Israel yu
yag xiidy sëëd yob, 3 lëë betsy Jesús
chëb:

—Pchoo nu, kwey Judea parñee
wi meñ nii nak ksal nii no siko
kan kchë nii chuuñtsyeyoo. 4 Por
ni tu cho chuuñtsyeydy tsilaan tu
cos deelñee chakladzy xaa kyuumbey
meño. Deelñee chuuñtsyeyoo kchë cos
re, pchoo parñee kyuumbey meño.

5 Singo chëb betsy xaa, porñee ni
betsy xaa xnilasty xtiits xaa. 6 Tsigo
lëë Jesús chëb:
—Karty tsitsib xworaa, per lëë lëë
do kindy xwor do. 7 Xtilynidy meñ
nii nche lo kislyu lëë do. Per lëë naa,
xtilyni kchë meñ go naa porñee xñen
nii mal kchë cos nii chuuñtsyey meñ
go. 8 Kol tsi lni. Naa kadyaa, por karty
tsitsiñ xworaa.
9 Aan loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa
byaan Galilea. 10 Per loxsye si betsy
Jesús, lëë xaa sinal. Tsilaan kwey xaa,
kwey neñlody xaa. 11 Kwëkyub xaa
Israel nii xñabey xaa lo lni, xñee xaa:
—¿Ko xaa go?
12 Ndaly meñ bislo xseety Jesús. No
meñ xñee: “Buen xaa.” No gaa meñ
xñee: “Buendy xaa por xkëëti xaa
meñ.”
13 Per ni tu meñ kwneedy nder con-
fians, porñee ptsyeb meñ xaa Israel
nii xñabey.
14 Mer wroltyee lo lni lëë Jesús
kwteyo lidzy Dios aan lëë xaa bislo
beeñ kseedy xaa meñ. 15 Kchësy meñ
Israel nii xñabey psee xñee:
—¿Pa pseedy xaa gue kchë nii xñee
xaa con kweydy xaa scuel?
16 Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:
—Lëdy nii chakaa xluyaa, sink nii
xñabey xaa nii pxaalno. 17 Deelñee
no cho chakladzy kuuñtsyey nii chak-
ladzy Dios, syeñ meñ go deelñee nii
xñabey Dios xluyaa o deelñee gaa nii
xlyañsye styoono. 18 Kchësy xaa nii
xñee nii xlyañ leñ styoo chakladzy
xaa nii ksal meñ xaa, per lëë xaa nii
chakladzy nii ksal meñ xaa nii pxaal
xaa, lëë xaa go xñee tiitsli aan ni tu
tiits xuuy xñeedy xaa.
19 ’¿Pe lëdy nawen bneetsy Moisés
ley lo do? Per ni tu do chuuñtsyeydy
nii xñabey ley go. ¿Penak nii chakladzy
to kuty to naa?
20 Tsigo lëë meñ kwëb chëb:
—Kyalbini mal no leñ styool. ¿Cho
chakladzy kuty lii?
21 Lëë Jesús chëb:
—Por tugak kyalntson nii beeñtsyeyaa
tse nii xiladzy to lo tsiiñ, kchësy
to xsee. 22 Lëë Moisés psaan nii
tsobey mëëd. Por ngo nii xkobey
do mëëd tse nii xiladzy to lo tsiiñ,
per lëdy kik Moisés kwlaño, por
destye pxusykoltoo do beeñtsyeyo.
23 Lëë nana, lëë do xkobey mëëd tse
nii chakty tsiiñ porñee chaklasty to
ksaan do xley Moisés. ¿Penak tsigo
nii xlëë do lon porñee beeñ kyakaa
tu meñ tse nii chakty tsiiñ? 24 Kuñdy
to kyalxtisy si no kik to, sink kol kuñ
kyalxtisy sinak xñabey Dios.

Lëë Jesús xñee pa sëëd xaa

25 Tsigo lëë bla meñ Jerusalén bislo
xñabtiits lsa, xñee:
—¿Pe lëdy lëë xaa gue nawen kënal
meñ xñabey kety? 26 Lëë na lëë xaa so
ske xñee xaa aan ni tu cho pe xñeedy
lo xaa. ¿Pe wi xaa nii xñabey yak
xniladzy nii nli lëë xaa nak Crist?
27 Ndon no pa sëëd xaa, per tsiñee
lëë Crist kiid, ni tu cho kaknandy pa
kchoo xaa.
28 Lëë Jesús noyuuñ kseedy meñ leñ
lidzy Dios tsiñee lëë xaa biñ ngo, aan
lëë xaa chëb:
—¡Xsyak to nii xyuumbey do naa
ni nan do pa pchon! Per syeldyaa
porñee chakladzyaa, sink lëën syely
porñee pxaal tu xaa nii xyuumbeydy
to naa. Lëë xaa go xñee tiitsli.
29 Xyuumbeyaa xaa porñee lo xaa
pchon, ni lëë xaa pxaal naa.
30 Tsigo lëë meñ kokladzy nyaasy
xaa, per ni tu cho byaxty, porñee
karty tsitsiñ xwor xaa. 31 Per ndaly
meñ nii bniladzy xtiits xaa, xñee:
—Tsiñee kiid Crist na dyon, ¿pe
suuñtsyey xaa kchë kyalntson nii
chuuñtsyey xaa re?

Lëë meñ fariseo xaal mayor tsi-naasy Jesús

32 Tsi lëë meñ fariseo biñ nii lëë
meñ chutiits cho nak Jesús, lëë xaa
kok ksa xaa nii xñabey lo pxosy
par kxaal xaa mayor tsinaasy Jesús.
33 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Xtsedre tson lady to, por lëën kya
lo xaa nii pxaal naa. 34 Aan nikxe
kyub to naa, ktsildyaa lo do, por
chilody kiid to laañee tson.

35 Tsigo lëë meñ Israel nii xñabey
bislo xñabtiits lo xcombañer xñee:
—¿Pa lë nii tsi xaa nii chilody ktsil
no xaa? ¿Pe si xaa lo meñ Israel nii
ncheno tañ yak parñee wi lo meñ sit
kluuy xaa xtiits xaa? 36 ¿Penak nii në
xaa lo no: "Nikxe kyub to naa, per
ktsildyaa lo do, por chilody kiid to
laañee tson"?
37 Ntson chak tse nii lëë lni xyal,
aan tse go lëë Jesús kuso chëb lo meñ:
—Deelñee no cho do xlyaa nis, kol
të lon aan kol ki. 38 Kchësy leñ styoo
meñ nii xniladzy xtitsaa klyañ nis
mbañ, por singo kë leñ xkitsy Dios.
39 Tsiñee lëë Jesús kwnee singo, lëë
xaa chëb nii kchësy meñ nii xniladzy
xtiits xaa sëëb Kyalbini Ntson leñ
styoo. Karty kiid Kyalbini Ntson wor
go, porñee karty kyey xaa kpaa.

Lëë meñ chak chop tiiy

40 No meñ nii biñ kchë nii kwnee
xaa bislo xñee:
—Lëë xaa gue nak profet nii no
kiid.
41 No gaa meñ kwnee:
—Lëë xaa gue nak Crist.
Per no meñ kwnee:
—Lëdyo. ¿Pe Galilea nawen kchoo
Crist? 42 Leñ xkitsy Dios kë nii lo xtiiy
rey David kchoo Crist, ni Belén kchoo
xaa, por kyedzy ko pchoo David.
43 Por Jesús lëë meñ kok chop tiiy.
44 No meñ kokladzy nyilo Jesús skiib,
per ni tu meñ byaxty.

Xnilasty xaa xñabey xtiits Jesús

45 Tsiñee lëë mayor ptsiñ laañee
nche sob xaa fariseo ni xaa nii xñabey
lo pxosy, lëë xaa chëb lo mayor:
—¿Penak nii sëëdnidy to xaa?
46 Tsigo lëë mayor kwëb chëb:
—¡Ni tu cho karty tsyon noo kñee
sinak nii xñee xaa go!
47 Lëë xaa fariseo chëb:
—¿Pe wi do nawen tse kwëti? 48 ¿Pe
tse nayak bniladzy tu xaa nii xñabey
xtiits xaa, ni pe tse bniladzy meñ
fariseo xaa? 49 Per nguialsi meñ nii
xyuumbeydy xley Moisés.
50 Tsigo lëë tu xaa fariseo nii lë
Nicodemo nii kwey lo Jesús tu vuelt
chëb:
51 —Lo xley no gon xñee nii chilody
jkëëkiy no tu xaa deelñee karty tsyon
no xtiits xaa parñee kak ndon no pe
cos beeñtsyey xaa.
52 Tsigo lëë xcombañer xaa kwëb
chëb:
—¿Pe wil nayak nak xaa Galilea?
Pseedy kitsy nii kë xtiits Dios kaa tsiin
kanoo nii ni tu profet karty kchoo
Galilea.
53 Loxsye ngo lëë meñ sey lidzy.

8

Kwnaa nii pkaa chop stu mguiy

1 Per lëë Jesús si kiy nii lë Olivos.
2 Lëë byaani lyu lëë xaa ptsiñ leñ
lidzy Dios stub. Lëë meñ gaa ptyop
aan lëë xaa kwsob beeñ kseedy xaa
meñ. 3 Lëë maestre ley ni xaa fariseo
ptsiñni tu kwnaa nii pkaa lo xaa chop
stu mguiy. Lëë me pso xaa groltyee
lady meñ, 4 aan lëë xaa chëb lo Jesús:
—Maestre, lëë kwnaa re pkaa loo
noo chop stu mguiy. 5 Lo ley nii psaan
Moisés loo noo gon xñee nii no nii
kety clasy kwnaa re lo kyo. ¿Lii, dyon
pe nëël?
6 Kchësy ngo chëb xaa parñee kuñ
xaa Jesús preb tsiin tso pe cos jkëëkiy
xaa Jesús. Per lëë Jesús pkiitsy kë
lyu aan lëë xaa bislo xkëë xaa lo lyu
con xkweñ xaa. 7 Aan como xyaldy
kñabtiits xaa, lëë Jesús blis kik aan lëë
Jesús chëb:
—Deelñee no tu xaa nii nody xtol
lady to, klo xaa go jkëë kyo me.
8 Lëë xaa pkiitsy kë lyu stub, xkëë
xaa lo lyu. 9 Tsiñee biñ xaa go ngo, lëë
xaa pkaa nëz tuga xaa, klosy xaa nii
mastre kol. Lëë kwnaa go so gak lo
Jesús. 10 Lëë Jesús blis kik aan lëë xaa
chëb lo kwnaa go:
—¿Ko meñ nii xkëëkiy lii? ¿Pe ni tu
me kwtiñdy lii?
11 Lëë me chëb:
—Ni tu me, xey.
Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nikle naa kiñdyaa lii. Na byey aan
kpikchedroo kuñoo tol go.

Lëë Jesús nak bini

12 Lëë Jesús kwnee lo meñ stub aan
lëë xaa chëb:
—Naa nak bini nii xsaani lo meñ,
aan kchësy meñ nii kiidnal naa jkaa
bini nii kluuy xa kpañ meñ tsiin
kyënsëdy meñ lo nguey.
13 Tsigo lëë xaa fariseo chëb:
—Misme lii xñee cho nakoo. Nlidy
kchë nii xñeel.
14 Lëë Jesús chëb:
—Nikxe nii misme naa xñe cho
nakaa, nli kchë nii xñen. Por nanaa
pa pchon ni nanaa pa kan, per lëë
lëë do nandy to pa pchon ni nandy
to pa kan. 15 Lëë do chuñ kyalxtisy
sinak nii no kik meñ lo kislyu re. Naa,
ni tu cho xkëëkiydyaa. 16 Per deelñee
kuñaa kyalxtisy, sinak nii xñabey Dios
kuuñtsyeyno. Lëdy nonsyaa chuñ
kyalxtisy, sink chopaa pxosyaa. 17 Lo
xley do kë nii deelñee tugak së lo xtiits
chop meñ, nliw. 18 Chopaa pxosyaa
nii pxaal naa xñe cho nakaa.
19 Lëë xaa fariseo kwnabtiits chëb:
—¿Ko pxoosyoo?
Lëë Jesús chëb:
—Xyuumbeydy to naa, ni xyuum-
beydy to pxosyaa. Deelñee nyuum-
bey do naa, nyuumbeyak to pxosyaa.
20 Kchësy ngo chëb Jesús mentre
lëë xaa noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy
Dios laañee nche sob alcansiy. Per
ni tu cho kwnaasty xaa, porñee karty
tsitsiñ xwor xaa.
21 Lëë Jesús chëb stub:
—Lëën kya aan lëë do kyub naa,
per lëë do kety lo xtol do, por chilody
së do laañee kan.
22 Tsigo lëë meñ Israel nii xñabey
bislo xñee lo xcombañer:
—¿Penak nii xñee xaa nii chilody
kyo no laañee tsi xaa? ¿Pe sety xaly
xaa yak?
23 Lëë Jesús chëb:
—Meñ leñ kyety re nak to, per naa
meñ leñ klaa rek nakaa. Lo kislyu
ngab to, per naa kpaa ngabaa. 24 Lëën
niy nii lëë do kety lo xtol do, por
deelñee knilasty to nii naa nak xaa nii
nakaa, lëë do kety lo xtol do.
25 Tsigo lëë xaa go chëb:
—¿Cho nakoo?
Lëë Jesús chëb:
—Destye klo lëën niy lo do cho
nakaa. 26 Ndaly nii no kniyaa ni
kuuñkiyaa, per tiitslisy xñee xaa nii
pxaal naa, aan kchësy nii xñen lo meñ
biñ tyagaa pchoow chuw xaa.
27 Per byeñdy meñ nii Tat Tios xaa
nii sob kpaa pseety xaa. 28 Por ngo nii
chëb xaa:
—Tsiñee lëë do jkëënal mguiy nii
pxaal Dios lo crusy, lëë do kyeñ nii
naaw. Xñedyaa nii xlyañsye styoon,
sink nii bluuysye Tat Tios lon xñen.
29 Lëë xaa nii pxaal naa nakni naa.
Karty ksaan xaa naa nonsyaa, por
tugak chuuñtsyeyaa nii xyostyoo xaa.
30 Tsiñee lëë meñ biñ nii kwnee
Jesús, ndaly meñ bniladzy xtiits xaa.

Xiñ Dios ni xiñ xaatox

31 Lëë Jesús chëb lo meñ Israel nii
bniladzy xtiits xaa:
—Deelñee ksaandy to xtitsaa, nli
nii xpëëdscuelaa nak to. 32 Lëën kluy
tiitsli lo do, aan lëë tiitsli klaa lëë do.
33 Tsigo lëë meñ chëb:
—Lo xtiiy Abraham xsyoop noo. Ni
tu cho karty ksiniy lëë noo. ¿Xa mod
nii xñeel lëë noo laa?
34 Lëë Jesús chëb:
—Nli xñen nii kchësy meñ nii chuñ
tol këtuu lo tol. 35 Tu xaa nii no
xpixwan lëdy meñ wlidzy nak xaa,
por chilody tso xaa lidzy xpixwan
xaa tyub nii kpañ xaa. Per lëë xaa
nii chaly lidzy pxosy schilo tso xaa
lidzy pxosy xaa tyub nii kpañ xaa.
36 Por ngo, deelñee klaa Xiñ Dios to
lo tol, lëë do kyënlaa. 37 Nanaa nii
lo xtiiy Abraham sëëd to, per lëë do
chakladzy kuty to naa, porñee chak-
lasty to ksoob to xtitsaa. 38 Nii konaa
chuuñtsyey Tat Tios xñen lo do, nikle
gaa lëë do nii në pxosy to lo do
chuuñtsyey do.
39 Tsigo lëë meñ chëb:
—Abraham nak pxoosy noo.
Per lëë Jesús chëb:
—Deelñee nyak to xiñ Abraham
nyuuñtsyey do nii beeñtsyey xaa.
40 Per nikxe bluyaa kchë tiitsli nii
bluuy Dios lon, lëë do chakladzy
kuty to naa. ¡Ni tu vuelt beeñtsyeydy
Abraham nii chakladzy to kuuñtsyey

do! 41 Nii chuuñtsyey pxosy to chuuñtsyey do.

Tsigo lëë meñ chëb:

—Lëdy mëëd xaly nak noo. Tugak pxoosy noo no. Lëë Dios nak pxoosy noo.

42 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee nyak Dios pxosy to nguëstyoo do naa, por lo Dios pchon aan lëën so nu. Syeldyaa porñee chakladzyaa, sink lëë Dios pxaal naa. 43 ¿Penak nii xyeñdy to nii xñen? Xyeñdy to porñee chaklasty to jkëëtyag to xtitsaa. 44 Xaa tox nak pxosy to, xlad xaa no do aan nii xyostyoo xaa chuuñtsyey do. Destye klo nweety bñech nak xaatox ni iip xñeedy xaa tiitsli. Tsiñee lëë xaa xñee, nonsyke tiits xuuy xñee xaa, por lëë xaa nak pxosy wnee xuuy. 45 Per lëë naa nii xñen nonsyke tiitsli, xnilasty to xtitsaa. 46 ¿Cho do dyon kyax kñë nii no xtolaa? Aan deelñee tiitsli na xñen, ¿penak nii xnilasty to xtitsaa? 47 Kchësy meñ nii ngab lo Dios xkëëtyag xtiits Dios, per lëë lëë do ngabty to lo Dios, ngo nii chaklasty to jkëëtyag to xtiits xaa.

Nol Crist worñee koly Abraham

48 Tsigo lëë meñ chëb:

—Nli gak xtiits noo tsiñee xñee noo nii meñ Samaria nakoo ni tsiñee xñee noo nii kyalbini mal no leñ styool.

49 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Ni tu kyalbini mal nody leñ styoon. Tat Tios chuuñ ksakaa ni xlisklaan, per lëë do xsyablyu naa. 50 Chaklastyaa nii klisklaa do naa, nikxe nii no tu xaa nii chakladzy klisklaa meñaa. Lëë xaa go chuñ kyalxtisy. 51 Nli xñen nii kejty kchë meñ nii xsoob xtitsaa.

52 Lëë meñ chëb:

—Na si nagon, ndon noo nii no kyalbini mal leñ styool, por kuty Abraham ni kuty kchësy profet. Lëë lii name xñeel: “Kejty kchësy meñ nii xsoob xtitsaa.” 53 ¿Pe mastre nayak nakoo lo pxoosy noo Abraham nii kuty ksa profet? ¿Cho xsyakoo nii nakoo?

54 Lëë Jesús chëb:

—Deelñee misme naa klisklaa naa, pa nondyo. Per lëë pxosyaa nii xñee do nak xDios to xlisklaa naa. 55 Xyuumbeydy to Dios. Naa si xyuumbeyaa xaa. Deelñee kniyaa nii xyuumbeydyaa xaa, tu wnee xuuy nii nak sinak to nakaa. Per xyuumbeyaa xaa ni xsobaa xtiits xaa. 56 Ble pxusykoltoo do Abraham tsiñee byeñ xaa nii lëën kyely, aan tsiñee lëë xaa kon naa, lëë xaa ble.

57 Tsigo lëë meñ chëb lo Jesús:

—Ni choowptsii iz name chaptyoo, ¿aan xñeel nii lëël kon Abraham?

58 Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii nolaa worñee lëë Abraham koly.

59 Por ngo lëë meñ kwseñ kyo par klaal kyo meñ Jesús, per lëë Jesús kwyolan aan lëë xaa pchoo lidzy Dios.

9

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii xñady lo

1 Lëë Jesús sitedy tub lugar, tsiñee lëë xaa kon tu xaa nii koly ciegw. 2 Aan lëë xpëëdscuel xaa kwnabtiits chëb:

—Maestre, ¿penak nii koly xaa re ciegw xaa? ¿Pe por xtol pxosy xaaw ote por misme xtol xaaw yak?

3 Lëë Jesús chëb:

—Lëdy por xtol xaaw, ni lëdy por xtol pxosy xaaw, sink lëëw ptsyool xaa parñee kuuñtsyey Dios tu kyalntson por lëë xaa. 4 No nii kyëë no xtsiiñ xaa nii pxaal naa lëë ka bii nyaani. Por tsi lëë lyu jkyey, ni tu cho chilody kyë tsiiñ. 5 Naa xsaani lo meñ mentre lëën bii so lo kislyu.

6 Loxsye chëb Jesús ngo, lëë xaa pchoo mxeñ lo lyu, aan lëë xaa kwtëëb peñ go lo xaa nii chandy, 7 ni lëë xaa chëb:

—Kutiib lool chu pily nii lë Siloé. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Pxaal.)

Lëë xaa nii chandy ko kutiib lo aan tsi lëë xaa bikche, lëë lo xaa tse byaly. 8 Tsi lëë meñ nii xyuumbey xaa kon nii lëë xaa byak, lëë meñ bislo xñee:

—¿Pe lëdy lëë xaa gue nayak xsyob pal nëz xñab tumi?

9 No meñ xñee:

—Lëëw, lëë xaaw.

No gaa meñ xñee:

—Lëdy xaaw, per si chakpee xaa go chak xaa.

Per lëë xaa nii byak xñee:

—Lëëw, naaw.

10 Tsigo lëë meñ xñabtiits xñee:

—¿Xa mod nak tsigo nii lëël chan?

11 Tsigo lëë xaa nii byak xñee:

—Lëë xaa nii lë Jesús pkadz peñ kwtëëb lon. Loxsye ngo lëë xaa në lon: “Kwey chu pily Siloé aan kwtiib lool.” Lëën kwya, aan tsiñee lëën lox kwtiib lon, lëëw byaly.

12 Lëë meñ chëb:

—¿Ko xaa go tsigo?

Lëë xaa nii byak chëb:

—Nandyno.

Lëë xaa fariseo xñabtiits lo xaa nii byak

13 Lëë meñ kuni xaa nii byak lo xaa fariseo. 14 Tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ pkadz Jesús peñ nii kwtëëb Jesús lo xaa nii byak. 15 Por ngo, wi xaa fariseo kwnabtiits chëb:

—¿Xa mod nak nii lëë lool byak?

Lëë xaa nii byak chëb:

—Peñ ptyëëb lon, aan tsi lëëw lox kwtiibaa, lëëw byaktsey. Lëë na lëën chan.

16 Tsigo no xaa fariseo chëb:

—Lëdy xlad Dios no xaa nii beeñ kyak lii, por xsaldy xaa tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ.

No gaa xaa chëb:

—Deelñee ngoptol xaa, ¿xa kchilo kuuñtsyey xaa kyalntson re?

Por ngo lëë xaa kok chop tiiy. 17 Lëë xaa fariseo kwnabtiits lo xaa nii byak ko stub chëb:

—Ndon noo nii lëë xaa beeñ kyak lii. ¿Pe nëël dyon cho nak xaa?

Lëë xaa nii byak ko chëb:

—Naay xñen nii tu profet nak xaa.

18 Per bnilasty xaa Israel nii xñady lo xaa nii byak. Por ngo lëë xaa kwtsyetsy pxosy xaa 19 aan lëë xaa chëb:

—¿Pe lëë xiñ do nrii? ¿Pe nli nii destye nii koly xaa chandy xaa? ¿Xa mod nii lëë xaa chan nina?

20 Lëë pxosy xaa nii byak ko chëb:

—Ndon noo nii xiñ noow, ni nli nii destye nii koly xaa chandy xaa. 21 Per ndondy noo xa byak xaa, ni ndondy kaa noo cho beeñ kyak lo xaa. Kwrooble xaa, kol nabtiits lo xaa. Misme lëë xaa kñë dyon xa byak xaa.

22 Ptsyeb pxosy xaa, por lëë xaa Israel nii xñabey byaanle tiits nii klaady xaa sëëb meñ nii kniladzy nii lëë Jesús nak Crist ktoo. 23 Por ngo lëë pxosy xaa chëb: “Kol nabtiits lo xaa. Bay kwrooble xaa.”

24 Lëë xaa Israel kwnabtiits lo xaa nii byak ko stub chëb:

—Pkon Dios nii nli nii xñeel, por ndon noo nii no xtol xaa nii beeñ kyak lii.

25 Tsigo lëë xaa nii byak ko chëb:

—Nandyaa deelñee no xtol xaa o nody kaaw, per nan nyëën nii klo xñady lon, lëë na lëën chan.

26 Lëë xaa nii xñabey kwnabtiits stub chëb:

—¿Pe cos beeñ xaa lii? ¿Xa beeñ kyak xaa lool?

27 Lëë xaa nii byak ko chëb:

—Lëëw niylaa, per psaldy to xtitsaa. ¿Penak nii chakladzy to kniyno stub? ¿Pe wi do yak chakladzy sëëb to xlad xaa?

28 Tsigo lëë xaa xñabey kwlootsyetsy xaa, ni lëë xaa chëb lo xaa:

—Kwsëëb xlad xaa go, lëë gaa noo kyonaal Moisés. 29 Ndon noo nii kwnee Dios lo Moisés. Per lëë xaa gue, ni ndondy noo pa pchoo xaa.

30 Tsigo lëë xaa nii byak ko chëb:

—Nii ksee gaa ñe gon kan ñe nii nandy to pa pchoo xaa, aan lëë xaa beeñ kyak lon. 31 Ndon no gon nii chondy Dios xtiits ngoptol. Xaktyee xtiits meñ nii xsoob xtiits xaa nii chuuñtsyey nii xyostyoo xaa chon xaa. 32 Lo nii kwche kislyu karty tso tu xaa nii kuuñ kyak lo tu meñ nii chaly ciegw. 33 Deelñee nyody xaa go xlad Dios, ni tu pe nchilody nyuuñtsyey xaa.

34 Tsigo lëë xaa fariseo chëb:
—Lo tol name kolyoo aan ¿chakladzyoo ksaabiniil lëë noo?
Aan lëë xaa kwlii xaa ktoo.
35 Blyëëdyak lëë Jesús biñ nii lëë xaa fariseo kwlii xaa nii byak ko ktoo. Tsiñee lëë Jesús ptsyool xaa, lëë Jesús chëb:
—¿Pe xniladzyoo xtiits mguiy nii pxaal Dios?
36 Lëë xaa nii byak ko chëb:
—Xey, kwnë dyon chow, parñee kniladzyaa xtiits xaa.
37 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Kayanloo xaa. Lëë mer xaa noyutiitsnil.
38 Lëë xaa nii byak ko psoxib lo Jesús chëb:
—Xniladzyaa.
39 Loxsye ngo lëë Jesús chëb:
—Lëën syely lo kislyu re parñee kuñaa kyalxtisy tsiin kan kchë meñ nii xñady lo ni parñee kandy meñ nii xña lo.
40 Lëë bla xaa fariseo nii nche siko biñ nii kwnee Jesús aan lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:
—¿Pe wi loo noo nawen xñady?
41 Lëë Jesús kwëb chëb:
—Deelñee nyak to ciegw, nyody xtol do. Per como xñee do nii chan do, no xtol do.

10

Xaa nii xkyënap mëkwxiily

1 Lëë Jesús chëb:
—Nli xñen nii kchësy xaa nii xsyëëbty nëz chu xikwraly mëkwxiily nak ngbaan. 2 Per lëë xaa nii xkyënap mëkwxiily nëz chu kwraly xsyëëb xaa. 3 Lëë xaa nii xkyënap kwraly xlaa xsyëëb xaa nii chikap mëkwxiily aan xñee lë xaa kchë mëkwxiily ni xyuumbey gaa ma tsiy xaa. 4 Tsiñee lëë xaa lox xkwii ma kwraly, lëë xaa xñech lo ma aan lëë ma chinal xitsy xaa porñee xyuumbey ma tsiy xaa. 5 Per chinaldy ma meñ nii xkaatyee, porñee xyuumbeydy ma tsiy chol meñ.
6 Lëë Jesús bitiits ngo, per byeñdy meñ xa nako.
7 Lëë Jesús chëb stub:
—Nli xñen nii naa nak sinak chu kwraly laañee xtyedy mëkwxiily. 8 Ngbaan kchë xaa nii biid worñee karty kyelyaa, per psaldy mëkwxiily xaa. 9 Naa nak sinak chu kwraly laañee xtyedy mëkwxiily. Pe kakty meñ nii sëëb nëz chu kwraly, sink lëë meñ go kak sinak mëkwxiily nii xtsyol kizh tsiñee xchoo ma kwraly.
10 'Kchë xaa nii nak ngbaan xkwan, chuty ni xnitylo, per naa, lëën syely parñee mbëë kpañ meñ. 11 Naa nak xaa nii ngui chan mëkwxiily. Kchë xaa nii xkëstyoo mëkwxiily xtee xaa xkyalmbañ xaa por lëë ma, 12 per lëë xaa nii xkyë lo mëkwxiily par ktsiñaa tumi, tsiñee chan xaa lëë pëw sëëd, nche gak mëkwxiily lëë xaa xooñ, porñee lëdy xma xaaw. Por ngo lëë pëw xñaasy mëkwxiily ni lëë pëw xsëëb tañ ma. 13 Xooñ xaa porñee par ktsiñaa xaa tumi xkyë xaa tsiiñ, xcuenjty xaa mëkwxiily.
14 'Naa nak xaa nii ngui chan mëkwxiily. Xyuumbeyaa xpëkwxiilyaa ni xyuumbey gaa ma naa 15 sinak nii xyuumbey Tat Tios naa ni xyuumbeyaa xaa. Xtedyaa xkyalmbañaa por mëkwxiily. 16 Chaapaa stubla mëkwxiily nii nody kwraly re, per no nii kakxin ma parñee kyak ma tugak kwraly ni tso tugak xaa nii kyënap ma. Son ma xtitsaa tsi lëën kñe.
17 'Xkëstyoo Tat Tios naa porñee xtedyaa xkyalmbañaa parñee kpikche jkano stub. 18 Ni tu cho xlady xkyalmbañaa, sink xaalyaa xtedyo. Chaapaa nii ktedyno ni chaap kaan nii kpikche jkano. Nrii nak nii në Tat Tios lon.
19 Tsiñee lëë meñ biñ kchë tiits re, lëë meñ kok chop tiiy stub. 20 No meñ chëb:
—Chak wety xaa gue, tu kyalbini mal no leñ styoo xaa. ¿Penak nii xsal do xaa?
21 No gaa meñ chëb:
—Ni tu xaa nii no kyalbini mal leñ styoo xñeedy singo. ¿Pe schilo kyalbini mal nawen kuuñ kyak lo meñ nii chandy?

Xsaldy meñ Israel Jesús

22 Mer mëë nii chak nal, lëë meñ
Jerusalén noyuñ xilni lidzy Dios.
23 Lëë Jesús kaa këno nëz laa lë
xcorredor Salomón. 24 Lëë meñ ptyop
lo xaa aan lëë meñ kwnabtiits chëb:
—¿Axte pa wor na busy kyal lox
jkanoo kik noo? Deelñee lii nak Crist,
kwnë gaaw.
25 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Lëëw niylaa aan bnilasty to xtit-
saa. Kchësy cos nii chuuñtsyeyaa con
xtiitspey Tat Tios xluuy cho nakaa.
26 Per xnilasty to xtitsaa porñee lëdy
xpëkwxiilyaa nak to. 27 Xyuumbey
xpëkwxiilyaa tsiyaa, nikle gaa naa
xyuumbeyaa ma ni chiidnal ma naa.
28 Naa xtedy kyalmbañ nii xnitylody
lo meñ nii nak xpëkwxiilyaa, aan tsit-
siñdy tse nii kety meñ go, ni ni tu cho
klady meñ go lon. 29 Mastre non Tat
Tios nii bneetsy kchë meñ go lon, aan
ni tu cho chilody kwii meñ go ña xaa.
30 Tugak nakaa chopaa Tat Tios.
31 Tsigo lëë meñ kwseñ kyo stub
par klaal kyo meñ xaa. 32 Per lëë Jesús
chëb:
—Ndaly cos buen beeñtsyeyaa por
xkyalwnabey Tat Tios. Kol në dyon
¿pe por ngo chakladzy to jkëë kyo do
naa?
33 Lëë meñ chëb:
—Klaal kyody noo lii por cos buen
nii beeñtsyeyoo, sink lëë noo klaal kyo
lii porñee pxiñoo tiits lo Dios. Sinak
chol meñ nakoo aan lëël chakladzy
kakoo Dios.
34 Lëë Jesús chëb:
—¿Pe lëdy lo xley do nawen kë nii
lëë Dios chëb: “Kchësy to nak dios”?
35 Ndon no nii leñ kitsy nii kë xtiits
Dios xñee nii lëë xaa kwloolë dios
kchë meñ nii psal xtiits xaa, aan ni
tu cho chilody gon ktsëë xtiits Dios.
36 Aan deelñee Tat Tios kwle naa ni
pxaal naa lo kislyu, ¿xa mod tsigo
xyax to xñee do nii lëën pxiñ tiits
lo Dios porñee kwnen nii naa nak
Xiñ Dios? 37 Deelñee chan do nii
chuuñtsyeydyaa nii xñabey Tat Tios,
knilasty to xtitsaa. 38 Per deelñee
chuuñtsyeyaa nii xñabey Tat Tios,
nikxe knilasty to xtitsaa, kol kniladzy
kchë cos nii chuuñtsyeyaa, parñee
kyeñ do nii tugak nakaa chopaa Tat
Tios.
39 Por ngo lëë meñ kwloo kyeñ
nyaasy Jesús stub, per lëë Jesús px-
ooñ.
40 Lëë Jesús si stublad chu kiigwpee
Jordán, aan tsi lëë xaa ptsiñ laañee
pchoobnis Juan meñ, lëë xaa kwlës.
41 Ndaly meñ kutedy lo xaa siko xñee:
—Nikxe nii beeñtsyeydy Juan ni tu
kyalntson, per nli kchë nii kwnee xaa
worñee bitiits xaa cho nak Jesús.
42 Ndaly meñ bniladzy xtiits Jesús
siko.

11

Xkyalkuty Lázaro

1 Kwyo tu xaa xsyaknë nii pcholë
Lázaro. Betania lë xkyedzy xaa. Siko
kwyo xaa ksa psyañ xaa Mariy ni
Marty. 2 Lëë Mariy re nak kwnaa nii
kwtiib niy Jesús con aceit nii xlyaa
nex aan beeñ jkwiitsy mew con kits
kik me. 3 Chop pël kwnaa go pxaal
tiits lo Jesús chëb:
—Lëë xamiigwoo xsyaknë.
4 Tsiñee lëëw biñ Jesús, lëë xaa chëb:
—Kujty kyalkits ko xaa, sink lëë
kyalkits ko jkiiñ parñee kluuy Dios
xkyalwnabey ni parñee kak nyoo
xkyalwnabey Xiñ Dios.
5 Xkëstyoo Jesús Mariy, ni Marty
ni Lázaro, 6 per tsiñee lëë xaa biñ nii
lëë Lázaro xsyaknë, lëë xaa kwlës
schop kpidz laañee kwey tiits lo
xaa. 7 Loxsye ngo lëë xaa chëb lo
xpëëdscuel xaa:
—Kol tsoo Judea stub.
8 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa chëb:
—Maestre, kal pa tse go kesy kok-
ladzy meñ Israel nii no nëz tañ go
nyuty lii lo kyo, ¿aan chakladzyoo tsil
siko stub?
9 Per lëë Jesús chëb:
—¿Pe nlidy nayak nii tsiipchop
wor nak tu kpidz? Por ngo xlyasty
niy xaa nii xkyënsë yutsye, porñee
xsaani bini nii xsaani lo kislyu re lo
xaa. 10 Per lëë xaa nii xkyënsë kyool
xlyadzy niy xaa porñee kindy bini.
11 Lëë xamigw no Lázaro kuutkesy,
per lëën kakuuñ kna xaa.

12 Lëë xpëëdscuel xaa chëb:
—Deelñee kuutkesy xaa, klyëëdy
lëë xaa kyak.
13 Per byeñdy xpëëdscuel Jesús nii
lëë Lázaro kuty. Nladzy xaa te nli
nii kuutkesy Lázaro sinak nii chakesy
meñ. 14 Por ngo lëë Jesús chëb:
—Lëë Lázaro kuty. 15 Xlen nii
sodyaa siko wor go, por lal tu bueno
par lëë do parñee kniladzy to xtitsaa.
Per kol tso ton no xaa.
16 Tsigo lëë Max nii kwloolë xaa
Kwach chëb lo xcombañer:
—Kol tsoo wi no parñee kety no ksa
no xaa.

Lëë Jesús xchoobladzy styoo psyañ Lázaro

17 Tsiñee lëë Jesús ptsiñ, taple kpidz
kok nii pkyeetsy Lázaro. 18 Tsonak
mily metre xsyë meñ par tsi meñ
Betania tsiñee xchoo meñ Jerusalén.
19 Por ngo ndaly meñ Jerusalén
kutedy lo Marty ni lo Mariy par
kchoobladzy meñ styoo me por
xkyalkuty psyañ me. 20 Tsiñee lëë
Marty biñ nii lëë Jesús no nëz ktsiñ,
lëë me kuktsiil nëz xaa, per lëë Mariy
byaan chu yu. 21 Lëë Marty chëb lo
Jesús:
—Deelñee nsyool nu, nyejty
psyañaa. 22 Per nanaa nii sneetsy Dios
kchë nii kñaboo.
23 Lëë Jesús chëb:
—Lëë psyañoo kpañ stub.
24 Tsigo lëë Marty chëb:
—Nanaa nii lëë me kpañ ksa me
meñ nii kutyle tse nii lëë Dios kuñ
kyalxtisy.
25 Lëë Jesús chëb:
—Naa chuuñ kpañ meñ ni naa
xnee kyalmbañ. Nikxe kety meñ nii
xniladzy xtitsaa, lëë me kpañ. 26 Kejty
meñ nii bii mbañ deelñee kniladzy
meñ xtitsaa. ¿Pe xniladzyoo tiits re
dyon?
27 Lëë me chëb:
—Xniladzyaa nii lii nak Crist, meñ
nii nak Xiñ Dios, ni xniladzyaa nii lii
nak meñ nii no kiid lo kislyu.

Lëë Jesús choon chu xpaa Lázaro

28 Loxsye chëb Marty ngo, lëë me
kutsyetsy pël me Mariy, aan tsilaan
chëb me lo Mariy:
—Lëë maestre kwlañche aan lëë me
xkwetsy lii.
29 Siikñee biñ Mariy ngo, lëë me
kuso aan lëë me si laañee so Jesús.
30 Kwsëëbty kaa Jesús leñ kyedzy,
sink lëë xaa kwlës laañee kuktsiil nëz
Marty xaa. 31 Tsiñee kon meñ Israel
nii nche kchoobladzy styoo Mariy nii
lëë Mariy pchoo wxooñ, lëë meñ go
sinal xitsy me nladzy meñ go te chu
paa sikoon me. 32 Tsiñee lëë Mariy
ptsiñ laañee so Jesús, lëë me psoxib lo
Jesús, chëb me:
—Deelñee nsyool nu, nyejty
psyañaa.
33 Mban ptee styoo Jesús kon xaa
choon Mariy ni choon meñ nii ksa me
ptsiñ. 34 Lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:
—¿Pa pkeetsy to xaa?
Lëë meñ go chëb:
—Të gaanoo kuyoo paw.
35 Aan lëë Jesús biiñ. 36 Por ngo no
meñ chëb lo xcombañer:
—Kol kuy gaanoo xaatke xkëstyoo
xaa xaa.
37 No gaa meñ chëb:
—Lëë xaa gue psaabini lo meñ nii
xñady lo. ¿Pe nody tu mod nii ndeelaa
xaa Lázaro lo kyalkuty?

Lëë Lázaro xpañ

38 Lëë Jesús pteenë stub, aan lëë xaa
big chu paa. Tu kyo pxoob chu paa nii
pkyeetsy Lázaro. 39 Lëë Jesús chëb:
—Kol ktichee kyo gue.
Per lëë psyañ Lázaro nii lë Marty
chëb:
—Neñdy tse xlyaa nigw me, por
natse chak tap kpidz nii kuty me.
40 Per lëë Jesús chëb:
—¿Pe lëdy nayak lëën niy lool nii
deelñee xniladzyoo xtitsaa, lëël kan
xkyalwnabey Dios?
41 Tsiñee lëë meñ ptichee kyo nii
ntse chu paa, lëë Jesús blëp lo leñ
kpaa chëb:
—Tat Tios, xnetsyaa skizh lool
porñee chonoo xtitsaa. 42 Nanaa nii
tugak chonoo xtitsaa, per lëën xñe

sinrii parñee kniladzy kchë meñ re nii lii pxaal naa.
43 Loxsye ngo lëë xaa kwchuptsyë, chëb xaa:
—¡Lázaro, pchoo ske!
44 Lëë xaa nii kuty ko pchoo, nxitusy ña xaa ni niy xaa con ladx ni ntse lo xaa con stublë ladx. Tsigo lëë Jesús chëb:
—Kol kxaak xaa, aan kol klaa kyey xaa.

Lëë meñ nii xñabey xyub mod kuty Jesús
(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 Ndaly meñ Israel nii kutedy lo Mariy bniladzy xtiits Jesús porñee kon meñ nii beeñtsyey xaa. 46 Per no meñ kukutiits kchë nii beeñtsyey Jesús lo xaa fariseo. 47 Tsigo lëë xaa fariseo ni xaa nii xñabey lo pxosy beeñ tu junt. Lëë xaa chëb:
—¿Xa kuuñ no? Ndaly kchë kyalntson nii chuuñtsyey xaa. 48 Deelñee ksaan no, kchësy meñ kniladzy xtiits xaa, aan lëë xtisy Roma kiid kla kyalwnabey lo no aan lëë xaa knitylo xkyedzy no.
49 Per lëë tu xaa nii lë Caifás nii mastre non lo pxosy iz ko chëb:
—Ni tu pe nandy to, 50 ni xyeñdy to nii buen kety tugak xaa por xkyedzy no, lëjty nii nitylo kyedzy.
51 Per chëbty Caifás ngo porñee kwlaño styoo xaa, sink lëëw chëb xaa porñee lëë Dios psyaab leñ kik xaa nii lëë Jesús kety por meñ Israel. Lëë Dios psyaab tiits ko styoo xaa porñee lëë xaa nak xaa nii mastre non lo pxosy iz ko. 52 Lëjty nonsy por meñ Israel kuty Jesús, sink wi por kchë xiñ Dios nii nche tyub lo kislyu kuty xaa. 53 Destye tse go lëë meñ Israel nii xñabey byaan tiits nii lëë xaa kuty Jesús.
54 Por ngo nii pchoo neñlody re Jesús, sink lëë xaa kwey tu kyedzy nii lë Efraín nii nche kexka tu tañ pidzy. Aan lëë xaa kwlës siko ksa xpëëdscuel xaa.
55 Lëë xilni gaa meñ Israel nii lë paskw sëëd yob, aan ndaly meñ no nëz si Jerusalén parñee kak nyë meñ sinak xñabey xley Moisés. 56 Kwëkyub meñ Jesús leñ lidzy Dios, xñeesy meñ lo xcombañer:
—¿Pe në do dyon? ¿Pe siid xaa lni ote kiijty xaa yak?
57 Lëë xaa fariseo gaa ni xaa nii xñabey lo pxosy chëb nii deelñee no cho nan pa no Jesús, këb xaaw parñee kchilo jkaa Jesús.

12

Lëë Mariy xkyëëb aceit niy Jesús
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

1 Xoop kpidz chak falt kak paskw, lëë Jesús kwey Betania. Siko no xaa nii beeñ kpañ xaa nii lë Lázaro. 2 Tsi lëë Jesús ptsiñ, lëë meñ beeñlo tu xtsee par Jesús. Lëë Marty kwtëë niskwaan. Wi Lázaro kwsob lo mezh chaw. 3 Lëë Mariy kuxi siik grol litre aceit nardo nii xlyaa nex. Aan nikxe nii nyazh nono, lëëw kwtëëb me niy Jesús. Loxsye ngo lëëw pkwiitsy me con kits kik me. Tyub leñ yu kwlaa aceit ko. 4 Tsigo lëë Judas Iscariote nii pko Jesús ña meñ xñabey chëb:
5 —¿Penak nii kwtody aceit nii xlyaa nex re tson kyoow denario par kak meñ prob yudar?
6 Per chëbty Judas ngo porñee xkëstyoo xaa meñ prob, sink lëëw chëb xaa porñee ngbaan xaa, aan como lëë xaa kënoy bols tumi, xkwan xaa tumi nii no leeñgo. 7 Lëë Jesús chëb:
—Psaan me, por pena ngotsey mew par tse nii jkyeetsyaa. 8 Tugak kan do meñ prob, per lëë naa, lëdy tugak son lo do.

Lëë meñ xñabey chakladzy kuty Lázaro

9 Ndaly meñ Israel kwey Betania tsiñee biñ meñ nii lëë Jesús ptsiñ siko. Kweydy meñ par kan meñ nonsy Jesús, sink lëë meñ kwey par kan meñ Lázaro nii beeñ kpañ Jesús. 10 Per lëë xaa nii xñabey lo pxosy byaan tiits nii wi Lázaro kuty xaa, 11 porñee por Lázaro ndaly meñ Israel bniladzy xtiits Jesús.

Lëë Jesús xsyëëb Jerusalén (Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

12 Tsi lëë lyu byaani ndaly meñ
nii sitedy paskw Jerusalén biñ nii lëë
Jesús ktsiñ. 13 Lëë meñ pchug siñ
par tsiktsiilnëz meñ xaa. Kchësy meñ
xñee:
—¡Skizh Dios! ¡Xaatke buen xaa nii
pxaal xaa, xaa nii kak xrey meñ Is-
rael!
14 Lady tu burr kwsob Jesús, por
singo kë leñ kitsy nii kë xtiits Dios:
15 Kchësy to sinak to meñ Sión kt-
syebty to.
Kol kuy gaanoo lëë xrey do sëëd sob-
sye xaa lady tu burr wiñ.
16 Klo byeñdy xpëëdscuel Jesús nii
beeñtsyey Jesús, per tsi lëë Jesús lox
byëp kpaa, lëë xpëëdscuel xaa psal-
adzy nii kël nii sinrii ktsyool xaa aan
nli gaa singo ptsyool xaa.
17 Kchësy meñ nii kon xa kwlii Jesús
Lázaro leñ paa ni xa beeñ kpañ xaa
xaa bitiitso. 18 Kuktsiil nëz meñ Jesús
porñee biñ meñ nii lëë xaa beeñtsyey
kyalntson go. 19 Per lëë xaa fariseo
bislo xñee lo xcombañer:
—¿Pe chan dow na? Ni tu pe
chilody kuuñtsyeey no. Kchësy meñ
no xlad xaa.

Lëë meñ sit xyub Jesús

20 Lady kchësy meñ nii kukiily lay
lo Dios paskw no bla xaa sit. 21 Lëë
xaa sit ko big lo tu xaa Betsaida nii lë
Felip aan lëë xaa chëb:
—Xey, chakladzy noo tyon noo
Jesús.
22 Lëë Felip kukëbo lo Ndresy, aan
chop xaa kukëbo lo Jesús. 23 Lëë Jesús
nii nak mguiy nii pxaal Dios chëb:
—Lëë wor kutsiñ nii lëë Dios
klisklaa naa. 24 Nli xñen nii deelñee
kñaady xobxtily lo lyu, ktyaldyo, per
deelñee kñaaw, lëëw ktyaly. 25 Kchësy
meñ nii xkëstyoo xkyalmbañ lo kislyu
re kety, per kejty meñ nii xkëstyoody
xkyalmbañ, sink lëë meñ go jkaa
kyalmbañ nii xnitylody. 26 Kchësy
xaa nii chakladzy kuñ xtsiñaa no nii
kiidnal xaa naa parñee laañee tson
siko tso xaa. Xle Tat Tios lo meñ nii
chuñ xtsiñaa.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety

27 'Mban xteedy styoon nina, per
¿pe sëpaa lo Tat Tios nayak nii kteelaa
xaa naa lo kyalnë re con par ngo
syelyaa? 28 Tat Tios, bluuy xkyalwn-
abeyoo.
Tsigo lëë meñ biñ tsiy tu xaa nii
pchoo kpaa chëb:
—Lëëw bluylaa, per lëëw kluyaa
stub.
29 Kchësy meñ biñ tsiy xaa go aan
no meñ kwnee:
—Tu nkwsiyo.
No gaa meñ kwnee:
—Lëdyo, tu angly kwnee lo xaa.
30 Lëë Jesús chëb:
—Lëdy por naa biñ do tsiy xaa go,
sink por lëë dow. 31 Lëë wor kutsiñ
nii lëë kyalxtisy kak lo kislyu re, ni lëë
wor kutsiñ nii lëë Dios ksonëz xaa nii
xñabey lo kislyu re. 32 Tsiñee lëën kyë
lo crusy, lëën kuñ nii kchësy meñ kpig
lon.
33 Singo mod lëë xaa chëb xa kety
xaa. 34 Tsigo lëë meñ chëb:
—Lo xleey noo xñee nii tsiñee lëë
Crist kiid kpidy xaa. ¿Penak tsigo xñeel
no nii kety mguiy nii pxaal Dios? Cho
nak kaa mguiy nii pxaal Dios.
35 Lëë Jesús chëb:
—Xtsedre kan do bini. Kol kyënsë
lëë ka lëë bini bii no parñee jkaady
to nguey, por nandy kchë meñ nii
xkyënsë lo nguey pa si. 36 Lëë ka bii
chan do bini, kol jkaaxcuento parñee
tugak tsow lo do.
Loxsye chëb Jesús ngo lëë xaa bi
aan lëë xaa kwyolan lo meñ go.

Xnilasty meñ Israel xtiits Jesús

37 Nikxe nii kon meñ kchë kyal-
ntson nii beeñtsyey Jesús, bnilasty
meñ xtiits xaa, 38 sink lëë meñ beeñ
cumplir nii pkëë profet Isaías tsiñee
chëb xaa:
Tat Tios, ¿cho bniladzy xtiitsoo na
dyon?
¿Cho lo bluuy gaal xkyalwnabeyoo?
39 Pchilody niladzy meñ xtiits Dios,
porñee lë gak profet Isaías pkëë sinrii:
40 Lëë Dios ptse lo meñ ni lëë xaa beeñ
jkyedzy styoo meñ, parñee
kandy meñ ni kyeñdy meñ.

Kchë nrii ptsyool meñ parñee ktikchedy meñ styoo lon, tsiin ktsilyaa xtol meñ.
41 Kchë nrii kwnee Isaías porñee kon xaa xkyalwnabey Jesús aan lëë xaa bitiits xa nak kyalwnabey go.
42 Nikxe nii singo chëb Isaías, ndaly meñ Israel nii xñabey bniladzy xtiits Jesús, per kwneedy xaaw porñee ptsyeb xaa ngwii xaa fariseo xaa ktoo.
43 Singo beeñtsyey xaa go porñee xyore xkyalnsaak meñ lo kislyu re styoo xaa que xkyalnsaak Dios.
44 Lëë Jesús chëb:
—Kchësy meñ nii xniladzy xtitsaa lëdy nonsy xtitsaa xniladzy meñ go, sink wi xtiits xaa nii pxaal naa. 45 Ni wi gaa lo xaa nii pxaal naa xuy meñ nii xuy lon. 46 Naa nak bini nii biid lo kislyu parñee kyënsëdy kchë meñ nii kniladzy xtitsaa lo nguey.
47 Deel no meñ nii chon xtitsaa aan xsaldyo, lëdre naa jkëëkiy meñ go, por xsyeldyaa par jkëëkiyaa meñ, sink lëën syely par kteelaan meñ lo tol. 48 Kchësy meñ nii xtilyni naa ni xsaldy xtitsaa nol cho jkëëkiy meñ go. Kchësy tiits nii kwnën jkëëkiy meñ nii xsaldy naa tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. 49 Porque xñedyaa nii xlyañ styoon, sink lëë Tat Tios nii pxaal naa xñee kchë nii kluyaa ni kñen lo meñ.
50 Ni nanaa nii kchë nii xñee Tat Tios xnee kyalmbañ nii xnitylody. Por ngo, kchë nii xñee Tat Tios xñen lo meñ.

13

Lëë Jesús xkiib niy xpëëdscuel

1 Tse nii kxe kak paskw, nanle Jesús nii lëë wor kutsiñ nii lëë xaa kpi lo kislyu re par kyey xaa lo Tat Tios. Tugak pkëstyoo xaa kchë meñ nii bniladzy xtiits xaa axte tse nii lëë xtse xaa psa.
2 Lëë Jesús ncheyaw xtsee ksa xpëëdscuel tsiñee lëë xaatox kwloo kik xiñ Simoñ Iscariote nii lë Judas nii lëë xaa kak niladzy Jesús. 3 Nan Jesús nii lëë Tat Tios ptee kyalwnabey lo xaa ni nan Jesús nii lo Dios pchoo Jesús ni lo Dios kaa kyey xaa. 4 Per mer worñee noyak xtsee lëë Jesús kuso, lëë xaa kwlii xmankw xaa ni lëë xaa pxituu tu tway xpans xaa. 5 Loxsye ngo lëë xaa kwtëë nis leñ tu tiñ aan lëë xaa bislo xkiib xaa niy xpëëdscuel xaa ni lëëw pkwiitsy xaa con tway nii nxituu xpans xaa.
6 Tsiñee kol nii lëë xaa kiib niy Simoñ Pedre, lëë Simoñ Pedre chëb:
—¿Penak nii lii kiib niyaa?
7 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Xyeeñdyoo penak nii chuuñtsyeyaa nrii nina, per tsiñee tedsyo, lëëw kyeeñoo.
8 Per lëë Pedre chëb:
—Nikxe pere kladyaa kiiboo niyaa.
Lëë Jesús chëb:
—Deelñee kiibtyaa niyoo chilody tsol xladaa.
9 Tsigo lëë Simoñ Pedre chëb:
—Deelñee singo busy nako, kiibtyoo nonsy niyaa, sink wi ñan ni kikaa kwtiib.
10 Per lëë Jesús chëb:
—Nonstyee niy xaa nii kal lox kosy precisy tsadx, por nder lady xaa nyë. Nyë do nii lëë do, nikxe nii lëdy kchësy to nyë.
11 Chëb xaa nii lëdy kchë xpëëdscuel xaa nyë, porñee nanle xaa cho kak niladzy xaa.
12 Loxsye kwtiib Jesús niy xpëëdscuel, lëë xaa kokw xmankw xaa stub, aan lëë xaa psob lo mezh aan lëë xaa chëb:
—¿Pe byeñ do kchë nii beeñtsyeyaa?
13 Maestre ni xey xñee do lon. Tiitsli xñee do, porque nli maestraa ni nli xey nakaa. 14 Per deel maestraa ni xeyaa aan kwtiibaa niy do, singo gak lëë do no nii kiib to niy xcombañer do. 15 Lëën bluy nrii lo do parñee wi do kuuñtsyey nii beeñtsyeyaa. 16 Nli xñen nii mastre non tu xaa nii xchee que xaa nii xkyë tsiiñ, ni mastre non xaa nii xñabey que xaa nii chi mandad. 17 Deelñee kyeñ do kchë cos re ni kuuñtsyey dow, mbëë kpañ do.
18 'Lëdy kchë lo do xñen. Nanaa cho kwlen. Per no nii kak cumplir xtiits Dios nii xñee sinrii: "Lëë xaa nii chaw xkuñaa ktilyni naa." 19 Lëën xñe kazh nrii lo do parñee tsiñee lëëw kak,

kniladzy to nii naa nak Crist. 20 Nli xñen nii kchësy meñ nii xleni xaa nii xalaa xluuy xtitsaa, xleni naa. Aan kchësy meñ nii xleni naa, xleni xaa nii pxaal naa.

Lëë Jesús xñee nii lëë Judas jko xaa ña xaa xñabey
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Loxsye chëb Jesús ngo, mban ptee styoo xaa, aan lëë xaa chëb:

—Nli xñen nii misme tu do jko naa ña xaa xñabey.

22 Tsigo lëë xpëëdscuel Jesús xuy lsasy lo xcombañer, porñee nandy xaa cho xñee Jesús. 23 Lëë tu mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús sobyaw xtsee kwi Jesús, 24 aan lëë Simoñ Pedre kwloo señ lo xaa parñee kñabtiits xaa cho pseety Jesús. 25 Tsigo lëë xaa big kexre kwi Jesús aan lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—Xey, kwnë dyon chow.

26 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëën jkadz tublë kyaxtily, aan lo xaa nii kteno, xaa gow.

Lëë xaa pkadz tublë kyaxtily aan lëëw pteedy xaa lo xiñ Simoñ Iscariote nii lë Judas. 27 Aan tsi lëë Judas lox taw kyaxtily go, lëë xaatox kwsëëb leñ styoo xaa. Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nii no kikoo kuuñtsyeyoo, beeñtsyey gaaw klyëëdyoo.

28 Per ni tu xaa nii nche sob lo mezh byeñdy penak chëb Jesús singo. 29 Aan como lëë Judas nak cuent tumi, no xaa nladzy tsaaplaa chëb Jesús nii no nii tsisi Judas tu cos nii jkiiñ paskw, o no gaa nii kteedy Judas pe tu cos lo meñ prob. 30 Loxsye taw Judas kyaxtily go, lëë Judas pchoo. Lëë lyu gaa pkyeyle.

Lëë Jesús xñabey tu cos ngub

31 Loxsye pchoo Judas, lëë Jesús chëb:

—Na si lëë do kan xkyalwnabey mguiy nii pxaal Dios, aan por mguiy go lëë do kan xkyalwnabey Dios. 32 Aan deelñee xluuy mguiy nii pxaal Dios xa nak xkyalwnabey Dios, klyëëdy lëë Dios kluuy nii wi mguiy go xñabey. 33 Xiñ, xtsedre son lo do. Nikxe kyub to naa, per nii chëpaa gaa lo meñ Israel nii xñabey, xñen lo do: Chilody së do laañee kan. 34 Lëën xñabey nii kuuñtsyey do tu cos ngub nii kniyaa: Kol jkëstyoo xcombañer do. Sinak nii xkëstyoon lëë do, no nii jkëstyoo do xcombañer do. 35 Deelñee jkëstyoo do xcombañer do, kchësy meñ kyeñ nii xpëëdscuelaa nak to.

Lëë Jesús xñee nii lëë Pedre këb nii xyuumbeydy Pedre xaa
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

36 Lëë Simoñ Pedre kwnabtiits lo Jesús chëb:

—¿Pa tsil?

Lëë Jesús kwëb chëb:

—Chilody sënaloo naa nina, per tseyladzy lëël kiidnal.

37 Tsigo lëë Pedre chëb:

—¿Penak nii chilody sënalaa lii nina? Axte xkyalmbañaa schilo ktedyaa por lii.

38 Lëë Jesús chëb:

—¿Pe nli nii steedyoo xkyalmbañoo por naa? Por antes nii jkwetsy nguidy kol tson vuelt, lëël këb nii xyuumbeydyoo naa.

14

Lëë Jesús xtsiñni meñ lo Dios

1 'Kteenëdy to. Tugak kol ksaladzy Dios ni kol ksaladzy naa. 2 Nroob lugar no lidzy pxosyaa. Deelñee nyody lugar, niyaa lo do. Lëën kakxixkwaa laañee tso do. 3 Aan loxsye kxixkwaan laañee tso do, lëën kyely kxi lëë do, parñee tso do laañee tson. 4 Nanle to nëz nii xlyañ laañee tson.

5 Tsigo lëë Max chëb:

—Ndondy noo pa tsil. ¿Xa mod kaknan noo nëz?

6 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Naa xtsiñni meñ lo Dios ni naa xñe tiitsli ni naa xtedy kyalmbañ nii xnitylody lo meñ. Chilody ktsiñ meñ lo Tat Tios deelñee kanidyaa meñ. 7 Deelñee nyuumbey do naa, nyuumbey do pxosyaa. Per destye nina lëë

xaa kyuumbey do, por tugak kwso xaa lo do ni tugak kon do xaa.

8 Tsigo lëë Felip chëb:

—Blaa tyon noo Tat Tios tsiin kniladzy styoo noo.

9 Tsigo lëë Jesús chëb lo Felip:

—¿Blaktre tiemp kok nii non lady to, aan xyuumbeydyoo naa? Kchë meñ nii chan naa chan Tat Tios. ¿Penak nii chakladzyoo klaan kan do Tat Tios? 10 ¿Pe xnilastyoo nayak nii non leñ styoo Dios ni no Dios leñ styoon? Kchë nii xñen lo do xñedyno porñee xlyañsyew styoon. Lëë Tat Tios nii no leñ styoon chuuñtsyey nii chakladzy. 11 Kol kniladzy nii non leñ styoo Tat Tios ni kol kniladzy nii no Tat Tios leñ styoon. Deelñee gaa xnilasty to nii xñen, kol kniladzy kchë nii chan do chuuñtsyeyaa. 12 Nli xñen nii schilo kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtitsaa kchë nii chuuñtsyeyaa ni ndalyre gaa nii kchilo kuuñtsyey meñ go, por lëën kya lo Tat Tios. 13 Aan kchësy nii kñab to lo Tat Tios porñee xniladzy to xtitsaa, lëëw kuuñtsyeyaa parñee kluyaa xkyalwnabey Tat Tios. 14 Kchë cos nii kñab to porñee xniladzy to xtitsaa, lëëw kuuñtsyeyaa.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kxaal Kyalbini Ntson

15 'Deelñee xkëstyoo do naa, suuñtsyey do nii xñabeyaa. 16 Lëën kñab nii kxaal Tat Tios stu xaa nii tugak kuñ lëë do yudar. 17 Lëë xaa nii kiid nak Kyalbini Ntson nii xñee cho nak Dios aan chilody sëëb xaa leñ styoo meñ nii xnilasty xtitsaa, porñee xyuumbeydy meñ xaa ni chandy meñ xaa. Per lëë lëë do xyuumbey do xaa, porñee lëë xaa no leñ styoo do aan iip kchoody xaa leñ styoo do. 18 Ksandyaa to nonsy to, lëën kpikche par kaknin lëë do. 19 Xtsedre kan meñaa, per lëë do san do naa aan lëë do kpañ porñee mbañaa. 20 Tsi lëë tse go tsitsib lëë do kyeñ nii nli non leñ styoo Tat Tios, ni nli no do leñ styoon, ni nli non leñ styoo do. 21 Kchë meñ nii chuuñtsyey nii xñabeyaa, nyoo nii xkëstyoo meñ go naa. Aan lëë pxosyaa jkëstyoo meñ nii xkëstyoo naa, nikle gaa naa lëën jkëstyoo meñ go ni lëën kluylo lo meñ go.

22 Tsigo lëë stu xaa nii lë si lë Judas chëb:

—¿Penak nii xaktyee loosy noo kluylool? ¿Penak nii kluuyloodyoo cholsye lo meñ nii nche lo kislyu?

23 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kchë xaa nii xkëstyoo naa xsal xtitsaa, aan lëë Tat Tios jkëstyoo kchë xaa go, ni lëën kyely chopaa Tat Tios par tsyo noo leñ styoo xaa go. 24 Kchë xaa nii xkëstyoody naa xsaldy xaa xtitsaa. Kchë nii xñen lo do lëdy xtitsno, xtiits Tat Tios nii pxaal naaw.

25 'Kchë nrii niyaa tyub nii kwyon lady to. 26 Per lëë Kyalbini Ntson nii kxaal Tat Tios xcuentaa kluuy kchë kchësy cos lo do ni kuñ lëë do yudar parñee ksaladzy to kchë nii bluylaa lo do.

27 'Lëën kya, per lëën ksan xkyalnsaakaa lo do. Lëën knetsy xkyalnsaakaa, per knestyno sinak xneetsy chol meñ nii nche lo kislyu rew. Kteenëdy to ni ktsyebty to, 28 por nanle to nii lëën kya, ni nanle to nii lëën kpikche kyely kanaa lëë do. Deelñee nli nguëstyoo do naa, nle do nyon do nii lëën kya lo Tat Tios, por mastre non Tat Tios que naa. 29 Lëën xñe kazh nrii lo do parñee tsiñee lëëw kak, kniladzy to kchë nii niyaa lo do.

30 'Nroobdre kñen lo do, por lëë xaa nii xñabey lo kislyu re sëëd. Nikxe nii xñabeydy xaa naa, 31 per singo no nii kako parñee kaknan meñ nii nche lo kislyu nii xkëstyoon Tat Tios ni chuuñtsyeyaa nii xñabey xaa. Kol tsiso tsiin kpii no nu.

15

Sinak tu yag uv nak Jesús

1 'Naa nak sinak tu yag uv aan ni stu yag chakty si chakaa. Lëë pxosyaa nak sinak xaa nii chantsi yag uv. 2 Deelñee no tu xikwaa nii xkyëdy nex, lëëw xchug xaa. Per chantsi xaa kchë xikwaa nii xkyë nex ni chuuñ nyë xaaw parñee kyëre nex low. 3 Nyë

do nii lëë do, porñee bniladzy to kchë nii bluyaa lo do. 4 Kol kyënaady chexaa sinak kënaadyaa chex to. Por chilody kyë nex lo tu xikw yag deelñee kënaajtyoo chex tronk. Singo gak lëë do, ni tu pe chilody kuuñtsyey do deelñee kyënaajty to chexaa.

5 'Naa nak sinak tu yag uv. Lëë do nak sinak xikwo. Deelñee kyënaady meñ chexaa ni kyënaadyaa chex meñ, ndaly nii kchilo kuuñtsyey meñ, por ni tu pe chilody kuuñtsyey meñ deelñee kuñdyaa meñ yudar. 6 Kchë meñ nii xkyënaajty chexaa ksyëëb aan lëë meñ go kpidzy sinak xpidzy kchë xikw yag nii xtop meñ par tsek ki.

7 'Deelñee tugak kyënaady to chexaa ni ksaandy to xtitsaa, schilo kñab to kchë nii kakladzy to aan lëëw knetsyaa. 8 Chuuñ ksak to Tat Tios tsiñee chuuñtsyey do xtsiñaa. Aan kchë nii chuuñtsyey do xluuy nii nli xpëëdscuelaa nak to. 9 Xkëstyoon lëë do sinak nii xkëstyoo Tat Tios naa. Singo gak lëë do kchoxsody to tsiin tugak jkëstyoon lëë do. 10 Deelñee ksoob to xtitsaa, tugak jkëstyoon lëë do, sinak nii xsobaa xtiits Tat Tios ni tugak kaa xkëstyoo xaa naa.

11 'Lëën niy kchë nrii lo do parñee kle do sinak nii xlen ni parñee tugak kle do. 12 Lëën xñabey nii jkëstyoo do xcombañer do sinak nii xkëstyoon lëë do. 13 Tsiñee chety tu xaa par kteelaa xaa xcombañer xaa nyoo nii tir xkëstyoo xaa xaa. 14 Xamigwaa nak to deelñee chuuñtsyey do nii xñabeyaa. 15 Xñedraa lo do mos, por nandy mos pe cos chuuñtsyey xaa nii xñabey mos. Xamigwaa nak to. Ngo nii lëën bluy kchë nii në pxosyaa lon lo do. 16 Kwledy to naa, sink naa kwle lëë do parñee tugak kuuñtsyey do nii xñabey Tat Tios. Aan kchë nii kñab to porñee xniladzy to xtitsaa kneetsy Tat Tios. 17 Nrii nak nii xñabeyaa: Kol jkëstyoo xcombañer do.

Lëë meñ lo kislyu re xlëë lo Jesús

18 'Deelñee xlëë meñ nii nche lo kislyu re chan lëë do, kol kaknan nii klo lon blëë meñ. 19 Deelñee nyak to sinak meñ nii nche lo kislyu re, nguëstyoo meñ lëë do. Per lëën kwle lëë do lady meñ nii nche lo kislyu re, aan por ngo xlëë meñ lo do, porñee naktre to sinak meñ nii nche lo kislyu. 20 Tugak kol ksaladzy nii mastre non xaa nii xchee que xaa nii xkyë tsiiñ. Deelñee kwënlaag meñaa, wi do kyënlaag meñ. Ni deelñee psal meñ nii kwnen, salak meñ nii kñee do. 21 Lëë meñ kyënlaag lëë do, porñee xsoob to xtitsaa ni porñee xyuumbeydy meñ xaa nii pxaal naa.

22 'Nyody xtol meñ deelñee nyely kluuydyaa xtitsaa lo meñ. Per na chilody këb meñ nii nandy pe beeñ. 23 Wi lo pxosyaa xlëë meñ nii xlëë lon. 24 Nyody xtol meñ deelñee nyandy meñ kchë kyalntson nii beeñtsyeyaa. Ni tu cho karty kuuñtsyey clasy kyalntson re. Per nikxe kon meñ kchë kyalntson go, lëë meñ xlëë lon ni xlëë meñ lo pxosyaa. 25 Per no nii kak cumplir tiits nii kë lo xley xaa nii xñee sinrii: "Pe beñdyaa aan blëë meñ lon."

26 'Per tsiñee lëë xaa nii chuñ yudar kiid, lëë xaa kñee xcuentaa. Lëë xaa nak Kyalbini Ntson nii kxaal Tat Tios aan nonsyke tiitsli kñee xaa. 27 Ni wi do kñee xcuentaa, por tugak kwënal do naa destye nii bislon xluyaa xtiits Dios.

16

1 'Lëën chutiits kazh kchë cos re lo do parñee ksaandy to xtitsaa. 2 Lëë meñ kwii lëë do ktoo ni sitsiñ tse nii këb meñ tu favor chuñ meñ lo Dios tsiñee chuty meñ do. 3 Kchë nrii kuuñtsyey meñ porñee karty kyuumbey meñ naa ni karty kyuumbey meñ Tat Tios. 4 Lëën xñe kazh nrii lo do parñee ksaladzy to nii lëëw niylaa tsiñee lëë tse go tsitsib.

Nii chuuñtsyey Kyalbini Ntson

'Niydyaa nrii lo do worñee kal bniladzy to xtitsaa, por naa tugak kokni lëë do. 5 Per lëë na nii lëën kya lo xaa nii pxaal naa, ni tu do xñabtiisty dyon pa kan. 6 Lëël mban chak to porñee niyaa kchë cos re lo do. 7 Nli xñen nii buen kyan. Por deelñee kyadyaa,

kiijty xaa nii chuñ yudar. Per deelñee
kyan, naa kxal xaa go lo do. 8 Tsiñee
lëë xaa kiid, lëë xaa kluuy lo meñ
nii no xtol meñ, ni lëë xaa kluuy nii
no tu nëz tubli, ni lëë xaa kluuy nii
no xkyalxtisy Dios. 9 Lëë xaa kluuy
nii no xtol meñ, porñee xnilasty meñ
xtitsaa. 10 Ni lëë xaa kluuy nëz tubli,
por lëën kya lo Tat Tios, aan kantre
to naa. 11 Ni lëë xaa kluuy nii chuñ
Dios kyalxtisy. Por ngo lëë xaatox nii
xñabey lo kislyu re pkaal.
12 'Ndalyre nii no kniyaa lo do, per
chilody kyeñ dow nina. 13 Per tsiñee
lëë xaa nii nak Kyalbini Ntson kiid,
lëë xaa kluuy nonsyke tiitsli lo do, por
kñeedy xaa nii klyañ styoo xaa, sink
lëë xaa kñee kchë nii kon xaa, ni lëë
xaa kluuy cos nii nare kak. 14 Lëë
xaa kuuñ ksak naa, por lëë xaa kiidni
xtitsaa lo do. 15 Kchë nii chap Tat Tios
nak xcheñaa. Por ngo nii niyaa nii lëë
Kyalbini Ntson kiidni xtitsaa lo do.

Lëë kyalnë kyak kyalwle

16 'Xtsedre kan do naa, per kak
xtsedyak lëë do kan naa stub.
17 Tsigo lëë bla xpëëdscuel xaa bislo
xñabtiits lsa lo xcombañer xñee:
—¿Penak nii xñee xaa nii xtsedre
tyon no xaa, aan kak xtsedyak lëë xaa
tyon no stub? ¿Ni penak nii xñee xaa
nii lëë xaa kyey lo Tat Tios? 18 ¿Penak
nii xñee xaa "xtsedre"? Xyeñdy no xa
nak tiits ko.
19 Lëë Jesús byeñ nii lëë xpëëdscuel
xaa chakladzy kñabtiits lo xaa. Por
ngo lëë xaa chëb:
—Lëën niy lo do nii xtsedre kan
do naa, aan kak xtsedyak lëë do kan
naa stub. ¿Pe nrii nonabtiits lsa do
lo xcombañer do? 20 Nli xñen nii lëë
do koon ni lëë do kteenë tsiñee lëë
kchë meñ nii nche lo kislyu kle. Per
nikxe kteenë do, lëë xkyalnë do kyak
kyalwle. 21 Tsiñee lëë tu kwnaa kaly
xiñ, mban chak me porñee lëë xwor
yoob kol. Per tsi lëë mëëd lox chaly,
ni xsalastre me yoob nii kwë me lo
kyalwle nii lëë xiñ me kwlañche lo
kislyu. 22 Singo gak lëë do xteenë do
nina. Per tsi lëën kyely kan lëë do
stub, lëë styoo do kyo nguiool, aan
ni tu cho chilody kwii kyalwle go leñ
styoo do.
23 'Tsi lëë tse go tsitsiñ, ni tu pe
kñabtiistre to lon. Nli xñen nii kchë nii
kñab to lo Tat Tios porñee xniladzy to
xtitsaa, lëëw kneetsy xaa. 24 Axte nina
ni tu pe karty kñab to porñee xniladzy
to xtitsaa. Kol nab nii chakladzy to,
parñee tsi lëëw kneetsy Dios, mastre
kle do.

Lëë Jesús xñabey lo kislyu

25 'Nonsyke con cuent kwnen kchë
nrii lo do. Per sitsiñ tse nii ksodraa
cuent par kuuñ ksedyaa to, sink nëz
nii xa nak Tat Tios kñen lo do. 26 Tse
go yuub to kñab nii kakladzy to lo
Tat Tios porñee xniladzy to xtitsaa.
Xkiiñdy nii naapee kñe lo Tat Tios.
27 Por xkëstyoo Tat Tios lëë do, porñee
xkëstyoo do naa, ni porñee bniladzy to
nii lëë Tat Tios pxaal naa. 28 Lo Tat
Tios pchon byelyaa lo kislyu. Per lëë
na lëën kpi lo kislyu par kyan lo Tat
Tios stub.
29 Tsigo lëë xpëëdscuel xaa chëb:
—Na si nagon, xyeeñ noo nii xñeel,
aan xsodroo cuent par kñeel. 30 Na si
nagon, xtyon noo nii xaa chak nakoo.
Xkiiñdy nii cho kñabtiits lool. Por ngo
xniladzy noo nii lëë Dios pxaal lii.
31 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Xniladzy to nina, 32 per sitsiñ wor
ni lëëw kutsiñle gaa nina nii lëë do
kchoots klyaal, aan lëë do ksaan naa
nonsyaa. Per sodyaa nonsyaa, lëë Tat
Tios nakni naa. 33 Lëën bitiits kchë
nrii lo do parñee pe tsinidy kik to,
por naa nakni lëë do. Mban tedy to
lo kislyu re, per ktsyebty to, por naa
xñabey lo kislyu.

17

Lëë Jesús xñab nii kakni Dios xpëëdscuel xaa

1 Loxsye kwnee Jesús kchë ngo, lëë
xaa blëp lo leñ kpaa aan lëë xaa chëb:
—Tat Tios, lëë wor kutsiñ nii lëël
klisklaa xiñoo parñee klisklaa xiñoo
lii. 2 Por lii pteedy tiits nii kñabey xaa
kchësy lo meñ nii nche lo kislyu re, ni
lii pteedy tiits nii kteedy xaa kyalm-
bañ nii xnitylody lo kchësy meñ nii

pxaaloo lo xaa. 3 Kchësy meñ nii kwaal kyalmbañ nii xnitylody xniladzy nii liisy nak Dios ni xniladzy xtiits Jesucrist nii pxaaloo.

4 'Beeñ ksakaa lii lo kislyu re, por lëën byal tsiiñ nii bneetsyoo lon. 5 Lëë nana, Tat Tios, xñabaa nii klisklaal naa ni ksooboo naa kwil laañee sobaa worñee karty kwe kislyu.

6 'Lo kislyu kwlel kchësy meñ nii pxaaloo lon, aan lëën bluy cho nakoo lo meñ go. Lool ngab kchë meñ go, aan lëël pxaal kchë meñ go lon, aan lëë meñ go psal xtiitsoo. 7 Lëë na kchë meñ go nan nii kchë nii bneetsyoo lon xcheñoo nako. 8 Por lëën bluy tiits nii pxaaloo, aan lëëw psal meñ. Lëë meñ byeñ nii nli lool pchon, ni lëë meñ bniladzy nii lii pxaal naa.

9 'Xñabaa nii kaknil kchë meñ go. Xñabtyaa nii kaknil chol meñ, sink lëën xñab por kchë meñ nii pxaaloo lon, por lool ngab kchë meñ go. 10 Kchësy nii chaapaa nak xcheñoo, ni kchësy kaa nii chapoo nak xcheñaa, aan lëë kchë meñ nii pxaaloo lon xluuy tu kyalwnabeyaa.

11 'Sodraa lo kislyu re, per lëë kchë meñ nii pxaaloo lon bii kyaan, por lëën kyely parñee tson lool. Tat Tios, kon kchë meñ go con kyalwnabey nii bneetsyoo lon, parñee kyak tusy meñ go sinak nii nak tusy no chop no. 12 Worñee kwyon lady meñ nii pxaaloo lon, konaa meñ go con kyalwnabey nii bneetsyoo lon. Ni tu meñ go kujty. Xaktyee meñ nii nolak kety kuty, parñee kak cumplir xtiitsoo.

13 'Lëë nana lëën kyely laañee soboo. Per lëë ka lëën bii so lo kislyu lëën xñe kchë cos re, parñee kle kchë meñ go sinak nii xlen. 14 Lëën bluy xtiitsoo lo meñ nii pxaaloo lon, per lëë meñ nii nche lo kislyu xlëë porñee nodre kik meñ go sinak nii no kik meñ nii nche lo kislyu, nikle gaa naa nody kikaa sinak nii no kik meñ lo kislyu re. 15 Xñabtyaa nii kwiil meñ go lo kislyu, sink lëën xñab nii klaadyoo jkaal xaatox meñ go. 16 Nody kikaa si no kik meñ lo kislyu re. Singo gak kaa kchë meñ nii pxaaloo lon, nodre kik meñ go si no kik meñ lo kislyu re. 17 Beeñlay kchë meñ go con xtiitsoo, por xtiitsoo nak tiitsli. 18 Lëën kxal kchë meñ go sinak nii pxaaloo naa lady meñ nii nche lo kislyu. 19 Aan por kchë meñ go lëën xsob xtiitsoo, parñee wi meñ go ksoob xtiitsoo. Por tiitsli nak xtiitsoo.

20 'Xñabtyaa nii kaknil nonstyee meñ nii xniladzyle, sink lëën xñab por wi meñ nii nare kniladzy xtiitsoo. 21 Tat Tios, xñabaa nii kyak tusy kchësy meñ go sinak nii non leñ styool ni nol leñ styoon. No nii kyak tusy kchësy meñ go parñee kniladzy meñ nii nche lo kislyu nii lii pxaal naa. 22 Misme kyalwnabey nii bneetsyoo lon ptedyaa lo meñ nii xniladzy parñee kyak tusy meñ go sinak nii nak no. 23 Naa no leñ styoo meñ nii xniladzy lii, lëë lii no leñ styoon parñee kyak tusy meñ go, tsiin kyeñ meñ nii nche lo kislyu nii lii pxaal naa ni kyeñ meñ nii xkëstyool meñ nii xniladzy lii sinak nii xkëstyool naa.

24 'Tat Tios, lii pxaal kchë meñ go lon, aan lëë nana lëën chakladzy nii laañee tson siko tso meñ go, parñee kan meñ go kyalwnabey nii bneetsyoo lon. Lëël bneetsy kyalwnabey go lon porñee xkëstyool naa destye worñee karty kwe kislyu. 25 Xyuumbeydy chol meñ nii nche lo kislyu lii, Tat Tios, per naa xyuumbeyaa lii, ni kchësy kaa meñ nii pxaaloo lon nan nii lii pxaal naa. 26 Lëën bluyle cho nakoo lo meñ nii pxaaloo lon, per lëëw kluyraa, parñee jkëstyoo meñ go xcombañer sinak nii xkëstyool naa, ni parñee tson leñ styoo kchë meñ go.

18

Lëë meñ xñaasy Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

1 Loxsye chëb Jesús kchë ngo, lëë xaa si stublad chu psë nii lë Cedrón ksa xpëëdscuel xaa aan lëë xaa kwsëëb tu lo kwaa. 2 Wi Judas nii pko Jesús ña xaa xñabey nan pa kë

kwaa go porñee ndaly vuelt kuni Jesús xpëëdscuel siko. 3 Siko ptsiñni Judas tubtsoon soldad ni tubtsoon mayor nii pxaal xaa nii xñabey lo pxosy ni xaa fariseo. Kchë xaa go noy kiib ni noy bini. 4 Per como nanle Jesús nii singo ktsyool xaa, lëë xaa kwnabtiits lo xaa go, chëb xaa:

—¿Cho xyub to?

5 Lëë xaa go chëb:

—Lëë noo xyuub Jesús Nazaret.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Naa nak Jesús.

Lëë Judas nii kok niladzy kaa xaa no lady kchë xaa go. 6 Tsiñee lëë Jesús chëb: “Naa nak Jesús”, kchësy xaa bikche nde xitsy byab lyu. 7 Tsigo lëë Jesús chëb stub:

—¿Cho xyub to?

Aan lëë xaa go chëb stub:

—Lëë noo xyuub Jesús Nazaret.

8 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëën niyle nii naa nak Jesús Nazaret. Deelñee naa xyub to, kol klaa xpëëdscuelaa.

9 Kchë nrii kok parñee kak cumplir nii chëb Jesús tsiñee kwnee xaa: “Tat Tios, pe kokty ni tu xaa nii pxaaloo lon.”

10 Tsigo lëë Simoñ Pedre kwlii xispad aan lëë xaa pchug tyag tu xaa nii lë Malco. Xmos xaa nii xñabey lo pxosy nak Malco. 11 Per lëë Jesús chëb lo Pedre:

—Psoob xispaadoo xlugaro. ¿Pe nladzyoo nayak nii teejtyaa lo kyalnë nii pxaal Tat Tios?

Lëë Jesús so lo xaa nii xñabey lo pxosy

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

12 Tsigo lëë soldad ni lëë xaa nii xñabey lo soldad ni lëë xmayor xaa Israel kwnaasy Jesús aan lëë xaa pxituu xaa. 13 Klo lidzy Anás kuni xaa Jesús porñee lëë Anás nak pxosytsaap Caifás. Lëë Caifás nak xaa nii mastre non lo pxosy iz ko. 14 Lëë gak Caifás chëb nii masy buen kety tugak xaa, lëjty nii kety kchë meñ kyedzy.

Lëë Pedre xñee nii xyuumbeydy xaa Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

15 Chop Simoñ Pedre stu xpëëdscuel Jesús kunal. Xyuumbey xaa xaa nii mastre non lo pxosy. Por ngo lëë xaa kwsëëb axte lo xley xaa nii mastre non lo pxosy ksa xaa Jesús. 16 Per lëë Pedre byaan ley. Por ngo lëë xpëëdscuel Jesús nii xyuumbey pxosy nii mastre non pchoo, aan lëë xaa kwnee lo kwnaa nii xkyënap chu puert parñee klaa me tedy Pedre. 17 Tsigo lëë kwnaa nii xkyënap chu puert chëb lo Pedre:

—¿Pe lëdy kaa wil no xlad Jesús?

Lëë Pedre chëb:

—Lëdyo, lëdy win.

18 Lëë mos ni lëë mayor psaay ki aan lëë xaa nche soli chu ki xtsëë xaa porñee singootyee chak nal. Aan wi Pedre kuso lady xaa xtsëë.

Lëë xaa nii mastre non lo pxosy xñabtiits lo Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Lëë xaa nii mastre non lo pxosy kwnabtiits lo Jesús chëb:

—¿Cho nak xpëëdscueeloo ni pe cos xluuyoo lo meñ?

20 Lëë Jesús chëb:

—Xña lo ngbidz kwnen lo meñ. Leñ ktoo ni leñ liidzy kaa Dios tugak beeñ ksedyaa meñ. Siko xkaalsa kchë meñ Israel. Ni tu pe karty kñe tsilaanaa. 21 ¿Penak nii xñabtiitsoo lon? Kwnabtiits lo meñ nii pkëëtyag xtitsaa, aan lëë meñ go kñë pe cos kwnen. Kchë meñ go nan pe cos kwnen.

22 Tsiñee lëë Jesús chëb ngo, lëë tu mayor byaasy lo Jesús chëb:

—¿Singue nawen xkyëboo lo xaa nii mastre non lo pxosy?

23 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee nonguialdy nii kwnen, kwnë dyon penak nii nonguialdyo. Per deelñee nonguial nii kwnen, ¿penak nii kwtiñoo naa?

24 Loxsye ngo nxituu xaa pxaal Anás xaa lo Caifás. Lëë Caifás nak xaa nii mastre non lo pxosy.

Lëëw xchop vuelt nii xñee Pedre nii xyuumbeydy xaa Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

25 Lëë Pedre gaa bii so ktsëë chu ki aan lëë meñ nii nche siko chëb lo Pedre:
—Nli gaa na ¿pe lëdy wil no xlad Jesús?
Aan lëë Pedre chëb:
—Lëdyo, lëdy win.
26 Kok xtsedyako lëë tu xmos xaa nii mastre non lo pxosy chëb:
—¿Kondyaa nawen nii wil so laañee pkaa Jesús?
Tyag xaa lidzy xaa go pchug Pedre.
27 Lëë Pedre chëb:
—Lëdyo, lëdy win.
Aan wor go kazh lëë nguidy kol pkwetsy.

Lëë Jesús so lo Pilat
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

28 Silyga kwlii xaa Jesús lidzy Caifás aan lëë xaa kuni Jesús chu yulyey. Per kwsëëbty xaa leñ yulyey, por deelñee sëëb xaa Israel leñ lidzy xaa sit, chilody kaw xtsee xaa paskw, porñee singo xñabey xley xaa. 29 Por ngo lëë Pilat pchoo leñ yulyey, aan lëë Pilat chëb:
—¿Pe cos xkëëkiy do xaa re?
30 Tsigo kchësy xaa chëb:
—Deelñee nyody xfalt xaa re, nyoopniidy noo xaa lool.
31 Lëë Pilat chëb:
—Kol tsini xaa aan kol kuñ kyalxtisy sinak xñabey xley do.
Per lëë xaa Israel go chëb:
—Chilody kuuty noo meñ, por xlaady xleey noo.
32 Singo chëb xaa go parñee kuñ xaa cumplir nii kwnee Jesús tsiñee chëb Jesús xa kety Jesús. 33 Lëë Pilat byo leñ yulyey stub, lëë xaa kwtsyetsy Jesús, aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:
—¿Pe nli lii nak xrey meñ Israel?
34 Lëë Jesús chëb:
—¿Pe kikoo kwlañ nii kñabtiitsoo nrii lon, ote no yak cho nëw lool?
35 Tsigo lëë Pilat chëb:
—¿Pe meñ Israelaa nayak? Lëë meñ xkyedzyoo ni lëë xaa nii xñabey lo pxosy biidni lii lon. ¿Pe cos beeñ gaal?
36 Lëë Jesús chëb:
—Naktyaa sinak rey nii xñabey lo kislyu re. Deelñee nyakaa sinak rey lo kislyu re, ndily kchë meñ nii no xladaa parñee nyaabtyaa ña xaa Israel nii xñabey. Per naktyaa sinak rey lo kislyu re.
37 Tsigo lëë Pilat chëb:
—¿Nli tsigo busy nii reeyoo?
Lëë Jesús chëb:
—Lii xñee nii reeyaa, per lëën koly ni lëën byely lo kislyu re parñee kñen tiitsli. Aan kchësy meñ nii xsal tiitsli xkëëtyag xtitsaa.
38 Lëë Pilat chëb:
—¿Pe cos nak kaa tiitsli?

Lëë meñ kuty Jesús
(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Loxsye kwnabtiits Pilat lo Jesús, lëë Pilat pchoo ley stub aan lëë xaa chëb lo meñ Israel:
—Kindy xfalt xaa re. 39 Per nak xcostumbre to nii no klaan tu xaa nii no skiib na paskw. ¿Pe chakladzy to nii klaan xrey do?
40 Kchësy meñ kwchuptsyë chëb:
—¡Klaadyoo xaa gue! ¡Blaa Barrabás!
Aan tu ngbaan nak Barrabás.

19

1 Tsigo lëë Pilat kwnabey ptee soldad cheñ Jesús. 2 Lëë soldad psaa tu coron yakitsy aan lëëw psoob xaa kik Jesús ni lëë xaa pkakw Jesús tu ladx nixñë yë. 3 Loxsye ngo lëë soldad big lo Jesús xñee:
—¡Byinayk xrey meñ Israel!
Aan byaasy xaa lo Jesús.
4 Lëë Pilat pchoo leñ yulyey stub aan lëë xaa chëb:
—Kol kuy gaanoo, lëë xaa kwlin parñee kan do nii nody xfalt xaa.
5 Sob coron yakitsy kik Jesús ni nakw xaa ladx nixñë yë go pchoo xaa ley. Lëë Pilat chëb:
—¡Lëë xaa nii kwnaasy to so nu!

6 Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo pxosy
ni lëë mayor kon Jesús, lëë xaa bislo
kwchuptsyë xaa, xñee xaa:
—¡Pkëë xaa lo crusy! ¡Pkëë xaa lo
crusy!
Lëë Pilat chëb:
—Kol tsini xaa aan lëë do kol jkëë
xaa lo crusy por xyeñdyaa pe cos nak
xfalt xaa.
7 Per lëë meñ Israel chëb:
—Chaap noo tu ley aan lo xleey noo
xñee nii no nii kety xaa nii kñee nak
Xiñ Dios. Aan lëë xaa gue xñee nii lëë
xaa nak Xiñ Dios.
8 Tsiñee lëë Pilat biñ ngo, mastre
ptsyeb xaa. 9 Lëë xaa kwsëëb leñ
yulyey stub, aan lëë xaa kwnabtiits lo
Jesús chëb xaa:
—¿Cho xaal?
Per kwëbty Jesús.
10 Lëë Pilat chëb:
—¿Xkyëbtyoo nawen? ¿Nandyoo
nayak nii ñan no kyalxtisy? Schilo
kñabeyaa kyëël lo crusy ni schiloo gaa
kñabeyaa laal.
11 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Nchilody nyabeyoo lon deelñee
neesty Dios tiits. Por ngo nii mastre
no xtol meñ nii biidni naa lool que
xtoloo.
12 Destye wor go lëë Pilat byub mod
nii nlaa xaa Jesús, per lëë meñ Israel
kwchuptsyë chëb:
—¡Deelñee klaal xaa gue, lëdy xam-
igw xtisy Roma nakoo! ¡Por falt xko
xaa nii chakladzy kak rey lo xtisy
Roma!
13 Tsiñee lëë Pilat biñ ngo, lëë xaa
kwlii Jesús ley aan lëë xaa kwsob lo
ley nii xñee meñ Letsy Kyo. Siko
xsyob xaa tsiñee chuñ xaa kyalxtisy.
Gabatá lë lo ley go con tiitsë hebreo.
14 Mer xwe ngbidz tse nii kxe kak
paskw, lëë Pilat chëb lo meñ Israel:
—¡Lëë xrey do nrii!
15 Per lëë meñ Israel chëb:
—¡No nii kety xaa! ¡No nii kety xaa!
¡Pkëë xaa lo crusy!
Lëë Pilat chëb:
—¿Pe mod skën xrey do lo crusy
nawen?
Lëë xaa nii xñabey lo pxosy kwëb
chëb:
—Lëdy rey xaa, por xaktyee xtisy
Roma xñabey lëë noo.
16 Loxsye ngo lëë Pilat kwnabey nii
koy soldad Jesús parñee kyë Jesús lo
crusy.

Lëë soldad xkëë Jesús lo crusy (Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Tsi lëë soldad kwlii Jesús, lëë
Jesús noy xicrusy par tsi Jesús laañee
xñee meñ Israel Gólgota. (Tiits ko nak
sinak nii xñee ñe: Laañee nche tsit
kik meñ kuty.) 18 Siko pkëë xaa Jesús
lo crusy, aan tyuxlad kwi Jesús pkëë
xaa tuga xaa. Groltyee lady chop
xaa go kwë Jesús. 19 Kwnabey Pilat
nii kwë blalan tiits kik xicrusy Jesús.
Sinrii xñee tiits ko: “Jesús Nazaret,
xaa nii nak xrey meñ Israel.” 20 Ndaly
meñ Israel blab tiits ko, por kexka leñ
kyedzy pkëë xaa Jesús lo crusy. Con
tiitsë hebreo ni latiñ ni griego kwë
tiits ko. 21 Por ngo lëë xaa nii xñabey
lo pxosy chëb lo Pilat:
—Jkëëdyoo: “Xrey meñ Israel”, sink
pkëë: “Xaa re chëb nii lëë xaa nak
xrey meñ Israel.”
22 Per lëë Pilat kwëb chëb:
—Chilody kpily nii kwnabeyaa
kwë. Singootyee no nii kyaano.
23 Loxsye pkëë soldad Jesús lo
crusy, lëë xaa ptop xab Jesús aan lëëw
beeñ xaa tap lë, tublë gaaw kwaa
tu soldad. Per tsiñee lëë xaa blis tu
ladx nool nii chakw Jesús, kon xaa nii
tub ñasyako ndiib. 24 Lëë xaa chëb lo
xcombañer xaa:
—Kchosty now. Masy kol tsoo ko
now rif dyon cho kchalo.
Singo mod lëë soldad beeñ cumplir
xtiits Dios nii xñee: “Kwtiisy xaa
xabaa ni kwloo xaaw rif.” Kchë ngo
beeñtsyey soldad ko.
25 Kex laañee kwë Jesús lo crusy
kwche xñaa xaa chop pël, ni Mariy nii
nak tsiil Cleofas, ni María Magdalena.
26 Tsiñee lëë Jesús kon nii lëë xñaa
xaa so kwi tu mëëdscuel nii mastre
xkëstyoo xaa, lëë xaa chëb lo xñaa xaa:
—Lëë xiñoo so ske.
27 Loxsye ngo lëë xaa chëb lo
xpëëdscuel xaa:

—Lëë xñaal so ske.
Aan destye wor go lëë xñaa Jesús kwyo lidzy xpëëdscuel xaa.

Xkyalkuty Jesús (Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Nan Jesús nii lëë xaa beeñtsyey kchë nii no kak, per parñee kuñ xaa cumplir kitsy nii kë xtiits Dios, lëë xaa chëb:
—Xlyaan nis.
29 Lëë tu canty nii kaktsë viñ nyi sob siko. Lëë soldad pkadz tublë ladx lo viñ go, lëëw psoob xaa lo tu punt yag nii lë hisopo, aan lëëw ptsig xaa lo Jesús. 30 Lëë Jesús kwsup ladx nii kodz lo viñ go aan lëë xaa chëb:
—Lëëw nagon, lëë kchë nii no kak kok.
Loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa pkëënal kik xaa aan lëë xaa kuty.

Lëë tu soldad xsëëb xlans kwi Jesús

31 Mer tse nii kxe kak paskw pkëë xaa Jesús lo crusy, aan kwnëdy meñ Israel nii nyaan meñ kuty ko lo crusy tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ, porñee tir nda nak tse go. Por ngo lëë xaa kunee lo Pilat parñee kñabey Pilat ketsy ksa niy xaa nii kwë lo crusy ni kñabey Pilat nii kyety ksa xaa go lo crusy. 32 Lëë soldad kwey aan lëë xaa kwtiitsy niy chop xaa nii kwë kwi Jesús lo crusy. 33 Per tsiñee lëë xaa big kex lo Jesús, kwtiisty xaa niy Jesús, porñee kon xaa nii lëë Jesús tse lox kuty.
34 Per lëë tu soldad pxaly kwi Jesús con lans, aan nonsyke cheñ ni nis pchoo. 35 Lëë xaa nii kono chutiitso. Nli xtiits xaa, ni nan gaa xaa nii tiitsli xñee xaa parñee wi do kniladzyo. 36 Lëë kchë cos re kok parñee kak cumplir xkitsy Dios laañee xñee: “Ni tublë xtsit xaa kiisty meñ.” 37 Leñ xkitsyak Dios xñee: “San meñ xaa nii kyaly kwi con lans.”

Lëë Jesús xkyeetsy (Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

38 Lëë tu xaa Arimatea nii lë José kunee lo Pilat parñee klis xaa xcuerp Jesús. Wi José kwyo xlad Jesús, per ni tu cho lo chëbty xaaw, porñee ptsyeb xaa meñ Israel nii xñabey. Lëë Pilat pteedy tiits, aan lëë José blis xcuerp Jesús. 39 Wi tu xaa nii lë Nicodemo, nii kunee lo Jesús tu kyool, ptsiñ. Noy xaa masy tu kalyptsii kil ngwaan xlyaa nex nii nyaa con kizh nii lë mirra ni áloe. 40 Chop José Nicodemo pchal xcuerp Jesús ladx nii kodz lo ngwaan xlyaa nex, por singo xkeetsy meñ Israel meñ kuty. 41 Kex tu lo kwaa kwë Jesús lo crusy, aan lo kwaa go ndeeñ tu paa kub. Ni tu cho karty jkyeetsy leeñgo. 42 Tse nii kxe kxiladzy meñ Israel lo tsiiñ nak tse go. Por ngo lëë xaa pkeetsy Jesús leñ paa go, porñee kexka siko ndeeño.

20

Lëë Jesús xpañ (Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

1 Lëë tse tminkw bii nguey lëë María Magdalena kwey chu paa, aan lëë me kon nii xoobtre kyo nii ntse chu paa. 2 Tsigo lëë me kwloo corr ptsiñ me laañee no Pedre chop tu mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús, aan lëë me chëb:
—Lëë meñ kwlii xcuerp Jesús leñ paa aan ndoondy pa kulo meño.
3 Wor go kazh lëë Pedre si chu paa chop mëëdscuel go. 4 Chop xaa kwloo corr, per klo mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús ptsiñ chu paa. 5 Lëë xaa kwsinchuñ par kuy xaa leñ paa, per xaktyee ladx nii pchal Jesús kon xaa, aan kwsëëbty xaa leñ paa. 6 Xitsyak xaa nal Pedre. Lëë Pedre kwsëëb leñ paa, aan xaktyee gak kchë ladx nii pchal Jesús kon Pedre. 7 Per lëë xaa kon nii nixty ladx nii pxituu kik Jesús laañee nche ladx pchal xcuerp Jesús, sink lëëw nix tublad nyeecho. 8 Tsigo lëë mëëdscuel nii klo ptsiñ chu paa kwsëëb, aan loxsye kon xaa kchë ngo, lëë xaa bniladzy nii pañ Jesús. 9 Karty kyeñ xaa xkitsy Dios nii xñee nii no nii kpañ Jesús wor go. 10 Loxsye ngo lëë chop xpëëdscuel Jesús sey laañee xkwës xaa.

Lëë Jesús xyaklo lo María Magdalena
(Mr. 16:9-11)

11 Per lëë Mariy byaan chu paa
choon. Lëë me kwsinchuñ par kuy
me leñ paa, 12 aan lëë me kon nii lëë
chop angly nii nakw ladx rusy nche
sob laañee pxoob xcuerp Jesús. Tu
angly sob nëz laañee kwyo kik Jesús,
lëë stu angly sob nëz laa kwyo niy
xaa. 13 Lëë angly kwnabtiits lo me
chëb:
—¿Penak nii choonoo?
Lëë me kwëb, chëb me:
—Porñee lëë meñ biy xcuerp Jesús,
aan nandyaa pa kulo meño.
14 Nonsyak chëb me ngo, tsiñee lëë
me psuugw lo me, aan lëë me kon nii
lëë Jesús so siko, per byeñdy me nii
Jesúso. 15 Lëë Jesús chëb lo me:
—¿Penak nii choonoo? ¿Cho xyu-
boo?
Nladzy me te xaa nii xkyënap kwaa
gow. Por ngo lëë me chëb:
—Xey, deelñee lii biy xcuerp Jesús,
kwnë pa kulolo parñee kyoyno.
16 Tsigo lëë Jesús chëb:
—¡Mariy!
Lëë me byoogw wxooñ, aan lëë me
chëb con tiitsë hebreo:
—¡Rabuni! (Tiits ko nak sinak nii
xñee ñe Maestre.)
17 Lëë Jesús chëb:
—Blaan, por karty kyan lo Tat Tios.
Per byey aan kudzy lo xpëëdscuelaa
nii lëën kya lo xDios no. Lëë xaa nak
pxosyaa ni lëë gak kaa xaa nak pxosy
to.
18 Lëë María Magdalena kunitiits lo
xpëëdscuel Jesús. Chëb me nii lëë me
kon Jesús ni chëb me kchë nii chëb
Jesús lo me.

Lëë Jesús xyaklo lo xpëëdscuel
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

19 Misme tse tminkw ko lëë
xpëëdscuel Jesús pkaal lsa, aan lëë xaa
byoogw yu, porñee xtsyeb xaa meñ
Israel nii xñabey. Tsiñee lëë lyu pkyey
lëë Jesús kwsëëb leñ yu aan lëë xaa
kwso groltyee lady xpëëdscuel xaa,
chëb xaa:
—Kakni Dios to dyon.
20 Loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa
bluuy ña xaa ni kwi xaa laañee
kwsëëb lans, aan kchësy xpëëdscuel
xaa ble. 21 Lëë Jesús chëb stub:
—Dios kakni do. Lëën kxal lëë do
sinak nii pxaal Tat Tios naa.
22 Lëë Jesús blub lo xpëëdscuel aan
lëë xaa chëb:
—Kol klaa sëëb Kyalbini Ntson leñ
styoo do. 23 Kchësy meñ nii kuñ
do perdón kpily xtol, per kpildy xtol
kchësy meñ nii kuñdy to perdón.

Lëë Jesús xñee lo Max

24 Worñee kwey Jesús, kindy tu
xpëëdscuel xaa nii lë Max. (Kwach
kwloolë xaa Max.) 25 Lëë xcombañer
Max chëb lo Max:
—Lëë noo ptyon Jesús.
Per lëë Max chëb:
—Deelñee kandyaa ña xaa laañee
kwsëëb clav, ni ksëëbtyaa xkweñaa
laañee kwsëëb clav ni laañee kwsëëb
lans, knilastyaa nii kon do xaa.
26 Lëë kwloxo xon kpidz, lëë
xpëëdscuel Jesús pkaal lsa stub, aan
wi Max no lady xaa tse go. Per nikxe
tsiitsy ntse xaa chu puert, lëë Jesús
kwsëëb. Aan lëë Jesús kwso groltyee
lady xaa chëb:
—Kakni Dios to dyon.
27 Tsigo lëë xaa chëb lo Max:
—Psëëb xkweeñoo lo pat ñan, ni
bneetsy ñal nu parñee ksëëblo kwin.
Jkandy kikoo, sink bniladzy.
28 Lëë Max chëb:
—¡Lii xñabey ni lii nak Dios!
29 Lëë Jesús chëb:
—Porñee konoo naa, ngo nii xni-
ladzyoo nii naa nak Dios. Dichos
kchë meñ nii kondy naa aan xniladzy
xtitsaa.

Penak nii kwë kitsy re

30 Këdy kchë kyalntson nii
beeñtsyey Jesús worñee kwyo xaa
lady xpëëdscuel xaa leñ kitsy re. 31 Per
lëë kchë nrii kwë parñee kniladzy to
nii lëë Jesús nak Crist, ni kniladzy
to nii lëë xaa nak Xiñ Dios. Deelñee
kniladzy to xtiits xaa, lëë do jkaa tu
kyalmbañ nii nitylody.

21

Lëë Jesús xyaklo lo kadzy xpëëdscuel

1 Loxsye ngo, lëë Jesús byaklo lo
xpëëdscuel chu nistoo nii lë Tiberias.
Sinrii mod byaklo xaa. 2 Lëë Simoñ
Pedre nche ksa Max nii kwloolë meñ
Kwach, ni tu xaa Caná nii pcholë
Natanael, ni xiñ Zebedeo, ni schop
xpëëdscuel Jesús. 3 Lëë Simoñ Pedre
chëb lo xaa:
—Lëën kënasy mël.
Tsigo lëë xcombañer xaa chëb:
—Wi noo syënaal lii.
Lëë xaa kwyo barkw, lëë xaa si.
Per ni tu mël kwnaasty xaa kyool
go. 4 Tsiñee lëë lyu mer kyaani, lëë
Jesús ptsiñ chu nistoo go, per byeñdy
xpëëdscuel xaa nii lëë xaaw. 5 Lëë
Jesús chëb:
—¿Pe ni tu mël karty kñaasy to?
Lëë xpëëdscuel xaa chëb:
—Ni tu ma.
6 Tsigo lëë Jesús chëb:
—Kol kchon xkyex to kwi barkw
nëzli tsiin kñaasy to mël.
Lëë xaa psoob tiits, aan loxsye
ngo xlyëbty xaa kwii xaa kyex lo
nis, porñee singootyee ndaly mël kw-
naasy xaa. 7 Tsigo lëë mëëdscuel nii
mastre xkëstyoo Jesús chëb lo Pedre:
—¡Lëë Jesús ngue!
Siikñee biñ Simoñ Pedre nii Jesúso,
lëë xaa kokw xab xaa, porñee nakwty
xaa xab xaa, aan lëë xaa kwsëëb lo
nis. 8 Lëë stubla xpëëdscuel Jesús pt-
siñni barkw chu nis, porñee kiin tu
kyoow metre nak laañee so barkw
par chu nis. Ngopxax xaa kyex nii
kaktsë mël. 9 Tsiñee lëë xaa byety leñ
barkw, kon xaa nii lëë ki tse noyek,
ni lëë tu mël tse xoob lo ki, ni lëë xaa
kon nii lëë kyaxtily ntsiib. 10 Lëë Jesús
chëb:
—Kol tëni bla mël nii kal lox kw-
naasy to.
11 Lëë Simoñ Pedre kwyëp leñ
barkw aan lëë xaa kwtopxax kyex
nii kaktsë kchë mël ngol axte chu
nis. Aan nikxe nii no tu kyoow
choowptsiiptson mël leñ kyex ko, per
pchostyo. 12 Lëë Jesús chëb:
—Kol të kxiincheñ do.
Aan ni tu xpëëdscuel xaa byaxty
nyabtiits cho nak xaa, porñee kchë
xaa nan nii Jesúso. 13 Lëë Jesús kwseñ
kyaxtily aan lëëw kwtiisy xaa. Singo
gak kwtiisy xaa mël.
14 Lëëw byon vuelt nii xyaklo Jesús
lo xpëëdscuel loxsye pañ xaa.

Lëë Jesús xñee lo Pedre

15 Tsiñee lëë wxiincheñ kwlox, lëë
Jesús chëb lo xiñ Juan nii lë Simoñ
Pedre:
—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa sinak nii
xkëstyoo xaa re naa?
Lëë Pedre chëb:
—Nanoo nii xkëstyoon lii.
Lëë Jesús chëb:
—Deelñee xkëstyool naa busy, kon
meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xty-
oon mëkwxiily.
16 Lëë Jesús kwnabtiits lo xiñ Juan
nii lë Simoñ Pedre stub, chëb xaa:
—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa?
Lëë Pedre chëb:
—Nanoo nii xkëstyoon lii.
Lëë Jesús chëb:
—Deelñee xkëstyool naa busy, kon
meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xty-
oon mëkwxiily.
17 Lëëw byon vuelt nii lëë Jesús
xñabtiits lo xiñ Juan nii lë Simoñ Pe-
dre xñee xaa:
—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa?
Tsigo lëë Pedre pteenë, porñee lëëw
byon vuelt nii xñabtiits xaa dyon pe
xkëstyoo Pedre xaa, aan lëë Pedre
chëb:
—Nody tu cos nii nandyoo. Nanoo
nii xkëstyoon lii.
Lëë Jesús chëb:
—Deelñee xkëstyool naa busy, kon
meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xty-
oon mëkwxiily. 18 Nli xñen nii worñee
kokoo xaa yeeñ, yuuboo pxituu leñoo
par tsil laañee kokladzyoo. Per tsiñee
lëël kox, lëël klis ñal parñee kxituu
meñoo, ni lëë meñ tsini lii laañee
chaklastyoo tsil.
19 Tsiñee lëë Jesús chëb ngo, lëë xaa
kwnee xa no nii kety Pedre parñee
kuuñ ksak xaa Dios. Loxsye ngo lëë
xaa chëb lo Pedre:
—¡Tënal naa!

Mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús

20 Tsiñee lëë Pedre psuugw lo,
kon xaa nii lëë mëëdscuel nii mastre
xkëstyoo Jesús nal xitsy xaa. Lëë xaa
go sob kwi Jesús wtse nii kok xtsee,
ni lëë xaa go kwnabtiits chëb: "Jesús,
¿cho kakniladzy lii?" 21 Tsigo lëë
Pedre chëb lo Jesús:
—Lëë xaa rek, ¿xa kak xaa?
22 Lëë Jesús chëb:
—Deelñee klyañ styoon nii kpañ
xaa axte nii kpikchen, ¿pe xcueentoo
ngo? Tënal naa.
23 Por ngo lëë tiits pchoots klyaal
lady xaa nii kejty mëëdscuel go. Per
chëbty Jesús nii kejty xaa, sink lëë xaa
chëb: "Deelñee klyañ styoon nii kpañ
xaa axte nii kpikchen, ¿pe xcueentoo
ngo?"
24 Lëë mer xpëëdscuel Jesús ngo
xñee kchë nrii, ni lëë xaa pkëëw. Ni
ndon gaa noo nii tiitsli xñee xaa.
25 Tir ndaly nii beeñtsyey Jesús.
Deelñee nguiëw lo kitsy kchë kchësyo,
buty ngaady lo kislyu nyotsey kchësy
libre nii nguië.

Nii beeñtsyey apostle

Lëë Jesús psaan tiits nii lëë Kyalbini Ntson kiid

1 Teófilo, leñ libre nii klootyee gon pkën, lëën pkë kchë nii beeñtsyey
Jesús ni kchë nii bluuy xaa destye
worñee bislo xaa, 2 axte tse nii lëë xaa
byëp kpaa. Antes nii kyey xaa kpaa,
lëë xaa kwle xaa nii kak xapostle xaa
ni lëë xaa beeñ kseedy xapostle xaa
por Kyalbini Ntson parñee kyeñ xaa
pe cos kuuñtsyey xaa. 3 Aan loxsye
kuty Jesús, choow kpidz byaklo xaa lo
meñ, xluuy xaa nii nli mbañ xaa ni
xñee xaa xa nak xkyalwnabey Dios.
4 Worñee lëë Jesús bii no lady apos-
tle, lëë xaa chëb lo apostle:
—Kchoody to leñ kyedzy Jerusalén.
Kol kwës axte nii kak cumplir xti-
its Dios nii bluyaa tsiñee niyaa 5 nii
lëë Juan pchoobnis con nis sye, per
xlyëëdre lëë do chobnis con Kyalbini
Ntson.

Lëë Jesús xyëp kpaa

6 Lëë Jesús nche ksa apostle tsi lëë
xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:
—¿Pe lëë wor kutsiñ nii lëël ktee
kyalwnabey lo meñ Israel stub?
7 Lëë Jesús kwëb chëb:
—Xyaldy to nii kaknan do pa wor
o pa tsee gaa kuuñtsyey Dios nii no
kuuñtsyey xaa. 8 Per tsiñee lëë Kyal-
bini Ntson sëëb leñ styoo do, lëë Dios
kneetsy kyalwnabey lo do parñee
kñee do cho nakaa lo meñ Jerusalén,
ni lo meñ Judea, ni lo meñ Samaria, ni
axte kchë lo meñ nii mastre sit nche
lo kislyu.
9 Loxsye chëb Jesús ngo, nche
kuyak meñ, lëë xaa byëp kpaa. Lëë
xaa kwnity tu leñ xkey aan bikchedre
nyan meñ xaa. 10 Lëë meñ nche klëp
lo leñ kpaa mentre lëë Jesús sijkë,
tsiñee lëë chop xaa xab rusy byaklo
lo meñ, 11 chëb:
—Meñ Galilea, ¿penak nii singueetyee
nche klëp lo do leñ kpaa? Sinak
nii konak to sey Jesús kpaa, kan do
kpikche xaa.

Lëë meñ xso Matías parñee kyaan xaa xlugar Judas

12 Loxsye ngo lëë meñ bi kiy nii lë
Olivos, lëë meñ sey Jerusalén. Kiin tu
mily metre kwsë meñ porñee kexka
Jerusalén sob kiy Olivos. 13 Tsiñee
lëë meñ ptsiñ leñ kyedzy, lëë meñ
kwey laañee xkwës Pedre, ni Jacob,
ni Juan, ni Ndresy, ni Felip, ni Max,
ni Bartolomé, ni Mateo, ni Jacob xiñ
Alfeo, ni Simoñ xaa nii kwyo lady tub
tiiy xaa nii pcholë Cananista, ni Judas
betsy Jacob. 14 Tugak pkaal lsa meñ
ksa meñ betsy Jesús, ni Mariy xñaa
Jesús, ni stubla kwnaa par kutiitsni
meñ Dios.
15 Leñ tse go lëë siik tu kyoow kaly
meñ nii xniladzy xtiits Jesús pkaal lsa
aan lëë Pedre chëb lo meñ go:
16 —Beetsy, lëë Kyalbini Ntson gon
psaani leñ kik David tsiñee kwnee
xaa leñ kitsy nii kë xtiits Dios xa
kuuñtsyey Judas, ni nol gaa nii lëëw
kak cumplir. Lëë Judas nak xaa nii
kwnech lo meñ nii kwnaasy Jesús.
17 Wi Judas kwyo lady no, ni wi
xaa kwë lo tsiiñ re. 18 Per lëë xaa
kwxii tublë lyu con tumi nii kozh xaa
por xtol xaa. Loxsye ngo lëë xaa
kukyab nxixto lo lyu go aan lëë xaa
kotsy xkyee. 19 Tsiñee lëë meñ nii no
Jerusalén biño, lëë meñ go kwloolë
lyu go Acéldama. (Tiits ko nak sinak
nii xñee ñe: Laañee pxee cheñ.) 20 Leñ
libre nii kë salmos xñee sinrii:
No nii kyaanladzy lidzy xaa,
ni ni tu cho tsody leeñgo.
Ni xñee gako:
No nii so stu xaa nii so xlugar xaa.
21-22 'Lëë bla xaa nii tugak kwënal
lëë noo destye tse nii pchoobnis Juan
Jesús axte tse nii lëë Jesús byëp kpaa
ncheno nu. Nonguial tsigo busy nii
kpee tu xaa go sëëb lady noo parñee
ksa noo xaa kñee nii nli pañ Jesús.
23 Tsigo lëë xaa pso tu xaa nii lë
Matías, ni stu xaa nii lë José. (No
schop lë José: Tuwo nak Barsabás, lëë

stuwo nak Justo.) 24 Loxsye ngo lëë
xaa biily lay lo Dios chëb xaa:
—Tat Tios, lii nii nanoo pe xsya
leñ styoo catuu noo, bluuy dyon cho
xaa re kwlel 25 parñee kuñ xaa tsiiñ
nii psaan Judas tsiñee lëë Judas sey
laañee xyal kyey xaa.
26 Lëë xaa kwloo suert, aan lëëtyee
lëë Matías pchalo. Destye wor go lëë
Matías kwsëëb lady ksa tsiiptub apos-
tle.

2

Worñee biid Kyalbini Ntson

1 Lëë tsiñee lëë lni Pentecostés kol,
lëë kchësy meñ nii xniladzy xtiits
Jesús ptyop tub lugarak. 2 Kolpsye lëë
meñ biñ tu bi nii sëëdsëëb kpaa, sinak
tsiñee xpi tu medox, aan tyub leñ yu
nii nche sob meñ kwyo bi go. 3 Tsigo
lëë kchëlo tiits byaklo sinak bëly, lëëw
pkaasy kchë lo meñ nii ncheno leñ
yu go. 4 Aan kchësy leñ styoo meñ go
kwsëëb Kyalbini Ntson, ni lëë meñ go
bislo kwnee stu clasy tiits, sinak nii
psyaab Kyalbini leñ styoo meñ go.
5 Lëëtyee gaa leñ tse go ndaly meñ
Israel nii chuuñtsyey nii xñabey xti-
its Dios ptsiñ Jerusalén, kok xtsele
ncheno tañ meñ go tyub lo kislyu.
6 Tsiñee lëë bi go kwyo, lëë meñ pty-
opbe, aan nandy meñ pe cos kwxaak
meñ, porñee biñ meñ xñee xpëëdscuel
Jesús xtiitsë meñ. 7 Ntseeb psee meñ,
xñee meñ lo xcombañer:
—¿Pe lëdy nonsyke meñ Galilea
nayak nak kchë meñ nii nchenee?
8 ¿Xa mod nak busy, nii xtsyon no
xñee kchë meñ gue xtiitsë no? 9 Nche
meñ Partia nu, ni meñ Media, ni
meñ Elam, ni meñ Mesopotamia, ni
meñ Judea, ni meñ Capodocia, ni
meñ Ponto, ni meñ nii sëëd nëz Asia,
10 ni meñ Frigia, ni meñ Panfilia, ni
meñ Egipto, ni meñ Libia nii ncheno
kexka Cirene, ni meñ Roma. No
pxosy meñ go nak xaa Israel, no
gaa meñ go kwsëëb xlad meñ Israel
xmod. 11 Ni nche meñ Creta ni Arabia
nu. Per kchësy no xtsyon xñee meñ re
xkyalntson Dios con mer xtiitsë no.
12 Kchësy meñ go psee aan nandy
meñ go pe cos kwxaak. Ngo nii lika
lo xcombañer meñ go xñee meñ go:
—Nli gaa na ¿xa nak kchë cos re?
13 Lëë stubla gaa meñ lika kwtsi-
tyni, xñee:
—¿Pe ksal do xaa gue?, xsyudzy
xaa.

Nii chëb Pedre lo meñ

14 Tsigo lëë ksa tsiipchop apostle
kusoli aan lëë Pedre chëb:
—Meñ Judea ni kchësy to siñee
ncheno do Jerusalén, kol kaknan nrii,
ni kol kon nii kñen lo do. 15 Xsyusty
meñ re gon sinak nladzy to, por bii
sily, lëë las nueve kal nak. 16 Lëë
nii kwnee profet Joel noyak cumplir.
Lëë xaa chëb:
17 Tsi lëë tse go tsitsib, xñee Dios,
lëën kxal xKyalbini Ntsonaa lo kchë
meñ nii nche lo kislyu.
Lëë xiñgan do ni xiñtsyaap to kñee xtit-
saa,
lëën kñe lo xaa yeeñ lo mgaal,
ni lëë xaa kol kñee xkaal.
18 Lëën kxal xKyaalbiniin lo mguiy ni
lo kwnaa nii xsoob xtitsaa,
tsiin kñee meñ go xtitsaa.
19 Lëën kuuñtsyey kyalntson leñ kpaa,
lëë lo kislyu lëë styoo meñ ksee kan
meñ cheñ ni ki ni koxtoo.
20 Lëë lo ngbidz jkyey,
lëë mëë kyak cheñ,
antes nii lëë Dios nii xñabey lëë
no kiid.
Ntseeb kak tse go.
21 Per stelaa kchë meñ nii kuptsyë
kwetsy Dios parñee kakni Dios
meñ go.
22 Tsigo lëë Pedre chëb:
—Kchësy to siñee nak to meñ Israel,
kol jkëëtyag nii kñen. Nan do gon nii
lëë Dios kwle Jesús Nazaret lady to,
ni nan do nii por lëë xaa beeñtsyey
Dios ndaly kyalntson. 23 Per tsi lëë
xaa pkaa ña do, lëë xaa beety to, pkëë
do xaa lo crusy. Kchë do meñ ngoptol,
beeñtsyey do sinak nii nol kik Dios
kak. 24 Per lëë Dios beeñ kpañ xaa,
pteelaa Dios xaa lo xyoob kyalkuty,
kwlëbty kyalkuty lo xaa. 25 Sinrii xñee
rey David tsi lëë xaa xseety Jesús:
Tugak xñech Dios nii xñabey lon,

tugak nakni xaa naa, ngo nii pe kaktyaa.
26 Por ngo xle styoon, ni nguiool cholaa.
Mbëë kpañaa, pe tsinidy kikaa,
27 por nanaa nii klaadyoo kyaanaa laañee xyaan meñ kuty,
ni nanaa nii klaadyoo kyodz xcuerpaa.
28 Lii bluuy nëz nii xnee kyalmbañ lon,
ni slen tsiñee lëën kan lii.
29 Loxsye ngo lëë Pedre chëb:
—Beetsy, kol kwës gaanoo, lëën kniy lo do nii lëë pxusykoltoo no David kuty, ni lëë xaa pkyeetsy, lëë xpaa gaa xaa bii xtyon no. 30 Tu xaa nii xyeñ xtiits Dios kok David. Ngo nii nan xaa nii lo xtiiy xaa kwe Dios tu xaa nii kñabey. 31 Sotak David nii lëëw tse chan xaa tsiñee kwnee xaa nii lëë Crist kpañ, ni tsi lëë xaa kwnee nii kyaandy xcuerp Crist laañee xyaan meñ kuty ni kyosty xcuerp xaa. 32 Ni nan gaa to nii lëë Dios beeñ kpañ Jesús, ni kchëë noo xñee nii ptyon noo. 33 Lëë Jesús pañ parñee sob xaa kwi Dios nëzli, kñabey xaa. Ni lëë Dios kaa ptee xKyalbini Ntson lo xaa, aan lëë xaa pxaal Kyalbini Ntson go lo kislyu. Lëë ngo nak nii chan do ni biñ do natse. 34 Lëdy David byëp kpaa, por misme David chëb:
Chëb Dios lo xaa nii xñabey naa:
“Kwsob kwin nëzli kñabeyoo,
35 mentre lëën kuñ nii ksoob meñ nii xlëë lool xtiitsoo.”
36 ’Kol kaknano kchësy to siñee nak to meñ Israel nii misme Jesús nii pkëë do lo crusy nak xaa nii kwle Dios, ni lëë Dios pso xaa xñabey xaa.
37 Tsiñee lëë meñ nii nche siko biñ xtiits Pedre, mban pteestyoo kchë meñ go, aan lëë meñ go kwnabtiits lo Pedre ni lo apostle chëb:
—Beetsy, kol në pe cos kuuñ noo.
38 Tsigo lëë Pedre kwëb chëb:
—Kol ktsëë xmod to, kol ktikche styoo do lo Dios, ni kol chobnis kchësy to siñee xniladzy to xtiits Dios parñee kak perdón xtol do, tsiin singo mod lëë Dios kneetsy Kyalbini Ntson lo do.
39 Lo do ni lo xiñ do ni lo meñ sit pxaal Dios tiits re. Lëë tiits re sëëd lo kchë meñ nii klyañ styoo Dios kwetsy xaa.
40 Lëdy nriisy kwnee Pedre, ndalyre nii kwnee xaa lo meñ, chëb xaa:
—Kol ksaan kchë tol nii chuuñtsyey meñ nii xnilasty xtiits Dios.
41 Tsigo lëë meñ nii psal xtiits xaa kwchobnis, aan tse go kwsëëb siik tson mily meñ nii kal bniladzy lady meñ nii xniladzyle. 42 Aan iip psaandy meñ go kchë nii bluuy apostle, mbëë pañ meñ go kchë xcombañer, chutiitsni meñ go Dios ni xkaal lsa meñ go par kaw meñ go kyaxtily tusyke.

Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios xkaal lsa

43 Kchë meñ psee kon kchë kyalntson nii blaa Dios beeñtsyey apostle.
44 Kchësy meñ nii bniladzy tugak kok meñ go ni pkady meñ go kchë nii chap meñ go lo xcombañer. 45 Pto meñ go kchë nii chap meñ go, aan kchë tumi go pkaasy según lyaadzy nii ncheno tub tub meñ. 46 Ksatyee tse xkaal lsa meñ go leñ lidzy Dios. Lëë tsi lëë meñ xtsiñ lidzy tu xcombañer, lëë kyaxtily xkaasy aan mbëë con kyalwle chaw meñ gow tusyke.
47 Ni tugak pseety meñ go Dios aan kchë meñ Jerusalén bleni meñ nii xniladzy xtiits Dios ni ksatyee gaa tse lëë Dios xtsiñnire meñ xtyelaa lo tol.

3

Lëë tu meñ nii xsyëdy xyak

1 Tu tse lëë Pedre ni Juan si lidzy Dios tusyke. Siik las tres nak, por wor go xkaal lsa meñ par kutiitsni meñ Dios. 2 Aan ksatyee tse xsyob tu xaa nii xsyëdy chilidzy Dios. Destye nii koly xaa xsyëdy xaa. Ksatyee tse chiksoob meñ xaa chu puert lidzy Dios nii lë Puert Ntson par kñab xaa tumi lo meñ nii xsyëëb nëz chu puert ko.
3 Tsiñee lëë xaa kon nii lëë Pedre ni Juan si nëz nii sëëb leñ lidzy Dios, lëë xaa kwnab tumi. 4 Tsigo lëë Pedre ni Juan buy lo xaa. Loxsye ngo lëë Pedre chëb:
—Buy loo noo.

5 Lëë xaa nii xsyëdy ko psoob xti-
its Pedre, nladzy xaa tsaaplaa no pe
ndeedy Juan ni Pedre lo xaa. 6 Per lëë
Pedre chëb:
—Chaaptyaa tumi, per lëën kne
kchë nii chaapsyaa. Con kyalwnabey
nii bnee Jesús lon lëën xñe lool: Kusoli
aan kwsë.
7 Tsigo lëë Pedre kwseñ ñali xaa aan
lëë xaa blis so xaa, aan wor go kazh
lëë niy xaa pkyedzy. 8 Tsigo lëë xaa
kwyasklaa, lëë xaa kwsoli, aan lëë
xaa pchilo kwsë. Loxsye ngo lëë xaa
kwsëëb lidzy Dios ksa xaa, chasklaa
xaa ni xñee xaa xaatke ntson Dios.
9 Kchësy meñ nii kon nii lëë xaa go
xsyë ni lëë xaa xñee xaatke ntson Dios
10 psee ni ptsyeb meñ, porñee xyuum-
bey meñ xaa, ni nan meñ nii lëë xaa
xsyob chu puert lidzy Dios nii lë Puert
Ntson xñab xaa tumi.

Kchë tiits nii kwnee Pedre lo meñ leñ lidzy Dios

11 Lëë xaa nii byak ko xlaady xaa
Pedre ni Juan, aan kchësy meñ pty-
opbe laañee xñee meñ lo xley Sa-
lomón, porñee siko so Pedre ni Juan ni
xaa nii byak ko.
12 Tsi lëë Pedre kon nii lëë meñ
xtyopre, lëë xaa chëb:
—Meñ Israel, ¿penak nii singueetyee
xsee do? ¿Penak nii xuy do loo
noo? ¿Pe xsyak to nawen nii lëë
noo beeñ kyak xaa re con xkyalchak
no o porñee gaa tir tir bueen noo?
13 Lëdyo gon, lëë xDios pxusykoltoo
no Abraham, Isaac ni Jacob blisklaa
xiñ xaa Jesús, xaa nii pko do ña meñ
xñabey. Aan tsi lëë Pilat kokladzy nlaa
xaa, kwnëdy to. 14 Ni nyab to nlyaa
Xiñ Ntson Dios, lëël lëë do kwnab
kwlaa tu nweety bñech. 15 Singo mod
lëë do beety xaa nii xnee kyalmbañ.
Per lëë Dios beeñ kpañ xaa, aan
nriisy lëë noo xñee nii nli ptyon
noow. 16 Por xkyalwnabey Jesús lëë
xaa re byak ni xyuumbey gaa to xaa.
Lëë xaa pkaa fuersy porñee bniladzy
xaa xtiits Jesús.
17 'Beetsy, nanaa nii tsi lëë do beety
Jesús kchë xmeñ xñabey do, nandy to
pe cos beeñtsyey do wor go. 18 Per
singo mod lëë Dios beeñ cumplir
kchë nii kwnee profet tsiñee chëb xaa
nii no mban tedy Crist. 19 Por ngo,
kol ktsëë xmod to ni kol ktikche styoo
do lo Dios, parñee singo mod lëë xtol
do kpily ni parñee knee Dios tu kyal-
wxiladzy lo do 20 tsi lëë xaa kxaal
Jesucrist, xaa nii nol kiid lo do. 21 Per
no nii kwës Jesucrist kpaa axte nii
kweekli Dios kchë cos. Por singo chëb
Dios lo kchë profet nii biid penaadle.
22 Lëë Moisés chëb lo pxusykoltoo no:
"Lëë Dios kxaal tu xaa nii kñee xtiits
Dios. Sinak nii pxaal xaa naa, lady to
kchoo xaa go. Kol ksal kchëëtyee nii
kñë xaa, 23 por kchësy meñ nii ksaldy
profet ko, lëë meñ go nitylo. Singo
mod lëë meñ go kchoo kyedzy Israel."
24 'Ni kchësy kaa profet kwnee kchë
nii noyak leñ tse re. Klo Samuel
kwnee nii sinrii kak, loxsye ngo kchë
profet nii biid. 25 Par lëë do nak
kchë tiits nii pxaal Dios lo profet ni
par lëë do nak tiits nii psaan Dios
lo pxusykoltoo no tsiñee chëb xaa lo
Abraham: "Lo xtiiyoo kchoo meñ nii
kuuñlay kchë meñ nii nche lo kislyu."
26 Tsi lëë Dios kaa beeñ kpañ xiñ, klo
lo do pxaal Dios xaa par kuuñlay xaa
lëë do, parñee ksaan do xtol do.

4

Lëë Pedre ni Juan so lo xaa xñabey

1 Lëë Pedre ni Juan bii nonee lo
meñ, tsiñee lëë pxosy ptsiñ ksa xaa
nii xkyënap lidzy Dios ni xaa saduceo.
2 Xlëë xaa porñee lëë Pedre ni Juan
nonee lo meñ nii nli spañ meñ kuty,
por lëë Jesús pañ. 3 Lëë xaa xñabey
kwnaasy xaa aan leñ skiib ptseñ xaa
kyool go, porñee tsel ptsye tse kw-
naasy xaa xaa. 4 Per ndaly meñ
nii pkëëtyag kchë nii kwnee xaa bni-
ladzy, aan lëë meñ nii xniladzy xtiits
Dios ptyalyre. Pkab siik kaay mily
nonstyee xaapkiy.
5 Lëë byaani lyu lëë xaa nii xñabey
lo meñ Israel, ni xaa kol, ni maestre
ley pkaal lsa Jerusalén. 6 Wi Anás,
xaa nii xñabey lo pxosy so siko, ni
Caifás, ni Juan, ni Alejandro ni kchësy

meñ lidzy xaa nii xñabey lo pxosy.
7 Lëë xaa kwnabey koktsyetsy Pedre ni Juan, aan loxsye pso xaa xaa groltyee, lëë xaa kwnabtiits lo xaa, chëb xaa:

—¿Cho bnee tiitspey lo do nii chuuñtsyey do kchë cos re?

8 Tsigo lëë Pedre, xaa nii nyoo no Kyalbini Ntson leñ styoo kwëb chëb:

—Kchësy to nii nak to xaa xñabey ni kchësy to xaa kol, 9 lëë do xñabtiits loo noo dyon xa byak tu xaa xsyaknë.
10 Lëë noo kñeeli lo do parñee kaknan do ni kaknan kchë meñ nii no Israel nii lëë xaa re byak por xkyalwnabey Jesucrist Nazaret. Lëë do pkëë xaa lo crusy, per lëë Dios beeñ kpañ xaa.
11 Lëë Jesús nak sinak kyo nii psëëb to kchë do siñee xsaa do yu, per lëë na lëë xaa nak sinak tu kyo nii mastre xkiiñ. 12 Ni tu cho chilody kteelaa lëë no lo tol lo kislyu re, xaktyee Jesús, xaa nii pxaal Dios.

13 Tsiñee lëë xaa xñabey kon nii nder confians xñee Pedre ni Juan, aan lëdy xaa chak nak xaa, psee xaa xñabey aan lëë xaa byeñ nii xpëëdscuel Jesús nak xaa. 14 Pchilody pe cos nguëëkiy xaa xñabey xaa, porñee lëë xaa nii byak so siko. 15 Per lëë xaa kwnabey pchoo Pedre ni Juan lo junt aan lëë xaa byaan kchë xaa siñee xñabey xaa, xtilytiits lsa xaa, 16 xñee xaa:

—¿Xa kuuñ no xaa re? Por kchësy meñ nii no Jerusalén nan nii lëë xaa beeñtsyey kyalntson re, aan chilody tyeesy no nii nlidyo. 17 Per parñee kxooñtre tiits lady meñ, kol tsoo ktseb no xaa, parñee destye natse kseejtre xaa lë Jesús ni stu lo meñ.

18 Tsigo lëë xaa kwtsyetsy xaa, aan lëë xaa kwnabey nii kseejtre xaa ni kluuytre xaa xtiits Jesús lo meñ.
19 Per lëë Pedre ni Juan kwëb chëb:

—Misme lëë do na dyon kol kyeñ deelñee buen sak Dios nii ksoob noo xtiits to, lëël nii ksoob noo xtiits Dios.
20 Kñabty to nii ksaan noo kñee noo kchë nii ptyon noo ni ptsyon noo, por chilodyo.

21 Tsigo lëë xaa xñabey kwëntseeb lo xaa, per lëë xaa blaa xaa. Ptsyoldy xaa xa nsaksi xaa xaa, porñee kchësy meñ xtee skizh lo Dios por kchë nii kon meñ. 22 Masy choow iz chap xaa nii byak por kyalntson go.

Lëë meñ nii xniladzy chutiitsni Dios

23 Tsi lëë Pedre ni Juan kwlaa, lëë xaa sey laañee nche xcombañer xaa aan lëë xaa bitiits kchë nii chëb pxosy ni xaa kol lo xaa. 24 Tsiñee lëë xcombañer xaa lox pkëëtyag kchë nii bitiits xaa, lëë xaa bitiitsni Dios tusyke kchë xaa, chëb xaa:

—Tat Tios, lii nii psaal kpaa ni kislyu ni nistoo ni kchë lo cos, 25 lii beeñ knee pxusykoltoo noo David, tsiñee por Kyalbini Ntson chëb xaa:

¿Penak nii xlëë meñ nii nche lo kislyu,
ni penak nii cho cos nii pa xkiiñdy leñ kik meñ?
26 Lëë kchë rey ni lëë xtisy nii xñabey lo kislyu ptyop
parñee ktilyni xaa Dios ni parñee ktilyni xaa xaa nii kwle Dios.

27 'Nli nii lëë Herodes ni Poncio Pilato pkaal lsa leñ kyedzy re kchë xaa meñ sit ni meñ Israel par ktilyni xaa xiñoo Jesús nii pxaaloo lo kislyu.
28 Singo mod lëë xaa beeñtsyey kchë nii nol kikoo kak destye penaadle.
29 Lëë nana, Tat Tios, buy kchë xkyalntseeb xaa, aan beeñ yudar xaa nii xsoob xtiitsoo parñee ktsyebty xaa kluuy xaa xtiitsoo. 30 Bluuy xkyalwnabeyoo tsiin kuuñ kyak xaa meñ xsyaknë ni kuuñtsyey xaa kyalntson por xtiits xiñ ntsonoo Jesucrist.

31 Tsiñee lëë xaa lox bitiitsni Dios, lëë laañee nche xaa pxisy, aan lëë Kyalbini Ntson kwsëëb kchë leñ styoo xaa, ni lëë xtseeb pchoo lo xaa parñee kñee xaa xtiits Dios.

Kwyody xpixwan cos

32 Tugak kwyo kik kchë meñ nii bniladzy xtiits Dios. Ni tu cho chëbty: "Xcheñsyaa nak cos re", sink kchësy xcheñ meñ kok kchë cos, kwyody xpixwano. 33 Con kyalwnabey gaa tugak lëë apostle kwnee nii nli pañ Jesús aan mbëë beeñlay Dios xaa.

34 Kwyody ni tu meñ nii nyo lyaadzy
lady xaa, por lëë meñ nii chap lyu o
yu gaa ptow aan lëë meñ kuni tumi go
lo apostle 35 par kiisy apostlo lo meñ
nii no lyaadzy. 36 Singo beeñtsyey
tu xaa nii pcholë José. Lo xtiiy Leví
pkab xaa, chu nis nii lë Chipre koly
xaa. Aan lëë apostle kwnee lo xaa
Bernabé. (Tiits ko nak sinak nii xñee
ñe: Xaa nii xchoobladzy.) 37 Lëë xaa
pto tublë lyu nii kop xaa aan lëë xaa
kuni tumi go lo apostle.

5

Xtol Ananías ni Safira

1 Singo gak beeñtsyey tu xaa nii
pcholë Ananías chop tsiil xaa Safira.
Lëë xaa pto tublë lyu, 2 aan pteejty
xaa kchë tumi nii kwtow lo apostle,
xaktyee groltyeew ptee xaa. Lëë xaa
byaani stu grolo, aan chop tsiilsye
xaa koknano. 3 Lëë Pedre chëb lo xaa:

—Ananías, ¿penak nii kwsëëb xaa-
tox leñ styool par jkëëtiil Kyalbini
Ntson aan kyaanil grol tumi nii kwto
lyu? 4 ¿Pe lëdy xcheñoo nayak nak
lyu? Ni tsi lëëw lox ptoo gaal, ¿pe
lëdy xcheñoo nayak nak tumi go? ¿Pe-
nak nii beeñtsyeyoo sinrii? Dios gon
pkëëtiil, pkëëtiidyoo cholsye meñ.

5 Tsiñee biñ Ananías ngo, lëë
Ananías byab lyu aan lëë xaa kuty.
Ntseeb ptsyeb kchë meñ nii koknano.
6 Tsigo lëë bla xaa yeeñ nii nche siko
pchal Ananías tublë ladx aan lëë xaa
kujkeetsy xaa.

7 Lëë kwloxo siik tson wor, lëë tsiil
Ananías ptsiñ. Ni tu pe nandy me.
8 Lëë Pedre kwnabtiits lo me chëb:

—Kwneeli dyon, ¿pe lal nii pto do
lyu në do lon?

Lëë me chëb:

—Nliw, lal ngo pto noow.

9 Tsigo lëë Pedre chëb:

—¿Penak nii kwyotiits to par jkaal
do xKyalbini Ntson Dios? Lëë meñ nii
kujkeetsy tsiiloo siid ske. Lëë na lëël
jkyeetsyak wil.

10 Aan wor go kazh lëë me byab
kexka lo Pedre. Tsi lëë xaa yeeñ go
bikche kon xaa lëë me tse lox kuty, lëë
me blis xaa aan lëë me kujkeetsy xaa
kwi tsiil me. 11 Aan kchësy meñ nii
xniladzy xtiits Dios nii xkaal lsa siko
ni kchësy meñ nii koknano ptsyeb.

Kyalntson nii beeñtsyey apostle

12 Ndaly kyalntson beeñtsyey apos-
tle lady meñ nii tugak xkaal lsa laañee
lë lo xley Salomón. 13 Aan nikxe nii
ni stu meñ byaxty nsyëëb lady meñ
nii xniladzy xtiits Dios, bleni meñ
kyedzy meñ nii xniladzy. 14 Ni lëë
meñ nii xniladzy kaa ptyalyre, nikxe
mguiyo nikxe gaa kwnaaw. 15 Kwlii
meñ kchë meñ xsyaknë nëz aan xkix
meñ meñ xsyaknë go lo ta parñee
tsiñee te Pedre siquier xmalë xaa
kyab lady bla meñ xsyaknë go. 16 Wi
meñ kyedzy nii nche kexka Jerusalén
biidni meñ xsyaknë ni meñ nii no
kyalbini mal leñ styoo aan kchë meñ
go byak.

Lëë Pedre ni Juan no skiib

17 Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni xaa
saduceo xtilyni apostle porñee kchë
meñ xleni apostle. 18 Lëë xaa kw-
naasy apostle aan lëë xaa kwloo xaa
xiskiib kyedzy. 19 Per lëë tu xangly
Dios kukxaly chu skiib wor kyool aan
lëë angly kwlii xaa skiib chëb:

20 —Kol tsi lidzy Dios aan kol kutiits
lo meñ xa nak kyalmbañ nii xneetsy
Jesús.

21 Lëë byaani kazh lyu silyga, lëë
xaa kwsëëb leñ lidzy Dios aan lëë
xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios lo meñ
sinak chëb angly lo xaa.

Mentre gaa lëë xaa nii xñabey lo
pxosy ni lëë xaa nii nak ksa pxosy
ptop kchë xaa kol nii xñabey nii no
Israel. Loxsye ngo lëë xaa kwnabey
kchoo apostle skiib. 22 Per tsi lëë
mayor ptsiñ chu skiib, cho sëre gaa,
aan lëë mayor kuknitiits, 23 chëb:

—Tsiitsy nyoogw chu skiib ptsiiñ
noo, lëë soldaad kaa nche nap chu
puert. Per tsiñee lëë noo pxaly chu
puert, ni stu cho kintre leeñgo.

24 Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo pxosy
ni lëë xaa nii xkyënap lidzy Dios biño,
lëë xaa kwnabtiits lsa lo xcombañer
xaa, xñee xaa: Nli gaa axte pa lo kyal

kchë cos re. 25 Ngo nchenee xaa tsi lëë tu meñ ptsiñ chëb:

—Lëë xaa nii gon kwloo do skiib no kluuy xtiits Dios lo meñ leñ lidzy Dios.

26 Tsigo lëë xaa nii xñabey lo mayor ni lëë mayor kukxi xaa, per psaksidre xaa xaa, porñee ptsyeb xaa ndeekyo meñ kyedzy xaa. 27 Tsiñee lëë xaa ptsiñni xaa, lëë xaa pso xaa groltyee lady kchë xaa kol nii xñabey, aan lëë xaa nii xñabey lo pxosy chëb lo xaa:

28 —Lëë noo bñeel lo do gon nii nodre nii kseety to lë Jesús. Aan biñdy to tiits, sink lëë do no kiisy xiwseedy to tyub Jerusalén, aan chakladzy to jkëëkiy do lëë noo xkyalkuty Jesús.

29 Tsigo lëë Pedre ni lëë stubla apostle kwëb chëb:

—No nii klo xtiits Dios ksoob noo que xtiits chol meñ lo kislyu re. 30 Lëë xDios pxusykoltoo no beeñ kpañ Jesús, xaa nii pkëë do lo crusy. 31 Lëë Dios psoob Jesús nëzli parñee kñabey Jesús ni parñee kteelaa Jesús meñ Israel nii ktikche styoo. 32 Ksa noo Kyalbini Ntson nii xtee Dios lo meñ nii xsoob xtiits xaa xñee nii nli beeñtsyey Dios nrii.

33 Tsiñee lëë xaa xñabey biñ ngo, per nli busy blëë xaa aan wor go kazh kokladzy xaa nyuty xaa apostle. 34 Per lady kchë xaa xñabey go no tu xaa fariseo nii pcholë Gamaliel. Maestre ley xaa ni xsal gaa meñ xaa. Lëë xaa kwsoli aan lëë xaa kwnabey pchoo apostle ley xisy wiñ. 35 Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xaa xñabey:

—Kchësy to xaa Israel, siñee nche do nu, kol kyeñ gon pe kuñ do xaa gue. 36 Kol ksaladzy gaanoo nii penaadle pchoo tu xaa nii pcholë Teudas, xñee xaa nii tu xaa non nak xaa, aan kwsëëb siik tap kyoow meñ xlad xaa. Per blyëëdy lëë xaa beety meñ, aan kchësy meñ nii kwsëëb xlad xaa pchoots klyaal, aan lëë xcuent xaa byal sikootyee. 37 Kok xtsedyako, leñ tse nii chaa cens, lëë tu xaa Galilea nii pcholë Judas pchoo, aan singo gak ndaly meñ kwsëëb xlad xaa, per lëë meñ beety xaa, aan lëë kchësy meñ nii kwsëëb xlad xaa pchoots klyaal. 38 Por ngo lëën xñe lo do: Kol ksaan xaa gue, jkaaldy to xaa. Por deelñee kiksye chol meñ xlyañ nii chuuñtsyey xaa sitsiñ tse nii lëëw kyal. 39 Per deelñee xtsiiñ Dios kayuuñtsyey xaa, chilody jkwëës to low. Kol kap cuent, toontlaa Dios no ktilyni do.

40 Kchësy xaa xñabey go psal xtiits Gamaliel. Loxsye ngo lëë xaa kwtsyetsy apostle. Lëë xaa ptee xcheñ xaa ni lëë xaa chëb nii nodre nii kseety xaa lë Jesús, per lëë xaa blaa xaa. 41 Lëë apostle pchoo lady xaa xñabey go xle xaa porñee lëë Dios ptee tiitspey psaksi meñ go xaa por xtiits Jesús. 42 Aan psaandy xaa, sink ksatyee tse kwnee xaa lo meñ nii lëë Jesús xaa nii pxaal Dios biid kteelaa meñ lo tol. Kchë ngo kwnee xaa lo meñ leñ lidzy Dios ni kchë ngo kwnee xaa tsiñee kwey xaa lidzy meñ.

6

Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios xso kadzy xaa nii kuñ yudar

1 Leñ tse go, como lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios ptyalyre, lëë xaa Israel nii xñee tiitsë griego chëb lo xaa Israel nii xñee tiitsë hebreo nii xtyoontsidy kwnaa viud nii xñee tiitsë griego tsi lëë nii xtyaaw xkaasy. 2 Tsigo lëë ksa tsiipchop apostle ptop kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios aan lëë xaa chëb:

—Buendyo nii ksaan noo kluuy noo xtiits Dios par kiisy noo nii ktyaaw. 3 Por ngo, beetsy, kol kyub kadzy xaa nii chap to confians, xaa nii xyeñ, ni xaa nii nyoo no Kyalbini Ntson leñ styoo, aan kol ktee tsiiñ re lo xaa. 4 Lëë noo tugak kutiitsni Dios ni lëë noo kluuy xtiits xaa.

5 Byo nii kwnee apostle styoo xaa nii xniladzy xtiits Dios, aan lëë xaa kwle tu xaa nii pcholë Xteb. Tyub styoo Xteb xniladzy Xteb Dios ni nyoo gaa nii no Kyalbini Ntson leñ styoo Xteb. Ni lëë xaa kwle Felip, ni Prócoro, ni Nicanor, ni Timón, ni Parmenas, ni Nicolás, tu xaa Antioquía

nii penaadle bniladzy xlay meñ Israel. 6 Loxsye ngo lëë xaa kuni xaa nii kwle xaa lo apostle, aan lëë apostle kwnab lo Dios por kchë xaa go ni lëë apostle pxob ña xaa kik xaa go.

7 Lëë xtiits Dios pkaasyre, ni lëë meñ nii xniladzy ptyalyre Jerusalén, aan axte wi bla xipxosy meñ Israel bniladzy.

Lëë xaa xñabey xñaasy Xteb

8 Kokni Dios Xteb. Ngo nii ptee xaa tiitspey beeñtsyey Xteb kyalntson lady meñ. 9 Lëë bla xaa Cirene, ni xaa Alejandría, ni xaa Cilicia, ni bla xaa kyedzy Asia, nii chi ktoo nii lë Libertados, bislo ptilytiitsni Xteb. 10 Per xlyëbty xaa lo Xteb, porñee nonsyke Kyalbini Ntson xsyaab leñ kik Xteb pe cos ktikche Xteb lo xaa. 11 Tsigo lëë xaa kwtiix bla xaa nii këb nii biñ kwneenë Xteb Moisés ni Dios. 12 Lëë xaa pkiily meñ kyedzy ni xaa kol ni maestre ley. Singo mod lëë xaa kwnaasy Xteb aan lëë xaa kukso xaa lo xaa xñabey. 13 Byubak xaa meñ nii kwnee xuuy chëb:

—Lëë xaa gue tugak nonee në lidzy Dios ni xley Dios. 14 Ptsyon noo kwnee xaa nii lëë Jesús Nazaret knitylo lidzy Dios ni lëë xaa me ktsëë kchë costumbre nii psaan Moisés lo no.

15 Tsigo lëë xaa xñabey ni lëë kchë meñ nii nche sob siko buy lo Xteb, aan lëë xaa kon nii chak lo Xteb si chak lo tu angly.

7

Kchë tiits nii kwnee Xteb

1 Tsigo lëë xaa nii xñabey lo pxosy kwnabtiits lo Xteb chëb:

—¿Pe nli nii kwneel kchë nii xkëëkiy meñoo?

2 Lëë Xteb kwëb chëb:

—Beetsy, kchësy to siñee nak to xaa kyedzy re, xñabaa lo do nii jkëëtyag to choplan xtitsaa. Worñee gon lëë pxusykoltoo no Abraham bii no nëz Mesopotamia, lëë Dios ntson byaklo lo xaa, antes nii kyey xaa nëz xtañ meñ Harán, 3 lëë Dios chëb lo xaa: “Psaan xtañoo ni kchësy meñ liidzyoo, aan kwey tañ nii kluyaa lool.” 4 Tsigo lëë Abraham pchoo xtañ meñ Caldea aan lëë xaa kutso nëz Harán. Lëë loxsye kuty pxosy xaa, lëë Dios biidni xaa tañ re, laañee no do nina. 5 Per ni tublë lyu pteejty Dios lo xaa tañ re, per ni tu laa nsyo tu niy xaa pteejty Dios. Aan nikxe nii chapty xaa mëëd tiemp ko, lëë Dios chëb nii lëëw ktee xaa lo xiñ xaa tsi lëë xaa lox kety. 6 Ni lëë Dios chëb kazh nii lëë kchë meñ nii sëëd lo xtiiy xaa tsitso xtañ meñ sit, ni lëë meñ sit jkuñ xaa tsiiñ, ni lëë meñ sit ksaksi xaa tap kyoow iz. 7 Per lëë Dios chëbak nii lëë xaa ksaksi kchë meñ sit nii jkuñ meñ Israel tsiiñ, aan loxsye ngo lëë meñ Israel kchoo siko, aan lëë meñ Israel kiid kutiitsni Dios nu. 8 Lëë Dios kwnee lo Abraham, aan lëë Dios kwnabey nii tsobey xaa, sinak tu señ nii lëë Dios tugak kakni xaa. Por ngo, tsi lëë xiñ xaa Isaac koly, tse nii ptsiil xaa xmal, lëë Abraham kwlobey xaa, aan singo gak beeñtsyey Isaac xiñ xaa Jacob, aan singo gak kwlobey Jacob ksa tsiipchop xiñ xaa. Lëë xiñ Jacob nak pxusykoltoo ksa tsiipchop xtiiy meñ Israel.

9 ’Betsy xiñ Jacob nak José, aan por kyalmbidy lëë xaa pto xaa par kyey xaa Egipto. Per lëë Dios kokni José, 10 ni lëë Dios pteelaa xaa kchëlo kyalnë, ni Dios kaa ptee kyalchak lo xaa. Lëë Dios beeñ nii byo xmod José styoo Faraón rey Egipto. Ngo nii lëë xaa pso José kok José xtisy Egipto aan axte wi lidzy rey kwnabey José.

11 ’Tsi lëë kpiñ biid, mban kwte meñ tyub Egipto ni Canaán, aan ptsyoldy pe nyaw pxusykoltoo no. 12 Per tsi lëë Jacob biñ nii lëë xobxtily no Egipto, lëë xaa pxaal xiñ xaa siko, xaa nii kok pxusykoltoo no. Lëë xaa kwey primer viaj. 13 Lëë pchopo viaj lëë José pchoo neñlo lo betsy, aan lëë gaa xaa byuumbey xaa. Singo lëë rey Egipto koknan pa lo tiiy sëëd José. 14 Loxsye ngo lëë José chëb lo betsy: “Kol tsikxi pxosy no ni meñ lidzy no.” Tsongalyptsiipkyay meñ lidzy xaa pt-

siñ Egipto. 15 Singo nak nii lëë Jacob
kutso Egipto, siko kuty xaa, ni siko
kuty pxusykoltoo no. 16 Lëë kwloxo
bla iz lëë kchë xtsit xaa byey Siquem,
aan lëëw pkyeetsy leñ paa nii kwxii
Abraham con tumi lo xiñ Hamor.
17 'Lëë tsi lëë tiits nii chëb Dios lo
Abraham mer kak cumplir, lëë meñ
Israel ptyaly Egipto. 18 Aan lëëtyee
gaa tiemp ko lëë tu rey nii byuum-
beydy José kwsob kwnabey Egipto.
19 Lëë rey go pkëëti xtiiy no ni lëë xaa
psaksi pxusykoltoo no, xoo kwnabey
xaa psëëb pxusykoltoo no xiñ xaa nii
lox chaly parñee kety mëëd. 20 Tiemp
ko koly Moisés. Tu mëëd nii byo
styoo Dios kok xaa, aan lëë pxosy xaa
kwloolan xaa tson mëë. 21 Per tsiñee
pchilodre ngolan xaa xaa, lëë xaa
psëëb xaa, aan misme xiñtsyaap rey
Egipto blis xaa, aan lëë me kon xaa
sinak nii nyak xaa xiñ me. 22 Ngo nii
pseedy Moisés kchë nii xseedy meñ
Egipto, ni kok ndaan xaa por kchë nii
kwnee xaa ni beeñtsyey xaa.
23 'Choow iz Moisés tsi lëë xaa
kwlokyeñ tsitedy xaa lo meñ xkyedzy
xaa, meñ Israel. 24 Siko kon xaa nii
lëë tu xaa Egipto no ktee xcheñ tu xaa
xkyedzy xaa. Aan parñee kla xaa xaa
xkyedzy xaa, lëë xaa beety xaa Egipto
go. 25 Nladzy xaa tsaaplaa nyeñ meñ
xkyedzy xaa nii lëë Dios kteelaa meñ
xkyedzy xaa por lëë xaa, per byeñdy
meñ xkyedzy xaaw. 26 Lëë byaani
lyu, lëë Moisés kon nii lëë chop xaa
Israel nche ktily aan como lëë xaa
kokladzy ntsily xaa xaa lëë xaa chëb:
"Betsy to. ¿Penak nii singue nche ktily
do?" 27 Tsigo lëë xaa nii no ktee cheñ
xcombañer pchëëp Moisés, aan lëë
xaa chëb: "¿Cho psoo gaal nii kñabeyoo
loo noo, ni cho në lool nii kakoo xix-
tisy noo? 28 ¿Ote chakladzyoo yak
kutyoo naa sinak beetyoo xaa Egipto
neeg?" 29 Tsi lëë Moisés biñ ngo, lëë
xaa pxooñ aan lëë xaa si nëz xtañ
meñ Madián. Siko kwyo xaa ni siko
koly chop xiñ xaa.
30 'Lëë kwloxo choow iz, lëë tu an-
gly byaklo lo xaa lo tu yakitsy nii
noyek kexka xan kiy nii lë Sinaí.
31 Ntseeb psee Moisés kon ngo. Tsi
lëë xaa big par kan ngui xaaw, lëë
xaa biñ tsiy Dios nii xñee: 32 "Naa nak
xDios pxusykoltool, naa nak xDios
Abraham, xDios Isaac ni xDios Ja-
cob." Tsigo lëë Moisés bislo xisy
porñee tir xtsyeb xaa, aan byaxty xaa
nyuy xaa. 33 Per lëë Dios chëb lo
xaa: "Blity laboo, por ntson laañee
nosubniyoo. 34 Chanaa xa këksaksi
meñ Egipto meñ nii ngab lon. Por ngo
lëën byety par kteelaan meñ nii ngab
lon. Na të tsiin kxalaa lii Egipto."
35 'Klo chëb meñ kyedzy lo Moisés:
"¿Cho psool nii kñabeyoo loo noo ni
cho në lool nii kakoo xixtisy noo?"
Per lëë Dios pxaal xaa sinak tu xaa
xñabey ni sinak tu xaa nii xteelaa. Lëë
angly nii byaklo lo xaa lo yakitsy nii
noyek kokni xaa. 36 Lëë Moisés kwlii
pxusykoltoo no Egipto, ni beeñtsyey
gaa xaa kyalntson Egipto, ni chu
Nistoo Nixñë, ni tyub tañ pidzy
nii kwtedy xaa choow iz ksa xaa
pxusykoltoo no. 37 Ni misme gaa
Moisés chëb lo meñ Israel: "Lëë Dios
kxaal tu profet nii kchoo lady to,
sinak nii pxaal xaa naa." 38 Lëë gak
Moisés pkaal lsa ksa pxusykoltoo no
tañ pidzy. Lëë angly nii kwnee lo xaa
kiy nii lë Sinaí kokni xaa. Lëë xaa
pkaaxcuent xtiits ntson Dios nii xnee
kyalmbañ par kteso xaaw lo no.
39 'Per koklasty pxusykoltoo no
nsoob xtiits xaa, sink lëë pxusykoltoo
no kokladzy mbikche nyey Egipto.
40 Lëë pxusykoltoo no chëb lo Aarón:
"Chakladzy noo nii ksaal tu mdyo nii
nech loo noo, por toon pe cos kok
Moisés nii kwlii lëë noo xtañ meñ
Egipto." 41 Tsigo lëë xaa psaa tu
mdyo nii chak si chak tu becerr, ni lëë
xaa beety ma mbañ par kokon xaa
ma lo mdyo go. Loxsye ngo lëë xaa
beeñtsyey tu lni par kleni xaa mdyo
nii kwyaa con ña xaa. 42 Ngo nii lëë
Dios psaan pxusykoltoo no par kleni
xaa kchë mëly nii xsaani leñ kpaa.
Sinrii kë leñ xkitsy Dios nii pkëë kchë
profet:

Lo choow iz nii kunsë do tañ pidzy,

¿pe beety to ma dyon, par kokon do
ma lon?
43 Psoobty to tiits gon,
sink lëë do kwënoy lidzy mdyo nii
lë Moloc,
ni lëë do kwënoy xmëly ximdyo do
Renfán,
mdyo nii psaa do par kleni do.
Por ngo lëën kwi lëë do xtañ do,
aan lëë do kxalaa tu laañee mas-
tre sit lo Babilonia.
44 'Tyub nii kwyo pxusykoltoo no
tañ kwënoy xaa lidzy Dios nii kwyaa
con ladx. Leeñgo kwyotsey table nii
kë ley. Lëë yu go kwyaa sinak nii
kwnabey Dios lo Moisés, tsiñee chëb
xaa nii ksaa xaaw sinak nii kon xaaw.
45 Lëë pxusykoltoo no byaani yu go
aan tsi lëë meñ xkyedzy no ptsiñ
xtañ meñ sit ksa Josué, wiw ptsiñni
xaa. Siko kwlii Dios kchë meñ nii nol
kyedzy ko par ktee Dios kyedzy ko lo
pxusykoltoo no. Aan singo kwëngob
xaa yu go axte xtiemp David. 46 Lëë
rey David bleni Dios, aan kokladzy
xaa nsaa xaa tu laañee nyo xDios meñ
Israel. 47 Per lëël Salomón nak nii
psaa lidzy Dios. 48 Nikxe nii nody
Dios nii sob kpaa leñ yu nii chaa con
ña meñ. Sinak chëb Dios lo profet:
49 Kpaa nak laañee sobaa xñabeyaa,
lo kislyu xson niyaa.
¿Xa xña yu nii ksaa do par naa? xñee
Dios,
¿o xa xñaa gaa laañee kxiladzyaa?
50 ¿Pe lëdy con ñan nayak psan kchë
cos?
51 'Per lëë do, chëb Xteb, tugak
nguiedzy nak styoo do. Chaklasty to
jkëëtyag to xtiits Dios. Nak to sinak
meñ nii xyuumbeydy Dios. Tugak
xtilyni do Kyalbini Ntson. Lëësyak
pxusykoltoo do nak to. 52 ¿Pe kwyo tu
profet dyon nii psaksidy pxusykoltoo
do? Lëë pxusykoltoo do beety kchë
xaa nii kwnee nii lëë Crist kiid, aan
lëë na nii lëë Crist biid, lëë do kokni-
ladzy xaa ni lëë do beety xaa. 53 Lëë
angly biidni xley Dios lo do, per
xsaldy tow.

Xkyalkuty Xteb

54 Tsiñee lëë xaa xñabey lox biñ kchë
nii kwnee Xteb, per nli busy blëë xaa
lo Xteb axte chawlay xaa. 55 Tsigo lëë
Xteb nii nyoo no Kyalbini Ntson leñ
styoo blëp lo leñ kpaa aan lëë xaa kon
xkyalntson Dios, ni lëë xaa kon nii lëë
Jesús kusoli kwi Dios nëzli. 56 Aan lëë
xaa chëb lo xaa xñabey:
—¡Kol kuy leñ kpaa gaanoo! Lëën
chan nii lëë Xiñ Dios nii pxaal xaa so
kwi xaa nëzli.
57 Per lëë xaa xñabey koñee pt-
setyag, aan lëë xaa bislo chuptsyë yë
xaa, lëë xaa kwseñ Xteb. 58 Lëë xaa
kwlii Xteb leñ kyedzy aan lëë xaa
pteekyo Xteb. Lëë tu xaa nii pcholë
Saulo byaani xab kchë meñ nii kuk-
teekyo Xteb. 59 Aan mentre lëë xaa no
kteekyo Xteb, lëë Xteb chëb lo Jesús:
—Jesús, pkaaxcuent xkyalbiniin.
60 Loxsye ngo lëë xaa psoxib aan lëë
xaa kwchuptsyë nguiedzy xñee xaa:
—Tat Tios, ksaldyoo xtol meñ re.
Aan loxsye kwnee xaa singo, lëë
xaa kuty.

8

1 Aan kwyo Saulo conforme nii
kuty Xteb.

Lëë Saulo kënlaag meñ nii xniladzy xtiits Dios

Misme tse go lëë meñ bislo xsaksi
meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no
Jerusalén aan kchësy meñ nii xni-
ladzy pchoots klyaal tyub xtañ meñ
Judea ni Samaria. Xaktyee apostle
byaan Jerusalén. 2 Lëë bla xaa nii
buen styoo kujkeetsy Xteb ni mban
biiñ xaa. 3 Mentre gaa lëë Saulo
kënlaag meñ nii xniladzy xtiits Dios,
xsyëëb xaa yu por yu xkwii xoo xaa
kwnaa ni mguiy chilo xaa skiib.

Lëë Felip xluuy xtiits Dios lo meñ Samaria

4 Per lëë kchë meñ nii pchoo
Jerusalén xluuy xtiits Dios nii xteelaa
laañee xtsiiñtyee meñ. 5 Wi Felip
pchoo Jerusalén, aan lëë xaa kwey
leñ kyedzy Samaria aan lëë xaa bislo
xñee xaa lo meñ nii lëë Jesús nak
xaa nii pxaal Dios. 6 Tsiñee lëë meñ
kon kchë kyalntson nii chuuñtsyey
Felip, lëë meñ pkaal lsa par jkëëtyag

meñ nii xñee Felip. 7 Ndaly meñ
nii no kyalbini mal leñ styoo byak,
aan chuptsyë kyalbini mal xchoo leñ
styoo meñ go, ni ndaly meñ nii kutoo
ni meñ nii xsyëdy byak. 8 Por ngo ble
meñ kyedzy ko.
9 Per leñ kyedzy ko kwyo tu xaa
nii pcholë Simoñ. Chuuñtsyey xaa
kyalbruj aan chuuñ ksee xaa meñ
Samaria, xñee xaa nii tu xaa non nak
xaa. 10 Kchësy xaa wiñ ni xaa kol
xkëëtyag xtiits xaa aan xñee meñ:
—Lëë xaa gue noy xkyalwnabey
Dios.
11 Kchësy meñ psal xaa, porñee con
xkyalbruj xaa xtse beeñ ksee xaa
meñ. 12 Per tsiñee lëë meñ bniladzy
xtiits Jesús nii ptsiñni Felip, lëë meñ
byeñ xa nak xkyalwnabey Dios, ni lëë
meñ kwchobnis, nikxe mguiyo nikxe
gaa kwnaaw. 13 Aan axte wi Simoñ
bniladzy ni kwchobnis, aan lëë xaa
bislo kwënal xaa Felip, xsee xaa chan
xaa kchë kyalntson nii chuuñtsyey Fe-
lip.
14 Tsiñee lëë apostle nii ncheno
Jerusalén biñ nii lëë meñ Samaria
bniladzy xtiits Dios, lëë xaa pxaal
Pedre ni Juan siko. 15 Tsiñee lëë
xaa ptsiñ, lëë xaa kwnab lo Dios
por kchë meñ Samaria nii bniladzy
parñee sëëb Kyalbini Ntson leñ styoo
meñ go. 16 Porñee lëë meñ go kw-
chobnis worñee bniladzy meñ go xti-
its Dios nii xñee cho nak Jesús, per
ni tu leñ styoo meñ go karty sëëb
Kyalbini Ntson. 17 Lëë Pedre ni Juan
pxob ña kik meñ go, aan lëë Kyalbini
Ntson kwsëëb leñ styoo meñ go.
18 Tsi lëë Simoñ kon nii lëë Kyalbini
Ntson xsyëëb leñ styoo meñ tsi lëë
apostle xob ña kik meñ, lëë xaa kwlii
tumi, 19 aan lëë xaa chëb:
—Kol kneetsy kyalwnabey gue lon
parñee kchë kik meñ nii kxobaa ñan
sëëb Kyalbini Ntson leñ styoo.
20 Tsigo lëë Pedre chëb:
—Deelba nitylool kchë xtumil.
¿Xa nanoo nii sil nii xkady Dios?
21 Nonguialdy nii kuuñtsyeyoo tsiiñ
nii chuuñtsyeey noo, por chan Dios
nii nguidy no styool. 22 Psaan xtoloo,
aan kwnab lo Dios nii ktsily xaa tol nii
psya leñ styool. 23 Por chanaa nii tir
chak mbiidyoo, ni chanaa nii xlaady
tol lii.
24 Tsigo lëë Simoñ kwëb chëb:
—Kol nab lo Dios por naa, parñee
ktsyooldyaa kchë nii në do lon.
25 Loxsye bitiits apostle cho nak
Jesús, ni loxsye bluuy xaa xtiits Dios,
lëë xaa bikche sey xaa Jerusalén, aan
ndaly kyedzy Samaria nii ptedy xaa
bluuy xaa xtiits Dios.

Lëë Felip chutiitsni tu xaa Etiopía

26 Loxsye ngo, lëë tu xangly Dios
chëb lo Felip:
—Ligier kwey nëz kyety, nëz nii
xchoo Jerusalén xtsiñ Gaza.
Lëë nëz ko xtyedy nëz tañ pidzy.
27 Lëë Felip si aan lëë tu xaa Etiopía
pkaa lo xaa nëz. Tu xaa non nak xaa
go, lëë xaa xkotsey kchë xtumi kwnaa
nii nak rey Etiopía nii lë Candace.
Lëë xaa kukiily lay lo Dios Jerusalén.
28 Lëë xaa sey xtañ xaa, sobsye xaa
leñ tu carret, xlab xaa libre nii pkëë
profet Isaías. 29 Tsigo lëë Kyalbini
Ntson chëb lo Felip:
—Big kex xan carret ke.
30 Tsi lëë Felip big, lëë xaa biñ nii lëë
xaa Etiopía go no klab libre nii pkëë
profet Isaías. Tsigo lëë xaa kwnabti-
its, chëb xaa:
—¿Pe xyeeñoo libre nii no klaboo?
31 Lëë xaa Etiopía chëb:
—¿Xa kyeeñ no deelñee kindy cho
kñë lon xa nako?
Tsigo lëë xaa chëb lo Felip:
—Kwyëp aan kwsob kwin.
32 Sinrii xñee laañee no klab xaa
Etiopía go:
Sinak nii chixi meñ mëkwxiily nii
kety, kuxi meñ xaa,
ni nak xaa sinak tu mëkwxiily nii
chuptsyëdy tsi xtsiib meñ ma,
por kwchuptsyëdy xaa.
33 Psaksi meñ xaa, aan ni tu cho
beeñdy xkyalxtisy xaa.
¿Cho lë nii kñë xa kok kchë meñ nii
kwyo xtiemp xaa?
Por lëë xaa seyle, sodre xaa lo kislyu.
34 Tsigo lëë xaa Etiopía chëb lo Fe-
lip:

—Beeñ favor kwnë lon dyon cho por lëë xñee profet nrii, ¿pe por lëë xaaw, ote por stu meño yak?

35 Lëë Felip bislo chëb xa nak laañee no klab xaa, aan singo mod lëë Felip chëb lo xaa cho nak Jesús. 36 Lëë tsi lëë xaa sitedy tu laañee no nis, lëë xaa Etiopía chëb lo Felip:

—Xaatee mbëë no nis nu. ¿Pe chiloody kaa dyon chobnisaa?

37 Lëë Felip chëb:

—Deelñee xniladzyoo tyub styool, schilow.

Lëë xaa Etiopía kwëb chëb:

—Xniladzyaa nii Jesucrist nak Xiñ Dios.

38 Tsigo lëë xaa kwnabey kwsotse carret, aan lëë xaa kwsëëb lo nis chop xaa Felip, aan lëë Felip pchoobnis xaa. 39 Tsi lëë xaa pchoo lo nis, lëë xKyalbini Ntson Dios biy Felip. Aan bikchedre nyan xaa Felip, per xle xaa lëë xaa byo nëz. 40 Tsi lëë Felip byeñ lëë xaa tse so tu kyedzy nii lë Azoto, siko pchoo xaa lëë xaa si Cesarea. Aan kchë kyedzy nii kwtedy xaa bluuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús.

9

Lëë Saulo xniladzy xtiits Jesús (Hch. 22:6-16; 26:12-18)

1 Mentre gaa lëë Saulo tugak nonee nii lëë xaa kuty xpëëdscuel Jesús. Por ngo, lëë xaa kunee lo xaa nii xñabey lo pxosy. 2 Aan lëë xaa kwnab tublë kitsy parñee con xtiitspey xaa nii xñabey lo pxosy lëë xaa tsinaasy kchë meñ nii no xlad Jesús nii chi kchë ktoo nii sob Damasco. Nol kik xaa nii lëë xaa tsikni kchë meñ nii kñaasy xaa Jerusalén, nikxe kwnaaw nikxe gaa mguiyo. 3 Per lëë xaa merle ktsiñ Damasco, tsi lëë tu bini nii sëëd sëëb kpaa bibëly kyako kwi xaa. 4 Lëë xaa byab lyu, aan lëë xaa biñ tsiy tu xaa nii xñee:

—Saulo, Saulo, ¿penak nii xsaksil naa?

5 Tsigo lëë Saulo kwnabtiits chëb:

—¿Chool?

Aan lëë tsiy xaa go kwëb chëb:

—Naa nak Jesús, xaa nii xsaksil.

6 Tsigo lëë Saulo bislo xisy lo kyalxtseeb chëb:

—¿Pe cos chakladzyoo nii kuuñtsyeyaa?

Aan lëë Jesús chëb:

—Kuxche aan kwey leñ kyedzy. Siko no tu xaa nii kñë pe cos kuñoo.

7 Kchë xaa nii ksa Saulo si ptsyeb, porñee biñ xaa tsiy xaa nii kwnee, per ni tu cho kondy xaa. 8 Loxsye ngo lëë Saulo kuxche lo lyu, per tsi lëë xaa pxaly lo xaa pchilodre nyan xaa. Nak nii lëë xaa nii ksa xaa si kwseñ ña xaa par ktsiñ xaa Damasco. 9 Siko kwlës xaa tson kpidz. Pchilody nyan xaa, aan ni tu pe tawdy xaa ni ni tu pe kowdy xaa.

10 Leñ kyedzy Damasco kwyo tu xaa nii xniladzy xtiits Dios nii pcholë Ananías. Lëë Dios byaklo lo xaa lo tu mgaal chëb:

—¡Ananías!

Aan lëë Ananías kwëb chëb:

—Lëën nrii, Tat Tios.

11 Tsigo lëë Dios chëb:

—Kuxche aan kwseñ nëz nii xñee meñ Tubli, aan tsiñee ktsiiñoo laañee sob lidzy Judas kwnabtiits por tu xaa Tarso nii lë Saulo. Lëë xaa noyutiitsni naa. 12 Lëë xaa kon tu xaa nii lë Ananías lo mgaal nii xsyëëb laañee nix xaa, xob ña lady xaa parñee kpikche kan xaa stub.

13 Tsiñee lëë Ananías biñ ngo, lëë Ananías chëb:

—Tat Tios, ndaly meñ noyutiits lon xa nak xaa go ni kchë kyalnë nii no kteedy xaa kchë meñ nii xniladzy lii nii no leñ kyedzy Jerusalén. 14 Lëë na lëë xaa sëëdak nu con xtiitspey xaa nii xñabey lo pxosy par koy xoo xaa kchë meñ nii xniladzy lii.

15 Per lëë Dios chëb:

—Kwey, por lëë xaa kwlen parñee kluuy xaa xtitsaa lo meñ sit ni lo xrey meñ sit ni lo meñ Israel. 16 Lëën kluy kchë kyalmban nii tedy xaa por naa.

17 Tsigo lëë Ananías kwey laañee kwlës Saulo. Tsiñee lëë xaa kwyo leñ yu, lëë xaa pxob ña xaa lady Saulo aan lëë xaa chëb:

—Saulo, lëë Jesús, xaa nii byaklo lool nëz nii sëëdoo, pxaal naa parñee

kpikche kanoo stub ni sëëb Kyalbini Ntson leñ styool.
18 Wor go kazh lëë tublë cos nii nyaa si nyaa lbey pchoo lo xaa aan lëë xaa kon stub. Tsigo lëë xaa kuxche aan lëë xaa kwchobnis. 19 Loxsye ngo lëë xaa taw par jkaa xaa fuersy stub.

Lëë Saulo xluuy xtiits Dios Damasco

Lëë Saulo kwlës bla kpidz lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no Damasco, 20 aan lëë xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios lo meñ leñ ktoo, xñee xaa nii lëë Jesús nak Xiñ Dios. 21 Kchësy meñ nii pkëëtyag nii kwnee xaa xsee, xñee:
—¿Pe lëdy lëë xaa gue nayak kënlaag kchë meñ Jerusalén nii no xlad Jesús? ¿Ni pe lëdy kaa par tsikni xaa kchë meñ nii kñaasy xaa lo xaa xñabey lo pxosy sëëd xaa nu?
22 Per lëë Saulo pkaare fuersy, aan axte beeñ kchop xaa kik kchë meñ Israel nii no Damasco, tsiñee xñee xaa lo meñ nii nli lëë Jesús nak xaa nii pxaal Dios.

Lëë Saulo xtyelaa lo meñ Israel

23 Lëë kwloxo bla kpidz, lëë meñ Israel kwnee lsa dyon xa kuty xaa Saulo, 24 per blyëëdy lëë Saulo koknano. Aan tsel kyool ni yutsye kwche mbës xaa chu puert nii kë chu kyedzy par kuty xaa Saulo. 25 Per lëë meñ nii no xlad Saulo kwloo Saulo leñ tu tskwidy ngol aan lëë xaa blity meñ tub chex pyedzy nii ntse kyako kyedzy wor kyool, aan singo lëë Saulo kwtelaa.

Lëë Saulo xtsiñ Jerusalén

26 Tsiñee lëë Saulo ptsiñ Jerusalén, lëë xaa kokladzy nsyëëb xaa lady meñ nii nakle xpëëdscuel Jesús, per kchësy meñ ptsyeb kon xaa porñee bnilasty meñ nii wi xaa tse nak xpëëdscuel Jesús. 27 Per lëë Bernabé kuni xaa lo apostle. Aan lëë Bernabé bitiits nii lëë Saulo kon Jesús nëz, ni lëë xaa bitiits xa mod kwnee Jesús lo Saulo, ni lëë xaa bitiits nii ptsyebty Saulo kwnee Saulo lo meñ Damasco cho nak Jesús. 28 Loxsye ngo lëë Saulo kwsëëb lady xpëëdscuel Jesús leñ kyedzy Jerusalén aan lëë xaa bislo xñee xaa cho nak Jesús lo meñ. 29 Bitiitsni xaa ni ptilytiitsni xaa meñ Israel nii xñee tiits griego, per lëë meñ go kwyoxko kuty xaa. 30 Tsiñee lëë meñ nii nak xpëëdscuel Jesús byeño, lëë xaa kuni Saulo kyedzy Cesarea, aan siko lëë xaa pxaal xaa nëz Tarso.
31 Leñ tse go mbëë pañ kchë meñ nii bniladzy xtiits Dios nii kwyo Judea, ni Galilea, ni Samaria ni ptsyeb meñ go Dios. Lëë Kyalbini Ntson beeñ meñ go yudar, por ngo lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios ptyalyre.

Lëë Eneas xyak

32 Leñ tse go lëë Pedre kutedy lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan lëë xaa kutedy lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no leñ kyedzy nii lë Lida. 33 Leñ kyedzy ko lëë xaa kutedy lo tu xaa nii pcholë Eneas. Kok xon iz nii chilody tsische Eneas, porñee tyub xaa kutoo. 34 Lëë Pedre chëb lo xaa:
—Eneas, lëë Jesucrist kuuñ kyak lii. Kuxche aan ptuub xtal.
Wor go kazh lëë Eneas kuxche, 35 aan kchësy meñ Lida ni meñ Sarón nii kon kuxche Eneas bniladzy xtiits Dios.

Lëë Dorcas xpañ

36 Tiemp ko kwyo tu kwnaa nii xniladzy xtiits Dios leñ kyedzy Jope nii pcholë Tabita. (Lëë con tiits griego xñee meñ me Dorcas.) Tugak chuñ me yudar meñ nii no lyaadzy. 37 Lëë Dorcas kwxaaknë aan lëë me kuty. Loxsye pkasy meñ me, lëë me pxob meñ tu leñ yu nii sob klaa. 38 Kexka Lida nche Jope. Por ngo, tsiñee lëë meñ Jope nii xniladzy xtiits Dios biñ nii lëë Pedre so leñ kyedzy Lida, lëë meñ go pxaal chop xaa nii kunitiits lo Pedre chëb:
—Klyëëdyoo, sinusy kol tsoo Jope.
39 Lëë Pedre sinal aan tsiñee lëë xaa ptsiñ, lëë meñ kuni xaa laañee xoob tuukwnaa go, aan lëë kchësy kwnaa viud ptyop kyako kwi xaa choon xluuy kchë vestid ni mankw nii psaa Dorcas worñee bii mbañ me.

40 Tsigo lëë Pedre kwlii kchësy meñ
ley, lëë xaa psoxib, aan lëë xaa kwnee
lo Dios. Loxsye ngo lëë xaa buy lo
kwnaa kuty ko, aan lëë xaa chëb:
—Tabita, kuxche.
Tsigo lëë me pxaly lo me. Tsi lëë
me kon Pedre, lëë me kwsobli. 41 Lëë
xaa kwseñ ña me aan lëë me psoli
xaa. Loxsye ngo lëë xaa kwtsyetsy
meñ nii xniladzy xtiits Dios ni lëë
xaa kwtsyetsy kchë kwnaa viud nii
nche worñee lëë xaa ptsiñ parñee kan
meñ nii lëë me pañ. 42 Lëëw kok-
nan kchësy meñ nii no leñ kyedzy
Jope, aan ndaly meñ bniladzy Dios.
43 Ndaly kpidz kwlës Pedre lidzy tu
xaa nii xkuutsy kidy nii pcholë Simoñ
nii no leñ kyedzy ko.

10

Lëë Pedre chi lidzy Cornelio

1 Leñ kyedzy Cesarea kwyo tu xaa
nii pcholë Cornelio. Xñabey xaa lo
tu kyoow soldad nii sëëd nëz Italia.
2 Buen xaa ni xtsyeb xaa Dios kchë
meñ lidzy xaa. Nroob tumi xtee xaa
par kuñ xaa meñ Israel yudar, ni tu-
gak chutiitsni xaa Dios. 3 Lëë tu wtse,
siik las tres, lëë tu xangly Dios byaklo
lo xaa aan nyë kon xaa nii lëë angly
ko kwsëëb laañee sob xaa chëb:
—¡Cornelio!
4 Ptsyeb Cornelio buy lo angly, per
lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:
—¿Pe nëël?
Tsigo lëë angly chëb:
—Lëë Dios biñ xtiitsoo ni lëë xaa
kon kchë nii no kteedyoo par kuñoo
yudar meñ nii no lyaadzy. 5 Kon
cho pxaal leñ kyedzy Jope tsitsyetsy
Simoñ, xaa nii xñee gak meñ Pedre.
6 Lidzy stu Simoñ nii xkuutsy kidy nii
sob lidzy kexka chu nistoo xkwës xaa.
7 Tsiñee lëë angly nii kwnee lo Cor-
nelio bi, lëë Cornelio kwtsyetsy chop
xaa nii xkyë tsiiñ lo xaa ni lëë xaa
kwtsyetsy tu xsoldad xaa nii xniladzy
xtiits Dios. 8 Loxsye bitiits Cornelio
kchë nii ptsyool xaa, lëë xaa pxaal
xmos xaa Jope.
9 Lëë byaani lyu, tsel xwe ngbidz
lëë Pedre kwyëp kik yu par kutiitsni
xaa Dios. Lëë gaa xaa nii pxaal Cor-
nelio mer ktsiñ Jope. 10 Kwlaañ Pedre
aan kokladzy xaa nyaw xaa, per men-
tre lëë siily noyaklo, lëë xaa kwne-
exkaal 11 nii lëë kpaa byaly, aan lëë
tublë sinak ladx mant ngol sëëd sëëb
nxituusy ksa tap skiñ ladx ko. 12 Lo
ladx ko kë kchëlo ma nii no lo kislyu,
sinak ma nii sob tap niy, ni mëël, ni
kchë ma nii sob xikw. 13 Tsigo lëë
Pedre biñ tsiy tu xaa nii chëb:
—Pedre, kuso, beety kchë ma gue
aan taw ma.
14 Per lëë Pedre kwëb chëb:
—Chilodyo, por wi ma nii
xtyaawdy kë lo ladx ke, aan lo
nii mbañaa karty kawaa ma nii
nonguialdy ktyaaw.
15 Lëë tsiy xaa go kwnee stub chëb:
—Kñeedyoo nii chilody kaawoo nii
xñee Dios nii schilo ktyaaw.
16 Tson vuelt biñ xaa tsiy xaa go,
axte tsigolye lëë ladx ko byëp kpaa
stub. 17 Lëë Pedre no kyalnë dyon
xa kyeñ xaa kchë nii kwnee Dios lo
xaa lo mgaal go, tsi lëë xaa nii px-
aal Cornelio ptsiñ chu puert xñabtiits
dyon pa nak lidzy Simoñ. 18 Nguiedzy
kwnabtiits xaa dyon pe siko xkwës tu
xaa nii lë Simoñ nii xñee meñ Pedre.
19 Aan como lëë Pedre bii no kyalnë
nii dyon xa kyeñ xaa kchë nii chëb
Dios lo xaa lo mgaal go, lëë Kyalbini
Ntson chëb lo xaa:
—Buy gaanoo, tson meñ xyub lii.
20 Kuso, byety aan kunal meñ gue.
Jkañdy kikoo, por naa pxal meñ gue.
21 Tsigo lëë Pedre byety aan lëë xaa
chëb lo xaa nii pxaal Cornelio:
—Naa nak xaa nii xyub to. ¿Pe cos
tsiiñ sëëd to?
22 Lëë xaa nii pxaal Cornelio kwëb
chëb:
—Xmandad Cornelio syoop noo.
Tu xaa nii xñabey lo tu kyoow soldad
nak xaa. Buen xaa, xtsyeb xaa Dios,
ni kchë meñ Israel xle lo xaa. Lëë tu
xangly Dios chëb nii no kwetsy xaa
lii par tsil lidzy xaa tsiin jkëëtyag xaa
kchë nii këëboo.
23 Tsigo lëë Pedre pteedy xaa nëz
leñ yu, aan lëë xaa ptseñ ksa xaa
kyool go. Lëë byaani lyu, lëë Pedre

sinal ksa bla xaa nii xniladzy xtiits Dios nii no leñ kyedzy Jope.

24 Lëë byaani stu lyu lëë xaa ptsiñ Cesarea. Lëë gaa Cornelio tse nche mbës ksa meñ lidzy ni xamigw xaa nii kwtsyetsy xaa. 25 Tsi lëë Pedre ptsiñ chu yu, lëë Cornelio pchoo kuktsiilnëz xaa aan lëë Cornelio psoxib lo xaa sinak nii nyak xaa tu xaa non. 26 Per lëë Pedre bliso xaa chëb:

—Kusoli, por sinakakaa nakoo.

27 Aan mentre lëë xaa bii sinee, lëë Pedre kwsëëb leñ yu aan lëë xaa kon nii singootyee ndaly meñ tse nche mbës. 28 Tsigo lëë Pedre chëb:

—Nan buen do gon nii chilody ktsiil lsa tu meñ Israel meñ sit o sëëb kaa xaa leñ lidzy tu meñ sit. Per lëë Dios bluuy lon lo tu mgaal nii nody nii kpixladzyaa meñ sit. 29 Por ngo, siñee kwtsyetsy to naa, lëën syely. Blyëëdyaa. Ni tu pe chëptyaa. Lëë nina na busy, chakladzyaa kaknanaa penak kwtsyetsy to naa.

30 Tsigo lëë Cornelio kwëb chëb:

—Natse chako tap kpidz, misme wor re gak lëën so leñ lidzyaa nu, cholaa lay nii chak lo Dios wor wtse aan lëëtyee gaa tse go tawdyaa par kuuñ ksakaa Dios, tsiñee lëë tu xaa nii nakw tu ladx nii xpibëly byaklo lon. 31 Aan lëë xaa në lon: Cornelio, lëë Dios gon biñ xlayoo ni lëë xaa kon kchë nii no kteedyoo par kuñoo yudar meñ nii no lyaadzy. 32 Lëë nana busy kwnabey nii kaktsyetsy Simoñ, xaa nii xñee gak meñ Pedre. Lëë xaa so leñ kyedzy Jope. Lidzy stu Simoñ nii xkuutsy kidy nii sob lidzy kexka chu nistoo xkwës xaa. 33 Por ngo nii blyëëdyaa lëën pxal xaa nii biid kyub lii, aan buen nii sëëdoo. Lëë na chan Dios nii lëë noo nche nu par jkëëtyag noo kchë nii pxaal Dioosoo sëëdneel loo noo.

Kchë nii kwnee Pedre lidzy Cornelio

34 Tsigo lëë Pedre bislo kwnee chëb:

—Na si nagon, lëën xyeñ nii nli lëdy wi Dios xsee chan meñ, 35 sink kchë meñ nii xsal xaa ni chuuñtsyey nii xñabey xaa, kchë meñ go xyo styoo xaa. 36 Lëë Dios kwnee lo meñ Israel nii lëë Jesucrist kiidni tiits nii kchoobladzy styoo meñ. Lëë Jesucrist nak xaa nii xñabey kchë lo meñ. 37 Nan do gon pe cos kok tyub xtañ meñ Israel. Galilea bislow, loxsye kwnee Juan nii no nii chobnis meñ. 38 Ni nan gaa to xa kwle Dios Jesús Nazaret ni xa kwsëëb Kyalbini Ntson leñ styoo xaa. Aan lëë Dios ptee kyalwnabey lo xaa parñee kuñ xaa kyalbuen ni kuuñ kyak xaa kchë meñ nii no ksaksi xaatox lo kyalkits. Kchë ngo beeñtsyey xaa porñee chop xaa Dios nak. 39 Lëë noo chutiits kchë nii ptyon noo beeñtsyey Jesús leñ kyedzy Jerusalén ni tyub xtañ meñ Israel. Loxsye ngo lëë meñ beety xaa, pkëë meñ xaa lo crusy. 40 Per tse nii kwloxo tson kpidz lëë Dios beeñ kpañ xaa, aan lëë xaa byaklo loo noo. 41 Byaklody xaa kchë lo meñ, sink xaktyee kchëë noo siñee kwlel Dioos noo, ptyon noo xaa par kutiits noo nii nli pañ xaa. Ptyaaw noo ni ptyow noo ksa noo xaa loxsye pañ xaa. 42 Aan lëë xaa pxaal lëë noo kñee noo lo meñ nii lëë Dios pso xaa par kñabey xaa lo meñ kuty ni lo meñ mbañ. 43 Ni kwneel gaa kchësy profet cho nak Jesús, ni kwneel gaa xaa nii kchësy meñ nii kniladzy xtiits Jesús kpily xtol.

Lëë Kyalbini Ntson xsyëëb leñ styoo meñ sit

44 Lëë Pedre bii nonee, tsiñee lëë Kyalbini Ntson kwsëëb leñ styoo kchësy meñ nii nche jkëëtyag nii xñee xaa. 45 Aan lëë meñ Israel nii xniladzy nii kwey ksa Pedre psee kon nii wi leñ styoo meñ sit blaa Dios kwsëëb Kyalbini Ntson, 46 porñee biñ xaa nii lëë kchë meñ go xñee xaatke ntson Dios con stu clasy tiitsë. 47 Tsigo lëë Pedre chëb:

—¿Pe no gaa dyon cho jka nis par chobnis kchë meñ re, por misme Kyalbini Ntson nii kwsëëb leñ styoo no kwsëëb leñ styoo kchë meñ re?

48 Aan lëë xaa kwnabey kwchobnis meñ go con xtiitspey Jesucrist.

Loxsye ngo lëë kchë meñ go kwnab nii kwës Pedre bla kpidz.

11

Lëë Pedre chikni tiits lo meñ nii xniladzy nii no Jerusalén

1 Lëë apostle ni kchë meñ nii xniladzy nii no tyub xtañ meñ Israel biñ nii lëë bla meñ sit bniladzy xtiits Dios.
2 Per tsiñee lëë Pedre ptsiñ Jerusalén, lëë bla meñ Israel kwneenë Pedre,
3 chëb xaa:
—¿Penak nii kusëëboo lidzy meñ sit, ni tawnil kchë meñ go?
4 Tsigo lëë Pedre bislo bitiits xa kwey xaa lidzy Cornelio, lëë xaa chëb:
5 —Leñ kyedzy Jope son, aan tsiñee lëën noyutiitsni Dios, lëë tu mgaal kwtedy lon, aan lëën kon tublë ladx mant ngol nii sëëdsëëb kpaa nxitusy ksa tap skiño aan lëëw byab axte laañee son. 6 Tsiñee lëën big kex par kuy nyëën dyon pe cos kë lo ladx ko, lëën kon kchëlo ma nii sob tap niy, kchëlo ma tox, ni kchëlo mëël, ni kchëlo ma nii sob xikw.
7 Aan lëën biñ tsiy tu xaa nii në lon: "Pedre, kuso, beety ma gue aan taw ma." 8 Per lëën chëp: "Chilodyo, por wi ma nii xtyaawdy kë lo ladx ke, aan lo nii mbañaa karty kawaa ma nii nonguialdy ktyaaw."
9 Tsigo lëë tsiy xaa nii sëëd kpaa në lon stub: "Kñeedyoo nii chilody kaawoo nii xñee Dios nii schilo ktyaaw."
10 Tson vuelt biñaa tsiy xaa go. Loxsye ngo lëë ladx ko byëp kpaa stub.
11 Wor go kazh lëë tson xaa kwlañ lidzy xaa nii kwlësaa. Cesarea pchoo xaa biid kyub xaa naa. 12 Aan lëë Kyalbini Ntson në lon: "Kunal, jkañdy kikoo." Wi ksa xoop xaa re kwsënal naa, ksa noo psyëëb leñ lidzy tu xaa
13 nii bitiits loo noo xa byaklo tu angly chilidzy xaa chëb: "Pxaal meñ leñ kyedzy Jope tsitsyetsy Simoñ, xaa nii xñee gak meñ Pedre. 14 Aan lëë Pedre kñë xa telaal ni xa telaa meñ liidzyoo lo tol." 15 Tsiñee lëën bislo xñen, lëë Kyalbini Ntson nii klootyee kwsëëb leñ styoo no kwsëëbak leñ styoo meñ go. 16 Tsigo lëën psaladzy xtiits Jesús tsiñee chëb xaa: "Nli nii lëë Juan pchoobnis con nis sye, per lëë do chobnis con Kyalbini Ntson."
17 Por ngo, deelñee wi lo meñ sit ko pteedy Dios xKyalbini Ntson, ¿cho nakaa parñee jkaan Dios? Por singo gak bneetsy xaa Kyalbini Ntson lo no.
18 Tsiñee lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no Jerusalén lox biñ ngo, kwneedre xaa, sink lëë xaa ptee skizh lo Dios chëb xaa:
—¡Wi meñ sit tsigo busy kteelaa Dios lo tol ni wi meñ sit jkaa kyalmbañ nii xnitylody!

Meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios

19 Loxsye kuty Xteb, ndaly kyalnë nii kwtedy kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan no meñ go pxooñ ptsiñ axte Fenicia, Chipre ni Antioquía. Nonstyee lo meñ Israel kwnee meñ go cho nak Jesús. 20 Per lëë bla xaa Chipre ni xaa Cirene nii xniladzy xtiits Dios ptsiñ leñ kyedzy Antioquía aan wi lo meñ sit kwnee xaa cho nak Jesús. 21 Lëë Dios kokni xaa, aan ndaly meñ go ptikche styoo lo Dios aan lëë meñ go bniladzy xtiits Dios.
22 Tsiñee lëëw biñ meñ nii xniladzy nii no Jerusalén, lëë xaa pxaal Bernabé kyedzy Antioquía. 23 Tsiñee lëë Bernabé ptsiñ, ble xaa kon xaa xkyalnsaak Dios aan lëë xaa kwnab nii ksaandy meñ go xtiits Dios. 24 Tu xaa buen nak Bernabé. Nyoo no Kyalbini Ntson leñ styoo xaa ni nyoo nii tyub styoo xaa xniladzy xaa xtiits Dios. Aan ndaly meñ go big lo Dios.
25 Loxsye ngo lëë Bernabé si Tarso sikyub Saulo. Aan tsi lëë xaa ptsil xaa, lëë xaa kuni xaa Antioquía. 26 Nder tu iz kwlës xaa lo meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios aan ndaly meñ beeñ kseedy xaa. Lëë meñ Antioquía klootyee kwnee lo meñ nii no xlad Jesús Cristiañ.
27 Leñ tse go lëë bla profet pchoo Jerusalén kwey Antioquía. 28 Lëë tu profet nii pcholë Agabo kusoli lady meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan por Kyalbini Ntson lëë xaa kwnee nii lëë

kpiñ kiid tyub lo kislyu, aan nli gaa lëë kpiñ go biid iz nii kwnabey Claudio. 29 Tsigo lëë meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios kwnee dyon xa kuñ xaa yudar meñ nii xniladzy nii no Judea. 30 Aan lëë xaa ptop nii pchilootyee lo xaa par kxaal xaaw lo kchë xaa kol nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no tyub Judea. Lëë Saulo ni Bernabé kuni kchë nii ptop meñ go.

12

Lëë Pedre no skiib

1 Leñ tse go lëë rey Herodes bislo psaksi bla meñ nii xniladzy xtiits Dios. 2 Lëë xaa pxaal soldad kukyeety betsy Juan nii pcholë Jacob con spad, 3 aan como kon xaa nii byo kchë ngo styoo meñ Israel, lëë xaa kwnabey pkaa wi Pedre. Kchë ngo beeñtsyey xaa leñ tse nii chak lni nii xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur. 4 Loxsye pkaa Pedre, lëë Herodes kwloo xaa skiib, aan tap tiiy soldad kwënap xaa, tap kaa soldad tu tiiy. Nladzy Herodes kwii xaa Pedre loxsye te paskw parñee kñab meñ kyedzy kety Pedre. 5 Per nikxe nii tsiitsy kwyo Pedre skiib, tugak kwnab meñ nii nak ksa xaa nii kakni Dios xaa.

Lëë Dios xkwii Pedre skiib

6 Kyool nii kxe kwii Herodes Pedre par kñab meñ kyedzy kety Pedre. Lëë Pedre nixyesy leñ skiib nxituusy ña xaa con chop lë caden. Nix kaa tuga soldad kwi xaa, ni lëë stubla gaa soldad nche nap chu skiib, 7 tsiñee lëë tu xangly Dios ptsiñ, aan lëë tu bini ngol kwë leñ skiib. Lëë angly pteexug kwi Pedre par kna Pedre, aan lëë angly chëb:

—Sinusy kuxche.

Tsigo lëë caden nii nxituu ña Pedre byak, 8 aan lëë angly chëb:

—Kokw xaboo ni pkëëniy laboo.

Loxsye beeñtsyey Pedre nii kwnabey angly, lëë angly chëb:

—Pix xkaxkeemoo aan tënal naa.

9 Lëë Pedre sinal xitsy angly, nandy xaa dyon pe nli nii chop xaa angly si ote nlidyo yak. Soot xaa nii lo mgaal chan xaa kchë ngo. 10 Per klo lo tub tiiy soldad nii nche nap kwtedy xaa. Loxsye ngo lëë xaa kwtedy lo stub tiiy soldad nii nche nap stub lugar. Aan tsiñee lëë xaa ptsiñ chu puert kiib ngol nii kë chu nëz, lëë puert ko byaly xaly aan lëë xaa pchoo. Loxsye kwsë xaa xisy wiñ, lëë angly psaan xaa. 11 Axte tsigolye lëë Pedre byaabini aan lëë xaa chëb:

—Na si nagon, chanaa nii nli lëë Dios pxaal xangly biidlii naa ña Herodes ni biid kteelaa naa lo kchë nii kokladzy meñ Israel nyuñ xaa naa.

12 Ngo nladzy Pedre lëë xaa si lidzy Mariy, xñaa Juan, xaa nii kwnee gak meñ Marcos. Ndaly meñ pkaal lsa siko par kutiitsni meñ Dios. 13 Tsiñee lëë xaa pseetsy chu puert nii kë nëz chu nëz, lëë tu kwnaa nii tugak xkyë tsiiñ nii pcholë Rode kukuy dyon chow. 14 Tsiñee lëë me byuumbey tsiy Pedre, pxaldy me chu puert, sink lo kyalwle go lëë me bikche sey me leñ yu stub, sikni me tiits nii lëë Pedre so chu puert.

15 Per lëë meñ nii ncheno leñ yu chëb lo me:

—¡Chak wetyoo!

Per tugak ndip xtiits me nii nli lëë xaaw. Lëë kchë meñ go chëb:

—Lëdy xaaw, buty xangly xaaw.

16 Lëë Pedre gaa tugak no kseetsy chu puert. Aan tsiñee lëë meñ pxaly chu puert, psee meñ kon meñ nii nli lëë xaaw. 17 Per lëë xaa kwloo señ con ña xaa parñee kwetse meñ, aan lëë xaa bitiits xa kulii Dios xaa skiib, ni lëë xaa chëb:

—Kol kutiits nrii lo Jacob ni lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios.

Loxsye ngo lëë xaa pchoo, lëë xaa si stub lugar.

18 Tsiñee lëë lyu byaani, xyeñdy soldad dyon xa kuñ xaa, porñee nandy xaa pe kok Pedre. 19 Lëë Herodes kwnabey kok wyub Pedre, aan como ptsildy xaa xaa, lëë xaa kwtsyetsy xaa nii kwënap chu skiib aan lëë xaa kwnabey kuty xaa. Loxsye ngo lëë Herodes pchoo Judea, lëë xaa si Cesarea.

Xkyalkuty Herodes

20 Leñ tse go lëë Herodes xlëë lo
meñ Tiro ni Sidón, per lëë chop
kyedzy ko kwnee dyon xa tsinee xaa
lo Herodes. Tsigo lëë xaa byub mod
kwnee xaa lo Blasto, tu xaa nii tugak
so kex lo rey Herodes. Lëë Blasto
kwnee lo Herodes parñee klëëdre xaa
lo chop kyedzy ko, porñee tañ nii
xñabey Herodes xchoo nii xtyaaw
xtañ meñ Tiro ni meñ Sidón. 21 Lëë
Herodes kwle tu tse nii tsinee chop
kyedzy ko lo xaa. Aan tsi lëë tse go
kol, lëë Herodes kokw xab lni ni lëë
xaa kwsob lo xyakxily xaa leñ yulyey
aan lëë xaa bislo kwnee xaa lo meñ
go. 22 Tsi lëë meñ go biñ tsiy xaa, lëë
meñ go bislo kwchuptsyë xñee:

—¡Lëdre xaa lo kislyu ngue nonee,
sink tu dioslew!

23 Wor go kazh lëë tu xangly Dios
beeñ ksaknë Herodes aan lëë msyog
beety xaa porñee beeñ ksakty xaa
Dios.

24 Lëë meñ nii pkëëtyag ni bniladzy
xtiits Dios ptyalyre.

25 Tsiñee lëë Bernabé ni Saulo byal
xtsiiñ, lëë xaa bi Jerusalén, aan lëë
xaa biy Juan, xaa nii xñee gak meñ
Marcos.

13

Lëë Saulo ni Bernabé chislo lo tsiiñ nii pteedy Dios lo xaa

1 Kwyo profet ni maestre lady meñ
Antioquía nii bniladzy xtiits Dios.
Lëë lë xaa nrii: Bernabé, Simoñ
(Yeesy kwnee meñ lo Simoñ), Lucio
xaa Cirene, Manaén (xaa nii kwroob
tusyke chop Herodes, xaa nii kwn-
abey Galilea) ni Saulo. 2 Lëë tu tse, lëë
meñ ncheyutiitsni Dios ni tawdy meñ
go par kuuñ ksak meñ go Dios. Lëë
Kyalbini Ntson chëb:

—Kol kwixaa Bernabé ni Saulo par
kuuñtsyey xaa tu tsiiñ nii ktedyaa.

3 Loxsye bitiitsni xaa Dios ni tawdy
xaa par kuuñ ksak xaa Dios, lëë xaa
pxob ña xaa kik Saulo ni Bernabé aan
lëë xaa psonëz xaa.

Lëë Saulo ni Bernabé xtsiñ Chipre

4 Lëë Kyalbini Ntson pxaal Bernabé
ni Saulo kyedzy nii lë Seleucia aan
siko lëë xaa kwyo barkw par tsi xaa
Chipre. 5 Tsiñee lëë xaa ptsiñ kyedzy
nii lë Salamina nii nche Chipre, lëë
xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios leñ
xiktoo meñ Israel. Wi Juan kunal
kuñ xaa yudar. 6 Aan lëë xaa kwte
tyub lo kislyu wiñ go ptsiñ xaa axte
Pafos. Siko lëë xaa kuktsiil tu xaa Is-
rael nii pcholë Barjesús nii nak bruj.
Tu wnee xuuy nak xaa, xñee xaa nii
xtiits Dios xñee xaa. 7 Lëë bruj ko kok
xamigw xtisy Chipre nii pcholë Ser-
gio Paulo. Tu xaa nyaani kok xtisy ko,
lëë xaa kwnabey koktsyetsy Bernabé
ni Saulo, parñee jkëëtyag xaa xtiits
Dios. 8 Per lëë bruj Barjesús, xaa nii
pcholë gak Elimas, kokladzy nsyonlë
parñee nilasty xtisy xtiits Dios. 9 Tsigo
lëë Saulo, xaa nii pcholë gak Pable,
buy lo bruj ko, nyoo nii no Kyalbini
Ntson leñ styoo Saulo, 10 aan lëë xaa
chëb:

—¡Sinak xaatox nakoo! ¡Ngo nii xñee
xuuyoo ni ngo nii xyody cos buen
styool! ¿Penak nii tugak sonlël lo xnëz
tubli Dios? 11 Lëë na lëë Dios ksaksi
lii. Lëël kyaan ciegw aan ndaly kpidz
kchilody kanoo lo xbini ngbidz.

Wor go kazh lëë bruj ko byaan
ciegw, aan lëë xaa byub dyon cho señ
ña xaa porñee chandy xaa. 12 Tsiñee
lëë xtisy kon kchë ngo, lëë xaa bni-
ladzy xtiits Dios, aan psee xaa biñ xaa
xtiits Dios.

Lëë Pable ni Bernabé xtsiñ kyedzy Antioquía nii ngab Pisidia

13 Lëë Pable byo barkw chu nis
Pafos ksa xcombañer par tsi xaa
Perge, tu kyedzy nii nche nëz tañ
nii lë Panfilia. Per lëë Juan pchoxso
lo xaa, aan lëë Juan sey Jerusalén.
14 Loxsye kwte xaa Perge, lëë xaa
ptsiñ Antioquía, tu kyedzy nii nche
nëz tañ nii lë Pisidia. Lëë tsi lëë tse
nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ kol, lëë
xaa kwsëëb ktoo aan lëë xaa kwsob.
15 Loxsye pkab libre ley ni libre nii
pkëë profet, lëë xaa nii xñabey leñ
ktoo chëb lo xaa:

—Beetsy, deelñee chakladzy to kñee do choplan xtiits to lo meñ, schilo kñee dow nina.
16 Tsigo lëë Pable kuso, aan lëë xaa kwloo señ con ña xaa parñee kwetse meñ, chëb xaa:
—Kol kono, meñ Israel, ni kchësy to siñee xtsyeb to Dios: 17 Lëë xDios meñ Israel kwle pxusykoltoo no ni lëë Dios beeñ ktyaly xaa axte kok xaa tu kyedzy ngol worñee bii ncheno xaa Egipto. Siko kok xaa meñ sit. Loxsye ngo por xkyalwnabey Dios lëë xaa pchoo tañ go. 18 Choow iz pxekw Dios lo pxusykoltoo no tañ pidzy nii kwtedy xaa, 19 ni lëë xaa bnitylo kadzy kyedzy ngol nii nche nëz tañ nii lë Canaán par ktee xaa xilyu meñ go lo pxusykoltoo no. 20 Tap kyoow grol iz kwë pxusykoltoo no singo. Loxsye ngo lëë Dios pso juesy kwnabey lo pxusykoltoo no. Lëë profet Samuel kok lultime juesy.
21 'Loxsye ngo lëë pxusykoltoo no kwnab tu rey lo profet Samuel, aan lëë Dios pso Saúl xiñ Cis nii sëëd lo xtiiy Benjamín kok rey. Choow iz kwnabey Saúl lo pxusykoltoo no. 22 Lëë Dios kwlii Saúl, aan lëë xaa pso David kok David rey, chëb xaa: "Lëë David xiñ Isaí nak tu xaa nii xyo styoon ni suuñtsyey xaa kchë nii chakladzyaa." 23 Lo xtiiy David sëëd Jesús, xaa nii pxaal Dios biid kteelaa meñ Israel, sinak nii psaanle Dios tiits. 24 Klo Juan biid lo xaa. Lëë Juan bluuy xtiits Dios kchë lo meñ Israel, xñee Juan nii no nii ktikche meñ styoo lo Dios ni chobnis meñ. 25 Aan tsiñee lëë xtse Juan mer ksa, lëë Juan chëb: "Lëdy naa nak xaa nii nladzy to nii nakaa. Per skere sëëd tu xaa nii mastre non lon, por naa ni parñee kliityaa lab xaa xkiiñdyaa."
26 'Kol kono gaanoo, beetsy, kchësy to siñee sëëd to lo xtiiy Abraham ni kchësy to siñee xtsyeb to Dios. Lëë Dios pxaal tiits re lo no parñee kñë xaa xa telaa no. 27 Koknandy meñ nii no Jerusalén ni koknandy xaa xñabey cho kok Jesús. Ni byeñdy xaa kchë kitsy nii pkëë profet nii xkab leñ ktoo ksatyee tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ. Por ngo lëë xaa beeñ cumplir nii pkëë profet tsi lëë xaa beety Jesús. 28 Aan nikxe gaa ni tu pe beeñtsyeydy Jesús par kety xaa, lëë meñ kwnab lo Pilat kuty xaa. 29 Tsiñee lëë Jesús lox kwtedy kchë nii kë leñ xkitsy Dios nii no tedy xaa, lëë meñ blity xaa lo crusy aan lëë meñ pkeetsy xaa. 30 Per lëë Dios beeñ kpañ xaa. 31 Aan ndaly kpidz byaklo Jesús lo kchë meñ nii kwënsë ksa xaa tyub Galilea ni Jerusalén, aan lëë kchë meñ go chutiitso lo meñ nina.
32 'Por ngo nii lëë noo xñee tiits ntson nii psaan Dios lo pxusykoltoo no lo do. 33 Lëë noo syoopnii xtiits Dios lo do. Kchë nii byaan Dios tiits ksa pxusykoltoo no, lëëw beeñ xaa cumplir lo no nii nak no xiñ pxusykoltoo no. Lëë xaa beeñ kpañ Jesús sinak nii kë leñ salmo dos nii xñee sinrii: "Lii nak xiñaa. Naa bnetsy kyalmbañ lool natse." 34 Kwneel Dios nii lëë xaa kuuñ kpañ Jesús parñee kpikchedre kety Jesús. Leñ kitsy nii kë xtiits xaa chëb xaa sinrii: "Lëën kne kchë kyalnsaak nii chëpaa lo David lool." 35 Por ngo leñ kitsyak nii kë salmos xñee: "Klaadyoo kyodz xcuerp xaa nii xsoob xtiitsoo." 36 Ni nan gaa to xa beeñtsyey David kchë nii kwnabey Dios xtiemp xaa. Loxsye ngo lëë xaa kuty sinak nii kuty kchë pxusykoltoo xaa aan lëë xcuerp xaa byodz. 37 Per byosty xcuerp Jesús, xaa nii beeñ kpañ Dios. 38-39 Por ngo, beetsy, lëë noo syoopnee lo do nii lëë Jesús nak xaa nii xteelaa meñ lo tol. Por kchë tol nii pchilody xley Moisés ntsily, lëë Jesús xtsilyo, deelñee kniladzy to xtiits xaa. 40 Kol kap cuent, toontlaa ktsyool do nii pkëë profet leñ xkitsy Dios tsiñee chëb xaa:

41 Kol kono gaanoo kchësy to siñee xidzyni do xtiits Dios, kol ktsyeb aan kol kety,
porque naa nii nakaa Dios, lëën kuuñtsyey tu cos nii iip knilasty to, nikxe cho kutiitso lo do.

42 Tsiñee lëë Pable ni Bernabé pchoo ktoo, lëë meñ chëb nii kpikche

xaa stub par kñeere xaa kchë ngo stu tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ. 43 Ndaly meñ Israel ni ndaly meñ sit nii kwsëëb xlad meñ Israel kunal Pable ni Bernabé tsi lëë ktoo kwlox. Aan lëë Pable ni Bernabé kwnab nii ksaandy kchë meñ go xtiitsli Dios.

44 Lëë ptsiilo xmal, tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ, ndaly meñ kyedzy ptyop par jkëëtyag meñ xtiits Dios. 45 Per tsiñee lëë meñ Israel kon nii singootyee ndaly meñ ptyop, lëë xaa blëë aan lëë xaa kwlootsyetsy Pable. 46 Per ptsyebty Pable ni Bernabé. Lëë xaa kwnee, chëb xaa:

—No nii klo lo do kluuy noo xtiits Dios nii nak to meñ Israel, per como xsaldy tow, ni soot to nii chigaldy jkaa do tu kyalmbañ nii nitylody, lëë noo kyoneew lo meñ sit. 47 Por singo kwnabey Dios lëë noo, në xaa:

Lëën pso lii sinak tu bini, parñee ksaaniil kchë lo meñ nii nche lo kislyu,
ni lëën pso lii parñee tsineel xa telaa meñ nii nche tyub lo kislyu lo tol.

48 Tsiñee lëë meñ sit biñ ngo, ble xaa, xñee xaa xaatke ntson Dios, aan lëë xaa nii nonguial le jkaa kyalmbañ nii nitylody bniladzy xtiits Dios. 49 Por ngo ndaly meñ pkëëtyag xtiits Dios tyub tañ go. 50 Per lëë meñ Israel kwlootiits bla kwnaa rikw nii tugak chi ktoo ni bla xaa non nii no kyedzy ko parñee ktilyni xaa Pable ni Bernabé tsiin kchoo xaa tañ go. 51 Tsigo lëë Pable ni Bernabé kwtsib yuti nii xña niy xaa parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ, aan loxsye ngo lëë xaa si stu kyedzy nii lë Iconio. 52 Per pe pseedy kchë meñ nii bniladzy xtiits Dios. Tugak ble meñ go ni nyoo gaa nii no Kyalbini Ntson leñ styoo kchë meñ go.

14

Lëë Pable ni Bernabé xtsiñ leñ kyedzy Iconio

1 Tsiñee lëë Pable ni Bernabé ptsiñ leñ kyedzy Iconio lëë xaa kwsëëb leñ xiktoo meñ Israel chop xaa, aan lëë xaa bislo kwnee xaa xtiits Dios, aan ndaly meñ Israel ni meñ sit bniladzy xtiits Dios. 2 Per lëë meñ Israel nii koklasty niladzy xtiits Dios pkiily meñ sit parñee ktilyni xaa kchë meñ nii bniladzy. 3 Por ngo mastre xtse kwlës apostle leñ kyedzy ko. Nder confians bluuy xaa xtiits Dios, ni lëë Dios kaa bluuy lo meñ nii nli xtiits Dios xñee xaa, porñee ptee Dios tiits beeñtsyey xaa kyalntson. 4 Per lëë meñ kyedzy ko kok chop tiiy. Grol meñ pchoo xfavor meñ Israel, lëë stu grol meñ pchoo xfavor apostle. 5 Tsigo lëë meñ Israel ni meñ sit bitiits ksa xaa xñabey parñee ksaksi xaa ni kuty xaa apostle lo kyo. 6 Per tsiñee lëë Pable ni Bernabé byeño, lëë xaa pxooñ, lëë xaa si nëz Listra ni Derbe. Chop kyedzy ko ngab Licaonia. 7 Wi tañ go bluuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús.

Lëë meñ xtee kyo Pable leñ kyedzy Listra

8 Leñ kyedzy Listra kwyo tu xaa nii chilody së. Destye nii koly xaa ndaandy niy xaa, aan lo nii mbañ xaa karty së xaa. 9 Lëë xaa sob jkëëtyag nii xñee Pable aan tsi lëë Pable buy lo xaa byeñ Pable nii xniladzy xaa nii schilo kuuñ kyak Dios xaa. 10 Tsigo nguiedzy kwnee Pable, chëb Pable lo xaa:

—Kuso, beeñ tubli niyoo.

Aan lëë xaa nii xsyëdy ko kwyasklaa, lëë xaa kwsoli aan lëë xaa bislo kwsë xaa. 11 Tsiñee lëë meñ kon nii beeñtsyey Pable, lëë meñ bislo chuptsyë xñee con tiitsë Licaonia:

—¡Lëë dios byety kpaa sëëd kan lëë no! ¡Nyaa xaa si nyaa meñ!

12 Xñee meñ nii lëë Bernabé nak dios nii lë Zeus aan lëë Pable kwnee meñ dios Hermes, porñee lëë Pable nak xaa nii xñee. 13 Ni lëë pxosy nii xkyënap xiktoo dios Zeus nii sob chu kyedzy biidni yosy ni tukyoo chu puert ktoo par kokon xaa ma lo Pable ni lo Bernabé kchë xaa meñ. 14 Per tsiñee lëë Bernabé ni Pable byeñ kchë nii noyuuñtsyey meñ, lëë xaa pchos xab xaa parñee kyeñ meñ nii xyody

nii noyuuñtsyey meñ styoo xaa, aan lëë xaa kwsëëb lady meñ xñee xaa:
15 —¡Kol kono! ¿Penak nii chuuñtsyey do singue? Sinakak to nak noo, lëdy dioos noo. Lëë noo syoop kluuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo do. Kol ksaan kchë ximdyo do par kniladzy to Dios mbañ nii psaa kpaa ni kislyu ni nistoo ni kchësy cos nii no lo kislyu. 16 Kwyo tu tiemp nii lëë Dios blaa beeñtsyey meñ nii kwlaañtyee styoo meñ. 17 Per psaandy xaa meñ, sink tugak kokni xaa meñ, aan por kchë xkyalnsaak xaa lëë xaa bluuy nii buen xaa. Por lëë xaa xaal kyo parñee kak xkwaa do ni lëë xaa xnee nii kaw do parñee kle do.
18 Aan nikxe chëb xaa kchë ngo, neñ beeñ xaa gan nii beejty meñ yosy par kokon meñ ma lo xaa.
19 Lëëtyee gaa leñ tse go lëë bla xaa Israel nii no Antioquía ni Iconio ptsiñ, aan lëë xaa pkiily meñ Listra par kteekyo xaa Pable. Lëë xaa pteekyo Pable ni lëë xaa kwtopxax Pable, kukchon xaa Pable tublad chu kyedzy, nladzy xaa nii kuty Pable. 20 Per tsiñee lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios ptyop kyako Pable, lëë xaa kuxche aan lëë xaa byo leñ kyedzy stub. Lëë byaani lyu, lëë xaa si kyedzy nii lë Derbe chop xaa Bernabé.
21 Lëë xaa bluuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo meñ Derbe, aan ndaly meñ kyedzy ko bniladzy. Loxsye ngo lëë xaa bikche sey xaa nëz Listra ni Iconio ni Antioquía stub. 22 Kchë kyedzy nii ptedy xaa pchoobladzy xaa styoo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, xñee xaa nii no nii tugak kniladzy meñ, ni xñee xaa nii parñee syëëb no laañee xñabey Dios no nii tyeedy no ndaly lo kyalnë.
23 Ksa kyedzy nii ptedy xaa pso xaa xaa kol nii kñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Aan loxsye bitiitsni xaa Dios ni tawdy xaa par kuuñ ksak xaa Dios, lëë xaa kwnab nii kakni Dios ksa xaa kol nii pso xaa.

Lëë Pable ni Bernabé xtsiñ Antioquía stub

24 Kwte xaa nëz Pisidia par ktsiñ xaa xtañ meñ Panfilia. 25 Loxsye bluuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús leñ kyedzy Perge, lëë xaa ptsiñ Atalia. 26 Siko lëë xaa byo barkw, lëë xaa sey kyedzy Antioquía, sikni xaa tiits lo meñ nii xniladzy nii lëë xaa byal tsiiñ nii pxaal Dios xaa. 27 Tsiñee lëë xaa ptsiñ Antioquía, lëë xaa ptop kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios aan lëë xaa bitiits kchë cos nii beeñtsyey Dios, ni lëë xaa bitiits xa ptee Dios tiits nii wi meñ sit kniladzy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. 28 Xtse kwlës Pable ni Bernabé lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no leñ kyedzy ko.

15

Lëë Pable ni Bernabé chi Jerusalén

1 Lëëtyee gaa leñ tse go, lëë bla xaa Judea ptsiñ Antioquía, aan lëë xaa bislo xñee xaa lo meñ nii xniladzyle xtiits Dios: Chilody telaa do deelñee tsobeydy to sinak nii xñabey xley Moisés. 2 Por ngo lëë Pable ni Bernabé ptilytiitsni xaa go. Nroob kok xtily xaa, lëë byalo lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios pxaal Pable ni Bernabé ni stubla xaa nii xniladzy Jerusalén par tsinabtiits xaa lo apostle ni lo kchë xaa kol dyon xa kak tily go.
3 Lëë meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios kwloonëz xaa, aan tsi lëë xaa kwtedy xtañ meñ Fenicia ni Samaria, lëë xaa bitiits nii wi meñ sit bniladzy xtiits Dios. Aan kchësy meñ nii biñ ngo ble.
4 Tsiñee lëë Pable ni Bernabé ptsiñ Jerusalén, lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios, ni apostle, ni kchësy xaa kol kuktsiil nëz xaa, aan lëë xaa bitiits kchë nii beeñtsyey Dios. 5 Per lëë bla xaa fariseo nii xniladzy xtiits Dios chëb:
—No nii tsobey kchë meñ sit nii xniladzy xtiits Dios, ni no nii kuuñtsyey meñ sit kchë nii xñabey xley Moisés.
6 Tsigo lëë apostle ni lëë xaa kol ptyop par kutiits xaa dyon xa kak tily

go. 7 Loxsye kok xtse nche ktilytiits
xaa, lëë Pedre kuso chëb:
—Beetsy, nan do gon nii penaadle
lëë Dios kwle naa lady to par kluyaa
xtiits xaa nii xñee cho nak Jesús lo
meñ sit parñee wi kchë meñ go kni-
ladzy. 8 Lëë Dios nii nan kchë nii xsya
styoo no, bluuy nii wi meñ sit schilo
telaa lo xtol. Lëë xaa pteedy xKyal-
bini Ntson xaa lo meñ sit sinak nii
bneetsyak xaa Kyalbini Ntson lo no.
9 Lëdy wi Dios xkwe meñ. Tugak nak
no lo Dios, ni wi gaa xtol kchë meñ
sit ptsily xaa porñee bniladzy meñ sit
xtiits xaa. 10 Lëë na, lëë do noyuuñ
klëë Dios, porñee chakladzy to jkoy
do meñ sit tu yow ni nii pxusykoltoo
no ni lëë no chilody kooy. 11 Buendy
gon no kik to, por nan buen do nii
por xkyalnsaak Jesús xtyelaa no lo
tol. Singo gak kaa xtyelaa kchë meñ
sit nii xniladzy.
12 Tsigo tsesy kwche xaa go, mentre
lëë Pable ni Bernabé bitiits kchë kyal-
ntson nii blaa Dios beeñtsyey xaa lady
meñ sit laañee kwey xaa. 13 Tsiñee
lëë Pable ni Bernabé lox kwnee, lëë
Jacob chëb:
—Beetsy, kol kon choplan xtitsaa
gaanoo. 14 Lëë Pedre gon bitiits lo no
nii wi meñ sit xkëstyoo Dios. Por ngo,
wi meñ sit kwle xaa. 15 Ni leñ xkitsy
kaa Dios pkëë profet sinrii:
16 Sitsiñ tse nii lëën ktop kchë meñ
Israel nii ngab lo xtiiy David
stub,
ni sitsiñ tse nii lëën kwek meñ go
laañee kwche meñ go klo,
17 parñee kchësy meñ ktikche styoo
lon,
ni parñee kchësy meñ sit nii kwlen
kpig lon.
18 Lëë Dios kwnee kchë tiits re,
destye tiemp pxaal xaa xtiits xaa.
19 'Sootaa gon nii nonguialdy jkaal
no meñ sit nii xniladzy xtiits Dios.
20 Lëëw comñee kxaal no tublë kitsy lo
meñ sit parñee kawtre meñ sit kchë
cos nii chokon lo mdyo, ni tsonidy
meñ sit stu meñ deel no tsiil meñ sit,
ni kawdy meñ sit ma nii xiyañ, ni
kawdy meñ sit cheñ. 21 Ni ksatyee gaa
tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ xkab
xley Moisés leñ kchë ktoo destye tyub
tiemp.
22 Tsigo lëë apostle, ni lëë xaa kol ni
lëë kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios
byaan tiits nii lëë xaa kwe bla xaa nii
no lady xaa tsinal Pable ni Bernabé
Antioquía. Lëë xaa pso Judas, xaa
nii pcholë gak Barsabás, ni lëë xaa
pso Silas. Xaa non nak chop xaa
go lady meñ nii xniladzy xtiits Dios.
23 Loxsye ngo lëë xaa pkëë tublë kitsy
nii koy xaa nii tsi. Sinrii xñee leñ kitsy
ko:
"Lëë noo nak apostle. Lëë noo
xkëëptyux lëë do nii nak to meñ sit
ksa noo xaa kol. Kchë do siñee
ncheno do Antioquía, ni Siria ni Cili-
cia xkëëptyuux noo lëë do. 24 Ptsyon
noo nii lëë bla xaa nii pchoo nu biid
kteenë lëë do ni biid jkan kik to. Lëdy
lëë noo pxaal xaa. 25 Por ngo lëë
noo byaantiits kchëë noo, aan lëë
noo pso bla xaa nii kiid tedy lo do
ksa xaa betsy no Bernabé ni Pable.
26 Ndalyle vuelt notelaa Bernabé ni
Pable kety xaa porñee xsoob xaa xti-
its Jesucrist. 27 Lëë noo xaal Judas ni
Silas tsiin yuub xaa kñë lo do xa nak
kchë cos nii kë leñ kitsy nii xaal noo lo
do. 28 Porque buen kwxaak Kyalbini
Ntson ni buen kwxaak noo, nii ktsiib-
tre noo pe stu cos lady to, xaktyee nii
precisy sye 29 nii kawdy to xpëël kchë
ma nii chokon lo mdyo, ni kawdy to
cheñ, ni kawdy to xpëël ma nii xiyañ,
ni tsonidy to stu meñ deelñee no tsiil
do. Deelñee kuuñtsyeydy to kchë cos
re, buen tsi do. Kakni Dios to dyon."
30 Loxsye kwloonëz apostle xaa, lëë
xaa sinal Bernabé ni Saulo Antioquía.
Tsiñee ptsiñ xaa, lëë xaa ptop kchë
meñ nii xniladzy xtiits Dios aan lëë
xaa ptee kitsy nii sinoy xaa. 31 Aan
tsiñee lëë kitsy ko lox pkab lo meñ
nii xniladzy xtiits Dios, kchë meñ
go ble porñee pchoobladzy tiits ko
styoo meñ. 32 Aan como wi Judas
ni Silas xñee tiits nii xaal Dios, lëë
xaa pchoobladzy kchë styoo meñ nii
xniladzy xtiits Dios. 33-34 Lëë kwloxo

bla kpidz ngui psonëz meñ nii xniladzy xtiits Dios xaa parñee kyey xaa lo meñ nii pxaal xaa. 35 Per lëë Pable ni Bernabé byaan Antioquía aan lëë xaa bluuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús ksa xaa stubla meñ nii xniladzy.

Lëë Pable ni Bernabé xlë

36 Lëë kok xtsew, lëë Pable chëb lo Bernabé:

—Kol tsoo kchë kyedzy laañee bluuy no xtiits Dios parñee tyon no dyon xa no kchë meñ nii bniladzy.

37 Lëë Bernabé kokladzy nii wi Juan, xaa nii xñee gak meñ Marcos nyinal. 38 Per kwnëdy Pable porñee nche gak Pable ni Bernabé leñ kyedzy Panfilia, lëë xaa bikche, kunaldy xaa axte nyal tsiiñ. 39 Lëë xaa ptilytiits chop xaa, lëë byalo lëë xaa blë lsa. Lëë Bernabé kwyo tu barkw nii si nëz Chipre chop Marcos. 40 Lëë Pable gaa kwle Silas. Loxsye kwnab meñ nii xniladzy xtiits Dios por lëë xaa lo Dios, lëë xaa pchoo, 41 aan lëë xaa kwtedy nëz Siria ni nëz Cilicia xchoobladzy xaa styoo kchë meñ nii xniladzy.

16

Lëë Timoteo ni Silas chinal Pable

1 Lëë Pable ni Silas ptsiñ kyedzy nii lë Derbe. Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ stu kyedzy nii lë Listra. Siko lëë xaa kuktsiil tu xaa nii xniladzy xtiits Dios nii lë Timoteo. Xiñ tu kwnaa Israel nii xniladzy nak xaa, per xaa griego nak pxosy xaa. 2 Kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz Listra ni Iconio kwnee nii buen Timoteo. 3 Por ngo lëë Pable kokladzy nii wi Timoteo tsinal, aan parñee kody xaa falt lo kchë meñ Israel nii no tañ go, lëë xaa kwlobey Timoteo. Por kchë meñ go nan nii xaa griego nak pxosy Timoteo. 4 Aan kchë kyedzy nii kwtedy xaa, lëë xaa kwnee kchë nii xñabey apostle ni xaa kol nii ncheno Jerusalén nii no kuuñtsyey meñ nii xniladzy. 5 Singo mod ni tu meñ nii xniladzy pchosody styoo, sink tse con tse lëë meñ nii xniladzy ptyalyre.

Lëë Pable chan tu xaa Macedonia lo mgaal

6 Blaady Kyalbini Ntson nyee xaa xtiits Dios xtañ meñ Asia. Por ngo lëë xaa kwte nëz xtañ meñ Frigia ni Galacia, 7 aan lëë xaa ptsiñ axte laañee chislo xtañ meñ Misia. Siko lëë xaa kokladzy nyi xaa nëz Bitinia, per blaady xKyalbini Jesús. 8 Por ngo lëë xaa koñee kwtedy Misia, lëë xaa ptsiñ Troas. 9 Siko lëë Pable kon tu xaa Macedonia lo mgaal nii soli xñee: “Beeñ favor kwte Macedonia par kuñoo lëë noo yudar.” 10 Siikñee lëë Pable lox kon xaa go lo mgaal, lëë noo pxixkwaa par kyo noo Macedonia, porñee byeeñ noo nii lëë Dios xkwetsy lëë noo parñee kluuy noo xtiits xaa nii xñee cho nak Jesús siko.

Lëë Pable ni Silas xtsiñ Filipos

11 Lëë noo ptsyo barkw Troas, aan lëë noo syo tubli lo kislyu wiñ nii lë Samotracia. Lëë byaani lyu lëë noo ptsiñ kyedzy nii lë Neápolis. 12 Siko pchoo noo, lëë noo syo Filipos. Lëë meñ Roma xñabey kyedzy ko. Tu kyedzy non nii ngab Macedonia nak Filipos. Ndaly kpidz blyëës noo kyedzy ko.

13 Lëë tsi lëë tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ kol, lëë noo pchoo leñ kyedzy, lëë noo syo tu chu kiigwpee laañee chikutiitsni meñ Israel Dios. Lëë noo psyoob siko, aan lëë noo bitiitsni kchë kwnaa nii ptyop. 14 Lidia lë tu kwnaa nii pkëëtyag nii kwnee Pable. Tiatira lë xkyedzy me aan nonsyke ladx non xto me. Lëë Dios beeñ nii bniladzy me nii kwnee Pable porñee xtsyeb me Dios. 15 Lëë me kwchobnis kchë meñ lidzy me. Loxsye ngo lëë me në loo noo:

—Nan do gon nii xniladzyaa Dios, na kol të kwës to lidzyaa.

Aan lëë me beeñ gan, blyëës no lidzy me.

16 Lëë tu vuelt, lëë noo syo laañee chutiitsni meñ Israel Dios, tsi lëë noo ptsiil tu kwnaa nii no tu kyalbini mal nii chuñ kyalnsiñ leñ styoo. Nroob tumi xtsiñaa me par xpixwan me porñee chuñ me kyalnsiñ. 17 Lëë me

pchoonal lëë noo, chuptsyë me xñee me:

—Xtsiiñ Dios nii sob kpaa chuuñtsyey meñ gue, ni lëë meñ gue xluuy xa telaa do lo tol.

18 Ndaly kpidz kwë me singo, axte nii lëë me lox beeñ kyeedy Pable. Tsigo lëë xaa bikche aan lëë xaa chëb lo kyalbini mal nii no leñ styoo me:

—Con xtiitspey Jesucrist xñen lool nii kchool leñ styoo kwnaa gue.

Aan wor go kazh lëë kyalbini mal go pchoo.

19 Per tsiñee lëë xpixwan kwnaa go byeñ nii chilodre ktsiñaa me tumi par lëë xaa, lëë xaa kwnaasy Pable ni Silas aan lëë xaa kukso xaa lo xaa xñabey chu yulyey. 20 Lëë xaa ptsiñni Pable ni Silas lo xtisy aan lëë xaa chëb:

—Lëë xaa Israel re noyuuñ chop kik meñ xkyedzy no, 21 ni lëë xaa re no kluuy cos nii nonguialdy kuuñtsyeey no, porñee nak no xaa Roma.

22 Tsigo lëë meñ blëë. Por ngo lëë xtisy kwnabey pchoo xab Pable ni xab Silas aan lëë soldad ptee xcheñ xaa. 23 Loxsye ptee xaa xcheñ xaa, lëë xaa kwloo xaa skiib, aan lëë xaa chëb lo xaa nii xkyënap skiib nii buen buen kyënap xaa Pable ni Silas. 24 Tsiñee lëë xaa nii xkyënap skiib biñ ngo, lëë xaa kulo xaa axte xan skiib ni lëë xaa pxituu niy xaa lady chop lë yag.

25 Per lëë koko wrol kyool, lëë Pable ni Silas noyutiitsni Dios, ni lëë xaa noyool lo Dios, ni lëë stubla gaa xaa nii no skiib nojkëëtyag, 26 tsiñee kolpsye lëë tu xu bni aan lëëw beeñ kxisy kchë xcimient skiib. Aan wor go kazh lëë kchë puert skiib byaly, ni lëë caden nii nxituu kchë meñ nii no skiib byak. 27 Tsi lëë xaa nii xkyënap skiib bna, kon xaa nii lëë kchë puert sinyaly. Lëë xaa kwlii xispad xaa par kuty xaly xaa xaa, porñee nladzy xaa nii kchë meñ nii no skiib pxooñ. 28 Per lëë Pable kwchuptsyë chëb:

—Ksaksidyoo lii, por kchësy noo ncheno nu.

29 Tsigo lëë xaa nii xkyënap skiib kwnab bini, aan lëë xaa kwsëëb wxooñ leñ skiib. Xisy xaa, lëë xaa psoxib lo Pable ni lo Silas. 30 Loxsye kwlii xaa Pable ni Silas skiib, lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—Kol në dyon pe cos kuuñtsyeyaa parñee telaan lo tol.

31 Lëë Pable ni Silas kwëb chëb:

—Bniladzy xtiits Jesucrist tyub styool aan lëël telaa lo tol kchëël meñ liidzyoo.

32 Lëë Pable ni Silas bluuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo xaa ni lo kchë meñ nii ncheno lidzy xaa. 33 Aan wor kyool go, lëë xaa nii xkyënap skiib kwtiib lady Pable ni lady Silas laañee bnek ni lëë xaa kwchobnis kchë meñ lidzy xaa. 34 Loxsye ngo lëë xaa kuni Pable ni Silas lidzy xaa, aan lëë xaa ptee nii taw xaa, ni lëë xaa ble porñee kchë meñ lidzy xaa bniladzy xtiits Dios.

35 Lëë byaani lyu, lëë xtisy pxaal soldad lo xaa nii xkyënap skiib chëb: Blaa xaa nii kwyo skiib neeg. 36 Tsigo lëë xaa nii xkyënap skiib chëb lo Pable:

—Lëë xtisy pxaal tiits nii klaan lëë do. Lëë na, schilo kchoo do.

37 Per lëë Pable chëb lo soldad:

—Ni byeñdy xixtisy to pe cos nak xfaalt noo, per lëë xaa kwtiñ lëë noo xña lo meñ kyedzy ni lëë xaa kwloo lëë noo skiib. Nandy xaa nii wi noo ngab Roma. ¿Lëë nana chakladzy xaa klaa tsilaan xaa lëë noo? Yuub xaawo kiidlii lëë noo.

38 Lëë soldad kuknitiits lo xtisy, aan tsi lëë xtisy biñ nii Roma ngab Pable ni Silas, lëë xtisy ptsyeb. 39 Lëë xtisy kuknab perdón lo Pable ni lo Silas, ni lëë xaa kwlii xaa skiib chëb xaa:

—Kol kuñ favor, kol kchoo kyedzy re.

40 Siikñee lëë Pable ni Silas pchoo skiib, lëë xaa kwey tubli lidzy Lidia, aan loxsye pchoobladzy xaa styoo meñ nii xniladzy xtiits Dios, lëë xaa bi.

17

Lëë Pable ni Silas xtsiñ leñ kyedzy Tesalónica

1 Lo xiviaj Pable ni Silas, lëë
xaa kwte nëz Anfípolis ni Apolonia.
Loxsye ngo lëë xaa ptsiñ leñ kyedzy
Tesalónica laañee sob tu xiktoo meñ
Israel. 2 Psaandy Pable xcostumbre,
lëë xaa kwey xiktoo meñ Israel, aan
tson sabt nii xiladzy meñ lo tsiiñ
kukutiitsni xaa meñ Israel kitsy nii
kë xtiits Dios. 3 Lëë xaa bluuy laañee
xñee nii no kety xaa nii pxaal Dios, ni
no nii kpañ xaa, ni chëb Pable:

—Lëë Jesús nii xsetyaa lo do nak
xaa nii pxaal Dios.

4 Tsigo lëë bla meñ Israel ni ndaly
meñ griego ni kwnaa non kok ksa
Pable ni Silas. Kchë meñ go bniladzy
nii kwnee Pable. 5 Per lëë meñ Israel
nii bnilasty blëë aan lëë xaa ptop bla
xaa yox nii këns ë pal nëz parñee kuuñ
jkyey xaa kik meñ kyedzy tsiin klëë
meñ kyedzy. Ni lëë xaa kusëëb xoo
lidzy Jasón par kñaasy xaa Pable ni
Silas tsiin jko xaa xaa ña meñ. 6 Aan
como ptsildy xaa Pable ni Silas siko,
lëë xaa biy Jasón ni bla meñ nii xni-
ladzy xtiits Dios. Lëë xaa kukso xaa
lo xtisy nii xñabey leñ kyedzy ko, aan
lëë xaa chëb:

—Lëë xaa nii noyuuñ jkyey kik
kchë meñ nii nche tyub lo kislyu
kwlañche nu, 7 aan lëë Jasón ptee
lidzy kwlës xaa. Xsaldy xaa nii xñabey
xtisy Roma, sink xñee xaa nii no stu
rey nii lë Jesús.

8 Tsiñee lëë meñ kyedzy ni meñ
xtisy biñ ngo, lëë xaa kok ntseeb.
9 Per lëë Jasón ni lëë xaa nii ksa xaa
kwyo skiib kwtiix multy aan lëë xtisy
blaa xaa.

Lëë Pable ni Silas xtsiñ kyedzy nii lë Berea

10 Tsiñee lëë lyu pkyey, lëë meñ nii
xniladzy xtiits Dios pxaal Pable ni
Silas nëz kyedzy nii lë Berea. Tsiñee
lëë xaa ptsiñ kyedzy ko, lëë xaa kwey
leñ xiktoo meñ Israel. 11 Ndoladzy
kchë meñ Israel nii no kyedzy ko.
Nakty xaa sinak meñ Israel nii no leñ
kyedzy Tesalónica, por mbëë pkëëtyag
xaa xtiits Dios nii bluuy Pable ni
ksatyee gaa tse xyub xaa leñ kitsy nii
kë xtiits Dios par kaknan xaa dyon pe
nli kchë nii xñee Pable lo xaa. 12 Singo
mod ndaly meñ Israel bniladzy xti-
its Dios, ni ndaly gaa meñ griego
bniladzy. Nikxe kwnaa nono, nikxe
gaa xaapkiyo, kchë nak xaa bniladzy.
13 Per tsiñee lëë meñ Israel nii no
Tesalónica biñ nii wi leñ kyedzy Berea
no kluuy Pable xtiits Dios, lëë xaa
kwey siko par jkiily xaa meñ. 14 Per
blyëëdy lëë meñ nii xniladzy xtiits
Dios pxaal Pable nëz chu nis, men-
tre lëë Timoteo ni Silas bii byaan leñ
kyedzy Berea. 15 Axte Atenas bikche
ksa xaa nii kunal Pable. Lo xaa go
pxaal Pable tiits nii kyob tsiktsiil Silas
ni Timoteo xaa leñ kyedzy Atenas.

Lëë Pable so leñ kyedzy Atenas

16 Mentre lëë Pable këmbës kt-
siñ Silas ni Timoteo Atenas, iip
kwyonguiooldy styoo xaa kon xaa
nii singootyee ndaly mdyo no leñ
kyedzy ko. 17 Por ngo bitiitsni xaa
meñ Israel leñ ktoo ni bitiitsni xaa
meñ sit nii xtsyeb Dios, ni ksatyee gaa
tse bitiitsni xaa meñ nii xtsyooltyee
xaa lo kiy. 18 Wi bla xaa chak nii
xñee meñ Epicúreos ni bla xaa chak
nii xñee meñ Estoicos bislo bitiitsni
Pable. No xaa go chëb lo xcombañer:

—Nandy xaa gue pe xñee xaa.

No gaa xaa chëb:

—Sootee na xñee xaa nii no stu
mdyo kub.

Singo kwnee xaa porñee biñ xaa nii
xluuy Pable xtiits Dios nii xñee cho
nak Jesús ni biñ xaa nii xñee Pable nii
xpañ meñ kuty. 19 Por ngo lëë xaa
kuni Pable tu laañee nii lë Areópago.
Siko xkaal lsa nonsyke xaa chak. Lëë
xaa kwnabtiits lo Pable chëb xaa:

—¿Pe schilo dyon kñëël loo noo xa
nak wseedy kub nii sëëdnil? 20 Porque
ndaly kchë cos ngub nii xñeel xy-
eeñdy noo. Chakladzy noo kaknan
noo dyon xa nako.

21 Singo chëb xaa porñee kchësy
meñ Atenas ni meñ sit nii no siko iip
choxkody xaa nii kuuñtsyey xaa stu
cos, sink tugak xkyëmbës xaa jkëëtyag
xaa ni kñee xaa tu cos ngub.

22 Lëë Pable kusoli groltyee lady
xaa chak ko, aan lëë xaa chëb:

—Kol kono kchësy to nii nak to xaa Atenas, chanaa gon nii ndaly mdyo xleni do. 23 Por worñee kwteedyaa laañee sob ximdyo do, konaa tu lo pkoog nii kë sinrii: “Lëë pkoog re kwyaa par tu Dios nii ni tu cho xyuumbeydy.” Lëë Dios nii nagon xleni do aan xyuumbeydy to nak Dios nii xsetyaa lo do.

24 ’Lëë Dios nii xsetyaa lo do psaa kislyu ni kchë cos nii no lo kislyu. Lëë xaa xñabey kpaa ni lëë xaa xñabey kislyu. Nody xaa leñ ktoo nii xsaa chol meñ lo kislyu re, 25 ni nody xaa lyaadzy nii dyon pe ktee meñ lo xaa, por lëë xaa xnee kyalmbañ kchë lo no, ni kchë cos nii xkiiñ no.

26 ’Klo tugak mguiy ni tugak kwnaa psaa Dios parñee ktyaly meñ lo kislyu. Ni lëë Dios psaanle pa tiemp ni pa tañ kpañ catu meñ. 27 Singo beeñtsyey Dios parñee kyub meñ Dios, tsiin tsaaplaa gaa stsil meñ xaa, nikxe nii sijty so Dios catu lo no. 28 Lëë Dios xnee kyalmbañ lo no, ni lëë xaa chuuñ kni lëë no, ni por lëë xaa mbañ no, sinak nii kwnee bla xaa chak nii no lady to, tsiñee chëb xaa: “Xtiiy Dios nak no.” 29 Deelñee lo xtiiy Dios tsigo busy syoop no, nody nii kniladzy no nii chol mdyo or ni mdyo plat o mdyo kyo gaa nii xsaa chol meñ nak Dios. 30 Tyub tsigo pxekw Dios kon kchë xkyalnguey meñ, per lëë na tyub lo kislyu xñabey xaa nii ktsëë meñ xmod. 31 Por lëë Dios psol tu tse nii lëë tu xaa nii kwlel xaa kiid kuñ kyalxtisy lo kislyu, ni lëë Dios kaa bluuyle chow lo meñ tsiñee lëë xaa beeñ kpañ xaa.

32 Tsiñee lëë xaa chak ko biñ nii xpañ meñ kuty, no xaa pxidzyni Pable, no gaa xaa chëb:

—Na lëëty dyon pa stu tse jkëëtyag noo nii xñeel.

33 Tsigo lëë Pable pchoo lady xaa. 34 Per lëë bla meñ nii bniladzy sinal Pable. Lady meñ go si Dionisio, tu xaa nii wi xkaal lsa lady meñ nii xtyop laañee lë Areópago. Ni wi tu kwnaa nii pcholë Dámaris bniladzy ni stubla meñ.

18

Lëë Pable xtsiñ leñ kyedzy Corinto

1 Loxsye ngo lëë Pable pchoo Atenas, lëë xaa si leñ kyedzy nii lë Corinto. 2 Siko lëë Pable kuktsiil tu xaa Israel nii pcholë Aquila. Kyedzy nii lë Ponto koly xaa. Kal lik ptsiñ xaa Corinto chop tsiil xaa Priscila. Nëz Italia siid xaa, porñee lëë xtisy Claudio kwnabey pchoo kchësy meñ Israel Roma. Lëë Pable kutedy lo xaa 3 aan, como misme tsiiñ nii chuñak xaa chuñ Pable, xsaa xaa yu kidy, lëë Pable kwlës lo xaa par kyë xaa tsiiñ chop xaa. 4 Aan ksatyee tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ kwey Pable ktoo par kutiitsni xaa meñ Israel ni meñ sit xa nak xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús.

5 Lëë Silas ni Timoteo pchoo Macedonia aan tsiñee lëë xaa ptsiñ Corinto, lëë Pable bislo xluuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús ksatyee tse. Bluuy xaa lo meñ Israel nii lëë Jesús nak Crist, xaa nii pxaal Dios. 6 Per lëë meñ bislo ptilyni Pable ni lëë meñ go pxiñ tiits lo xaa. Por ngo lëë xaa kwtsib yuti nii xña xab xaa parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ, ni lëë xaa chëb:

—Xcuent to deelñee telaady to lo tol, lëdy xcuentno. Por destye natse lëën kluy xtiits Dios lo meñ sit.

7 Tsiñee lëë Pable pchoo ktoo, lëë xaa si lidzy tu xaa nii pcholë Justo. Tu xaa nii xniladzy xtiits Dios nak Justo. Kexka chu ktoo no xaa. 8 Wi tu xaa nii pcholë Crispo nii xñabey leñ ktoo bniladzy xtiits Dios kchë meñ lidzy. Ni ndaly gaa meñ Corinto nii pkëëtyag xtiits Dios ni bniladzy kwchobnis. 9 Lëë tu kyool lëë Dios chëb lo Pable lo mgaal:

—Ktsyeebtyoo. Tugak kwnee, ksuugwtyoo chuwoo. 10 Naa nakni lii. Ni tu cho chilody ksaksi lii, por ndaly meñ nii ngab lon no leñ kyedzy re.

11 Tu iz grol kwlës Pable leñ kyedzy Corinto, bluuy xaa xtiits Dios lo meñ.

12 Per tsi lëë Galión pkaa kok xtisy Acaya, lëë meñ Israel kwnaasy Pable

aan lëë meñ kukso xaa lo xtisy, 13 aan lëë meñ chëb lo xtisy:

—Lëë xaa re no kluuy lo meñ kyedzy nii no nii kniladzy meñ xtiits Dios tu mod nii xñabeydy xley meñ Israel.

14 Lëë Pable si nii nyee, tsi lëë Galión chëb lo meñ Israel:

—Deelñee ngo xaa tu falt nroob o nyuty kaa xaa tu meñ, nyonaa xtiits to. 15 Per como tiits sye nak kchë nii xñee do ni nonsyke lë meñ xseety to ni kchë cos nii dyon xa xñee xley do, kol kan dyon xa kuuñtsyey do, por chaklastyaa sëëbaa lo xcuent to.

16 Aan lëë Galión kwnabey pchoo meñ leñ yulyey. 17 Tsigo lëë meñ kwnaasy tu xaa nii pcholë Sóstenes nii xñabey leñ ktoo, aan kexka chu yulyey ptee meñ xcheñ xaa, per pe beeñdy xtisy Galión.

Lëë Pable xpi Corinto

18 Bii ndaly kpidz kwlës Pable leñ kyedzy Corinto. Loxsye ngo lëë xaa blë ksa xaa meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan lëë xaa kwyo barkw par tsi xaa nëz Siria ksa xaa Priscila ni Aquila. Aan antes nii lëë barkw kchoo chu nis nii lë Cencrea, lëë Pable pka kik par kuñ xaa cumplir nii byaan xaa tiits chop xaa Dios. 19 Tsiñee lëë xaa ptsiñ leñ kyedzy Efeso, lëë xaa psaan Priscila ni Aquila, aan lëë xaa kwey ktoo par kñee xaa lo meñ Israel nii xkaal lsa siko. 20 Lëë meñ Israel go kwnab nii ngwësre Pable, per kwnëdy xaa. 21 Lëë xaa bi, chëb xaa:

—Deelñee snë Dios, lëën kyely teedy lo do stub.

Aan lëë Pable byo barkw par kpi xaa Efeso. 22 Tsiñee lëë Pable ptsiñ Cesarea, lëë xaa kwey Jerusalén kujkëëptyux xaa meñ nii xniladzy xtiits Dios. Loxsye ngo lëë xaa si Antioquía. 23 Kok xtsedyako lëë xaa pchoo stub, kutedy xaa kchë kyedzy nii nche nëz Galacia ni nëz Frigia par kchoobladzy xaa styoo meñ nii xniladzy xtiits Dios.

Lëë Apolos xluuy xtiits Dios leñ kyedzy Efeso

24 Leñ tse go lëë tu xaa Israel nii pcholë Apolos ptsiñ leñ kyedzy Efeso. Xaa Alejandría nak xaa. So xnëz nak xtiits xaa ni buen buen xyuumbey xaa kitsy nii kë xtiits Dios. 25 Por ngo nii xyuumbey xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús ni tyub styoo xaa xñee xaa lo meñ cho nak Jesús, nikxe nii por Juansye kwchobnis xaa. 26 Iip ptsyebty Apolos, lëë xaa bluuy xtiits Dios lo meñ Israel leñ ktoo. Per tsiñee lëë Priscila ni Aquila biñ nii xñee Apolos, lëë xaa kuni Apolos lidzy xaa parñee kluuyre xaa xa nak xtiits Dios lo Apolos. 27 Tsi lëë Apolos kwlokyeñ tsi nëz Acaya, lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios pkëë tublë kitsy kwseñ xaa si lo meñ nii xniladzy nii no siko, parñee ngui kñee meñ go lo xaa. Tsiñee lëë xaa ptsiñ Acaya, mbëë beeñ xaa meñ nii xniladzy xtiits Dios yudar. 28 Xña lo meñ ptilytiitsni xaa xaa Israel, per beeñ xaa gan porñee bluuy xaa nii leñ xkitsy Dios kë nii lëë Jesús nak Crist, xaa nii pxaal Dios.

19

Lëë Pable xtsiñ leñ kyedzy Efeso

1 Mentre lëë Apolos këno Corinto, lëë Pable kutedy kchë kyedzy nii nche kexka chu nëz nii si Éfeso, aan leñ kyedzy Efeso lëë xaa kuktsiil bla meñ nii xniladzy xtiits Dios. 2 Lëë Pable kwnabtiits chëb:

—¿Pe kwsëëb Kyalbini Ntson leñ styoo do worñee bniladzy to xtiits Dios?

Lëë meñ go kwëb chëb:

—Per ni ndondy noo nii no Kyalbini Ntson.

3 Tsigo lëë Pable chëb:

—¿Xa kwchobnis to tsigo?

Lëë meñ go kwëb chëb:

—Si bluuy Juan, singo kwchobnis noo.

4 Loxsye ngo lëë Pable chëb:

—Lëë Juan pchoobnis meñ Israel nii ptsëë xmod, per lëë gak Juan chëb nii no nii kniladzy meñ xaa nii kiid loxsye kpi Juan. Lëë xaa go nak Jesús.

5 Tsiñee lëë meñ go biñ ngo, lëë meñ go kwchobnis sinak nii xñabey

Jesús. 6 Aan tsiñee lëë Pable pxob ña kik meñ go, lëë Kyalbini Ntson kwsëëb leñ styoo kchësy meñ go, ni lëë meñ go bislo xñee stub clasy tiits ni nii tu cho karty kon ni lëë meñ go kwnee nii psyaab Dios leñ kik meñ go. 7 Tsiipchop nak meñ go.

8 Tson mëë tugak kwey Pable leñ ktoo siko, xluuy xaa xtiits Dios ni xñee xaa xa nak xkyalwnabey Dios. Iip ptsyebty xaa. 9 Per lëë bla meñ nii koñee koklasty niladzy kwneenë xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. Por ngo lëë Pable pchoo lady meñ go aan lëë xaa kuni kchë meñ nii xniladzy laañee sob xyuscuel tu xaa nii pcholë Tirano. Siko bluuy xaa xtiits Dios lo meñ ksatyee tse. 10 Chop iz kwëkluuy xaa xtiits Dios. Por ngo nii kchë meñ nii no nëz Asia pkëëtyag xtiits Dios, nikxe meñ Israelo, nikxe gaa meñ sito. 11 Ni ndaly kchë kyalntson nii beeñtsyey Pable porñee kokni Dios xaa. 12 Axte wi xbayjan Pable ni xab xaa nii biy meñ psë meñ lady meñ xsyaknë aan lëë meñ xsyaknë byak ni lëë kyalbini mal pchoo leñ styoo meñ.

13 Wi bla xaa Israel nii xkwii kyalbini mal leñ styoo meñ pal nëz kokladzy nseety lë Jesús par kwii kyalbini mal, chëb xaa lo kyalbini mal:

—Con xtiitspey Jesús nii xseety Pable xñen lo do: Kol kchoo leñ styoo meñ gue.

14 Ksa kadzy xiñ Esceva, xaa nii xñabey lo pxosy, beeñtsyey ngo. 15 Per lëë kyalbini mal chëb lo xaa:

—Xyuumbeyaa Jesús, ni nanaa cho nak Pable. Per lëë do, ¿cho nak to?

16 Wor go kazh lëë xaa nii no kyalbini mal go leñ styoo kwyas kwseñ ksa xaa go. Per nli busy ptee xaa go xcheñ xaa. Koksye gan pchoo xaa ña xaa nii no kyalbini mal leñ styoo. Xña xaa cheñ lëë xaa pxooñ nëb kidy xaa. 17 Aan kchësy meñ Israel ni meñ sit nii no Efeso nii koknano ptsyeb. Por ngo ndaly meñ blisklaa lë Jesús.

18 Ndaly meñ nii bniladzy kwey wxobtol, aan bitiits meñ go kchë cos mal nii beeñtsyey meñ go worñee karty kniladzy meñ go Dios. 19 Ni ndaly meñ nii pseedy kyalbruj biidni kchë xlibre, aan xña lo meñ lëëw kwyek. Kwloolbey meñ nii masy tu choowptsii mily pes plat nono. 20 Singo mod ndaly meñ nii pkëëtyag xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús bniladzy.

21 Loxsye kwte kchë cos ko, lëë Pable kwlokyeñ tsitedy kyedzy nii nche nëz Macedonia ni Acaya, axte ktsiñ xaa Jerusalén. Ni chëb xaa nii loxsye kpikche xaa Jerusalén, no nii tsi xaa Roma. 22 Lëë xaa pxaal Timoteo ni Erasto nëz Macedonia mentre lëë xaa bii byaan Asia pa slal tiemp. Chop xaa go chuñ xaa yudar.

Lëë meñ Efeso xlëë

23 Leñ tse go lëë tu tily bislo por xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. 24 Lëë tu xaa nii pcholë Demetrio bislo tily go. Nonsyke mdyo plat ni xiktoo wiñ naybaa nii lë Diana xsaa xaa, aan nroob tumi xsaan tsiiñ go lo xaa ni lo xaa nii xkyë tsiiñ lo xaa. 25 Lëë xaa kwnee lo xaa nii xkyë tsiiñ lo xaa, ni lo kchë xaa nii xkyë misme tsiiñ go, chëb xaa:

—Nan do gon nii nroob tumi xsaan tsiiñ re lo no. 26 Ni nan do gon ni chon do nii lëë Pable no kluuy lo meñ nii lëdy Dios nak kchë mdyo nii xsaa chol meñ, aan ndaly gaa styoo meñ nojko xaa. Lëdy nonsy leñ kyedzy Efeso nu no kluuy xaa kchë ngo, sink wi tyub nëz Asia. 27 Ntseebo gon, por neñdy tsodre xtsiiñ no, ni neñdy axte wi xiktoo naybaa Diana kyaanladzy aan kiijtre meñ Asia ni meñ sit nii nche tyub lo kislyu lo naybaa Diana.

28 Tsiñee lëë meñ biñ ngo, per nli busy blëë meñ aan lëë meñ bislo kwchuptsyë, xñee:

—¡Byinayk Diana xnaybaa meñ Efeso!

29 Kchë meñ kyedzy pkyey kik. Lëë meñ kwnaasy Gayo ni Aristarco. Chop xaa Macedonia go nak ksa Pable. Lëë meñ kuni xaa axte tu laañee xkaal lsa meñ. 30 Lëë Pable kokladzy nyinee xaa lo meñ, per blaady meñ nii xniladzy xtiits Dios

xaa. 31 Wi bla xamigw Pable nii
xñabey Asia pxaal tiits nii nody nii
tsisëëb Pable lady meñ go. 32 Xaal
xaal nii kwchuptsyë meñ nii kwey
junt. Pkyey kik meñ go. Ndaly meñ
go ni nandy dyon pe cos tsiiñ kwey.
33 Per lëë bla meñ Israel chëb lo Ale-
jandro xa nak cuent ko. Loxsye ngo
lëë meñ Israel pchëëp xaa lady meñ.
Loxsye kwso Alejandro groltyee lady
meñ, lëë xaa kwloo señ con ña xaa
parñee kwetse meñ. Kokladzy xaa
nchoo xaa xfavor meñ Israel. 34 Per
tsiñee lëë meñ byeñ nii xaa Israel xaa,
lëë meñ bislo kwchuptsyë. Siik chop
wor kwchuptsyë meñ, xñee meñ:

—¡Byinayk Diana, xnaybaa meñ
Efeso!

35 Tsiñee lëë xsecretario xtisy beeñ
gan kwleektse meñ, lëë xaa chëb:

—Kol kono gaa meñ Efeso, kchësy
meñ nii nche lo kislyu gon nan nii lëë
meñ Efeso xyal kantsi xiktoo naybaa
Diana ni kchësy meñ nan nii kpaa
byab xnaybaa no Diana. 36 Nan do
nii ni tu cho chilody kñë nii nlidy
kchë nrii. Por ngo, kol kwetse.
Kuuñtsyeydy to cos nii nonguialdy.
37 Karty gon kwan chop xaa nii bi-
idni do nu ktoo ni karty kñeenë xaa
xnaybaa no. 38 Deelñee Demetrio ni
xaa nii ksa xaa xkyë tsiiñ xñab kyalx-
tisy, par ngo no xtisy ni no yulyey.
Schilo tsinab Demetrio kyalxtisy lo
xaa xñabey parñee siko catu xaa kñee
dyon xa nak xcuent xaa ni parñee kak
ndoon gaa cho xaa nli xñee. 39 Aan
deelñee gaa chakladzy to kñab to pe
stu cos, no nii kñab tow tu lo junt,
per con ngui mod. 40 Ntseeb gon
tsijkëëkiy meñ no këb meñ nii lëë no
noyuuñ tily por kchë nii beeñtsyeey
no natse, ni kindy kaa pe tyeesy no
deelñee cho kñabtiits lo no penak kok
tily re.

41 Loxsye chëb secretario ngo, lëë
xaa psonëz meñ.

20

Lëë Pable chi Macedonia ni Grecia

1 Tsiñee lëë tily go byal, lëë Pable
kwtsyetsy kchë meñ nii xniladzy xti-
its Dios par kchoobladzy xaa styoo
kchë meñ go. Loxsye ngo lëë xaa si
nëz Macedonia. 2 Kchë kyedzy nii
kutedy xaa pchoobladzy xaa styoo
meñ nii xniladzy xtiits Dios. Loxsye
ngo lëë xaa ptsiñ Grecia. 3 Tson mëë
kwlës xaa Grecia. Lëë xaa no nëz
nii tso xaa barkw par tsi nëz Siria,
tsiñee lëë xaa biñ nii lëë meñ Israel
kënal kuty xaa. Por ngo lëë xaa sey
nëz Macedonia stub. 4 Lëë xiñ Pirro
nii pcholë Sópater kunal Pable. Xaa
Berea nak Sópater. Ni wi gaa chop
xaa Tesalónica nii pcholë Aristarco ni
Segundo, ni tu xaa Derbe nii pcholë
Gayo, ni Timoteo, ni chop xaa Asia
nii pcholë Tíquico ni Trófimo kunal.
5 Lëë xaa kwtenech loo noo aan lëë
xaa kwlës lëë noo leñ kyedzy Troas.
6 Loxsye kwte lni nii xtyaaw kyaxtily
nii xkyëdy levadur, lëë noo pchoo leñ
kyedzy Filipos. Lëë tse nii kwloxo
kaay kpidz lëë xaa nii kwtenech pkaa
loo noo leñ kyedzy Troas. Kadzy
kpidz blyëës noo leñ kyedzy ko.

Lëë Pable xluuy xtiits Dios leñ kyedzy Troas

7 Tsi lëë tse tminkw kol lëë noo
pkaal lsa par tyaaw noo kyaxtily. Lëë
Pable beeñ kseedy meñ nii xniladzy
xtiits Dios, aan como no nii kchoo xaa
kyaani lyu, lëë xaa biskool xiwseedy
xaa axte wrol kyool. 8 Leñ tu yu
klaa pkaal lsa noo. Ndaly pis nak yu
go. Aan tyub leeñgo kwë bini petroly.
9 Lëë tu xaa wiñ nii pcholë Eutico
kwsob kexka chu ventan. Aan como
lëë Pable biskool xiwseedy, lëë xaa
kwë mgaal aan lëë xaa pchingaa chu
ventan axte lyu. Kuty xaa blis meñ
xaa. 10 Lëë Pable byety kwteetsy xaa
wiñ go. Aan lëë xaa chëb lo meñ nii
xniladzy xtiits Dios:

—Ktsyebty to, mbañ xaa.

11 Lëë Pable byo leñ yu aan lëë xaa
taw kyaxtily ksa xaa meñ nii xniladzy
xtiits Dios. Loxsye ngo lëë xaa kwnee
lo meñ tyub kyool. Lëë byaani lyu
lëë xaa bi. 12 Psak styoo meñ porñee

mbañ xaa wiñ nii pchingaa chu ventan sikni meñ xaa.

Lëë Pable xtsiñ kyedzy nii lë Mileto

13 Lëë noo bñeech syo noo kyedzy nii lë Asón con barkw par kwëës noo Pable siko, por singo byaan noo tiits por lëë Pable si tub lo kislyu. 14 Tsiñee lëë noo ptsiil Pable leñ kyedzy Asón, lëë noo ptsyo barkw ksa noo xaa, aan lëë noo syo nëz Mitilene. 15 Lëë byaani lyu lëë noo ptyee mer laañee nyoo Quío. Lëë byaani stu lyu lëë noo ptsiñ chu nis nii lë Samos. Siko pchoo noo lëë noo ptsiñ Mileto. 16 Byody noo Efeso porñee koklasty Pable nii nlyëë noo xtañ meñ Asia. Lëë xaa kwlokyeñ ktsiiñ noo Jerusalén tse nii chak lni Pentecostés, deelñee ndeedyo tiits.

Lëë Pable xñee lo xaa kol

17 Tsiñee lëë noo ptsiñ leñ kyedzy Mileto, lëë Pable kwnabey koktsyetsy xaa kol nii xñabey lo meñ Efeso nii xniladzy xtiits Dios. 18 Tsi lëë kchë xaa kol go kwlañche, lëë Pable chëb:

—Nan do gon xa nak xmodaa destye primer tse nii kwlañcheen Asia. 19 Ni nan gaa to nii tyub nii kwyon lady to con kyalndoladzy ni wiiñ psobaa xtiits Dios, ni ndaly gaa kyalnë pteedy meñ Israelaa. 20 Per psaandyaa tugak bluyaa xtiits Dios lo do. Kwnen lo do leñ kyedzy ni kwnen lo do lidzy to. 21 Ni chëpaa lo meñ Israel ni lo meñ sit nii no nii ktikche meñ styoo lo Dios ni kniladzy meñ xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. 22 Lëë na lëën ka Jerusalén, porñee lëë Kyalbini Ntson xaal naa. Nandyaa pe ktsyoolaa siko. 23 Ni nansyaa ksatyee kyedzy nii kan xñee Kyalbini Ntson nii lëë skiib ni lëë kyalnë këmbës naa. 24 Per ni tu pe sinidy kikaa, ni xkyalmbañaa nondy lon. Lëëw comñee mbëë kyaalaa tsiiñ nii bneetsy Dios lon. Lëë tsiiñ go nak nii kluyaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo meñ.

25 'Bluyaa lo do xa nak xkyalwnabey Dios. Lëë na xyeñpaa nii kpikchedre kan do naa. 26 Por ngo chakladzyaa kniyaa lo do natse nii chaaptyaa tol deelñee no tu do nii telaady. 27 Por nanaa nii kchë nii kwnabey Dios bluyaa lo do. Ni tu pe kwloolandyaa lo do. 28 Por ngo, kol kap cuidad lëë do ni kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios. Porque por kchë do kuty Jesús lo crusy ni lëë gaa Kyalbini Ntson pso lëë do parñee kap cuidad to meñ nii xniladzy xtiits Dios. 29 Nanaa nii tsiñee lëën kpi, lëë meñ nii ko kyalnë kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios kiid. Nak meñ go sinak chol ma tox nii chuty mëkwxiily. 30 Ni misme lady kaa to kchoo xaa nii kluuy tiits xuuy parñee tsinal meñ nii xniladzy xtiits Dios xaa. 31 Kol kap cuent, kol ksaladzy gaanoo nii tson iz nder tyub styoon bluyaa xtiits Dios lo do tsel kyool.

32 'Lëë nana, beetsy, xñabaa nii kakni Dios to ni xñabaa nii ksaanlasty to xtiits Dios nii xniladzy to. Lëë xtiits Dios kchoobladzy styoo do ni lëë xtiits Dios knee kchë kyalnsaak nii xtee Dios lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa. 33 Tyub nii kwyon lady to kwyokidyaa xab meñ ni karty kaa tsokin xtumi meñ. 34 Nan buen do nii kwën tsiiñ par ktsiñaan nii jkiiñaa ni nii jkiiñ meñ nii biidnal naa. 35 Tugak bluyaa nii singo kak tsiiñ tsiin kchilo kuñ ñe meñ nii no lyaadzy yudar, ni ksaladzy ñe xtiits Jesús tsiñee chëb xaa: "Mastre xle meñ nii xkady que meñ nii xñaasy."

36 Loxsye kwnee Pable lëë xaa psoxib aan lëë xaa bitiitsni Dios ksa xaa. 37 Kchësy xaa kol go biiñ, ni lëë xaa kwteetsy Pable. 38 Mban ptee styoo xaa porñee biñ xaa nii kpikchedre kan xaa Pable. Loxsye ngo lëë xaa kuksonëz Pable axte chu barkw.

21

Lëë Pable si Jerusalén

1 Loxsye psaan xaa go lëë noo, lëë noo ptsyo barkw aan lëë noo syo tubli lo kislyu wiñ nii lë Cos. Lëë byaani lyu lëë noo ptsiñ lo stu kislyu wiñ nii lë Rodas. Siko pchoo noo, lëë noo

ptsiñ kyedzy nii lë Pátara. 2 Chu nis
Pátara psyeeñ noo tu barkw nii tsi
nëz Fenicia. 3 Tsiñee lëë noo syo lo
nis, lëë noo ptyon kislyu wiñ nii lë
Chipre. Lëëw byaan nëz ñapeg noo,
lëë noo syo axte Siria. Aan como no
nii ksaan barkw yow chu nis nii lë
Tiro, lëë noo blyëës siko. 4 Loxsye
ptsiil noo meñ nii xniladzy xtiits Dios,
lëë noo blyëës kadzy kpidz lo meñ go.
Aan lëë Kyalbini Ntson kwnee kchë
nii ktsyool Pable Jerusalén lo meñ go,
aan lëë meñ go chëb lo Pable:

—Nody nii tsil Jerusalén.

5 Per tsi lëë ksa kadzy kpidz ko
psa, lëë noo bii. Kchë tsiil ni xiñ
meñ nii xniladzy xtiits Dios kuksonëz
lëë noo axte chu nistoo, aan lëë noo
psoxib chu nis ko par kutiitsni noo
Dios kchësy noo. 6 Loxsye ngo lëë noo
blë lsa. Lëë noo ptsyëëp barkw, lëë
gaa meñ kyedzy ko bikche sey lidzy.

7 Tiro pchoo noo lëë noo ptsiñ
kyedzy nii lë Tolemaida. Siko lëë
noo byo jkëëptyux meñ nii xniladzy
xtiits Dios aan lëë noo blyëës siko tu
kpidz. 8 Lëë byaani lyu lëë noo ptsiñ
kyedzy nii lë Cesarea. Siko lëë noo
byo lidzy Felip nii xluuy xtiits Dios.
Wi Felip ngab lady ksa kadzy xaa nii
kwle meñ leñ kyedzy Jerusalén par
kuñ xaa xyudar apostle. 9 Ksa tap
xiñtsyaap Felip nii karty ktsiilña xñee
tiits nii xsyaab Dios leñ styoo me.
10 Ndaly kpidz kok nii nche noo siko,
tsiñee lëë tu profet nii sëëd nëz Judea
nii pcholë Agabo kwlañche. 11 Lëë
xaa biid tedy loo noo. Lëë xaa kwseñ
xcinturón Pable aan lëë xaa pxituu
niy xaa ni ña xaa con xcinturón Pable,
xñee xaa:

—Lëë Kyalbini Ntson xñee nii sinrii
kxituu meñ Israel xpixwan cinturón
re leñ kyedzy Jerusalén, ni lëë meñ
jko xaa ña meñ sit.

12 Tsiñee lëë noo ptsyon xtiits xaa
go, lëë noo kok ksa meñ Cesarea
bñee noo lo Pable parñee tsidy xaa
Jerusalén. 13 Per lëë Pable kwëb, në:

—¿Penak choon do ni xko kyalnë do
naa? Snëën kxituu meñaa, ni snëën
ketyaa Jerusalén par kuuñ ksakaa
Jesús.

14 Aan como pchiloody noo ngwi-
isoo noo styoo xaa, lëë noo psaan xaa,
ptyeesy noo:

—Lëë Dios dyon kaknil.

15 Loxsye ngo, lëë noo pxixkwaa
aan lëë noo syo Jerusalén. 16 Wi bla
xaa Cesarea nii xniladzy xtiits Dios
biidnal lëë noo. Lëë xaa go kuni lëë
noo lidzy tu xaa Chipre nii pcholë
Mnasón. Kok xtsele nii xniladzy xaa
xtiits Dios. Lidzy Mnasón blyëës noo.

Lëë Pable chitedy lo Jacob

17 Tsiñee lëë noo ptsiñ Jerusalén,
con kyalwle biid ktsiilnëz meñ nii
xniladzy xtiits Dios lëë noo. 18 Lëë
byaani lyu lëë noo byoteedy lo Jacob
ksa noo Pable, aan lëëtyee gaa wi kchë
xaa kol nii xñabey lo meñ nii xniladzy
xtiits Dios nche siko. 19 Lëë Pable
pkëëptyux kchë xaa go. Loxsye ngo
lëë Pable bislo bitiits kchë kchësy cos
nii pteedy Dios tiitspey beeñtsyey xaa
lady meñ sit. 20 Tsiñee lëë kchë xaa go
lox biñ nii bitiits Pable, lëë xaa ptee
skizh lo Dios. Tsigo lëë xaa chëb lo
Pable:

—Bueno, beetsy, per nan nyëël gon
nii ndaly meñ Israel xniladzy xtiits
Dios nii xñee cho nak Jesús. Aan
kchësy meñ Israel go chuuñ ndip xti-
its nii no nii kyonaal no xley Moisés.
21 Ni lëë meñ Israel go biñ nii xluuyoo
lo meñ Israel nii no tañ nii ksaldy
xaa kchë nii psaan Moisés. Ni lëë xaa
biñ nii xñeel lo meñ Israel nii no tañ
nii kobeydy xaa xiñ xaa ni tsinaldy
xaa xcostumbre no. 22 ¿Xa kuuñ no?
Por lëë meñ gon ktyop tsiñee lëë meñ
kon nii lëël blañ. 23 Lëëw nii nako
no nii kuuñtsyeyoo nii kniiy noo: Lëë
tap xaa nii chakladzy kuuñ ksak Dios
nche nu. 24 Kuni xaa, kol kuuñ nyë
lëë do sinak nii xñabey xley Moisés,
ni kwtiix parñee jka kik xaa tsiin
kyeñ meñ nii nlidy nii chuuñtsyeyoo
kchë nii noyon meñ, sink lëë meñ
kyeñ nii wil chuuñtsyey nii xñabey
xley Moisés. 25 Lëë noo pxaal le tublë
kitsy lo meñ sit nii xniladzy xtiits Dios
parñee kawdy meñ sit xpëël kchë ma

nii chokon lo mdyo, ni kawdy meñ sit cheñ, ni kawdy meñ sit xpëël chol ma nii xiyañ, ni nody nii tsoni meñ sit stu meñ deelñee no tsiil meñ sit.

Lëë meñ xñaasy Pable leñ lidzy Dios

26 Lëë Pable sini ksa tap xaa go. Lëë byaani lyu lëë xaa kok nyë ksa xaa sinak nii xñabey xley Moisés. Loxsye ngo lëë Pable kwteyo leñ lidzy Dios par këb xaa pa tse kyal kak nyë ksa tap xaa go ni parñee këb xaa pa tse kokon xaa go nii sini xaa go lo Dios.

27 Per lëë ksa kadzy kpidz ko merle ksa, tsiñee lëë bla xaa Israel nii no nëz Asia kon nii lëë Pable no leñ lidzy Dios aan lëë xaa go pkiily meñ par kñaasy xaa Pable. 28 Lëë xaa kwchuptsyë, chëb xaa:

—¡Kol kono meñ kyedzy, kol kuñ lëë noo yudar kñaasy no xaa re! Por nody xaa xlad meñ xkyedzy no, sink lëë xaa xluuy nii ksaldy meñ xley Moisés ni ksaldy meñ lidzy Dios. Tyub lo kislyu xluuy xaa nrii. Lëë na axte wi bla meñ sit psëëb xaa leñ lidzy Dios. Sinrii mod lëë xaa beeñ tu cos nii nonguialdy kak.

29 Singo chëb xaa Israel go porñee kon xaa Pable leñ kyedzy chop Pable tu xaa Efeso nii pcholë Trófimo. Nladzy xaa te wi Trófimo kuni Pable leñ lidzy Dios.

30 Kchësy meñ kyedzy blëë aan lëë meñ ptyop tub lugarak. Lëë meñ kwtopxax Pable, kwlii meñ xaa leñ lidzy Dios. Loxsye ngo lëë meñ psuugw puert. 31 Kwxaak xaa wor go kazh nyuty xaa Pable, per tsiñee lëë tiits ptsiñ lo xaa nii xñabey lo soldad nii lëë kchë meñ Jerusalén noyuñ tily, 32 lëë xaa go ptop kchë xsoldad ni kchë xaa nii xñabey lo xsoldad xaa aan lëë xaa ptsiñ wxooñ laañee nche meñ. Tsiñee lëë meñ kon xaa nii xñabey lo soldad ni kon soldad, lëë meñ psaan Pable, pteejtre meñ xcheñ xaa. 33 Tsigo lëë xaa nii xñabey lo soldad big, aan lëë xaa kwseñ Pable, ni lëë xaa kwnabey pxituu Pable con chop lë caden. Loxsye ngo lëë xaa kwnabtiits cho nak Pable ni pe cos beeñtsyey xaa. 34 Per xaal xaal nii kwnee meñ. Pchilody nyon xaa nii xñabey lo soldad pe xñee meñ porñee kchë meñ chuptsyë. Por ngo lëë xaa kwnabey kuni soldad Pable laañee sob yu nii no soldad. 35 Tsiñee lëë soldad ptsiñni Pable laañee chislo scaler nii xyakxoob axte chu yu go, lëë soldad kwlañ Pable, porñee tir ntseeb chak meñ nii nal, 36 xñee meñ:

—¡No nii kety kazh xaa!

Lëë Pable xñee lo meñ

37 Lëë soldad si nii jko Pable leñ yu, tsi lëë Pable chëb lo xaa nii xñabey lo soldad:

—¿Pe schilo kñen choplan xtitsaa lool?

Tsigo lëë xaa nii xñabey lo soldad kwëb chëb:

—¿Pe chakoo nayak xñeel griego? 38 ¿Pe mod lëdy lii tsigo nayak nak xaa Egipto nii penaadle beeñtsyey tu tily ni kuni tap mily nweety bñech tu tañ pidzy?

39 Tsigo lëë Pable chëb:

—Lëdyo. Xaa Israelaa. Tarso kolyaa. Tu kyedzy non nii nche Cilicia nak Tarso. Beeñ favor blaa kñen choplan xtitsaa lo meñ.

40 Lëë xaa nii xñabey lo soldad ptee tiitspey, aan lëë Pable kusoli lo scaler. Lëë xaa kwloo señ con ña xaa par kwetse meñ. Tsi lëë meñ lox kwchetse, lëë xaa kwnee con xtiitsë meñ Israel chëb xaa:

22

1 —Kol kono, beetsy, ni kol kono xaa kol. Lëën kñe choplan xtitsaa lo do parñee kyeñ do nii nody xfaltaa.

2 Tsiñee lëë meñ biñ nii con xtiitsë meñ kwnee xaa, mastre tse kwche meñ. Tsigo lëë Pable chëb:

3 —Xaa Israelaa. Tu kyedzy nii lë Tarso nii nche nëz Cilicia kolyaa, per leñ kyedzy Jerusalén nu kwroobaa. Lëë Gamaliel beeñ kseedy naa xley pxusykoltoo no, ni tugak kaa choxkoon kuuñ ksakaa Dios tyub styoon sinak nii noyuuñ ksak to Dios natse. 4 Penaadle kwënalaa nyutyaa meñ nii xniladzy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. Nikxe kwnaaw, nikxe gaa xaapkiyo, kchë nak xaa

kwyalon skiib. 5 Lëë xaa nii xñabey
lo pxosy ni kchë xaa kol nan kchë nii
beeñtsyeyaa, por lëë xaa bneetsy kitsy
nii kwseeñaa si lo xaa Israel nii no
leñ kyedzy Damasco, aan lëën kwya
kyedzy ko sakyubaa meñ nii xniladzy
par kyely knin kchë meñ go nu ni par
ksaksin kchë meñ go.
6 'Per tu tse mer xwe ngbidz,
lëën no nëz nii ktsiiñaa leñ kyedzy
Damasco, tsiñee lëë tu bini ngol nii
sëëdsëëb kpaa bibëly kyako kwin.
7 Lëën byab lyu, aan lëën biñ tsiy tu
xaa nii xñee: "Saulo, Saulo, ¿penak nii
xsaksil naa?" 8 Tsigo lëën kwnabtiits
chëpaa: "¿Chool?" Aan lëë tsiy xaa go
në lon: "Naa nak Jesús Nazaret, xaa
nii xsaksil." 9 Kchë xaa nii ksan sa
ptsyeb kon bini go, per biñdy xaa tsiy
xaa nii kwnee lon. 10 Tsigo lëën chëp:
"Kwnë na busy pe cos kuuñtsyeyaa."
Aan lëë xaa në: "Kuxche, ptsiñ
Damasco. Siko no tu xaa nii kñë pe
cos kuñoo." 11 Aan como lëë bini go
bnek lon, pchilody nyanaa. Lëë xaa
nii ksan sa kwtob ñan, ptsiiñaa leñ
kyedzy Damasco.
12 'Leñ kyedzy ko kwyo tu xaa nii
pcholë Ananías. Tu xaa nii nli xni-
ladzy Dios nak xaa ni chuuñtsyey xaa
nii xñabey xley Moisés. Kchësy kaa
meñ Israel nii no Damasco xñee nii
buen xaa. 13 Lëë Ananías biid tedy
lon. Tsi lëë xaa kwlañ, lëë xaa në:
"Beetsy Saulo, pxaly lool ni kon stub."
Aan wor go kazh lëë lon byaabini aan
lëën kon Ananías. 14 Loxsye ngo lëë
xaa në lon: "Lëë xDios pxusykoltoo
no kwle lii penaadle parñee kak-
nanoo pe cos chakladzy xaa ni parñee
kanoo xiñ ntson xaa ni parñee konoo
tiits nii xchoo chuw xiñ xaa. 15 Por
lii kutiits cho nak xiñ xaa lo meñ nii
nche lo kislyu. No nii kutiitsoo kchë
nii konoo ni biiñoo. 16 Lëë nana ¿pe
xlyëël nii chischeedyoo tsiin chob-
nisoo? Kwnab lo Dios nii koy xaa
kchë xtoloo."
17 'Tsiñee lëën blañ Jerusalén nu,
lëën kwya lidzy Dios, kwyakutiit-
snin Dios, aan lëë tu mgaal kwt-
edy lon. 18 Lo mgaal go lëën kon
Jesús, aan lëë xaa në lon: "Sinusy
byobladzy pchoo Jerusalén, porque
ksaldy meñoo tsiñee lëël kutiits cho
nakaa." 19 Tsigo lëën chëp: "Kchë
meñ re nan nii naa kwyanasy meñ
nii xniladzy xtiitsoo leñ kchë ktoo, ni
nan meñ nii naa kwyalo kchë meñ
nii xniladzy xtiitsoo skiib ni naa gaa
ptedy xcheñ kchë meñ go. 20 Ni
byo gaa styoon nii kuty Xteb, xaa nii
bluuy xtiitsoo. Naa byaani xab xaa
nii kukyeety xaa." 21 Per lëë Jesús në
lon: "Pchoo leñ kyedzy Jerusalén, por
lëën kxal lii xtañ meñ sit."

Lëë Pable no ña xaa nii xñabey lo soldad

22 Tse kwche meñ biñ nii kwnee
Pable, per tsiñee lëë meñ biñ nii lëë
xaa pseety meñ sit, lëë meñ bislo
kwchuptsyë xñee:
—¡No nii kety xaa gue! ¡Nonguialtre
nii kpañ xaa!
23 Aan como byoogwty chuw meñ,
sink lëë meñ bislo xkwii xab ni xlëp
yu kpaa parñee kaknyoo nii xlëë meñ,
24 por ngo lëë xaa nii xñabey lo soldad
kwnabey nii jko soldad Pable leñ yu,
ni lëë xaa kwnabey ktee soldad cheñ
Pable parñee kñeeli Pable dyon pe-
nak nii singootyee xlëë meñ lo Pable.
25 Per tsiñee lëë soldad lox pxituu
Pable, lëë Pable chëb lo tu soldad nii
so siko:
—¿Pe nonguial dyon nii kteedy to
cheñ tu xaa Roma, deelñee karty kak-
nan do pe cos beeñ xaa?
26 Tsiñee lëë soldad ko biñ ngo, lëë
xaa kuni tiits lo xaa nii xñabey lo kchë
soldad, chëb xaa:
—Byeñ gon pe cos kuuñtsyeyoo, por
Roma ngab xaa gue.
27 Tsigo lëë xaa nii xñabey lo kchë
soldad big lo Pable, aan lëë xaa kwn-
abtiits, chëb xaa:
—¿Pe nli nii Roma ngaboo?
Lëë Pable kwëb chëb:
—Nliw.
28 Loxsye ngo lëë xaa nii xñabey lo
soldad chëb:
—Deel naa nyazh kwtizhaa par jk-
abaa Roma.
Lëë Pable chëb:
—Per lëë naa destye nii kolyaa
ngabaa Roma.

29 Tsiñee lëë soldad nii nche mbës ktee cheñ Pable biñ ngo, lëë xaa bichee tublad. Aan axte wi xaa nii xñabey lo kchë soldad ptsyeb, porñee kwnaasy xaa Pable ni pxituu xaa Pable con caden aan nandy xaa nii Roma ngab Pable.

Lëë Pable so lo xaa Israel nii xñabey

30 Lëë byaani lyu lëë xaa nii xñabey lo kchë soldad kokladzy nyaknan dyon pe cos xkëëkiy meñ Israel Pable. Lëë xaa kwlii Pable skiib, ni lëë xaa kwnabey koktsyetsy kchë xaa nii xñabey lo pxosy ni kchësy xaa non nii no Jerusalén. Loxsye ngo lëë xaa pso Pable groltyee lady kchë xaa xñabey go.

23

1 Lëë Pable buy kchë lo xaa xñabey go aan lëë xaa chëb:

—Beetsy, axte natse gon mbëë mbañaa. Pe sidy kikaa porñee chuuñtsyeyaa nii chakladzy Dios.

2 Tsigo lëë xaa nii xñabey lo pxosy nii pcholë Ananías kwnabey nii kyaasy meñ nii nche kexka lo Pable chuw Pable. 3 Per lëë Pable kwëb chëb:

—¡Lëë Dios kiñ lii, xaa yox! Deelñee soboo ske par kuñoo kyalxtisy sinak nii xñabey xley Moisés, ¿penak tsigo nii xsaldyoo ley, sink lëël xñabey kiñ meñaa?

4 Loxsye ngo lëë meñ nii nche siko chëb:

—¿Singuee gaa nawen xiñoo tiits lo xaa nii pso Dios kñabey lo pxosy?

5 Tsigo lëë Pable chëb:

—Beetsy, nandyaa nii lëë xaa nak xaa nii xñabey lo pxosy, por leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee: “Ktsiibteedyoo xaa nii xñabey xkyedzyoo.”

6 Tsi lëë Pable byeñ nii grol meñ nii ncheno lo junt no xlad xaa fariseo, lëë stu grol meñ no xlad xaa saduceo, nguiedzy kwnee xaa, chëb xaa:

—Beetsy, xaa fariseo nakaa ni xaa fariseo nak pxosyaa, per lëë meñ biid kso naa nu porñee xniladzyaa nii spañ meñ kuty.

7 Tsiñee lëë Pable lox chëb ngo, lëë meñ fariseo ni meñ saduceo bislo ptilytiits lsa, aan lëë kchë meñ go kok chop tiiy. 8 Porñee kchësy meñ saduceo xñee nii nlidy kpañ meñ kuty, ni xnilasty meñ go nii no angly ni no kyalbini. Per lëë meñ fariseo xniladzy kchësy ngo. 9 Kchësy meñ bislo chuptsyë aan lëë bla maestre ley nii no xlad xaa fariseo kuso chëb:

—Ni tu cos mal karty kuuñtsyey xaa re. Neñdy tu angly o tu kyalbinii gaa kwnee lo xaa.

10 Aan como xyaldy kuptsyë meñ, lëë xaa nii xñabey lo soldad ptsyeb, nladzy xaa neñdy kuty meñ Pable tsi lëë meñ lox klëë. Por ngo lëë xaa kwtsyetsy bla soldad kulii Pable siko par tsikni xaa Pable laañee sob yu nii no xaa.

11 Tsi lëë kyool kol lëë Jesús byaklo lo Pable aan lëë xaa chëb:

—Ndaan kok, por siñee bitiitsoo gon cho nakaa lo meñ leñ kyedzy Jerusalén, singo gak no nii kutiitslo Roma.

Lëë xaa Israel xyub dyon xa kuty xaa Pable

12 Lëë byaani lyu lëë bla xaa Israel bitiits dyon xa kuty xaa Pable, aan lëë xaa pkon Dios nii kawdy xaa ni kidy xaa axte nii kuty xaa Pable. 13 Masy choow xaa Israel pkon Dios. 14 Lëë xaa go kwey lo xaa nii xñabey lo pxosy ni lo kchë xaa kol nii xñabey lo meñ Israel aan lëë xaa chëb:

—Lëë noo pkon Dios nii tyaawdy noo ni tyowdy noo axte nii kuuty noo Pable. 15 Lëë na nagon, no nii kñee do lo xaa nii xñabey lo soldad parñee kiidni xaa Pable lo do kxe. Kol këb nii lëë do kan dyon xa kak xcuent xaa, aan lëë noo lyëës xaa nëz par kuuty noo xaa antes nii klyañche xaa.

16 Per lëë xiñgan psyañ Pable koknano aan lëë xaa kuni tiits lo Pable laañee no soldad. 17 Lëë Pable kwtsyetsy tu soldad aan lëë xaa chëb lo xaa:

—Kuni xaa wiñ re lo xaa nii xñabey lo do, parñee këb xaa tiits nii sëëdni xaa.

18 Lëë soldad kuni xaa wiñ go lo xaa nii xñabey aan lëë xaa chëb:

—Lëë Pable, xaa nii no skiib kwtsyetsy naa aan lëë xaa në lon: Kuni xaa wiñ re lo xaa nii xñabey lo do. Toon pe cos tiits sëëdni xaa lool.

19 Tsigo lëë xaa nii xñabey lo soldad kwseñ ña xaa wiñ go, lëë xaa kuni xaa tublad, aan lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pe cos tiits sëëdnil lon?

20 Tsigo lëë xaa wiñ go chëb:

—Lëë xaa Israel byaan nii lëë xaa kñee lool parñee tsinil Pable lo xaa nii xñabey lo meñ Israel kxe, porñee lëë lëësy xaa me kan dyon xa kak xcuent Pable. 21 Per knilastyoo xtiits xaa, por masy choow xaa nii no xlad xaa tse nchenolan, aan pkon xaa Dios nii kawdy xaa ni kidy xaa axte nii kuty xaa Pable. Lëë na xaktyee xtiitsoo nche mbës xaa.

22 Tsigo lëë xaa nii xñabey lo soldad psonëz xaa wiñ go, per lëë xaa chëb kazh nii ni tu cho lo këbty xaa nii lox bitiits xaa.

Lëë xaa nii xñabey lo soldad xaal Pable lo xtisy nii pcholë Felsy

23 Lëë xaa nii xñabey lo kchësy soldad kwtsyetsy chop soldad nii xñabey lo xcombañer, aan lëë xaa chëb:

—Kol kweektsey chop kyoow soldad nii së niy, ni kol kweek mbës tsongaltsii xaa nii xsyob cabay, ni chop kyoow xaa nii koy spad, par tsi xaa Cesarea nawtse a las nueve.

24 Ni lëë xaa kwnabey kwyo xab cabay nii sob Pable, ni lëë xaa kwnabey nii ndaan Pable ni mbañ Pable ktsiñni xaa Pable lo xtisy nii pcholë Felsy. 25 Lo soldad pxaal xaa tublë kitsy nii si lo xtisy Felsy. Sinrii xñee lo kitsy ko:

26 “Naa nak Claudio Lisias. Lëën xal tublë kitsy re lool nii nakoo xtisy. 27 Lëë meñ Israel kwnaasy xaa nii xalaa lool, mer nyuty meñ xaa, per tsiñee biñaa nii Roma ngab xaa, lëën kwya ksan xsoldadaa, byaklan xaa. 28 Aan como kokladzypaa nyaknanaa pe cos xkëëkiy meñ xaa, lëë xaa kwyaanin lo xaa Israel nii xñabey. 29 Siko biñaa nii lëdy cos nii xkëëkiy meñ xaa, sink pel cos cheñ xley meñ xkëëkiy meñ xaa. Per xyaldy nii kety xaa, ni skiib xyaldy tso xaa. 30 Per como lëën biñ nii lëë meñ Israel chakladzy kuty xaa, lëë xaa xalaa lool ni lëën kwne gaa lo meñ nii xkëëkiy xaa nii kiidnee xaa lool deelñee pe cos xkëëkiy xaa Pable.”

31 Lëë soldad beeñtsyey nii kwnabey xaa nii xñabey lo soldad. Lëë xaa sini Pable nëz Antípatris wor kyool go. 32 Lëë byaani lyu lëë kchë soldad nii si niy bikche ptsiñ laañee sob xaa nii xñabey lo soldad. Lëë kchë gaa xaa nii sob cabay sini Pable. 33 Tsiñee lëë soldad nii sini Pable ptsiñ Cesarea, lëë xaa ptee kitsy nii pxaal xaa nii xñabey lo soldad lo xtisy ni lëë xaa ptee xcuent Pable. 34 Loxsye blab xtisy kitsy ko, lëë xaa kwnabtiits cho xaa Pable. Tsiñee biñ xaa nii xaa Cilicia nak Pable, 35 lëë xaa chëb:

—Na tsiñee kiidsye xaa nii xkëëkiy lii konaa dyon xa nak xcueentoo.

Loxsye ngo lëë xaa kwnabey nii kyënap soldad Pable leñ yulyey nii psaa Herodes.

24

Kchë nii chëb Pable lo xtisy Felsy

1 Tse nii kwloxo kaay kpidz, lëë Ananías, xaa nii xñabey lo pxosy ptsiñ Cesarea ksa xaa bla xaa kol ni tu xaa chak nii pcholë Tértulo. Lëë xaa ptsiñ tubli lo xtisy par jkëëkiy xaa Pable. 2 Tsiñee lëë Pable koktsyetsy, lëë Tértulo bislo xkëëkiy xaa, xñee Tértulo lo xtisy Felsy:

—Skizhoo xtisy, mbëë nche noo ni kindy tily leñ xkyedzy noo por xkyalchakoo. 3 Tyub laañee xñabeyoo xsako styoo noo. 4 Per parñee kislëëdre noo lii, xñabaa nii jkëëtyagoo choplan xtiits noo. 5 Lëë noo gon bñaasy xaa re porñee nak xaa sinak tu kyalkits. Laañee xkaatyee noyuñ xaa meñ Israel chop tiiy ni lëë xaa xñabey lo tub tiiy meñ nii lë Nazareno. 6 Kokladzy xaa nguidyni xaa lidzy Dios nii sob Jerusalén. Por ngo nii lëë xaa bñaasy noo aan lëë noo nyuuñ kyalxtisy sinak xñabey xleey noo, 7 per lëë xaa nii lë Lisias nii xñabey lo

soldad biid kla xaa loo noo. 8 Lëë na
misme lii gaanoo, kwnabtiits lo xaa
parñee kyeñoo nii nli kchë nii xkëëkiy
noo xaa.
9 Wi kchë meñ Israel nii nche siko
chëb nii nli beeñtsyey Pable kchë nii
xkyëëkiy xaa. 10 Tsigo lëë xtisy kwloo
señ lo Pable parñee kñee Pable, aan
lëë Pable chëb:
—Xlen nii lii kon xa nak xcuentaa
por nanaa nii kokle bla iz nii soboo
xñabeyoo tañ re. 11 Natse gon chak
tsiipchop kpidz nii ptsiiñaa Jerusalén
par kolaa lay lo Dios. 12 Ni tu cho
kondy nii lëën no ktilytiits pal nëz,
nikle leñ lidzy Dioso, nikle gaa leñ
ktoow. Ni tu cho pkaldyaa leñ kyedzy
Jerusalén. 13 Chilody kluuy meñ Is-
rael nii nche nu nii nli beeñtsyeyaa
kchë nii xkëëkiy xaa naa. 14 Lëën
kñëëli lool nii nikxe nii xñee xaa re
nii nlidy kchë nii bluuy Jesús Nazaret,
xsobaa xtiits xDios pxosyaa sinak
xñabey xaa. Ni xniladzy kaan kchë
nii kë leñ xley Moisés ni kchë nii pkëë
profet. 15 Ni wi gaan xniladzy nii xni-
ladzy xaa re. Xniladzyaa nii lëë Dios
kuuñ kpañ meñ kuty. Nikxe meñ
malo, nikxe gaa meñ bueno, kchëlo
meñ kuuñ kpañ Dios. 16 Por ngo, tu-
gak choxkoon kuuñtsyeyaa nii chak-
ladzy Dios ni chuuñtsyeyaa kyalbuen
lo meñ.
17 'Kok xtsele nii kënsën xtañ meñ
sit. Lëë na lëën bikche tu kyedzyaa
par kyelynin palal tumi jkiiñ meñ
nii no lyaadzy ni parñee kokonaa nii
xñabey xley Moisés lo Dios. 18 Kchë
ngo noyuuñtsyeyaa tsiñee lëë bla meñ
Israel nii no nëz Asia kon naa leñ
lidzy Dios. Kok nyë kaazhaa sinak
nii xñabey xleey noo antes nii sëbaa
leñ lidzy Dios, ni kwyaanidy kaan tub
yox meñ, ni byubtyaa tily. 19 Lëë
xaa nii kon naa leñ lidzy Dios kiid
jkëëkiy naa deelñee beeñtsyeyaa tu
cos nii nonguialdy. 20 O deelñee
gaa kchilody kiid xaa go, kñë xaa
nii nche nu dyon pe cos falt kwlon
worñee kukso xaa naa lo xaa nii
xñabey lo meñ Israel. 21 Xakxe worñee
nguiedzy kwnen chëpaa: "Lëë do biid
kso naa nu natse porñee xniladzyaa
nii spañ meñ kuty", neñdy wor go
kwlon falt.
22 Tsiñee lëë xtisy Felsy biñ xa së
lo xtiits Pable, aan como nanle gaa
xaa xa nak xiwseedy meñ nii no xlad
Crist, lëë xaa pkwëës lo cuent ko, aan
lëë xaa chëb:
—Na tsiñee kiidsye Lisias, xaa nii
xñabey lo soldad, kaknanraa xa nak
xcueentoo.
23 Loxsye ngo lëë xtisy Felsy kwn-
abey nii bii kyaan Pable leñ skiib,
per lëë xaa chëb lo soldad nii klaa
xaa Pable xisy wiñ ni klaa xaa tsitedy
xamigw Pable lo Pable.
24 Lëë koko bla kpidz lëë xtisy Felsy
ptsiñ chop tsiil xaa Drusila. Meñ Is-
rael nak tsiil xaa. Aan lëë xaa kwn-
abey koktsyetsy Pable par kñee Pable
dyon xa nak nii kniladzy meñ Jesu-
crist. 25 Per tsiñee lëë Pable pseedy
nii no nii tsoxko meñ kpañ meñ sinak
nii xñabey Dios, ni no nii kxekw meñ
kuuñtsyeydy meñ nii klyaañtyee styoo
meñ por sitsiñ tse nii lëë Dios kwetsy
catu meñ, lëë xtisy Felsy ptsyeb aan
lëë xaa chëb lo Pable:
—Kwey. Na tsiñee kteedyoo tiits
lon, kwetsyaa lii stub.
26 Ni lëëw na kwëmbës xtisy Felsy
nii ndee Pable tumi parñee nlaa xaa
Pable. Por ngo kety kety kwtsyetsy
xaa Pable parñee kñee xaa lo Pable.
27 Lëë kwloxo chop iz, lëë gaa xiz xtisy
Felsy psa, aan lëë Porcio Festo pkaa
kwsob xlugar xaa kok xtisy. Aan lëë
Felsy psaan Pable skiib parñee buen
kyaan xaa lo meñ Israel.

25

Lëë Pable chaktsyetsy lo Festo

1 Tse nii kwloxo tson kpidz nii pkaa
xcuent Festo kyalxtisy, lëë xaa pchoo
Cesarea, lëë xaa si Jerusalén. 2 Tsiñee
lëë xaa ptsiñ Jerusalén, lëë xaa nii
xñabey lo pxosy ni kchë xaa Israel nii
mastre non kujkëëkiy Pable lo xaa.
3 Lëë xaa go kwnab tu kyalnsaak lo
Festo chëb xaa nii kñabey Festo kyey
Pable Jerusalén. Ni lëëw na nol kik
xaa nii deelñee ndee Festo tiits, lëë

xaa nyikuty Pable nëz. 4 Per lëë Festo chëb:
—Cesarea no Pable skiib ni klyëëdy kaan lëën kya Cesarea. 5 Por ngo no nii kiid xaa nii xñabey lo do Cesarea parñee jkëëkiy xaa Pable siko deelñee pe cos falt kwloo Pable.
6 Xonak o tsii gak kpidz kwlës Festo Jerusalén, lëë xaa bikche sey xaa Cesarea. Lëë byaani lyu nii ptsiñ xaa, lëë xaa kwsob leñ yulyey, aan lëë xaa kwnabey koktsyetsy Pable. 7 Tsiñee lëë Pable kwsëëb yulyey, lëë xaa Jerusalén big kex, aan lëë xaa bislo pkëëkiy xaa Pable tub yox cos ntseeb, per ni tu cos nii pkëëkiy xaa Pable pchilody nyuñ xaa preb nii nli beeñtsyey Pablo. 8 Per lëë Pable gaa tugak kwnee xaa, chëb xaa:
—Karty kuuñtsyeyaa kchë nii xkëëkiy xaa gue naa. Nlidy nii xsaldyaa xley meñ Israel, ni nlidy nii xsaldyaa lidzy Dios, ni nlidy nii xsaldyaa xtisy Roma.
9 Per como lëë Festo kokladzy kyaan buen xaa lo meñ Israel, lëë xaa chëb lo Pable:
—¿Pe snëël tsil Jerusalén parñee siko kanaa dyon xa kak xcueentoo?
10 Tsigo lëë Pable kwëb chëb:
—Leñ yulyey nii ngab lo xtisy Roma son. Penak nii toon pare kan par kak xkyalxtisyaa. Ni nan bueen gaal nii karty kon falt lo meñ Israel. 11 Deelñee kwlo gaan tu falt nii xyal ketyaa, penaktyo na ketyaa. Per como nlidy kchë nii xkëëkiy xaa gue naa, ni tu cho xyaldy jko naa ña xaa Israel. Xñabaa nii yuub xtisy Roma kan dyon xa kak xcuentaa.
12 Tsigo, lëë Festo kwnabtiits lo xaa nii ksa xaa xñabey. Loxsye ngo lëë xaa chëb lo Pable:
—Lëël kwnab nii yuub lo xtisy Roma tsil. Na tsil lo xaa na parñee kan xaa xa kak xcueentoo.

Lëë Pable so lo rey Agripa

13 Blyëëdyako lëë rey Agripa ni Berenice kwey Cesarea kujkëëptyux Festo. 14 Aan como ndaly kpidz kwlës xaa, lëë Festo bitiits lo xaa xa nak xcuent Pable, chëb Festo:
—Lëë tu xaa nii psaan Felsy skiib bii no nu. 15 Aan tsi lëën kwya Jerusalén, lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni kchë xaa kol nii xñabey lady meñ Israel biid jkëëkiy xaa. Kchë xaa go kwnab nii kñabeyaa kety xaa. 16 Per lëën chëp nii xñabeydy xtisy Roma kety tu meñ deelñee karty kan xaa ktilytiitsni meñ go kchë xaa nii xkëëkiy xaa parñee kak ndoon dyon cho xaa nli xñee. 17 Por ngo, tsiñee lëë xaa Israel go kwlañche nu, blyëëdyaa. Siñee byaani lyu lëën kwsoob leñ yulyey aan lëën kwtsyetsy xaa nii xkëëkiy xaa go. 18 Per tsiñee lëë xaa lox ptilytiits, ni tu cos ntseeb nii nladzyaa pkëëkiydy xaa xaa. 19 Nii biñsyaa nonsyke kchë deel xa nak xlay xaa pkëëkiy xaa xaa ni por tu xaa nii lë Jesús nii kuty, per lëë Pable xñee nii mbañ Jesús. 20 Aan como byeñdyaa pe nyuuñtsyeyaa, lëën kwnabtiits dyon pe nyë Pable nyi xaa Jerusalén parñee siko nyanaa dyon xa nyak xcuent xaa. 21 Per como lëë xaa kwnab nii yuub lo xtisy nii sob Roma tsi xaa, lëën kwnabey nii laady xaa axte nii kteedyo tiits lon kxalaa xaa lo xtisy Roma.
22 Tsigo lëë Agripa chëb lo Festo:
—Wi gaan gon no gan konaa xa së lo xtiits xaa go.
Lëë Festo kwëb chëb:
—Kxe kazh kaanoo, lëël kon xa së lo xtiits xaa.
23 Lëë byaani lyu, lëë Agripa ni Berenice kwsëëb yulyey ksa bla xaa nii xñabey lo soldad ni xaa non nii no leñ kyedzy Cesarea. Nonsyke ladx non nche nakw xaa. Loxsye ngo lëë Festo kwnabey koktsyetsy Pable.
24 Tsigo lëë Festo chëb:
—Rey Agripa ni kchësy to siñee nche do nu, lëë xaa re so lo do nu. Ndalyle meñ Israel nii no Jerusalén ni meñ Israel nii no leñ kyedzy Cesarea nu nonab lon nii kñabeyaa kety xaa. 25 Per naa nii xcuentaa sootaa nii karty ko xaa tu falt nii tsigal kety xaa, per como lëë xaa kwnab nii kak kiy kchë nii xkëëkiy meñ go xaa axte lo xtisy Roma, lëën

kwlokyeñ kxalaa xaa lo xtisy Roma.
26 Aan como xyeñdyaa gaa dyon pe
cos beeñtsyey xaa, lëë xaa syelynin
lo do, ni loopoo rey Agripa syelynin
xaa parñee kñabtiitsoo lo xaa parñee
tsaap singo mod kyeñaa pe cos jkën
lo kitsy nii kxalaa lo xtisy Roma.
27 Porque lika sëlidyo nii kxalaa tu xaa
nii no skiib, deelñee këptyaa pe cos
beeñtsyey xaa.

26

Lëë Pable xñee lo rey Agripa xa nak xcuent xaa

1 Tsigo lëë rey Agripa chëb lo Pable:
—Schilo kñeel xfavooroo.
Tsigo lëë Pable blis ña aan lëë xaa
bislo kwnee xaa, chëb xaa:
2 —Nli gaa na, rey Agripa, xlen ni
xsak styoon kñen lool xa nak kchë
nii xkëëkiy meñ Israel naa parñee
singo mod misme naa ksoli naa lool.
3 Ni xlen porñee nanaa nii xyeñoo xa
nak xcostumbre noo kchësy noo siñee
nak noo meñ Israel ni nanoo pe cos
nak xiwtilytiits noo. Por ngo xñabaa
nii kapoo paciensy konoo kchë nii
kniyaa.
4 'Kchësy meñ Israel nan xa kwyon
lady meñ tu kyedzyaa ni xa kwyon
Jerusalén destye nii nakaa xaa wiñ.
5 Xyuumbey nyë xaa Israel naa.
Schilo kñë xaa nii xtse kwyon xlad
tub tiiy xaa nii lë fariseo deelñee
chakladzy xaa. Lëë xaa fariseo nak
tub tiiy xaa nii mastre choxko kuñ
cumplir xleey noo. 6 Aan lëë na lëë
meñ Israel xkëëkiy naa porñee tyub
styoon xniladzyaa nii lëë Dios kuuñ
kpañ kchë meñ kuty sinak nii kwneel
xaa lo pxusykoltoo noo. 7 Ni ksa
tsiipchop kaa xtiiy noo nii no Israel
këmbës nii kak cumplir nii kwneel
Dios. Por ngo, tsel kyool choxko
kchë meñ go kleni Dios ni kuuñtsyey
nii xñabey Dios. Aan porñee win
xniladzy nii kwneel Dios, lëë meñ
Israel biid kso naa nu. 8 ¿Lëë dook,
penak nii xnilasty to nii chuuñ kpañ
Dios meñ kuty?
9 'Klo nladzyaa nii no nii ktilynin
meñ nii no xlad Jesús Nazaret 10 ni
beeñtsyey gaan nii no kikaa leñ
kyedzy Jerusalén. Con xtiitspey xaa
nii xñabey lo pxosy ndaly kchë meñ
nii no xlad Jesús kwlon skiib. Aan
tsiñee lëë xaa xñabey chakladzy kuty
tu xaa go, win kwne nonguial kety
xaa. 11 Ndaly vuelt psaksin xaa
nii no xlad Jesús parñee nsaan xaa
nyilastre xaa Jesús. Laañee sobtyee
ktoo kwyan, aan por xkyalwlëën axte
xtañ meñ sit kwyanlagaa meñ go.

Lëë Pable chutiits xa bniladzy xaa Dios

12 'Kchë ngo no kikaa lëën sa
kyedzy Damasco con xtiitspey xaa
nii xñabey lo pxosy. 13 Per mer xwe
ngbidz gon, rey, lëën no nëz ksa
xcombañeraa tsiñee lëën kon tu bini
nii sëëdsëëb kpaa. Mastre xpibëlyo
que lo xbini ngbidz. 14 Tsigo kchëësy
noo byab lyu. Loxsye ngo lëën biñ
tsiy tu xaa nii në lon con xtiitsë meñ
hebreo: "Saulo, Saulo, ¿penak nii
xsaksil naa? Misme lii gon no ksaksi
lii, sinak nii chuuñtsyey yosy tsiñee
xkëëniy ma punt yag nii xkwib meñ
ma." 15 Tsigo lëën chëp: "¿Chool?"
Aan lëë tsiy xaa go në lon: "Lëë
meeraa nak Jesús, xaa nii xsaksil.
16 Per kuxche, por lëën byaklo lool
parñee kuuñtsyeyoo nii chakladzyaa
ni parñee kutiitsoo kchë nii konoo
natse ni kchë nii kluuyre gaan lool.
17 Naa kteelaa lii lo meñ Israel ni naa
kteelaa lii lo meñ sit. 18 Lëën kxal lii lo
meñ sit parñee ksaabiniil kchë lo meñ
go, parñee sëdre meñ go lo nguey, sink
lo bini, ni parñee ksoobtre meñ go
xtiits xaatox, sink ksoob meñ go xtiits
Dios, ni kniladzy meñ go xtitsaa tsiin
telaa meñ go lo xtol ni jkaa meñ go nii
ktee Dios lo meñ nii xniladzy."
19 'Por ngo, rey Agripa, lëën
psob xtiits tsiy xaa nii kwnee lon.
20 Klootyee lo meñ Damasco bluyaa
xtiits Dios. Loxsye ngo lëëw bluyaa
lo meñ Jerusalén ni tyub xtañ meñ
Judea ni lo meñ sit. Chëpaa nii ktsëë
meñ xmod, ni ktikche meñ styoo lo
Dios, ni kuuñtsyey meñ cos nii kluuy
nii nli xniladzy meñ Dios. 21 Por
ngo lëë xaa Israel kwnaasy naa leñ

ktoo aan kokladzy xaa nyuty xaa naa.
22 Per por xkyalnsaak Dios lëën bii so
nu, xluyaa xtiits Dios lo kchësy meñ.
Karty kñen ni tu cos nii kwneedy
profet ni kwneedy Moisés nii kak,
sink nonsyke ngo xñen. 23 Lëë xaa go
kwnee nii lëë Crist kety, ni lëë xaa go
kwnee nii klootyee Crist kpañ parñee
kiidni Crist tiits nii xteelaa lo meñ
xkyedzy noo ni lo meñ sit.
24 Ngo nonee Pable tsiñee lëë Festo
kwchuptsyë chëb:
—¡Chak wetyoo, Pable! Kchë xi-
wseedyoo noyuuñ wety lii.
25 Per lëë Pable kwëb chëb:
—Chakwejtyaa, Festo, sink sëli xtit-
saa ni nli gaa kchë nii xñen. 26 Lëë rey
Agripa so nu. Nan buen xaa xa nak
kchë cos re. Por ngo nder confians
xñen lo xaa. Nan bueenaa nii wi xaa
nan xa nak kchë cos re, por lëdy tu
cos nii koktsilaano. 27 Nli gaa na, rey
Agripa, ¿pe xniladzyoo kchë nii pkëë
profet dyon? Nanaa nii xniladzylo.
28 Loxsye ngo lëë rey Agripa chëb:
—Slalak nu lëël lox ngo styoon
parñee kniladzyaa xtiits Jesucrist.
29 Tsigo lëë Pable chëb:
—Nikxe nii slalak nu o xlyëëre gaa
lox ngon styool, tsaap në Dios que
nii lëdy nonsy lii, sink wi kchë meñ
nii nche jkëëtyag nii xñen natse kak
sinakaa, nikxe nii lëdy kchë meñ kx-
ituu con caden.
30 Loxsye chëb Pable kchë ngo, lëë
rey ni xtisy ni Berenice ni kchë xaa
nii nche sob siko kuso. 31 Lëë xaa si
tublad parñee kutiits xaa dyon xa kak
cuent ko, xñee xaa lo xcombañer xaa:
—Karty ko xaa re tu tol nii tsigal
kety xaa, per ni skiib nonguialdy tso
xaa.
32 Ni lëë Agripa chëb lo Festo:
—Nchilo nlyaa xaa re deelñee
nyabty xaa nii yuub xtisy Roma kan
xa kak xcuent xaa.

27

Lëë Festo xaal Pable Roma

1 Tsiñee lëë xaa nii xñabey
kwlokyeñ kxaal lëë noo Italia, lëë
Pable ni stubla xaa nii no skiib kok
entregar lo tu xaa nii xñabey lo soldad
nii pcholë Julio. Xsoldad xtisy Roma
nak kchë soldad ko. 2 Lëë noo ptsyo
tu leñ xbarkw meñ Adramitio. Lëë
barkw ko no nëz nii kchoo tsi tyub
nëz Asia. Wi Aristarco, xaa Tesalónica
nii ngab Macedonia, kwsënal lëë noo.
3 Lëë byaani lyu lëë noo ptsiñ chu nis
nii nche Sidón. Siko lëë Julio pkëstyoo
Pable, lëë xaa blaa kutedy Pable kchë
lo xamigw ni lëë xaa blaa ptee meñ
go nii pkiiñ Pable. 4 Tsiñee lëë noo
pchoo Sidón, lëë noo byoteedy chu
kislyu wiñ nii lë Chipre, porñee tir
xpi me. 5 Lëë noo ptyeelaag nistoo
mer laañee nyoo Cilicia ni Panfilia,
aan lëë noo ptsiñ tu kyedzy nii ngab
Licia nii lë Mira.
6 Siko lëë xaa nii xñabey lo soldad
kon tu xbarkw meñ Alejandría nii no
nëz tsi nëz Italia, aan lëë xaa blëp lëë
noo barkw par kyo noo. 7 Ndaly kpidz
tseyga kwyo barkw nëz, aan tsiñee lëë
noo ptsiñ laañee nyoo Gnido, blaadre
me nyo noo par delanty. Por ngo lëë
noo ptyee mer laañee nyoo kyedzy nii
lë Salmón nii nche lo kislyu wiñ nii lë
Creta. 8 Në syo noo tub chu nis, per
lëë noo ptsiñ tu lugar nii lë Buenos
Puertos. Kexka siko nche kyedzy nii
lë Lasea.
9 Kok xtsele ncheno noo lo nis,
ni ntseeble gaa së barkw lo nistoo,
porñee lëë mëë nii chaknal sëëd yob.
Por ngo lëë Pable kwnee chëb:
10 —Kol kono gaanoo, chanaa
gon nii ntseeb ktsyool no tu kyalnë
deelñee kyore no tub lo nis. Neñdy
kloow no barkw tyub xyowo, ni
ntseeb kety no.
11 Per psaldy xaa nii xñabey lo sol-
dad Pable, sink lëë xaa psoob xti-
its xpixwan barkw ni xtiits xaa nii
chuuñ ksëë barkw. 12 Aan como
nguidy nak chu nis ko par kwës
meño mëë nii chaknal, kchësy xaa
kwlokyeñ nii masy buen kchoo noo
siko, parñee tsaap schilo ktsiiñ noo
Fenice aan tyeedy noo mëë nal siko.
Fenice nak tu kyedzy nii ngab Creta.
Siko xtsiñ barkw.
13 Aan como lëë tu me wiñ nii
sëëd nëz kyety bislo xpi, nladzy xaa
nii sini lëë noo nii schilo kchoo noo

siko. Lëë xaa pchooni barkw tub chu nis Creta. 14 Per kok xtsedyak pchoo barkw tsiñee lëë tu medox nii lë Nordeste 15 bislo kwtopxax barkw. Aan como blaady me nyo noo par delanty, lëë noo blaa biy me lëë noo. 16 Byoteedy noo tublad chu kislyu wiñ nii lë Clauda. Xisy xpi me siko. Por ngo nikxe në pkyëë noo, per lëë noo bliis canow wiñ nii sëëdngopxax barkw. 17 Loxsye byëp canow wiñ go, lëë xaa nii sini barkw pxituu tsiitsy barkw con tuu. Ptsyeb xaa nyisobnag barkw lo yuzh nii lë Sirte. Por ngo lëë xaa blity ladx nii kë kik barkw, ni lëë xaa blaa sini me barkw laañee xkaatyee. 18 Lëë byaani lyu lëë xaa bislo blaal xaa xyow barkw lo nis porñee lëë medox ko bii xpi. 19 Lëë tse nii kwloxo tson kpidz lëë xaa go blaal kchë xtsiiñ barkw lo nistoo. 20 Ndaly kpidz ptyoondy noo lo ngbidz ni ptyoondy noo mëly. Tir ntseeb bi medox ko. Por ngo nii nladzy noo nii sikootyee nyaan noo.

21 Aan como kokle ndaly kpidz nii karty tyaaw noo, lëë Pable kusoli groltyee lady kchë xaa nii sini lëë noo aan lëë xaa chëb:

—Deelñee nyon do xtitsaa nii nchoody no Creta, ntsyooldy no kchë kyalnë re ni nsëëbty no xyow barkw. 22 Per na xa kuuñre no. Lëëw ptsyool le no. Per pe tsinidy kik to. Nikxe nitylo barkw re lo nis, per ni tu do kejty. Ktsyebty to. 23 Porque tsikyool lëë tu angly byaklo lon. Lëë Dios nii xñabey naa pxaal angly ko biidnë lon sinrii: 24 "Ktsyeebtyoo, Pable, porque no nii ktsiiñoo lo xtisy Roma, aan por lii lëë Dios kteelaa kchë xaa nii ksal no leñ barkw." 25 Por ngo, kol ko nguiool styoo do, ktsyebty to, por xniladzyaa xtiits Dios ni xniladzyaa nii lëë kchë nii në angly lon kak cumplir. 26 Per tesody nii lëë me tsikchon lëë no tu chu kislyu wiñ nii nche lo nis re.

27 Lëë kyool nii kwloxo chop xmal nii kënsëë noo lo nistoo nii lë Adria, lëë xaa nii chuuñ ksëë barkw byeñ nii lëë noo mer ktsiñ chu kislyu. 28 Lëë xaa ptiix dyon pe nxityre jkaa lo kislyu. Tsigo lëë xaa kon nii xaktyee skalyptsiipxoopak metre nxity laañee si barkw. Kok xtsedyako lëë xaa ptiix stub aan lëë xaa kon nii xaktyee skalypkyadzyak metre nxity laañee si barkw. 29 Aan como ptsyeb xaa nyijkaan barkw lo kyo, lëë xaa pchon tap lë kiib nëz xan barkw parñee sëdy barkw. Loxsye ngo lëë xaa kwnab lo Dios nii kyob kyaani lyu. 30 Mentre gaa lëë kchë xaa nii xkyë tsiiñ leñ barkw kwlokyeñ kxooñ, lëë xaa blity tu canow wiñ nii noy barkw, xkëëlo xaa nii lëë xaa kchon kiib nii kë nëz kë barkw lo nis. 31 Per lëë Pable kuni tiits lo xaa nii xñabey lo soldad chëb:

—Deelñee kwësty ni tu xaa gue leñ barkw, ni tu do telaady.

32 Tsigo lëë soldad koñee pchug tuu nii nxituu canow wiñ go aan lëëw byab lo nis.

33 Bii nguey, lëë Pable kwnee lo kchësy xaa nii si leñ barkw, chëb xaa:

—Natse gon chak chop xmal nii karty kaw do por kyalnë nii nandy to pe cos ktsyool no. 34 Xñabaa nii kaw do parñee jkaa do fuersy telaa do, por ni tu kits kik to kloowdy to.

35 Loxsye chëb Pable ngo, lëë xaa kwseñ tu kyaxtily aan xña lo kchësy xaa go lëë xaa ptee skizh lo Dios. Tsigo lëë xaa bislo wagw. 36 Lëë styoo kchë xaa go byonguiool aan lëë xaa taw kchë xaa. 37 Choop kyoow tsongaly ptsiipxoop noo syo leñ barkw. 38 Tsi lëë wagw kwlox lëë xaa blaal xobxtily nii noy barkw lo nis parñee knitynë barkw.

Lëë barkw xnitylo lo nis

39 Tsiñee lëë lyu byaani, byuumbeydy xaa nii chuuñ ksëë barkw dyon xa lë tañ nii nche noo. Per lëë xaa kon tu kislyu wiñ nii nche kexka tu chu play, aan lëë xaa kwlokyeñ ktsig xaa barkw siko deelñee ndeedyo tiits. 40 Lëë xaa pchug tuu nii këtuu kiib nii kë xan barkw aan lëëw byab lo nistoo. Ni lëë xaa bislëë yag nii xchug nis parñee së barkw nëz nii chakladzy xaa.

Loxsye ngo lëë xaa blis ladx nii kë kë barkw lo me, aan lëë barkw bislo xpig chu play. 41 Per lëë kë barkw kwsobtip lo yuzh, pchilodre niw, aan lëë xfuersy nis bislo chuuñ pyuy nëz xano. 42 Tsigo lëë soldad kokladzy nyuty kchë xaa nii sikni xaa tso skiib Roma parñee kxoobnisty xaa aan kxooñ xaa. 43 Per como koklasty xaa nii xñabey lo soldad nii nyety Pable, blaady xaa nyuuñtsyey soldad ngo, sink lëë xaa kwnabey nii klo kchë xaa nii chak xoobnis ktsiñ xaa chu kislyu. 44 Lëë kchë xaa nii kokty na nxoobnis ptsiñ lo kislyu con table nii nyaa barkw. Singo mod kchësy noo ptsiñ chu kislyu.

28

Lëë Pable xtsiñ lo kislyu wiñ nii lë Malta

1 Tsiñee lëë noo lox ptsiñ chu kislyu go kchësy noo, lëë noo kok ndon nii Malta lë kislyu wiñ go. 2 Mbëë kon meñ nii ncheno siko lëë noo, aan como singootyee chak nal ni so kyo, lëë meñ go psaay ki parñee ktsëë noo. 3 Lëë Pable kuktop chop lë yag, aan lëëw no ktsiib xaa lo ki, tsiñee lëë tu mëël nii no lady yag pchoo por xinlëë ki, aan lëë ma pchal ña Pable. 4 Tsiñee lëë meñ nii no lo kislyu wiñ go kon nii lëë mëël go kënyoogw ña Pable, lëë meñ go bislo xñee lo xcombañer:

—Neñdy tu nweety bñech nak xaa gue. Ngo nii nikxe lëë xaa kwtelaa lo nistoo, per xlaady xkyalxtisy Dios kpañ xaa axte nii kizh xaa xtol xaa.

5 Per lëë Pable kwtsib ña aan lëë mëël go byab lo ki, per lëë lëë xaa, ni tu pe kokty xaa. 6 Kchësy meñ kwche mbës nii nsyëki ña xaa o kolpsye gaa nyety xaa. Per kok xtsesy nche mbës meñ kon meñ nii ni tu pe chakty xaa. Lëë meñ bislo ptsëë xtiits, xñee meñ nii tu dios nak Pable.

7 Kexka siko kë xkwaa xaa nii xñabey lo kislyu wiñ go. Publio pcholë xaa. Lëë noo byolëës lidzy xaa aan mbëë kon xaa lëë noo tson kpidz nder. 8 Aan lëëtyee gaa leñ tse go lëë pxosy Publio nix no xlyëë ni kë yoobcheñ. Lëë Pable kutedy lo xaa, aan loxsye kwnab Pable lo Dios por lëë xaa, lëë Pable pxob ña lady xaa aan lëë gaa xaa byak. 9 Tsiñee kon meñ ngo, wi kchë meñ xsyaknë nii no lo kislyu wiñ go biid, aan kchë meñ xsyaknë byak. 10 Aan mbëëre kontsi kchë meñ lëë noo, aan tsiñee lëë wor kol nii ktsëëp noo barkw stub, bnee meñ go kchë nii jkiiñ loo noo nëz.

Lëë Pable xtsiñ Roma

11 Tse nii kwloxo tson mëë nii nche noo lo kislyu wiñ go, lëë noo ptsyëëp tu xbarkw xaa Alejandría nii kwlës chu kislyu wiñ go tyub mëë nal. Kë chop mdyo nii xñee xaa Cástor ni Pólux kë barkw ko. 12 Tsiñee lëë noo ptsiñ chu nis nii lë Siracusa, lëë noo blyëës tson kpidz. 13 Siko pchoo noo lëë noo syo tub chu nis axte ptsiiñ noo laañee lë Regio. Lëë byaani lyu lëë tu me nii xchoo nëz kyety bislo xpi. Lëë tse nii pchopo kpidz lëë noo ptsiñ kyedzy nii lë Puteoli. 14 Leñ kyedzy ko lëë noo byo ktsiil bla xaa nii xniladzy xtiits Jesús. Lëë xaa kwnee loo noo parñee kwëës noo lo xaa tu xmal. Lëë tsi lëë xmal go kwyaa lëë noo pchoo siko par ktsiiñ noo Roma. 15 Lëë gaa meñ nii xniladzy xtiits Jesús nii no Roma tse koknan nii lëë noo no nëz ktsiiñ noo Roma. Ngo nii lëë meñ biid ktsiilnëz lëë noo axte laañee lë Foro de Apio ni laañee lë Las Tres Tabernas. Tsiñee lëë Pable kon kchësy meñ go, lëë xaa ptee skizh lo Dios ni lëë xaa pkaa fuersy. 16 Tsiñee lëë noo ptsiñ Roma, lëë xaa nii xñabey lo soldad ptee tiits nii tso Pable tublad chop tu soldad parñee kap cuidad soldad Pable.

Lëë Pable xluuy xtiits Dios Roma

17 Tse nii kwloxo tson kpidz ptsiiñ noo, lëë Pable kwnabey koktsyetsy kchë xaa Israel non nii no Roma. Tsiñee lëë kchë xaa go lox pkaal lsa, lëë Pable chëb:

—Beetsy, nikxe gon ni pe beñdyaa lo meñ Israel ni nikxe nii kwneedyaa contre xcostumbre pxusykoltoo no, lëë meñ kwnaasy naa aan lëë meñ pko naa ña xaa Roma leñ kyedzy

Jerusalén. 18 Tsiñee lëë xaa Roma
nii xñabey lox kwnabtiits dyon pe nli
beeñtsyeyaa kchë nii xkëëkiy meñaa,
lëë xaa byeñ nii nody xtolaa ni chi-
galdy ketyaa. Lëë xaa kokladzy nlaa
xaa naa. 19 Per kwxikyaldy xaa Israel.
Por ngo lëën kwnab nii yuub xtisy
nii sob Roma nu kan dyon xa kak
xcuentaa, per kwnabtyaa kyelyaa nu
par jkëëkiyaa xaa tu kyedzyaa. 20 Por
ngo nagon kwtsyetsyaa lëë do parñee
kñen choplan xtitsaa lo do. Porque
win xniladzy kchë nii xniladzy meñ
Israel aan por ngo këtuun nu.

21 Tsigo lëë kchë xaa nii koktsyetsy
ko chëb:

—Ni tu xcart xaa Judea karty klyañ
loo noo nii kseety lii, ni ni tu xaa betsy
no nii chiid nu karty kñee contre lii.
22 Lëë na chakladzy noo tsyon noo
dyon xa no kikoo, por ndon noo nii
laañee xkaatyee xñee meñ contre lay
kub nii xluuyoo.

23 Lëë xaa pso tu tse nii jkaal lsa
xaa, aan singootyee ndaly meñ kwey
laañee xkwës Pable. Aan destye wor
silytoo axte ptsye tse bluuy Pable xa
nak xkyalwnabey Dios. Pseety xaa
xley Moisés ni kchë nii pkëë profet
parñee jko xaa styoo meñ kniladzy
meñ xtiits Jesús. 24 Grol meñ bniladzy
nii kwnee Pable, lëë stu grol meñ
koñee bnilastyo. 25 Aan como lëdy
kchë meñ bniladzy, lëë meñ bislo bi.
Tsigo lëë Pable chëb:

—Nli gak nii kwnee profet Isaías
tsiñee por xKyalbini Ntson Dios chëb
xaa:

26 Na kwey aan kudzy lo meñ gue:
Nlipee nikxe xaapre kon do, per
kyeñdy to,
ni nikle gaa kuy do, per kandy to.
27 Por lëë kchë styoo meñ lox
pkyedzy,
ntse tyag meñ,
ni ndiib lo meñ.
Kchë nrii ptsyool meñ parñee
kchilody kan meñ,
ni kon meñ,
ni kyeñ meñ.
Ni lëë meñ ptsyool kchë nrii parñee
ktikchedy meñ styoo lon tsiin
ktsilyaa xtol meñ.

28 Kol kaknan nii destye natse lëë
xkyalwtelaa Dios tsi lo meñ sit. Meñ
gosy skëëtyag xtiits Dios. 29 Tsiñee lëë
Pable lox chëb ngo, lëë xaa Israel bi,
per tir ptilytiits lsa xaa.

30 Chop iz nder kwtiñ Pable tu yu
leñ kyedzy Roma, aan leñ yu go kut-
edy meñ lo xaa. 31 Mbëë bluuy xaa
xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ ni
bluuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak
Jesús. Ni tu cho pe chëbty lo xaa.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ nii no leñ kyedzy Roma

1 Paablaa. Xtsiiñ Jesucrist xkyën. Lëë Dios kwtsyetsy naa parñee kakaa xapostle xaa parñee kluyaa tiits nii xteelaa.
2 Penaadle bluuy Dios tiits re. Ndaly profet pkëëw leñ kitsy nii kë xtiits Dios. 3 Lëë tiits re xñee cho nak Jesucrist, Xiñ Dios. Lo xtiiy rey David sëëd xaa. 4 Per por xkyalwnabey Kyalbini Ntson lëë xaa kok Xiñ Dios, porñee pañ xaa lo kyalkuty.
5 Por Jesucrist lëë Dios bnee tiits nii kakaa apostle parñee tyub lo kislyu tso meñ nii kniladzy xtiits xaa ni ksoob xtiits xaa. 6 Lady meñ nii kwtsyetsy Dios jkab lo Jesucrist ngab to. 7 Lëë Dios xkëstyoo lëë do kchë do siñee no do leñ kyedzy Roma, ni lëë xaa kwle lëë do parñee jkab to xkyedzy xaa. Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Lëë Pable xkokyeñ tsi Roma

8 Xtedyaa skizh lo Jesucrist ni lo Tat Tios por lëë do, por laañee xkaatyee chakyety to porñee xniladzy to xtiits Dios. 9 Aan lëë Dios chan nii tugak xsaladzyaa lëë do tsiñee chutiitsnin xaa. Xtsiiñ Dios xkyën. Tyub styoon xluyaa xtiits xiñ xaa. 10 Tugak xñabaa lo Dios nii knee xaa tiits kyely teedyaa lo do. 11 Por chakladzyaa kanaa to parñee jkaa do xkyalnsaak Dios tsiin kchosody styoo do, 12 sinak nii xñee ñe, parñee kchoobladzy lsa no styoo no porñee xniladzy no xtiits Dios.
13 Beetsy, kol kaknan gaanoo nii ndaly vuelt kwlokyeeñaa kyelyaa lo do, per xtejtyo tiits. Chakladzyaa kyelyaa parñee ktopaa kyalnsaak sinak nii xtopno stub lugar. 14 No nii kluyaa xtiits Dios lo kchë meñ, nikxe lo meñ nii no kyedzyo, nikxe gaa lo meñ nii no taño, nikxe lo meñ nyaaniw, nikxe gaa lo meñ ngueyo. 15 Por ngo nii xtee gaanaa kyely kluyaa xtiits Dios wi lo do nii no do leñ kyedzy Roma.

Xtiits Dios nii xteelaa

16 Xtelastyaa xtiits Dios nii xteelaa, por xkyalwnabey Dios nako parñee kteelaaw kchë meñ nii xniladzyo. Klo meñ Israel telaa. Tsigore telaa meñ sit. 17 Lëë tiits re xñee nii lëë Dios xteelaa lëë no lo tol porñee xniladzy sye no xtiits xaa. Ni leñ kitsy kaa nii kë xtiits Dios xñee: “Por kyalwniladzy lëë xaa nii buen kpañ.”

Xtol meñ

18 Xtyon no nii lëë xcastigw ntseeb Dios sëëd kpaa parñee ksaksi xaa kchë meñ yox ni meñ mal, por xlaady xtol kchë meñ go jkaasy xtiitsli Dios. 19 Aan nan meñ go cho nak Dios, por misme Dios bluuyo. 20 Schilo kak nyoo nii nyoody por kchë cos nii psaa Dios. Destye nii kwche kislyu kok nyoo nii lëë xaa nak Dios ni kyaaldy kaa xkyalwnabey xaa. Por ngo nii kindy pe jkëëlo meñ go. 21 Per nikxe xyuumbey meñ go Dios singo mod, chuuñ ksakty meñ go Dios ni xteejty meñ go skizh lo xaa. Al contrario cos nii pa xkiiñdysye sini kik meñ go, ni lëë xkyalcheñ meñ go pkyey. 22 Nikxe nii xñee meñ go nii nyaani meñ go, per nguey meñ go. 23 Por lëë meñ go psaan xkyalntson Dios nii xnitylody por mdyo nii chak si chak chol meñ, ni por mdyo nii nyaa si nyaa mguiñ, ni por mdyo nii chak si chak ma nii sob tap niy, ni ma nii xtyoopxax.
24 Por ngo lëë Dios psaanladzy meñ go parñee kuuñtsyey meñ go kchë cos mal nii no styoo meñ go. Aan chuuñtsyey meñ go cos nii xkwii kyalto kchë xcombañer, 25 porñee xnilasty meñ go xtiitsli Dios, sink tiits xuuy xniladzy meñ go. Xsoxib meñ go lo kchë cos nii psaa Dios. Xsoxibty meñ go lo Dios nii psaaw. Por lëë Dios xyal jkaa skizh tugak. Singo no nii kako.
26 Por ngo lëë Dios psaanladzy meñ go parñee kuuñtsyey meñ go cos nii

xkwii kyalto. Por axte wi kwnaa ptsëë xmod. Choni me saa kwnaa me. 27 Singo gak xaapkiy, chokidre xaa kwnaa, sink saapkiy xaa choki xaa. Chuuñtsyey xaa cos nii xkwii kyalto ksa saapkiy xaa, aan mban xtye xcuerp xaa castigw por cos mal nii chuuñtsyey xaa.

28 Chaklastre xaa ksal xaa Dios, aan lëë Dios kaa psaanladzy xaa parñee kuuñtsyey xaa nii chigaldy kak. 29 Kchëlo cos mal no kik xaa, mal xaa, ngbiñ xaa, mbidy xaa, nweety bñech xaa, xtilyni xaa meñ, wnee xuuy xaa, ni wagw tiits kizh xaa. 30 Xñeenë xaa meñ, xtilyni xaa Dios, xekwty xaa lo meñ, nyaa xaa, chuuñtsyey xaa cos mal, ni xsoobty xaa xtiits pxosy xaa. 31 Chondy xaa tiits, chuñdy xaa cumplir xtiits xaa, xkëstyoody xaa meñ, xkombedy xaa styoo xaa. 32 Nan xaa nii lëë Dios xñabey kety kchë meñ nii chuuñtsyey ngo, per lëëw chuuñtsyey xaa, aan axte xle xaa chan xaa meñ nii chuuñtsyeyo.

2

Lëë Dios chuñ kyalxtisy

1 Por ngo kindy pe jkëlool, lii nii xseel meñ, deelñee chootyee nakoo. Misme lii xtee kyo lii tsiñee xseel meñ, por chuuñtsyeyoo nii chuuñtsyey meñ. 2 Por ndon no nii tsiñee lëë Dios chuñ kyalxtisy, xsaksi xaa meñ nii chuuñtsyey kchë ngo. 3 Aan lii nii xseel chanoo nii chuuñtsyey meñ aan chuuñtsyeylo, ¿pe xsyakoo nayak nii stelaal lo xkyalwsaksi Dios? 4 ¿Pe xsyablyul xkyalndoladzy Dios nayak ni xpaciency xaa? ¿Xyeñdyoo nayak nii lëë xkyalndoladzy Dios xtsig lii lo xaa? 5 Per nguiedzy styool ni chaklastyoo ktikcheel styool lo Dios. Por ngo lëël xyuubre kyalnë par tse nii lëë Dios kiid kuñ kyalxtisy. 6 Lëë xaa kizh meñ según kchë nii beeñtsyey meñ. 7 Lëë Dios ktee kyalmbañ nii nitylody lo meñ nii tugak beeñtsyey kyalbuen ni tugak beeñ ksak Dios. 8 Per lëë xaa ksaksi meñ nyaa nii xsaldy tiitsli ni meñ ngoptol. 9 So kyalwsaksi ni kyalnë par kchë meñ nii chuuñtsyey kyalmal, klo par meñ Israel, tsigore par meñ sit. 10 Per lo meñ nii chuuñtsyey kyalbuen lëë Dios ktee kyalnsaak parñee mbëë kpañ meñ go. Klo gak lo meñ Israel ktee xaaw, tsigore lo meñ sit.

11 Por lëdy wi Dios xkwe meñ. 12 Por kchë meñ sit nii beeñ tol aan nandy meñ go nii no xley Moisés, tsody ley tsiñee lëë meñ go kety. Per lëë xkyalxtisy meñ Israel nii beeñ tol kak sinak xñabey xley Moisés. 13 Por xtyelaady meñ nii xkëëtyag nii xñabey ley, sink meñ nii chuuñtsyey nii xñabey ley xtyelaa. 14 Per tsiñee lëë meñ nii nandy nii no ley chuuñtsyey nii xñabey ley, misme meñ go xsaa ley. 15 Por kchë nii chuuñtsyey meñ go nyoo nii leñ styoo meñ go no ley. Ni misme gaa xkyalcheñ meñ go ksoli meñ go o ksyablyu gaa meñ go 16 tse nii lëë Dios ni lëë Jesucrist kuñ xkyalxtisy meñ según kchë nii no kik meñ. Lëë xtiits Dios nii xluyaa xñee nii singo kako.

Meñ Israel ni xley Moisés

17 Per lii nii xñeel nii meñ Israeloo, ni xsyeeñoo xley Moisés ni xtaanoo Dios, 18 nanoo pe cos chakladzy Dios. Ni xluuy ley lool nii no nii kwel cos mbëë. 19 Xsyakoo nii lii kob ña meñ nii xñady lo ni ksaabini lo meñ nii so lo nguey. 20 Xsyakoo nii schilool kuuñ kseedyoo meñ nguey ni kñeel lo meñ mban, por nanoo nii lo xley Moisés kë kyalchak ni tiitsli. 21 Deelñee chuuñ kseedyoo meñ, ¿penak nii chuuñ kseejtyoo lii? Deelñee xluuyoo nii ndox kwan meñ, ¿penak nii xkwanoo? 22 Deelñee xñeel nii ndox tsoni meñ stu kwnaa o stu mguiy deelñee no tsiil meñ, ¿penak nii chuuñtsyeyoo singo? Deelñee xlëël chanoo mdyo, ¿penak nii xkwanoo nii no xiktoo mdyo? 23 Xtaanoo xley Moisés, per xsyablyul Dios tsiñee xsaldyoo ley go. 24 Nli gak nii xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “Por lëë do, xñeenë meñ sit Dios.”

25 Xkiiñ kyalwyobey palalsye deelñee xsaloo xley Moisés, per deelñee chuuñtsyeydyoo nii xñabey ley, pe nandy nii kwyobeyoo. 26 Per deelñee no xaa nii nobeydy aan chuuñtsyey xaa nii xñabey ley, sak cuent nii nobey xaa, nikxe nii nobeydy xaa. 27 Kchë xaa nii nobeydy xcuerp, per chuuñtsyey xaa nii xñabey ley, ksee kan lii. Por chuuñtsyeydyoo nii xñabey ley, nikxe nii xyeeñlo ni nobeyoo. 28 Por lëdy laa klaasy kak no meñ Israel, ni lëdy xaktyee porñee nobey xcuerp now, 29 sink tyub styoo no no nii kak no meñ Israel, ni no nii tsobey styoo no. Këdy kchë ngo lo kitsy, sink styoo no now. Kchë xaa nii nak singo xsolidy chol meñ xaa, sink Dios xsoli xaa go.

3

1 ¿Pe non dyon nii kak no meñ Israel, ni pe non nii tsobey no? 2 Nono gon. Por lo meñ Israel psaan Dios xtiits. 3 ¿Pe kok tsigo worñee pchooxso meñ Israel? ¿Pe ptsëë Dios lo xtiits nayak? 4 ¡Lëdyo gon! Tugak xñee Dios tiitsli nikxe kchë meñ xñee xuuy, por leñ kitsy nii kë xtiits xaa xñee:

Sak meñ nii bueenoo por kchë nii xñeel,
ni mbëë kchukëël tsiñee kak kyalxtisy.

5 Per deelñee por xtol no chak nyoo xkyalbuen Dios, ¿pe mal Dios porñee xsaksi xaa lëë no? No meñ xñee nii nliw. 6 Per ¡lëdyo gon! Por deelñee nyak mal Dios, ¿xa kuñ xaa kyalxtisy lo kislyu?

7 Per deelñee xkiiñ xtiits xuuyaa parñee kak nyoore xtiitsli Dios, ¿penak tsigo xsyak xaa nii no xtolaa? 8 Deelñee nyako singo, ¿penak nii chuuñtsyeydy no cos mal parñee kiid cos buen? No meñ xñee nii ngo xluyaa par ksyablyu meñaa, per nonguial ksaksi Dios meñ go.

Kindy meñ buen

9 ¿Pe tyeesy no dyon? ¿Pe mastre nayak buen no que meñ sit? ¡Lëdyo gon! Por ndon no nii nikxe meñ Israel no, nikxe gaa meñ sit no, ña tol no no. 10 Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee:

Kindy meñ buen,
ni tu meñ buen nody.
11 Kindy meñ nii xyeñ,
kindy cho kyub Dios.
12 Kchësy meñ këtañ,
kchësy meñ byab lo tol.
Kindy cho kuñ kyalbuen,
ni tu cho kindy.
13 Nak yañ meñ sinak tu paa nii nyaly,
con ludzy meñ xñee xuuy meñ,
xvenen mëël xchoo chuw meñ.
14 Nonsyke cos mal ni tiits në xchoo chuw meñ.
15 Ligier xsyë meñ par kuty meñ,
16 kchë nii chuuñtsyey meñ xnitylo ni xsaksi,
17 nandy meñ xa tso mbëë meñ.
18 Sinidy xkyalntseeb Dios kik meñ.

19 Ndon gaa no nii kchë nii xñee xley Moisés, lo meñ nii sinalo xñeew, parñee kyoogw chuw kchësy meñ ni parñee kchësy meñ kyab lo xkyalxtisy Dios. 20 Por ni tu tol ktsildy Dios porñee sinal meñ ley, por xaktyee parñee kñë ley nii no xtol no xkiiñ ley.

Lëë no telaa por xtiits Jesucrist

21 Lëdy por ley telaa no, por lëë Dios bluuy nii no stu mod nii telaa no, aan kchë ngo xtyoon tsiñee xkab xley Moisés ni xlibre profet. 22 Lëë Dios xteelaa lëë no porñee xniladzy no xtiits Jesucrist. Xkwedy xaa meñ, sink kchë meñ nii xniladzy xtiits Jesucrist xteelaa xaa. 23 Por kchësy meñ no xtol ni kchësy meñ nche sit lo Dios. 24 Per por xkyalnsaak Dios lëë xaa xteelaa meñ singosy, porñee xniladzy meñ xtiits Jesucrist. 25 Lëë Dios pso Crist parñee por xkyalkuty Crist kpily xtol no deelñee kniladzy no xtiits xaa. Aan lëëw kok singo parñee kak nyoo nii buen Dios. Psaldy Dios tol nii beeñtsyey meñ tiemp 26 porñee kop xaa paciensy, nikle gaa nina nyoo nii buen Dios, por lëë xaa xteelaa kchë meñ nii xniladzy xtiits Jesús.

27 ¿Pa byaan xkyalnyaa no tsigo? Lëëw bichee gon. ¿Penak dyon

bicheew? ¿Pe porñee chuuñtsyeey no
nii xñabey xley Moiséso? Lëdyo, sink
porñee xniladzy no xtiits Jesucristo.
28 Xtyon no tsigo busy nii lëë Dios
xteelaa meñ porñee xniladzy meñ
xtiits Jesucrist. Xteelaady xaa meñ
porñee chuuñtsyey meñ nii xñabey
ley.
29 ¿Pe xaktyee meñ Israel nayak
xteelaa Dios? ¿Pe lëdy wi meñ sit
nayak xteelaa xaa? Wi meñ sit gon
xteelaa Dios, 30 por tugak Dios no.
Lëë Dios xteelaa meñ nii xniladzy
xtiits Jesucrist. Xkwenjty xaa deelñee
nobey meñ o nobeydy kaa meñ. 31 ¿Pe
porñee xniladzy no xtiits Jesucrist
tsigo, lëë no ksyablyu xley Moisés?
¡Lëdyo gon!, sink lëë no xlisklaa ley.

4

Xkyalwniladzy Abraham

1 ¿Pe styeesy no tsiñee kseety no
pxusykoltoo no Abraham? 2 Deelñee
nyak Abraham tu xaa buen por xtsiiñ
xaa, nyo pe ndaan xaa, nikxe nii
ndaandy xaa lo Dios. 3 ¿Pe lëdy nayak
xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “Bniladzy
Abraham xtiits Dios, por ngo lëë Dios
beeñ cuent nii buen xaa”? 4 Lëë nana,
deelñee xkyë tu xaa tsiiñ, chayjty xaa
nii chazh xaa, sink nii nsëëb meñ lo
xaa xkaa xaa. 5 Per deelñee no tu
xaa nii xniladzy xtiits Dios nii xteelaa
meñ lo tol, lëë Dios chuñ cuent nii
buen xaa porñee bniladzy xaa, nikxe
nii beeñtsyeydy xaa ni tu cos par tsigal
xaaw. 6 Lëë rey David xñee xa xle xaa
nii xsaldy Dios xtol, sink chuñ Dios
cuent nii buen xaa. 7 Chëb rey David:

Dichos meñ nii ptsily Dios xtol aan
psaldy Dioso.

8 Dichos meñ nii chuñdy cuent Dios
xtol.

9 ¿Pe par meñ nii nobeysye dyon
nak kyalwle re, ote wi par meñ nii
nobeydyo yak? Lëë noo bñeel gon
nii lëë Dios beeñ cuent nii buen
Abraham porñee bniladzy Abraham.
10 Per ¿pa wor dyon beeñ Dios cuent
nii buen Abraham? ¿Pe loxsye
kwyobey xaaw, ote klow yak? Klow.
11 Aan tsigore kwyobey Abraham
parñee kak nyoo nii lëë Dios beeñ
cuent nii buen xaa porñee bniladzy
xaa xtiits Dios. Por ngo lëë Abraham
byak pxosy kchësy meñ nii nobeydy
nii xniladzy xtiits Dios, ni por ngo lëë
Dios chuñ cuent nii wi meñ go buen.
12 Ni lëë Abraham nak pxosy meñ nii
nobey nii xniladzy xtiits Dios sinak
nii bniladzy Abrahamo worñee karty
tsobey xaa.

Lëë tiits nii psaan Dios chak cumplir

13 Lëë Dios chëb lo Abraham nii lëë
xaa kyaani kislyu kchë meñ lidzy xaa.
Per chëbty Dios ngo porñee beeñtsyey
Abraham nii xñabey xley Moisés,
sink porñee bniladzy Abraham xtiits
Dioso ni porñee beeñ Dios cuent nii
buen xaaw. 14 Por deelñee xaktyee
meñ nii chuuñtsyey nii xñabey xley
Moisés jkaa nii ksaan Dios, pa xkiiñdy
tsigo nii kniladzy meñ xtiits Dios, ni
lëë tiits kaa nii psaan Dios kyablyu.
15 Por xsaksi ley, per laañee kindy ley,
kindyak cho ko falt.

16 Lëë Dios beeñlay Abraham
porñee bniladzy Abraham xtiits xaa,
aan kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios
xkaa kyalnsaak ko singosy. Lëdy
xaktyee par meñ nii chuuñtsyey nii
xñabey xley Moisés nak kyalnsaak ko,
sink wi par kchë meñ nii xniladzy
xtiits Dios sinak bniladzy Abrahamo.
Lëë Abraham nak pxosy kchësy meñ
nii xniladzy xtiits Dios, 17 sinak nii
xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios: “Lëën
byuñ lii pxosy ndaly meñ nii nche
tyub lo kislyu.” Dios nii chuuñ kpañ
meñ kuty ni xko cos nii nody bniladzy
Abraham.

18 Nikxe kwyody pe nsaladzy Abra-
ham, lëë xaa bniladzy xtiits Dios, aan
singo mod lëë xaa byak pxosy ndaly
meñ nii nche tyub lo kislyu. Por lëë
Dios chëb lo xaa: “Lëë kchë meñ nii
jkab lo xtiiyoo ktyaly.” 19 Pchosody
styoo Abraham, nikxe nii tsel tu ky-
oow iz xaa, ni nikle nan xaa ni
nii lëë xaa ni nii tsiil gaa xaa Sara
chilody kap mëëd. 20 Pkandy kik
xaa ni psaanlasty xaa tiits nii psaan

Dios lo xaa, sink tyub styoo xaa bniladzy xaaw ni ptee xaa skizh lo Dios.
21 Tyub styoo xaa bniladzy xaa nii chuñ Dios cumplir xtiits. 22 Por ngo nii lëë Dios beeñ cuent nii buen xaa.
23 Lëdy por Abrahamsye xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii lëë Dios beeñ cuent nii buen xaa. 24 Wi por lëë now. Por lëë Dios chuñ cuent nii buen no kchë no siñee xniladzy no xtiits xaa nii beeñ kpañ Jesucrist.
25 Lëë Jesucrist kuty lo crusy por kchë xtol no, ni lëë xaa pañ parñee kteelaa xaa lëë no lo tol.

5

Mbëë nche no lo Dios

1 Na nii lëë no kwtelaa lo tol porñee bniladzy no xtiits Dios, mbëë nche no lo Dios por Jesucrist. 2 Por Jesucrist kwaa no xkyalnsaak Dios porñee bniladzy no xtiits xaa. Tsiitsy nche no lo xtiits xaa ni xle no nii lëë no jkaa xkyalwnabey Dios. 3 Ni lëdy kaa por ngosy xle no, sink xle no lo kyalnë, por ndon no nii lëë kyalnë xnee kyalndaan lo no parñee kaap no paciensy. 4 Aan lëë paciensy chakni lëë no parñee buen kchukë no lo Dios, aan loxsye kchukë buen no, mastre kniladzy no xtiits Dios. 5 Aan kyaan maldy tiits ko lo no, por lëë Dios bnee xKyalbini Ntson lo no porñee xkëstyoo xaa lëë no.
6 Por worñee karty kchilo telaa no, lëë Crist kuty por kchë meñ ngoptol worñee lëë tse kutsiñ. 7 Lëdy likasy kety meñ xcuent stu meñ, nikxe nii neñdy so tu xaa nii kety xcuent tu meñ buen. 8 Per nyoo nii xkëstyoo Dios no, por lëë Crist kuty por lëë no worñee bii ngoptol no. 9 Lëë nana nii lëë no kwtelaa lo tol por xkyalkuty Jesucrist, lëë no telaa lo kyalnë dox nii kiid. 10 Por deelñee big no lo Dios por xkyalkuty xiñ xaa worñee bii xtilyni no xaa, pe lëëdyxe nina tsigo nii lëë xiñ xaa mbañ. 11 Ni xle gaa no lo Dios por Jesucrist, porque por Jesucrist big no lo xaa.

Adán ni Jesucrist

12 Por tugak xaa kwyo tol lo kislyu aan lëë tol biidni kyalkuty. Singo mod kchë meñ pchal kyalkuty, por kchë meñ kwloo tol. 13 Antes nii nyo ley, lëë tol tse no lo kislyu, nikxe nii chakty cuent nii no tol tsiñee kindy ley. 14 Per destye xtiemp Adán axte xtiemp Moisés lëë kyalkuty ptaan lo xaa nii kwloo tol, nikxe nii beeñtsyeydy xaa si beeñtsyey Adán worñee psoobty Adán xtiits Dios. Lëë Adán kok sinak xaa nii tsigore biid.
15 Per nakty tol nii beeñtsyey Adán sinak nii xneetsy Dios lo no. Por xtol tugak xaa ndaly meñ kuty. Per lëë kyalwtelaa nii xkady Dios, por tugak xaa biido, aan mastre ntsono, por ndaly meñ xteelaaw. 16 Nakty xtol Adán sinak xkyalnsaak Dios. Por tugak tol biid castigw, per lëë xkyalnsaak Dios xtsily kchë kchësy xtol meñ. 17 Per deelñee xaktyee por xtol tu xaa ptaan tol, mastre no nii ktaan meñ nii ptsily Dios xtol singosy. Xtaan meñ go, por lëë meñ go mbañ sinak xñabey Jesucrist.
18 Deelñee xaktyee por xtol Adán lëë xtol kchësy meñ kwyo, singo gak xaktyee por xkyalbuen Jesucrist pteelaa xaa kchësy meñ lo tol.
19 Porñee psoobty tugak xaa tiits, lëë xtol kchësy meñ kwyo, per singo gak porñee psoob tugak xaa tiits, lëë meñ telaa lo tol.
20 Lëë ley biid parñee ktyaly tol, per tsiñee lëë tol lox ptyaly, mastre ptyaly xkyalnsaak Dios. 21 Lëë tol biidni kyalkuty. Lëë gaa xkyalnsaak Dios pteelaa lëë no lo tol ni bneetsy tu kyalmbañ nii tsitsiñdy tse nitylo lo no porñee bniladzy no xtiits Jesucrist.

6

Kuuty no lo tol, per mbañ no lo Dios

1 ¿Pe tyeesy no? ¿Pe slyore no tol nayak parñee kak nyoore xkyalnsaak Dios? 2 ¡Lëdyo gon! Lëë no kutyle lo tol. ¿Xa tsyore no lo tol na dyon? 3 ¿Pe nandy to nayak nii lëë no byak tusy ksa no Crist por kyalwchobnis, ni lëë no byak ksa xaa lo xkyalkuty xaa?

4 Por kyalwchobnis lëë no pkyeetsy
ksa no Jesucrist ni lëë no kuty parñee
kpañ no ni jkaa no tu kyalmbañ kub,
sinak nii pañ Jesucrist por xkyalwn-
abey Tat Tios.
5 Por deelñee byak tusy no Crist
worñee kuty xaa, lëë no kyak tusy xaa
tsi lëë no kpañ si pañ xaa. 6 Ndon no
nii lëë kchë nii xsya styoo no kwë lo
crusy ksa Crist parñee nitylow tsiin
kñabeytre tol lo no. 7 Por chilody
kñabey tol lo meñ nii chety. 8 Deelñee
ksa no Crist kuty, ndon no nii lëë no
tsyo lo xaa. 9 Por ndon no nii lëë Crist
pañ lo kyalkuty aan kpikchedre kety
xaa. Pe kuñtre kyalkuty xaa. 10 Tsiñee
lëë Crist kuty, kaazhkaa kuty xaa lo
tol, per lëë xaa pañ parñee tso xaa
lo Dios. 11 Singo gak lëë do, kol kuñ
cuent nii lëë do kuty lo tol, per mbañ
do lo Dios, porñee nak ksa do Jesu-
crist.
12 Por ngo, klaady to nii kñabey
tol lo do, parñee kuuñtsyeydy to nii
klyaañtyee styoo do. 13 Kteejty to nii
kyab to lo tol par kuuñtsyey do cos
mal, sink kol tso ña Dios sinak meñ
nii kuty ni bikche pañ stub. Kol tso
ña Dios par kuuñtsyey do cos buen.
14 Por kñabeytre tol lëë do, por nodre
to ña ley, sink lëë do no lo xkyalnsaak
Dios.

Lëë do kwtelaa lo tol

15 ¿Pew tsigo? ¿Pe slyo no tol
nayak por xñabeytre ley lëë no, sink lo
xkyalnsaak Dios no no? ¡Lëdyo gon!
16 Nan nyë do nii deelñee to do lo tu
xaa par ksoob to xtiits xaa, xpixwan
do nak xaa aan no nii ksoob to xtiits
xaa. Singo tsigo busy deelñee ksoob
to xtiits tol, lëë do kety, o deelñee
ksoob kaa to xtiits Dios, lëë do kyak
tubli. 17 Per skizh Dios nii kchësy to
siñee kwyo do lo tol, lëë do psoob
xtiits Dios tyub styoo do. 18 Lëë na
nii lëë do kwtelaa lo tol, lëë do mbañ
sinak xñabey Dios. 19 Xñen si xñee chol
meñ, por chilody kyeñ do kchë cos
re. Sinak nii ptee do tiits beeñtsyey do
kchë cos mal, kol ktee nii kuuñtsyey
do cos buen nii xyo styoo Dios.
20 Worñee lëë do bii no lo tol,
beeñtsyeydy to nii xñabey Dios. 21 ¿Per
pe cos dyon beeñ do gan? Xaktyee
xkyalto do xkwii kchë cos ko nina.
Por xaktyee kyalkuty xneetsyo. 22 Per
lëë na nii lëë do kwtelaa lo tol ni
lëë do xkiiñ lo Dios, lëë do jkab lo
Dios ni lëë do jkaa tu kyalmbañ nii
xnitylody. 23 Kyalkuty sye xneetsy
tol, per lëë xkyalnsaak Dios xneetsy
kyalmbañ nii xnitylody, porñee byak
ksa no Jesucrist.

7

Kyalwtsiilña

1 Beetsy, xyuumbey do ley ni nan
do nii xaktyee tsiñee mbañ meñ
xñabeyo meñ. 2 Sinak tu kwnaa
nii xtsiilña, no nii tsoni me tsiil
me mentre mbañ xaa, per deelñee
kety tsiil me, lëë me xlyaa lo xley
kyalwtsiilña. 3 Por ngo, deelñee tsoni
me stu mguiy mentre bii mbañ tsiil
me, tol chuñ me. Per deelñee kety tsiil
me, schilo ktsiilña me stu mguiy aan
chuñdy me tol, por nonidre me tsiil
me.
4 Singo gak lëë do, beetsy, nii ngab
to lo Crist, lëë do kuty lo xley Moisés
parñee ktsiilña do stu xaa. Lo Je-
sucrist nii pañ lo kyalkuty ngab to
nina. Singo mod lëë no jkiiñ lo Dios.
5 Worñee pañ no sinak cho xaa ngop-
tol, lëë ley psoob ki kyalmal nii no
leñ styoo no aan lëë kyalmal go beety
lëë no. 6 Per lëë na nii lëë no kuty lo
ley nii pkëëtuu lëë no, lëë no kwlaa
parñee jkiiñ no lo Dios sinak xñabey
Kyalbini Ntson, lëdy sinak xñabey ley.

Tol nii no leñ styoon

7 ¿Pe styeesy no tsigo nayak, nii tol
xley Moisés? ¡Lëdyo gon! Per deelñee
nyody ley, nyaknandyaa nii no tol.
Nyaknandyaa nii ndox tsokin xcheñ
meñ deelñee nyeedy ley: “Tso kidyoo
xcheñ meñ.” 8 Per lëë tol kwseñ ley
parñee ksoobkiw kchë cos mal nii no
leñ styoon. Por deelñee kindy ley, pa
nondy tol. 9 Worñee byuumbeydyaa
ley, pañaa. Per tsiñee lëën byuumbey
ley, lëë tol nii no leñ styoon pkaa

fuersy aan lëën kuty. 10 Singo lëë
ley nii bneetsy kyalmbañ lon beety
naa. 11 Por lëë tol kwseñ ley aan lëëw
pkëët naa aan misme con ley beetyo
naa.
12 Ntson xley Moisés, ni buen nii
xñabey ley. 13 ¿Per pe buen ley tsigo
aan beetyo naa? ¡Lëdyo gon! Lëë tol
beety naa aan singo kok nyoo nii tolo.
Kwseñ tol cos buen par kutyo, aan
singo mod kok nyoo nii tir mal tol.
14 Ndon no gon nii lëë Dios pxaal
ley, per xaa lo kislyun aan lëë tol
xñabey naa. 15 Xyeñdyaa penak
xtsyolaa nrii. Por chuuñtsyeydyaa
nii chakladzyaa, sink nii xy-
ody styoon chuuñtsyeyaa. 16 Per
deelñee chuuñtsyeyaa nii chak-
lastyaa kuuñtsyeyaa, xyeñaa nii
buen ley. 17 Por ngo lëdre naa
chuuñtsyey kchë cos ko, sink tol
nii no leñ styoono. 18 Por nanaa
nii xaa lo kislyun aan nody cos
buen leñ styoon. Chakladzyaa
kuuñtsyeyaa cos buen, per chilody
kuuñtsyeyno. 19 Chuuñtsyeydyaa
cos buen nii chakladzyaa, sink
lëën chuuñtsyey cos mal nii chak-
lastyaa. 20 Deelñee chuuñtsyeyaa nii
chaklastyaa kuuñtsyeyaa, lëdre naa
chuuñtsyeyo, sink tol nii no leñ styoon
chuuñtsyeyo.
21 Singo tsiñee chakladzyaa
kuuñtsyeyaa cos buen, klol cos mal
xchoo leñ styoon. 22 Xyo xley Dios
styoon, 23 per no tu cos leñ styoon nii
xsyonlë lo xkyalcheñaa. Lëë tol nii no
leñ styoono aan nguëtuuw naa.
24 ¡Broobaa! ¿Cho kteelaa naa lo tol
re? Por lëëw chuty naa. 25 ¡Dios syew
gon! Xtedyaa skizh lo Dios, por lëë
Jesucrist pteelaa naa. Xyeñaa nii no
nii kuuñtsyeyaa nii xñabey Dios, per
como xaa lo kislyun, lëën këtuu lo tol.

8

Kyalmbañ nii xneetsy xkyalbini Dios

1 Kintre pe cos kyëkiy xaa nii nak
ksa Crist. 2 Lëë kyalbini mbañ nii
xnee Jesucrist pteelaa lëë no lo xley
tol ni lo kyalkuty. 3 Por lëë Dios
beeñtsyey nii pchilody xley Moisés.
Lëë ley go byab lyu por xtol meñ.
Lëë Dios pxaal xiñ sinak tu xaa nii
no tol, aan biid xiñ xaa sinak chol
meñ lo kislyu, parñee kuñ xaa gan
lo tol. 4 Singo biid xaa parñee kchilo
kuuñtsyeey no nii xñabey ley, por
mbañtre no sinak no chol xaa lo
kislyu, sink lëë no mbañ sinak xñabey
xKyalbini Dios.
5 Kchë xaa nii mbañ sinak mbañ
chol meñ, nii nosy lo kislyu sini kik
xaa. Per lëë xaa nii mbañ sinak
xñabey Kyalbini Ntson, ngosy sini kik
xaa. 6 Aan kyalkuty xtsyool meñ
nii sini kik cos nii chak lo kislyu re,
per mbëë kpañ meñ nii chuuñtsyey
nii xñabey xKyalbini Dios. 7 Kchësy
meñ nii xaktyee cos lo kislyu re
sini kik xtilyni Dios, por chaklasty
meñ go ni chilody meñ go ksal xley
Dios. 8 Por ngo chuuñ ksakty meñ go
Dios, por nii xlyaañtyee styoo meñ go
chuuñtsyey meñ go.
9 Per lëë do chuuñtsyeytre to nii
chuuñtsyey kchë meñ nii no lo kislyu,
sink sinak xñabey Kyalbini Ntson
mbañ do, deelñee busy no Kyalbini
Ntson leñ styoo do. Kchë meñ
nii nody xkyalbini Crist leñ styoo,
ngabty meñ go lo Crist. 10 Per deelñee
no Crist leñ styoo do, mbañ xkyalbini
do, por lëë Dios pteelaa lëë do, nikxe
nii lëë xcuerp to kety por tol. 11 Aan
deelñee no xkyalbini xaa nii beeñ
kpañ Crist lo kyalkuty leñ styoo do,
yuub xaa knee kyalmbañ lo do por
Kyalbini Ntson nii no leñ styoo do.
12 Singo tsigo busy, beetsy, nsëëb no
tu cos, per nsëëbty now lo tol, parñee
tsyo no si cho chol meñ lo kislyu.
13 Por deelñee kpañ do si klaañtyee
styoo do, lëë do kety. Per deelñee kuñ
Kyalbini Ntson lëë do yudar parñee
ksaan do xtol do, lëë do kpañ.
14 Kchësy meñ nii chuuñtsyey nii
xñabey Kyalbini Ntson nak xiñ Dios.
15 Por lëdy kyalbini nii jkëëtuu lëë
do nak Kyalbini Ntson nii kwaa do,
parñee ktsyeb to stub, sink lëë kyal-
bini go xyuñ lëë do xiñ Dios parñee
këb to nii lëë Dios nak pxosy to. 16 Lëë

Kyalbini Ntson xyak tusy xkyalbini no parñee tyeesy no nii xiñ Dios nak no. 17 Aan como xiñ Dios nak no, wi no jkaa nii ksaan Dios lo Crist. Deelñee xtyee no kyalnë ksa no xaa, lëë no kyo laañee xñabey xaa.

18 Pa lëdy kyalnë nii xtyeedy no natiemp lo kyalnsaak nii nare tyon no. 19 Xekwtre kchë nii psaa Dios këmbëso tse nii lëë meñ nii nak xiñ Dios kakyety. 20 Kchë nii psaa Dios byablyu, per lëdy porñee kokladzyo, sink styoo Dios kwlañ nii singo kak. Per kwyo tiits 21 nii nitylodyo, parñee jkaaw kyalntson nii jkaa meñ nii nak xiñ Dios. 22 Ndon no nii mban xtyedy kchë nii psaa Dios. Xkyëw yoob sinak xkyë tu kwnaa nii kap mëëd yoob. 23 Ni lëdy kaa xaktyee kchë nii kwyaa xtye kyalnë, sink wi no, nikxe nii lëë no kwaal Kyalbini Ntson, parñee kak nyoo nii lëë no jkaa nii kneetsy Dios. Xkyëë no tu yoob në, këmbëës no tse nii lëë no kyak xiñ Dios, parñee jkub xcuerp no. 24 Por porñee pkyëmbëës no, lëë no kwtelaa. Per deelñee nyoo nii këmbëës no, pe nandyo, por lëëw nyool. Deelñee xtyonle no tu cos, penak kyëmbëës now. 25 Per deelñee këmbëës no tu cos nii xtyondy no, no nii kaap no paciensy kyëmbëës now.

26 Ni lëë gaa Kyalbini Ntson chuñ lëë no yudar lo xkyalmban no. Por nandy no xa kñee no lo Dios, per yuub Kyalbini Ntson xñab por lëë no lo Dios. Tsiitsyweew aan chilody kñee no xa nak nii xñeew con tiits. 27 Per como nan Dios pe xsya styoo no, nan xaa pe xñee Kyalbini, por lëë Kyalbini xñab nii xyo styoo Dios par meñ nii ngab lo Dios.

Beeñ no gan

28 Ndon no nii kchë cos no xfavor meñ nii xkëstyoo Dios. Kchë meñ go kwtsyetsy Dios porñee singo kwlaño styoo xaa. 29 Por kchë meñ nii klo byuumbey Dios, psaanle Dios nii lëë meñ go kak sinak xiñ xaa, parñee kak xiñ xaa xaa non lo kchë meñ nii ngab lo xaa. 30 Aan lëë Dios kwtsyetsy kchë meñ nii psaanle xaa destye klo, ni lëë xaa ptsily xtol meñ nii kwtsyetsy xaa, ni kchë gaa meñ nii ptsily xaa xtol kwaa xkyalnsaak xaa.

31 ¿Pe tyeesy no tsigo? Deelñee no Dios xfavor no, ¿cho lë nii jkaal lëë no? 32 Per ni Xiñ Dios pkady Dios lo no, sink lëë xaa blaa kuty xiñ xaa por kchësy no. ¿Xa kneesty xaa kchë cos nii jkaa xiñ xaa wi lo no tsigo? 33 ¿Cho jkëëkiy kchë meñ nii kwle Dios na dyon?, con lëë Dios xñee nii nody xtol meñ go. 34 ¿Cho ktee kyo na dyon?, con lëë Jesucrist kuty ni lëë gaa xaa pañ, aan lëë xaa sob kwi Dios nëzli, xñab xaa por lëë no. 35 ¿Cho lë nii na dyon kuso lëë no lo xkyalwkëstyoo Crist? ¿Pe skwiso kyalnë no, o nii kyënlaag kaa meñ no, o kpiñ gaa, o kyalproob kaa, o kyalntseeb kaa, o kyalkuty kaa? 36 Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee:

Por lii ksatyee tse kënal kyalkuty noo.
Xsyak meñ noo sinak mëkwxiily nii kety.

37 Per chuuñ no gan por xaa nii xkëstyoo lëë no. 38 Xyeñpaa nii per ni kyalkuty, ni kyalmbañ, ni angly, ni kyalbini mal, ni nii no natiemp, ni nii nare gaa kiid, 39 ni nii no kpaa, ni nii no gaa leñ kislyu, ni tu cos nii no chilody kuso lëë no lo kyalwkëstyoo nii bneetsy Dios lo no por Jesucrist.

9

Meñ nii kwle Dios

1 Tiitsli xñen, por xniladzyaa xtiits Crist. Xkëëtiidyaa, por lëë Kyalbini Ntson xñee nii tiitsli xñen. 2 Xteenën ni tugak xkyë yoob styoon. 3 Axte xtegaanaa kyaabaa lo kyalsi, ni so sitaa lo Crist, deelñee nchilo nyuñaa meñ tu kyedzyaa yudar. 4 Meñ Israel nak meñ tu kyedzyaa, aan lëë Dios beeñ cuent nii xiñ Dios nak meñ go. Kwyo Dios lady meñ go ni psaan xaa xley Moisés lo meñ go, ni chëb xaa nii lëë xaa kteelaa meñ go, ni lëë xaa chëb xa kool meñ go lay. 5 Xaa xñabey nak pxusykoltoo meñ go ni lo xtiiy gaa meñ go pchoo Crist worñee koly xaa. Lëë Crist nak Dios. Kol tsoo ktee no skizh lo xaa tugak.

6 Per lëdy nii kokty cumplir tiits
nii psaan Dios lo meñ Israel, sink
koktyo par meñ Israel nii ngabty lo
Dios. 7 Lëdy kchë meñ nii sëëd lo xtiiy
Abraham nak xiñ Dios, por lëë Dios
chëb lo xaa: "Lëë Isaac kuuñ ktyaly
xiñoo." 8 Nrii gon xluuy nii nakty
meñ xiñ Dios por lo tiiy nii chaly
meñ, sink xaktyee meñ nii koly sinak
psaan Dios tiits nak xiñ Dios. 9 Por
lëë Dios chëb lo Abraham: "Tsiñee lëë
tiemp tsitsiñ, lëën kyely, aan lëë Sara
kap tu mëëd."
10 Ni lëdy sikosy byalo. Tugak pxosy
chop xiñ Rebeca, Isaac pxusykoltoo
no. 11-13 Por ni karty kaly mëëd
kwach ko, ni tu kyalbuen o kyalmaal
gaa beeñtsyeydy xaa, lëë Dios chëb lo
Rebeca: "Lëë mëëd kol ksoob xtiits
mëëd wiich." Ni leñ kitsy nii kë gaa
xtiits Dios xñee: "Pkëstyoon Jacob, per
blëën lo Esaú." Nu nyoo nii lëë Dios
xkwe meñ nii xlyañ styoo xaa, meñ
nii chakladzy xaa xkwetsy xaa. Xk-
wenjty xaa nii chuuñtsyey meñ.
14 ¿Pe styeesy no tsigo nii mal Dios?
¡Lëdyo gon! 15 Por lëë xaa chëb
lo Moisés: "Skëstyoon xaa nii kak-
ladzyaa." 16 Singo tsigo busy, pe
nandy nii kakladzy no o ktee gaa no
fuersy, deelñee xkëstyoody Dios no.
17 Por leñ kitsyak nii kë xtiits Dios
xñee nii chëb Dios lo rey Egipto: "Pson
lii kakoo rey parñee kluyaa xkyalwn-
abeyaa, ni parñee kaknan meñ cho
nakaa lo kislyu." 18 Skëstyoo Dios meñ
nii kakladzy xaa, ni suuñ jkyedzy kaa
xaa styoo meñ nii kakladzy xaa.
19 Per neñdy snëël lon: "Deelñee
singo mod nako, ¿pe jkëëkiy Dios meñ
con ni tu cho chilody sonlë lo xaa?"
20 Per ¿chool na dyon parñee ktilytiit-
snil Dios? ¿Pe xñee kis peñ lo xaa nii
psaaw nayak: "¿Penak nii psaal naa
sinrii?" 21 Schilo xaa nii chuuñ tsiiñ
peñ kuuñtsyey nii klyaañtyee styoo
xaa. Schilo ksaa xaa tu kis peñ ngui,
ni schilo ksaa xaa tu kis nii palsye
jkiiñ.
22 ¿Aan pe tyeesy no deelñee kok-
ladzy Dios nluuy xcastigw ni xkyal-
wnabey, pxekw xaa lo meñ nii xyal
tedy castigw ni xyal nitylo? 23 Lëëw
gon beeñtsyey xaa parñee kluuy xaa
xkyalntson xaa lo no. Pkëstyoo xaa
lëë no ni pxixkwaa xaa lëë no parñee
tyon no xkyalntson xaa. 24 Por lëë
Dios kwtsyetsy lëë no. No no nak meñ
Israel. No gaa no nak meñ sit. 25 Leñ
libre nii pkëë profet Oseas chëb Dios:
Meñ sit kak meñ tu kyedzyaa,
ni meñ nii xkëstyoodyaa jkëstyoon.
26 Ni misme laañee chëb Dios:
"Lëdy meñ tu kyedzyaa nak to",
siko lëë xaa këb:
Lëë do nak xiñ Dios mbañ.
27 Per tsi lëë meñ Israel kokyety, lëë
profet Isaías chëb: "Nikxe ndaly meñ
Israel sinak ndaly yuzh nii nche chu
nistoo, ndalydy meñ go telaa. 28 Por
klyëëdy lëë Dios kuñ cumplir xtiits
tyub lo kislyu." 29 Misme profet Isaías
chëb:
Deelñee ngwiladzy Dios meñ nii sëëd
lo xtiiy no,
lëë no nyak sinak meñ Sodoma ni
Gomorra.

Bnilasty meñ Israel xtiits Dios

30 ¿Pe styeesy no tsigo? Kwëkyubty
xaa sit nii mbig kex xaa lo Dios,
sink lëë xaa big kex lo Dios porñee
bniladzy xaa. 31 Per lëë meñ Israel
nii kwyoxko beeñtsyey nii xñabey ley,
beeñdy meñ go gan mbig kex lo Dios.
32 ¿Penak dyon beeñdy meñ go gan?
Porñee gon big kexty meñ go lo Dios
por kyalwniladzy, sink lëë meñ go big
kex lo Dios por nii beeñtsyey meñ go.
Por ngo lëë niy meñ go kwladzy kyo
nii xlyadzy niy meñ. 33 Kyo re xseety
kitsy nii kë xtiits Dios:
Lëën kso tu xaa leñ kyedzy Jerusalén.
Lëë xaa kchal niy meñ,
per kchosody styoo meñ nii kniladzy
xtiits xaa.

10

1 Beetsy, tyub styoon xñabaa lo Dios
nii telaa meñ Israel lo tol. 2 Nli xñen
nii tir choxko meñ Israel jkiiñ lo Dios,
per nandy meñ Israel xa kuuñtsyey
nii chakladzy Dios. 3 Por xyeñdy meñ
Israel nii lëë Dios xtsily xtol meñ, sink
xaa mod chakladzy meñ Israel telaa

lo tol. Xsaldy meñ Israel nii psaan
Dios. 4 Lëë Crist bisyaal xley Moisés
tsiin kchë meñ nii kniladzy xtiits xaa
telaa lo tol.
5 Lëë Moisés xñee nii kchë meñ nii
kuuñtsyey nii xñabey ley telaa lo tol.
Per par ley sye kpañ meñ go. 6 Per lëë
meñ nii telaa lo tol por kyalwniladzy,
xñee kitsy nii kë xtiits Dios: "Këëbtyoo
leñ styool: ¿Cho tsëp kpaa? (Nak nrii
sinak nii nyëboo parñee kyety Crist.)
7 Ni këëbtyoo: ¿Cho kyety leñ kislyu?"
(Por nak nrii sinak nii nyëboo parñee
kchoo Crist lady meñ kuty.) 8 Xñee
kitsy nii kë xtiits Dios: "Kexka lool so
xtiits Dios, ni kexka chuwoo, ni kexka
styool." Lëë tiits ko nak xtiits Crist
nii xluuy noo. 9 Deelñee con chuwoo
xñeel nii lëë Jesús xñabey lo no, ni tyub
styool xniladzyoo nii beeñ kpañ Dios
xaa lo kyalkuty, lëël telaa. 10 No nii
kniladzy no leñ styoo no parñee kpily
xtol no, ni no nii con chuw no kñee no
cho nak Jesucrist parñee telaa no.

11 Xñee kitsy nii kë xtiits Dios: "Ni tu
meñ nii kniladzy xtiits Crist kchosody
styoo." 12 Nak xaady meñ Israel ni
meñ sit. Por misme xDiosak meñ
Israel nak xDios meñ sit, ni kchë
gaa lo meñ xteedy xaa nii xñab meñ.
13 Por xñee kitsy nii kë xtiits Dios:
"Kchësy meñ nii kseety lë Dios telaa
lo tol." 14 ¿Per xa kseety meñ lë Dios
na dyon, deelñee karty kniladzy meñ
xtiits Dios? ¿Ni xa kniladzy meñ Dios
na dyon, deelñee karty jkëëtyag meñ
xtiits Dios? ¿Ni xa jkëëtyag kaa meñ
xtiits Dios na dyon, deelñee kindy cho
kluuyo lo meñ? 15 ¿Ni xa tso xaa nii
tsikluuy xtiits Dios na dyon, deelñee
kindy cho kxaal xaa? Sinak xñee kitsy
nii kë xtiits Dios: "¡Xaatke ntson chak
tsiñee xlyañche xaa nii xluuy xtiits
Dios!"
16 Per lëdy kchë meñ xsal xtiits Dios.
Sinak xñee profet Isaías: "Tat Tios,
¿cho xniladzy kaa xtiits no na dyon?"
17 Singo tsigo busy, lëë meñ xniladzy
porñee xkëëtyag meñ xtiits Crist.

18 Per xñe gakaa: ¿Pe pkëëtyag meñ
xtiits Dios yak? ¡Pkëëtyag meño gon!
Por xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios:
Tyub lo kislyu biñ meñ tsiy xaa nii
bluuy xtiits Dios,
ni tyubñaa lo kislyu ptsiño.
19 Per xñe gakaa stub: ¿Pe karty yak
kyeñ meñ Israelo? Destye klo gon
kwnee Moisés:
Lëën kuñ nii ksiniy do tu kyedzy nii
lëdy kyedzy,
ni lëën kuñ nii klëë do lo tu kyedzy nii
chaklasty kon tiits.
20 Lëë gak profet Isaías byax chëb:
Meñ nii kwëkyubty naa ptsil naa,
ni lëën bluylo lo meñ nii kwnabtiisty
por naa.
21 Aan tsi lëë profet Isaías xseety
meñ Israel, xñee xaa: "Tyub tse kwt-
syetsyaa meñ ntseeb nii xsoobty ti-
its."

11

Meñ Israel nii kwle Dios

1 Lëë nana xñen: ¿Pe psaan Dios
meñ Israel tublad yak? ¡Lëdyo gon!
Misme naa, xaa Israelaa. Abraham
nak pxusykoltoon. Lo xtiiy Ben-
jamín syelyaa. 2 Destye klo kwle Dios
meñ Israel parñee jkab meñ Israel
xkyedzy Dios. Lëë na xsaandy Dios
meñ Israel tublad. ¿Pe nandy kaa
to nayak nii leñ kitsy nii kë xtiits
Dios xñee nii tsiñee biily profet Elías
lay, pkëëkiy xaa meñ Israel lo Dios?
Chëb xaa: 3 "Tat Tios, lëë meñ beety
xiprofetoo ni lëë meñ bnitylo xip-
koogoo. Xaktyee naa mbañ aan win
chakladzy meñ kety." 4 Per lëë Dios
kwëb: "Lëën kwle kadzy mily xaa
nii karty ksoxib lo mdyo nii lë Baal
parñee jkiiñ xaa lon." 5 Singo gak
natiemp bii no chop tson xaa nii kwle
Dios por xkyalnsaak Dios. 6 Aan por
xkyalnsaak Dioso, lëdy por kyalbuen
nii chuuñtsyey meño. Por deelñee
nyako por nii chuuñtsyey meñ, lëdre
por xkyalnsaak Dioso.
7 Kwaady xaa Israel nii kwëkyub
xaa, per lëë xaa nii kwle Dios
sye kwaaw. Lëë los demasy meñ
pkyedzy styoo, 8 sinak xñee kitsy nii
kë xtiits Dios: "Lëë Dios beeñ jkyedzy
styoo xaa go, aan axte natse singo nak
xaa. Sob mëlo xaa, per xñady lo xaa,

ni sob tyag xaa, per chondy xaa.” 9 Wi
gak rey David chëb:
Deelba kyak xilni xaa tramp ni kyako
kyex,
parñee ladzy niy xaa tsiin te xaa cas-
tigw.
10 Deelba jkyey lo xaa parñee kandy
xaa,
ni deelba kyeech xitsy xaa kaazhkaa.

Meñ sit nii xtyelaa

11 Lëë nana xñe gaakaa: ¿Pe
kaazhkaa nayak byab meñ Israel
lyu? ¡Lëdyo gon!, sink worñee nii lëë
meñ Israel pchooxso lo Dios, lëë meñ
sit pchilo kwtelaa parñee tsoki styoo
meñ Israel. 12 Deelñee por xtol meñ
Israel lëë meñ sit kwaa xkyalnsaak
Dios, ¿pe toodyxe tso kyalwle tsiñee
lëë meñ Israel ktikche styoo lo Dios?
13 Per lëën kniy tu cos lo do nii nak
to meñ sit. Lëë Dios pxaal naa lo
meñ sit. Por ngo ngui chuuñtsyeyaa
xtsiñaa. 14 Por chakladzyaa nii tsoki
styoo meñ tu kyedzyaa kan lëë do
parñee ktee xaa nii telaa xaa lo tol.
15 Por deelñee byaan meñ Israel
tublad parñee kpig meñ sit lo Dios,
¿pe lë nii kak tsigo tsiñee lëë meñ
Israel kpig lo Dios stub? Lëë meñ
Israel gon jkaa kyalmbañ. 16 Por
deelñee nak lay kyaxtily, tyub kobyi
nak lay, aan deelñee nak lay lu tu yag,
wi xikwo nak lay lo Dios.
17 Nak meñ Israel sinak xikw yag
oliv nii kwchug, aan xlugaro kwsëëb
to nii nak to sinak tu yag oliv tañ.
Singo mod lëë do pkab lo lu yag ko.
18 Per ktaandy to lo xikw kol yag ko.
Deelñee xtaan do, kol ksaladzy nii
lëdy lu yag ko nak to, sink lu yag ko
nseñ lëë do.
19 Neñdy snë do: “Per lëë xikw
yag ko kwchug parñee kyënaady no
chex yag ko.” 20 Nliw, per lëë meñ
Israel kwchug porñee bnilasty meñ
Israel xtiits Dios, aan lëë do sob chex
yag ko porñee bniladzy to. Ktaandy
to, sink masy kol ktsyeb. 21 Por
deelñee beeñdy Dios perdón xaa nii
penaadle kok xikw yag, ni lëë do
kuñdy xaa perdón. 22 Kol kuy gaanoo
xaatke buen Dios, nikxe nii ntseeb
xaa. Ntseeb xaa lo meñ Israel nii
pchooxso, per buen xaa lo do. Per
no nii kpañ do sinak xñabey xaa,
por deelñee kpañdy to singo, lëë do
chug. 23 Deelñee kniladzy xaa Israel
xtiits Dios, lëë xaa kpig lo Dios stub,
por schilo ktsig kex Dios xaa stub.
24 Deelñee lëdy xaa Israel do, tu xikw
yag oliv tañ do, aan lëë do kwënaady
chex yag buen. ¿Pe lëëdyxe xaa Israel
tsigo nii destye chex yag buen kwsob
xaa, lëë xaa gon kyënaady chex xyag
xaa stub?

Lëë meñ Israel telaa

25 Lëën kniy nii ngolan Dios, parñee
sakty to nii xaa chak to. Lëë styoo
meñ Israel pkyedzy parñee kpig kex
meñ sit lo Dios. 26 Aan tsiñee lëë ngo
kyal, kchë meñ Israel telaa lo tol, por
xñee xkitsy Dios:
Lëë xaa nii kteelaa kiid Jerusalén, aan
lëë xaa kwii xtiiy Jacob lo tol.
27 Aan tiits re xsanaa, nii lëën ktsily
kchë xtol meñ Israel.
28 Nak xaa Israel sinak meñ nii xlëë
lo xtiits Dios, parñee knee Dios tiits
telaa do. Per bii xkëstyoo Dios xaa
Israel, por lëë Dios kwle pxusykoltoo
xaa. 29 Por xlady Dios nii xneetsy
xaa, ni xtsëëdy Dios lo xtiits. 30 Tiemp
psoobty to xtiits Dios, per lëë na
nii xsoobty meñ Israel tiits, lëë Dios
xkëstyoo lëë do. 31 Xsoobty xaa Is-
rael tiits nina, parñee jkëstyoo Dios
lëë do ni parñee jkëstyoo Dios xaa
nina. 32 Lëë Dios blaa nii kchësy no
ksoobty tiits, parñee jkëstyoo xaa lëë
no, kchësy no.

33 ¡Natsypee ngol xkyalnsaak Dios,
ni xkyalnyaani xaa, ni xkyalchak
xaa! Ni tu cho chilody kyeñ nii no kik
xaa ni kchë nii chuuñtsyey xaa. 34 Por
¿cho nan na dyon pe cos no kik Dios?
¿Ni cholë nii gaa kteedy consef lo xaa?
35 ¿Pe no gaa cho pteedy pe tu cos lo
xaa parñee ktikche xaaw? 36 Por kchë
cos sëëd lo Dios. Por lëë xaa ni par lëë
gaa xaa no kchësy cos. ¡Tugak kol tsoo
ktee no skizh lo Dios! Amén.

12

Nii no kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits Dios

1 Xñabaa lo do, beetsy, nii por xkyalnsaak Dios kokon do xcuerp to lo xaa. Por xyo styoo Dios nii kteedy to skizh lo xaa singo mod. 2 Kpañdy to si mbañ meñ natiemp, sink kol ktsëë xmod to parñee ngui kpañ do ni kyeñ do nii chakladzy Dios, tsiin kyeñ do pe cos buen, ni pe cos mbëë, ni pe cos tubli.

3 Por kyalnsaak nii bneetsy Dios lon, lëën xñe kchë lo do nii sakty to nii tir non do, sink ngui kol ko kik to aan ndoladzy kol kak, según kyalnsaak nii bneetsy Dios lo do porñee xniladzy to xtiits xaa. 4 Ndaly nii sob lady no, per xaal xaal laa xkiiño. 5 Singo gak lëë no, nikxe ndaly no, lo Crist ngab no kchësy no. Tusyke nak no ksa no xaa, sinak nii nyak no tugak cuerp.

6 Xaal xaal nak kyalnsaak nii bneetsy Dios lo no, según kwlaño styoo xaa. Por ngo, deelñee kwaa no kyalnsaak nii kñee no xtiits Dios, no nii kñee now tyub styoo no. 7 Deelñee kwaa gaa no kyalnsaak nii jkiiñ no lo meñ, no nii jkiiñ no ngui mod. Xaa nii kwaa kyalnsaak nii kluuy xtiits Dios, no nii kluuy xaaw lo meñ. 8 Lëë xaa nii gaa kwaa kyalnsaak nii kchoobladzy styoo meñ, no nii kchoobladzy xaa styoo meñ. Lëë xaa nii gaa xkady, no nii ngui mod jkady xaa. Singo gak xaa nii kwaa tu tsiiñ, no nii kuuñtsyey ngui xaaw. Singo gak xaa nii chuñ yudar, no nii nguiool tso styoo xaa tsiñee chuñ xaa yudar.

9 Kol jkëstyoo lsa lëë do tyub styoo do. Kol kpixladzy kan do cos mal aan kol kuuñtsyey cos buen. 10 Kol jkëstyoo xcombañer do sinak nii nyak xaa betsy to. Kol ktee xlugar xaa ni kol ksal xaa.

11 Kol kyë tsiiñ, ktsyaabty to. Kol jkiiñ lo Dios tyub styoo do.

12 Nguiool kol kpañ por kchë nii xniladzy to. Kol kxekw kyalnë. Ksaandy to tugak kol kool lay lo Dios.

13 Kol sak nii xlyaadzy to nak xlyaadzy meñ nii xniladzy xtiits Dios. Ngui kol kan meñ nii chiid tedy lo do.

14 Kol nab lo Dios nii kuuñlay xaa xaa nii xkyënlaag lëë do. Ktsiibtedy to xaa.

15 Kol kle ksa do xaa nii xle, ni kol koon ksa do xaa nii choon.

16 Ngui kol kpañ kchë xcombañer do. Kak nyaady to, sink kol kak ndoladzy. Sakty to nii tir chak to.

17 Ktikchedy to mal por mal. Kol ktee nii tugak kuuñtsyey do cos nii buen lo kchë meñ. 18 Axte laañee kteedyo tiits, ngui kol kpañ kchë xcombañer do. 19 Beetsy, kuñdy to kyalxtisy yuub to, sink kol klaa nii lëë Dios ksaksi, sinak nii xñee xtiits xaa: “Naa kuñ kyalxtisy ni naa kizh meñ.” 20 Ni xñeew: “Deelñee xlyaañ xaa nii xlëë lool, ptee nii kaw xaa. Ni deelñee xlyaa xaa nis, ptee nii ki xaa, tsiin kyan lo xaa lo kyalto.” 21 Klaady to nii kuñ kyalmal gan lo do, sink kol kuñ gan lo kyalmal con kyalbuen.

13

1 No nii kchë do ksoob xtiits xaa xñabey. Por nody ni tu xaa xñabey nii psoobty Dios, aan kchë xaa xñabey nii no, Dios pso xaa. 2 Por ngo kchë xaa nii xsoobty xtiits xaa xñabey, xtiits Dios xsoobty xaa. Aan lëë kchë xaa go tedy castigw. 3 Por nody xaa xñabey parñee ktseb xaa xaa nii chuñ kyalbuen, sink lëë xaa no par xaa nii chuñ kyalmal. Deelñee chaklastyoo ktsyeeboo xaa xñabey, ngui kok tsiin kakni xaa xñabey lii. 4 Por Dios kë xaa xñabey tsiiñ parñee kuñ xaa lii yudar. Per deelñee chuñoo kyalmal, ptsyeb. Por lëdy lika noy xaa spad, por xtsiiñ Dios kë xaa par ksaksi xaa xaa nii chuñ kyalmal. 5 Por ngo no nii ksoob no xtiits xaa xñabey, lëjty xaktyee parñee ksaksidy xaa lëë no, sink porñee no xkyalcheñ no. 6 Wi por ngo xkizh to contribucioñ, por xtsiiñ Dios kë xaa xñabey aan ngo nak xtsiiñ xaa.

7 Kol ktee nii chigal catu xaa. Kol kizh kchë contribucioñ lo xaa nii xtopo. Deel no gaa xaa nii ksal do, kol

ksal xaa, ni deel no gaa xaa nii xyal ksoob to xtiits, kol ksoob xtiits xaa.
8 Ni tu cho lo kyëtiñdy to, sink kol jkëstyoo lsa xcombañer do. Por deelñee jkëstyoo do, lëë do beeñle cumplir nii xñabey ley. 9 Lëë ley gon xñee: "Tsonidyoo stu meñ deelñee no tsiiloo, kujtyoo, kwandyoo, tsookidyoo." Per schilo kak cumplir kchë ngo con ley nii xñee: "Pkëstyoo xcombañeeroo sinak xkëstyool lii." 10 Xsaksidy xaa nii xkëstyoo xcombañer. Singo mod lëë kyalwkëstyoo chuuñtsyey nii xñabey ley.
11 Kol kyeñ xa nak tiemp nii no no, ni kol kaknan nii lëë wor kutsiñ nii kte xkaal no. Por xtsedre lëë no telaa. Naktyo sinak worñee kal bniladzy no xtiits Dios. 12 Lëë kyool mer tedy aan lëë yutsye sëëd. Por ngo kol tsoo ksaan no cos nii chak lo nguey, aan kol tsoo kwe no lo bini sinak tsiñee xkwetsey soldad. 13 Ngui kol tso tsyo no sinak cho meñ yutsye. Kyëëdy no kunip ni kuuñdy no lni yox, ni tsyonidy no stu mguiy o stu gaa kwnaa, ni ktildy no ni kak mbijty no. 14 Sink kol sak Jesucrist sinak tu ladx kiib nii kakw to, aan kuuñtsyeydy to cos mal nii no styoo do.

14

Kñeenëdy to

1 Ngui kol nee lo xaa mban nii xyuumbey nizhty xtiits Dios. Ktilytiitsnidy to xaa. 2 No xaa nii chaw kchëlo cos. No gaa xaa mban nii kizh yësy chaw. 3 Per nody nii ksee xaa nii chaw kchëlo cos xaa nii chawdy cualquier cos. Singo gak xaa nii chawdy kchëlo cos nody nii ksee xaa nii chaw kchëlo cos, por lëë Dios pkaaña xaa tub tub xaa. 4 ¿Cho nakoo parñee kñeenël xmos stu xaa? Deelñee buen so xaa o maal gaaw, lëë xpatrón xaa kan. Per buen kyaan xaa lo xpatrón xaa, por lëë Dios ksoli xaa.
5 No xaa nii xsyak nii no tse nda, ni no xaa nii xsyak nii tublosy nak tse. Catu xaa no nii kniladzy xaa nii no styoo xaa. 6 Kchë xaa nii xsyak nii nda nak tu tse, par Dios xsyak xaa ndaw. Lëë xaa nii gaa chaw kchëlo cos, par Dios chaw xaaw aan xtee xaa skizh lo Dios. Singo gak xaa nii chawdy kchëlo cos, par kuuñ ksak xaa Dios chawdy xaa kchëlo cos ni xtee gaa xaa skizh lo Dios.
7 Ni tu no mbañdy porñee chakladzy no, ni ni tu no chejty porñee xlyaño styoo no. 8 Deelñee mbañ no, par Dios mbañ no. Deelñee kety kaa no, par Dios kety no. Por ngo nikxe kpañ no, nikxe gaa kety no, lo Dios ngab no. 9 Por lëë Crist kuty ni lëë xaa pañ parñee kñabey xaa lo meñ kuty ni lo meñ mbañ.
10 ¿Penak tsigo xñeenël betsyoo? ¿O penak kaa xpixladzyoo chanoo xaa? Kchë no kyo lo Dios parñee kuñ xaa xkyalxtisy no. 11 Por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee:
Nli xñen, chëb Tat Tios,
nii kchësy meñ ksoxib lon,
ni kchë meñ knee skizh lon.
12 Singo tsigo busy kchë no kak tsyetsy lo Dios parñee ktee no cuent lo xaa.

Kuñdy to xtol xcombañer do

13 Por ngo nody nii kñeenë no xcombañer no. Kol ktee nii kchondy to xcombañer do lo tol tsiin kusody to xaa lo xtiits Dios. 14 Nanaa nii ni tu cos nii xtyaaw peejty. Xñen nrii porñee xniladzyaa xtiits Crist. Per deelñee no tu xaa nii xsyak nii peedy tu cos, peedyo lo xaa. 15 Deelñee porñee chaawoo xkëëtañoo xcombañeeroo, lëdre por kyalwkëstyoo chuuñtsyeyoo cos. Klaadyoo nii kyëtañ tu xaa nii xniladzy xtiits Dios por cos nii chaawoo, por wi por lëë xaa kuty Crist. 16 Kteejty to tiits nii kñeenë meñ kyalnsaak nii kwaa do. 17 Por nody Dios lady no porñee xtyaaw no o xtyow gaa no pe cos, sink lëë xaa no lady no porñee mbañ no sinak xñabey xaa ni porñee xle no por Kyalbini Ntson nii no leñ styoo no. 18 Kchë xaa nii xkiiñ lo Crist singo mod, chuuñ ksak xaa Dios ni buen xchukë xcuent xaa lo meñ.
19 Por ngo, kol tsoo kuuñtsyeey no kchë cos nii kchoobladzy styoo xcombañer no, ni kol tsoo kuuñ

no xaa yudar. 20 Jkëtañdy to lo xtsiiñ Dios por nii xtyaaw. Kchë nii xtyaaw nyë, per ntseeb ktyaaw tu cos deelñee xkëëtaño meñ. 21 Masy silidyee tyaawdy no pëël ni tyowdy no viñ ni kuuñtsyeydy no cos nii kuso xcombañer no lo xtiits Dios. 22 Deelñee xniladzyoo xtiits Dios, liisy ni Dios sye nano. ¡Dichos xaa nii pe sinidy kik por chuuñtsyey xaa nii xyo styoo Dios! 23 Per lëë xaa nii nolidy kik tsiñee chaw xaa pe tu cos, chak xtol xaa, porñee chawdy xaaw tyub styoo xaa. Aan kchë xaa nii no tublidy styoo tsiñee chuuñtsyey xaa tu cos, tol chuñ xaa.

15

Beeñ ksak xcombañeeroo, kuuñ ksaktyoo lii

1 Kchë no siñee tsiitsy nche no lo xtiits Dios, no nii syak no xlyaadzy xaa mban sinak nii nyako xlyaadzy no aan kuuñ ksakty no lëë no. 2 No nii kchë no kuuñtsyeey cos buen parñee kuuñ ksak no xcombañer no tsiin kniladzyre xaa xtiits Dios. 3 Por ni Crist beeñ ksakty xaa lëë xaa, sink lëë xaa beeñ cumplir xtiits Dios nii xñee: “Naa pchal kchë nii kwlootsyetsy meñ lii.” 4 Kchë nii kwnee Dios tiemp kwë parñee jkiiño lo no tsiin kchosody no ni kchoobladzyo styoo no parñee kniladzyre now. 5 Aan lëë lëësy Dios nii xnee kyalndoladzy dyon kakni lëë do parñee ngui kpañ do kchë xcombañer do sinak nii bluuy Crist 6 parñee tugak kak tsiy do tsiñee ktee do skizh lo Tat Tios pxosy Jesucrist.

Lëë meñ sit xkëëtyag xtiits Dios

7 Kol jkaaña xcombañer do sinak nii pkaaña Crist to parñee kteedy meñ skizh lo Dios. 8 Chakladzyaa kniyaa lo do nii lëë Crist biid parñee jkiiñ xaa lo meñ Israel. Lëë xaa biid kuñ cumplir nii chëb Dios lo pxusykoltoo meñ Israel parñee kluuy xaa nii chuñ Dios cumplir kchë nii xñee Dios. 9 Ni lëë xaa biid parñee wi meñ sit ktee skizh lo Dios por xkyalnsaak Dios, sinak nii xñee kitsy nii kë xtiits xaa:

Por ngo lëën kñe cho nakoo lo meñ sit,
ni lëën kol lay lool.

10 Lëë stub lugar xñee xkitsy Dios:
Kchë do siñee nak to meñ sit, kol kle
ksa do meñ xkyedzy Dios.

11 Lëë gak kitsy nii kë xtiits Dios xñee:
Kchësy to siñee nche do lo kislyu,
kol ktee skizh lo Tat Tios.

12 Lëë stub lugar pkëë profet Isaías:
Lëë xtiiy Isaí jkëpeñ,
aan lëë xaa kchoo kñabey xaa lo meñ
sit,
aan lëësy xaa ksaladzy meñ sit.

13 Lëë lëësy Dios nii xnee kyalndoladzy dyon, ko nguiool styoo do ni knee tiits nii mbëë kpañ do kchë do siñee xniladzy to xtiits xaa, parñee mastre tso kyalwniladzy leñ styoo do por xkyalwnabey Kyalbini Ntson.

14 Beetsy, nanpaa nii no kyalndoladzy leñ styoo do, ni nanaa nii chak to, ni nanaa nii schilo kuuñ kseedy to xcombañer do, 15 per lëën byax pkën chop tson cos leñ kitsy re, parñee knitylasty tow. Lëë Dios kwnabey naa. 16 Kyën xtsiiñ Jesucrist lo meñ sit. Xluyaa xtiits Dios nii xteelaa lo meñ sit, parñee kpig meñ sit lo xaa, ni kak meñ sit sinak tu cos nii xlyaa nex nii chokon lo Dios. Por lëë Kyalbini Ntson chuuñ nyë meñ sit.

17 Porñee xniladzyaa xtiits Jesucrist, ngo nii xlen kën xtsiiñ Dios. 18 Kyaxtyaa kñën stu cos, sink lëën kñe nii chuuñtsyey Crist por naa, parñee ksoob meñ sit xtiits Dios. Pkëëtyag meñ sit xtitsaa 19 ni kon meñ sit kyalntson ni milagre nii beeñtsyeyaa por Kyalbini Ntson. Singo mod lëën beñ cumplir bluyaa xtiits Crist nii xteelaa. Destye Jerusalén bislon aan ptsiiñaa axte xtañ meñ Iliria. 20 Singo mod lëën bluy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist laañee karty kon meño, parñee kyëdyaa tsiiñ laañee bislol stu meñ. 21 Lëën beñ nii xñee kitsy nii kë xtiits Dios:
Lëë meñ nii destye karty kon cho nak
xaa kan xaa,

ni lëë meñ nii karty jkëëtyag xtiits xaa kyeñ.

Lëë Pable xkokyeñ tsi Roma

22 Por ngo karty ktee tiits kyely teedyaa lo do, nikxe ndaly vuelt kwlokyeeñaa nyelyaa. 23 Per lëë na nii lëën byal xtsiñaa tañ re, ni como kokle gaa ndaly iz nii chakladzyaa kyelyaa lo do, 24 tsaap steedyo tiits tsiñee lëën ka España. Aan loxsye kanaa lëë do, tsaap schilo kuñ do naa yudar ktsiiñaa laañee san. 25 Per lëë na lëën ka Jerusalén par kanin tu nii jkiiñ lo betsy no nii no siko. 26 Por lëë styoo meñ Macedonia ni meñ Acaya kwlañ nii ktop xaa tumi aan kxaal xaaw lo betsy no nii no lyaadzy Jerusalén. 27 Styoo xaa kwlaño ni bueen gaa beeñtsyey xaa, porque por meñ Israel bniladzy xaa xtiits Dios. Por ngo no nii kuñ xaa meñ Israel yudar. 28 Tsiñee lëën lox kte nii ptyop, lëën kcho par España aan lëën kyely teedy lo do. 29 Xyeñpaa nii tir kuuñlay Crist lëë do tsiñee lëën kyely teedy lo do.

30 Beetsy, por Jesucrist ni por kyalwkëstyoo nii xneetsy Kyalbini Ntson lo no, xñabaa nii kyak tusy no, parñee kñab no lo Dios por naa. 31 Kol nab lo Dios nii kteelaa xaa naa lo meñ Judea nii xnilasty xtiits Crist, ni kol nab nii mbëë jkaaña meñ Jerusalén nii sanin, 32 parñee tsaap në Dios que nii nguiool no styoon tsiñee klyaañaa lo do aan kxiladzyaa lo do. 33 Lëë lëësy Dios nii xchoobladzy styoo meñ dyon kakni lëë do. Amén.

16

Lëë Pable xkëëptyux meñ

1 Xkëëbaa psyañ no Febe lo do. Leñ kyedzy Cencrea kë me xtsiiñ Dios. 2 Kol kan me sinak xtyoon meñ nii ngab lo Crist, por singo no nii kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits Crist. Kol ktee kchë nii jkiiñ lo me, por tir chuñ me meñ yudar ni wi gaan beeñ me yudar.

3 Kol jkëëptyux Prisca ni Aquila. Ksan me kë xtsiiñ Crist. 4 Kwyo me xnëz kyalkuty par kteelaa me naa. Lëdy nonsyaa xte skizh lo me, sink wi kchë meñ sit nii xniladzy xtiits Dios. 5 Kol jkëëptyux kchë meñ nii xkaal lsa lidzy Prisca ni Aquila. Kol jkëëptyux xamigwaa Epeneto. Klootyee xaa bniladzy xtiits Crist nëz Asia. 6 Kol jkëëptyux Mariy nii tir xkyë tsiiñ lady to. 7 Kol jkëëptyux xaa tu kyedzyaa Andrónico ni Junias. Ksan xaa kwyo skiib. Apostle nii nli chuñ tsiiñ nak xaa. Klo xaa bniladzy xtiits Crist lon.

8 Kol jkëëptyux Ampliato. Xamigwaa nii xniladzy xtiits Crist nak xaa. 9 Kol jkëëptyux Urbano. Ksa noo xaa xkyëë tsiiñ. Ni kol jkëëptyux Estaquis. 10 Kol jkëëptyux Apeles. Tugak xluuy xaa nii nli xniladzy xaa xtiits Crist. Ni kol jkëëptyux meñ lidzy Aristóbulo. 11 Kol jkëëptyux xaa tu kyedzyaa Herodión, ni kol jkëëptyux meñ lidzy Narciso nii xniladzy xtiits Dios. 12 Kol jkëëptyux Trifena ni Trifosa. Wi me xkyë xtsiiñ Crist. Ni kol jkëëptyux psyañ no Pérsida. Tir xkyë me xtsiiñ Dios. 13 Kol jkëëptyux Rufo. Ngab xaa lo Dios. Ni kol jkëëptyux xñaa xaa. Nak me sinak tnan. 14 Kol jkëëptyux Asíncrito, ni Flegonte, ni Hermes, ni Patrobas, ni Hermas ni betsy no nii nche lo xaa. 15 Kol jkëëptyux Filólogo, ni Julia, ni Nereo ni psyañ xaa, ni Olimpas ni kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii nche lo xaa.

16 Kol jkëëptyux lsa xcombañer do aan kol kaw tu pxit kwesy xaa. Kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios xkëëptyux lëë do.

17 Beetsy, xñabaa nii kan do cho chuñ lëë do chop tiiy ni cho xlyë lo xtiits Dios nii pkëëtyag to. 18 Kol ksosit lo xaa go, por xkyëdy xaa xtsiiñ Jesucrist, sink lyaadzy nii kuuñtsyey xaa nii xlyañ styoo xaa no xaa, aan con tiits ngui xkëëti xaa meñ mban. 19 Kchësy meñ nan nii nsoob tiits to. Por ngo xlen. Aan chakladzyaa nii kak nyaani do par kuuñtsyey do cos buen, lëjty nii kuuñtsyey do cos mal. 20 Aan klyëëdy lëë Dios knee tiits nii

sobniy do xaatox. Lëë lëësy Jesucrist
dyon kakni lëë do.
21 Xkëëptyux Timoteo lëë do.
Chopaa xaa xkyë tsiiñ. Ni xkëëptyux
xaa tu kyedzyaa Lucio ni Jasón ni
Sosípater lëë do.
22 Naa nak Tercio. Naa xkë kitsy
re. Xkëëptyuuxaa lëë do. Win ngab lo
Crist.
23-24 Xkëëptyux Gayo lëë do. Lidzy
xaa xkwësaa. Kchë lo meñ nii xni-
ladzy xtiits Dios xtee xaa lidzy xaa. Ni
xkëëptyux Erasto nii nak tesorer lëë
do, ni xkëëptyux betsy no nii lë Cuarto
lëë do.
25 Kol tsoo ktee no skizh lo Dios.
Lëë xaa kso tsiitsy lëë do lo xtiits Crist
nii bluyaa lo do. Tiits ko kwlootsey
Dios destye worñee karty kwe kislyu,
26 per lëë na lëëw kok ndoon por kchë
nii pkëë profet. Lëë Dios kwnabey
nii singo kako. Lëë nii kwlootsey
Dios kok ndoon parñee kchë meñ kni-
ladzyo ni kuuñtsyeyo.
27 ¡Lëësy Dios nyaani! ¡Lo xaa kol
tsoo ktee no skizh tugak por Jesucrist!
Amén.

Kitsy klo nii pxaal Pable lo meñ Corinto

1 Naa nak Pable, styoo Dios kwlañ
nii kakaa xapostle Jesucrist. Chopaa
betsy no Sóstenes xal kitsy re lo meñ
nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz Cor-
into. 2 Lëë Dios kwle lëë do parñee
jkab to lo Jesucrist ni parñee jkab
to xkyedzy Dios tsiin kyak ksa do
meñ nii xsoob xtiits Jesucrist tyub lo
kislyu. 3 Lëë lëësy Dios dyon ni lëë
lëësy Jesucrist kakni lëë do ni knee
tiits nii mbëë kpañ do.

Lëë Pable xtee skizh lo Dios

4 Tugak xtedyaa skizh lo Dios por
kchë kyalnsaak nii bneetsy xaa lo do
por Jesucrist. 5 Por Crist lëë Dios
bnee kchë kchësy cos lo do. Lëë xaa
bnee tiits nii kñee do ni lëë xaa bnee
kyalchak lo do. 6 Singo mod lëë do
byeñ nii nli kchë tiits nii xñee cho nak
Crist. 7 Por ngo, ni tu pe chaktre falt
knee Dios lo do, mentre kyëmbës to
kiid Crist stub. 8 Ni lëë gaa Dios kakni
lëë do, parñee ni tu cho jkëëkiydy lëë
do tse nii lëë Jesucrist kiid. 9 Kchë tiits
nii xñee Dios chuñ xaaw cumplir ni
lëë gaa xaa kwtsyetsy lëë do parñee
tso do xlad xiñ xaa Jesucrist.

Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios chak chop tiiy

10 Por tiitspey nii bneetsy Jesucrist
lon lëën xñe lo do nii kakty to chop
tiiy. Sink ngui kol kpañ, tugak kol ko
kik to. 11 Por lëë meñ lidzy Cloé pxaal
tiits lon nii no tily lady to. 12 Xaal xaal
xñee do, no do xñee nii xlad Pable
no do, no gaa to xñee nii xlad Apolos
no do, ni no do xñee nii xlad Pedre
no do ni no stubla do nii xlad Crist
no do. 13 Per kol në dyon pe ndaly
tiiy nayak nak Crist. ¿Pe lëë Pable
nayak kwë lo crusy parñee ktsily Dios
xtol do? ¿Ote porñee ngab to lo Pable
yak kwchobnis to? 14 Xtedyaa skizh
lo Dios nii ni tu do pchoobnistyaa,
xaktyee Crispo ni Gayo pchoobnisaa,
15 parñee këbty meñ nii lëë meñ kw-
chobnis porñee ngab meñ lon. 16 Wi
meñ lidzy Estéfanas pchoobnisaa, per
xsalastyaa dyon pe no cho stu meñ
pchoobnisaa. 17 Por pxaaldy Crist
naa par kchoobnisaa meñ, sink lëë
xaa pxaal naa parñee kluyaa xtiits
xaa lo meñ, pxaaldy xaa naa parñee
toon pere kñen, parñee kyanlyudy
xkyalkuty xaa lo crusy.

Lëë Crist nak xkyalnyaani no

18 Xsyak meñ nii këtañ lo tol nii pa
xkiiñdy tiits nii xñee nii lëë Crist kuty
lo crusy, per lëë lo no nii kwtelaa no
lo tol ndon no nii tu xkyalwnabey
Dios nak. 19 Lëë gak Dios xñee:
Lëën knitylo xkyalchak meñ nyaani,
ni lëën kuuñ jkyey kik meñ nii xyeñ.
20 ¿Pa së xaa nii chak na ni pa sëë
gaa maestre ley ni pa së kchë xaa
nii tant nan lo kislyu re? ¿Pe bnity-
lody Dios xkyalchak meñ lo kislyu re
nayak? 21 Nan Dios pe cos chuuñtsyey
xaa. Por ngo blaady xaa nii con
xkyalchak meñ nyuumbey meñ xaa,
sink styoo xaa kwlañ nii kchë meñ nii
kniladzy xtiits xaa telaa lo tol, nikxe
nii no meñ xsyak so xnëzty xtiits xaa.
22 Kchë meñ Israel chakladzy kan
kyalntson, lëë meñ sit na chakladzy
kyalchak. 23 Lëë lëë noo xtiits Crist
nii kwë lo crusy xluuy noo, per xte-
ladzy meñ Israel xkëëtyago. Lëë meñ
sit na xsyak nii pa xkiiñdyo, 24 per
lëë meñ nii no xlad Crist, nikxe meñ
Israelo, nikxe gaa meñ sito, nan meñ
go nii lëë Crist kwaa xkyalwnabey
Dios ni xkyalnyaani Dios. 25 Xsyak
meñ nii so xnëzty cos nii chuuñtsyey
Dios, per mastre so xnëzo lo kchë
cos nii chuuñtsyey meñ. Singo gak
kchë cos nii xsyak meñ mban, per
lo Dios mastre ndaano que lo kchë
cos nii chuuñtsyey meñ. 26 Beetsy, no
nii kyeñ do nii lëë Dios kwle lëë do,
nikxe nii xsyak meñ nii nyaanidy to,
ni nikxe lëdy xaa xñabey nak to, ni
nikxe nakty meñ lidzy to meñ non.
27 Lëë Dios kwle kchë xaa nii xsyak
meñ nguey parñee kuuñ kteladzy xaa
meñ nyaani, ni lëë xaa kwle xaa

mban parñee kuuñ kteladzy xaa meñ ndaan. 28 Lëë Dios kwle meñ nii pa nondy lo kislyu re sinak nii xñee ñe meñ nii pa xkiiñdy, meñ nii ni tu cho nakty, parñee ksyablyu xaa meñ non. 29 Por ngo ni tu cho chilody ktaan lo Dios. 30 Misme Dios ptsig lëë do lo Crist, ni lëë gaa xaa pso Crist parñee kak Crist xkyalnyaani no tsiin por Crist lëë noo kpig lo Dios ni lëë gaa no telaa. 31 Por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Deelñee no cho chakladzy ktaan, no nii ktaan xaa por Crist.”

2

Xtiits Crist nii kwë lo crusy

1 Pkiiñdyaa tiits ngan ni kwneedyaa si xñee xaa chak worñee byely kluyaa xtiits Dios lo do. 2 Xtiits sye Crist nii kuty lo crusy kuni kikaa worñee byelyaa lo do. 3 Mban chakaa worñee byelyaa lo do ni xisyaa tseb, 4 ni koklasty gaan ngon styoo do con tiits nii xñee xaa chak worñee bluyaa xtiits Dios, sink lëë Kyalbini Ntson ni lëë xtiits Dios pko styoo do, 5 parñee xtiits sye Dios kniladzy to, knilasty to xtiits chol meñ.

Por Kyalbini Ntson xyuumbey meñ Dios

6 Xñee noo tiits ngan lo meñ nii penaadle xniladzy xtiits Dios. Per lëdy xtiits xaa nii no lo kislyu re nak tiits ngan go ni lëdy xtiits xaa nii xñabey lo kislyu rew, por ktiiydy xaa. 7 Xtiits Dios nii ni tu cho karty kon xñee noo. Lëë tiits ko xñee nii destye nii kwyaa kislyu nol kik Dios xa kteelaa xaa lëë no. 8 Karty kyeñ xaa xñabey tiits re, por deelñee nyeñ xaaw nguëëdy xaa Crist lo crusy. 9 Per leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lëë Dios kwlootsey cos nii ni tu cho karty kan ni kon, parñee kluuy xaa lo meñ nii xkëstyoo xaa. Ni tu kik meñ karty tsini cos ko. 10 Lëë Kyalbini Ntson xluuy cos ko lo no, por lëë Kyalbini Ntson nan xa nak kchë cos, axte kchë cos nii ngotsey Dios nan Kyalbini Ntson.

11 Deel lo kislyu gaaw, ¿cho nan kchë nii xsya leñ styoo meñ na dyon? Xaktyee xkyalbini meñ gon nano. Singo gak Dios, xaktyee xKyalbini Ntson xaa nan pe xsya styoo xaa. 12 Kwaady no kyalbini nii no leñ styoo chol meñ lo kislyu re, sink Kyalbini nii xneetsy Dios kwaa no, parñee kchilo kyeeñ no xa nak kyalnsaak nii bneetsy Dios lo no. 13 Tiits nii bluuy Kyalbini Ntson loo noo xñee noo. Xñedy noow porñee byo noo wseedy. Singo xluuy noo xtiits Dios lo meñ nii no Kyalbini Ntson leñ styoo.

14 Xsaldy meñ nii nody Kyalbini Ntson leñ styoo tiits nii sëëdni xKyalbini Ntson Dios. Xsyak meñ go nii pa xkiiñdyoo porñee xyeñdy meñ gow. Xaktyee meñ nii no Kyalbini Ntson leñ styoo xyeño. 15 Schilo ksee kchë meñ nii no Kyalbini Ntson leñ styoo xa chak kchë cos, per ni tu cho chilody ksee kan xa chak meñ go. 16 Por xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “¿Cho lë nii kyeñ pe cos no leñ kik Dios? ¿Cho lë nii kchilo kuuñ kseedy Dios?” Per lëë lëë no sinak nii no kik Crist no kik no.

3

Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios chak chop tiiy

1 Pchilody ñen lo do sinak nii xñen lo meñ nii mbañ sinak xñabey Kyalbini Ntson, sink sinak nii xñen lo chol meñ lo kislyu re kwnen lo do, por nak to sinak xaa wiñ, karty kal do lo xtiits Dios. 2 Nonsyke tiits nii ngandy bluyaa lo do, por nak to sinak mëëd yeeñ nii chilody kaw niskwaan, pchilody nyeñ do tiits ngan ni naa gaa xyeñdy tow, 3 por bii no kik to si no kik chol meñ lo kislyu. Deelñee chakniladzy to, ni xtily do ni chak to chop tiiy sinak nii chuuñtsyey yak chol meñ chuuñtsyey do. 4 Por tsiñee xñee tu do: “Naa xlad Pable non”, xñee stu do: “Naa nii xcuentaa xlad Apolos non”, lëë do chuuñtsyey sinak chuuñtsyey chol meñ lo kislyu re.

5 ¿Cho nak Pable na dyon ni cho nak Apolos? ¿Pe lëdy nayak xtiits sye Dios xsoob noo? Por ngo bluuy noow lo do ni bniladzy kaa tow. Catuu noo

beeñtsyeey nii kwnabey Dios lëë noo.
6 Naa kwlolyu pni, lëë Apolos psiiw,
per lëë Dios beeñ nii kwlañ pni go ni
lëë gaa xaa beeñ kroobo. 7 Por ngo
paaty nondy xaa nii chan ni xaa nii
xsii. Lëë Dios nak xaa nii non por lëë
xaa chuuñ kroob pni go. 8 Tugak nak
xaa nii chan ni xaa nii xsii, nikxe lëë
Dios kizh xaa segúntsiiñ nii beeñtsyey
xaa. 9 Xaa nii xkyë xtsiiñ Dios nak
noo, lëë do nak xilyu Dios. Ni nak to
sinak tu yu nii no ksaa Dios. 10 Nakaa
sinak tu albanily. Lëë Dios bneetsy
tiits nii kwekaa cimient, aan xaa xaa
nii no klëp xipyedzyo. Per no nii
kap xaa nii klëpo cuidad. 11 Por ni
tu cho chilody kweek stu cimient.
Lëë Crist nak cimient ko. 12 Schilo
klëp no xipyedzy cimiento ko con or,
con plat ni con kyo ngui, o con yag,
con kizhkoob kaa ni con koobki gaa.
13 Per lëë kchë xtsiiñ no kak nyoo
tsiñee lëë Dios kuñ kyalxtisy. Por tse
go lëë Dios kxaal ki parñee kuñ ki
preb kchë xtsiiñ no. 14 Deelñee tso tu
xaa nii ksaa tu yu nii tsekty lo ki go,
lëë Dios kizh xaa. 15 Per deelñee tsek
yu nii psaa no, nikxe mban tyeedy no,
lëë noo telaa sinak tu xaa nii xtyelaa
lo ki.

16 ¿Pe nandy kaa to nayak nii leñ
styoo do nak lidzy Dios ni leñ styoo do
no xKyalbini Ntson Dios? 17 Deel cho
knitylo lidzy Dios, lëë Dios knitylo
meñ go, por nda lidzy Dios nii lëë gaa
to nak yu go.

18 Kyëti xaldy to. Deelñee no do
xsyak nii tir chak to, no nii kyak to
sinak tu xaa nii ni tu pe chakty parñee
kyak to tu xaa chak. 19 Por pa xkiiñdy
kyalchak nii no lo kislyu re lo Dios.
Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii
misme Dios xchon xaa chak lo tramp.
20 Ni leñ kitsy ko gak xñee nii nan Dios
nii pa xkiiñdy xkyalnyaani xaa chak.
21 Por ngo, ktaandy to deelñee kënal
do chol xaa lo kislyu re, por xcheñ
do nak kchësy cos. 22 Xcheñ do nak
Pable ni Apolos ni Pedre. Xcheñ do
nak kislyu, xcheñ do nak kyalmbañ
ni xcheñ do nak kyalkuty, xcheñ do
nak kchë cos nii no natiemp ni xcheñ
do nak kchë cos nii nare kiid, 23 ni lo
Crist kaa ngab to, ni lëë Crist ngab lo
Dios.

4

Tsiiñ nii chuuñtsyey xaa nii nak apostle

1 Kol sak lëë noo sinak tu mos nii
xkyë xtsiiñ Crist, o sinak kaa tu xaa
nii sëëd kluuy nii no kik Dios. 2 No
nii kak nyoo nii schilo kñëlo Dios lëë
no deelñee jkaa no tu tsiiñ. 3 Naa
nii xcuentaa pe sinidy kikaa dyon pe
xyo xtsiñaa styoo do o styoo gaa xaa
xñabey. Per ni naa nody kyalnë dyon
xa si lo xtsiñaa. 4 Karty kyeñaa dyon
pe no pa kwlon falt, per lëdy por ngo
nii kniyaa nii nody xfaltaa. Lëë Dios
nan pe cos nak xfaltaa, por lëë xaa
chuñ xkyalxtisyaa. 5 Kuñdy kaa to
kyalxtisy. Kol kwës axte nii kiid Jesús
parñee kwii xaa kchë cos nii nolan
nëz lo bini. Lëë Jesús kwii kchë nii
xsya styoo meñ tsiin kizh Dios kchë
meñ.

6 Beetsy, lëën xñe kchë cos re lo
do porñee xkëstyoon lëë do. Ni lëën
psety kaa Apolos ni naa lo do parñee
kan do kchë nii chuuñtsyeey noo
tsiin kchosody to lo xtiits Dios parñee
kaknidy to tu xaa par kteekyo do stu
meñ. 7 Por ¿cho xlisklaal na dyon nii
xtaa noo lo meñ, ni pe cos chap kaal
nii bneesty Dios? Aan deelñee gaa lëë
xaa bneetsy kchë nii chapoo, ¿penak
tsigo nii xtaanoo?

8 Xsyak to ni tir rikw to ni xsyak to
nii ni tu pe xkiiñdy to. Xsyak to nii rey
do. Xkiiñtre to lëë no. ¡Deelba nli nyak
to rey parñee syoob noo kñabey no ksa
no! 9 Sootaa nii kchëë noo siñee nak
noo apostle lëë Dios psaanladzy lëë
noo. Nak no sinak xaa nii nche mbës
kety. Xiwkity meñ ni xiwkity angly
nak noo. 10 Xsyak meñ nii nguey
noo, porñee no noo xlad Crist. Lëë
lëë do xsyak to nii tir xyeñ do xtiits
Crist. Mban noo, per lëë do tir ndaan
do. Xsyakty meñ lëë noo, per lëë do
xsoob meñ xtiits to. 11 Axte natse gon
chak falt nii tyaaw noo ni nii tyow
noo, ni chak falt xab noo. Xsaksi meñ

lëë noo ni kindy liidzy noo. 12 Xtsaag noo xkyëë noo tsiiñ. Xkotsyetsy meñ lëë noo, per tiits buen xtikchee noo lo meñ. Xkyënlaag meñ lëë noo, per xekw noo. 13 Xñeenë meñ lëë noo, per nguudzy xtikchee noo lo xtiits meñ. Sinak nii xsyak meñ pel cos xsyak meñ lëë noo. Axte natse xyak meñ nii pa xkiiñdy noo.

14 Xkëdyaa kchë nrii parñee kwin xkyalto do, sink lëëw xkën parñee kñen lo do sinak nii nyak to xiñaa. 15 Por nikxe nyo tsii mily maestre nii kluuy xtiits Dios lo do, nody ndaly pxosy to. Naa nak pxosy to, por naa byely kluuy xa nak xtiits Dios lo do. 16 Por ngo xñabaa nii kuuñtsyey do nii chuuñtsyeyaa.

17 Lëën xal Timoteo lo do. Xkëstyoon xaa. Nak xaa sinak xiñaa. Lëë xaa kuuñ ksaladzy lëë do nii chuuñtsyeyaa kchë nii xñabey xtiits Dios nii xluyaa kchë laañee chateedyaa. 18 No do xtaan porñee xsyak to nii kyely teejtyaa lo do. 19 Per deelñee sneetsy Dios tiits klyëëdy lëën kyely teedy lo do. Tsigo lëën kan dyon pe cos nak xtsiiñ xaa nii tant chak nyaa lëjty xaktyee tiits ktaan xaa. 20 Por lëjty tiits sye nak xkyalwnabey Dios, sink nli xñabey xaa. 21 ¿Pe chakladzy to nii kak ntseebaa lo do tsiñee kyelyaa ote chakladzy to yak nii ngui kñen lo do ni kantsin lëë do?

5

Cos nii nonguialdy kak

1 Kayonaa gon nii no tu xaa nii noni tsiil pxosy lady to. Per ni lady meñ nii xnilasty xtiits Dios gon chakty tol go. 2 ¡Aan xtaan do, lëjty nii tso do kyalnë! No nii kwii do xaa nii chuuñtsyey tol go lady to. 3 Por nikxe nii sodyaa yuubaa lo do, lëë xkyalbinin so lo do, ni lëën kwlokyeñle gaa pe cos kuuñtsyey do. 4-5 Kol jkaal lsa aan con xtiitspey Jesucrist kol kwii xaa go lady to, por lëë Jesucrist kakni lëë do, ni lëë xkyalbini gaan so lo do. Kol kwii xaa nii beeñ tol go lady to parñee kyab xaa ña xaatox, aan lëë xkyalbini xaa telaa tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy.

6 Buendy gon nii ktaan do por kchë cos nii chuuñtsyey do. ¿Pe nandy to nayak nii chop lë gak levadur xkuube kobyi? 7 Kol kwii levadur nii kwxiñle lady to parñee kak to sinak kobyi nii xkyëdy levadur. Ni nli gaa nii nak to sinak kyaxtily nii xkyëdy levadur, por lëë Crist kuty por lëë noo sinak nii chuty meñ mëkwxiily paskw. 8 Kol tsoo kuuñtsyeey no paskw, per ksaady no kyaxtily con levadur nii kwxiñle, sink kol tsoo ksaa no kyaxtily nii xkyëdy levadur, por kyaxtily go nak sinak tiitsli ni tiits ndoladzy. Lëë levadur nii kwxiñle nako sinak tol.

9 Leñ stu kitsy nii pxalaa gon niyaa lo do nii ktsiil lsady to meñ nii no xikwnaa o ximguiy gaa. 10 Per niydyaa nii koñee kñeedre to lo kchë meñ nii no ximguiy o xikwnaa gaa, ni lo meñ ngbiñ, ni lo meñ nii xsoxib lo mdyo, por parñee kñeedre to lo kchë meñ go no nii kchoo do lo kislyu re. 11 Sink niyaa nii ktsiil lsady to meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no ximguiy o xikwnaa gaa me, ni meñ ngbiñ, ni meñ nii xsoxib lo mdyo, ni meñ nii xñee tiits kizh, ni meñ ngonip, ni meñ ngbaan. Per ni kawnidy to clasy meñ go. 12-13 Xyaldy nii kanaa meñ nii xnilasty xtiits Dios. Lëë Dios kuñ xkyalxtisy meñ go. Per lëë do nonguial nii kuñ do kyalxtisy lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Por ngo, kol kwii xaa nii beeñ tol go lady to.

6

Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios chi lo xtisy nii xnilasty Dios

1 Tsiñee xtily do ksa xcombañer do, ¿penak nii xyax to chinab to kyalxtisy lo xtisy nii xnilasty xtiits Dios? ¿Penak nii chinabty tow lo tu xaa nii xniladzy xtiits Dios? 2 ¿Pe nandy to nayak nii lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios kuñ kyalxtisy lo kislyu? Aan deelñee lëë do kuñ kyalxtisy lo kislyu ¿penak nii kakty kuñ do tu kyalxtisy wiñ? 3 ¿Pe nandy to nayak nii axte lo angly kuuñ

no kyalxtisy? Deelñee singo tsigo busy nako, ¿penak nii chilody kweekli no pel cos wiñ nii xtsyool no lo kislyu re? 4 Deelñee xtily do ¿penak nii chini do xtily do lo xaa nii xnilasty xtiits Dios? 5 Lëën xñe nrii parñee kteladzy to. ¿Pe nody ni tu xaa nyaani lady to nayak parñee jkwëës xaa lo xtily do? 6 Ni lëdy kaa xaktyee xtily do ksa do xcombañer do nii xniladzy xtiits Dios, sink chini do xtily do lo xtisy nii xnilasty xtiits Dios.

7 Tu kyaltow nii tso tily lady to. ¿Penak nii xekwty to ksaksi meñ do ni penak nii masy xlaady to kwan meñ do? 8 Per xaal nii chuuñtsyey do, misme lëë do xkwan xcombañer do nii xniladzy xtiits Dios.

9-10 ¿Pe nandy to nayak nii chilody sëëb meñ ngoptol laañee xñabey Dios? Këbty to tsaaplaa nlidyo, por sëëbty meñ nii choni stu kwnaa o stu mguiy, ni meñ nii xsoxib lo mdyo, ni mguiy nii chaani stu mguiy, ni ngbaan, ni meñ ngbiñ, ni meñ ngonip, ni meñ nii xñee tiits kizh ni kchë meñ nii chuñ tramp laañee xñabey Dios. 11 No do beeñtsyey tol go, per lëë Dios beeñ nyë lëë do worñee bniladzy to xtiits Jesucrist ni kwsëëb Kyalbini Ntson leñ styoo do.

Leñ styoo no no Kyalbini Ntson

12 Xñee do ni tu cho xsiniydy naa. Schilo kuuñtsyeyaa nii klyaañtyee styoon. Nli tiits ko, per lëdy kchë cos buen. Schilo kuuñtsyeey no nii klyaañtyee styoo no, per nody kñabey ni tu cos lo no. 13 Nli xtiits meñ tsiñee xñee meñ nii par niskwaan kwyaa xpans no ni par xpaans kaa no byaan nii kak wagw, per lëë Dios knitylo chop cos ko. Per nlidy nii byaan no parñee tso ximguiy no o xikwnaa gaa no, por par Dios byaan no ni lo Dios kaa ngab no. 14 Por sinakak nii beeñ kpañ Dios Crist, kuuñ kpañ xaa lëë no por xñabey xaa.

15 ¿Pe nandy to nawen nii lo Crist ngab no? ¿Pe sak chopaa tu kwnaa yox nii chaani ndaly mguiy nawen deelñee lo Crist ngabaa? ¡Chilodyo gon! 16 ¿Ote nandy to yak nii tsiñee chak chop mguiy tu kwnaa tugak meñ xyak xaa chop xaa me? Singo xñee kitsy nii kë xtiits Dios. 17 Singo gak tsiñee chak chop no Dios, tugak xyak no ksa no Dios.

18 Kol kpichee lo xtol meñ nii no ximguiy o xikwnaa gaa. Kchë tol nii chuuñtsyey meñ laa klaasy xyaano, per lëë meñ nii no ximguiy o xikwnaa gaa, xcuerp meñ xsaksi tol go. 19 ¿Pe nandy to nii leñ styoo do nak sinak tu yu aan leeñgo no Kyalbini Ntson nii bneetsy Dios lo do ni lëdre gaa lëë do xñabey xcuerp to? 20 Por lëë Dios kwxii lëë do. Por ngo no nii ksoob to xtiits Dios tyub styoo do.

7

Lëë Pable xñee lo meñ nii ptsiilñal ni lo meñ nii nare ktsiilña

1 Lëën ktikche lo kchë nii kwnabtiits to leñ kitsy nii pxaal do lon. Buen tsi meñ deelñee ktsiilñady meñ. 2 Per como ndox nii tsoni meñ stu kwnaa o stu mguiy gaa, masy buen nii catu kwnaa ni catuu gaa mguiy kap tsiil. 3 Ni no gaa nii kuñ xaapkiy cumplir lo tsiil, nikle gaa kwnaa no nii kuñ me cumplir lo tsiil me. 4 Nody nii jka kwnaa xcuerp, por cheñ tsiil me nako. Singo gak mguiy nody nii jka xaa xcuerp xaa, por cheñ tsiil xaa nako. 5 Jkady to lëë do lo tsiil do, deelñee byaandy to tiits nii ktsiil lsady to por lëë do kutiitsni Dios. Loxsye te tiemp nii byaan do tiits, no nii kyak chop to stub, por toontlaa kxekwty to aan kuñ xaatox xtol do.

6 Nak nii kñen lo do sinak tu permis, xñedyaa nii no kuuñtsyey dow. 7 Nii no kikaa, deelba kchë do nyak sinakaa, per xaal xaal psaa Dios lëë no.

8 Kchë lo meñ solter ni lo kwnaa viud xñen nii masy buen tsi do, deelñee ktsiilñady to, sinak naa. 9 Per deelñee xyeñ do nii kxekwty to, kol ktsiilña, porque masy buen ktsiilña do lëjty nii kak xtol do.

10 Lëë lo meñ nii ptsiilñal xñabaa nii klaady kwnaa tsiil. Lëdy kiksyaa xlyañoo nrii, sink lëë Jesucrist xñabey nii singo kako. 11 Per deelñee klaa

kwnaa tsiil, nodre nii ktsiilña me, o xakxe gaa deelñee knee ngui me chop tsiil me. Singo gak xaapkiy nody nii ksëëb tsiil xaa.

12 Lëën kñe lo meñ nii karty ksetyaa, styoon xlyañ nrii, lëdy Jesucrist xñabeyo. Deelñee xnilasty tsiil tu xaa xtiits Dios, per sinidy kik me nii klaa me xaa, nody nii klaa xaa me. 13 Singo gak deelñee no tsiil tu kwnaa nii xnilasty xtiits Dios, per sinidy kik xaa nii klaa xaa me, nody nii ksëëbtsiil kwnaa go. 14 Por nikxe nii xnilasty xaapkiy xtiits Dios, lëë xaa xpig kex lo Dios por tsiil xaa. Singo gak kwnaa nii xnilasty xtiits Dios, lëë me xpig kex lo Dios por tsiil me. Deelñee kaktyo singo mod lëë xiñ do kak sinak xiñ meñ nii xnilasty xtiits Dios, per lëë na lo Dios le ngab xiñ do. 15 Per deelñee tugak xñee xaapkiy o kwnaa gaa nii xnilasty xtiits Dios nii lëë xaa ni lëë me ksëëb tsiil, masy buen nii ksëëbtsiil xaa ni ksëëbtsiil me. Singo mod lëë kwnaa ni lëë xaapkiy nii xniladzy xtiits Dios kyaan tusy, por lëë Dios kwtsyetsy lëë no parñee mbëë kpañ no. 16 Por ¿xa kñë kwnaa na dyon nii schilo kteelaa me tsiil me, o xa kñëë gaa xaapkiy nii schilo kteelaa xaa tsiil xaa?

17 Deelñee xaatyee nak to worñee kwtsyetsy Dios to, no nii singo kyaan do. Nrii xñen lo kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios. 18 Deelñee nobeyle to worñee kwtsyetsy Dios to, singo kol kyaan. Deelñee nobeydy kaa to, tsobeydy to. 19 Precisty nii tsobeypee to, sink kol ksoob xtiits Dios, ngo precisy. 20 No nii kyaan do sinak to worñee kwtsyetsy Dios to. 21 Deelñee no xpixwan do worñee kwtsyetsy Dios to, pe tsinidy kikoo. Per deelñee xtee tiits nii laa do, kol ktee nii laa do. 22 Por kchë xaa nii no xpixwan worñee kwetsy Dios xaa, nodre xpixwan xaa. Tu xaa nii kë xtsiiñ Dios nak xaa. Lëë kchëë gaa xaa nii nody xpixwan worñee koktsyetsy xaa, lëë Crist nak xpixwan xaa nina. 23 Nyazh gon kwxii Dios to. Klaady to nii cholsye meñ kak xpixwan do. 24 Singo tsigo busy, beetsy, kol kak sinak to worñee kwtsyetsy Dios to.

25 Lëë nana lëën kñe lo meñ nii karty ktsiilña, lëdy xtiits Dios kñen, sink lëën kñe sinak xñee tu xaa nii chap Dios confians. 26 Xsyakaa gon nii buen nii ktsiilñady xaapkiy, por ntseeb nak natiemp. 27 Per deelñee ptsiilñal xaa, nody nii klaa xaa tsiil xaa, per deelñee karty ktsyol xaa kwnaa masy kyubty xaa me. 28 Ni nikle gaa ktsiilña xaapkiy, lëdy tolo. Singo gak kwnaa nikxe ktsiilña me, lëdy tol chuñ me. Per lëën xñe kazh nii lëë meñ nii ktsiilña te kyalnë lo kislyu, aan chaklastyaa nii te do kyalnë.

29 Beetsy, chakladzyaa kniyaa lo do nii xtsedre kwe no nu. Por ngo, kchë xaa nii ptsiilña no nii tso xaa sinak nii nyody tsiil xaa. 30 Singo gak xaa nii no kyalnë, no nii kpañ xaa sinak nii nyody xaa kyalnë. Nikxe gaa xaa no lni, no kak xaa sinak chak meñ nii xledy. Singo gak xaa nii xkyë wsi no nii sak xaa nii lëdy xcheñ xaa nak cos nii kwxii xaa. 31 Singo gak kchë xaa nii xsyak nii no gan lo kislyu re, no nii sak xaa nii nodyo cuent, por lëë kislyu re lox.

32 Chaklastyaa nii tso do kyalnë, por tsiñee bii so tusy tu xaa, choxko xaa ksoob xaa xtiits Dios ni choxko xaa kuuñ ksak xaa Dios. 33 Per tsiñee lox xtsiilñasy xaa, lyaadzy lo kislyusy cho xaa, parñee kuuñ ksak xaa tsiil xaa. 34 Singo gak kwnaa nii karty ktsiilña ni kwnaa nii iip ptsiilñady. Choxko me kuuñ ksak me Dios tyub styoo me. Per lëë kwnaa nii no tsiil, lyaadzy lo kislyusy no me, parñee kuuñ ksak me tsiil me.

35 Skiiñ tiits nii xñen lo do. Chaklastyaa ksiniyaa lëë do, sink chakladzyaa nii mbëë kpañ do kuñ do xtsiiñ Dios.

36 Per deelñee no tu xaa nii xsyak nii masy buen ktsiilña xaa, porñee xekwtre xaa. Schilo kuuñtsyey xaa nii no kik xaa, por lëdy tol ktsiilña meñ. 37 Singo gak deelñee no tu xaa nii koñee kaklasty ktsiilña, penaktyo.

38 Por buen chuuñtsyey xaa nii xtsi-
ilña, per mastre buen chuuñtsyey xaa
nii xtsiilñady.
39 No nii tsoni kwnaa tsiil mentre
mbañ xaa. Per deelñee kety xaa,
schilo ktsiilña me stu mguiy nii xni-
ladzy xtiits Dios. 40 Per mastre mbëë
tso me deelñee kpikchedy ktsiilña me.
Nrii nak xtitsaa, per xsyakaa nii lëë
xKyalbini Ntson Dios nii no leñ sty-
oon xñee pe cos kñen.

8

Niskwaan nii chokon lo mdyo

1 Lëën kñe xa nak xcuent niskwaan
nii xkokon meñ lo mdyo. Nli nii kchë
no ndon xa nak cuent re, per por
xkyalnan no lëë no chak nyaa, per lëë
kyalwkëstyoo chuuñ jkyedzy lëë no.
2 Deelñee no tu xaa nii xsyak nii chak,
karty lox kseedy xaa. 3 Per deelñee no
tu xaa nii xkëstyoo Dios, xyuumbey
Dios xaa.
4 Lëë xcuent nii dyon pe schilo
ktyaaw niskwaan nii chokon lo
mdyo, ndon no gon nii nondy mdyo
lo kislyu re, ni ndon no nii tugak Dios
no. 5 Nikxe tso tub yox mdyo nii lë
dios lo kislyu o kpaa gaa, 6 per par
lëë no tugak Tat Tios no. Lëë xaa
psaa kchë cos, ni por lëë gaa xaa lëë
no mbañ. Ni tugak xaa xñabey no.
Lëë xaa go nak Jesucrist. Por lëë
xaa kwyaa kchësy cos, ni por lëë xaa
kwyaa no.
7 Per lëdy kchë meñ nan nrii. No
meñ nii byël kuksoxib lo mdyo,
aan tsiñee chaw meñ niskwaan nii
chokon lo mdyo, xsyak meñ nii tol
chuuñtsyey meñ. 8 Lëdy kaa nii
ktyaaw ktsig lëë no lo Dios. Por
ngo pe nakty deelñee tyaaw no o
tyaawdy kaa no. 9 Per kol kap cuent,
por toontlaa ksyaab to meñ nii kal
bniladzy xtiits Dios lo tol. 10 Deelñee
nanoo xa nak cos re aan tsil wagw
laañee chokon niskwaan lo mdyo,
aan kan tu xaa nii kal bniladzy xtiits
Dios lii, neñdy wi xaa kyax kaw xaa
nii kwyokon lo mdyo, nikxe nii xsyak
xaa nii ndoxo. 11 Aan por xkyalnanoo
lëël jkëëtañ tu xaa nii kal bniladzy
xtiits Dios, ni lëëw na wi por lëë xaa
kuty Crist. 12 Singo tsigo busy deelñee
ksyaab to xaa nii kal bniladzy xtiits
Dios lo tol, falt xko do lo Crist. 13 Por
ngo, deelñee ksyaabaa meñ lo tol por
niskwaan nii chawaa, masy buen
nii kpikchedraa kawaa niskwaan go,
parñee kuñdyaa xtol meñ.

9

Nii xyal jkaa xaa nii nak apostle

1 Nli gon nii schilo kuuñtsyeyaa kchë
nii chuuñtsyey tu apostle, por konaa
Jesucrist ni nyoo gaa nii kën xtsiiñ
Dios por por ngo lëë do xniladzy xtiits
Dios. 2 Neñdy no meñ nii xnilasty nii
apostlaa, per lëë do no nii kniladzy
tow, por lëë do xniladzy xtiits Dios
nii bluyaa aan siko kesy xluuy nii nli
apostlaa.
3 Nrii xñen lo meñ nii xñee në naa:
4 Nonguial nii kneetsy meñ nii kawaa
ni kin, 5 ni nonguial nii kaapaa tsiilaa
nii xniladzy xtiits Dios, sinak nii chap
stubla apostle tsiil, ni betsy Jesús, ni
Pedre. 6 ¿Ote xsyak to yak nii chopsye
noo Bernabé chilody kyaan meñ nii
xniladzy xtiits Dios? 7 ¿Ni pe no gaa
tu soldad nii xkizh xgast, ni pe no tu
xaa nii xso yag uv aan chawdy xaa
uv ni pe no tu xaa nii chap mëkwxiily
aan chidy xaa nidzy? 8 Këbty to nii
kiksyaa xlyañ cos re, porque axte
lo xley Moisés xñee: 9 “Kodyoo kyex
chuw yosy nii xkyë kon.” Chëbty
Dios ngo gon porñee sini yosy kik
xaa, 10 sink lëëw chëb xaa por lëë
no. Porque nikxe xaa nii xkyë kono,
nikxe gaa xaa nii xkyë kwlaapo, no
nii tsini kik xaa, nii wi xaa kchal nii
ktyop lo kwaa. 11 Singo tsigo busy
deelñee bluuy noo xtiits Dios lo do,
¿pe tir xsyak xuuy do nii kñab noo
palal cos nii jkiiñ noo? 12 Deelñee
xteedy to nii xkiiñ stu meñ, no nii
kneetsy to nii jkiiñ noo.
Per karty gon kñab noow. Al con-
trario, xekw noo parñee syonlëdy noo
lo xtiits Dios. 13 Ni nan gaa to nii
kchë xaa nii xkyë tsiiñ leñ lidzy Dios
siko xchoo nii chaw xaa. Kchë xaa nii
xkyë tsiiñ laañee chety ma nii chokon

lo Dios, chaw xaa xpëël ma nii chety siko. 14 Ni lëë gaa Jesucrist psaan tiits nii kchë xaa nii xluuy xtiits Dios siko klyañ nii kaw xaa. 15 Per karty gon kuuñtsyeyaa ngo, ni xaldy gaan kitsy re parñee kñabaa pe cos lo do. ¡Silidyee ketyaa, lëjty nii ktichee meñ kyalwle nii no leñ styoon!

16 Deel naa, lëdy parñee ktaanaa xluyaa xtiits Dios, sink nonguial kluyno. Por ¡broobsyaa deelñee kluydyno! 17 Por ngo, deelñee kluyno porñee xlyaño styoon, lëën kozhle. Per nikxe gaa chaklastyaa, lëëw kluyaa por lëë Dios xñabey naa. 18 Por ngo xlen xluyaa xtiits Dios porñee cho xkizhty naa. Xtsiñaadyaa nii kawaa porñee xluyaa xtiits Dios.

19 Nikxe ni tu cho xñabeydy naa, xaalyaa ptee tiits nii kñabey meñ naa, parñee singo mod ndaly re meñ kniladzy xtiits Dios. 20 Tsiñee non lady meñ Israel chakaa si chak meñ Israel parñee jkon styoo meñ go. Kchë meñ Israel go sinal xley Moisés ni wi gaan chanal ley go nikxe nii xñabeydy ley go naa. 21 Singo gak parñee jkon styoo meñ nii sinaldy xley Moisés chakaa si chak meñ go, nikxe nii xñabeysye Dios chuuñtsyeyaa, por lëë Crist xñabey naa. 22 Tsiñee gaa non lady meñ nii kal bniladzy xtiits Dios win chak si chak meñ go parñee jkon styoo meñ go. Si chak kchë meñ chakaa, parñee telaa meñ lo tol. 23 Kchë nrii chuuñtsyeyaa por xtiits Dios nii xteelaa, parñee jkan kyalnsaak nii xnee tiits re.

24 Nan do gon nii tsiñee cho carrer ndaly meñ xko corr, per xaktyee xaa nii chuñ gan xkaa premio. Per lëë do kol ko corr parñee kuñ do gan tsiin jkaa do premio. 25 Kchë xaa nii chakladzy gon kuñ gan lo tu wkity, xsaan xaa kchë cos nii chuñ mal xaa. Aan xaktyee tu coron nii nyaa con xikw laurel nii pa xkiiñdy chuñ xaa gan. Per lëë do tu premio nii nitylody jkaa do. 26 Deel naa, xkodyaa corr sinak xaa nii xñady lo, ni xkëdy kaan puñety lo me, 27 sink xsaksin xcuerpaa parñee ksoobo xtitsaa, parñee kyaandyaa tublad aan naa beeñ ksedy ndaly meñ.

10

No nii kap meñ cuent lo mdyo

1 Kol kaknan gon nii kchë pxusykoltoo noo kwsë lo xingal xkey nii pxaal Dios ni kchë xaa kwtekë nistoo nii lë Nistoo Nixñë. 2 Kchë xaa byak ksa Moisés tsiñee lëë xaa kwchobnis lo xkey go ni lo nistoo go. 3 Ni kchëë gaa xaa taw nii pxaal Dios, 4 ni kchë xaa kow nii pxaal Dios. Kow xaa nis nii kwlañ lady kyo nii tugak kwënoy xaa nëz. Lëë kyo go nak Crist. 5 Per ndaly xaa psakty styoo lo Dios, por ngo lëë xaa kuty tañ laañee kwtedy xaa.

6 Kchë ngo kok parñee tsyon now aan tsokidy no cos mal, sinak nii kwyoki xaa gow. 7 Por ngo, ksoxibty to lo mdyo, sinak nii beeñtsyey bla xaa go ni leñ kitsy kaa nii kë xtiits Dios xñee: “Lëë meñ kwsob taw ni kow aan loxsye ngo lëë meñ beeñtsyey nii pkatyee.” 8 Kapty no ximguiy no ni xikwnaa gaa no, sinak nii beeñtsyey xaa go aan tu kpidzak kuty kalyptson mily xaa. 9 Jkaaldy no Crist sinak nii beeñtsyey xaa go, aan ndaly xaa kuty porñee taw mëël xaa. 10 Kliskiydy to pe cos lo Dios sinak nii beeñtsyey pxusykoltoo noo, aan beety xangly nguialkuty xaa.

11 Kchë nrii ptsyool pxusykoltoo no aan lëëw kwë lo kitsy nii kë xtiits Dios parñee tsyon now, kchë no siñee no no natiemp nii lëë kislyu mer nitylo. 12 Deelñee no xaa nii xsyak nii tubli so xaa, no nii kap xaa cuent parñee kyabty xaa. 13 Sinak nii xtsyoolak to kyalnë ptsyool xaa nii penaadle kwyow, per kol ksaladzy Dios por buen xaa aan klaady xaa ktsyool do tu kyalnë nii kxekwty to. Al contrario lëë xaa kluuy xa kchoo do lo kyalnë aan singo mod lëë do kxekw te do lo kyalnë.

14 Por ngo, beetsy, kol ksaan kchë mdyo. 15 Xñen lo do sinak xñen lo

meñ nyaani ni misme lëë gaa to kol kyeñ xa së lo xtitsaa. 16 Tsiñee gon xtyow no nii no leñ vas nii nak lay, xcheñ Crist ngo xtyow no. Singo gak tsiñee xtyaaw no kyaxtily nii nak lay, xcuerp Crist ngo xtyaaw no. 17 Ni nikxe gaa ndaly no, kchë no xtyaaw kyaxtily go. Por ngo tugak nak no.

18 Kol kuy gaanoo xa nak xmod xaa Israel, kchë xaa nii chaw xpëël ma nii xyakon nako sinak nii wi xaa go nsakon cos lo Dios. 19 Per xñedyaa lo do nii non mdyo ni xñedyaa nii stu nak pëël nii chokon lo mdyo. 20 Sink lëën xñe nii lo kyalbini mal xkokon meñ nii xnilasty xtiits Dios cos, lëjty lo Dioso aan chaklastyaa nii ktsiil lsa do kyalbini mal. 21 Chilody gon jkë chuw do chu xvas Crist ni chu xvas kyalbini mal, ni chilody kawni do Dios ni kawni do kyalbini mal misme tiemp.

22 ¿Ote chakladzy no yak kuuñ klëë no Dios? ¿Pe mastre nayak ndaan no lo xaa?

No nii kuuñ ksak no xcombañer no

23 Nli nii schilo kuuñtsyeey no nii no kik no, per lëdy kchë cos buen. Schilo kuuñtsyeey no nii no kik no, per lëdy kchë cos xchoobladzy styoo meñ nii xniladzy xtiits Dios. 24 No nii kuuñ ksak no xcombañer no, tsinidy kik no nii lëësy no precisy.

25 Kol kaw kchë nii xtyo leñ mesón, kñabtiisty to pa sëëdo parñee jkaandy kik to. 26 Por xcheñ Dios nak kislyu ni xcheñ xaa nak kchë cos nii no loo go.

27 Deelñee kwetsy tu xaa nii xnilasty xtiits Dios lëë do parñee kaw do, aan tsi do, kol kaw kchë nii kyë xaa, ni tu pe kñabtiisty to parñee jkaandy kik to. 28 Per deelñee kñë tu xaa lo do: Lo mdyo kwyo kon pëël gue, kawdy tow, parñee kuñdy to xtol xaa go ni parñee jkaandy kik xaa. 29 Lëdy kik to gon jkan, sink kik xaa nii në ngo lo dow.

Per neñdy no xaa nii kñë: "¿Penak nii chilody kuuñtsyeyaa nii no kikaa deelñee xaa kik xaa nii xkan? 30 Deelñee xtedyaa skizh lo Dios tsiñee chawaa, ¿penak nii kñeenë meñ naa tsiñee chawaa?" 31 Por ngo, deelñee chaw do o chi gaa to, kol ktee skizh lo Dios. 32 Kyubty to nii kyab meñ lo tol, nikle meñ Israelo, nikle gaa meñ sito, ni nikle gaa meñ nii xniladzy xtiits Dioso. 33 Naa nii xcuentaa, tugak choxkoon nii kuuñ ksakaa styoo kchësy meñ, nodyaa lyaadzy naasy, sink wi lyaadzy meñ non, parñee kchë meñ telaa lo tol.

11

1 Kol kuuñtsyey nii chuuñtsyeyaa, sinak nii chuuñtsyeyaa nii beeñtsyey Crist.

Xa kutiitsni kwnaa Tat Tios

2 Xlen lo do gon, beetsy, porñee tugak xsaladzy to naa ni porñee sinal do xtiits Dios nii bluyaa lo do. 3 Per chakladzyaa nii kaknan do nii lëë Crist xñabey lo xaapkiy, aan lëë xaapkiy xñabey lo tsiil. Singo gak lëë Dios xñabey lo Crist. 4 Deelñee xtse tu xaapkiy kik tsiñee chutiitsni xaa Dios o tsiñee gaa xluuy xaa xtiits Dios, xkyalto xaa nii xñabey lo xaa xkwii xaa. 5 Per deelñee xtsedy tu kwnaa kik tsiñee chutiitsni me Dios o tsiñee gaa xluuy me xtiits Dios, xkyalto tsiil me xkwii me. Nakako sinak nii nga me kik me. 6 Deelñee chaklasty kwnaa ktse kik, masy jka mew, per deelñee xsyak me nii tu kyaltow deelñee jka kik me, no nii ktse me kik me. 7 Nody nii ktse xaapkiy kik, por si nyaa Dios psaa Dios xaa, tsiin singo lëë xaapkiy xsal Dios. Per lëë kwnaa xsal xaapkiy. 8 Por worñee psaa Dios xaapkiy, lëdy lady kwnaa pchoo xaapkiy, sink lady xaapkiy pchoo kwnaa. 9 Por xaapkiy kwyaa kwnaa, lëdy por kwnaa kwyaa xaapkiy. 10 Por ngo ni por angly no nii ktse kik kwnaa parñee kak nyoo nii lëë tsiil me xñabey lo me. 11 Per kol kyeñ gaanoo kindy mguiy deelñee kindy kwnaa ni nyody kwnaa deelñee nyody xaapkiy. 12 Nli nii lady xaapkiy pchoo kwnaa ni nli nii por kwnaa lëë mguiy chaly, per lëë Dios chuuñtsyey tsiiñ go.

13 Misme lëë do dyon kol kyeñ pe buen nii ktsedy kik kwnaa tsiñee kutiitsni me Tat Tios. 14 Ni misme gaa

lëë no xtyon nii tu kyaltow deelñee
klaa xaapkiy kak nool kik xaa, 15 aan
tu kyalnsaako lo kwnaa deelñee nool
kik me, por nool kits kik me parñee
ktsew kik me. 16 Deelñee no xaa nii
xyody nrii styoo, no nii kaknan xaa
nii chaapty noo ni chapty meñ nii
xniladzy xtiits Dios stu costumbre.

Xixtsee Crist

17 Xlëën gon nii xkën nrii, por pe
nandy nii xkaal lsa do, sootee na
nii kuño buen lëël mal chuño. 18 Ni
kanëël gaa meñ lon nii tsiñee xkaal
lsa do, chop tiiy nak to, aan no xtiits
meñ go xniladzyaa. 19 ¡Nli nawen nii
lëë do kak chop tiiy parñee kak nyoo
cho do nli xniladzy xtiits Dios! 20 Aan
porñee nak to chop tiiy tsiñee xkaal
lsa do par kaw xtsee do, lëdre xixtsee
Crist chuuñtsyey do. 21 Por tsi lëë
xwor xtsee chal, xaal xaal chaw do,
aan no meñ nii chawdy ni no meñ nii
axte xsyudzy. 22 ¿Pe chilody nawen
kaw do ni ki do chilidzy to? ¿Penak nii
xkwiipee to xkyalto meñ nii xniladzy
xtiits Dios ni xkyalto meñ nii kindy
pe kaw? Kol në dyon pe slen lo do.
¡Kledyaa gon!

23 Misme Crist gon në nii bluyaa
lo do nii wtse nii lëë tu apostle kok
niladzy xaa, lëë xaa kwseñ kyaxtily
24 aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios,
lëëw beeñ grol xaa aan lëë xaa chëb:
“Lëë xcuerpaa nrii. Kol kawo parñee
ksaladzy to naa, por lëën kety parñee
telaa do.” 25 Aan singo gak tsiñee lëë
xtsee kwlox lëë xaa kwseñ tu vas aan
lëë xaa chëb: “Tu cheñaa nrii. Kol kiw
parñee ksaladzy to nii por tu cheñaa
lëë Dios beeñ cumplir xtiits lo do.”
26 Por ngo cad nii ki dow ni kaw dow
lëë do xsaladzy nii lëë Crist kuty aan
lëë xaa kiid stub.

27 Kchë xaa nii chaw ni chi tsiñee
chak xixtsee Crist aan chuuñ ksakty
xaa Crist, tu tol chuñ xaa lo xcuerp
Crist ni lo xcheñ Crist. 28 Por ngo catu
do kol kyeñ deel no xtol do antes nii
kaw do ni ki do nii xkaasy lo xixtsee
Crist. 29 Por deel comñee kaw do ni
ki do aan xyeñdy to nii xcuerp Crist
chaw do ni xcheñ xaa chi do, lëë do
te castigw. 30 Ni por ngo gaa ndaly
do xsyaknë ni ndaly do choxchal, ni
no gaa xcombañer do noyetyle. 31 Per
deelñee kyeeñ no pe cos chuuñtsyeey
no, xkiiñdy nii ksaksi Dios no. 32 Ni
nan gaa to nii lëë Dios xsaksi lëë no,
parñee tyejty no kyalnë nii te kchë
meñ nii xnilasty xtiits xaa.

33 Singo tsigo busy, beetsy, tsiñee
jkaal lsa do par kaw xtsee do, kol
kwës xcombañer do. 34 Deelñee no
tu xaa nii xlyaañ, kaw xaa lidzy xaa,
parñee ksaksidy Dios to tsiñee xkaal
lsa do. Kchë cos nii kwneedyaa
xa kak yuubaa kan xa kako tsiñee
kyelyaa.

12

Kyalwnabey nii xkiisy Kyalbini Ntson

1 Beetsy, chakladzyaa nii kaknan
do xa nak kyalnsaak nii xnee Kyal-
bini Ntson.

2 Nan do gon nii worñee karty kni-
ladzy to xtiits Dios, mdyo ngop nii
xkaatyee bniladzy to. 3 Lëë na chak-
ladzyaa nii kaknan do nii ni tu cho
chilody këb: “¡Nguialsi Jesús!” deelñee
no xKyalbini Ntson Dios leñ styoo
xaa. Ni ni tu cho chiloody këb: “¡Lëë
Jesús xñabey!” deelñee nody Kyalbini
Ntson leñ styoo xaa.

4 Xaal xaal nak kyalnsaak nii xkaa
meñ, per tugak nak Kyalbini Ntson
nii xneetsyo. 5 Ndaly mod schilo jkiiñ
meñ, per tugak lo xaa nii xñabey xkiiñ
meñ. 6 Ni ndaly gaa mod schilo kak
cos, per tugak nak Dios nii no leñ
styoo kchë meñ. 7 Kchëlo meñ chiid
Kyalbini Ntson parñee jkiiñ meñ lo
xcombañer. 8 Lëë Kyalbini Ntson xtee
kyalchak lo bla meñ, ni no gaa lo meñ
xteedy Kyalbini Ntson kyalnyaani.
9 No lo meñ xteedy Kyalbini Ntson
kyalwniladzy ni no meñ xkaa tiitspey
parñee kuuñ kyak meñ xaa xsyaknë.
10 No meñ xkaa tiitspey parñee kuñ
meñ kyalntson, ni no meñ xkaa tiit-
spey parñee kñee meñ tiits nii xaal
Dios. No gaa meñ xkaa kyalnyaani
parñee kyeñ meñ xa nak kyalbini mal
ni xa nak kyalbini buen, ni no meñ

xkaa tiitspey parñee kñee meñ stu tiitsë nii ni tu cho xyeñdy, ni no meñ nii xkaa tiitspey parñee kñee meñ xa nak kchë tiitsë go. 11 Per tugak nak Kyalbini Ntson nii chuuñtsyey kchë cos re, ni lëë gaa Kyalbini Ntson xkiisy kchë kyalwnabey según xlyañ styoo Kyalbini Ntson.

Kchësy to ngab lo Crist

12 Nikxe ndaly party nyaa xcuerp no, per tugak cuerp nako. Singo gak Crist. 13 Singo gak lëë no, nikxe meñ Israel no o meñ sit kaa no, ni nikxe no xpixwaan no o nody kaa xaa, lëë no pchoobnis Kyalbini Ntson parñee kyak tusy no ni tugak kaa nak Kyalbini Ntson nii no leñ styoo no.

14 Lëdy tugak party gon nyaa xcuerp no, sink ndaly party nyaaw. 15 Deelñee këb niy no lo xcuerp no: “Lëdy ñal nakaa, ngabtyaa lool”, lëdy por ngo nii sobtyo lady no. 16 O deelñee gaa këb tyag no: “Lëdy mëlool nakaa, ngabtyaa lool”, lëdy por ngo nii sobtyo lady no. 17 Kol kyeñ gaanoo deelñee tyub lady no nsyob mëlo no, ¿xa tsyon no tsigo? O deelñee gaa tyub lady no nsyob tyag no, ¿xa knuup no cos tsigo? 18 Per lëë Dios psoob catu cos laañee kwlaño styoo xaa. 19 Deelñee tugak cos nsaa Dios, ¿pa nyaan xcuerp no tsigo? 20 Per nikxe gaa ndaly party nyaa cuerp, tugak cuerp no.

21 Chilody gon këb mëlo no lo ña no: “Xkiiñdyaa lii”, ni chilody këb kik no lo niy no: “Xkiiñdyaa to.” 22 Al contrario no party nii xsyak no mban aan party ko mastre xkiiñ lo no. 23 Ni ngui xkakw xab no party nii xisy xyo styoo no ni ngui xtyon party nii xsyak no nguidy 24 Xkiiñdy party nii ngui nii toon xare xixkwaaw. Lëë Dios psaa xcuerp no singo parñee tyontsi no party nii xsyak no nguidy, 25 ni parñee ktildy xparty xcuerp no, sink kan lsaw xcombañero. 26 Deelñee në tublë xcuerp no, tyub lady no xsee yoob ko. Singo gak deelñee xtyoontsi tublë lady no, tyub xcuerp no xle.

27 Lëë do gon nak xcuerp Crist, ni lo Crist kaa ngab to kchësy to. 28 Por ngo xaal xaal nak tsiiñ nii ptee Dios lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa. Klo apostle pso xaa. Loxsye ngo lëë xaa pso profet, ni meñ nii kak maestre, ni meñ nii kuñ kyalntson, ni meñ nii kuuñ kyak xaa xsyaknë, ni meñ nii kuñ yudar, ni meñ nii so lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa, ni meñ nii kñee stub clasy tiitsë. 29 Lëdy kchë meñ gon nak apostle ni lëdy kchë meñ chuuñtsyey kyalntson, 30 ni lëdy kchë meñ chuuñ kyak xaa xsyaknë ni lëdy kchë meñ xñee stub clasy tiitsë ni lëdy kaa kchë meñ schilo kñë xa nak tiits ko. 31 Kol tsoxko nii kneetsy Dios kyalnsaak nii mastre non lo do.

13

Kyalwkëstyoo

1 Lëën kluy tu cos nii mastre precisy lo do. Deelñee xñen stu tiitsë nii xyeñ meñ ni xñen tiitsë nii xñee angly, aan nody kyalwkëstyoo leñ styoon, nakaa sinak tublë kiib o tu platiiy gaa nii xsyetsy. 2 Deelñee xñen tiits nii xaal Dios, ni nanaa cos nii Dios sye nan, ni chakaa kchëlo cos, ni tyub styoon xniladzyaa nii schilo kticheen kiy xlugaro, cho naktyaa deelñee nody kyalwkëstyoon leñ styoon. 3 Deelñee kiisyaa kchë nii chaapaa lo meñ prob ni klaan ksaay meñaa, per pe nandy kchë ngo, deelñee nody kyalwkëstyoo leñ styoon.

4 Kchë xaa nii no kyalwkëstyoo leñ styoo, chap xaa paciensy, buen xaa ni chak mbijty xaa ni chak nyaady xaa. 5 Chak yoxty xaa ni chak nyasty xaa, xlëëdy xaa ni chody kyalnë styoo xaa. 6 Xledy xaa tsiñee xyab stu meñ lo tol, sink xle xaa chon xaa tiitsli. 7 Tugak xekw xaa xtsyool xaa kyalnë ni xkwës xaa te kyalnë ni tugak xniladzy xaa xtiits Dios.

8 Tsitsiñdy tse nii tsodre kyalwkëstyoo, per sitsiñ tse nii tsodre xaa nii nak profet, ni kñeedre meñ stub clasy tiitsë, ni jkiiñtre kyalchak. 9 Por xyuumbey nizhty no xtiits Dios, ni

xñeedy profet kchësyo, 10 per tsiñee lëë
tse nii lëë no kaknan kchë cos, tsitsiñ
ksalastre no kchë cos wiñ nii ndon no
nina.
11 Worñee kokaa xaa wiñ, kwnen
si xñee xaa wiñ ni kwyo kikaa sinak
no kik xaa wiñ, per tsi lëën kol, lëën
psaan xmod xaa wiñ. 12 Xtyon nyëdy
no kchë cos nina. Nako sinak tsiñee
xtyon no cos lo tu kyowan, per sitsiñ
tse nii lëë no tyon nyë cos. Nandyaa
xa nak kchë cos nina, per sitsiñ tse
nii lëën kaknan xa nako, sinak nii nan
Dios xa nakaa.
13 No tson cos nii tejty, lëë cos ko
nak kyalwniladzy, ni kyalwsaladzy
ni kyalwkëstyoo, per lëë kyalwkëstyoo
nak nii mastre precisy.

14

Meñ nii xñee stub clasy tiitsë

1 Kol tsoxko nii jkëstyoo do, ni kol
tsoki nii kneetsy Dios tu kyalnsaak lo
do. Kol nab nii kñee do tiits nii xaal
xaa. 2 Lo Dios xñee xaa nii xñee stub
clasy tiitsë, xñeedy xaa lo meñ. Por
Kyalbini Ntson xñee xaa, per ni tu cho
xyeñdyo. 3 Aan lëë xaa nii xñee tiits nii
xaal Dios gon, lo meñ xñee xaa parñee
kyeñ meñ, ni parñee kchoobladzy
xaa styoo meñ ni ko nguiool xaa styoo
meñ. 4 Losye xaa nii xñee stub clasy
tiitsë xkiiñoo, per lëë xaa nii xñee tiits
nii xaal Dios, kchë lo meñ nii xniladzy
xtiits Dios xkiiño.
5 Nlen deelñee kchë do ngaa
kyalnsaak nii kñee do stub clasy
tiitsë, per mastre nlen deelñee kchë
do nyee tiits nii xaal Dios. Por mbëëre
nii kñee do tiits nii xaal Dios, ni
buenak kaa nii kñee do stub clasy
tiitsë deelñee tso cho kñee xa nako
parñee kchë lo meñ nii xniladzy xtiits
Dios jkiiño. 6 Por ngo, beetsy, deelñee
kyelyaa lo do aan kñen stub clasy
tiitsë, ni tu cho kyeñdy xtitsaa. Pe
nandy kyelyaa, xakxe deelñee kñen
tiits nii pxaal Dios o kluy gaan pe tu
cos lo do.
7 Nak kchë nrii sinak kiib musyk,
sinak flaut o arp kaa. Deelñee nyoody
pa ti chool meñ, nyoody dyon chow
xsyetsy. 8 Singo gak tsiñee chak guerr,
deelñee nyoody pe xkwetsy trompet,
kyëmbësty meñ nii kislo tily. 9 Singo
gak lëë do deelñee kñeedy to tiits nii
xyeñ meñ, ¿xa kaknan meñ pe cos
xñee do? ¡Lo me xñee do, lëdy lo meño!
10 Ni ndon gaa no nii ndaly clasy tiitsë
no lo kislyu, aan kchësy tiitsë go xkiiñ.
11 Per deelñee xyeñdyaa xtiitsë xaa nii
xñee lon, tu xaa sit nakaa lo xaa ni tu
xaa sit nak xaa lon. 12 Ya ke nii tir
choki do jkaa do kyalnsaak nii xnee
Kyalbini Ntson, kol tsoxko jkaa do tu
kyalnsaak nii jkiiñ lo kchë meñ nii
xniladzy xtiits Dios.

13 Por ngo, kchë xaa nii xñee stub
clasy tiitsë no nii kñab xaa lo Dios
nii kyeñ xaaw. 14 Por deelñee ku-
tiitsnin Dios con stub clasy tiitsë,
nli nii lo Dios xñee xkyalbinin, per
nandyaa dyon pe cos xñen. 15 ¿Pe cos
kuuñtsyeyaa tsigo? No nii gon kutiit-
snin Dios con stub clasy tiitsë ni no nii
kutiitsnin xaa con tiitsë nii xyeeñaa.
No nii kolaa lay con stub clasy tiitsë
ni no nii kolno con tiitsë nii xyeeñaa.
16 Por deelñee kool do lay lo Dios con
stub clasy tiitsë nii xaktyee xkyalbini
do xyeñ, chilody koolni chol meñ lëë
do lay, por xyeñdy xaa pe xñee do.
17 Nikxe ntson lay nii chool do, per
xyeñdy chol meño. 18 Xtedyaa skizh
lo Dios nii naa nak tu xaa nii mastre
xñee stub clasy tiitsë. 19 Per tsiñee
xkaal lsa meñ nii xniladzy xtiits Dios,
buen nii nikxe kaayak lan tiits nii
kyeñ meñ kñen, lëjty nii kñen tsii mily
tiits aan ni tu cho kyeñdyo.

20 Beetsy, tsody kik to sinak no kik
xaa wiñ. Kol kak sinak xaa wiñ tsiñee
chan do cos mal, per kol ko kik to
sinak no kik xaa kol. 21 Leñ kitsy nii
kë xtiits Dios gon xñee: “Nikxe kñen
lo meñ re con xtiitsë meñ sit, ni nikxe
kñee meñ sit lo meñ re, kondy meñ
re xtitsaa.” 22 Parñee kan meñ xkyal-
wnabey Dios ngo nii xñee meñ nii
xniladzy xtiits Dios stub clasy tiitsë,
per tsiñee lëë tu xaa xñee tiits nii xaal
Dios, lo meñ nii xniladzy xtiits Dios
xñee xaa. 23 Deelñee sëëb tu xaa nii
xnilasty xtiits Dios laañee xkaal lsa
do, aan kan xaa nii lëë do nchenee

stub clasy tiitsë nii ni tu cho xyeñdy,
sëb xaa nii chak wety to. 24 Per
deelñee kchë do nchenee tiits nii xaal
Dios, aan sëëb tu xaa nii xnilasty xtiits
Dios, misme lëë xaa kyeñ nii no xtol
xaa tsiñee kon xaa xtiits Dios nii nch-
enee do. 25 Singo mod lëë xaa kwii
kchë tol nii no ngueetsy leñ styoo xaa,
aan lëë xaa ksoxib lo Dios ni lëë xaa
kyeñ nii nli no Dios lady to.

So xnëz kol kuuñtsyey cos

26 Singo tsigo busy, beetsy, tsiñee
jkaal lsa do, no do kakladzy kool lay
lo Dios, no gaa to kuuñ kseedy ni
no do kñee nii pxaal Dios lo do, ni
no do kñee stub clasy tiitsë, ni no do
kñee xa nak tiitsë go. Kol kuuñtsyey
kchë ngo parñee jkiiño lo meñ nii
xniladzy xtiits Dios. 27 Tsiñee kñee
do stub clasy tiitsë, schilo kñee chop
to o tson gaa to, per no nii tuga to
kñee, ni no nii tso tu xaa nii kñee xa
nak tiits ko. 28 Deelñee kindy tu xaa
nii kñee xa nak tiits ko, masy kñeedy
tow, kol neesy lo Dios leñ styoo do.
29 Singo gak deelñee kñee do tiits nii
xaal Dios, schilo kñee axte tson do.
Lëë los demasy to, kol jkëëtyag nii
kñee xaa go. 30 Per deelñee kñee Dios
lo tu xaa nii sob, lëë xaa nii klo bislo
xñee kwës 31 parñee kchilo kñee xaa,
tsiin kchë do kseedy ni kchë styoo do
kchoobladzy Dios. 32 No nii tsiitsy so
xaa nii xñee tiits nii xaal Dios, parñee
kñeedy xaa nii jkaatyee. 33 Porque
ndoladzy Dios, xkaandy xaa kik meñ.
Singo nak xaa lo kchë meñ nii xni-
ladzy xtiits xaa.

34 Nody nii kñee kwnaa tsiñee xkaal
lsa do, sink no nii ksoob me xtiits
tsiil me, por singo xñabey xley Moisés.
35 Deelñee no tu cos nii xyeñdy kwnaa,
no nii kñabtiits me lo tsiil me tsiñee kt-
siñ me lidzy me, por buendy nii kñee
kwnaa tsiñee xkaal lsa do. 36 Kol ksal-
adzy kaa noo nii lëdy por lëë do bislo
xtiits Dios, ni lëdy kaa lëësy to xni-
ladzyo. 37 Deelñee no tu xaa nii xsyak
nii profet xaa, o xsyak kaa xaa nii lëë
Kyalbini Ntson ptee tu kyalnsaak lo
xaa, syeñ xaa nii lëë Dios kwnabey
pkën nrii. 38 Per deelñee xsaldy xaa
nii pkën, ksaldy to xaa.

39 Singo tsigo busy, kol tsoxko kñee
do tiits nii xaal Dios, per jkady to kñee
meñ stub clasy tiitsë. 40 Per ngui kol
kak ni so xnëz kol kuuñtsyey cos.

15

Lëë Jesucrist pañ

1 Beetsy, chakladzyaa nii ksaladzy
to xtiits Dios nii bluyaa lo do. Bni-
ladzy to tiits ko ni tsiitsy so do low.
2 Por tiits ko lëë do telaa lo tol deelñee
ksaandy tow, per deelñee ksaan dow
xlyë bniladzy tow.

3 Klo nii bluuy Dios lon bluyaa lo
do. Bluyaa nii leñ kitsy nii kë xtiits
Dios xñee nii por xtol no kuty Crist, ni
leñ kitsyak ko xñee 4 nii lëë xaa pky-
eetsy aan tse nii kwloxo tson kpidz
lëë xaa pañ. 5 Ni bluyaa nii klo lo
Pedre byaklo xaa, tsigore byaklo xaa
lo ksa tsiipchop apostle. 6 Loxsye
ngo tugak tiemp byaklo xaa lo kaay
kyoow meñ nii xniladzy xtiits Dios, ni
ndaly gaa meñ go bii mbañ, no gaa
meñ go kutyle. 7 Tsigore byaklo xaa
lo Jacob, ni lo kchë apostle.

8 Lultime lon byaklo xaa nii nakaa
sinak tu mëëd xaly. 9 Por naa
nak tu xaa nii xisy non lo apostle,
per ni chilody kcholën apostle, por
kwënlagaa meñ nii xniladzy xtiits
Dios. 10 Per por xkyalnsaak Dios lëën
nak apostle. Ni byaan maaldy gaan
lo xaa, sink mastre ndip xkyën tsiiñ
que kchë apostle, nikxe nii lëdy naa
kë tsiiñ, sink Dioso. Por Dios tugak
nakni naa. 11 Por precisty dyon cho
mastre chuñ tsiiñ, xtiits Dios precisy
ni lëë gaaw bniladzy to.

Spañ meñ nii chety

12 Deelñee xñee noo lo do nii lëë
Crist pañ, ¿penak nii no do xñee nii
nlidy xpañ meñ kuty? 13 Por deelñee
xpañdy meñ kuty, ni Crist tsigo pañdy.
14 Aan deelñee pañdy Crist, pa nondy
tiits nii xluuy noo, ni pe nandy kchë
nii xniladzy to. 15 Deelñee nyak nli
kchë ngo, wnee xuuy noo, por lëë
noo niiy lo do nii lëë Dios beeñ kpañ

Crist. Per deelñee nlidy nii xpañ meñ kuty, nlidy nii pañ Crist. 16 Deelñee xpañdy meñ kuty, ni Crist tsigo pañdy. 17 Aan deelñee pañdy Crist, pe nandy kchë nii xniladzy to, ni lo tol bii no do. 18 Deelñee singo nako, kchë meñ kuty nii bniladzy xtiits Dios kwëtañ. 19 Deelñee xaktyee lo kislyu re xsaladzy no Crist, tu xaa nii mastre mban nak no.

20 Per pañ Crist gon. Klootyee xaa pañ lo kchë meñ kuty nii kpañ. 21 Por sinak nii por tugak xaa kwlañ kyalkuty lo kislyu, singo gak por tugak xaa kwlañ nii lëë meñ kuty kpañ. 22 Por Adán kchësy meñ chety. Lëë por Crist na, kchësy meñ kuty kpañ. 23 Per catu meñ kpañ tsiñee kchal meño. Klo Crist pañ. Axte tsiñee kiid Crist stub, lëë kchë meñ nii no xlad xaa kpañ. 24 Wor go lëë kislyu nitylo, ni wor go lëë Crist knitylo kchë xaa xñabey aan lëë xaa jko kyalwnabey ña Tat Tios. 25 Por axte lox kweekli Dios kchë meñ nii xlëë lo Crist, axte tsigolye lëë Crist kñabey. 26 Lultime nguialkuty knitylo xaa. 27 Lëë Dios kwloo kchësy cos ña Crist. Per tsiñee xñee kitsy nii kë xtiits Dios nii kchë cos no ña Crist, lëdy wi Dios gon, por lëë Dios pko kchë cos ña Crist. 28 Aan tsiñee lëë kchë cos lox kyo ña Crist, lëë Crist kyo ña Dios, por lëë Dios pko kchësy cos ña xaa. Aan singo mod lëë Dios kñabey kchë kchësy cos.

29 No meñ gon xchoobnis por meñ kuty. ¿Penak chuuñtsyey meñ ngo con xpañdy meñ kuty na? Deelñee xpañdy meñ kuty, ¿penak tsigo nii xchobnis meñ por meñ kuty? 30 ¿Ni penak nii tugak ntseeb ktsyool noo tu kyalnë? 31 Nli gon, beetsy, nii ksatyee tse xtyelaa ketyaa, ni nli nii xlen nii xniladzy to xtiits Crist. 32 Deelñee styoosyaa kwlañ nii ptilynin ma tox leñ kyedzy Efeso, pe nandyo. Deelñee xpañdy meñ kuty, nli xtiits xaa nii xñee: “Kol tso tyaaw no ni kol tso tyow no. Byeñxke kxe widzy lëë no kety.”

33 Kyëtidy to, por nli tiits nii së sinrii: “Lëë xaa mal xkëëtañ xaa buen.” 34 Kol jko xkyalcheñ do, kuñdy to tol, por no do gon xyuumbeydy Dios. Lëën xñe nrii parñee kteladzy to.

35 Neñdy no do nladzy: “¿Xa lë nii kpañ meñ kuty ni pe sak meñ kuty nii kpañ si chak no?” 36 Nguey do, por tsiñee xñaa tu medzy, klo chety medzy ko parñee klyañ tu yag. 37 Lëdy yag nii klyañ gon cholyu, sink xaktyee xmedzyo cholyu, nikxe xobxtily, nikxe gaa stub clasy pniw. 38 Aan lëë Dios gon xsaa pni go sinak nii xlyañ styoo xaa, ni catu pni go xroob lal nii xñabey Dios. 39 Xaal xaal gon nak cuerp. Xaa nak xcuerp bñech, xaa gaa nak xcuerp ma, ni xaa nak xcuerp mguiñ, ni xaa nak xcuerp mël. 40 Ni xaa gaa nyaa cuerp nii no kpaa, ni xaa nyaa cuerp nii no lo kislyu. Ntson cuerp, per xaa nyaa xkyalntson cuerp nii no kpaa, ni xaa nyaa xkyalntson cuerp nii no lo kislyu. 41 Ni stu nak xbini ngbidz lo xbini mëë, ni xaa nak xbini mëly ni misme gaa lady mëly no ndaly clasy bini.

42 Singo gak tsiñee xpañ meñ kuty. Xkyeetsy cuerp nii xnitylo, aan xpañ tu cuerp nii nitylody. 43 Xkyeetsy tu cos nii yox, aan xpañ tu cos ngui. Xkyeetsy tu cos mban, aan xpañ tu cos ndaan. 44 Xkyeetsy tu cuerp nii pchoo lo kislyu, aan xpañ tu cuerp nii sëëd kpaa. Deelñee no cuerp nii pchoo lo kislyu, no gak cuerp nii sëëd kpaa.

45 Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee nii klootyee Adán kok tu xaa mbañ, per lëë Adán nii biid lultime nak kyalbini nii xnee kyalmbañ. 46 Per lëdy klo kyalbini gon biid, sink klo cuerp kwyo. Lultime kwlañche kyalbini. 47 Meñ lo kislyu nak klootyee mguiy nii kwyaa con yu, per meñ kpaa nak mguiy nii biid despuesy. 48 Chak meñ lo kislyu si kok xaa nii kwyaa con yu. Lëë meñ nii ngab kaa kpaa chak si chak xaa nii pchoo kpaa.

49 Deelñee pcho no mguiy nii kwyaa con yu, scho no mguiy nii sëëd kpaa.

50 Kol kono gaa, beetsy. Chilody
gon tso cuerp nii nyaa con tsit ni
pëël laañee xñabey Dios, por chilody
tso cos nii xnitylo laañee no cos nii
xnitylody. 51 Per lëën kniy tu cos nii
nolan lo do. Lëdy kchë no kety, per
kchë no ktsyëëlo. 52 Kolpsye, sinak
tsiñee xtiib lo no, tsiñee lëë lultime
trompet kpetsy, lëë kchësy meñ kuty
kpañ parñee kpikchedre kety meñ
kuty. Aan lëë no ktsyëëlo. 53 Por lëë
xcuerp no nii xnitylo kyak tu cuerp
nii nitylody. Lëëw kyak tu cuerp nii
kejty. 54 Aan tsiñee lëë xcuerp no
lox kyak tu cuerp nii nitylody, lëë
xtiits Dios kak cumplir nii xñee: “Lëë
kyalkuty kwnitylo por lëë gan kok.”
55 Kyalkuty, ¿ko xkyalndaanoo na par
ksaksil lëë noo? 56 Lëë tol xtee tiits
parñee ksaksi kyalkuty lëë no, ni lëë
xley Moisés xtee kyalwnabey lo tol.
57 Per skizh Dios, por lëë xaa xnee tiits
nii kuuñ no gan, porñee xniladzy no
xtiits Jesucrist.

58 Por ngo, beetsy, tugak kol kuñ
xtsiiñ Dios. Ksaandy to ni kchoox-
sody to lo xtiits Dios, por nan do lëdy
singosy xniladzy to xtiits Jesucrist.

16

Tumi nii xtyop par meñ nii xniladzy xtiits Dios

1 Tumi nii xtyop gon par meñ nii
xniladzy xtiits Dios, kol ktopo sinak
nii psanaa tiits lo meñ nii xniladzy
xtiits Dios nii no nëz Galacia. 2 So
sobsye tse tminkw kol kwiixaa palal
tumi según nii ptsiñaa do, aan kol kot-
seyo parñee ktopty to tumi tsiñee lëën
klyañche. 3 Por naa kxal xaa nii kwe
do tsi Jerusalén, ni naa ktedy kitsy nii
señ xaa, parñee tsini xaa nii ptop to lo
betsy no nii no leñ kyedzy ko. 4 Aan
deelñee precisy nii win ka, lëë noo
kyo ksa noo.

Lëë Pable xñee pare tsitedy Pable

5 Klo xtañ meñ Macedonia ka-
teedyaa. Loxsye ngo lëën klyañ
Corinto. 6 Neñdy slyëën lo do xisy wiñ,
o neñdy kaa lo do teedyaa tyub nii
chak nal, tsiin kuñ do naa yudar tsiin
lëën kpi, par kan laañee no kan. 7 Por
chaklastyaa nii ketyle kanaa to, sink
chakladzyaa nii kwësaa lo do xisy,
deelñee snee Dios tiits. 8 Per lëën kwës
leñ kyedzy Efeso axte lni Pentecostés,
9 por xtee tiits nii kyën xtsiiñ Dios par
kuñaa gan, nikxe nii ndaly meñ xlëë
lo no.

10 Deelñee klyañ Timoteo, kol ktee
nii kle xaa ni pe tsinidy kik xaa,
por wi xaa xkyë xtsiiñ Dios sinak
nii xkyëno. 11 Por ngo ni tu do
ksyablyudy xaa, sink kol kuñ xaa yu-
dar parñee klyañche xaa lon, por lëë
xaa këmbësaa ksan stubla betsy no.

12 Kwnen lo Apolos nii nyiid tedy
xaa lo do ksa xaa betsy no, per
kwnëdy xaa. Per tsiñee kteedyo tiits
lëë xaa kiid.

13 List kol kwe, ksaandy to xtiits
Dios. Kol ko valor lo do, tsiitsy kol
so. 14 Tsiñee kuuñtsyey do tu cos, kol
kuuñtsyeyo con kyalwkëstyoo.

15 Nan do gon nii klootyee meñ
lidzy Estéfanas bniladzy xtiits Dios
nëz Acaya, aan lëë xaa no jkiiñ
lo meñ nii xniladzy xtiits Dios.
16 Chakladzyaa nii ksoob to xtiits
kchë meñ nii nak sinak xaa ni xtiits
kchë meñ nii xkyë xtsiiñ Dios.

17 Xlen nii biid Estéfanas ni For-
tunato ni Acaico, por lëë xaa
beeñtsyey nii chilody kuuñtsyey xaa.
18 Pchoobladzy xaa styoon ni styoo
do. No nii kyeñ do nii non clasy xaa
go.

19 Xkëëptyux meñ nii xniladzy xti-
its Dios nii no nëz Asia lëë do ni
xkëëptyux meñ nii xkaal lsa lidzy
Aquila ni Prisca lëë do. 20 Kchë betsy
no xkëëptyux lëë do. Kol ktee tu pxit
kwesy xcombañer do tsiñee jkëëptyux
to xaa.

21 Paablaa, naa xal tyux re lo do con
yuub ñan ni xletraa pkëno.

22 Deelñee no tu xaa nii xkëstyoody
Jesucrist, nguialsi xaa. ¡Të Jesucrist!

23 Kakni Jesucrist to dyon.
24 Xkëstyoon kchësy to por lo Crist
ngab no.

Kitsy pchop nii pxaal Pable lo meñ Corinto

1 Naa nak Pable. Styoo Dios kwlañ
nii kakaa xapostle Jesucrist. Chopaa
Timoteo xal kitsy re lo meñ Corinto
nii xniladzy xtiits Dios ni lo meñ nii
no tyub nëz Acaya. 2 Lëë lëësy Tat Tios
dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni lëë
do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Xkyalnë Pable

3 Kol tsoo ktee no skizh lo Tat
Tios, pxosy Jesucrist, por lëë Tat
Tios xkëstyoo lëë no ni lëë xaa
xchoobladzy styoo no. 4 Lëë Dios
xchoobladzy styoo no tsiñee no
no tu kyalnë, parñee singo gak
kchoobladzy no styoo xcombañer no
tsiñee no xaa tu kyalnë. 5 Por nikxe
nii xtyee noo kyalnë porñee xsoob
noo xtiits Crist, per lëë gak Crist
xchoobladzy styoo noo. 6 Por lëë noo
xtyee kyalnë parñee kchoobladzy
noo styoo do ni parñee telaa do lo tol.
Aan tsiñee xchoobladzy Dios styoo
noo, wi styoo do xchoobladzy xaa,
tsiin kxekw to tedy to kchë lo kyalnë
nii xtyeedy noo. 7 Pe sinidy kik noo
por ndon noo nii nikxe mban xtyedy
to, lëë Dios kchoobladzy styoo do.

8 Chakladzy noo kniiy noo lo do
nii tir mban ptyeedy noo nëz Asia,
lëdy nii kxekw meño, nladzy noo
sikootyee nyaan noo. 9 Pche noo si
xkwe xaa nii këmbës kety, per lëë noo
ptsyool kchë kyalnë go parñee kyeeñ
noo nii chilody kteelaa xaaly noo lëë
noo, sink Dios sye nii chuuñ kpañ
meñ kuty schilo kteelaa lëë noo. 10 Ni
nli gaa lëë Dios pteelaa lëë noo lo
kyalnë dox ko. Lëë na xyeeñ noo nii
kyalnë nii ktsyooltyee noo lëë Dios
kteelaa lëë noo, 11 deelñee kuñ do
yudar kñab to lo Dios por lëë noo.
Deelñee ndaly meñ kñab lo Dios por
lëë noo, singo gak ndaly meñ ktee
skizh tsiñee lëë Dios kuuñlay lëë noo.

Lëë Pable xñee penak nii kweydy xaa Corinto

12 Xle noo porñee xyeeñ noo nii
sinak xñabey Dios mbañ noo ni chan
gaa to nii singo mbañ noo lo kislyu
re. Lëë Dios beeñ lëë noo yudar
parñee kpañ noo sinak xñabey xaa,
lëdy porñee tir chak noow. 13 Lëë noo
xkëë cos nii schilo klab to ni kyeñ
do. Tsaap në Dios que nii syeñ dow,
14 parñee tse nii lëë Jesucrist kiid kle
do kan do lëë noo ni klee gaa noo tyon
noo lëë do.

15 Ngo no styoon worñee kok-
ladzyaa nyely teedyaa lo do, parñee
ngo wlen styoo do chop vuelt.
16 Kokladzyaa nyely teedyaa lo do
worñee nyan Macedonia ni worñee
mbikchen, parñee ngui nsonëz to naa
tsiñee nyan Judea. 17 Kñëx to: "¿Penak
tsigo biijtyoo?" ¿Pe syak to nayak
nii nakaa sinak chol xaa lo kislyu re
nii xñee san aan chidy xaa? Lëdyo
gon. 18 Lëë Dios nan nii tugak nak
xtiits noo. Xñeedy noo schilow ni
xñeedy noo kchilodyo tugak tiemp.
19 Por worñee bluuy noo nii Jesucrist
nak Xiñ Dios, ksa noo Sil ni Timoteo,
tugak bñee noo nii tiitsliw, deel Criist
kaa tugak tiitsli nak xtiits xaa. 20 Ni
por lëë gaa xaa lëë kchë tiits nii psaan
Dios chak cumplir, ni por lëë xaa xñee
no "Amén" tsiñee lox xtee no skizh lo
Dios. 21 Aan lëë Dios chakni lëë noo
ni lëë do parñee kchooxsody no lo
xtiits Crist, ni lëë xaa kwle lëë noo.
22 Lëë xaa kwlooseñ lëë no worñee
kwsëëb Kyalbini Ntson leñ styoo no
parñee kyeeñ no nii nli schal no nii
nare kneetsy xaa.

23 Si sob Dios, byely kteejtyaa Cor-
into sinak nii kwlokyeeñaa parñee
kodyaa to kyalnë. 24 Xñeedy noo nrii
porñee chakladzy noo nii kniladzy
to nii no kik noo, por ndon noo nii
tsiitsyle nche do lo xtiits Dios, sink
chakladzy noo kuuñ noo lëë do yudar
parñee kle do.

2

1 Por ngo nii byely kteejtraa lo do
parñee ko kyalnëdyaa to. 2 Por deelñee
ko kyalnën do, ¿cho lë nii ko nguiool
styoon? Lëë gak tow gon. 3 Lëën pkë

kitsy ko por lëën kwlokyeñ kadyaa parñee ko kyalnëdy to naa, por nguial nii kuuñ kle do naa. Xyeñpaa nii tsiñee kan do nii xlen, wi do kle. 4 Por axte biñaa worñee pkën kitsy ko, por kyalnë nii non. Per pxaldyno parñee ko kyalnën do, sink lëëw pxalaa parñee kyeñ do nii xkëstyoon do tyub styoon.

Kol kuñ perdón xaa nii kwloo falt

5 Deelñee no cho kwloo falt, lëdy nonsyaa kwloo kyalnë xaa, sink wi do kwloo kyalnë xaa, per chaklastyaa ksaksin xaa. 6 Lëë lew castigw nii ptee do xaa. 7 Per kol kuñ xaa perdón ni kol kchoobladzy styoo xaa. Toontlaa por kchë kyalnë nii no xaa kchoso styoo xaa. 8 Por ngo xñabaa nii jkëstyoo do xaa. 9 Lëën pkël xa kak cuent ko, parñee kuñaa to preb ni parñee kanaa dyon pe xsoob to xtitsaa. 10 Deelñee beeñ do xaa go perdón, win kuñ xaa perdón, deelñee no xfalt xaa. Por lëë do chuñaa xaa perdón ni porñee lëë Crist xñabey naa, 11 parñee kuñdy xaatox xtsiiñ, por ndonle no kchë xmañ xaa.

Kwlësty Pable leñ kyedzy Troas

12 Tsiñee ptsiiñaa leñ kyedzy Troas par kluyaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist, pteepee tiits nii nguiën xtsiiñ Dios. 13 Per kwyo lidy kikaa porñee ptsildyaa betsy no Tito. Por ngo lëën pka nëz aan lëën kwya nëz xtañ meñ Macedonia.

Por Crist lëë noo chuuñ gan

14 Per skizh Dios, por lëë xaa xneetsy tiits nii kuuñ noo gan por Crist, ni loo gaa noo xaal xaa xtiits xaa parñee kiisy noow, parñee laañee xkaatyee klyaa nexo. 15 Lëë noo nak sinak kox yaal nii xko Crist lo Dios, aan xlyaaw kik meñ nii xtyelaa lo tol ni kik meñ nii xtyelaady. 16 Nak kox yaal re lo meñ nii xtyelaady lo tol sinak tu me nii chuty, per lëë lo meñ nii xtyelaa lo tol nak kox yaal re sinak tu me nii xnee kyalmbañ. Per ¿cho listle na dyon nche par kuuñtsyey tsiiñ re? 17 No ktody noo xtiits Dios gon, sinak chuuñtsyey grol meñ. Al contrario chan Dios nii tyub styoo noo xluuy noow, por lëë Dios pxaal noo parñee kyëë noo xtsiiñ Crist.

3

Tiits nii xnee kyalmbañ

1 Tsiñee xñee noo sinrii, ¿pe xsyak to nii xfavoor noo xñee noo? ¿Ote chakladzy to yak nii kluuy noo tublë kitsy nii kñee cho nak noo o kñab kaa noo tublë kitsy lo do, sinak chuuñtsyey bla meñ? 2 Lëdyo gon, por misme lëë do nak kitsy nii nseeñ noo. Nak to sinak kitsy nii kë leñ styoo noo, aan kchë meñ xyeño ni xlabo. 3 Lëë do nak kitsy nii pkëë Crist aan lëë noo xaalo. Lëdy con tint kwë do, sink con xKyalbini Tat Tios kwë do. Lëdy lo table kyo kwë cart ko, sink leñ xkyalmbañ meño.

4 Tyub styoo noo xniladzy noo nrii, porñee por Crist Dios sye xsaladzy noo. 5 Xñeedy noo nrii porñee xyeeñ noo nii schiloo noo kuuñtsyeey noo pe cos, por kchë nii chuuñtsyeey noo lëë Dios xluuyo loo noo. 6 Lëë xaa bluuy xa kuuñ kseedy noo meñ parñee telaa meñ lo tol. Per xluuydy noo xley Moisés nii xñabey kety meñ, sink lëë noo xluuy xtiits xKyalbini Dios nii xnee kyalmbañ.

7 Lo table kyo kwë ley nii pxaal Dios lo Moisés, aan tsiñee lëë Moisés ptsiñ, pchilody nyuy meñ Israel lo Moisés, porñee tir xpibëly lo xaa. Per xtsedy bibëlyo. Singo kwlañche ley nii xñabey kety meñ, 8 per ¡mastre kok xkyalwnabey Dios worñee lëë Kyalbini Ntson kwlañche! 9 Deelñee ntson ley nii kwnabey kety meñ, ¡mastre ntson tiits nii xñee nii lëë Dios ptsily xtol no! 10 Lëë xkyalwnabey xley Moisés nii biid klo byab lyu, por lëë xtiits Dios nii biid despuesy beeñ gan low. 11 Aan deelñee kok ntson xley Moisés nii ptiiydy, mastre kak ntson xtiits Dios nii tsitsiñdy tse kyal.

12 Porñee tiits gosy xsaladzy noo. Por ngo nder confians xñee noow. 13 Chuuñtsyeedy noo sinak beeñtsyey Moisés. Ptse Moisés lo con tublë ladx parñee kandy meñ Israel xa tseyga

tseyga xpibëltre lo xaa. 14-15 Per
lëë kik meñ Israel pkyey. Por ngo,
axte nina, tsiñee xlab meñ Israel xley
Moisés, misme ladx ko xlaady kyeñ
meñ. Karty kyety ladx ko lo meñ,
por xaktyee Crist schilo klityo. 16 Per
tsiñee lëë meñ xpig lo Dios, lëë ladx
nii ntse lo meñ xyety. 17 Por lëë Dios
nak Kyalbini Ntson, aan laañee so
xKyalbini Ntson Dios, kchë meñ nche
nlaa. 18 Por ngo, kchë no siñee byety
ladx nii ntse lo no, lëë no byak sinak
tu kyowan laañee chak nyoo xkyal-
ntson Dios. Aan singo mod tseyga lëë
no kyak sinak Crist, por lëë no xyu-
umbey xa nak xkyalntson xaa. Kchë
nrii chuuñtsyey Dios por lëë xaa nak
Kyalbini Ntson.

4

1 Por ngo nii xchosody styoo
noo, por skizh xkyalnsaak Dios nii
bneetsy xaa tsiiñ re loo noo. 2 Karty
kuuñtsyeey noo tu cos nii chak tsilaan
ni cos nii xkwii kyalto. Xkëëtidy
noo meñ ni karty kaa jkëëtañ noo
lo xtiits Dios. Tiitslisy xñee noo ni
Dios sye sini kik noo tsiñee xtyon
noo lëë do. 3 Deelñee ngan xtiits Dios
nii xluuy noo, lo meñsye nii karty
telaa lo tol ngano. 4 Per xnilasty meñ
go xtiits Dios porñee lëë xaatox nii
xñabey lo kislyu re pkan kik meñ
go parñee kniladzy meñ go xtiits
ntson Crist, por lëë Crist chak si chak
Dios. 5 Tsiñee xñee noo, xñeedy noo
nii no kik noo, sink xñee noo nii
lëë Jesucrist nak xaa nii xñabey, ni
xñee noo nii cholsye xaa nii xkiiñ
lo do nak noo, porñee xkëstyoo Jesús
noo. 6 Por misme Dios nii psaabini
lo nguey psaabini leñ styoo noo,
parñee con bini go kchilo tyon noo
xkyalntson Dios. Lo Jesucrist chak
nyoo kyalntson go.

7 Nak xcuerp noo sinak tu kis peñ
aan leeñgo no nii pkaady Dios loo
noo. Lëë noo xluuy xkyalwnabey
Dios, per lëdy xcheñ noow. 8 Por ngo,
nikxe xtyeedy noo ndaly kyalnë, per
xyaabty noo, ni nikxe mban xtyee
noo, per xsyakty noo nii sikootyee
kyaan noo. 9 Ni nikxe xkyënal meñ
noo, xsyëdy noo nonsy noo, ni nikxe
xchon meñ lëë noo lyu, xyaandy noo
sikootyee. 10 Laañee xyootyee noo,
xtyelaa kety noo si kuty Jesús, parñee
kpañ noo si pañ Jesús. 11 Por mentre
mbañ noo, cualquier tse ntseeb kety
noo porñee xsoob noo xtiits Jesús,
parñee kak nyoo nii no Jesús leñ styoo
noo. 12 Singo mod lëë kyalkuty chuñ
xtsiiñ leñ styoo noo, lëë kyalmbañ
gaa chuñ xtsiiñ leñ styoo do.

13 Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon
xñee: “Bniladzyaa, por ngo kwnen.”
Singo lëë noo porñee bniladzy noo
xtiits Dios, ngo nii xñee noow.
14 Ndon noo nii lëë Dios beeñ kpañ
Jesús, ni ndon noo nii lëë xaa kuuñ
kpañ lëë no ni lëë xaa tsikni lëë no
laañee sob xaa. 15 Par lëë do kok
kchë cos ko, parñee siñee xtyaly meñ
nii xkaa xkyalnsaak Dios, singo gak
ktyaly meñ nii ktee skizh lo Dios por
xkyalnsaak xaa.

16 Por ngo gaa nii iip xchosody
styoo noo. Por nikxe nii chox xcueerp
noo, tse con tse lëë xkyalbinii noo
xkub. 17 Por lëdy cos kchë kyalnë nii
xtsyool noo, que kchë kyalnsaak nii
jkaa noo. 18 Xtyoondy noo cos nii
nyoo, sink cos nii nyoody xtyon noo.
Por xtsedy xtiiy cos nii nyoo, per lëë
cos nii nyoody iip nitylodyo.

5

Lidzy no nii sob kpaa

1 Nak xcuerp no sinak tu yu nii
sob lo kislyu, per ndon no nii deelñee
nitylo yu re, lëë Dios psaal tu yu nii
nitylody leñ kpaa par lëë no, ni lëdy
kaa cholsye psaaw. 2 Nli nii mban
xtyee no mentre no no leñ cuerp
re, porñee chakladzy no kyob kyoo
no leñ lidzy no nii sob kpaa, 3 lëë
no tsyo leñ yu go sinak nii nyako
xab no parñee kwedy no nëb kidy
no. 4 Xteenë no ni mban xtyeedy
no mentre bii ncheno no leñ xcuerp
no, porñee chaklasty no kchoo no leñ
xcuerp yoox no, sink chakladzy no
nii kneetsy Dios tu cuerp nii nitylody

lo no. 5 Lëë Dios pxixkwaa lëë no par
ngo ni lëë xaa bneetsy Kyalbini Ntson
sinak tu señ nii lëë no jkaa nii kneetsy
xaa.
6 Por ngo, tugak nguiool no styoo
no, por ndon no nii mentre bii
ncheno no leñ xcuerp no, sit nche no
lo Dios. 7 Chilody tyon no xaa nina,
per xniladzy no xtiits xaa. 8 Nguiool
no styoo no ni choki gaa no kchoo no
leñ xcuerp no, parñee kyoo no lo Dios.
9 Por ngo nii tugak choxko no kuuñ
ksak no Dios, nikxe no no o nody
kaa no leñ xcuerp no. 10 Por kchë
no kaktsyetsy tse nii lëë Crist kuñ
kyalxtisy, parñee jkaa no nii xyaal
no, según kyalbuen o kyalmaal gaa
nii beeñtsyeey no mentre ptsyo no leñ
xcuerp no.

Lëë Crist ptsig lëë no lo Dios

11 Porñee xtsyeeb noo Dios ngo
nii xtee noo nii jko noo styoo meñ.
Nan Dios cho nak noo ni chakladzy
gaan nii wi do kyuumbey do lëë noo.
12 Xñeedy noo nrii parñee kle do loo
noo stub, sink lëëw xñee noo parñee
kchilo ktikche do lo xtiits xaa nii xsee
xa chak meñ aan chandy xaa nii no
leñ styoo meñ. 13 Por deelñee chak
wety noo, lo Dios chak wety noo. Per
deelñee nyaanii noo, lo do nyaanii
noo. 14 Destye nii byeeñ noo nii lëë
Jesucrist kuty por kchësy meñ, lëë
xkyalwkëstyoo xaa xñabey lëë noo,
por lëë noo kuty lo tol. 15 Lëë Crist
kuty por kchësy meñ, parñee kpañdy
meñ singosy, sink kpañ meñ par
kuuñ ksak meñ xaa, por lëë xaa kuty
ni lëë xaa pañ por meñ. 16 Por ngo nii
xtyoontre noo meñ sinak chan chol
xaa lo kislyu re meñ. Nikxe nii si chan
chol meñ lo kislyu re ptyon noo Crist,
xtyoontre noo xaa singo nina. 17 Por
ngo nii xkub kchë meñ nii xniladzy
xtiits Crist. Lëë kchë cos nii kok klo
kwtedy. Lëë na kchësy cos ngub.
18 Lëë Dios chuuñtsyey nrii. Lëë xaa
ptsig lëë noo lo xaa por Crist, ni lëë
gaa xaa pso lëë noo parñee ktsig noo
kchësy meñ lo xaa. 19 Por Crist lëë
Dios ptsily xtol meñ, aan lëë xaa pso
lëë noo parñee kyonii noo tiits re lo
meñ. 20 Por ngo xaa nii sëëdni xtiits
Crist nak noo. Nako sinak nii yuub
Dios nyee lo do. Xñab noo lo do tsigo
busy nii por Crist kol kpig lo Dios.
21 Ni tu tol gon kwloody Crist, per
por lëë no lëë Dios psaksi xaa sinak
nii nyak xaa tu ngoptol, parñee tsiñee
kpig no lo Crist, telaa no lo tol.

6

1 Xaa nii kë xtsiiñ Dios nak noo. Por
ngo xñee noo lo do nii ksaanlasty to
xkyalnsaak Dios. 2 Por leñ kitsy nii kë
xtiits xaa xñee:

Worñee pteedyo tiits pkëëtyagaa xtiit-
soo,
koknin lii tse nii kwtelaal.

Lëë wor kutsiñ nina. Natse schilo
telaal lo tol.

3 Chuuñdy noo cos nii nonguialdy
kak parñee kñeenëdy meñ xtsiiñ noo,
4 sink tugak choxko noo nii kan meñ
nii xtsiiñ Dios këë noo, por xekw noo
kyalnë, ni xtyee noo lyaadzy. 5 No
kiñle meñ lëë noo ni no kol meñ lëë
noo skiib, pxekwle noo xkyalnxoly
meñ ni no kyëël noo tsiiñ ndip, ni
no kchool xkaal noo ni no tyeedyle
gaa noo kpiñ. 6 Ni nyoo gaa nii xtsiiñ
Dios xkyëë noo por ngui mod mbañ
noo, ni porñee xyeeñ noo xtiits Dios
ni por paciensy nii chaap noo, ni
por Kyalbini Ntson nii no leñ styoo
noo ni por xkyalwkëstyoo noo, 7 ni
por xtiitsli Dios nii xluuy noo ni por
xkyalwnabey Dios, ni porñee xsoob
noo xtiits Dios, lëë xaa chakni lëë noo.
8 No wor xlisklaa meñ noo, no gaa
wor xsyablyu meñ noo. No wor mbëë
xñee meñ cho nak noo, no gaa wor
xñeenë meñ noo. No wor xsyak meñ
nii wnee xuuy noo nikxe nii tugak
xñee noo tiitsli. 9 No wor xsyak meñ
nii xaa sit noo, nikxe nii kchë meñ
xyuumbey lëë noo. Xnëzle kyalkuty
no noo, per lëë noo bii mbañ. Xsaksi
meñ noo, per chujty meñ noo. 10 Chak
kyalnë loo noo, per tugak nle no styoo
noo. Mban chak noo, per ndaly meñ
no kyuuñ noo rikw. Sootee nii ni tu
pe chaapty noo, per kchë cos no ña
noo.

11 Beetsy, kchë do siñee no do leñ
kyedzy Corinto, tiitslisy bñee noo lo
do ni tyub kaa styoo noo xkëstyoo noo
lëë do. 12 Ni tu cos xkeesty noo lo
do, sink misme lëë do xsosit loo noo.
13 Xñen lo do sinak xñee xaa lo xiñ, nii
jkëstyoo do lëë noo sinak nii xkëstyoo
noo lëë do.

Lëë no nak lidzy Dios

14 Kak chopty to meñ nii xnilasty
xtiits Dios, por xaa nak kyalbuen ni
xaa nak kyalntseeb. ¿Xa ktsiil lsa gaa
bini nguey? 15 Chilody gon ktsiil lsa
Crist xaatox, ni chiloody kaa ktsiil lsa
xaa nii xniladzy xtiits Dios tu xaa nii
xnilastyo. 16 ¿Pe so mdyo leñ lidzy
Dios nayak? Lëë no gon nak lidzy
Dios mbañ ni misme gaa Dios chëb:
Lëën tso ni lëën kyënsë lady meñ,
ni lëën kak xDios meñ,
ni lëë meñ jkab tu kyedzyaa.
17 Ni lëë gak Dios xñee:
Kol kchoo lady meñ nii xnilasty,
aan kuñdy to tol nii chuuñtsyey meñ
go,
tsiin jkaa xcuentaa to.
18 Naa kak pxosy to ni lëë do kak
xiñganaa ni xiñtsyaapaa.
Singo xñee Dios nii xñabey.

7

1 Lëë Dios gon, beetsy, psaan tiits re
lo no. Por ngo no nii ksaan no tol nii
xkiypeedy xcuerp no ni xkyalbini no.
Kol tsoo ktsyeb no Dios parñee xtiits
sye xaa ksob no.

Lëë meñ Corinto xtikche styoo

2 ¡Kol klaa syëëb noo leñ styoo do!
Ni tu cho karty ksaksi noo, ni ni tu cho
karty jkëëtii noo. 3 Xñedyaa kchë nrii
parñee kñeenën lëë do, por lëën niyle
nii tugak no do leñ styoon par kpañ
no ni parñee kety no tusyke. 4 Tyub
styoon xñen lo do ni xlen lo do, por
nikxe ptyee noo kyalnë, nguiool no
styoon ni xle gaan.
5 Destye nii kwlañchee noo xtañ
meñ Macedonia, karty kxiladzy
noo, masyke kyalnë xtsyool noo.
Xtilyni meñ noo ni ptsyeeb kaa
noo. 6 Per lëë Dios nii xchoobladzy
styoo meñ nii no kyalnë pchoobladzy
styoo noo worñee lëë Tito kwlañche.
7 Per lëdy porñee kwlañchesy xaa
pchoobladzy xaa styoo noo, sink
porñee pchoobladzy to styoo xaaw.
Lëë xaa në nii chakladzy to kan do
lëë noo ni në xaa nii no do kyalnë por
naa, aan tir blen biñaa ngo.
8 Nikxe nii beeñ kteenë kitsy nii
pxalaa lëë do, xteenëdyaa nina. Nikxe
nii pteenën konaa nii pteenë do xisy
wiñ, 9 lëë na xlen. Per xledyaa porñee
pteenë do, sink porñee lëë kyalnë go
ptikche styoo do lo Dios. Kwtedy to
kyalnë go sinak xyo styoo Dios. Por
ngo nii ni tu pe kokty to por lëë noo.
10 Por kchë meñ nii xtye lo kyalnë
sinak xyo styoo Dios, xtsëë meñ go
xmod aan singo mod lëë meñ go
xtyelaa aan kindy penak tso meñ go
kyalnë. Per lëë meñ nii xtyee kyalnë
nii no lo kislyu re, kaazhkaa chety
meñ go. 11 Kwte do kyalnë sinak xyo
styoo Dios, aan lëë na ¡kol kuy kchë
nii beeñ do gan! Byeñ do nii no nii
kchoo do xfavoraa. Blëë do aan axte
ptsyeb to. Loxsye ngo lëë do kok-
ladzy nyan do naa ni lëë do kokladzy
nsaksi do xaa nii kwloo falt. Kchë ngo
beeñtsyey do parñee kak nyoo nii lëdy
to kwloo falt. 12 Worñee pxalaa kitsy
ko lo do, pxaldyno por xaa nii kwloo
falt, ni pxaldyno por xaa nii kwtedy
kyalnë go, sink lëëw pxalaa parñee
kan Dios nii sini noo kik to. 13 Por ngo
nii pchoobladzy to styoo noo.

Per lëdy por ngosy byo nguiool
styoo noo, sink wi porñee ptyon
noo singootyee xle Tito, por kchë do
kwloo nguiool styoo xaa. 14 Byaan
maaldyaa lo Tito worñee chëpaa nii
xlen lo do. Por sinakak nii nli kchë
nii niiy noo lo do, nli kchë nii ptyeesy
noo lo Tito. 15 Aan tir xkëstyoo xaa lëë
do tsiñee xsaladzy xaa nii beeñtsyey
do kchë nii kwnabey xaa ni ptsyeb to
kon do xaa. 16 Xlen nii schilo kña loon
do.

8

Meñ nii xkady cos tyub styoo

1 Lëë nana, beetsy, lëë noo kutiits lo
do xa nak kyalnsaak nii pteedy Dios
lo meñ Macedonia nii xniladzy xtiits
xaa. 2 Nikxe nii mban kwtedy meñ
go kyalnë, xle meñ go, ni nikxe nii
prob meñ go, lëë meñ go pkady cos
sinak nii nyak meñ go rikw. 3 Nli xñen
nii tyub styoo meñ go pkady cos aan
axte nii kindy pkady meñ go. 4 Xtse
kwnab meñ go nii klaa noo kuñ meñ
go yudar xaa nii xniladzy xtiits Dios.
5 Nlasty noo nii nyuuñtsyey meñ go
kchë ngo, por klo xtiits Dios bniladzy
meñ go. Loxsye ngo lëë meñ go psoob
xtiits noo sinak xyo styoo Dios. 6 Por
ngo lëë noo bñab lo Tito nii wi lo do
kñab xaa nii xtop noo, por destye klo
lëë xaa bislo xtop xaaw. 7 Lëë do
chuñ gan lo kchë cos, xniladzy to xti-
its Dios, ni chuñ do gan tsiñee xluuy
do xtiits Dios, ni chak to, ni xkëstyoo
do lëë noo. Por ngo no nii kuñ do gan
na nii xtop noo nii jkiiñ lo betsy no.

8 Xñabeydyaa nii kuuñtsyey do nrii,
sink lëëw niyaa lo do parñee ktee
tiits nii kluuy do nii nli no kyal-
wkëstyoo leñ styoo do sinak nii now
leñ styoo meñ. 9 Por nanle to xa nak
xkyalnsaak Jesucrist. Rikw xaa, per
lëë xaa byak prob porñee xkëstyoo
xaa lëë do, parñee por xkyalprob xaa
lëë do kyak rikw.

10 Lëën kniy nii no kikaa. Destye
iz kwtedy gon bislo do ptop to tumi
re tyub styoo do. 11 Lëë na kol
kisyaalo sinak nii nguiool kwyo styoo
do worñee bislo do. Kol ktee nii
kchilootyee lo do. 12 Por deelñee no
meñ gan ktee tu cos, xkaaña Dioso.
Xñabty xaa nii chaapty no.

13 Xñabty noo nrii parñee te do
lyaadzy porñee beeñ do stu meñ yu-
dar, 14 sink lëëw xñab noo parñee kchë
no kap nii jkiiñ lo no. Lëëw xtee tiits
nii ktee do nii chak falt lo meñ go, so
gaa tse nii kneetsy meñ go nii kak falt
lo do. Singo mod kchë no kuuñ yudar,
15 sinak nii xñee xkitsy Dios: “Kokty
falt cos lo meñ nii chap ndalyo, ni
lo meñ gaa nii chapty ndalyo koktyo
falt.”

Lëë Tito chitedy lo meñ Corinto

16 Per skizh Dios nii kwloo xaa lëë
do leñ styoo Tito sinak nii no do leñ
styoon. 17 Por ngo lëë xaa psoob xtit-
saa, aan como tugak sini do kik xaa,
lëë xaa sëëd tedy lo do porñee kwlaño
styoo xaa.

18 Lëë Tito sëëd chop tu betsy no
nii xyuumbey kchë meñ nii xniladzy
xtiits Dios, porñee no xaa xfavor xti-
its Dios. 19 Ni lëdy kaa por ngosy
sëëd xaa, sink lëë kchë meñ nii xni-
ladzy xtiits Dios kwle xaa parñee kuñ
xaa lëë noo yudar kuuñ noo tsiiñ re
parñee kuuñ ksak noo Dios ni parñee
kak nyoo nii chakladzy noo kuuñ noo
yudar. 20 Kchë nrii chuuñtsyeey noo
parñee kñeenëdy meñ lëë noo porñee
xtop noo kchë tumi re. 21 Lëjty xak-
tyee por Dios, sink wi por meñ, chak-
ladzy noo ktop noo tumi re ngui mod.

22 Lëë noo xaal stu betsy no. Nyoo
nii nguiool no styoo xaa. Lëë na
mastre xle xaa porñee chap xaa lëë
do confians. 23 Deelñee kñabtiits meñ
cho nak Tito, kol këb nii xcombañeraa
xaa ni chopaa xaa chuñ lëë do yu-
dar. Singo gak deelñee kñabtiits meñ
cho nak xaa nii ksa Tito sëëd, kol
këb nii lëë meñ nii xniladzy xtiits
Dios pxaal xaa parñee kuuñ ksak xaa
Crist. 24 Aan parñee kniladzy meño,
kol kluuy nii nli xkëstyoo do xaa, ni
kol kluuy nii lëdy likasy xtaan noo lëë
do.

9

Tumi nii xtyop

1 Xkiiñdy nii jkën leñ kitsy re xa nak
xcuent tumi nii xtyop par betsy no
nii xniladzy xtiits Dios. 2 Por nanlaa
nii buen styoo do, ni mbëë gaa xtee
styoon tsiñee xñen lo meñ Macedonia
nii destye iz kwtedy lëë do kwlokyeñ
kuñ do yudar, aan por lëë do wi meñ
Macedonia kwlañ styoo kuñ yudar.
3 Per lëën xal betsy no lo do parñee
kak ndoon nii nli kchë cos buen nii
chutiitsaa. Lëë betsy no xalaa parñee
list kwe do, 4 por toontlaa kiidnal
bla xaa Macedonia naa aan kan xaa
nii nche tseydy to aan kchoo xkyalto

noo, aan nder confians bñee noo nii buen styoo do ni kchoo gaa xkyalto do. 5 Por ngo nagon kwxaakaa nii buen kxalaa betsy no lo do parñee kuñ xaa lëë do yudar lox ktop to nii byaanle to tiits destye klo, tsiin singo mod kak nyoo nii lëdy lëë noo xñabo lo do, sink styoo do xlyaño.

6 Kol ksaladzy tiits nii xñee sinrii: Kchë meñ nii xisy chan, xisy nii xtop meñ go, per lëë kchë meñ nii nroob chan, ndaly nii xlaap meñ go. 7 No nii ktee do nii kwlañ styoo do. Kwte-exoody tow, por xle Dios lo meñ nii xle chuñ yudar. 8 Lëë Dios kneetsy kchëlo kyalnsaak lo do, parñee ni tu pe kakty falt lo do ni parñee kuñ do yudar. 9 Sinrii xñee xkitsy Dios:

Ndaly nii ptee xaa lo meñ prob,
aan ni tu cho knitylasty kyalnsaak nii
beeñtsyey xaa.

10 Lëë Dios nii xnee pni nii xñaa ni xnee nii xtyaaw, knee kchë nii jkiiñ do ni lëë xaa kuuñ ktyaly kchë cos buen nii no leñ styoo do. 11 Singo mod lëë do kap kchëlo cos parñee kchilo kuñ do yudar. Aan lëë kchë meñ nii jkaa nii kxaal do loo noo ktee skizh lo Dios. 12 Lëdy kaa xaktyee nii xkiiñ lo betsy no xteedy to, sink por kchë ngo chop kyon vuelt xtee xaa skizh lo Dios. 13 Lëë betsy no nii jkaa nii ktop to ktee skizh lo Dios, por nyoo nii xsoob to xtiits Dios. Ni lëë styoo xaa ksak lo Dios por kchë nii ptop to par kak meñ yudar. 14 Aan lëë xaa go kñab lo Dios por lëë do ni skëstyoo xaa lëë do por kyalnsaak nii bneetsy Dios lo do. 15 ¡Skizh Dios por kyalnsaak nii bneetsy xaa lo no!

10

Xkyalwnabey Pable

1 Paablaa, con kyalndoladzy nii bneetsy Crist lon xñen lo do. Xñee meñ nii tir ndoladzyaa tsiñee son lo do, per xtaanaa tsiñee son sit. 2 Por ngo xñabaa nii kyubty to nii kak ntsee-baa lo xaa nii xñee nii styoo noo xlyañ kchë nii chuuñtsyeey noo, por syaxaa kñen lo xaa tsiñee lëën kyely. 3 Nli nii xaa lo kislyu re nak noo, per xtiildy noo sinak xtily meñ lo kislyu re. 4 Por xsyeeñdy noo kiib nii no lo kislyu, sink xkyalwnabey Dios nak xkiib noo par knityloo noo xkyalwkëti xaatox. 5 Xnityloo noo kchë cos nii xlaady kyuumbey meñ Dios. Kchë cos nii no kik meñ xtsig noo lo Crist parñee ksoob meñ xtiits xaa. 6 Saksi noo meñ nii xsoobty tiits tsiñee tyon noo nii lëë do xsoob tiits xtiits Dios.

7 Nii chansye to xniladzy to. Deelñee no tu do xsyak nii xlad Crist no do, kol kyeñ gaanoo nii wi noo no xlad Crist. 8 Nikxe nii xsyak to nii chakladzypaa kaknan do nii xñabey noo, kindy penak kteladzyaa. Por lëë Dios bnee tiitspey parñee kchoobladzy noo styoo do. Syoopty noo par jkëëtañ noo lëë do. 9 Chaklastyaa nii sak to nii chakladzyaa ktseebaa lëë do con kitsy nii xalaa. 10 No do xñee nii ntseeb xñee lo xcartaa, per ni tu cho xsaldy naa tsiñee son lo do. 11 No nii kaknan xaa nii xñee singo nii sinakak xtiits noo tsiñee nche noo sit, singo gak kako tsiñee kyoop noo lo do.

12 Xyaxty noo kak noo sinak kchë xaa nii xtaan xaly. Buendy chuuñtsyey xaa go, por xtaan lsa xaa lo xcombañer xaa. 13 Xkiiñdy nii ktaan noo, por misme Dios xluuy nii kuuñtsyeey noo, ni lëë gaa xaa bnee tiits nii kwlañchee noo lo do leñ kyedzy Corinto. 14 Schilo kñabey noo lo do, por lëë Dios bneetsy tiitspey loo noo worñee byoop noo lo do, por klootyee noo byoob kluuy cho nak Crist lo do. 15 Ni xtaandy kaa noo xtsiiñ stu meñ sinak nyako xtsiiñ noo. Al contrario, lëë noo këmbës nii kniladzyre to xtiits Dios parñee kluuyre noow lo do, per nody nii kchoo noo laañee pxaal Dios lëë noo. 16 Nare kluuy noo xtiits Dios lo meñ nii no sit lo do, per ktaandy noo xtsiiñ stu meñ.

17 Deelñee no tu xaa nii chakladzy ktaan, no nii ktaan xaa xtiits Dios. 18 Por deelñee misme lëë no kchoo xfavor no, kchukëdy no. Per deelñee

yuub Dios kchoo xfavor no, schukë no.

11

Xaa nii chakladzy kak apostle

1 Lëën kñe blalan tiits nii so xnëzty lo do. Kol kxekw jkëëtyag tow. 2 Xsiniyaa lëë do sinak xyostyoo Dios, por lëën kwlootiñ lëë do lo Crist aan chakladzyaa ktedyaa to lo xaa sinak xchotiñ kwnaa yeeñ nii xtsiilña tugak mguiy. 3 Per xtsyeebaa nii kyëti do sinak pkëëti mëël Eva aan kchoso styoo do lo Crist. 4 Por chanaa nii xkëëtyag to xtiits xaa nii xñee nii no stu Crist, ni xkëëtyag to xtiits xaa nii xñee nii no stu kyalbini, ni xkëëtyag to xtiits xaa nii xñee nii no stu tiits nii xteelaa. 5 Sotaa gon nii xyablyudyaa lo apostle nii kwsëëb to xlad. 6 Nikxe kaktyaa kñe nguin, per lëdy porñee chaktyno. Ni kayanle gaa to nii nli chakaa, por kon do kchë nii beeñtsyeyaa.

7 ¿Ote mal yak beñaa nii singosy bluyaa xtiits Dios lo do, ni byablyun par klisklaan lëë do? 8 Xaa lo meñ nii xniladzy xtiits Dios pticheen tumi, porñee kwnasyaa nii kwtiix meñ go naa parñee kyën tsiiñ lo do. 9 Ni nikle gaa kwyon lyaadzy worñee kwyon lady to, ni tu cho lo kwlootsiiñdyaa, por lëë xaa Macedonia nii kwlañche bnee kchë nii kok falt lon. Kopaa cuent parñee kotsiiñdyaa lo do ni singo gaa tugak kuuñtsyeyaa. 10 Nan nyëën nii nli xyuumbeyaa xtiits Crist, aan ni tu cho chilody jka nii klen, por ni tu pe bneesty meñ nii no nëz Acaya lon. 11 ¿Penak dyon xñen sinrii, pe porñee xkëstyoodyaa lëë dow? Axte Dios gon nan nii xkëstyoon lëë do.

12 Per ksandyaa nii chuuñtsyeyaa, parñee ktejtyaa tiits nii chol xaa kle si xle noo. 13 Por nlidy nii apostle nak kchë xaa go. Wnee xuuy nii chakladzy kak xapostle Crist nak xaa. 14 Ni lëdy kaa nii ksee ñe kan ñe xaa go, por yuub xaatox xtsyëëlo parñee kak xaa sinak xangly Dios. 15 Por ngo kchë xaa nii no xlad xaatox xtsyëëlo parñee kan meñ nii buen xaa, per mban kyal xcuent kchë xaa go.

Kyalnë nii xtye Pable

16 Ni xñe gakaa xñen: Këbty to tsaaplaa chak wetyaa, per deelñee xsyak to nii nli chak wetyaa, lëën kñe lo do si xñee xaa nii chak wety parñee win ktaan xisy wiñ. 17 Lëdy Dios bneetsy tiitspey nii xñen kchë nrii, sink lëëw xñen si xñee tu xaa wety nii chakladzy ktaan. 18 Por ndaly xaa nii xtaan cos nii no lo kislyu re no. Por ngo, win ktaan. 19 Ni tir gaa nyaani do, per xekw to xkëëtyag to xtiits xaa nii chak wety. 20 Xekw to lo xaa nii xkuñ lëë do tsiiñ, ni xla xcheñ do, ni xkëëti lëë do, ni xlëë chan lëë do, ni xkotsyetsy lëë do. 21 Axte xteladzyaa kñen nii tir nguudzy kok noo lo do.

Per syaxaa ktaanaa sinak xtaan stu xaa, nikxe nii kñen si xñee tu xaa nii chak wety. 22 Deelñee xñee xaa go hebreo, win xñew. Deelñee xaa Israeel gaa nak xaa go, win nak xaa Israel. Deelñee lo xtiiy gaa Abraham sëëd xaa go, win syely lo xtiiy Abraham. 23 Deelñee xtsiiñ gaa Crist xkyë xaa go, mastre xkyën xtsiiñ Crist que xaa go. Xñen si xñee tu xaa nii chak wety. Por ndalyre tsiiñ nii noyuuñtsyeyaa, ni ndalyre vuelt no ko meñaa skiib, ni no kiñ meñaa, ni ndalyre vuelt notelaan lo kyalkuty. 24 Kaay vuelt pxob xaa Israel naa kalyptsiipkee ña tuu kidy. 25 Tson vuelt pxob yag meñ naa. Lëë stu vuelt lëë meñ blaal kyo naa. Tson vuelt kwnity barkw nii san lo nis. Tu vuelt nder kyool ni tyub tse kwyon lo nistoo. 26 Tyub nii kën viaj, ndaly vuelt kwtelaa nyoy nis kigwpee naa. Ni ndaly vuelt notelaan lo ngbaan ni lo xaa tu kyedzyaa ni lo xaa sit. Ndaly vuelt notelaan lo meñ leñ kyedzy ni tañ ni lo nistoo. Ndaly vuelt notelaan lo meñ nii nlidy xniladzy xtiits Dios. 27 Kakyëlaa tsiiñ ndip ni noteedylaa kyalnë. Ni ndaly vuelt no kchoo xkalaa, ni no teedyaa kpiñ. Ndaly vuelt kwlaan nis. Ndaly gaa vuelt tawdyaa. Noteedylaa nal ni kok falt xabaa.

28 Kchë lo kyalnë go noteedyaa,
per tugak sini kchë meñ nii xniladzy
xtiits Dios kikaa. 29 Deelñee no tu
xaa nii no nguiooldy styoo, wi sty-
oon cho nguiooldy. Deelñee xchon
meñ tu xaa lo tol, xlëën. 30 Deelñee
kakladzyaa ktaanaa, schilo ktaanaa
xkyalmbanaa. 31 Lëë Tat Tios nii nak
pxosy Jesucrist xyal jkaa skizh tugak.
Lëë xaa nan nii nli kchë nii xñen.
32 Worñee kwyan Damasco, lëë xtisy
nii psoob rey Aretas pxaal xaa nii
kulës naa chu kyedzy parñee kñaasy
xaa naa. 33 Per lëë meñ kwloo naa
leñ tu tskwidy par klity meñ naa nëz
chex pyedzy nii ntse kyako kyedzy,
aan singo kwtelaan lo xaa go.

12

Xkyalmban Pable

1 Pe nandy nii ktaanaa, per lëën
ktaan kchë cos nii bluuy Crist lon.
2-3 Kok tsida iz nii kuni Dios naa kpaa
klaa. Nandyaa deelñee tyub xcuer-
paa kuni Dios naa, ote xaktyee xkyal-
binino yak. Dios sye nano. 4 Per lëë
Dios kuni naa kpaa, aan siko biñaa
cos nii ni tu xaa lo kislyu re chilody
kñee. 5 Schilo ktaanaa kchë ngo, per
xtaandyno, sink xtaanaa por xkyalm-
banaa. 6 Nikle nii schilo ktaanaa,
por nli kchë nii kñen, per xtaandyaa,
parñee këbty meñ nii chaktyaa nii xaa
nonaa ni chaktyaa nii xaa chakaa.
7 Per parñee nyak nyaadyaa por kchë
nii konaa, lëën kwlañ tu yoob. Nako
sinak tu kitsy nii blisy xaatox naa.
8 Tsonle vuelt nonabaa lo Crist nii
ktichee xaa yoob ko, 9 per në xaa lon:
“Xkyalwkëstyoosyaa xkiiñoo, por lo
xaa mban xtedyaa xkyalwnabeyaa.”
Por ngo xlen nii mbanaa, parñee jkan
xkyalwnabey Crist. 10 Xlen tsiñee
mbanaa, ni xlen tsiñee xkotsyetsy
meñaa, ni xlen tsiñee non lyaadzy,
ni tsiñee xkyënlaag meñaa, ni tsiñee
xtyeedyaa kyalnë porñee xniladzyaa
xtiits Crist. Por tsiñee xsyakaa nii
mbanaa, wor go mastre ndanaa.

Lëë Pable no kyalnë por meñ Corinto

11 Kwnen si xñee tu xaa nii chak
wety, per lëë do chap tol. No nii lëë do
klisklaa naa, por nody nii kyablyun
lo apostle nii kwsëëb to xlad, nikxe
nii ni tu pa nondyaa. 12 Ni worñee
kwyo gaan lady to, kopaa paciensy.
Ni kon do nii nli apostlaa por kchë
kyalntson ni milagre nii beeñtsyeyaa.
13 Kwxaaktyaa nii mban do lo los
demasy xaa nii xniladzy xtiits Dios,
xakxe porñee kwlootsiiñdyaa lo do.
¡Kol kuñaa perdón deelñee por ngo
kwlon falt lo do!

14 Lëëw kyon vuelt nii kyely tedyaa
lo do. Aan ko tsiiñdyaa lo do. Por
kyeldyaa parñee kneetsy to nii chap
to lon, sink lëën kyely kan lëë do. Por
nody nii ktop xaa wiñ tumi par pxosy
xaa, sink pxosy xaa wiñ no nii ktop
tumi par xaa wiñ. 15 Mbëëre kuñaa
gast nii chaapaa. Axte win kak gast
por lëë do. Per sootee na nii tsiñee
mastre xkëstyoon lëë do, xisy xkëstyoo
do naa.

16 Kwlootsiiñdyaa lo do, per no do
xñee nii byubaa mod nii byab to tu
lo tramp. 17 ¿Pe no tu xaa nii pxalaa
nayak pkëëti lëë do? 18 Naa pxal Tito
chop stu betsy no biid tedy lo do. ¿Pe
pkëëti Tito lëë do? ¿Pe lëdy nayak nii
tugak no kikaa chop kik Tito?

19 Neñdy xsyak to nii misme lëë noo
xfavoor noo xñee noo. Per lëdyo gon,
por xña lo Dios nii xñee noo si xñee
xaa nii ngab lo Crist. Aan kchë nrii
xñee noo parñee kyuumbeyre to xtiits
Dios. 20 Xtsyeebaa tsiñee kyelyaa lo
do, xaale nak to, o xaale gaa nakaa.
Xtsyeebaa nii nche ktily do, ni noyak
to mbidy, ni nche klëë do, ni noyak
nyaa do, ni ncheyaw do tiits kizh,
ni nche neenë do, ni ncheno do si
xkaatyee. 21 Xtsyeebaa nii kuuñ kte-
ladzy Dios naa tsiñee kyelyaa lo do,
aan konaa porñee karty ksaan do xtol
do, ni noni do stu kwnaa o stu gaa
mguiy, ni xsaandy to kchë cos ntseeb
nii noyuuñtsyey do.

13

Lëë xilban Pable xyal

1 Lëëw kyon vuelt nii kyelyaa lo
do. Aan no nii kso do chop testigw
o tson gaa testigw nii nan xa nak
xfalt xaa nii beeñ tol. 2 Per lëën xñe
kazh lo xaa nii kwloo falt klo ni kchë
lo do, nii nikxe sodyaa lo do, per
kol ksaladzy nii niyaa lo do worñee
pchop vuelt byelyaa lo do. Por kap-
traa paciensy tsiñee lëën kyely stub.
3 Por chakladzy to kaknan do dyon
pe nli nii no xkyalwnabey Crist leñ
styoon. Aan mbandy Crist gon, sink
ndaan chak xaa lo do. 4 Nli nii
kwë xaa lo crusy sinak xkyë tu xaa
mban, per por xkyalwnabey Dios lëë
xaa mbañ. Singo gak lëë noo mban
chak noo. Per sinak nii por xkyal-
wnabeyak Dios pañ Crist, kpañ noo,
parñee jkiiñ noo lo do.
5 Misme lëë do kol kyeñ deelñee
nli xniladzy to xtiits Dios. Kol kuñ
lëë do preb. Kol kyeñ dyon pe nli
no Crist leñ styoo do, ote nlidyo yak.
6 Naaty kyeñ do nii nli xniladzy noo
xtiits Dios. Ptyeedy noo preb. 7 Xñab
noo lo Dios nii kuuñtsyeydy to cos
mal. Xñeedy noo nrii parñee kuuñ
ksak to lëë noo, sink lëëw xñee noo
parñee kuuñtsyey do cos buen, nikxe
nii xsyak to nii ptyejty noo preb. 8 Por
chilody ktilyni noo tiitsli, sink xfavor
tiitsli no noo. 9 Por ngo xle noo tsiñee
mban xtyee noo parñee kak ndaan
do, ni lëë noo kñabre lo Dios por lëë
do parñee kyak tubli do. 10 Lëën xal
kitsy re antes nii kyelyaa lo do parñee
kak ntseebtyaa tsiñee kyelyaa. Por
lëë Dios bneetsy tiitspey lon parñee
kluyaa xtiits xaa lo do. Bneesty xaaw
parñee jkëëtañaa lëë do.
11 Kakni Dios to dyon, beetsy.
Kol ktee nii ngui kpañ do. Kol
kchoobladzy lsa styoo do tsiin kakni
Tat Tios nii xkëstyoo meñ lëë do. 12 Kol
jkëëptyux xcombañer do ni kol kaw tu
pxit kwesy xcombañer do. 13 Kchësy
meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz
re xkëëptyux lëë do.
14 Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lëë
do, ni lëë lëësy Dios jkëstyoo lëë do, ni
lëë lëësy Kyalbini Ntson kneetsy tiits
nii mbëë kpañ do.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Galacia

1 Naa nak Pable, xapostle Jesucrist. Lëdy cholsye pso naa ni lëdy cholsye
pxaal naa, sink yuub Jesucrist ni Tat
Tios, xaa nii beeñ kpañ xaa pxaal
naa ni pso naa. 2 Ksan kchë xaa nii
xniladzy xtiits Dios nii nche lon nu,
xal kitsy re lo kchë meñ Galacia nii
xniladzy xtiits Dios. 3 Lëë lëësy Tat
Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni
lëë do parñee mbëë kpañ do. 4 Lëë
Jesucrist gon kuty por kchë xtol no,
parñee kteelaa xaa lëë no lo kchë cos
ntseeb nii no lo kislyu re. Styoo Tat
Tios kwlañ nii singo kuuñtsyey xaa.
5 ¡Tugak kol tsoo ktee no skizh lo Dios!

Tugak tiits nii xteelaa no

6 Xseen gon nii blyëëdy lëë do tse
psaan Dios nii kwtsyetsy lëë do por
xkyalwkëstyoo Crist, par kniladzy to
stu tiits nii xteelaa. 7 Per nody stu tiits
nii xteelaa gon, sink no bla xaa nii
xkan kik to aan chakladzy xaa kxiñ
xaa xtiits Crist nii xteelaa. 8 Deelñee
kiid tu xaa nii kluuy lo do nii no stu
tiits nii xteelaa aan xaa nako lo nii
bluuyle noo lo do, nguialsi xaa nikxe
yuub naaw o nikxe gaa tu angly nii
byety kpaaw. 9 Nii kwne gakaa klo,
xñen: Deelñee kiid tu xaa nii kluuy stu
tiits nii xteelaa lo do aan xaa nako lo
nii xniladzyle to, nguialsi xaa.
10 Chaklastyaa kuuñ ksakaa meñ,
sink lëën chakladzy kuuñ ksakaa
Dios. Deelñee kakladzyaa kuuñ
ksakaa meñ, chilody kyën xtsiiñ Crist.

Xa kwlañ nii lëë Pable kak apostle

11 Kol kaknan gaanoo, beetsy,
nii lëdy leñ kik chol meñ lo kislyu
re kwlañ tiits xteelaa nii xluyaa.
12 Porque lëdy cholsye bluuyo lon,
sink yuub Jesucrist bluuyo.
13 Biñle gaa to nii worñee kwyon lo
xlay meñ Israel, kwënlagaa meñ nii
xniladzy xtiits Dios aan kokladzyaa
nlooxaa kchë meñ go. 14 Lo kchë
xlaay meñ Israel nii psedyaa beñaa
gan lo kchë xaa nii tusy kchëën,
porñee kwyoxkoon kuuñtsyeyaa nii
psaan pxusykoltoon. 15 Per antes nii
nyalyaa lëë Dios kwle naa, aan por
xkyalwkëstyoo xaa lëë xaa kwtsyetsy
naa worñee kwlaño styoo xaa. 16 Lëë
xaa bluuy xiñ xaa lon, parñee nluyaa
xtiits xaa lo meñ sit. Tsiñee lëë tse
go kutsiñ ni tu cho lo kwyanabti-
istyaa, 17 ni kwyady kaan Jerusalén
nyakanaa xaa nii nakle apostle. Sink
blyëëdyaa lëën kwya nëz Arabia,
loxsye ngo lëën kwya Damasco stub.
18 Axte kwloxo tson iz lëën kwya
Jerusalén. Tsigore lëën byuumbey
Pedre. Tsiiñ kpidz kwlësaa lo xaa.
19 Per kondyaa ndaly xaa nii nak
apostle, xaktyee Jacob betsy Jesús
konaa. 20 Xkonaa Dios nii tiitsli nak
kchë tiits nii xkën.
21 Loxsye ngo lëën kwya nëz xtañ
meñ Siria ni nëz xtañ meñ Cilicia.
22 Per byuumbeydy meñ nii xniladzy
xtiits Crist nii no nëz Judea naa.
23 Xaktyee biñ meñ go nii xñee meñ:
“Lëë xaa nii kwënlaag lëë no tyub
tsigo, ni kokladzy nloox lëë no, xluuy
xtiits Dios lo meñ nina.” 24 Kchë
meñ go ptee skizh lo Dios porñee bni-
ladzyaa xtiits Dios.

2

Lëë Pable chinee lo apostle nii xñabey

1 Lëë kwloxo tsida iz lëën kwya
Jerusalén chopaa Bernabé. Wi Tito
byonii noo. 2 Kwyan porñee byeñaa
nii Dios pxaal naa. Tsi lëën ptsiñ
Jerusalén, nonsy lo xaa nii xñabey
bitiitsaa xa nak tiits nii xteelaa nii
xluyaa lo meñ sit. Kwyan porñee
koklastyaa nii xlyësy nguiën tsiiñ.
3 Nikxe nii lëdy xaa Israel Tito, ni
tu cho kwnabeydy nii nyobey xaa.
4 Per lëë bla xaa nii nlidy xniladzy
xtiits Dios kwsëëb tsilaan lady noo
parñee kleetsy xaa dyon xa mbañ
noo porñee xniladzy noo xtiits Crist
aan lëë xaa kokladzy nii nyuuñtsyeey
noo nii xñabey xley Moisés. 5 Per
psaldy noo xaa, porñee koklasty noo

nii nchoxso do lo xtiits Dios nii xteelaa.
6 Per ni tu pe nëdy xaa xñabey
go lon, nikxe nii xkwenjtyaa deel
chootyee kok kchë xaa go, por tugak
nak no lo Dios. 7 Lëë xaa byeñ nii lëë
Dios pxaal naa kakluyaa tiits nii xteelaa lo meñ sit, sinak nii pxaal Dios
Pedre tsikluuy xaaw lo meñ Israel.
8 Porque misme Dios nii pxaal Pedre
kak xaa apostle lo meñ Israel, pxaal
naa kakaa apostle lo meñ sit.
9 Por ngo lëë Jacob ni Pedre ni
Juan kwseñ ñan ni ña Bernabé ksa
xaa xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits
Dios. Lëë xaa byeñ nii lëë Dios bnee
kyalnsaak re lon aan lëë noo byaan
nii lëë xaa tsi lo meñ Israel, lëë gaa
noo kyo lo meñ sit. 10 Nësy xaa nii
tugak ksaladzy noo meñ prob, ni nli
gaa tugak choxkoon kuñaa meñ prob
yudar.

Lëë Pable chak ntseeb lo Pedre

11 Per tsi lëë Pedre biid leñ kyedzy
Antioquía, kwëntseebaa lo xaa, porñee
klëë ñe kan ñe nii chuuñtsyey xaa.
12 Klo name chaw xaa ksa xaa meñ
sit, per tsiñee lëë bla xaa nii pxaal Jacob kwlañ, lëë xaa bislo psosit xaa lo
kchë meñ go, porñee ptsyeb xaa xaa
nii chakladzy tsobey meñ sit. 13 Aan
wi bla meñ Israel nii xniladzy xtiits Dios beeñtsyey nii beeñtsyey Pedre, axte wi Bernabé byab lo xkyalwnee xuuy xaa. 14 Per tsiñee konaa
nii chuuñtsyeydy xaa nii xñabey xtiits
Crist, xña lo meñ chëpaa lo Pedre:
“Xaa Israeloo aan kël si xkyë meñ sit.
¿Xa chakladzyoo tsigo nii xoo kpañ
meñ sit sinak nii mbañ meñ Israel?”
15 Meñ Israel no destye nii koly no,
lëdy meñ sit nii no xtol nak no. 16 Per
ndon no nii xtsildy xley Moisés xtol
no, sink lëë Crist xtsilyo. Por ngo nii
wi no bniladzy xtiits Jesucrist, parñee
kpily xtol no, por chilody xley Moisés
ktsily xtol meñ.
17 Lëë na deelñee tol chuuñ no
tsiñee xpig no lo Crist par ktsily xaa
xtol no, ¿pe lëë Crist tsigo chuñ xtol
no? ¡Lëdyo gon! 18 Por deelñee xñen
nii lëdy xley Moisés xtsily tol aan
naa gak xñee nii kuuñtsyey meñ nii
xñabey ley, tu ngoptol nakaa. 19 Por
mbañtraa par kuuñtsyeyaa nii xñabey
ley, sink lëën mbañ par kuuñtsyeyaa
nii xñabey Dios. 20 Ni lëdre gaa naa
mbañ, sink lëë Crist mbañ leñ styoon,
por win kwë lo crusy worñee kwë
Crist. Aan kchë nii chuuñtsyeyaa nina
lëëw chuuñtsyeyaa porñee xniladzyaa
xtiits Xiñ Dios. Xkëstyoo xaa naa por
lëë xaa kuty xcuentaa. 21 Chaklastyaa
ksanaa xkyalnsaak Dios tublad, por
deelñee nchilo ntsily ley xtol no, pe
nandy kuty Crist.

3

No nii kniladzy to xtiits Dios

1 ¡Natsypee nguey kchë do siñee
nak to meñ Galacia! ¿Cho pkëëti lëë
do, parñee ksaan do xtiits Dios nii
xñee cho nak Jesús nii kwë lo crusy?
2 Kol në dyon penak nii kwsëëb
xKyalbini Ntson Dios leñ styoo do.
¿Pe porñee beeñtsyey do nii xñabey
xley Moiséso, ote porñee yak bniladzy
to xtiits Dioso? 3 Natsypee nguey
do. Deelñee kwsëëb xKyalbini Ntson
Dios leñ styoo do porñee bniladzy to
xtiits Dios, ¿penak nii chakladzy to
kuuñtsyey do nii xñabey xley Moisés
stub? 4 ¿Pe ni tu pa pkiiñdy kchë
kyalnë nii kwtedy to? ¡Deelba nguiiño
siquier palalsye! 5 Tsiñee chuuñtsyey
xKyalbini Dios tu kyalntson lady
to, ¿pe chuuñtsyey xaaw porñee
chuuñtsyey do nii xñabey xley Moisés,
ote chuuñtsyey xaaw yak porñee
xniladzy to xtiits Dios?
6 Bniladzy Abraham xtiits Dios, ngo
nii lëë Dios pkaaxcuent xaa sinak nii
nyak xaa tu xaa buen. 7 Kol kaknan
tsigo busy nii kchë meñ nii xniladzy
xtiits Dios ngab lo xtiiy Abraham. 8 Ni
sëëdle gaa leñ kitsy nii kë xtiits Dios
nii lëë Dios ktsily xtol kchë meñ sit nii
kniladzy xtiits xaa. Por ngo nii destye
tiemp chëb xaa lo Abraham: “Kchësy
meñ nii nche lo kislyu kuuñlayaa por
lii.” 9 Singo kchë meñ nii xniladzy
xtiits Dios chaklay sinak koklay Abraham, porñee bniladzy xaa.

10 Nguialsi kchë meñ nii xñalo xley
Moisés. Por leñ kitsy nii kë xtiits
Dios xñee nii nguialsi meñ nii chuñdy
cumplir kchë nii xñabey xley Moisés.
11 Nyoo tsigo busy nii kpildy xtol meñ
nii chuuñtsyey nii xñabey xley Moisés,
por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii
lëë xaa nii pily xtol kpañ, porñee xni-
ladzy xaa xtiits Dios. 12 Per lëë xley
Moisés xkiiñdy nii kniladzy meño,
sink no nii kpañ meñ par kuuñtsyey
meñ nii xñabeyo.

13 Lëë Crist pteelaa lëë no lo xley
Moisés nii ptsiibtee lëë no. Lëë xaa
biy kyalsi go xcuent no, por leñ kitsy
nii kë xtiits Dios xñee: “Nguialsi xaa
nii chety lo tu crusy.” 14 Singo pt-
syool Crist parñee wi meñ sit jkaa
kyalnsaak nii chëb Dios lo Abraham
ni parñee sëëb Kyalbini Ntson leñ
styoo no deelñee xniladzy no xtiits
Dios.

Tiits nii psaan Dios lo Abraham

15 Beetsy, nan do gon nii tsiñee chaa
tublë kitsy, aan chuñ xaa nii xsaaw
firmar, ni tu cho chilody ktsilyo ni ni
tu cho chilody kaa pe cos jkëëre low.
16 Lëë Dios psaan xtiits lo Abraham
ni lo xtiiy Abraham. Xñeedy leñ kitsy
nii kë xtiits Dios gon: “lo kchësy xtiiy
Abraham”, sinak nii nyo ndaly xtiiy
xaa, sink lëëw xñee: “lo xtiiyoo.” Lëë
tiiy go nak Crist. 17 Lëë Dios psaan xti-
its lo Abraham aan chëb xaa nii lëëw
kuñ xaa cumplir. Por ngo chilody
xley Moisés ksyablyu ni ksaanladzy
tiits nii psaan Dios, por axte kwte tap
kyoow kalyptsii iz biido. 18 Deelñee
nchoo kyalnsaak nii knee Dios lo no
lo xley Moisés, lëdre tu cos nii pchoo
chuw Dios. Per lëë Dios chëb kazh lo
Abraham nii singosy kneetsy xaaw lo
no.

19 Kñëëx to, ¿pa xkiiñ xley Moisés
tsigo? Lëëw gon biid parñee kak ndon
no pe cos nak tol. Lëëw pkiiñ worñee
karty kiid xaa nii jkaa kyalnsaak nii
chëb Dios lo Abraham. Lëë angly bi-
idni ley, aan lëë Moisés pkëëw. 20 Per
tsi lëë xtiits Dios biid, pkiiñtre Moisés
ni angly, por yuub Dios biidniw.

Penak dyon biid ley

21 ¿Pe no xley Moisés contre tiits
nii psaan Dios lo Abraham dyon?
Lëdyo gon, por pchilody xley Moisés
ndee kyalmbañ ni ntsily xtol meñ
nii beeñtsyey nii xñabeyo. 22 Per leñ
kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii kchësy
no nche këtuu lo tol, parñee xaktyee
meñ nii kniladzy xtiits Jesucrist kchal
kyalnsaak nii kxaal Dios.

23 Worñee karty kiid Crist lëë xley
Moisés kwsonlë lo no, porñee karty
tsitsiñ tse nii kluuy Dios xa kniladzy
no Crist parñee telaa no. 24 Lëë ley
kuni lëë no lo Crist sinak nii nyak no
xaa wiñ, parñee tsiñee kniladzy no
xtiits Crist, telaa no lo tol. 25 Per lëë
na nii lëë Crist biid, naktre no cuent
ley. 26 Por kchësy to nak xiñ Tat Tios
porñee xniladzy to xtiits Crist, 27 ni
porñee kwchobnis to, lëë do nak ksa
Crist. 28 Kintre nii dyon cho nak meñ
Israel o cho nak kaa meñ sit, ni kintre
nii dyon cho no xpixwan o cho kindy
kaa xpixwan, ni kintre nii dyon cho
nak mguiy o cho nak kaa kwnaa, por
tugak nak no lo Crist. 29 Aan deelñee
lo Crist ngab to, wi do ngab lo xtiiy
Abraham ni wi do jkaa kyalnsaak nii
chëb Dios lo Abraham.

4

1 Tsiñee gon lëë tu xaa wiñ xyaani
kchë xcheñ pxosy, sinakak chol mos
nii tugak xkyë tsiiñ lo meñ nak xaa,
nikxe nii lëë xaa nak xpixwan kchë
nii byaani xaa. 2 No meñ nii chan xaa,
axte xsa tse nii psaan pxosy xaa tiits.
3 Singo gak lëë no, worñee karty kiid
Crist, kok no sinak xaa wiñ. Ptsyo no
ña kchë cos nii xñabey lo kislyu. 4 Per
tsiñee lëë tse kutsiñ, lëë Dios pxaal
xiñ. Tu kwnaa kop xiñ xaa ni pañ xiñ
xaa sinak xñabey xley Moisés 5 parñee
kteelaa xaa lëë no lo kchë nii xñabey
ley go, tsiin jkaaxcuent Dios no sinak
nii nyak no xiñ Dios, 6 aan parñee
kluuy nii nli xiñ Dios nak no, lëë Dios
pxaal xKyalbini xiñ kwsëëb leñ styoo
no, aan lëë Kyalbini go xñee nii lëë
Tat Tios nak pxosy no. 7 Por ngo nii
naktre to sinak xaa nii xkyë tsiiñ, sink

lëë do nak xiñ xaa nii xchee. Xiñ Dios nak to aan styoo Dios kwlañ nii wi do kyaani nii kneetsy xaa.

Chaklasty Pable nii kchoso styoo meñ Galacia

8 Klo worñee karty kyuumbey do Dios, xtiits kchë mdyo nii nakty Dios psoob to. 9 Lëë na nii lëë do xyuumbey Dios, per masty kol tsoo kñee no, na nii lëë Dios xyuumbey lëë do, ¿penak chakladzy to ksoxib to lo kchë mdyo mban go stub par kuuñtsyey do nii xñabey mdyo go? 10 Bii no tse, ni mëë, ni iz nii nda nako lo do. 11 Xtsyeebaa nii xlyëtyee bluyaa xtiits Dios lo do.

12 Beetsy, xñabaa nii kak to sinakaa, porque sinak to nakaa. Kñëdy to nii tsaaplaa no pe beeñ do naa. 13 Por nanle to nii worñee klootyee bluyaa xtiits Dios lo do, lëëw bluyaa por tu kyalkits nii kwxaakaa. 14 Tu preb kwteedy to por kyalkits nii kwlaañaa. Per lëdy por ngo nii nsaldy to naa, sink kon do naa sinak nii nyakaa tu xangly Dios, ni sinak nii nyakaa Jesucrist. 15 ¿Pa psaan do kchë kyalwle go tsigo? Schilo gon kchon xfavor do aan kñen nii klo deelñee nchilow mer wi mëlo do ngwii do parñee neetsy tow lon. 16 Lëë nana, ¿pe xtiily no nayak porñee kwnen xtiitsli Dios lo do?

17 Choxko xaa nii gon chiid lo do xa kak to, per no lidy kik xaa, por chakladzy xaa nii ksaan do naa parñee lëësy xaa tsoxko do. 18 Buen nii tsoxko do meñ, per no nii tubli tso kik to, ni no nii tugak tsoxko do, lëjty xaktyee tsiñee son lo do. 19 Xiñ, xkyëën yoob si xkyë kwnaa nii kap mëëdo por lëë do, ni tugak kyëëno axte nii kniladzy to Crist tyub styoo do. 20 ¡Deelba yuubaa nsyo lo do parñee nyën lo do stu mod, por nandyaa pe xsyakaa!

Agar ni Sara

21 Kchësy to siñee chakladzy to kuuñtsyey do nii xñabey xley Moisés, ¿pe karty nayak kon do nii xñee ley go? 22 Xñeew gon nii chop xaa wiñ kop Abraham. Tu xiñ xaa kop tu kwnaa nii kwë tsiiñ lo tsiil xaa, lëë stu xiñ xaa kop tsiil xaa. 23 Sinak chaly chol mëëd koly xiñ kwnaa nii kwë tsiiñ lo tsiil xaa, per lëë xiñ tsiil xaa koly parñee kak cumplir tiits nii chëb Dios. 24 Ngan nak nrii. Chop kwnaa go nak sinak chop testament. Tu testament ko nak kiy Sinaí, aan lëë Agar nak cuent siko. Kchë meñ nii chaly siko xkyë xtsiiñ meñ. 25 Lëë Agar nak cuent kiy nii lë Sinaí nii sob Arabia. Tu kwnaa nii tugak xkyë xtsiiñ meñ nak me. Por ngo nii nak meñ Jerusalén sinak me, por kchësy meñ go këtuu lo xley Moisés. 26 Per no stu Jerusalén kpaa, aan kyëtuudy meñ nii tso siko lo xley Moisés. Kyedzy ko ngab no. 27 Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee:

Lii nii nakoo kwnaa nii chilody kap
mëëd, ble.
Lii nii karty kyëël yoob nii xkyë
kwnaa nii chap mëëd, ble ni
kwchuptsyë.
Porque ndalyre mëëd kap kwnaa nii
psëëb tsiil
que kwnaa nii no tsiil.

28 Beetsy, sinak Isaac nak to, por lëë Dios psaan tiits nii lëë xaa kaly. 29 Per sinakak tiemp ko nak natiemp. Lëë mëëd nii koly si chaly chol mëëd ptilyni mëëd nii koly sinak xñabey Kyalbini Ntson. 30 ¿Per pe cos xñee kitsy nii kë xtiits Dios dyon? Xñeew gon nii chëb Dios lo Abraham: “Psonëz kwnaa nii xkyë tsiiñ chop xiñ me, por chilody kyaani xiñ kwnaa nii xkyë tsiiñ nii kyaani xiñ kwnaa nii nak tsiiloo.” 31 Singo tsigo busy, beetsy, nakty no sinak xiñ kwnaa nii xkyë tsiiñ, sink sinak xiñ kwnaa nii no tsiil nak no.

5

Kchooxsody to lo xtiits Crist

1 Lëë Crist pteelaa lëë no lo xley Moisés parñee kyënlaa no. Tsiitsy kol so kyalwtelaa go parñee kyëtuudy to lo ley stub.

2 Kol kon xtitsaa. Deelñee tsobey do, pe nandy nii xniladzy to xtiits Crist. 3 Kchë xaa nii chobey no

nii kuuñtsyey xaa kchë nii xñabey xley Moisés. 4 Kchësy to siñee chakladzy to ktsily Dios xtol do porñee chuuñtsyey do nii xñabey xley Moisés, lëë do pchoso lo xtiits Crist ni lëë do psaanladzy xkyalwkëstyoo Dios. 5 Per lëë no ndon no nii stsily Dios xtol no porñee xniladzy no xtiits Crist ni porñee no Kyalbini Ntson leñ styoo no. 6 Deelñee nakni Crist no, precisty nii tsobey no, sink precisy nii kniladzy no xtiits Crist ni jkëstyoo no xcombañer no.

7 Buen gon si do. ¿Cho kwliso styoo do parñee ksaan do tiitsli? 8 Lëdy kik Dios nii xkwetsy lëë do gon kwlañ nii lëë do ksaan tiitsli. 9 “Chop lë wiñak levadur xkobe kchë kob yi.” 10 Xyeñpaa nii klaady Dios kniladzy to xtiits xaa nii xkëëti lëë do, per deelñee chootyee no jkëëtañ lëë do, lëë Dios ksaksi xaa.

11 Naa nii xcuentaa, deelñee bii nyoxkoon nii tsobey meñ nii xniladzy xtiits Crist, nguiënlaagty xaa Israel naa, ni nlëëdy xaa nyon xaa nii lëë Crist kuty lo crusy. 12 ¡Deelba kaazhkaa chug kchë xaa nii chakladzy tsobey do!

13 Lëë do koktsyetsy parñee kyënlaa do, per këbty to nii por ngo lëë do kuuñtsyey nii klyaañtyee styoo do, sink masy kol jkëstyoo xcombañer do. 14 Kol jkëstyoo xcombañer do si xkëstyoo do lëë do, por ngosy xñabey ley kuuñtsyey do. 15 Per deelñee xkyënyaw lsa do kchë xcombañer do, kol kap cuent, por toontlaa misme lëë do jkëëtañ xcombañer do.

Kol kpañ sinak xñabey Kyalbini Ntson

16 Por ngo nii xñen lo do: Kol kpañ sinak xñabey Kyalbini Ntson. Kuuñtsyeydy to cos mal nii xlyañ styoo do. 17 Por xtilyni Kyalbini Ntson cos mal nii xsya leñ styoo no ni xtilyni gaa cos mal go Kyalbini Ntson. Por ngo chilody kuuñtsyey do nii klaañtyee styoo do. 18 Per deelñee nakni Kyalbini Ntson do, këtuudre to lo ley.

19 Nyoo xa chak xaa nii chuuñtsyey nii xlyaañtyee styoo, por choni xaa meñ nii nakty tsiil xaa, ni chuuñtsyey xaa kchëlo cos yox nii xsya styoo xaa, 20 xsoxib xaa lo mdyo ni chuñ xaa kyalbruj. Xtily xaa, xyub xaa tily, xsiiniy xaa, ni sinusy xlëë xaa. Chuuñ ktily xaa meñ, xkyëksaa xaa tiiy, ni chuñ xaa meñ chop tiiy. 21 Chak mbidy xaa, xkyë xaa kunip, ni ndalyre gaa nii chuuñtsyey xaa. Lëën xñe nii kwne gakaa klo lo do, nii sëëbty kchë xaa nii chuuñtsyey ngo laañee xñabey Dios.

22 Per lëë xaa nii no xKyalbini Ntson Dios leñ styoo xkyëstyoo meñ, nguiool no styoo xaa, ndoladzy xaa, chap xaa paciensy, ngui xñee xaa lo meñ, buen xaa, ni chuuñtsyey xaa nii xñee xaa. 23 Ndoo xaa ni chuuñtsyeytre xaa nii xlyaañtyee styoo xaa. Ni tu ley chilody ksaksi xaa nii chuuñtsyey nrii. 24 Kchë xaa nii ngab lo Crist sinidre kik xaa nii kuuñtsyey xaa kchë cos yox nii no styoo xaa. 25 Deelñee no Kyalbini Ntson leñ styoo no, kol tsoo ktee no tiits nii lëë Kyalbini Ntson kñë pe cos kuuñtsyeey no.

26 Nody nii kak nyaa no, ni nody nii ktiily no, ni nody nii kak mbidy no xcombañer no.

6

Kol kuñ lsa lëë do yudar

1 Beetsy, deelñee kan do nii lëë tu xcombañer do byab lo tu tol, lëë do nii xchooxsody lo nii xñabey Kyalbini Ntson, kol kuñ xaa yudar. Per ngui mod ni con kyalndoladzy kol nee lo xaa, por toontlaa wi do kyab lo tol. 2 Kol kuñ lsa lëë do yudar, tsiin kuuñtsyey do nii xñabey Crist.

3 Deelñee no tu xaa nii chak nyaa, aan ni tu cho nakty xaa, xaly xaa xkyëti xaa. 4 Catu do, kol kyeñ dyon pe cos chuuñtsyey do, aan deelñee xyow styoo do, kol kle, per ktaandy to nii chuuñtsyey xcombañer do. 5 Por catu lo no bneetsy Dios nii kuuñ no.

6 Kchë xaa nii xseedy xtiits Dios no
nii ksak styoo xaa lo xaa nii chuuñ
kseedy xaa.
7 Kyëtidy to. Ni tu cho chilody
kityni Dios. Nii kan do ngo klaap
to. 8 Deelñee kuuñtsyey do kchë cos
yox nii klyaañtyee styoo do, lëë do
kety. Per deelñee kuuñtsyey do nii
xñabey Kyalbini Ntson, lëë do jkaa
tu kyalmbañ nii tsitsiñdy tse nitylo.
9 Tugak kol tsoo kyuuñtsyeey no kyal-
buen, porque deelñee kchosody styoo
no, stsiñ tse nii lëë no jkaa nii tsigal
no. 10 Por ngo cad nii kteedyo tiits kol
tsoo kuuñ no meñ yudar. Per deelñee
meñ nii xniladzy xtiits Dioso, mastre
tsoxko no kuuñ no meñ go yudar.
11 Kol kuy gaanoo palaaty ke kchë
letre ngol nii xkën lo kitsy nii xalaa
lo do. Con yuub ñan pkëno. 12 Kchë
xaa nii chakladzy nii tsobey do, lëëw
chuuñtsyey xaa parñee buen kyaan
xaa lo meñ, ni parñee kyënlaagty
meñ xaa sinak xkyënlaag meñ xaa nii
xluuy nii lëë Crist kuty lo crusy. 13 Por
ni xaa nii chobey chuñdy cumplir
kchë nii xñabey ley. Per chakladzy
xaa nii tsobey do parñee ktaan xaa
nii lëë lëësy xaa kwlobey lëë do.
14 Lëë naa nii xcuentaa, xaktyee por
xkyalkuty sye Crist lo crusy xtaanaa.
Porque por Crist lëën psan kchë cos
nii no lo kislyu re. 15 Mastre precisy
ktsëë Dios xmod no que nii tsobey
no o tsobeydy kaa no. 16 Lëë lëësy
Dios dyon kakni lëë do, kchësy to
siñee mbañ do sinak bluyaa lo do, ni
lëë lëësy Dios kakni kchë meñ nii nli
ngab lo Dios.
17 Destye natse chaklastraa nii cho
kotsiiñ lon, por kchë bey nii no
ladyaa xluuy nii mban noteedyaa
porñee nli xtsiiñ Crist kën.
18 Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lëë
do. Amén.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Efeso

1 Paablaa, xapostle Jesucrist nakaa.
Styoo Dios kwlaño. Lëën xal kitsy
re lo meñ Efeso nii ngab lo Dios nii
xniladzy xtiits Jesucrist. 2 Lëë lëësy
Tat Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist
kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë
kpañ do.

Xkyalnsaak Dios

3 Kol tsoo ktee no skizh lo Tat
Tios, pxosy Jesucrist, por lëë xaa xaal
kchëlo kyalnsaak nii sëëd kpaa lo
no porñee nak ksa no Crist. 4-5 Lëë
xaa kwle lëë no destye worñee karty
kwe kislyu, parñee tsyo no lo xaa
ni tsody xtol no. Psaanle xaa tiits
nii por Jesucrist lëë no kak xiñ xaa.
Por singo kwlaño styoo xaa. 6 Por
ngo, tugak kol tsoo ktee no skizh lo
Dios por xkyalnsaak xaa, por lëë xaa
beeñlay lëë no por xiñ ntson xaa. 7 Tir
xkëstyoo Dios lëë no. Por ngo lëë xaa
pteelaa lëë noo por cheñ nii pxee xiñ
xaa ni lëë xaa ptsily xtol no. 8 Lëë
xaa psaabini lëë no ni lëë xaa pxaly
lo no 9 parñee kyeeñ no cos nii lëësy
xaa nan. 10 Kchë ngo kak cumplir
tsiñee lëë tiemp tsitsiñ. Lëë Dios kso
Jesucrist parñee kñabey xaa lo kchë
cos nii no lo kislyu ni kchë lo cos nii
no kpaa.

11 Penaadle kwle Dios lëë no parñee
jkab no lo Jesucrist tsiin jkaa no nii
ksaan xaa. Singo kwlaño styoo xaa,
por nii xlyañ styoo xaa chuuñtsyey
xaa. 12 Lëëw beeñtsyey xaa singo,
parñee kchësy noo siñee klo bniladzy
noo Crist, ktee noo skizh lo Dios por
xkyalntson xaa. 13 Singo gak lëë do,
worñee pkëëtyag to tiitsli nii xteelaa,
ni bniladzy to Crist, lëë do byak tusy
ksa do Crist ni lëë Dios bluuy nii lo
xaa ngab to, por lëë xaa bnee xKyal-
bini Ntson xaa lo do. 14 Lëë Kyal-
bini Ntson nak sinak tu señ nii lëë
no jkaa nii ksaan Dios lo no, loxsye
kteelaa xaa kchë meñ nii ngab lo xaa.
Kol tsoo ktee no skizh lo Dios por
xkyalnsaak xaa.

Lëë Pable xñab nii ksaabini Dios meñ

15 Por ngo, tsiñee biñaa nii xniladzy
to xtiits Jesús, ni xkëstyoo do meñ nii
ngab lo Dios, 16 tugak xtedyaa skizh lo
Dios por lëë do. 17 Xñabaa lo xTat Tios
Jesucrist nii kneetsy xaa kyalnyaani
lo do parñee kyeñ do xtiits xaa ni kyu-
umbey nizh to xaa. 18 Xñabaa lo Dios
nii ksaabini xaa kik to parñee kaknan
do pe cos këmbës meñ nii ngab lo xaa,
ni kaknan do xa nak kyalnsaak nii
jkaa meñ nii ngab lo xaa, 19 ni parñee
kan do blaktre kyalwnabey ptee Dios
lo meñ nii ngab lo xaa. Lëë kyal-
wnabey go kok nyoo 20 worñee beeñ
kpañ xaa Crist ni psoob xaa Crist kwi
xaa leñ kpaa. 21 Tu xaa nii mastre non
byuñ xaa Crist. Kchë lo xaa xñabey
xñabey Crist. Kchë lo cos nii no ni
nare gaa tso xñabey Crist. 22 Lo Crist
psaan xaa kchë cos ni Cristak pso xaa
kñabey lo kchë meñ nii xniladzy xtiits
xaa. 23 Kchë meñ nii xniladzy xtiits
Dios nak sinak xcuerp Crist, aan lëë
Crist xsaalo kchë cos.

2

Por xkyalnsaak Dios lëë no kwte-laa

1 Lëë Dios beeñ kpañ lëë do, por
tyub tsigo kuty to por kchë xkyal-
ntseeb to ni xtol do. 2 Beeñtsyey do tol
nii chuuñtsyey meñ nii nche lo kislyu
re, ni psoob to xtiits xaatox nii xñabey
lo me ni xchoobladzy styoo meñ nii
xsoobty xtiits Dios. 3 Singo gak lëë
noo tyub tsigo beeñtsyeey noo nii
kwlaañtyee styoo noo ni beeñtsyeey
noo nii kwlaañtyee kik noo. Por ngo
nii wi noo nchal xcastigw Dios, sinak
chol meñ. 4 Per tirak buen Dios, ni
tirak xkëstyoo xaa lëë no. 5 Por ngo
lëë xaa beeñ kpañ no ksa no Crist,
worñee bii kuuty no por kchë xtol no.
Por xkyalnsaak Dios lëë do kwtelaa
lo tol. 6 Lëë Dios beeñ kpañ lëë no
ksa no Crist, parñee kñabey no ksa no
xaa leñ kpaa. 7 Kchë nrii beeñtsyey
xaa parñee stub tse kak nyoo nii nli

xkëstyoo xaa lëë no, porñee ngab no lo Jesucrist. 8 Por xkyalnsaak Dios lëë do kwtelaa lo tol, porñee bniladzy to xtiits xaa. Lëdy lëë do beeño gan, sink lëë Dios bneetsyo lo do. 9 Por ngo nii ni tu cho chilody ktaan. 10 Por lëë Dios psaa lëë no parñee kyak ksa no Crist tsiin kuuñtsyeey no cos buen nii penaadle no kik xaa.

Lëë Crist xyuuñ tusy meñ

11 Ni nan bueen gaa to gon nii lëdy meñ Israel do. Meñ nii nobeydy xñee meñ Israel lo do. Lëë meñ Israel xkobey aan meñ nii nobey lë kchë meñ go. 12 Kol ksaladzy gaanoo nii penaadle per ni Crist xyuumbeydy to. Ngabty to lo meñ Israel ni chigaldy kyaani do ni tu nii ksaan Dios. Sin Dios kwche do lo kislyu re. Kwyody ni tu pe cos nii nsaladzy to. 13 Per lëë na nii lëë do ngab lo Crist por cheñ nii pxee xaa, lëë do big kex lo xaa. 14 Lëë Crist nak xkyalndoladzy no. Lëë xaa byuñ meñ Israel ni meñ sit tugak kyedzy. Bnitylo xaa pyedzy nii chuñ meñ go chop tiiy. Con xkyalkuty Crist 15 bisyaal xaa xley Moisés aan lëë xaa byuñ chop kyedzy ko tu kyedzy kub. Singo mod lëë xaa kwleek ngui meñ go lo xaa. 16 Worñee kuty Crist lo crusy lëë xaa bisyaal xtily chop kyedzy ko, ni lëë xaa kwleek ngui meñ go lo Dios. Lëë xaa byuñ kchë meñ go tugak kyedzy.

17 Lëë Crist biidni tiits nii xchoobladzy lo kchësy meñ, nikle lo meñ sito, nikle gaa lo meñ Israelo. 18 Por Crist kchë no schilo kpig no lo Tat Tios por tugak nak Kyalbini Ntson nii no leñ styoo no. 19 Por ngo nii lëdre to meñ sit, nchedre to xtañ meñ sit, sink tugak nak to ksa do meñ nii ngab lo Dios. Meñ xkyedzy Dios nak to nina. 20 Nak to sinak tu yu nii nche xcimient lady apostle ni profet, aan yuub Jesucrist nak sinak kyo nii mastre non. 21 Lëë Crist ladzy yu axte tsaalow, tsiin kyako lidzy Dios. 22 Singo gak lëë do, lëë do kyak tu yu laañee tso xKyalbini Dios.

3

Lëë Dios pxaal Pable lo meñ sit

1 Por ngo lëën no skiib porñee xluyaa xtiits Crist lo kchë do siñee nak to meñ sit. 2 Ni kayonle gaa to nii lo xkyalnsaak Dios lëë xaa bnee tsiiñ re lon. 3 Lëë Dios bluuy nii ngotsilaan xaa lon, ni lëë xaa në lon xa nako, ni lëëw niyle gaan lo do klo. 4 Xsobaa nii tsiñee lëë do klab kitsy re, syeñ do nii nli xyuumbeyaa nii ngotsilaan Crist. 5 Ni tu cho koknandy pe cos ngotsey Dios tyub tiemp, per lëë na lëëw bluuy xaa lo apostle ni lo profet por xKyalbini Ntson xaa. 6 Lëë nii kwloolan Dios nrii: nii por xtiits Jesucrist nii xteelaa, lëë meñ sit jkaa nii jkaa meñ Israel, por tugak nak xaa aan kchë xaa jkaa nii chëb Dios.

7 Chigaldyno, per por kyalwnabey nii bnee Dios lon lëën kë tsiiñ re. 8 Mastre kyety non lo kchë xaa nii ngab lo Dios, per lëë xaa bnee kyalnsaak re lon nii kluyaa xtiits xaa nii xñee xa nak xkyalnsaak Crist lo meñ sit. 9 Aan lëë Dios nii psaa kchëlo cos pxaal naa parñee kluyaa kchë nii kwloolan xaa lo meñ tyub tiemp. 10 Singo beeñtsyey xaa parñee lëë kchë xaa xñabey nii ncheno leñ kpaa kyuumbey xkyalntson xaa por kchë meñ nii ngab lo xaa. 11 Lëë Dios beeñtsyey kchë nrii, sinak nii kwlokyeñle xaaw aan lëë Jesús beeño cumplir. 12 Aan por Jesucrist lëë no xpig lo Dios. Nder confians xpig no porñee xniladzy no xtiits xaa. 13 Por ngo xñabaa nii kchoxsody styoo do por kchë kyalnë nii noteedyaa por lëë do, porque lal tu kyalnsaako lo do.

Xkyalwkëstyoo Crist

14 Por ngo xsoxibaa lo Tat Tios. 15 Lëë xaa kwleek kchë meñ, nikxe leñ kpaaw nikxe gaa lo kislyuw. 16 Xñabaa lo Tat Tios nii lo kchë nii chap xaa knee xaa xKyalbini Ntson xaa lo do parñee jkaa do fuersy ni kyalwnabey. 17 Ni xñabaa nii tso Crist leñ styoo do parñee kchosody to lo xtiits Dios ni ksaandy to xkyalwkëstyoo do 18 tsiin tusyke ksa do

meñ nii xniladzy xtiits Dios kyeñ do gaanoo palaatyke xkyalwkëstyoo Crist. 19 Xñabaa nii kyuumbey do kyalwkëstyoo ngol parñee kyuumbey nizh to Dios.

20 Skizh xkyalnsaak Dios nii ntsi-ibre nii chuuñtsyey xaa que lo nii xñab no o no gaa kik no. 21 ¡Tugak kol tsoo ktee no skizh lo Dios kchësy no siñee xniladzy no xtiits Dios ni ngab no lo Crist! Amén.

4

Tsiiñ nii kwtiisy Crist

1 Lëën no skiib porñee xluyaa xti-its Dios. Por ngo xñabaa nii kwe do sinak nii nonguial kwe xaa nii ngab lo Dios. 2 Kol kak ndoladzy ni kol kap lsa paciensy lo xcombañer do ni kol jkëstyoo xaa. 3 Kol tsoxko nii kchooxsody to lo Kyalbini Ntson nii kwaa do. Tugak kol kyak ni ngui kol kwe. 4 Tugak xcuerp Crist no ni tugak Kyalbini Ntson ni tugak xkyalwtelaa Dios. 5 Tugak xaa xñabey no, tugak kyalwniladzy, ni tugak kyalwchob-nis. 6 Tugak Tat Tios nii xñabey kchë lo meñ no aan lëë xaa no leñ styoo no.

7 Per lëë Crist bnee tsiiñ nii kuuñ no catu no, según kwlaño styoo xaa. 8 Por ngo nii xñee kitsy nii kë xtiits Dios:

Lëë xaa byëp kpaa, siknoy xaa meñ
nii kwnaasy xaa,
ni lëë xaa psaan tsiiñ nii kuñ catu
meñ.

9 ¿Aan penak dyon nii xñeew nii lëë xaa byëp kpaa? Singo gon xñeew porñee klo byety xaa lo kislyu, tsigore byëp xaa kpaa. 10 Misme gak xaa nii byety byëp kpaa parñee jkiiñ xaa tyubo. 11 Ni yuub xaa ptee tiits nii tso xaa nii kak apostle, ni profet, ni xaa nii kluuy xtiits Dios, ni xaa nii kyënap meñ nii xniladzy xtiits Dios, ni xaa nii kuuñ kseedy meñ. 12 Singo kwtiisy xaa tsiiñ go lo meñ nii xniladzy xtiits Dios parñee singo mod ktyalyre meñ nii jkab lo Dios, 13 axte nii tusyke tso kik no kchësy no siñee xniladzy no xtiits Dios ni kyuumbey no Xiñ Dios. Singo mod lëë no kak si chakladzy Crist. 14 Kaktre no sinak chol xaa wiñ, nii pelsye xkyëti ni chinal xiwseedy chol xaa wnee xuuy nii xkëëtañ xaa. 15 Kol tsoo kñee no tiitsli ni kol tso jkëstyoo no meñ. Kol tsoo kak ksa no Crist por lëë Crist xñabey lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios. 16 Ni lëë Crist xyuuñ tusy lëë no, aan deelñee ni tu no xkëëtañdy, ngui kwe no, jkëstyoo lsa no xcombañer no.

Xa kpañ meñ nii ngab lo Dios

17 Por xtiitspey Crist xñabaa lo do nii kpañdy to sinak mbañ meñ nii xyuumbeydy Dios, por si xlyaañtyee kik meñ go mbañ meñ go. 18 Nguey meñ go. Mbañdy meñ go sinak xñabey Dios, porñee nguiedzy styoo meñ go. 19 Neñtre meñ go, lëë meñ go lox byab lo visy. Chuuñtsyey meñ go kchë lo cos yox. 20 Per lëë do byuumbeydy to Crist parñee singo tso do, 21 deelñee nli gaa busy pkëëtyag to xtiitsli xaa, ni biñ do cho nak xaa. 22 Kol ktsëë xmod to, kpañtre to si pañ do klo, por ni tu pa xkiiñdy kchë cos yox ko. Xaktyee xkëëtaño lëë do. 23 No nii jkub xkyalbini do ni xkyalcheñ do, 24 ni no nii tso do si xñabey Dios, kuuñtsyey do cos buen ni kñee do tiitsli. 25 Por ngo, jkëëtidre to, sink kol nee tiitsli lo xcombañer do, por tugak nak no kchësy no. 26 Deelñee xlëë do xkody to tol, per kol ktee nii klëëdy to tyub tsye. 27 Kteejty to tiits lo xaatox. 28 Deelñee kwë do kyalk-paan, kwantre to, sink kol kyë tsiiñ con ña do, parñee señ do pe cos ktee do lo meñ nii no lyaadzy. 29 Kñeedy to tiits yox, sink kol kyub tiits ndoladzy. Kol nee tiits nii kchoobladzy styoo meñ nii xkëëtyag xtiits to. 30 Kuuñ kteenëdy to xKyalbini Ntson Dios, por lëë Kyalbini Ntson go nak sinak tu bey lo do parñee kak nyoo nii lo Dios ngab to tse nii lëë Dios lox kteelaa lëë do. 31 Kol ksaan kchë kyalm-bixladzy, kyalntseeb, kyalwlëë, kyal-wchuptsyë, kyalwkëti, ni kol ksaan kchë cos yox. 32 Kol kak ndoladzy lo xcombañer do ni kol kuñ xaa perdón,

sinak nii beeñ Dios to perdón por Crist.

5

Xa kyaabini lo no

1 Xiñ Dios nak to. Xkëstyoo xaa lëë do. Por ngo no nii kak to sinak xaa. 2 Kol jkëstyoo meñ sinak nii pkëstyoo Crist lëë no. Axte xkyalmbañ xaa ptee xaa parñee kpily xtol no. Byo nii beeñtsyey xaa styoo Dios por kwyokon xaa sinak chokon tu ma aan nizh xlyaa kox ko chëpo kpaa.

3 Lëë do nii ngab to lo Dios, nody nii tsoni do stu mguiy o stu gaa kwnaa, ni nody nii kuuñtsyey do ni stu clasy cos yox ni kyalmbixladzy nii chuuñtsyey meñ. 4 Kñeedy to tiits yox, ni kñeedy to tiits nii pa xkiiñdy, ni kñeedy to tiits peedy, por pa xkiiñdyo, sink masy kol kool lay lo Dios. 5 Por nanle to nii ni tu xaa nii choni stu mguiy o stu gaa kwnaa, ni ni tu xaa nii chuuñtsyey cos yox, ni ni tu xaa nii chak mbixladzy, sëëbty laañee xñabey Crist ni xñabey Dios. 6 Klaady to nii jkëëti chol meñ nii xñee tiits nii pa xkiiñdy lëë do, porque por kchë cos ko lëë Dios ksaksi meñ nii xsoobty xtiits xaa. 7 Ktsiil lsady to kchë meñ go.

8 Klo nguey do, per lëë na nii lëë do ngab lo Dios, lëë do byaabini. Kol tso si no xaa nyaani, 9 por lëë kyalnyaani xnee tiits nii kuuñtsyey do cos buen, ni mbëë kpañ do ni kñee do tiitsli. 10 Kol tsoxko kuuñtsyey do nii xyostyoo Dios. 11 Kuuñtsyeydy to kchë cos nii chuuñtsyey meñ nii nyaanidy, sink kol ksaabini lo meñ go. 12 Por axte xteladzy ñe kñee ñe nii chuuñtsyey tsilaan kchë meñ go, 13 per tsiñee lëë kchë cos xchukë lo bini, kchësyo chak nyoo. 14 Por ngo xñee meñ:

Bna, lii nii nixyesyoo.
Kuxche, pchoo lady meñ kuty,
tsiin ksaabini Crist lool.

15 Por ngo, kol kap cuent. Kpañdy to si xkaatyee, sink nsaaksye kol kpañ. 16 Ngui kol kwe, kxiñdy to tiemp, porque nguidy nak tse. 17 Kuuñtsyeydy to nii xkaatyee, sink kol ktee nii kyeñ do pe cos chakladzy Dios. 18 Kyëdy to kunip, por xkëëtañ nip kik meñ. Sink kol ktee tiits nii kñabey Kyalbini Ntson lëë do. 19 Tsiñee kutiits to ksa do xcombañer do, kol kool salmos ni cant. Tyub styoo do kol kuuñ ksak Dios. 20 Tugak kol ktee skizh lo Tat Tios por kchë nii xneetsy xaa lo no por Jesucrist.

Kol jkëstyoo tsiil do

21 Kol ksoob lsa xtiits xcombañer do, kol ksal lëësy Jesucrist.

22 Kwnaa, kol ksoob xtiits tsiil do si xsoob to xtiits Crist. 23 Por lëë xaapkiy xñabey lo kwnaa, sinak xñabey Crist lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Lëë Crist xteelaa kchë meñ go. Lo xaa ngab meñ go. 24 Aan sinak nii xsal meñ nii ngab lo Dios Crist, singo no nii ksal kwnaa tsiil.

25 Xaapkiy, kol jkëstyoo tsiil do, sinak nii pkëstyoo Crist meñ nii xniladzy xtiits Dios, axte kuty xaa por kchë meñ go. 26 Kchë ngo beeñtsyey xaa parñee kuuñ nyë xaa kchë meñ go con xtiits xaa nii xteelaa ni con nis, 27 parñee tsiñee ktsiñ meñ go lo xaa, tsody xtol meñ go. Ni kakty meñ go sinak tu ladx nii pxuñ lady, sink mbëë nyë meñ go ni ntson meñ go ktsiñ lo xaa. 28 Sinak nii xkëstyoo xaapkiy xcuerp, singo no nii jkëstyoo xaa tsiil xaa. Kchë xaapkiy nii xkëstyoo tsiil xkëstyoo xaa lëë xaa. 29 Por ni tu cho xtilynidy xcuerp, sink chantsi xaaw ni xyaan xaaw sinak nii chantsi Crist kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, 30 por lo xaa ngab no. 31 “Por ngo no nii ksaan xaapkiy pxosy xaa ni xñaa xaa, parñee kyak tusy xaa chop tsiil xaa, aan kaktre xaa chop meñ, sink tugak meñ kak xaa.” 32 Nli gaa ngan nak tiits re, per Crist ni meñ nii xniladzy xtiits Dios xseetyo. 33 Per xñee gako nii jkëstyoo xaapkiy tsiil, ni ksoob kwnaa xtiits tsiil.

6

1 Xaa wiñ, kol ksoob xtiits pxosy to, por nonguial nii singo kuuñtsyey xaa wiñ nii ngab lo Crist. 2-3 Lo tu

mandamient gon xñee: “Psoob xtiits pxoosyoo ni xtiits xñaal parñee nle tsol ni xtse kpañoo lo kislyu re.” Lëë primer mandamient re xñee nii lëë no jkaa tu kyalnsaak deelñee kuuñtsyeey no nii xñabey Dios.

4 Singo gak lëë do, xaa kol, ngui kol nee lo xiñ do. Kuuñ klëëdy to xaa. Kol kuuñ kseedy xaa sinak xñabey Crist.

Xaa nii xchee mos

5 Singo gak lëë do nii xkyë do xtsiiñ meñ, kol ksoob xtiits xpixwan do lo kislyu re. Kol ksal xaa ni kol ktsyeb xaa. Kol kuñ cuent nii lo Crist kë do tsiiñ.

6 Tugak kol kyë tsiiñ, lëjty xaktyee tsiñee so xpixwan do parñee kan xaa lëë do, sink tyub styoo do kol kyë tsiiñ, por lo Crist ngab to ni ngo gaa xyo styoo Dios. 7 Nguiool kol ko styoo do tsiñee xkyë do tsiiñ. Kol kuñ cuent nii lo Dios kë do tsiiñ, kuñdy to cuent nii lo meño. 8 Por nanle to nii kchësy no deelñee chootyee nak no, lëë Dios kizh lëë no según cos buen nii beeñtsyeey no.

9 Singo gak lëë do nii xchee do mos, ngui kol kak lo xmos to, ktsebty to xaa. Kol ksaladzy gaanoo nii lo Dios nii sob kpaa ngab no kchësy no aan lëdy wi xaa xkwe meñ.

Nak meñ nii xniladzy xtiits Dios sinak soldad

10 Lëë na, beetsy, kol kyak tusy ksa do Crist. Kchooxsody to lo xkyalwnabey xaa. 11 Nak kchë tiits nii xluuy Dios lo do sinak tu ladx kiib nii chakw soldad. Kol kakwo parñee kxekw to lo kchë xkyalwkëti xaatox. 12 Porque lëdy contre chol meñ lo kislyu re xtiily no, sink contre kyalbini mal nii no leñ kpaaw. Lëë kyalbini mal go xñabey lo kislyu nguey re. 13 Por ngo, tsiitsy kol so lo xtiits Dios, por nako sinak tu ladx kiib nii chakw soldad, parñee kxekw to lo kyalnë ni kyabty to lo tol. 14 Tsiitsy kol so, por lëë tiitsli ni lëë kyalxtisy kakni lëë do. 15 List kol kwe parñee tsikluuy do xtiits Dios nii xteelaa lo meñ. 16 Lëë xkyalwniladzy to ksuuy kchë flech nii kchoon xaatox chex to. 17 Lëë kyalwtelaa kak sinak tu cachuch kiib nii sob kik to. Lëë gaa xtiits Dios kak sinak tu spad nii xnee Kyalbini Ntson señ do. 18 Tugak kol nee lo Dios, kol knab nii kakni Kyalbini Ntson do. List kol kwë, kchosody styoo do ni kol nab por kchë meñ nii ngab lo Dios. 19 Kol nab lo Dios por naa parñee ktsyol pe kñen ni ktsyeebtyaa tsiñee kñen xtiits xaa nii xteelaa lo meñ. 20 Lëë Dios pxaal naa kanin xtiits xaa lo meñ. Lëë na lëën no skiib. Kol nab nii ktsyeebtyaa kluyaa xtiits xaa.

21 Lëë betsy no Tíquico nii tugak kë xtsiiñ Dios kñë lo do dyon xa non ni pe cos noyuuñtsyeyaa. 22 Por ngo lëë xaa xalaa lo do, parñee kñë xaa xa no noo tsiin kchoobladzy xaa styoo do.

23 Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist knee tiits nii mbëë kpañ do, jkëstyoo lsa do xcombañer do ni kniladzy to xtiits xaa. 24 Ni lëë lëësy Dios kakni lëë do kchësy to siñee xkëstyoo Jesucrist tyub styoo do.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Filipos

1 Paablaa, chopaa Timoteo nii xkyë
xtsiiñ Jesucrist xal kitsy re lo meñ
Filipos nii ngab lo Dios, ni lo xaa nii
xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios
ni lo xaa nii chuñ xaa xñabey go yu-
dar. 2 Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë
lëësy Jesucrist kakni lëë do ni knee
tiits nii mbëë kpañ do.

Lëë Pable xñab lo Dios por meñ nii xniladzy

3 Cad nii xsaladzyaa lëë do xtedyaa
skizh lo Dios. 4 Ni cad nii chutiit-
snin Dios xñabaa por lëë do. 5 Xlen
porñee ksa no tugak xluuy xtiits Dios
nii xteelaa, destye nii kwyan xtañ do
axte natse. 6 Tyub styoon xniladzyaa
nii lëë Dios nii kwsëëb leñ styoo do
worñee bniladzy to kakni lëë do axte
nii lëë Jesucrist kiid stub. 7 Nonguial
nii klen lo do, por xkëstyoon do, ni
porñee tugak chakni do naa, tsiñee
non skiib, ni tsiñee chanen xtiits Dios.
8 Dios nan nii xkëstyoon lëë do sinak
xkëstyoo Jesucrist to. 9 Xñabaa lo Dios
nii tsore kyalwkëstyoo leñ styoo do,
ni tsaabini do parñee kyeñ do, 10 ni
parñee kwe do cos buen, tsiin kpañ
do sinak xñabey Dios ni tsody pe cos
nii kyëkiy do tsiñee lëë Crist kiid stub.
11 Por Jesucrist lëë do kuuñtsyey cos
buen parñee kuuñ ksak to Dios.

Parñee jkiiñ no lo Crist mbañ no

12 Beetsy, chakladzyaa kniyaa lo do
nii lëë kchë ni ptsyoolaa pkiiñ parñee
jkëëtyag meñ xtiits Dios nii xteelaa.
13 Por kchë soldad nii xkyënap yu-
lyey ni kchë meñ nii no siko nan
nii lëën no skiib porñee ngabaa lo
Crist. 14 Aan tsiñee chan betsy no
nii lëën no skiib, xtsyebty xaa, sink
lëë xaa xluuy xtiits Dios nder confi-
ans. 15 No xaa xluuy xtiits Dios por
kyalmbixladzy ni kyalwlëë, per no
xaa xluuyo tyub styoo. 16-17 No xaa
xluuy xtiits Dios parñee ksyablyu xaa
naa, na nii lëën no skiib. Per no
xaa nii xluuyo tyub styoo, por nan
xaa nii lëë Dios pso naa par kchon
xfavor xtiits Dios. 18 ¿Per pe xcuent
kaan? Deelñee tyub styoo xaaw o
lëdy kaaw, lëë xaa xseety Crist aan
ngo chuuñ kle naa, 19 por nanaa nii
buen nii kchukë xcuentaa, por xñab
to lo Dios por naa ni chakni gaa xkyal-
bini Jesucrist naa. 20 Chaklastyaa nii
kchoo xkyalton, sink chakladzyaa ni
tugak kñen xtiits Dios ni kak nyoo nii
xniladzyno, nikxe mbañaa, nikxe gaa
kutyaa. 21 Por parñee kyën xtsiiñ Crist
non, nikxe mbañaa nikxe gaa kutyaa.
22 Per deelñee parñee kyën xtsiiñ Dios
no nii kpañaa, nandyaa pe cos kwen.
23 Ngano por lal buen nii ketyaa par
kyan lo Crist, 24 per parñee kuñaa lëë
do yudar no nii kpañaa. 25 Nanpaa nii
lëën bii so lo do parñee kuñaa lëë do
yudar kniladzyre to xtiits Dios ni kle
do. 26 Lëën bii so lo do, parñee ksak
styoo do lo Crist. 27 Per kol tsoxko nii
kpañ do sinak xñabey xtiits Crist, tsiin
nikxe kyely teedyaa lo do, nikxe gaa
kyely tejty kaan, chakladzyaa konaa
nii xchoxsody to lo xtiits Dios, sink
tub tiiyak nak to lo xtiits Dios nii xtee-
laa, 28 xtsyebty to xaa nii xlëë lo do.
Siko kesy xluuy nii lëë xaa go nitylo
ni siko xluuy nii lëë Dios kteelaa lëë
do. 29 Por Crist lëë Dios bnee tiits nii
kniladzy to xtiits xaa ni tedy to kyalnë
por lëë xaa. 30 Ksan do kë tsiiñ re. Kon
do xa kwën tsiiñ re ni bii chon gaa to
nii lëën bii kë tsiiñ.

2

Xkyalndoladzy Crist

1 Singo tsigo busy deelñee
xchoobladzy Crist styoo do, ni no
kyalwkëstyoo leñ styoo do, ni deel
nakni kyalbini lëë do, 2 kol kpañ
sinak xñabey Dios, parñee kuuñ kle
do naa. Tugak kol ko kik to, ni kol
jkëstyoo lsa lëë do. 3 Kuñdy to cos
parñee ktaan do ni parñee kak nyaa
do, sink ndoladzy kol kak. Kol sak nii
mastre buen xcombañer do que lëë
do. 4 Kuuñtsyeydy to cos nii xaktyee
lo do jkiiñ, sink kol kuñ nii jkiiñ

lo xcombañer do. 5 Kol ko kik to
si kwyo kik Crist. 6 Por nikxe Dios
xaa, kok wnabeydy xaa porñee sinak
Dios nak xaa, 7 sink lëë xaa psaan
kyalwnabey go tublad aan lëë xaa
kok sinak tu mos, aan koly xaa si
chaly chol mëëd. 8 Aan tsi lëë xaa
byaklo mguiy, ndoladzy kok xaa aan
por xkyalwsoob tiits xaa lëë xaa kuty,
nikxe nii pchoo xkyalto xaa porñee
kuty xaa lo crusy. 9 Por ngo lëë Dios
blisklaa xaa ni lëë Dios byuñ xaa tu
xaa nii mastre xñabey, 10 parñee tsiñee
kakyety lë Jesús, ksoxib kchësy meñ
nii no kpaa, ni lo kislyu ni leñ kislyu,
11 ni parñee kchësy meñ këb nii lëë
Jesús nak xaa nii xñabey tsiin ksak
styoo meñ lo Dios.

Nak to sinak bini

12 Por ngo, beetsy, siñee psoob
to xtitsaa worñee kwson lo do, kol
ksoobo na nii lëën so sit lo do. Kol
tsoxko nii kchoxsody to lo xtiits Dios,
kol kak ndoladzy ni kol ktsyeb. 13 Por
lëë Dios xnee tiits nii tsini cos buen
kik to ni lëë xaa kuñ lëë do yu-
dar kuuñtsyey dow, segúin xa klyaño
styoo xaa. 14 Ngui kol kuuñtsyey
kyuuñklëëdy lsadre to lëë do ni ktilyti-
istre to, 15 parñee tsody pe cos jkëëkiy
meñ do. Kol kak sinak xiñ Dios nii
nody xtol, jkaaydy to xtol meñ mal ni
ngoptol. Xpibëly do lady kchë meñ
go sinak mëly nii xsaani lo nguey,
16 tsiñee xluuy do xtiits Dios. Tsiñee
lëë Crist kiid stub sle styoon kanaa lëë
do. Tsigo lëën kyeñ nii kwëdyaa tsiiñ
singosy. 17 Aan nikxe ketyaa parñee
kniladzy to xtiits Dios, slen ni slenin
do. 18 Nikle lëë do kol kle tsiñee lëën
xle.

Timoteo ni Epafrodito

19 Deelñee snee Jesucrist tiits lëën
kxal Timoteo kiid tedy lo do, parñee
klen tsiñee konaa xa no do. 20 Por
nody stu xaa nii no kik si no kikaa
ni tsoxko por lëë do. 21 Kchë meñ
chuuñtsyey nii xlyañ styoo aan
xkwenjty meñ nii chakladzy Crist.
22 Per nan do xa xkyë Timoteo xtsiiñ
Dios. Beeñ xaa naa yudar sinak
tu xaa wiñ nii chuñ yudar pxosy.
23 Kansyaa xa si lo xcuentaa lëë xaa
kxalaa lo do, 24 tsaapnëë gaa Dios
nii klyëëdy yuubaa kyely teedy lo do.
25 Xsyakaa nii precisy kxalaa betsy no
Epafrodito lo do. Chopaa xaa xtyee
kyalnë ni xkyë xtsiiñ Dios. Lëë do
pxaal xaa parñee jkiiñ xaa lon. 26 Xtee
gan xaa kan xaa lëë do, ni nolidy kik
xaa porñee biñ do nii lëë xaa xsyaknë.
27 Nli nii kwxaaknë xaa, mer nyety
xaa. Per lëë Dios pkëstyoo xaa ni lëë
Dios pkëstyoo naa, parñee ktyalytre
xkyalnën. 28 Por ngo lëënlëdy lëë xaa
xalaa lo do parñee kle do kan do xaa
stub ni parñee kteenëdraa. 29 Con
kyalwle kol tsiktsiil nëz xaa, por betsy
to xaa, ni kol kantsi xaa nii nak sinak
xaa. 30 Mer nyety xaa por xtsiiñ
Crist. Psaanladzy xaa xkyalmbañ
xaa parñee jkiiñ xaa lon ni kuñ xaa
tsiiñ nii pchilody nyuñ do yuub to.

3

Xa telaa meñ lo tol

1 Lëë nana, beetsy, kol kle lo Dios.
Ktsaagtyaa ksetyaa nii pkëlaa, por
xkiiño lo do. 2 Kol kap cuent lo
xaa ngoptol nii nak sinak mëkw.
Por xkobey xaa xcuerp xaa. 3 Per
nobeydy xaa. Lëë no si nobey no,
por xtee no skizh lo Dios porñee no
xkyalbini Dios leñ styoo no, ni xle no
nii ngab no lo Jesucrist, aan xkwenjty
no bey nii cho lady meñ. 4 Nikle
nii yuubaa nchilo nii xaktyee cos ko
ñëlon, nody stu xaa nii ñëlo cos ko
sinak naa. 5 Xon kpidzaa worñee
kwyobeyaa, por xaa Israelaa. Lo
xtiiy Benjamín syelyaa. Xaa hebreo
nakaa, por xaa hebreo nak pxosyaa.
Lady xaa fariseo nii xseedy xley
meñ Israel kwyon. 6 Tyub styoon
bniladzyaa ley go. Por ngo kwënlagaa
meñ nii ngab lo Crist. Pañaa sinak
xñabey ley go. Kwyody nii cho pe
nliskiy lon. 7 Koknon kchë cos ko
lon klo. Lëë na lëëw chutiitsaa
sinak tu cos nii nguiiñdy. Por Crist
xsyakaa kchë cos ko singo. 8 Lëë
kchë nii kopaa kwnity, porñee lëën
xyuumbey Jesucrist. Lëëw psëbaa si
xsyëëb kizh, parñee jkabaa lo Crist

9 ni parñee kakni xaa naa. Telaadyaa
lo tol porñee chuuñtsyeyaa nii xñabey
ley, sink porñee xniladzyaa xtiits
Crist. Lëë Dios kteelaa naa porñee
xniladzyaa xtiits xaa. 10 Chakladzyaa
kyuumbeyaa Crist, ni kyeeñaa xa
beeñ kpañ Dios xaa worñee kuty xaa.
Ni teedyaa xkyalnë xaa ni ktedyaa
xkyalmbañaa si ptee xaa xkyalmbañ
xaa, 11 tsiin kpañaa tsiñee lëë Dios
kuuñ kpañ meñ kuty.

Kpaa ngab no

12 Kniydyaa lo do nii lëën beñle
gan kuñaa kchë nii xñabey Dios,
ni kniydyaa nii tir bueenaa, per
xtedyaa nii ktsiiñaa laañee chakladzy
Crist por par ngo kwtsyetsy xaa naa.
13 Beetsy, xñedyaa nii lëën beñle gan
kuuñtsyeyaa kchë cos ko, per lëën
bnityladzy kchë cos nii byaan tsiin
kanaa cos nii nare kiid, 14 parñee
jkan nii ktee Dios lo meñ nii ngab lo
Jesucrist. 15 Singo tso kik no kchësy
no siñee xniladzy no xtiits Dios tyub
styoo no. Deelñee no cos nii xaa no
kik to, lëë Dios kñëw lo do. 16 Per
no nii kpañ no sinak xñabey xtiits
Dios nii xniladzy no. 17 Beetsy, kol
kak sinakaa, ni kol kak sinak xaa
nii mbañ sinak nii bluuy noo lo do.
18 Lëëw niylaa ni axte chon gaan
tsiñee xñen stub nii no meñ nii mbañ
sinak xpañ xaa nii xlëë lo Crist nii
kwë lo crusy. 19 Lëë meñ go nitylo.
Lyaadzy wagwsye no xaa go, ni xtaan
xaa cos nii no ndeladzy xaa. Cos nii
no lo kislyu re sini kik xaa. 20 Per lëë
no, kpaa ngab no, aan lëë no këmbëës
nii kyety Jesucrist nii pteelaa lëë no.
21 Lëë xaa ktsëë xcuerp mban no,
parñee kak xcuerp no sinak xcuerp
xaa. Lëë xaa kuuñtsyeyo por xñabey
xaa par ktsëë xaaw ni xñabey xaa
kchëlo cos.

4

Tugak kol kle lo Dios

1 Por ngo, beetsy, xtee gaanaa
kanaa to, por lëë do xko nguiool sty-
oon ni lëë do nak xganaa. Kchox-
sody to lo xtiits Dios. 2 Xñabaa lo
Evodia ni lo Síntique nii knee ngui
me por pël me, por xniladzy me xti-
its Dios. 3 Lëë lool nii xkyëël xtsiiñ
Dios, xñabaa nii kuñoo yudar psyañ
no, por ksan me kwtee kyalnë bluuy
noo xtiits Dios, ksa me Clemente ni
stubla meñ. Lëë lë kchë meñ go tse kë
leñ libre nii xoob kpaa. 4 Tugak kol
kle lo Dios. Kol kle xñen. 5 Kol ktee
nii kchë meñ kyeñ nii buen do. Lëë
Crist sëëd kexle. 6 Kteenëdy to por ni
tu cos, sink kol këb kchësyo lo Dios.
Kol nab nii kuñ xaa lëë do yudar, ni
kol ktee skizh lo xaa. 7 Aan lëë Dios
kchoobladzy styoo do nikxe kyeñdy
to xa kuuñtsyey xaaw, ni lëë xaa koli
kik to porñee ngab to lo Crist.

Kol tsini cos buen kik to

8 Kol tsini cos nli kik to, cos nii so
xnëz, cos nii no xkyalcheñ, cos nii
xkody falt, cos nii cho xñeenëdy. Kol
tsini cos buen kik to ni cos nii xyo
styoo Dios. 9 Kol kuuñtsyey nii bluyaa
lo do, ni kol kuuñtsyey nii niyaa ni kon
do beñaa. Kol kuuñtsyey ngo aan lëë
Dios nii xchoobladzy kakni lëë do.

Lëë Pable xtee skizh lo meñ Filipos

10 Xlen lo Dios nii lëë do psaladzy
naa stub. Këbty to nii kwxaakaa nii
bnityladzy to naa, sink pteejty tiits
nii nyuñ do naa yudar. 11 Xñedyaa
kchë nrii porñee non lyaadzy, por nle
no styoon deelñee xaatyee chakaa.
12 Nanaa tsiñee ni tu pe chapty ñe
ni nanaa tsiñee ndaly nii chap ñe.
Nanaa xa teedyaa tse tsiñee kaktsëën
ni tsiñee xlyaañaa, ni tsiñee chaapaa
ndaly cos ni tsiñee gaa ni tu pe chap-
tyaa. 13 Stedyaa kchëlo kyalnë, por lëë
Crist xnee kyalndaan lon. 14 Per buen
nii beeñ do naa yudar kwteedyaa lo
xkyalnën. 15 Nan do gon, meñ Fil-
ipos, nii worñee bislon xluyaa xti-
its Dios nëz xtañ do, lëësy to beeñ
naa yudar worñee lëën bi Macedo-
nia. 16 Nikle worñee kwson Tesalónica
siik chop vuelt pxaal do nii pkiiñ lon.
17 Sinidy kikaa nii dyon pe kneetsy
to lon, sink chakladzyaa nii jkaare
to xkyalnsaak Dios. 18 Por naa lëën
kwal kchë xkyalnsaak Dios. Skaal nii

pxaal do lo Epafrodito jkiiñ lon. Nak
nii pxaal do sinak tu cos nii xlyaa
nex, nako sinak tu cos nii xkokon do
lo Dios aan xyow styoo xaa. 19 Por
ngo lëë Tat Tios kneetsy kchë nii kak
falt lo do. Lëë xaa knee kchë nii no
kpaa lo do porñee ngab to lo Jesucrist.
20 ¡Tugak kol tsoo ktee no skizh lo Tat
Tios! Amén.
21 Kol jkëëptyux meñ nii ngab lo
Jesucrist. Kchë betsy no nii nche lon
nu xkëëptyux lëë do. 22 Kchë xaa nii
ngab lo Dios ni xaa nii xkyë xtsiiñ
xtisy Roma xkëëptyux lëë do. 23 Lëë
lëësy Jesucrist dyon kakni lëë do.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Colosas

1 Paablaa, styoo Dios kwlañ nii
kakaa xapostle Jesucrist. 2 Chopaa
betsy no Timoteo xal kitsy re lo meñ
nii xniladzy xtiits Crist ni ngab lo Dios
nii no leñ kyedzy Colosas. Lëë lëësy
Tat Tios dyon kakni lëë do ni lëë lëësy
xaa knee tiits nii mbëë kpañ do.

Lëë Pable xtee skizh por kchë meñ nii ngab lo Dios

3 Tugak xtee noo skizh lo Tat Tios
pxosy Jesucrist tsiñee xñab noo por
lëë do. 4 Por xtsyon noo nii xniladzy
to xtiits Crist ni xkëstyoo do kchë meñ
nii ngab lo Dios. 5 Xkëstyoo do porñee
nan do nii lëë nii jkaa do no kpaa.
Këmbës kchë ngo porñee pkëëtyag to
xtiits Dios nii xteelaa meñ lo tol. 6 Lëë
meñ nii xniladzy xtiits Dios ktyaly lo
kislyu. Sinak nii ptsyoolak to worñee
bniladzy to nii nli xkëstyoo Dios to
ptsyool kchë meñ go. 7 Lëë betsy
noo Epafras bluuy xtiits Dios lo do.
Ksa noo xaa xkyë tsiiñ. Tu xaa nii
xsoob xtiits Crist nak xaa. 8 Lëë xaa
në loo noo xa nak kyalwkëstyoo nii
xnee Kyalbini Ntson lo do. 9 Destye
nii ptsyon noo ngo, tugak xñab noo
lo Dios nii ksaabini xaa lëë do parñee
kyeñ do pe cos xyo styoo xaa, 10 ni
kpañ do sinak nonguial kpañ meñ nii
ngab lo Crist, ni kuuñtsyey do nii xyo
styoo Dios ni kchëlo cos buen parñee
kyuumbey nizh to Dios. 11 Xñab noo
nii knee xaa kyalndaan lo do parñee
kxekw to ni kap to paciensy, 12 ni ktee
do skizh lo Tat Tios, por lëë xaa kwle
lëë do parñee jkaa do nii ktee xaa
lo meñ nii ngab lo xaa kpaa. 13 Lëë
Dios kwlii lëë no lo nguey, aan lëë
xaa kuni lëë no laañee xñabey xiñ xaa
nii xkëstyoo xaa. 14 Por xkyalkuty xiñ
xaa, lëë xaa ptsily kchë xtol no.

Lëë Crist xtsig lëë no lo Dios

15 Nyoody Dios, per lëë xaa kok
nyoo worñee biid xiñ xaa Crist. Lëë
xiñ xaa nak xaa nii klootyee kwyo.
16 Lëë xiñ xaa psaa kchësy cos nii no
kpaa ni no lo kislyu, nikxe cos nii ny-
oow, nikxe gaa cos nii nyoodyo. Lëë
xaa psaa kchë kyalbini nii xñabey. Por
lëë xaa ni par lëë xaa kwyaa kchësy
cos. 17 Klootyee Crist kwyo lo kchë
cos, aan por lëë xaa lëëw no. 18 Ni
lëë gaa Crist xñabey lo kchë meñ nii
ngab lo Dios. Klootyee xaa pañ lo
kyalkuty parñee kñabey xaa lo kchë
cos. 19 Styoo Dios kwlañ nii lëë Crist
kak sinak xaa, 20 ni styoo xaa kwlañ
nii lëë Crist ktsig kchë cos lo xaa,
nikxe nii no lo kislyuw, nikxe gaa
nii no kpaaw. Por ngo nii kuty Crist
lo crusy. 21 Meñ sit ni meñ nii xti-
lyni Dios nak to klo por kchë xtol do,
22 per lëë na lëë do big lo Dios por
xkyalkuty Crist. Lëë xaa kuty parñee
nyë do ktsiñ do lo Dios. 23 Per nody nii
kchooxso do lo xtiits Dios nii xniladzy
to. Lëë tiits re xkaasy tyub lo kislyu,
aan Paablaa win xluyo.

Lëë Pable xluuy xtiits Dios lo meñ sit

24 Xlen nii xtyeedyaa kyalnë por lëë
do, parñee tedyaa kyalnë nii kwtedy
Crist por meñ nii xniladzy xtiits Dios.
25 Lëë Dios pso naa parñee jkiiñaa lo
meñ nii xniladzy xtiits xaa. Xluyaa
xtiits xaa siñee nakpeew. 26 Xluyaa
nii kwloolan Dios lo meñ tyub tiemp,
per lëë na lëëw xluuy xaa lo meñ nii
ngab lo xaa. 27 Chakladzy Dios nii
kaknan meñ sit nii lëë Crist no leñ
styoo meñ sit, ni por Crist lëë meñ
sit jkaa kyalnsaak nii ktee Dios. Ngo
nak nii kwloolan Dios tyub tiemp.
28 Lëë noo xluuy xtiits Crist. Kchë
lo do xluuy noow parñee kyuumbey
nizh to Crist. 29 Por ngo, tugak xkyën
tsiiñ con kyalndaan ni kyalwnabey
nii bneetsy Crist lon.

2

1 Chakladzyaa nii kaknan do nii
mban xtyeedyaa por lëë do ni por
meñ Laodicea ni por meñ nii xyu-
umbeydy naa. 2 Mban xtyeedyaa
xchoobladzyaa styoo do parñee
jkëstyoo do xcombañer do ni kyaabini
do parñee kyeñ do nii lëë Crist nak

kyalnsaak nii kwloolan Dios tyub tiemp. 3 Lëë Crist biidni kchëlo kyalchak ni kyalnyaani. 4 Lëën xñe kchë nrii lo do parñee ni tu cho jkëëtidy lëë do con pel tiits ngui. 5 Nikxe sodyaa yuubaa lo do, per so xkyalbiniin aan xlen nii ngui nche do ni xchooxsody to lo xtiits Crist. 6 Por ngo, sinak nii bniladzy to xtiits Crist, singo no nii kpañ do, kchooxsody to lo xaa. 7 No nii tsiitsy so do lo xtiits xaa, ni no nii tugak ktee do skizh, ksaandy to xtiits xaa.

Kyalmbañ nii xneetsy Crist

8 Kol kap cuent tsiin jkëëtidy xaa nii xñee pel cos lëë do por xsaldy xaa xtiits Crist, sink xtiits sye chol meñ xñee xaa, ni nii no kik xaa xñee xaa. 9 Lëë Crist nak sinakpee Dios, 10 aan lëë Dios no leñ styoo do porñee ngab to lo Crist. Lëë xaa xñabey lo kchë kyalbini nii xñabey. 11 Wi do kwyobey porñee ngab to lo Crist, per kwyobeydy to si chobey chol meñ, sink lëë do kwyobey porñee lëë kchë xtol do bily. Lëë Crist xko clasy bey go. 12 Worñee kwchobnis to lëë do pkyeetsy ksa do Crist ni lëë do pañ worñee pañ xaa, porñee bniladzy to xtiits Tat Tios nii beeñ kpañ xaa. 13 Mbañdy to tyub tsigo por xtol do ni porñee nobeydy to, per lëë Dios bnee kyalmbañ lo do por Crist ni lëë xaa ptsily xtol do. 14 Nikxe nii xsaldy no xley Moisés, lëë Dios ptsily xtol no worñee lëë Crist kuty lo crusy. 15 Lëë Dios beeñ gan lo kchë kyalbini nii xñabey, aan lëë xaa kwlii xkyaltow. Kwleek bëël xaaw worñee lëë xaa beeñ gan low.

Kol tsoxko kap to cos kpaa

16 Kol ktee nii kñeenëdy meñ do por nii chaw do o chi gaa to, o deelñee gaa xsal do lni nii xkë mëë yeeñ o tse nii gaa chakty tsiiñ. 17 Tu xmalë cos nii nare kak nak cos ko, per lo Crist ngab kchë cos. 18 Klaady to nii kuñ xaa nii tir lëësy buen ni xsoxib lëësy lo angly gan lo do. Por ni karty kan xaa kchë nii xniladzy xaa, aan xtaan xaa por cos nii xlyañ leñ kik chol meñ lo kislyu re. 19 Ngabty xaa lo Crist. Lëë Crist nak xaa nii xñabey lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, ni lëë xaa xyuuñtusy meñ sinak chakladzy Dios. 20 Ksa do Crist kuty. Siko psaan do kchë nii chuuñtsyey meñ lo kislyu re. ¿Penak nii bii no do si no meñ lo kislyu re? 21 Xñee do: “Jkaaldyoo ngue, kaawdyoo nrek, seeñdylo con ñal.” 22 Kik chol meñ kwlañ kchë kyalwnabey go. Lo cos nii xtiiydysye xkiiñoo. 23 Sootee nii nyaani xaa nii kwnee kchë cos ko, porñee nda chako ni xsaksiw meñ, per ni tu pa xkiiñdyo par ktsëëw xmod meñ.

3

1 Ya ke nii lëë do pañ ksa do Crist kol tsoxko kap to cos nii no leñ kpaa laañee sob Crist kwi Dios nëzli. 2 Cos nii no kpaa kol ko kik to, tsoxkody to cos nii no lo kislyu re. 3 Por lëë do kuty ksa do Crist aan lëë xaa sikni xkyalmbañ do lo Dios. 4 Yuub Crist nak xkyalmbañ do, aan tsiñee lëë xaa kiid stub wi do kiidni xaa ni wi do tso laañee kñabey xaa.

Kyalmbañ kub

5 Por ngo, kol ksaan tol nii no lo kislyu re. Tsonidy to stu mguiy o stu gaa kwnaa, ni kuñdy to cos mal, ni kuñdy to cos nii klyaañtyee styoo do. Ni kak ngbiñdy to, por nak kyalkpiñ sinak nii nsoxib to lo chol mdyo. 6 Por kchë tol re lëë Dios ksaksi meñ nii xsoobty xtiits xaa. 7 Tyub tsigo beeñtsyey do kchë tol go. 8 Per na kol ksaan xkyalwlëë do, xkyalyox to ni xkyalmal do. Kotsyesty to ni kñeedy to tiits yox. 9 Jkëëtidre to xcombañer do, por naktre to si kok to klo, lëë do ptsëël xmod to, 10 aan lëë do pkub sinak kwnabey Dios parñee kyuumbey nizh to xaa. 11 Kintre nii kak to o kakty kaa to meñ Israel, ni kintre ni tsobey do o tsobeydy kaa to, ni kintre nii kak to xaa nguey, xaa nii psyuuy o xaa nii gaa kënlaa, por kchë do ngab lo Crist ni kchë leñ styoo do no xaa. 12 Xkëstyoo Dios to aan lëë xaa kwle lëë do parñee jkab to lo xaa. Ngui kol kpañ, kol jkëstyoo, ni kol kak

ndoladzy, ni kol kap paciensy. 13 Kol kxekw lsa lo do ni kol kuñ perdón xcombañer do, sinak nii beeñ Crist to perdón. 14 Tugak kol jkëstyoo por lëë kyalwkëstyoo xyuuñtusy lëë do. 15 Lëë lëësy xkyalndoladzy Crist dyon kluuy pe kuuñtsyey do, por lëë Dios kwtsyetsy lëë do parñee kyak to tugak. Aan kol ktee skizh lo xaa. 16 Lëë lëësy xtiits Crist dyon ko tubli styoo do. Kol kseedy ni kol kchoobladzy lsa styoo xcombañer do, ni kol kool salmos, ni kol kool cant nii xtee skizh lo Dios. 17 Cualquier cos nii kuuñtsyey do ni kñee do, kol ksaladzy Jesucrist, ni kol ktee skizh lo Tat Tios por lëë xaa.

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

18 Kwnaa, kol ksoob xtiits tsiil do, por singo xñabey Dios kuñ kwnaa nii xniladzy xtiits xaa. 19 Xaapkiy, kol jkëstyoo tsiil do, klëëdy to lo me. 20 Xaa wiñ, kol ksoob xtiits pxosy to, por kchë ngo xyo styoo Dios. 21 Xaapkiy, kuuñ klëëdy to xiñ do, parñee kchosody styoo xaa. 22 Singo gak lëë do nii psyuuy do, kol ksoob xtiits xaa nii kwxii lëë do. Tugak kol kyë tsiiñ, lëjty xaktyee tsiñee so xaa, sink tyub styoo do kol kuñ tsiiñ. Kol ktsyeb Dios. 23 Nguiool kol ko styoo do tsiñee kuuñtsyey do cualquier cos. Kuñdy tow sinak nyako xtsiiñ meñ, sink kol kuño sinak nii nyako xtsiiñ Dios. 24 Por nan do nii lëë Dios knee nii jkaa do. Por xtsiiñ Jesucrist xkyë do. 25 Per lëë kchë xaa nii chuñ cos mal, lëë xaa kazh por xkyalmal xaa, por lëdy wi Dios xkwe meñ.

4

1 Singo gak lëë do nii kwxii do mos, ngui kol kak lo xaa. Kol ksaladzy nii nikle lëë do no tu xaa nii xñabey lo do kpaa. 2 Tugak kol kutiitsni Dios ni ligier kol kak, tugak kol ktee skizh. 3 Kol nab por lëë noo parñee knee Dios tiits kluuy noo xtiits xaa ni kñee noo cho nak Crist, porñee por tiits re non skiib. 4 Kol nab nii nyë kluyno. 5 Ngui kol kak lo meñ nii xnilasty xtiits Dios. Kxiñdy to xtiemp to. 6 Tsiñee kutiits to, ngui kol nee, ni ngui kol ktikche lo xtiits xcombañer do.

7 Lëë beetsy no Tíquico nii chuñ naa yudar lo xtsiiñ Dios lox kñë lo do dyon xa non. 8 Por ngo xalaa xaa lo do parñee kñë xaa xa no noo nu ni kchoobladzy xaa styoo do. 9 Chop xaa betsy no Onésimo sëëd. Wi Onésimo xkyë xtsiiñ Dios. Xaa xkyedzy to nak xaa. Chop xaa kutiits kchë nii chak nu lo do. 10 Xkëëptyux Aristarco nii chopaa no skiib lëë do, ni xkëëptyux Marcos betsy yeeñ Bernabé lëë do. Lëën niyle lo do cho nak Marcos. Deelñee kiid tedy xaa lo do, ngui kol nee lo xaa. 11 Wi Jesús nii xñee meñ Justo lo xkëëptyux lëë do. Lëësy ksa tson xaa Israel nii chuñ naa yudar lo xtiits Dios nrii. Xchoobladzy xaa styoon. 12 Xkëëptyux Epafras nii chuuñ xtsiiñ Crist lëë do. Tu xcombañer do nak xaa. Tugak xñab xaa lo Dios por lëë do parñee tsiitsy so do lo xtiits Dios ni kuuñtsyey do nii chakladzy Dios. 13 Yuubaa chan nii choxko Epafras por lëë do ni por meñ nii no leñ kyedzy Laodicea ni kyedzy Hierápolis. 14 Wi xamigw no Lucas nii chuñ rmedy ni Demas xaal tyux lo do. 15 Kol jkëëptyux meñ Laodicea. Ni kol jkëëptyux Ninfas ni meñ nii xniladzy xtiits Dios nii xkaal lsa lidzy me. 16 Loxsye klab to kitsy re kol kxaalo parñee klab meñ Laodiceaw. Singo gak lëë do kol klab kitsy nii kneetsy meñ Laodicea lo do. 17 Kol këb lo Arquipo: “Beeñtsyey tsiiñ nii bneetsy Dios lool.” 18 Paablaa, con yuub ñan ni xletraa xkën tyux nii xalaa lo do. Kol ksaladzy nii skiib non. Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë do. Amén.

Kitsy klo nii pxaal Pable lo meñ Tesalónica

1 Lëë Pable ni Sil ni Timoteo xaal
kitsy re lo meñ Tesalónica nii xsoob
xtiits Tat Tios ni xtiits Jesucrist. Lëë
lëësy Dios dyon kakni lëë do ni knee
tiits nii mbëë kpañ do.

Xa bniladzy meñ Tesalónica xtiits Dios

2 Tugak xtee noo skizh lo Dios por
kchë nii chuuñtsyey do ni tugak xsal-
adzy noo lëë do tsiñee chutiitsni noo
Dios. 3 Cad nii chutiitsni noo Tat Tios,
xsaladzy noo kchë tsiiñ nii beeñ do
porñee xniladzy to xtiits xaa. Ni xtee
noo skizh lo Dios porñee beeñtsyey
do kchë tsiiñ go tyub styoo do. Ni
porñee gaa Jesúsye xsaladzy to, ngo
nii xekw to kchë kyalnë nii xtsyool
do. 4 Beetsy, xkëstyoo Dios to, ni ndon
noo nii lëë xaa kwle lëë do. 5 Por ngo,
worñee bluuy noo xtiits Dios nii xñee
cho nak Jesucrist lo do, lëdy singosy
bñee noow, sink lëë Kyalbini Ntson
bnee tiitspey bñee noow, ni tyub kaa
styoo noo ndon noo nii tiitsli nak
kchë tiits nii bñee noo. Nan buen do
nii ngui kok xmood noo worñee ptsyo
noo lady to porñee pkëstyoo noo lëë
do.
6 Lëë do byak sinak noo ni sinak
Jesús, aan nikxe gaa mban kwtedy
to worñee bniladzy to xtiits Dios, lëë
Kyalbini Ntson pchoobladzy styoo
do. 7 Por ngo, axte wi meñ Mace-
donia ni meñ Acaya nii xniladzy xti-
its Dios byeñ nii ngui nak xmod to.
8 Lëdy nonsy Macedonia ni Acaya
pkaasy xtiits Dios nii xñee cho nak
Jesús worñee bniladzy tow, sink wi
tyub lo kislyu ni ndaly gaa laañee nan
meñ nii nli tyub styoo do xniladzy
to xtiits Dios. Por ngo xkiiñtre nii
kutiits noow. 9 Por kchë laañee xyo
noo xaly gaa meñ chutiits nii ngui
kon do lëë noo worñee klootyee by-
oob teedy noo lo do ni xaly gaa meñ
chutiits nii lëë do psaan kchë ximdyo
do par ksoob to xtiits xaa nii nli nak
Dios. 10 Chutiits meñ nii lëë do këmbës
kyety Xiñ Dios kpaa. Lëë Dios beeñ
kpañ xaa worñee kuty xaa. Lëë xaa
kteelaa lëë no lo xkyalntseeb Dios nii
kiid.

2

Sinrii kok xmod Pable leñ kyedzy Tesalónica

1 Misme lëë do, beetsy, nan nii
byoob xlyëdy noo lo do. 2 Ni nan
bueen gaa to nii antes nii kyoop no
lo do lëë meñ kyedzy Filipos psaksi
lëë noo, aan nikxe mban ptyee noo
kchëlo kyalnë go, lëë Dios beeñ lëë
noo yudar bluuy noo xtiits xaa nii
xñee cho nak Jesús lo do. 3 Porñee
tiitsli nak kchë nii bñee noo, lëdy tiits
nii xkëëti meño. 4 Porñee xsoob noo
xtiits Dios, ngo nii lëë xaa kwle lëë
noo kluuy noo xtiits xaa nii xñee cho
nak Jesús. Xluuydy noo xtiits Dios
par kuuñ ksak noo styoo chol meñ,
sink lëëw xluuy noo par kuuñ ksak
noo styoo xaa. Lëë xaa nan kchë nii
xsya styoo noo. 5 Axte Dios kaa chan
nii karty kñee noo tiits ngui par jko
noo styoo do ni karty kaa kyuub noo
mod nii ktsiñaa noo tumi. 6 Xyuubty
noo nii ksal meñ lëë noo ni xyuubty
noo nii ksal do lëë noo. 7 Xapostle
Crist nak noo, ngo nii ptee tiits ñabey
noo lëë do worñee ptsyo noo lady to,
per kwnabeydy noo lëë do, sink lëë
noo kok sinak tu kwnaa nii chantsi
xiñ. 8 Ble noo bluuy noo xtiits Dios
nii xñee cho nak Jesús lo do, ni lëdy
kaa nonsy xtiits Dios bluuy noo, sink
beeñ noo to yudar porñee tir xkëstyoo
noo lëë do. 9 Xsaladzy to gon, beetsy,
xa pkyëë noo tsiiñ, ptsiñaa noo nii
kwte lo xtsee noo. Tsel kyool pkyëë
noo tsiiñ parñee ko tsiiñdy noo ni tu
lo do mentre no kluuy noo xtiits Dios.
10 Axte Dios kaa ni lëë do nan nii
ngui kok xmood noo worñee ptsyo
noo lady to, blyody noo falt ni tu lo
do. 11 Ngui ptyon noo lëë do sinak
nii chan meñ xiñ. 12 Pchoobladzy noo
styoo do ni bluuy noo xa kpañ do
sinak xñabey Dios, por lëë Dios kwle

lëë do parñee tso do laañee xñabey xaa.
13 Tugak xtee noo skizh lo Dios,
porñee kaazhkaa bniladzy to nii nli
xtiits Dios nak kchë nii bñee noo,
kwxaakty to nii xtiits chol meño.
Ni nli gaa nii xtiits Dioso. Lëëw
xtsëë xmod kchë meñ nii xniladzy.
14 Beetsy, sinak nii psaksi gak meñ
xkyedzy to lëë do, psaksi meñ Israel
kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii
no nëz Judea. 15 Lëë xaa Israel go
beety Jesús, sinak nii beetyak xaa
kchë profet nii biid penaadle, ni lëë
xaa kwlii lëë noo Judea. Chuuñ
ksakty xaa Dios, sink kchë meñ xti-
lyni xaa. 16 Tsiñee chakladzy noo
kluuy noo xtiits Dios nii xñee cho nak
Jesús lo meñ sit parñee wi meñ sit
telaa, xlaady xaa. Por ngo lëë kchë
xtol xaa lox ptyaly, ni lëë Dios kaa
ksaksi xaa.

Lëë Pable xkokyeñ tsi Tesalónica stub

17 Beetsy, worñee lëë no blë, nikxe
nii xtse ptyoondy noo lëë do, per
tugak psaladzy noo lëë do ni tugak
kwyo kik noo nii lëë noo kyop tyon
lëë do. 18 Ndaly vuelt kokladzyaa
nii nyoopteedy noo lo do, per blaady
xaatox. 19 ¿Cho ksaladzy sye noo dyon
ni cho kuuñ ksak styoo noo tsiñee lëë
Jesús kiid? 20 Misme lëë dow.

3

1 Por ngo pxekwtraa, lëën byaan
Atenas nonsyaa, 2 aan lëën pxal betsy
no Timoteo. Wi xaa xkyë xtsiiñ Dios
xluuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak
Jesucrist. Lëë xaa pxalaa biid tedy
xaa lo do parñee kchoobladzy xaa
styoo do tsiin kniladzy re to. 3 Por
chaklastyaa nii kchoso styoo do por
kchë kyalnë re, ni nanle gaa to nii
no nii singo ktsyool no. 4 Worñee bii
ncheno noo lo do, niiy kaazh noo nii
no nii tyeedy no kyalnë. Aan nli gaa
singo koko. 5 Aan como pxekwtraa
lëën pxal Timoteo biidnabtiits dyon
pe bii xniladzy to xtiits Dios. Por ptsy-
eebaa nii nchëëp xaatox to lo tol aan
pe nandy tsiiñ nii pkyëë noo tsigo.
6 Per lëë na nii lëë Timoteo blañ
chutiits xaa nii mbëë xniladzy to xti-
its Dios ni mbëë xkëstyoo do meñ. Në
xaa nii tugak xsaladzy to lëë noo tyub
styoo do ni tugak xkokyeñ do kan
do lëë noo sinakak lëë noo soot noo
deelba xaatsye tyon noo lëë do. 7 Por
ngo, nikxe nii no noo lyaadzy ni xtyee
noo kyalnë, lëë do xchoobladzy styoo
noo porñee ndon noo nii mbëë xni-
ladzy to Dios. 8 Pchoobladzy to styoo
noo tsiñee ptsyon noo nii iip xsaandy
to xtiits Dios. 9 Por ngo, tugak xtee
noo skizh lo Dios por lëë Dios chuuñ
ksak styoo noo por lëë do. 10 Tsel
kyool xñab noo lo Dios nii knee xaa
tiits kyoop teedy noo lo do parñee lox
kluuy noo xtiits xaa nii bii chak falt.
11 Xñab noo lo Tat Tios ni lo Jesucrist
nii knee xaa tiits parñee kyoopteedy
noo lo do. 12 Ni xñab noo nii jkëstyoo
do kchë meñ tyub styoo do sinak nii
xkëstyoo noo lëë do. 13 Xñab noo nii
kchooxsody styoo do tsiin tsody xtol
do lo Tat Tios tsiñee lëë Jesucrist kiid
stub kchë xangly xaa. Singo kako.

4

Nii chakladzy Dios kuuñtsyey meñ

1 Por tiitspey nii bneetsy Jesús loo
noo, lëë noo xñab nii ksaandy to nii
kpañ do sinak nii bluuy noo lo do
parñee kuuñ ksak to Dios.
2 Nanle to kchë nii bluuy noo lo
do, ni lëë gaa Jesús kwnabey lëë noo
bluuy noow. 3 Chakladzy Dios gon
nii ngui kpañ do parñee kuuñ ksak
to xaa. Chaklasty Dios nii tsoni do
stu meñ deelñee no tsiil do. 4 No
nii ngui kan do tsiil do sinak xñabey
Dios, 5 ksaksidy to me. Kuuñtsyeydy
to sinak chuuñtsyey meñ nii xnilasty
Dios. 6 Ndox tsoni do stu meñ deelñee
no tsiil do, por xsaksi Dios kchë meñ
nii chuuñtsyey singo, ni lëëw niiyle
gaa noo lo do. 7 Por lëë Dios kwt-
syetsy lëë no parñee ksaan no xtol
no ni parñee kpañ no sinak xñabey
xaa. 8 Kchësy meñ nii chaklasty ksal
nii xluuy noo, lëdy xtiits noo xsaldy
meñ go, sink xtiits Dios nii xneetsy
Kyalbini Ntson lo dow.

9 Xkiiñdy nii kniiy noo leñ kitsy re
nii jkëstyoo do kchë xcombañer do nii
xniladzy xtiits Dios, por ndon noo
nii lëë Dios tse bluuy lo do nii no
nii jkëstyoo lsa do lëë do. 10 Sinak
nii jkëstyoo do kchë meñ nii xniladzy
xtiits Dios nii no nëz Macedonia, per
lëë noo xñab nii mastre jkëstyoo do.
11 Kol tsoxko nii nsaaksye kpañ do.
Sëëbty to lo xcuent meñ, sink kol kuñ
tsiiñ con ña do sinak nii bluuy noo
lo do, 12 parñee ni tu pe kakty falt lo
do ni parñee kñeenëdy meñ nii nche
tublad lëë do.

Kchë nii kak tsiñee lëë Jesús kiid

13 Beetsy, chakladzy noo nii kaknan
do xa kak kchë meñ kuty parñee ktee
nëdy to sinak xtee në meñ nii xnilasty
Dios. 14 Por deelñee xniladzy no nii
kuty Jesús ni xniladzy no nii beeñ
kpañ Dios xaa, no nii kniladzy no nii
lëë Dios kuuñ kpañ kchë meñ kuty nii
xniladzy Jesús.
15 Xtiits Dios xluuy noo. Por ngo nii
xñee noo lo do nii tsiñee lëë Jesús kiid
stub, deelñee bii mbañ no, chilody
tyenech no lo meñ nii klo kuty. 16 Por
lëë tu angly jkwetsy xtrompet Dios
aan klo meñ kuty nii xniladzy Jesús
kpañ. 17 Loxsye ngo deelñee bii mbañ
no, lëë no kyo ksa no meñ nii pañ,
kyo ktsiil nëz no Jesús lo me, parñee
tugak tsyo no ksa no xaa. 18 Kol
kchoobladzy lsa styoo xcombañer do
con kchë tiits re.

5

1 Precisty gon, beetsy, nii jkëë noo
leñ kitsy re pa wor o pa tsee gaa kiid
Jesús stub. 2 Por nan buenle to nii
kuñdy Jesús visy tsiñee lëë xaa kiid,
sink lëë xaa kiid sinak tu ngbaan nii
chi kyalkpaan kyool. 3 Tsiñee lëë meñ
këb: “Mbëë nak, kindy kyalnë”, lëë
Dios kxaal kyalnë sinak nii kolpsye
chislo xyoob kwnaa nii kap mëëd,
aan ni tu cho telaady. 4 Per lëë lëë
do, beetsy, nchedy to lo nguey parñee
kyeñdy to kiid Jesús sinak nii chiid ng-
baan. 5 Kchësy to nak sinak xbini ng-
bidz nii xsaani wor yutsye. Nchedy
no kyool ni nchedy no lo nguey. 6 Por
ngo nody nii kyëë no mgaal sinak
grol meñ, sink no nii list kwe no ni
no nii tugak kak nyaani no. 7 Kyool
chakesy meñ nii xkyë mgaal ni kyool
gaa xsyutsy meñ nii xkyë kunip. 8 Per
lëë lëë no, nii nak no sinak xbini ng-
bidz nii xsaani wor yutsye, no nii tu-
gak nyaani kwe no. No nii tsyakw no
xtiits Dios ni xkyalwkëstyoo xaa sinak
nii nyako tu mankw kiib nii chakw
soldad, ni no gaa nii ksoob no xtiits
Dios nii xteelaa kik no sinak nii nyako
tu cachuch kiib nii xsyob kik soldad.
9 Porque kwtsyesty Dios lëë no parñee
ksaksi xaa lëë no, sink lëë xaa kwt-
syetsy lëë no parñee kteelaa Jesucrist
no lo tol. 10 Lëë Jesucrist kuty por
lëë no, parñee nikxe mbañ no o kety
kaa no lëë no tsyo ksa no xaa. 11 Por
ngo, ksaandy to tugak kol ko nguiool
styoo do ni kol kchoobladzy lsa styoo
xcombañer do.

Lëë Pable xñee xa kpañ meñ nii xni-ladzy xtiits Dios

12 Beetsy, xñab noo nii ksal do kchë
xaa nii xluuy xtiits Dios lo do, por lëë
Dios pso xaa parñee kuñ xaa tsiiñ lo
do. 13 No nii kantsi do xaa ni jkëstyoo
do xaa por kchë tsiiñ nii chuñ xaa.
Ngui kol kwe kchë xcombañer do.

14 Ni xñab noo lo do, beetsy, nii kak
ntseeb to lo meñ nii chaklasty kyë
tsiiñ. Kol kchoobladzy styoo meñ nii
no kyalnë, ni kol kap paciensy lo kchë
meñ.
15 Deelñee ksaksi meñ do, kol kap
cuent kuñdy to kyalxtisy xaly gaa to,
sink kol tsoxko nii tugak kuñ do kyal-
buen lo xcombañer do ni lo kchë meñ
nii nche tublad.
16 Tugak kol ko nguiool styoo do.
17 Ni ksaandy to, tugak kol kutiitsni
Dios. 18 Nikxe peetyee xtsyool do
tugak kol ktee skizh lo Dios, por no
nii singo kuuñtsyey meñ nii xniladzy
Jesús.

19 Sonlëdy to lo xKyalbini Ntson
Dios nii no leñ styoo do. 20 No nii ksal
do xtiits xaa nii xsaabini Dios leñ kik.
21 Kol kyeñ cho xñee tiitsli ni kol kyeñ
cho xñee tiits xuuy aan kol kniladzy

tiitsli. 22 Kol ksaan kchë cos nii chuñ
xtol do.
23 Lëë Dios nii xkëstyoo lëë no kuuñ
nyë xkyalmbañ do ni xkyalbini do ni
lëë xaa kuuñ nyë tyubñaa do parñee
tsel nyë nche do tsiñee lëë Jesucrist
kiid. 24 Buen xaa, ksaandy xaa lëë do,
ni suñ gaa xaa cumplir kchë nii në
xaa lo do, sisyaal xaa xtsiiñ xaa.
25 Beetsy, kol nab lo Dios nii kuñ
xaa lëë noo yudar.
26 Tsiñee jkëëptyux to, kol ktee tu
pxit kwesy xcombañer do.
27 Por tiitspey nii bneetsy Dios lon,
lëën xñab nii jkab kitsy re lo kchë meñ
nii xniladzy xtiits Dios.
28 Lëë lëësy Jesucrist nii xñabey
dyon kakni lëë do.

Kitsy pchop nii pxaal Pable lo meñ Tesalónica

1 Lëë Pable ni Sil ni Timoteo xaal
kitsy re lo meñ Tesalónica nii xsoob
xtiits Tat Tios ni xtiits Jesucrist. 2 Lëë
lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Je-
sucrist kakni lëë do ni knee tiits nii
mbëë kpañ do.

Lëë Dios ksaksi meñ nii xnilasty xtiits xaa

3 Beetsy, nonguial gon nii tugak
ktee noo skizh lo Dios por lëë do, por
sisi tse lëë do xniladzyre xtiits xaa ni
sisi tse lëë do xkëstyoore xcombañer
do. 4 Por ngo, yuub noo chutiits lo
meñ nii xniladzy xtiits Dios nii tsiitsy
so do lo xtiits Dios ni xekw to xtyedy
to kchëlo kyalnë. 5 Nyoo nii chuñ
Dios kyalxtisy, por lëë xaa kwle lëë do
parñee tso do laañee xñabey xaa. Por
ngo xekw to kchëlo kyalnë.
6 Nonguial ksaksi Dios meñ nii
xsaksi lëë do, 7 tsiin ktee tiits kxiladzy
to kchësy to siñee notedy to kyalnë
ni ktee tiits kxiladzy noo. Lëë Dios
kuuñtsyey ngo tsiñee lëë Jesús kiid ksa
angly nii xñabey. 8 Con bëly ksaksi xaa
meñ nii xnilasty xtiits Dios ni meñ
nii xsoobty xtiits xaa. 9 Lëë meñ go
nitylo kaazhkaa, aan kpikchedre kan
meñ go Dios ni kpikchedre kan meñ
go xkyalwnabey Dios. 10 Tse go lëë
Jesús kiid par kleni meñ nii xniladzy
xtiits Dios xaa, aan wi do ksee ksa do
meñ go porñee bniladzy to xtiits Dios
nii bluuy noo lo do.
11 Por ngo, tugak xñab noo lo Dios
nii kpañ do sinak xñabey xaa tsiin
kak nyoo nii lëdy xlyësy kwle xaa lëë
do, ni xñab noo nii knee xaa tiits
kuuñtsyey do kchë cos buen nii no
kik to ni kchë tsiiñ nii chuuñtsyey do
porñee xniladzy to xtiits xaa. 12 Singo
mod lëë meñ kleni Jesucrist por lëë
do, ni lëë gaa xaa kleni lëë do según
xkyalnsaak Tat Tios ni xkyalnsaak
xaa.

2

Xaa mal nii kiid

1 Lëë nana, beetsy, lëë noo kniiy
lo do xa kak tse nii lëë Jesucrist kiid
stub ni xa ktsiilnëz no xaa. Xñab
noo 2 nii jkandy kik to ni ktsyebty to
deelñee kon do nii lëë tse kutsiñ nii
lëë Jesucrist kpikche. Nikxe kñë meñ
nii lëë noo bñeew o lëë gaa noo pkëëw,
knilasty tow. 3 Kyëtidy to, por antes
nii tsitsiñ tse go, lëë meñ ktilyni Dios,
ni lëë tu xaa mal kiid, per nol nii lëë
xaa nitylo. 4 Lëë xaa go ktilyni Dios
ni lëë xaa këb nii mastre non xaa lo
kchë mdyo nii xleni meñ. Lëë xaa sob
leñ lidzy Dios aan lëë xaa këb nii Dios
xaa.
5 ¿Pe xsalasty to nayak nii bitiitsaa
kchë cos re worñee bii kwyon lady
to? 6 Ni nan gaa to cho xsyonlë lo
xaa parñee axte kal tiemp kiid xaa.
7 Lëë kchë cos ntseeb nii kuuñtsyey
xaa mal go lox kwxixkwaa, xaktyee
kpichee xaa nii sonlë lo xaa. 8 Lëë
xaa kiid, per xaktyee con xpe Jesús
kuty Jesús xaa, ni lëë Jesús knitylo xaa
con xkyalwnabey. 9 Lëë xaatox nakni
xaa mal go. Lëë xaa kñabey ni lëë
xaa kuuñtsyey kchë clasy kyalntson.
10 Lëë xaa mal go jkëëti kchë meñ
nii këtañ, porñee koklasty meñ go ni-
ladzy xtiits Dios nii xteelaa. 11 Por
ngo lëë Dios xsaan nii kniladzy meñ
go tiits xuuy 12 parñee ksaksi Dios
kchë meñ go, porñee koklasty meñ go
niladzy tiitsli, sink tol byo styoo meñ
go.

Xaa nii kwle Dios

13 Beetsy, xkëstyoo Dios to. Por ngo
lëë xaa kwle lëë do parñee klo do jkaa
kyalwtelaa nii sëëdni Kyalbini Ntson
porñee bniladzy to xtiits xaa, ni por
ngo gaa no nii tugak ktee noo skizh lo
Dios por lëë do. 14 Lëë Dios kwtsyetsy
lëë do parñee tso do laañee xñabey
Jesucrist porñee bniladzy to xtiits xaa
nii bluuy noo.
15 Tsiitsy tsigo busy, beetsy, kol so,
kchosody to lo xtiits Dios nii yuub
noo bluuy lo do ni lo kchë tiits nii
pkëë noo lo kitsy nii pxaal noo lo do.
16-17 Lëë lëësy Jesucrist dyon ni lëë

lëësy Tat Tios nii xkëstyoo lëë no ni xchoobladzy styoo no kakni lëë do parñee kchosody styoo do ni parñee ngui kchukë kchë nii kñee do ni kchë nii kuuñtsyey do.

3

Kol nab lo Dios por lëë noo

1 Beetsy, kol nab lo Dios por lëë noo parñee kyob jkaasy xtiits Dios ni jkëëtyag meño sinak nii pkëëtyag tow.
2 Ni kol nab nii kteelaa xaa lëë noo lo kchë xaa ntseeb ni xaa mal, porque lëdy kchë meñ xniladzy xtiits Dios.
3 Per lëë Dios kakni lëë do parñee kchoxsody styoo do ni kyabty to lo tol.
4 Tyub styoo noo xniladzy noo nii lëë Dios kuñ lëë do yudar parñee kuuñtsyey do kchë nii bluuy noo lo do.
5 Lëë lëësy Dios dyon kuñ lëë do yudar parñee jkëstyoo do sinak nii xkëstyoo xaa, ni lëë lëësy xaa kakni lëë do parñee kxekw to kyalnë sinak nii pxekw Jesucristo.

Xaa nii xkyëdy tsiiñ

6 Beetsy, por xtiitspey Jesucrist lëë noo xñab nii ktsiil lsady to xaa nii chaklasty kyë tsiiñ ni chaklasty ksoob xtiits Dios nii bluuy noo lo do.
7 Por nan do xa kpañ do parñee kak to sinak noo. Ptsyody noo lady to singosy,
8 ni karty kaa tyaaw noo xkuuñ meñ singosy, sink tsel kyool pkyëë noo tsiiñ parñee kotsiiñdy noo ni tu lo do.
9 Ni lëëw na nchilopee nyab noo nii nyuñ do lëë noo yudar, per lëë noo pkyëë tsiiñ parñee kluuy noo lo do xa kpañ do.
10 Worñee ptsyo noo lady to niiy noo nii kawdy xaa nii chaklasty kyë tsiiñ.
11 Per xtsyon noo gon nii no bla xaa nii xkyëdy tsiiñ lady to, aan sidy kik xaa nii pe kuuñtsyey xaa.
12 Con xtiitspey Jesucrist lëë noo xñab nii kyë kchë xaa go tsiiñ par kaw xaa ni parñee ngui kpañ xaa.

13 Beetsy, ktsagty to, tugak kol kuñ kyalbuen.
14 Deelñee no xaa nii chaklasty ksal nii xñee noo leñ kitsy re, kol kuy chow aan ktsiil lsady to xaa parñee kteladzy xaa.
15 Per klëëdy to lo xaa, sink ngui kol nee lo xaa sinak nii nyak xaa betsy to.

16 Lëë lëësy Dios nii xchoobladzy dyon tugak kchoobladzy styoo do ni lëë lëësy xaa kakni lëë do.

17 Paablaa, con yuub ñan ni xletraa xkën tyux re. Sinrii xkën kchë leñ kitsy nii xalaa, con xletraa xkëno.
18 Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lëë do.

Kitsy klo nii pxaal Pable lo Timoteo

1 Naa nak Pable. Xapostle Jesucrist
nakaa. Lëë Dios nii xteelaa lëë no lo
tol ni lëë Jesucrist nii këmbëës no px-
aal naa. 2 Lëën xal kitsy re lool, Timo-
teo, xiñpaa nakoo por xniladzyoo xti-
its Dios. Xñabaa lo Tat Tios ni lo Jesu-
crist nii kakni xaa lii ni jkëstyoo xaa lii
ni knee xaa tiits nii mbëë kpañoo.

Xaa nii xluuydy tiitsli

3 Lëën kwnel lool worñee lëën sa
nëz Macedonia niyaa:
—Byaan kyedzy Efeso, parñee
klaadyoo kluuy grol meñ tiits wkëti,
4 ni kudzy nii ksaldy meñ cuent tiemp
nii toon pare xseety. Por pa xkiiñdyo,
xaktyee xlyëw parñee knilasty meñ
xtiits Dios tyub styoo meñ.
5 Lëën psan tiits nii kuuñtsyeyoo
ngo parñee jkëstyoo lsa no lëë no
tyub styoo no, ni mbëë tso kik no
ni kniladzy no xtiits Dios tyub styoo
no. 6 No xaa nii pchoxso lo xtiits
Dios aan lëë xaa këtañ por cos nii pa
xkiiñdy. 7 Chakladzy xaa kluuy xaa
xley Moisés, aan ni nandy xa pe xñee
xaa ni xyeñdy xaa nii xluuy xaa, per
nder confians xluuy xaaw.
8 Ndon no nii buen xley Moisés,
deelñee kluuy meño siñee nakpew.
9 Per byaandy ley gon par ksaksiw
meñ buen. Sink lëëw byaan par ksak-
siw xaa yox ni xaa nii xsoobty tiits,
ni xaa ntseeb ni xaa ngoptol, ni xaa
nii xsaldy Dios ni xaa nii xsaldy xtiits
Dios, ni xaa nii chuty pxosy o xñaa
gaa, ni kchë nweety bñech. 10 Lëë ley
ksaksi xaa nii choni stu meñ nii no
tsiil, ni xaa nii choni saapkiy, ni xaa
nii xto meñ ni xaa nii xkëëti ni xaa
nii xkon Dios parñee kniladzy meñ
nii tiitsli xñee xaa, ni kchë xaa nii
xsoobtiisty xtiits Dios. 11 Aan lëë Dios
pso naa parñee kluyaa tiits ntson go
lo meñ.

Lëë Pable xtee skizh lo Dios

12 Xtedyaa skizh lo Jesucrist, por
lëë xaa xnee kyalndaan lon ni lëë
xaa kwle naa parñee kuñaa xtsiiñ xaa,
13 nikxe kwneenën xaa ni kwënlagaa
xaa ni kwlootsyetsyaa xaa klo. Per
lëë Dios pkëstyoo naa, porñee karty
kniladzyaa xtiits xaa wor go aan
nandyaa pe beñaa. 14 Lëë Dios
psaabini naa parñee kniladzyaa xtiits
xaa ni parñee jkëstyoon xaa porñee
pkëstyoo Jesucrist naa.
15 No nii kchë do kniladzy nii lëë
Jesucrist biid lo kislyu par kteelaa
xaa meñ nii no xtol por nliw. Naa
nak tu xaa nii mastre no xtol. 16 Por
ngo, pkëstyoo Dios naa, aan lëë Jesús
pteelaa naa parñee kan meñ nii nare
kniladzy xtiits xaa nii tir chap xaa pa-
ciensy. 17 Tugak kol tsoo ktee no skizh
lo Rey nii tejty, ni kejty, ni nyoody.
Lëësy xaa nak Dios. Singo kol tsoo
kuuñtsyeey no.
18-19 Timoteo, xiñ, kyablyudyoo,
sink tsiitsy kwso lo xtiits Dios ni
kwloo xkyalcheeñoo, lkëëbre xsanaa
lool. Psaladzy kchë nii kwnee xaa nii
psaabini Dios leñ kik worñee pseety
xaa lii. No xaa nii kwloody xkyalcheñ
aan lëë xaa pchoxso lo xtiits Dios.
20 Singo ptsyool Himeneo ni Alejan-
dro. Lëë xaa psanaa lo xaatox parñee
kseedy xaa kxiñdy xaa tiits lo Dios.

2

Lëë Pable xñee pe cos kñab meñ lo Dios

1 No nii kñab to lo Dios por
kchë meñ nii nche lo kislyu ni por
xlyaadzy meñ go. Kol ktee skizh lo
Dios por kchë meñ go. 2 Kol nab
por kchë xaa xñabey ni xaa nii nak
xtisy, parñee kuñ xaa kyalxtisy sinak
xñabey Dios, tsiin tsody tily ni tsody
falt lo Dios tsiin mbëë kpañ no. 3 Buen
nii kuuñtsyey do kchë ngo ni xyo
gaaw styoo Dios nii pteelaa lëë no
lo tol, 4 por kchë meñ chakladzy
xaa telaa ni kchë meñ chakladzy
xaa kniladzy tiitsli. 5 Por tugak Dios
no, ni tugak xaa nii xtsig meñ lo
Dios no. Lëë xaa go nak Jesucrist.
6 Lëë Jesucrist kuty lo crusy par
kteelaa xaa kchë meñ, ni nanle gaa
to nii singo no nii ktsyool xaa. 7 Por

ngo lëë Dios pso naa kakaa apostle par kluyaa xtiitsli xaa lo meñ nii nakty meñ Israel. Nli kchë nii xñen, xkëëtiidyaa.
8 Chakladzyaa nii kchë laañee no xaapkiy nii xniladzy xtiits Dios, kñee xaa lo Dios, per klëëdy xaa ni ktilytiisty xaa. 9 Ni chakladzyaa nii ngui kakw kwnaa xab. Kyooñdy kik me nii toon pare, ni xkiiñdy nii jkiiñ me or, ni kyo nii lë perle o kakw kaa me ladx non, 10 sink no nii kuuñtsyey me cos buen. Ngo nak nii kuuñtsyey kwnaa nii xniladzy xtiits Dios. 11 No nii jkëëtyag kwnaa xtiits xaa nii chuuñ kseedy, nody ni pe kñee me. 12 Ni nëëdyaa nii kuuñ kseedy kwnaa meñ nii xniladzy xtiits Dios ni nëëdyaa nii kñabey kwnaa lo mguiy. Chaklastyaa nii kñee me laañee xkaal lsa meñ nii xniladzy xtiits Dios. 13 Porque klo Adán psaa Dios, tsigore psaa xaa Eva. 14 Ni lëdy kaa Adán kwëti, sink lëë kwnaa kwëti, aan singo mod lëë me byab lo tol. 15 Per stelaa kwnaa deelñee ngui kan kwnaa xiñ ni kchosody kwnaa lo xtiits Dios, ni jkëstyoo kwnaa, ni kpañ kwnaa sinak xñabey Dios.

3

Xaa nii kñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios

1 Nli deelñee no tu do chakladzy kñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, tsiiñ roob xyub to. 2 Por ngo no nii ngui kak xmod xaa nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Tugak kwnaa kap xaa ni ngui kpañ xaa sinak xñabey Dios ni no nii ksal meñ xaa. No nii ktee xaa lidzy xaa kwës meñ. Ni no nii ligier kak xaa par kluuy xaa xtiits Dios. 3 Kyëdy xaa kunip ni kyëktildy xaa, tu xaa buen kak xaa ni tu xaa ndoladzy, tsinidy xcuent tumi kik xaa. 4 No nii kñabey xaa lidzy xaa parñee ksoob xiñ xaa tiits ni ksal xiñ xaa xaa. 5 Porque deelñee xñabeydy xaa lidzy xaa, ¿xa kñabey xaa lo meñ nii xniladzy xtiits Dios? 6 Por ngo nody nii kñabey tu xaa nii kal kwsëëb xnëz Dios lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Por toontlaa kyak nyaa xaa aan kyab xaa lo tol nii byab xaatox. 7 Axte meñ nii xnilasty xtiits Dios no nii ksal xaa parñee kchoody xkyalto xaa ni kyabty xaa lo xitramp xaatox.

Xaa nii kuñ yudar xaa nii xñabey

8 Singo gak xaa nii kuñ yudar xaa nii xñabey no nii ksal meñ xaa ni no nii kuñ xaa cumplir xtiits xaa, ni nody nii kyë xaa kunip, ni nody ni tsini xcuent tumi kik xaa. 9 No nii tsiitsy so xaa lo xtiits Dios nii xniladzy no, ni no nii ngui tso kik xaa. 10 Klo kak xaa preb, aan loxsye ngo, deelñee nody xfalt xaa, schilo kuñ xaa yudar xaa nii xñabey. 11 Singo gak tsiil xaa, no nii ksal meñ me ni nody nii ktop me tiits kizh, ni no nii kak me tu kwnaa wsoob tiits. 12 Tugak kwnaa kap xaa go, ni no nii kñabey xaa lidzy xaa. 13 Por deelñee ngui kuñ xaa xtsiiñ xaa, lëë xaa ktyoontsi, aan singo mod no chuw xaa kñee xaa xtiits Dios lo meñ.

Nii no kniladzy meñ nii ngab lo Dios

14 Xkokyeeñaa nii klyëëdy lëën kyely kan lii. Per lëën xal kitsy re 15 parñee, deelñee kyeldy kan lëël nanle xa kak xmod no tsiñee no no lady meñ ni xniladzy xtiits Dios. Lo Tat Tios ngab meñ go, ni lëë Tat Tios mbañ chakni meñ go parñee kchosody meñ go lo tiitsli. 16 Tir gon ntson xtiits Tat Tios nii xniladzy no:

Biid Jesucrist sinak tu mguiy,
ni bluuy Kyalbini Ntson nii Xiñ Dios nak xaa.
Kon angly xaa.
Biñ meñ nii nche tyub lo kislyu xtiits xaa,
aan bniladzy meño,
ni byëp xaa kpaa.

4

Meñ nii kchoxso lo xtiits Dios

1 Per nyë xñee Kyalbini Ntson nii sitsiñ tse nii lëë meñ kchoxso lo xtiits Dios, par kniladzy meñ xtiits xuuy kyalbini mal ni kniladzy meñ xlay xaatox. 2 Ni lëë meñ ksal xtiits xaa wnee xuuy, pe xseedy styoo xaa tsiñee xkëëti xaa meñ. 3 Xka xaa

ktsiilña meñ ni no cos nii xka xaa ktyaaw, ni lëëw na lëë Dios psaano par ktee meñ nii xniladzy xtiits xaa skizh tsiñee kaw meño. 4 Por kchë nii psaan Dios bueno. Aan ni tu pe kpixlasty no, sink no nii ktee no skizh tsiñee kñaasy now, 5 por lëë xtiits Dios ni lëë skizh nii ktee no lo Dios kuuñlayo ni kuuñnyëw.

Xaa nii nli chuñ xtsiiñ Jesucrist

6 Deelñee sluuyoo kchë cos ko lo meñ ni tugak tsinaloo tiitsli aan iip kchoxsodyoo, tu xaa nii nli chuñ xtsiiñ Jesucrist kakoo. 7 Per ksaldyoo kchë cos nii nody xkyalcheñ nii chutiits meñ. Sink ptee nii tugak beeñ xtsiiñ Dios. 8 Por nikxe xkiiñ ejercisy par xcuerp no, mastre xkiiñ kchë xtsiiñ Dios nii kuuñtsyeey no, por styon now lo kislyu re ni styon now lo stu kislyu. 9 Kol kniladzy kchë nrii, por nliw. 10 Por xkyëë no tsiiñ ni xtyee mban no, porñee Tat Tios mbañsye xsaladzy no. Lëë xaa xteelaa kchësy meñ nii xniladzy ni lëë xaa kteelaa meñ nii nare kniladzy.

11 No nii kñabeyoo kuuñtsyey meñ ngo ni no nii kluuylo. 12 Kteejtyoo nii ksyablyu meñoo porñee nakoo xaa yeeñ, sink ngui kwnee ni ngui kok, pkëstyoo meñ ni kwloo xkyalcheeñoo, parñee kakladzy meñ nii xniladzy xtiits Dios kak sinakoo. 13 Mentre klyaañaa, blab kitsy nii kë xtiits Dios lo meñ, ni pchoobladzy styoo meñ ni beeñ kseedy meñ. 14 Psaladzy kyalnsaak nii bneetsy Dios lool worñee psaabini xaa leñ kik xaa kol par kxob xaa kol ña kikoo. Ksaandylo.

15 Kuni kchë nii xñen kikoo, beeñtsyeyoo, parñee kchësy meñ kan nii nli chuñlo cumplir. 16 Kop cuent nii xluuyoo lo meñ, ni tsiitsy kwso kchoxsodyoo. Deelñee kuuñtsyeyoo kchë ngo lëël kteelaa lii ni lëël kteelaa meñ nii xkëëtyag nii xluuyoo.

5

Xa no nii kak xmod meñ nii xniladzy Dios

1 Këntseebtyoo lo xaa kol. Ngui kwnee lo xaa sinak nii nyak xaa pxoosyoo. Ni ngui kwnee lo xaa yeeñ sinak nyak xaa betsyoo. 2 Singo gak ngui kwnee lo kchë kwaa kol sinak nii nyak me xñaal. Nikle gaa lo kwnaa yeeñ kwnee lo me sinak nyak me psyañoo.

3 Beeñ kwnaa viud nii ni tu chonody yudar. 4 Per deelñee no tu kwnaa viud nii no xiñ o xyag kaa, xaa go no nii kuñ me yudar por meñ wlidzy me ni no nii jkëstyoo xaa meñ lidzy xaa por singo nonguial kako ni xyo gaaw styoo Dios. 5 Kchë kwnaa nii nli byaan viud, Dios sye xsaladzy me, ni tugak chutiitsni me Dios nikxe yutsye nikxe gaa kyoolo. 6 Per lëë kwnaa viud nii chuuñtsyey tol nii chak lo kislyu re, kutyle me nikxe mbañ me. 7 Kudzy nrii lo kchë meñ nii nche ske parñee ni tu pe kuuñkiydy meñ lo meñ gue. 8 Por deelñee no xaa nii choxkody kan meñ lidzy, xka xaa nii xniladzy xaa xtiits Dios aan mastre ntsab xaa que xaa nii xnilasty.

9 Nonstyee kwnaa viud nii chap masy tsongaly iz ni kwyo tugak tsiil tso list. 10 No nii kyuumbey meñ me por kchë kyalbuen nii beeñ me: deelñee ngui broob me xiñ me, deelñee ngui xñee me lo meñ nii chi lidzy me, deelñee kontsi me xaa nii xniladzy xtiits Dios, deelñee beeñ me yudar meñ prob, ni deelñee beeñ me kchë kyalbuen nii nonguial kak.

11 Per ksoobtyoo lë viud nii bii nyeeñ lo list ko. Porque tsi lëë me kakladzy ktsiilña me stub, lëë me ksaan xtsiiñ Crist. 12 Aan tol chuñ me porñee beñdy me cumplir xtiits me. 13 Ni lëë me xkyënsë yu por yu chi me ni lëë me xyak tu kwnaa nii xtsyaab aan lo kyalwtsyaab ko, lëë me xkyëktop tiits kizh, ni lëë me xsyëëb laañee chigaldy me ni lëë me xñee cos nii xkaatyee. 14 Por ngo chakladzyaa nii ktsiilña kwnaa viud nii bii nyeeñ parñee kan me xiñ me ni tso me chilidzy me, parñee kteejty no tiits nii kñee në meñ nii xlëë lo no lëë no. 15 Porque nol kwnaa viud

nii pchooxso aan lëë me kwsëëb xlad xaatox.
16 Deelñee no meñ lidzy kwnaa nii
no lady to nak viud, no nii kuñ me me
yudar, parñee kotsiiñdy me lo xaa nii
xniladzy xtiits Dios, tsiin kchilo kuñ
xaa kwnaa viud nii ni tu cho nody
yudar.
17 No nii ktyoontsi xaa kol nii
ngui xñabey lo meñ nii xniladzy xti-
its Dios, per mastre no nii ktyoontsi
xaa deelñee xluuy xaa xtiits Dios ni
chuuñ kseedy xaa meñ. 18 Por misme
kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Kody to
kyex chuw yosy nii xkyë kon.” Ni
nikle gaa: “No nii kazh xaa nii xkyë
tsiiñ.”
19 Deelñee jkëëkiy meñ tu xaa kol,
ksaldyoo nii kñee chop o tson gaa xaa
nii kñë nliw. 20 No nii këntseeboo lo
xaa nii xsaandy xtol tsiñee nche kchë
meñ nii xniladzy xtiits Dios, parñee
ktsyeb los demasy meñ. 21 Xña lo Dios
ni xña lo Jesucrist ni xña lo angly nii
kwle Dios, xsanaa tiits re lool parñee
kuuñtsyeylo. Kchë lo meñ, kwneew;
kwedyoo. 22 Kxobtyoo ñal kik meñ
par kak meñ tu xtsiiñ deelñee karty
kuñlo pensar. Jkaaydyoo xtol meñ.
Bichee lo tol.
23 Kidyoo nonsy nis, sink kow xisy
viñ, por nanaa nii kety kety xlyaañoo
yoob.
24 No meñ nii nyoo no xtol antes nii
kak kyalxtisy. No gaa meñ nii axte
lox chak kyalxtisy lëëw chak nyoo.
25 Singo gak kyalbuen nyë nyoow.
Lëë kyalbuen nii nyoody kaa chilody
nii tugak jkyeetsyo.

6

1 Kchësy xaa nii psyuuy par kyë
tsiiñ no nii ksoob xaa xtiits xaa nii
kwxii xaa, parñee kñeenëdy meñ xti-
its Dios nii xniladzy no ni xluuy no.
2 Nikle xniladzy xaa nii kwxii xaa xti-
its Dios, lëdy por ngo nii ksoobty xaa
xtiits xaa. Mastre no nii ngui kuñ xaa
xtsiiñ xaa, por tu lo xaa nii xniladzy
xtiits Dios kë xaa tsiiñ.

Cos nii nli non

Kudzy lo meñ nii 3 deelñee tso tu
xaa nii kluuy tu cos nii nakty sinak
xtiits Jesucrist 4 tu xaa nyats nak xaa
aan ni tu pe nandy xaa. Tugak no
ktilytiits xaa nako sinak tu kyalkits lo
xaa. Aan siko lëë kyalmbixladzy, ni
tily, ni kotsyetsy chislo. 5 Ni xyaldy
kaa xtily xaa go porñee no lidy kik xaa
ni xnilasty xaa tiitsli, aan xsyak xaa
nii schilo kak gan tumi lo xtiits Dios.
6 Ni nli gaa rikw meñ nii xniladzy
xtiits Dios deelñee kleni meñ nii chap
meñ. 7 Por ni tu pe byobniidy no lo
kislyu re, ni ni tu pe kyooydy no. 8 No
nii kle no deelñee no pe tyaaw no ni
pe tsyakw no. 9 Per lëë xaa nii chak-
ladzy kak rikw xekwty xaa. Lëë xaa
chak ngbiñ aan lëë xaa xkyëtañ ni lëë
xaa xyab lo tol. 10 Por xkyalwlë tumi
lëë tol xlyañ. No meñ nii no kchoxso
lo xtiits Dios porñee xsyëëbladzy meñ
tumi aan mban no tedy meñ go.

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

11 Per lëë lii, bichee lo kchë cos ko
por lo Dios ngaboo. Mbëë pañ sinak
xñabey Dios, bleni Dios, ni bniladzy
xaa, ni pkëstyoo meñ, kyeejtyoo ni
ndoladzy kok. 12 Tsiitsy kwso lo xtiits
Dios. Klaadyoo kyalmbañ nii nity-
lody, por par ngo kwtsyetsy Dioosoo
ni por ngo gaa ndaly lo meñ kwneel
nii xniladzyoo xtiits Dios. 13 Lëë
nana, xña lo Dios nii xtee kyalmbañ
lo kchësy cos nii no lo kislyu re, ni
xña lo Jesucrist nii kwnee xtiits Dios
lo Poncio Pilato, lëën xñabey 14 nii
kuuñtsyeyoo kchë nii niyaa lool, kt-
sëëdylo, parñee kak ntseebtyaa lool.
Tugak beeñtsyeyo axte nii kiid Jesu-
crist stub. 15 Lëë Dios kwe tse nii
kxaal Dios xaa, por lëësy xaa nak Dios
ntson nii xñabey, ni lëësy xaa nak rey,
ni lëësy xaa nak xaa nii chuñ kyalx-
tisy. 16 Tsitsiñdy tse nii kety xaa, lo tu
bini no xaa aan ni tu cho chilody kpig,
ni ni tu cho karty kan xaa ni kchilody
kaa kan meñ xaa. ¡Lëësy xaa xyal jkaa
skizh ni kyalwnabey! Singo no nii
kako.
17 Kudzy lo xaa rikw nii kak
nyaasty xaa porñee chap xaa cos,
por xtiiydy cos. Kudzy nii masy Dios
sye ksaladzy xaa por lëë Dios xnee

kchë cos nii jkiiñ no. 18 Kwnabey nii
kuñ xaa rikw kyalbuen ni jkady xaa
palal nii chap xaa lo meñ nii ni tu pe
chapty. 19 Parñee singo mod lëë xaa
kap cos nii nitylody ni lëë xaa jkaa
kyalmbañ nii nitylody.
20 Timoteo, ngui gon beeñtsyey
nii kwnabey Dios lii, ksaldyoo kchë
cuent yox nii pa xkiiñdy nii xso xaa
nii xsyak nii nyaani. 21 Por no meñ nii
kwsëëb lo cuent ko pchoxso lo xtiits
Dios.
Kakni Dios to dyon.

Kitsy pchop nii pxaal Pable lo Timoteo

1 Paablaa, xapostle Jesucrist nakaa, styoo Dios kwlañ pxaal xaa naa parñee kluyaa xtiits Jesucrist nii xnee kyalmbañ. 2 Lëën xal kitsy re lool, Timoteo nii nakoo sinak xiñaa. Xñabaa lo Tat Tios ni lo Jesucrist nii kakni xaa lii, ni jkëstyoo xaa lii, ni knee xaa tiits nii mbëë kpañoo.

Nii xñabey Pable kuñ Timoteo

3 Cad nii xtedyaa skizh lo Dios xsaladzyaa lii aan nikle yutsyew nikle gaa kyoolo xñabaa nii kakni xaa lii, tyub styoon chuuñtsyeyaa xtsiiñ xaa sinak nii beeñ pxusykoltoo noo. 4 Xsaladzyaa worñee biiñoo, nii lëë no blë aan xsyakaa naaty kyob kan parñee klen stub. 5 Por xsaladzyaa nii tyub styool xniladzyoo xtiits Dios. Ni klo gaa xñakooloo Loida ni xñaal Eunice, bniladzyoo aan sootpaa nii wil byaani kyalwniladzy ko.

6 Por ngo xñabaa nii ksaanlastyoo xKyalbini Dios nii kwsëëb leñ styool worñee pxobaa ñan kikoo. 7 Por bneesty Dios tu kyalbini mban lo no, sink tu kyalbini ndaan bneetsy xaa parñee jkëstyoo no meñ ni tso xkyalcheñ no. 8 Ktelastyoo tsiñee kchool xfavor xtiits Jesucrist ni ktelastyoo kanoo naa porñee non skiib por xtiits xaa, sink con kyalndaan nii bneetsy Dios lool ptee nii wil tedy kyalnë por xtiits xaa nii xteelaa. 9 Lëë Dios pteelaa lëë no lo tol parñee kpañ no sinak xñabey xaa. Kwtsyesty xaa lëë no por xkyalbuen no, sink lëë xaa kwtsyetsy lëë no porñee singo kwlaño styoo xaa ni porñee pkëstyoo xaa lëë no chop xaa Jesucrist. Destye nii kwche kislyu xkëstyoo Dios lëë no. 10 Lëë na nii lëë xaa pxaal Jesucrist biid kteelaa lëë no, lëë xkyalwkëstyoo xaa kok nyoo. Lëë Jesucrist biid knitylo xkyalwnabey kyalkuty aan por xtiits xaa lëë no jkaa kyalmbañ nii nitylody.

11 Lëë Dios psonaa kluyaa xtiits xaa, ni lëë xaa pxaal naa kakaa apostle. 12 Por ngo xtyeedyaa kyalnë re. Per xtelastyaa por nanaa cho xsaladzyaa. Ni nan nyëën nii lëë xaa kakni naa axte tse nii kiid xaa stub.

13 Bluuy kchë nii chanoo xluyaa, ni pañ sinak xñabey xtiits Dios, ni pkëstyoo meñ sinak xkëstyoo Jesucrist no. 14 Lëë Kyalbini Ntson nii no leñ styoo no kuñ lii yudar, parñee kuñoo tsiiñ nii bneetsy Dios lool.

15 Nanloo nii lëë kchë xaa nii no nëz Asia psaanladzy naa. Lady kchë xaa go no Figelo ni Hermógenes. 16 Lëë lëësy Dios dyon kakni meñ lidzy Onesíforo, por ndaly vuelt biid kchoobladzy xaa styoon aan ptelasty xaa nikxe kon xaa nii lëën no skiib. 17 Siikñee kwlañ xaa Roma, lëë xaa byub naa aan pxilasty xaa, axte nii ptsil xaa naa. 18 Xñabaa nii jkëstyoo Dios xaa tse nii lëë Jesucrist kiid stub. Psaladzy gaanoo xaatke beeñ xaa lëë no yudar leñ kyedzy Efeso.

2

Xaa nii nli chuñ xtsiiñ Dios

1 Lëë lii, xiñ, tsiitsy kwso lo tiits nii bneetsy Jesucrist lool. 2 Kchësy nii konoo bluyaa lo meñ, bluuyo lo xaa nii xyeñoo nii schilo kluuyo lo meñ nii karty kono. 3 Wil kwte kyalnë, kwxaak nii tu soldad nii xsoob xtiits Jesucrist nakoo. 4 Chilody gon kuñ soldad stu tsiiñ. No nii kuuñ ksak xaa xaa nii xñabey lo xaa. 5 Singo gak xaa nii chi tu lo wkity kuñdy xaa gan deelñee kijty xaa sinak nonguial kity xaa. 6 Nikle gaa xaa nii xkyë kon no nii klo xaa jkaa nii xyal xaa tsi lëë kwlaap kak. 7 Tugak kuni nii niyaa kikoo, aan lëë Dios ksaabini kikoo parñee kyeeñlo. 8 Psaladzy nii bikche kpañ Jesucrist ni psaladzy nii lo xtiiy rey David sëëd xaa. Kchë ngo xñen lo meñ. 9 Aan por tiits ko xtyeedyaa kyalnë, ni këtuun si xkyëtuu tu xaa mal. Per lëdy wi xtiits Dios gon këtuu. 10 Por kchë xaa nii kwle Dios xekwaa kyalnë re parñee telaa xaa lo tol ni jkaa xaa kyalmbañ nii kneetsy Jesucrist:

11 Nli nii deelñee kety no porñee xni-
ladzy no xtiits xaa, lëë no kyoo
lo xaa,
12 ni deelñee kxekw no lo kyalnë, lëë
no kñabey ksa no xaa,
ni deelñee jka no xaa, lëë xaa jka lëë
no.
13 Deelñee kuuñdy no cumplir xti-
its no, lëë xaa si suñ xaaw
cumplir,
por chilody jka xaa lëë xaa.
14 Beeñ ksaladzy meñ ni kwnab
lo meñ nii ktilytiistre meñ por
cualquier cos por pa xkiiñdy wtilyti-
its ko. Xaktyee xkëëtaño meñ. 15 Tyub
styool bluuy xtiits Dios. Tu xaa nii
nli xkyë tsiiñ kok parñee tsody penak
kteladzyoo lo Dios. 16 Kñeedyoo kchë
tiits yox nii so xnëzty ni pa xkiiñdy,
por kchë meñ nii xñee tiits ko xyab
lo tol. 17 Nak xtiits meñ go sinak
cangren. Tiits ko xñee Himeneo ni
Fileto. 18 Lëë xaa pchooxso lo xtiits
Dios aan xñee xaa nii lëë Dios beeñ
kpañle meñ kuty aan no kik meñ
xkan. 19 Per nak meñ nii xniladzy
xtiits Dios gon sinak tu xcimient yu,
aan lo cimient ko xñee nii xyuumbey
Dios meñ nii ngab lo xaa, ni kchësy
kaa meñ nii ngab lo Dios no nii
kpichee lo tol.
20 Tu leñ yu ngol gon, lëdy xaktyee
cos or ni cos plat no, sink wi cos yag
ni cos psiñ no. Now xkiiñdy palsye no
gaaw palsye xkiiñ. 21 Parñee jkiiñ no
tu laa precisy lo Dios, no nii ksaan no
tol parñee kak nyë no, singo mod lëë
no kuuñtsyey kchëlo cos buen.
22 Lëë lii, bichee lo kchë tol nii
chuuñtsyey xaa yeeñ, aan pañ sinak
xñabey Dios, bniladzy xtiits xaa,
pkëstyoo meñ ni mbëë pañ ksal meñ
nii xniladzy xtiits xaa. 23 Ksaldyoo
kchë wtilytiits yox nii so xnëzty por
xaktyee chuuñ ktilyo meñ. 24 Aan tu
xaa nii xkyë xtsiiñ Dios gon nody nii
kyëno xaa lo tily, sink no nii buen kak
xaa lo kchë meñ, ni no nii ligier kak
xaa par kluuy xaa xtiits Dios, ni no
nii kap xaa paciensy 25 ni no nii ngui
kñee xaa lo meñ nii chondy tiits. No
nii kñab xaa nii kpikche styoo meñ
go lo Dios tsiin kyuumbey meñ go
tiitsli, 26 parñee kte xkaal meñ go ni
telaa meñ go lo xitramp xaatox, por
nguëëtuu xaatox meñ go parñee kuñ
meñ go nii chakladzy xaa.

3

Tsi lëë kislyu mer nitylo

1 No nii kaknanoo nii tsiñee lëë
kislyu mer nitylo lëë kyalnë tso. 2 Lëë
meñ kyak nyats, lyaadzy tumisy tso
meñ, ni lëë meñ kak mbixladzy. Lëë
meñ kñee në Dios, ksaldy meñ xtiits
xaa ni ksaldy meñ pxosy ni ksakty
styoo meñ. 3 Jkëstyoody meñ, lëë meñ
kyëktop tiits kizh, kxekwty meñ, lëë
meñ kuñ tol, lëë meñ kyak ntseeb
aan kyody cos buen styoo meñ. 4 Lëë
meñ kyak niladzy, ktsyebty meñ, lëë
meñ kyak nyaa. Nii xyo styoo meñ
kuñ meñ, kuñdy meñ nii xyo styoo
Dios. 5 Lëë meñ jkëëlo nii xniladzy
meñ xtiits Dios, per lëë kchë xtol meñ
kluuy nii nlidy xñee meñ.

Jkaaldyoo kchë meñ go. 6 Por lo
meñ go ngab kchë xaa nii chi yu por
yu aan xkëëti xaa kchë kwnaa mban
nii tolsye sini kik. 7 Tugak no me
wseedy, per iip xyaldy kyeñ me xti-
itsli Dios. 8 Sinakak bruj nii lë Janes
ni Jambres nii kwsonlë lo Moisés nak
xaa go, xsyonlë xaa lo tiitsli. No lidy
kik xaa, lëë xaa pchooxso lo xtiits
Dios. 9 Per xtsedy ktiiy xaa, por lëë
meñ kyeñ nii nyaanidy xaa, sinak nii
ptsyoolak chop bruj nii kwsonlë lo
Moisés ktsyool xaa.

Nii xñabey Pable kuñ Timoteo

10 Per lii chanaa nii mbëë sinaloo
nii bluyaa lool, nanoo xa mbañaa, nii
no kikaa, ni xniladzyaa Dios, ni chaa-
paa paciensy, ni xkëstyoon meñ, ni
nanoo xa xekwaa lo kyalnë. 11 Nanoo
xa kwënlaag meñ naa, ni nanoo xa pt-
syoolaa kyalnë leñ kyedzy Antioquía,
ni Iconio ni Listra. Per lëë Dios pte-
laa naa. 12 Nli xñen nii lëë kchë xaa nii
chakladzy jkab lo Crist tedy kyalnë.
13 Per lëë xaa mal ni xaa wnee xuuy,
ksaandy xaa xtol xaa, sink tugak lëë

xaa jkëëti meñ ni tugak lëë xaa kyëti xaly.
14 Lëë lii tsiitsy kwso lo xtiits
Dios nii pseedyoo ni xniladzyoo por
nanoo cho bluuyo lool. 15 Psaladzy
nii destye nii nakoo xaa wiñ xyuum-
beyoo kitsy nii kë xtiits Dios. Lëëw
xñee nii lëë Dios kteelaa lii deelñee
kniladzyoo xtiits Jesucrist. 16 Lëë
Dios psaabini kik xaa nii pkëë xtiits
xaa, aan xkiiño par kuuñ kseedyoo
meñ, ni par këntseebo lo meñ, ni
par ktikchew styoo meñ ni këkluuyo
xa kpañ meñ sinak xñabey Dios.
17 Xluuyo xa kuuñtsyey meñ kchëlo
cos buen nii xyo styoo Dios.

4

1 Lëë nana xña lo Dios ni xña lo Jesu-
crist nii kiidnabey lo meñ mbañ ni lo
meñ kuty, lëën xñab 2 nii kluuyoo xti-
its Dios lo meñ, ni kñeel lo meñ tsiñee
kteedyo tiits ni nikle gaa kteejtyo tiits
kwnee. Pkostyoo meñ ni kwëntseeb
tsiñee ko meñ falt, ni pchoobladzy
styoo meñ, ni kop paciensy tsiñee
kuuñ kseedyoo meñ. 3 Porque sitsiñ
tse nii kaklastre meñ kon xtiits Dios.
Sink lëë meñ kyub tubtsoon maestre
parñee kluuy maestre nii kakladzy
meñ. 4 Lëë meñ ksaanladzy xtiits
Dios aan lëë meñ kniladzy kchë cuent
nii pa xkiiñdy. 5 Per lëë lii tugak
kwlooli kikoo, pxekw tedyoo kyalnë,
tugak kwëkluuy xtiits Dios nii xteelaa.
Ngui beeñ xtsiiñoo.
6 Na lëën merle kpi lo kislyu re, lëën
kety par kuuñ ksakaa Dios. 7 Tsiitsy
kwson lo xtiits Dios, byaalaa tsiiñ nii
bneetsy xaa lon, ni pxekwaa pchoox-
sodyaa lo xtiits xaa. 8 Lëën jka premio
nii kneetsy Jesucrist tse nii lëë xaa
kiid kuñ kyalxtisy. Ni lëdy nonsy lon
kneetsy xaaw, sink wi lo kchësy meñ
nii këmbës kiid xaa stub ktee xaaw.

Nii xñab Pable lo Timoteo

9 Ptee nii kyob kiid tedyoo lon.
10 Por lëë Demas sey Tesalónica, lëë
xaa psaan naa por mastre xyo cos lo
kislyu re styoo xaa. Lëë Crescente
na pxalaa si nëz xtañ meñ Galacia,
lëë Tito na pxalaa si nëz xtañ meñ
Dalmacia. 11 Xaktyee Lucas so lon nu.
Byub Marcos aan kol të chop to, por
skiiñ xaa lon nu. 12 Lëë Tíquico pxalaa
si Efeso. 13 Tsiñee kiidoo, kwte lidzy
Carpo nii no leñ kyedzy Troas, aan
tëni xkaxkemaa nii byaan lidzy xaa ni
xlibraa, per mastre precisy nii kiidnil
kitsy nii psanaa.
14 Tir noyak yox Alejandro nii
chuuñ xtsiiñ kiib lon, per lëë Dios
ksaksi xaa por kchë nii beeñ xaa.
15 Kop cuent lo xaa, porque tir xñeenë
xaa xtiits Dios nii xluuy no.
16 Worñee klootyee kwtsyetsy xtisy
naa, ni tu cho kwsënaldy ncho xfavo-
raa. Kchësy xaa psaan naa. Xñabaa nii
kuñdy Dios cuent nii beeñtsyey xaa.
17 Per lëë Dios beeñ naa yudar ni
bneetsy kyalndaan lon kwnen xtiits
xaa ni beñaa nii pkëëtyag xaa sitrew.
Lëë Dios pteelaa naa kwxaakaa nii
chuw mëëtsy kwlii xaa naa. 18 Lëë
Dios kteelaa naa kchëlo cos mal, ni lëë
xaa kap cuidad naa tsiin kyan laañee
xñabey xaa. ¡Tugak kol tsoo ktee no
skizh lo xaa! Singo no nii kako.
19 Xkëëptyuuxaa Prisca ni Aquila, ni
meñ lidzy Onesíforo. 20 Lëë Erasto
byaan leñ kyedzy Corinto, lëë Trófimo
na psanaa leñ kyedzy Mileto por lëë
xaa xsyaknë. 21 Ptee nii kiidoo antes
nii kislo nal. Xkëëptyuux Eubulo lii, ni
Pudente, ni Lino, ni Claudia, ni kchë
meñ nii xniladzy xtiits Dios nii nche
nu.
22 Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lii
ni lëë lëësy Dios ksaabini kik to.

Kitsy nii pxaal Pable lo Tito

1 Naa nak Pable, xtsiiñ Dios xkyën,
xapostle Jesucrist nakaa. Lëë Dios
pxaal naa kluyaa xtiits xaa lo meñ
nii kwle xaa, parñee kaknan meñ nii
lëë xtiits xaa xñee nii 2 lëë no jka tu
kyalmbañ nii nitylody. Por destye
worñee karty kwe kislyu kwnee Dios
nii lëë xaa knee kyalmbañ go aan
xkëëtidy xaa. 3 Lëë nana, nii lëë tse
kutsiñ, lëë Tat Tios nii pteelaa lëë
no lo tol pxaal naa kluyaa xtiits xaa.
4 Lëën xal kitsy re lool, Tito. Xiñaa
nakoo por chop no xniladzy xtiits
Dios. Xñabaa lo Dios ni lo Jesucrist nii
kakni xaa lii ni knee xaa tiits nii mbëë
tsol.

Lëë Tito kso xaa nii kñabey

5 Lëën psan lii lo kislyu wiñ nii lëë
Creta parñee kso xnëëzoo kchë cos nii
karty kso xnëz, ni parñee kchë kyedzy
nii tedyoo ksool xaa kol nii kñabey lo
meñ nii xniladzy xtiits Dios, psaladzy
kchë nii kwnabeyaa lii. 6 Deelñee
ksool tu xaa kol, no nii kyuboo tu
xaa nii ngui mbañ, parñee tsody pe
jkëëkiy meñ xaa. No nii kyuboo tu xaa
nii tugak kwnaa chap, wi xiñ xaa no
nii kniladzy xtiits Dios ni no nii ksoob
xiñ xaa tiits. 7 Xtsiiñ Dios gon xkyë
xaa nii xñabey lo meñ nii xniladzy
xtiits Dios. Por ngo nii kpañ xaa sinak
xñabey Dios, ni no nii kon xaa tiits,
ni nody nii kak ntseetsy xaa. Nody
nii kyë xaa kunip, ni nody nii kyëno
xaa lo tily, ni nody nii tsini xcuent
tumi kik xaa. 8 No nii ktee xaa lidzy
xaa kwës meñ, tu xaa nii chuñ buen
kak xaa, ni xaa nii no xkyalcheñ, ni
tu xaa nii xtsiiñsye Dios chuñ. 9 No
nii tsiitsy so xaa lo xtiits Dios parñee
kchoobladzy xaa styoo meñ ni jko
xaa styoo meñ nii xñeenë xtiits Dios.

10 Por ndaly xaa nii chondy tiits no.
Xñee xaa nii no tsobey meñ. Nonsyke
cos nii pa xkiiñdy xñee xaa aan xkëëti
xaa meñ. 11 No nii ktse no chuw kchë
xaa go, porque xkëëtañ xaa meñ. No
wor axte tub yu meñ xkëëtañ xaa,
porñee xluuy xaa cos nii nonguialdy
parñee kwii xaa tumi.

12 Misme gak tu xaa chak nii no
Creta chëb tu vuelt: “Wnee xuuy
meñ Creta, ni nak meñ Creta sinak
chol ma tañ, chawcho meñ Creta aan
xtsyaab meñ Creta kyë tsiiñ.” 13 Aan
nli gaa singo nak meñ Creta. Por ngo,
kwëntseeb parñee tsiitsy so meñ lo xti-
its Dios, 14 ni parñee ksaldy meñ kchë
cuent nii xso meñ Israel, ni ksaldy
meñ nii xñabey xaa nii pchooxso lo
xtiits Dios.

15 Nody cos peedy lo xaa nii tubli
no kik, per par xaa nii xnilasty xtiits
Dios ni no lidy kik kchësy cos xsyak
xaa nii peedyo, por axte xkyalcheñ
xaa nyëdy. 16 Xñee xaa nii xniladzy
xaa xtiits Dios, per chuuñtsyeydy xaa
nii xyo styoo Dios, mbixladzy xaa ni
xsoobty xaa tiits, lëdy xaa nii kuñ tu
kyalbuen nak xaa.

2

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

1 Per lëë lii, tsiñee kñeel, xtiits sye
Dios kwnee. 2 Kwnee lo xaa kol
parñee nsaaksye kak xaa no nii ksal
meñ xaa ni no nii tso xkyalcheñ xaa
ni no nii mbëë kniladzy xaa Dios,
ni no nii jkëstyoo xaa meñ ni no nii
kxekw xaa te xaa kyalnë. 3 Singo
gak kchë kwnaa kol no nii ksal meñ
me, ktopty me tiits kizh, ni susty
me. No nii kpañ me sinak xñabey
Dios, 4 parñee kluuy me lo kwnaa
yeeñ xa jkëstyoo kwnaa yeeñ tsiil,
ni xa jkëstyoo kwnaa yeeñ xiñ, 5 ni
kluuy me xa tso xkyalcheñ kwnaa
yeeñ, parñee tsody xtol kwnaa yeeñ,
ni kluuy me xa kan kwnaa yeeñ lidzy.
No nii buen kak kwnaa yeeñ ni ksoob
kwnaa yeeñ xtiits tsiil, parñee kteejty
no tiits kñeenë meñ xtiits Dios.

6 Singo gak kwnee lo kchë xaa yeeñ
parñee tso xkyalcheñ xaa, 7 yuuboo
bluuy xa kpañ xaa. Tsiñee kñeel lo
xaa tubli psë lo xtiitsoo parñee kan
xaa nii xkijtyoo. 8 Ngui psë lo xtiit-
soo tsiin ni tu pe kliskiydy meñ lool.

Singo mod lëë xaa nii xlëë lo no kteladzy aan tsody xa kñeenë xaa lëë no.
9 Kwnee lo xaa nii psyuuy parñee ksoob xaa xtiits xaa nii kwxii xaa, kudzy nii kak ndoladzy xaa ni ktikchedy xaa tiits. 10 Kudzy nii kwandy xaa, sink ngui kak xmod xaa, parñee kchësy meñ kan nii buen xaa porñee xniladzy xaa xtiits Dios nii pteelaa lëë no lo tol.
11 Por xkyalnsaak Dios lëë Jesucrist biid kteelaa kchësy meñ lo tol. 12 Por ngo no nii ksaan no kchë cos mal ni kchë tol nii chak lo kislyu, no nii kpañ no sinak xñabey Dios ni no nii ksoob no xtiits xaa. 13 No nii kyëmbëës no nii kiid xDios no Jesucrist nii pteelaa lëë no lo tol. 14 Lëë xaa kuty parñee ktsily xaa lo kchë xtol no, tsiin jkab no lo xaa ni kuuñ no kyalbuen.
15 Kchë nrii no nii kluuyoo lo meñ. Pchoobladzy styoo meñ ni ntseeb kwnee lo meñ. Ktejtyoo tiits nii ksyablyu meñoo.

3

Nii kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits Dios

1 Beeñ ksaladzy meñ nii no nii ksoob meñ xtiits xtisy ni xtiits kchë xaa nii xñabey, ni tsoxko meñ kuñ meñ kyalbuen. 2 Kudzy nii kñeenëdy meñ xcombañer, ni kudzy nii kak ndoladzy meñ lo kchë xcombañer meñ.
3 Por nikle lëë no klo nguey no, psoobty no xtiits Dios. Kwëtañ no ni beeñtsyeey no kchë clasy cos mal ni kokniladzy no ni ptiilyni no meñ ni ptilyni gaa meñ no. 4 Per kutsiñ tse nii lëë Dios pxaal xkyalnsaak ni xkyalwkëstyoo lo kchë meñ nii nche lo kislyu, 5 aan lëë xaa pteelaa lëë no porñee pkëstyoo xaa lëë no, lëdy porñee beeñtsyeey no cos buen. Lëë Dios beeñ jkub lëë no worñee kwchobnis no ni lëë xKyalbini Ntson xaa bneetsy kyalmbañ kub lo no. 6 Porñee bniladzy no xtiits Jesucrist lëë xaa bneetsy xKyalbini Ntson xaa lo no. 7 Por xkyalnsaak xaa lëë xaa pteelaa lëë no lo tol parñee jkaa no kyalmbañ nii nitylody nii kneetsy xaa.
8 Nli kchë nii xñen lool. Por ngo chakladzyaa nii chop kyon vuelt kñeelo lo meñ nii xniladzy xtiits Dios tsiin tsoxko meñ kuñ meñ cos buen. Kchë nrii nonguial kuñ meñ por xkiiño. 9 Per sëëbtyoo lo wtilytiits nii so xnëzty, ksaldyoo kchë cuent nii xseety dyon xa kwtedy meñkoltoo, ni sëëbtyoo lo xtily meñ nii xtilytiits dyon xa nak xley Moisés. Por pa xkiiñdy kchë wtilytiits ko, so xnëztyo.
10 Deelñee no tu xaa nii chuñ meñ nii xniladzy xtiits Dios chop tiiy, kwëntseeb lo xaa tu vuelt o chop kaa vuelt, aan deelñee ksaldy xaa lii, psonëz xaa. 11 Por misme xtol xaa xluuy nii sinidre xtiits Dios kik xaa.
12 Lëën kxal Artemas o Tíquico kiid tedy lool tsiñee klyañche xaa ptee nii kiid tedyoo lon Nicópolis, porque lëën kwlokyeñ nii siko teedyaa mëë nal. 13 Beeñ Apolos ni Zenas nii xseedy ley yudar axte laañee kteedyo tiits lool parñee ni tu pe kakty falt lo xaa nëz. 14 No nii kseedy kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios kuñ yudar tsiñee no tu lyaadzy, parñee kyeñ meñ nii no laa jkiiñ meñ.
15 Kchësy xaa nii nche lon nu xkëëptyux lii. Pkëëptyux kchë xaa nii xniladzy xtiits Dios nii nche ske. Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë do.

Kitsy nii pxaal Pable lo Filemón

1 Naa nak Pable, skiib non porñee
xluyaa xtiits Jesucrist. Chopaa betsy
no Timoteo xal kitsy re lool Filemón
nii nakoo xcombañer noo lo tsiiñ.
2 Lool ni lo meñ nii xniladzy xtiits
Dios nii xkaal lsa liidzyoo xal noow,
ni lo psyañ no Apia ni lo Arquipo. Wi
xaa xkyë tsiiñ Dios. 3 Lëë lëësy Tat
Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni
lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Xkyalwkëstyoo Filemón

4 Tugak gon Filemón xtedyaa skizh
lo Dios por lii tsiñee chutiitsnin xaa,
5 por chonaa nii tyub styool xni-
ladzyoo xtiits Jesucrist ni xkëstyool
meñ nii ngab lo Dios. 6 Xñabaa lo
Dios nii tsiñee kluuyoo xtiits Jesu-
crist lo meñ, kyeñ meñ xa nak kchë
kyalnsaak nii xneetsy Jesucrist lo no.
7 Xlen por kyalwkëstyoo nii no leñ
styool, por lii xchoobladzy styoo meñ
nii xniladzy.

Lëë Pable xñab tu favor lo Filemón

8 Schilo kñabeyaa pe cos kuuñtsyeyoo,
por xapostle Crist nakaa. 9 Per
kñabeydyaa lii, sink ngui mod kñen
lool, por xkëstyoon lii. Naa nak Pable,
koolaa. Lëën no skiib por xtiits
Jesucrist. 10 Lëën xñab tu favor lool
par Onésimo. Nak xaa sinak xiñaa leñ
skiib nu.
11 Tu xaa nii pa pkiiñdy lool kok
Onésimo klo, per lëë na xkiiñ xaa
lool ni lon. 12 Lëë xaa xalaa lool
stub. Pkaaxcuent xaa. Tyub styoon
xkëstyoon xaa. 13 Xtee gaanaa nii
kyaan xaa lon parñee kuñ xaa naa
yudar xcuentoo mentre non skiib por
xtiits Jesucrist. 14 Per chaklastyaa
kuuñtsyeyaa nii no kikaa sin xtiit-
speyoo parñee kuñxoodyoo favor nii
xñabaa, sink kuñlo porñee xlyaño sty-
ool. 15 Neñdy pxooñ Onésimo lool
xisy parñee na nii lëë xaa siid stub,
kxooñtre xaa. 16 Saktroo xaa sinak
chol xaa nii xkyë tsiiñ lool, sink kwx-
aak xaa sinak nii nyak xaa betsy
no. Xkëstyoon xaa, per lëë lii mastre
jkëstyool xaa, por lëë xaa kyë tsiiñ lool
ni por lëë xaa xniladzy xtiits Jesu-
crist.
17 Singo tsigo busy deelñee xsyakoo
nii xcombañeeroo naa, pkaaxcuent
xaa sinak nii nyako naa. 18 Deelñee
psaksi xaa lii o nsëëb kaa xaa tu cos,
beeño cobraly lon. 19 Paablaa, yuub
ñan xkën nrii. Naa kizho, per psal-
adzy gaanoo nii singosy bluyaa xtiits
Dios lool. 20 Beeñ favor go lon, beetsy.
Pchoobladzy styoon, por betsy no por
xtiits Crist.
21 Lëën xal kitsy re lool por nanaa
nii suuñtsyeyoo nii xñabaa ni ntsiibre
gaa nii kuuñtsyeyoo. 22 Pxixkwaa
laañee kwësaa, por xyeeñpaa nii lëë
Dios ktikche lo xtiits to aan lëë xaa
knee tiits kyely teedyaa lo do.
23 Xkëëptyux Epafras lii. Chopaa
xaa no skiib por xtiits Jesucrist. 24 Ni
xkëëptyux Marcos lii, ni Aristarco, ni
Demas ni Lucas. Lëë xaa chuñ naa
yudar lo tsiiñ.
25 Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë do.

Kitsy nii kwë lo meñ Israel

Lëë Dios pxaal xiñ biidnee lo meñ

1 Tiemp, ndaly vuelt ni ndaly
mod kwnee Dios lo pxusykoltoo
no worñee pxaal xaa profet. 2 Lëë
natiemp lëë Dios pxaal xiñ sëëdnee
lo no. Por lëë xaa psaa Dios kislyu
ni lëë gaa xaa byaani kchë nii psaa
Dios. 3 Lëë xaa nak xkyalntson Dios
ni sinakpee Dios nak xaa. Con xtiits
sye xaa xñabey xaa kchë nii no lo
kislyu. Loxsye ptsily xaa xtol no lëë
xaa kwsob kwi Dios nëzli.

Mastre non Xiñ Dios lo angly

4 Mastre non Xiñ Dios lo angly, por
mastre nroob kyalwnabey nii kwaa
xaa que nii kwaa angly. 5 Por ni tu lo
angly karty këb Dios:
Xiñaa nakoo,
naa bnetsy kyalmbañ lool natse.
Ni karty kaa këb Dios lo angly nii
lëë Dios kak pxosy angly, ni karty këb
xaa nii lëë angly kak xiñ xaa.
6 Per tsiñee lëë Dios pxaal xiñ lo
kislyu, chëb xaa:
No nii kchësy xangly Dios ksoxib lo
xiñ xaa.
7 Lëë tsiñee xseety xaa angly, xñee
xaa:
Nak xangly Dios sinak me, ni nak xaa
nii xkyë tsiiñ lo xaa sinak bëly.
8 Per tsiñee lëë xiñ xaa chakyety,
xñee xaa:
Iip kyaldy xkyalwnabeyoo, Dios,
tu xaa nii chuñ kyalxtisy nakoo.
9 Pkëstyool kyalbuen ni pixladzyoo
kyalmal.
Por ngo nii lëë Dios kwle lii ni mas-
tre nroob kyalwle nii bneetsy
Dios lool que nii pteedy xaa lo
xcombañeeroo.
10 Ni lëë gak Dios xñee:
Lii psaa kislyu ni lii psaa kpaa destye
klo.
11 Stedy kchë cos,
per lii tejtyoo.
Kchësy cos kozh si chozh ladx,
12 aan lëëw kxeechoo si xyeech ladx,
ni lëëw ktsëël si xtsyëë ladx.
Per lëë lii ktsyëëdyoo ni iip kejtyoo.
13 Ni tu lo angly karty këb Dios:
Kwsob kwin nëzli,
axte nii tsitsiñ tse nii kñabeyoo lo kchë
meñ nii xlëë lool.
14 Kyalbini nii xkyë tsiiñ lo Dios nak
angly. Lëë Dios xaal angly par kuñ
xaa yudar meñ nii telaa lo tol.

2

Nody nii ksaanladzy no xtiits Dios

1 No nii tyon no xa nak tiits
nii pkëëtyag no parñee kchosody
styoo no. 2 Tiitsli biidni angly lo
pxusykoltoo no tiemp, aan kchësy
meñ nii psoobty tiits ko kwte castigw.
3 ¿Lëë no tsigo, xa lë nii tyeelaa no
deelñee ksaanladzy no xtiits Dios nii
xteelaa?, con yuub Jesucrist biidniw,
aan lëë xaa nii biño xñee nii nliw. 4 Ni
misme gaa Dios bluuy nii nli kchë tiits
ko worñee beeñtsyey xaa kyalntson
ni milagre, ni lëë xaa bnee Kyalbini
Ntson lo no según kwlañ styoo xaa.

Sinak meñ kok Jesús

5 Psody Dios angly par kñabey angly
lo kislyu nii nare kwe nii xsetyaa lo
do. 6 Al contrario, leñ kitsy nii kë
xtiits Dios xñee:
¿Cho nak mguiy parñee ksaladzyoo
mguiy?
¿Ni cho nak xiñ mguiy parñee ksaloo
xaa?
7 Psyablyul mguiy lo angly xisy wiñ,
per lëë xaa blisklaal, aan lëël ptee
tiitspey lo xaa parñee kñabey
xaa lo kchë cos nii psaal.
8 Kchë cos pkol ña xaa.
Ni tu cos byaaldy. Kchësyo kwyo ña
xaa. Per xtyon no natiemp nii lëdy
kchë cos no ña xaa. 9 Ndon no nii
lëë Dios psyablyu Jesús lo angly xisy
wiñ. Aan por xkyalnsaak Dios lëë xaa
kuty por lëë no porñee xkëstyoo Dios
no. Lëë na lëë Dios blisklaa xaa por
kyalkuty ko.
10 Par Dios no kchësy cos ni por Dios
kwyaaw. Chakladzy xaa nii ndaly
meñ tso laañee xñabey xaa. Por ngo
nii lëë Jesucrist kwte kyalnë parñee

ktsily xaa xtol meñ. 11 Kchë no siñee
ptsily Jesús xtol no, tugak nak no ksa
no xaa, ni tugak kaa pxosy no. Por
ngo xtelasty Jesús tsiñee xñee xaa lo
no beetsy, 12 ni lëë gak Jesús xñee lo
Dios:
Lëën kluy xtiitsoo lo betsyaa,
ni lëën kol lay lool laañee xkaal lsa
meñ.
13 Lëë gak Jesús xñee:
Dios sye ksaladzyaa.
Lëë stub lugar xñee xaa:
Lëën so lo meñ nii bneetsy Dios lon.
14 Sinak nii kë pëël meñ ni no
meñ cheñ, kwë pëël Jesús ni kwyo
xaa cheñ. Aan lëë xaa kuty parñee
ksyablyu xaa xaatox nii xñabey lo
kyalkuty. 15 Singo mod lëë xaa pteelaa kchë meñ nii tugak no xtseb
kyalkuty. 16 Biijty Jesús par kuñ
xaa angly yudar, sink lëë xaa biid
par kuñ xaa meñ nii ngab lo xtiiy
Abraham yudar. 17 Por ngo nii kok
xaa sinakpee meñ, parñee kak xaa
tu pxosy ndoladzy nii xsoob xtiits
Dios, tsiin ktsily xaa xtol kchësy meñ.
18 Kwte xaa kyalnë worñee pkaal xaatox xaa. Por ngo nii schilo kuñ xaa
yudar meñ nii xkaal xaatox.

3

Mastre non Jesús lo Moisés

1 Beetsy, lëë do pchooxaal par jkiiñ
do lo Dios. Tugak kol ksaladzy Jesús,
por lëë Dios pxaal xaa parñee kak xaa
pxosy nii kuñ lëë no yudar parñee
kniladzy no xtiits Dios. 2 Tugak
psoob Jesús xtiits Dios sinak nii psoob
Moiséso. 3 Per mastre non Jesús lo
Moisés. Nako sinak tu xaa nii xsaa
yu. Mastre non xaa lo yu. 4 No
xaa nii xsaa yu, per lëë Dios xsaa
kchë kchësy cos nii no. 5 Mbëë psoob
Moisés xtiits Dios. Kop cuidad Moisés
meñ nii ngab lo Dios ni kwnee xaa
nii beeñtsyey Dios despuesy. 6 Per
lëë Crist, Xiñ Dios nak xaa. Chap
cuidad xaa lëë no, por nak no sinak
lidzy Dios deelñee kchosody no lo xtiits Dios.

Wxiladzy nii xnee Dios

7 Por ngo gaa nii xñee Kyalbini
Ntson leñ xkitsy Dios:
Deelñee xkëëtyag to xtiits Dios natse,
8 kuuñ jkyeesty to styoo do sinak
beeñtsyey meñ nii beeñ Dios
preb worñee sitedy meñ tañ
pidzy.
9 Siko pkaal pxusykoltoo do naa,
nikxe nii kon pxusykoltoo do kyalntson nii beeñtsyeyaa choow iz.
10 Por ngo nii lëën blëë lo pxusykoltoo
do
aan chëpaa: “Tugak këtañ xaa.
Chaklasty xaa tso xaa xnëzaa.”
11 Blëën lo xaa,
aan chëpaa nii ktsiñdy xaa laañee kxiladzy xaa.
12 Beetsy, kol kap cuent tsiin
tsody cos mal leñ styoo do, parñee
kchosody to lo xtiits Dios. 13 Kol
kchoobladzy styoo xcombañer do
ksatyee tse, lëë ka bii xtedyo tiits,
parñee kyëtidy to ni kyabty to lo tol.
14 Por deelñee kchosody no lo xtiits
Crist axte tse nii lëë no kety, skaa no
nii jkaa Crist.
15 Kol kuy gaanoo nii xñee xkitsy
Dios:
Deelñee jkëëtyag to xtiits Dios natse,
kuuñ jkyesty to styoo do sinak
beeñtsyey meñ nii pkaal Dios.
16 ¿Cho pkëëtyag xtiits Dios dyon
aan loxsye ngo beeñ klëë Dios? ¿Pe
lëdy nayak kchë meñ nii kwlii Moisés
Egiptow? 17 ¿Ni cho lo blëë gaa Dios
choow iz? ¿Pe lëdy nayak blëë xaa lo
meñ nii kwloo tol? Aan kchë meñ go
kuty tañ pidzy. 18 ¿Ni cho lo chëb Dios:
“Ktsiñdy to laañee kxiladzy to”? ¿Pe
lëdy nayak lo meñ nii psoobty xtiits
xaaw? 19 Ni nli gaa nii ptsiñdy meñ
go, porñee bnilasty meñ go xtiits Dios.

4

1 Nikxe nii byaan tiits nii lëë no
syëëb laañee knee Dios kyalwxiladzy
lo no, kol tsoo ktsyeb no, por toontlaa
sëëbty tu do. 2 Por sinak nii biidak
xtiits Dios nii xteelaa lo meñ go, sëëdo
lo no, per pkiiñdyo lo meñ go, porñee
bnilasty meñ gow. 3 Per lëë no nii
bniladzy no xtiits Dios, lëë no jkaa

kyalwxiladzy nii xseety Dios, tsiñee xñee xaa:
Por ngo blëën aan chëpaa nii ktsiñdy
meñ go laañee kxiladzy meñ go.
Ni lëëw na, destye tse nii lox psaa
Dios kislyu, lëë xtsiiñ xaa byal. 4 Por
leñ kitsyak nii kë xtiits Dios xñee nii
tse nii kwloxo kadzy kpidz lëë Dios
pxiladzy lo tsiiñ. 5 Aan leñ kitsy ko
gak xñee nii chëb Dios:
Ktsiñdy meñ laañee kxiladzy meñ.
6 Per ndaly meñ bii chak falt jkaa
kyalwxiladzy nii ktee Dios. Per
jkaady meñ nii klo pkëëtyag xtiits
Dioso, porñee psoobty meñ go tiits.
7 Por ngo nii lëë Dios pso stu tse, aan
natse nak tse go. Por misme Dios
kwnee lo David tsiñee pkëë David sin-
rii:
Deelñee xkëëtyag to xtiits Dios natse,
kuuñ jkyesty to styoo do.
8 Deelñee ndee Josué laañee nxi-
ladzy meñ Israel, nseejty Dios nii lëë
xaa kso stu tse nii jkaa meñ kyalwx-
iladzy. 9 Nare tsigo busy kxaal Dios
kyalwxiladzy lo meñ nii ngab lo xaa.
10 Por kchë meñ nii ktsiñ laañee ktee
Dios kyalwxiladzy kxiladzy lo xtsiiñ
sinak nii pxiladzy Dios. 11 No nii
tsigo busy tsyoxko no ktsiiñ no laañee
kxiladzy no, por toontlaa tso meñ nii
ktsyool si ptsyool meñ nii bnilasty.
12 Porque mbañ xtiits Dios ni
xñabeyo. Mastre ndoxo que lo spad,
ni nxity xsyëëbo leñ xkyalmbañ no
tsiin kak nyoo nii xsya styoo no ni nii
no kik no. 13 Chilody jkyeetsy ni tu
cos lo Dios. Kchësyo chan xaa aan lo
xaa ktee no cuent.

Lëë Jesús nak pxosy nii mastre non

14 Lëë Jesús nak Xiñ Dios ni lëë xaa
nak xipxosy no, por lëë xaa kwsëëb
laañee xñabey Dios. Por ngo nody nii
ksaan no xtiits xaa. 15 Por lëë xipxosy
no jkëstyoo lëë no por xkyalmban no,
por pkaal xaatox xaa sinak nii xkaal
xaatox no, per beeñdy xaa tol. 16 Nder
confians kol tsoo kpig no lo Tat Tios
nii xkëstyoo lëë no, tsiin kuñ xaa lëë
no yudar tsiñee no no kyalnë.

5

1 Lady meñ xpee pxosy nii mastre
non parñee kñee xaa xcuent meñ lo
Dios, ni parñee kokon xaa cos lo Dios,
ni kuty xaa ma nii tsokon par xtol
meñ. 2 Aan como wi pxosy xtye lo
tol, chap xaa paciensy lo meñ nguey
ni lo meñ nii këtañ. 3 Ni wi gaa
por xtol xaa xkokon xaa cos, sinak
nii xkokon xaaw por xtol meñ. 4 Ni
tu cho chilody kak pxosy nii mastre
non singosy, por yuub Dios xkwetsy
xaa nii kako sinak nii kwtsyetsy xaa
Aarón. 5 Aan singo gaa ptsyool Crist.
Lëdy xaly gaa xaa kok pxosy nii mas-
tre non, sink lëë Dios ptee tsiiñ go lo
xaa, por yuub Dios chëb:
Lii nak xiñaa.
Naa bne kyalmbañ lool natse.
6 Lëë gak Dios chëb stub lugar:
Lii kak pxosy tugak,
sinak nii kok Melquisedeco.
7 Worñee biid Crist lo kislyu,
nguiedzy kwnee xaa ni axte biiñ xaa
lo Dios, kwnab xaa nii ndeelaa Dios
xaa lo kyalkuty. Aan biñ Dios xtiits
xaa, porñee nsoob tiits xaa. 8 Nikxe
Xiñ Dios nak Crist, pseedy xaa,
psoob xaa tiits por kchë kyalmban
nii kwtedy xaa. 9 Aan como psoob
xaa xtiits Dios, lëë xaa byak xaa nii
xteelaa kchë meñ nii xsoob xtiits Dios
lo tol. 10 Lëë Dios pso xaa nak xaa
pxosy nii mastre non, sinak nii kok
Melquisedeco.

Ndox kchooxso no lo xtiits Dios

11 Ndaly nii no kniiy noo lo do, per
ngano, por chaklasty to kyeñ dow.
12 Nchilol nyak to maestre, per bii
chak falt kseedy to xtiits Dios. Mban
do, nidzy sye ki do, chilody kaw do.
13 Kchë xaa nii chi nidzy nak sinak
xaa wiñ nii bii chadzy, por karty kyu-
umbey xaa xtiits Dios. 14 Par xaa kol
nak kyat, por nanle xaa pe cos buen
ni pe cos mal.

6

1 Nody nii kpikche kseedy no xtiits
Dios nii pkëëtyag no worñee bniladzy
no stub, por bluuyle noo cho nak
Crist, ni bluuyle noo nii no nii ksaan

do tol ni no nii kniladzy to Dios. 2 Ni bluuyle gaa noo xa nak kyalwchobnis, ni bluuyle noo penak xob meñ ña kik xcombañer, ni bluuyle noo nii spañ meñ kuty, ni bluuyle noo nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. 3 Deelñee snee Dios tiits, lëë no kseedyre tiits xaa.

4 Por kchë meñ nii kwsëëble lo bini ni nanle xa nak kyalnsaak nii xnee Dios ni kwaal Kyalbini Ntson, 5 ni kchë meñ nii pkëëtyagle xtiits ntson Dios ni nanle xa nak xkyalwnabey Dios nii nare kiid, 6 deelñee kchooxso styoo meñ go, chilodre kpikche styoo meñ go lo Dios, por lëë meñ go nojkëë Crist lo crusy stub, aan xkwii meñ go xkyalto xaa. 7 Nak meñ go sinak lyu nii xkyëb nis kyo. Deelñee chak pni nii xñaa lo kwaa go, chuuñlay Dioso, 8 per deelñee yakitsy sye ni pel kizh xroob low, ni tu pa xkiiñdyo. Lëë Dios ktsiibteew aan lëë kyalo lëëw tsek.

Nii këmbëës no

9 Per nikxe xñee noo lo do sinrii, beetsy, ndonle noo nii lëë do jkaa kyalnsaak nii xkaa meñ nii xtyelaa. 10 Por buen Dios. Xnitylasty xaa kyalnsaak nii beeñtsyey do ni xnitylasty xaa xa pkëstyoo do betsy no nii xniladzy xtiits xaa worñee beeñ do xaa yudar, ni tugak kaa bii chuuñtsyey dow. 11 Per chakladzy noo nii iip kchooxsody styoo do parñee jkaa do kchë nii këmbës do. 12 Ktsyaabty to, sink kol kak sinak xaa nii xniladzy ni chap paciensy, por lëë xaa go xkaa nii psaan Dios tiits.

13 Por worñee psaan Dios tiits lo Abraham, misme por lëë Dios pkon Dios, por kintre por cho stu xaa jkon xaa. Chëb xaa: 14 “Naa kuuñlay lii ni naa kuuñ ktyaly xtiiyoo.” 15 Aan kop Abraham paciensy, kwlës xaa. Por ngo kwaa xaa nii chëb Dios. 16 Tsiñee xkon meñ, xkon meñ por tu xaa nii mastre non lo meñ. Por ngo kchë meñ xniladzyo. 17 Ni por ngo gaa pkon Dios lëë lo xaa nii psaan xaa xtiits xaa, parñee nyan meñ nii nli xñee xaa, nii suñ xaaw cumplir. Ktsëëdy xaaw. 18 Psaan Dios tiits ni pkon xaa lëë xaa, aan por chop cos ko chilody jkëëti Dios. Ni ngo gaa xchoobladzy styoo no kchë no siñee lëësy xaa xsaladzy no ni këmbëës no kak cumplir nii kwnee xaa. 19-20 Lëë kyalwsaladzy re chakni xkyalmbañ no, sinak kiib nii xlaady kpische barkw. Lëë Jesús nak xkyalwsaladzy no aan klo xaa kwsëëb lidzy Dios kpaa. Por ngo nii lëë xaa byak pxosy nii mastre non tugak, sinak nii kok Melquisedec pxosy.

7

Lëë Jesús nak sinak Melquisedec

1 Lëë Melquisedec re kok rey leñ kyedzy Salem ni lëë xaa kok pxosy lo Tat Tios. Worñee kwey Abraham lo tily aan beeñ xaa gan lo kchë rey, lëë Melquisedec kuktsiilnëz xaa ni beeñlay xaa, 2 aan ptee Abraham diesme lo xaa. Lo kchë nii beeñ Abraham gan lo tily kwtob xaaw. (Rey nii buen nak lë Melquisedec. Lëë Salem laañee kok xaa rey nak sinak nii xñee ñe laañee kindy tily ni kwloolë gak meñ xaa rey nii xyubty tily.) 3 Chak yejty pxosy xaa ni xñaa xaa ni pxusykoltoo gaa xaa, ni chak yejty pa wor koly xaa ni pa wor kuty xaa. Nak xaa sinak Xiñ Dios. Tugak nak xaa pxosy, iip ktsyëëdy xaa.

4 Kol kuy gaanoo nii tu xaa non nak Melquisedec, por yuub pxusykoltoo no Abraham kwseñ nii beeñ gan lo kchë rey par ktee xaa diesme lo Melquisedec. 5 Lo xley Moisés xñee nii lëë pxosy nii sëëd lo xtiiy Leví no ktop diesme lo xaa kyedzy, nikxe xaa wlidzy xaa ni nikxe lo xtiiyak Abraham sëëd xaa. 6 Per nikxe lëdy lo xtiiy Leví sëëd Melquisedec, lëë xaa kwaa xdiesme Abraham nii kwaa xtiits Dios. Aan beeñlay Melquisedec Abraham. 7 Ni ni tu cho chiloody kaa jka nii mastre non xaa nii chuuñlay, que xaa nii chak lay. 8 Xaa lo kislyu nii chety xkaa xdiesme no, per lëë Melquisedec, xñee xkitsy Dios nii bii mbañ xaa. 9 Ni schiloo gaa kñee no nii wi Leví ni kchë pxosy nii sëëd lo xtiiy xaa nii xtop diesme nina kwtiixo

lo Melquisedec worñee kwtiix Abrahamo. 10 Por lady Abraham bii no
Leví worñee kuktsiilnëz Melquisedec
Abraham. Karty kaly xaa.
11 Por pxosy nii sëëd lo xtiiy Aarón
kwaa meñ Israel ley. (Lo xtiiy Leví
pkab Aarón.) Deelñee ley go nyuuñ
buen meñ, penak tsigo nii psody Dios
tu pxosy nii nak sinak xaa nii sëëd lo
xtiiy Aarón, sink precisypee pso xaa
tu pxosy nii nak sinak Melquisedec.
12 Porñee tsiñee xtsyëë pxosy, wi ley
xtsyëë, 13 aan lëë Jesucrist gon, xñee
xkitsy Dios nii stu lo xtiiy meñ Israel
sëëd xaa. Ni tu xaa lidzy xaa karty
kak pxosy. 14 Ni ndon gaa no nii
lo xtiiy Judá sëëd Jesús, aan pseejty
Moisés tiiy re worñee pseety xaa px-
osy.
15 Ni nyoo gaa xa nak nrii, por
lëë pxosy kub nii xso Dios nak sinak
Melquisedec, 16 por nakty xaa px-
osy porñee sëëd xaa lo tiiy nii xñee
ley, sink lëëw nak por xkyalwnabey
xaa ni xkyalmbañ xaa nii nitylody.
17 Sinrii xñee Dios tsiñee xseety Dios
xaa:
Lii kak pxosy tugak,
sinak nii kok Melquisedeco.
18 Singo mod lëë ley nii biid klo
byaanladzy porñee mbano ni pa
xkiiñdyo, 19 por ni tu pe psolidy xley
Moisés. Aan xlugaro byaan tu xaa nii
mastre buen. Por lëë xaa, lëë no kpig
lo Dios.
20 Aan pkon Dios lëë worñee pso
Dios xaa. Lëë worñee pso los demasy
pxosy, ni tu cho pkondy xaa, 21 per tsi
lëë Dios pso Jesús, xñee xkitsy Dios:
Lëë Dios pkon lëë aan ktsëëdy xaa lo
tiits nii xñee xaa:
“Lii kak pxosy tugak.”
22 Por ngo lëë Jesús biid kyeeñ
cumplir xtiits Dios aan mastre mbëë
nii beeñtsyey xaa que nii beeñtsyey
xley Moisés. 23 Ndaly pxosy kwyo
porñee masyke chety xaa, ptiiydy xaa
tugak. 24 Per lëë Jesús, chejty xaa.
Por ngo, tugak nak xaa pxosy. 25 Ni
por ngo nii tugak xteelaa xaa meñ nii
xpig lo Dios, porñee tugak mbañ xaa
par kñab xaa lo Dios por kchë meñ.
26 Lëë Jesús nak pxosy nii xkiiñ no.
Chuuñtsyey xaa nii xyo styoo Dios, ni
nody xtol xaa. Xtsiil lsady xaa ngop-
tol, ni mastre gaa klaa xaa lo kpaa.
27 Nakty xaa sinak kchë pxosy nii klo
xkokon ma lo Dios por xtol ksatyee
tse, ni por xtol meñ. Por tugak vuelt
kwyokon xaa lo Dios yuub xaa. 28 Lëë
xley Moisés xso xaa nii no gak xtol
chak pxosy. Per despuesy re ley biid
xtiits Dios nii kwnee nii lëë xaa pso
xiñ xaa nii nody xtol kak pxosy tugak.

8

Lëë Jesús nak xipxosy no

1 Per mastre precisy kaknan do nii
lëë xaa nii nak xipxosy no sob kwi
Dios leñ kpaa, 2 aan lëë xaa nak pxosy
lo pkoog nii psaa Dios. Psaady chol
meño.
3 Kchë pxosy nii mastre non xso par
kokon xaa cos, ni kuty xaa ma nii
tsokon. Por ngo, wi Crist no nii kokon.
4 Deelñee nsyo xaa lo kislyu, ni nyakty
xaa pxosy, por no pxosy nii xkokon
kchë nii xñabey xley Moisés. 5 Per nak
kchë nii chuuñtsyey pxosy ko sinak
xmalë nii chak leñ kpaa. Ndon no nii
nako sinak tu malë, por worñee nsaa
Moisés pkoog, chëb Dios lo xaa: “Buy,
aan psaaw sinak nyaa nii bluyaa lool
kik kiy.” 6 Per mastre buen tsiiñ nii
chuuñtsyey xipxosy no, por lëë xaa
xtsig meñ lo Dios, aan lëë Dios chëb
nii singo kuuñtsyey xaa.
7 Deelñee nyak tubli tiits nii px-
aal Dios lo Moisés, nguiiñdy nii nx-
aal Dios xtiits stub. 8 Per kon Dios
nii pchilody nyuñ meñ cumplir xley
Moisés. Por ngo lëë Dios chëb:
Sitsib tse nii lëën kxal tiits kub lo meñ
Israel ni lo meñ Judá.
9 Kaktyo sinak tiits nii psanaa lo px-
osykoltoo meñ go,
tse nii kwlin xaa xtañ meñ
Egipto.
Aan como psoobty xaa tiits,
lëë xaa psanaa.
10 Sinrii kak tiits nii ksanaa lo meñ
Israel
tsiñee lëë tse go tsitsiñ:
Leñ kik meñ go jkën xtitsaa,

ni leñ styoo meñ go kono.
Tsigo naa kak xDios meñ go,
ni lëë meñ go kak meñ tu kyedzyaa.
11 Jkiiñtre nii kuuñ kseedy lsa meñ
xcombañer,
parñee kyuumbey meñ naa,
por kchë meñ kyuumbey naa,
destye xaa wiñ axte xaa kol.
12 Naa ktsily xtol meñ go
aan tsitsibtre tse nii ksaladzyaa
xtol meñ go.
13 Tsiñee xñee Dios nii lëë xaa kxaal
tu tiits kub, nyoo nii lëë nii pxaal xaa
klo kwyox, aan klyëëdre lëë nii kwyox
ko kpichee.

9

Ktoo nii sob kpaa ni ktoo nii sob lo kislyu

1 Lëë xley Moisés kwnabey xa kak
lay, per leñ ktoo nii sob lo kislyu rew.
2 Chop leñ ktoo kwyo. Laañee ntson
pcholë tu leño. Siko kwsob candilier
ni kwso mezh nii kwtsib kyaxtily nii
naklay. 3 Kwë tu ladx ngol leñ ktoo,
aan xitsy ko kwyo stu laañee pcholë
“laañee mastre ntson”. 4 Siko kwsob
psiñ kox yaal nii nyaa con or, ni siko
pxoob caj nii ptyëëb or tyub lady. Leñ
caj ko kwyotsey tu candy or. Leñ
candy or go kwyotsey kyaxtily nii lë
maná, ni leñ caj ko kwyotsey xvar
Aarón nii pkëpeñ, ni leeñgo kwyotsey
kyo nii kë xley Moisés. 5 Lady caj ko
sob xangly Dios, aan con xikw angly
ntse chu caj ko. Per chilody kñee noo
dyon xa nakpee kchë cos ko nina.
6 Singo nyaa ktoo go, aan kety kety
kwsëëb pxosy leeñgo par kxixkwaa
xaa nii xkiiñ tsiñee kool xaa lay. 7 Per
lëë stu leño xaktyee pxosy nii mastre
non xsyëëb tu vuelt leñ iz, aan choy
xaa xcheñ ma parñee kokon xaaw
por xtol xaa ni por tol nii xyeñdy meñ
kyedzy chuuñtsyey. 8 Nu lëë Kyalbini
Ntson xluuy lo no nii kwyo tu laañee
kok lay lo Dios, per pchilody nsyëëb
meñ laañee mastre ntson. 9 Kchë
ngo xluuy lo no natiemp nii kchë
cos ni ma nii chokon lo Dios siko,
xkolidyo kik kchë meñ nii xkokono
lo Dios. 10 Nii xtyaawsye ni nii xty-
oowsye nak kchë cos ko. Ladysye
meñ chuuñ nyëw. Lëëw jkiiñ axte nii
ktsëë Dios cos. 11 Per lëë Crist biidle,
aan lëë xaa nak pxosy nii mastre non.
Ña xaa no kchë cos buen nii nare
kak. Mastre ngui ktoo nii nak xaa
pxosy. Psaady chol meñ lo kislyu
rew ni sobtyo lo kislyu. 12 Lëë Crist
kwsëëb leñ ktoo go, per kwsëëbty xaa
par kokon xaa xcheñ mëkwxiily ni
xcheñ becerr, sink lëë xaa kwlookon
xcheñ xaa. Tu vueltak kwsëëb xaa,
aan lëë xaa pteelaa lëë no kaazhkaa.
13 Nli nii lëë xcheñ chiv, ni xcheñ
yosy, ni lëë xkiti nii chek becerr lo
pkoog, xchob lady meñ par kuuñ
nyëw meñ. 14 Deelñee chuuñ nyë kchë
ngo meñ, ¿pe toodyxe xcheñ Crist
tsigo? Porque por Kyalbini Ntson
lëë xaa kwyokon lo Dios. Kwyody
xtol xaa, ni lëë xcheñ xaa chuuñ nyë
xkyalcheñ no, parñee kchilo jkiiñ no
lo Tat Tios mbañ.
15 Por ngo lëë Jesucrist biidni tiits
kub nii pxaal Dios. Lëë xaa kuty
parñee kteelaa xaa meñ nii kwtsyetsy
Dios. Ptsily xaa tol nii beeñtsyey meñ
worñee kwnabey xley Moisés, parñee
jkaa meñ nii knee Dios. 16 Aan parñee
kak non tu testament, no nii kak
ndoon nii lëë xaa nii psaano kutyle.
17 Pa nondy testament deelñee bii
mbañ xaa nii psaano. Axte nii chety
xaa lëëw chak non. 18 Por ngo nii
pxee cheñ worñee pxaal Dios xtiits
lo Moisés. 19 Lëë Moisés blab xley
Dios lo meñ kyedzy. Loxsye ngo lëë
xaa kwseñ tublë kits lady mëkwxiily
ni tublë yag nii lë hisopo, lëëw pkadz
xaa lo xcheñ becerr ni lo xcheñ chiv
nii nots nis, aan lëëw pchoon xaa lady
libre nii kë ley ni lady meñ. 20 Aan lëë
xaa chëb lo meñ: “Lëë cheñ re xluuy
nii no nii ksoob to xtiits Dios.” 21 Lëë
gak Moisés pchoon cheñ lady ktoo ni
lady kchë cos nii jkiiñ leeñgo. 22 Lëë
ley xñabey nii casy kchë cos kak nyë
con cheñ ni lëë ley xñee nii kpildy tol
deelñee kxeedy cheñ.

Xcheñ Crist nii xtsily tol

23 Kchë cos ko pkiiñ parñee kak
nyoo kchë nii chak leñ kpaa. Per
nikxe cos nii chak leñ kpaaw, xkiiño
nii tsokon cos nii mastre mbëë. 24 Por
kwsëëbty Crist leñ ktoo nii psaa chol
meñ, por lika tu xmalë ktoo nii sob
kpaa nak ktoo go. Sink mer kpaa
kwsëëb Crist, par kchoo xaa xfavor
no lo Dios. 25 Cad iz xsyëëb xipx-
osy meñ Israel nii mastre non laañee
mastre ntson par kokon xaa xcheñ
ma. Per lëë Crist gon kwyokondy
xaa ndaly vuelt. 26 Por deelñee nyako
singo, no nii nyety xaa ndaly vuelt
destye nii kwche kislyu. Per lëë
na nii lëë wor kutsiñ, lëë Crist biid
tu vueltak, aan lëë xaa kuty parñee
kpily xtol meñ. 27 Singo gak kaa tu
vueltak kety meñ. Loxsye ngo lëë
Dios kuñ kyalxtisy. 28 Singo gak Crist,
tu vueltak kuty xaa parñee ktsily xaa
xtol meñ. Lëë xaa kiid stub, per ktsil-
dre xaa tol, sink lëë xaa kteelaa meñ
nii këmbës xaa.

10

1 Kok xley Moisés sinak xmalë cos
buen nii nare kiid. Koktyo sinakpee
cos. Por ngo chilody kuuñ buen ley
meñ nii xkokon cos lo Dios iz con
iz. 2 Deelñee nchilo ley nyuuñ bueno
meñ, nyokontre kchë nii chokon. Por
tsiñee lox nyak nyë xaa nii xkokon cos
ko, nyodre xtol xaa. 3 Per xaktyee
parñee ksaladzy meñ xtol cad iz xkiiñ
kchë nii chokon go, 4 por chilody
xcheñ yosy ni xcheñ chiv ktsily tol.
5 Por ngo, worñee lëë Crist
kwlañche lo kislyu, chëb xaa lo Dios:
Chaklastyoo xcheñ ma ni chak-
lastyoo nii tsokon cos lool,
sink lëël pxixkwaa xcuerpaa.
6 Xyody styool nii chek ma kuty lool,
ni chety ma par kpily tol.
7 Tsigo chëpaa:
“Lëën syely, Tat Tios, parñee
kuuñtsyeyaa nii chakladzyoo.
Leñ kitsy nii kë xtiitsoo kë nii singo
kuuñtsyeyaa.”
8 Klo xñee xaa nii xyody styoo Dios
nii kety ma ni tsek ma par kpily tol,
nikxe nii lëë ley xñabey kak kchë
ngo. 9 Loxsye ngo xñee xaa: “Lëën
syely, Tat Tios, parñee kuñaa nii chak-
ladzyoo.” Singo mod lëë Dios ptichee
kchë nii chokon aan lëë xaa psaan
nii tsokon Crist. 10 Lëë Dios beeñ
nyë lëë no porñee lëë Crist beeñtsyey
nii chakladzy Dios worñee tu vueltak
kwlookon xaa yuub xcuerp xaa.
11 Kchë pxosy Israel chool lay
ksatyee tse ni xkokon xaa ma ndaly
vuelt, nikxe nii xtsildy kchë ngo xtol
meñ. 12 Lëë Crist, yuub xaa kwyokon
parñee ktsily xaa xtol meñ kaazhkaa,
aan loxsye ngo lëë xaa kwsob kwi
Dios nëzli. 13 Siko sob mbës xaa axte
nii kñabey xaa lo kchë xaa nii xlëë lo
xaa. 14 Por tu vueltak kwyokon xaa
parñee kyak buen kchë meñ nii kwle
Dios. 15 Aan lëë Kyalbini Ntson xñee
nii nli xtiits Dios tsiñee chëb xaa:
16 Sinrii kak tiits nii ksanaa lo meñ
Israel tsiñee lëë tse go tsitsiñ:
Leñ styoo meñ kon xtitsaa,
ni leñ kik meñ jkëno.
17 Ni tsitsiñtre tse nii ksaladzyaa xtol
meñ ni xkyalntseeb meñ.
18 Singo tsigo busy, tsiñee xpily tol,
xkiiñtre nii tsokon pe stu cos par kpi-
lyo.

No nii kpig no lo Dios

19 Por ngo, beetsy, schilo syëëb no lo
pkoog ntson nder confians por cheñ
nii pxee Jesucrist. 20 No nii syeeñ no
nëz kub nii pxaly xaa worñee pchos
xaa ladx nii kë leñ ktoo. Misme lëë
xaa nak nëz ko. 21 Lëë Jesús nak
xipxosy no. Lëë xaa xñabey lidzy Dios
kpaa. 22 Por ngo no nii tyub styoo
no kpig no lo Dios ni tyub styoo no
kniladzy no, por lëë xaa beeñ nyë
styoo no parñee tsodre xtol no, ni
lëë xcueerp kaa no kwyadx lo nis
nyë. 23 Ksaandy no nii xniladzy no,
ni jkandy no kik no, por lëë Dios
kuñ cumplir tiits nii psaan xaa lo no.
24 No nii kuuñ lsa no lëë no yudar
parñee tso kyalwkëstyoo leñ styoo no
ni kuuñ no kyalbuen. 25 Kuuñtsyeeydy
no si chuuñtsyey xaa nii xkaal lsady
tsiñee xkaal lsa no, sink kol tsoo
kchoobladzy lsa no styoo xcombañer

no, por lëë tse nii kuñ Dios kyalxtisy
mer tsitsiñ.
26 Per deelñee tsiinpee kuuñ no tol,
aan xyuumbey no tiitsli, kintre pe cos
tsokon par kpily xtol no. 27 Xaktyee
kyalxtisy ni ki nii ksaay xaa nii xlëë
lo Dios xyaan. 28 Tsiñee xsaldy tu
xaa xley Moisés, aan no chop o tson
testigw nii xñee nliw, kintre pere, lëë
xaa go chety. 29 ¿Pe toodyxe tsigo
ntseeb castigw nii tedy xaa nii xsyub-
niy Xiñ Dios ni xpixladzy cheñ nii
pxee xaa, ni xko falt lo xKyalbini Dios
nii xkëstyoo meñ? Lëë cheñ go xluuy
nii lëë xtiits Dios kok cumplir ni lëëw
chuuñ nyë meñ. 30 Ndon no nii lëë
Dios chëb: “Naa xyal ksaksi, ni naa
kizh.” Ni lëë gak xaa chëb: “Naa
kuñ xkyalxtisy meñ tu kyedzyaa.”
31 ¡Tirak ntseeb kyab ñe ña Tat Tios nii
mbañ!
32 Per kol ksaladzy tiemp worñee
kal byaabini lo do. Pxekw to kchë
kyalnë nii kwteedy to. 33 No lo
do kwëntseeb meñ, ni no do kwtiñ
meñ leñ kyedzy, ni no gaa to kw-
tee xkyalnë xaa nii mban kwtedy.
34 Pkëstyoo do xaa nii kwyo skiib, ni
axte ble do worñee bla meñ nii chap
to porñee nan do nii mastre mbëë
nii jkaa do leñ kpaa, ni tsitsiñdy tse
nii nitylow. 35 Ksaandy to xkyal-
wniladzy to, porque por lëëw lëë do
jkaa tu kyalnsaak. 36 No nii nguiedzy
kak to lo kyalnë parñee kuuñtsyey do
nii chakladzy Dios tsiin jkaa do nii
kneetsy xaa. 37 Por leñ xkitsy xaa
xñee:
Klyëëdre lëë xaa nii no kiid kiid.
Klyëëdre xaa.
38 Por kyalwniladzy lëë xaa nii buen
kpañ,
per deelñee kpikche styoo xaa,
kledyaa lo xaa.
39 Per nakty no xaa nii xpikche
styoo ni xkyëtañ, sink xaa nii xni-
ladzy xtiits Dios ni xaa nii xteelaa
xkyalmbañ nak no.

11

Kyalwniladzy

1 Deelñee xniladzy no xtiits Dios,
no nii kyëmbëës no nii kneetsy xaa.
Nikxe nii xtyondy now, per ndon no
nii now. 2 Beeñ pxusykoltoo no gan
porñee bniladzy xaa xtiits Dios.
3 Porñee xniladzy no xtiits Dios, ngo
nii ndon no nii con xtiits sye Dios
psaa xaa kislyu, ni por ngo nii ni tu
cos nii xtyon no natiemp kwyaady
con cos nii nyoo.
4 Porñee bniladzy Abel, ngo nii
mastre mbëë nii kwlookon xaa lo
Dios que nii kwlookon Caín. Por ngo
buen xaa lo Dios, ni por ngo kwnaasy
Dios nii kwlookon xaa. Nikxe kutyle
Abel, per lëë xaa bii chakyety, porñee
bniladzy xaa.
5 Porñee bniladzy Enoc, ngo nii ku-
jty xaa, sink mbañ xaa sey xaa, aan
ptsildy meñ xaa porñee lëë Dios byoy
xaa. Ni xñee gaa leñ xkitsy Dios nii
antes nii nyey Enoc, beeñ ksak xaa
Dios. 6 Per chilody gon kuuñ ksak
no Dios deelñee xnilasty no xtiits xaa,
por parñee kpig no lo Dios no nii kni-
ladzy no nii no xaa ni no nii kniladzy
no nii chuuñ ksak xaa meñ nii xpig lo
xaa.
7 Porñee bniladzy Noé, ngo nii
tsiñee lëë Dios chëb nii lëë cos nii
nyoody kak, psoob xaa tiits ni lëë xaa
psaa tu barkw parñee telaa meñ lidzy
xaa. Porñee bniladzy xaa, ngo nii
pkëëkiy xaa meñ nii nche lo kislyu,
aan lëë Dios ptee xkyalnsaak lo xaa
porñee bniladzy xaa xtiits Dios.
8 Porñee bniladzy Abraham, ngo nii
psoob xaa tiits worñee lëë Dios kwt-
syetsy xaa, aan lëë xaa pchoo par tsi
xaa tañ nii ktee Dios lo xaa. Ni nandy
xaa dyon pa si xaa worñee pchoo xaa
xtañ xaa. 9 Porñee bniladzy Abra-
ham, ngo nii kwyo xaa tañ nii chëb
Dios lo xaa sinak cho meñ sit. Leñ
yuladx kwyo xaa. Singo gak kwyo
Isaac ni Jacob porñee Dios chëbo lo
xaa. 10 Kwëmbës Abraham kyedzy nii
nxity ndeeñ xcimient nii ksaa Dios.
11 Porñee bniladzy Sara, ngo nii
nikxe kol me par kap me mëëd, lëë
me kop tu mëëd, porñee bniladzy me
nii suñ Dios cumplir xtiits. 12 Por

ngo, nikxe nii lëë xtse Abraham psal, tir ptyaly meñ lidzy xaa sinak nii xtyaly mëly nii no leñ kpaa ni sinak nii xtyaly yuzh nii nche chu nistoo aan chilody jkabo.

13 Kchë xaa go kuty aan kwaady xaa nii chëb Dios, per como bniladzy xaa xtiits Dios, lëëw kon sit xaa. Por ngo chëb xaa nii nak xaa sinak xaa sit nii sitedy lo kislyu re. 14 Kchë xaa nii xñee singo nyoo nii lëë xaa bii no kyub xkyedzy xaa. 15 Deelñee nsaladzy xaa tañ nii pchoo xaa, nchilopee mbikche xaa siko. 16 Per tu tañ nii mastre mbëë kokladzy xaa, tañ nii nche leñ kpaa. Por ngo xtelasty Dios nak xDios xaa, por psaal Dios tu kyedzy laañee ktsiñ xaa.

17 Porñee bniladzy Abraham, ngo nii worñee beeñ Dios xaa preb, kuni xaa Isaac par kety Isaac. Tyub styoo xaa ngookon xaa xiñ tusy xaa lo Dios, nikxe nii Diosak chëb lo xaa: 18 "Por Isaac lëë xiñoo ktyaly." 19 Per byeñ Abraham nii schilo kuuñ kpañ Dios meñ kuty. Por ngo lëë Abraham pkaa xiñgan stub.

20 Porñee bniladzy Isaac, ngo nii lëë xaa chëb nii lëë Jacob ni lëë Esaú jkaa kyalnsaak.

21 Porñee bniladzy Jacob, ngo nii worñee lëë xaa no nëz kyalkuty, beeñlay xaa xiñ José, ni lëë xaa ptee skizh lo Dios kwseñ punt xbaston xaa.

22 Porñee bniladzy José, ngo nii worñee lëë xaa mer kety chëb xaa nii lëë meñ Israel kchoo leñ kyedzy Egipto, ni lëë xaa psaan kazh tiits xa kuñ meñ xtsit xaa.

23 Porñee bniladzy pxosy Moisés, ngo nii worñee koly Moisés kwloolan xaa Moisés tson mëë, porñee kon xaa nii tu mëëd ngui nak Moisés, aan ptsyebty xaa, nikxe kwnabey rey nii no kety kchë mëëdpkiy.

24 Ni porñee bniladzy kaa Moisés, ngo nii kwnëdy xaa ncholë xaa xiñgan xiñtsyaap rey Egipto worñee lëë xaa kwroob, 25 sink lëë xaa kwlokyeñ te xaa kyalnë ksa xaa meñ nii ngab lo Dios, lëjty nii mbëë te xaa xisy wiñ aan kyab xaa lo tol. 26 Kwxaak xaa nii mastre mbëë te xaa kyalto por Crist, que nii kap xaa kchë cos non nii no Egipto, porñee tugak psaladzy xaa nii ktee Dios lo xaa.

27 Porñee bniladzy Moisés, ngo nii ptsyebty xaa rey aan lëë xaa pchoo xtañ meñ Egipto. Tubli kwyo kik xaa, soot na kon xaa Dios nii nyoody. 28 Porñee bniladzy Moisés, ngo nii kwnabey xaa kety mëkwxiily ni kwnabey xaa kchoon xcheñ ma chu puert, parñee jkaaldy xangly kyalkuty ni tu xiñgan klo meñ Israel.

29 Porñee bniladzy meñ Israel, ngo nii kwtekë xaa Nistoo Nixñë sinak nyak tu laa mbidzy, aan tsiñee lëë xaa Egipto kokladzy wi ndyekë, kchë xaa kuty.

30 Porñee bniladzy xaa Israel, ngo nii byab pyedzy nii ntse kyako kyedzy Jericó tse nii kwloxo kadzy kpidz nii no kyoogwni meñ Israelo. 31 Ni porñee bniladzy kwnaa yox nii lë Rahab, kujty me ksa me meñ nii psoobty xtiits Dios, porñee ptee me laa kwlës xaa Israel nii kukleetsy tañ go.

32 ¿Pe cos kniyraa lo do dyon? Kyobty ksetyaa Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, ni profet. 33 Porñee bniladzy kchë xaa go, ngo nii beeñ xaa gan kyedzy, ni beeñ xaa kyalxtisy, ni kwaa xaa nii chëb Dios, ni ptse xaa chuw mëëtsy. 34 Psuuy xaa bëly ngol, ni kwtelaa nyety xaa lo spad. Kwlii xaa kyalndaan lo kyalmban, aan beeñ xaa gan lo meñ sit nii ptilyni xaa. 35 No kwnaa nii kuty meñ lidzy aan lëë xaa bikche pañ.

No gaa xaa mban kuty. Kwnëdy xaa ndyelaa xaa parñee kpañ xaa lo stu kislyu. 36 No gaa xaa kwte kyalto, ni kwaa golp, ni no xaa kwëtuu con caden, ni kwyo skiib. 37 Kuty xaa lo kyo. Kwchug xaa groltyee. Kuty xaa lo spad. Nëz re nëz rek kunsë xaa nakw xaa kidy mëkwxiilysye ni kidy chivsye. Prob xaa, kwyo xaa kyalnë, ni mban kwtedy xaa. 38 Kukaldy nii nyiid xaa go lo kislyu. Kunsë xaa tañ

pidzy ni kiy, ni kwyo xaa cuev ni leñ
kyeech nii ndeeñ lo kislyu.
39 Nikxe beeñ xaa gan porñee bni-
ladzy xaa xtiits Dios, kwaady xaa nii
chëb Dios, 40 por lëë Dios psaladzy lëë
no, aan lëë xaa psaan nii kyak tublidy
xaa go deelñee kindy no.

12

Jesúsye no nii ksaladzy no

1 No nii kniladzy no xtiits Dios
sinak bniladzy kchë xaa gow, ni no
nii ktichee no nii xlyë lo no, ni ksaan
no tol nii xlaady lëë no, aan lyo
no corr parñee kyo no par delanty.
2 Jesúsye kol tsoo ksaladzy no, porque
por lëë xaa xniladzy no xtiits Dios.
Mban kwtedy Jesús lo crusy, per
psaldy xaa kyalto nii kuty xaa singo
mod, porñee nan xaa nii loxsye tedy
kyalnë lëë xaa kle, aan lëë xaa kwsob
kwi Dios nëzli laañee xñabey Dios.
3 Kol ksaladzy kchë kyalnë nii
pteedy xaa ngoptol Jesús, aan ktsagty
to ni kchooxsody styoo do. 4 Por karty
kuty meñ do porñee xyody tol styoo
do. 5 Aan lëë do bnityladzy xtiits Dios
nii xñee:
Xiñ, ksyablyudyoo xtiits Dios tsiñee
kñee xaa lool,
ni kchooksody styool tsiñee këntseeb
xaa lool.
6 Por lo xaa nii xkëstyoo Dios xñee xaa,
ni lo xaa nii nak xiñ xaa chak ntseeb
xaa.
7 Kol kxekw castigw nii kteedy Dios
to parñee kak nyoo nii xiñ Dios nak
to. ¿Pe no xaa nii xñeedy lo xiñ nayak?
8 Deelñee chak ntseebty Dios lo do
sinak nii chak ntseeb tu xaa lo xiñ,
lëdy mer xiñ Dios nak to. 9 Worñee
kok no xaa wiñ, kok ntseeb pxosy no
lo no aan psal no xaa. ¿Penak tsigo
nii ksaldy no Tat Tios parñee jkaa no
kyalmbañ? 10 Kwëntseeb pxosy no
lo no porñee kwxaak xaa nii bueno,
nikxe nii xtsedy kpañ no lo kislyu
re. Per lëë Dios chak ntseeb xaa lo
no parñee kuñ xaa lëë no yudar kak
no sinak xaa. 11 Nli nii xyody cas-
tigw styoo no tsiñee xtyeedy now, por
nëw. Per deelñee kseedy no, mbëë
kyo styoo no.

Ntseeb nii ksaldy no xtiits Dios

12 Por ngo no nii jkaa ña do fuersy,
ni no nii jkyedzy niy do. 13 Ni kol
kyub tu nëz tubli tsiin kyak niy do nii
tublidy aan kpikchedre kyeecho.
14 Kol ktee nii mbëë kpañ do kchë
xcombañer do, ni kol ksaan xtol do.
Por deelñee ksaandy tow, kandy to
Tat Tios. 15 Kol kap cuent parñee
ni tu do kyaaldy, sink kchë do jkaa
xkyalnsaak Dios. Ni kyubty to tily,
por xkëëtañ xaa nii xyub tily meñ.
16 Tsonidy to stu mguiy o stuu gaa
kwnaa, ni ksyablyudy to xtiits Dios,
por singo beeñtsyey Esaú. Por tu
niskwaansye pto xaa kchë nii chigal
xaa porñee nak xaa mëëd klo. 17 Ni
nan gaa to nii tsiñee kokladzy Esaú nii
nyuuñlay pxosy xaa xaa, pchilodrew.
Aan nikxe biiñ Esaú, pchilodre mbily
nii beeñtsyey xaa.
18 Bigty to chex kiy nii noyek, ni
laañee nguey, ni laañee xpi medox,
sinak big meñ Israel. 19 Ni biñdy to xbi
trompet, ni biñdy to tsiy Dios. Kchë
xaa nii biñ tsiy Dios kwnab xaa nii
kñeedre Dios lo xaa. 20 Porñee px-
ekwty xaa nguëtyag xaa nii kwnabey
Dios tsiñee chëb xaa: “No nii kety ma
o meñ gaa nii kso niy chex kiy re
con kyo.” 21 Ntseeb kok kchë nii kon
Moisés. Por ngo chëb xaa: “Xisyaa
tseb.”
22 Per lëë do, chex kiy nii lë Sión
big to, ni xkyedzy Tat Tios big to.
Lëë kyedzy ko nak Jerusalén nii nche
kpaa. Ni lo kchë angly nii ncheyool
lay lo Dios big to. 23 Ni lëë do big lo
kchë xiñ Dios nii ngab kpaa. Big to lo
Dios nii chuñ kyalxtisy lo kchësy meñ,
ni lëë do big lo xkyalbini xaa nii beeñ
buen Dios. 24 Ni lëë do big lo Jesús nii
xchoo xfavor meñ lo Dios, ni lëë do
big lo xcheñ xaa nii chuuñ nyë lëë no,
ni mastre gaa non xcheñ xaa lo xcheñ
Abel.
25 Por ngo kol kap cuent parñee ksal
do xaa nii xñee lo no. Por kwtelaady
meñ nii psaldy Dios worñee kwnee

xaa lo kislyu re, ni lëë gaa no, telaady no deelñee ksaldy no xtiits xaa nii xñee lo no destye kpaa. 26 Beeñ kxisy tsiy Dios kislyu tiemp ko. Lëë na lëë xaa xñee: "Lëën kuuñ kxisy kislyu stub, ni lëdy kaa nonsy kislyu, sink wi kpaa." 27 Tsiñee xñee xaa "stub", nyoo nii lëë kchë cos nii xni nii no kpichee parñee kyaan cos nii chilody kni. 28 Kol tsoo ktee no skizh, por kpicheedy xkyalwnabey Dios nii jkaa no. Kol tsoo ksoxib lo xaa, por xsak ngo styoo xaa. 29 Nak xDios no sinak bëly nii xsaay kchë cos.

13

Xa kuuñ ksak no Dios

1 Tugak kol jkëstyoo lsa xcombañer do sinak xkëstyoo do betsy to. 2 Ngui kol nee lo meñ nii klyañche lidzy to, por singo mod no meñ ptee lidzy kwlës angly aan ni byeñdy meñ nii anglyo.

3 Kol ksaladzy meñ nii no skiib. Kol kuñ cuent nii wi do no skiib. Kol ksaladzy kchë meñ nii no tedy kyalnë, por neñdy wi do ktsyool kyalnë.

4 Ngui kol tsoni tsiil do, por lëë Dios ksaksi mguiy ni kwnaa nii choni stu meñ.

5 Tsokidy to tumi. Kol kleni nii chap to, porque misme Dios xñee: "Tsitsiñdy tse ksanaa lii nonsyoo." 6 Por ngo schilo tyeesy no nder confians:

Lëë Dios kuñ naa yudar,
ktsyeebtyaa nii pe kuñ meñaa.

7 Kol ksaladzy kchë xaa nii bluuy xtiits Dios lo do. Kol kuy xa si lo xtse xaa, aan kol kniladzy xtiits Dios sinak nii xniladzy xaaw.

8 Sinakak Jesús neeg, nak xaa natse. Iip ktsyëëdy xaa. 9 Knilasty to cualquier lay. Por masy buen nii sëëb xkyalwkëstyoo Dios leñ styoo do que nii kon do dyon pe cos schilo ktyaaw. Por nikxe kon do kchë ngo, ni tu pa xkiiñdyo.

10 Ngub xiktoo no, aan chilody jkaa pxosy nii kwlookon cos leñ ktoo kol nii jkaasy leñ ktoo kub. 11 Lëë xipxosy meñ Israel nii mastre non xkokon xcheñ ma kuty lo pkoog parñee singo mod kpily tol, per tublad chek kchë xcuerp ma kuty ko. 12 Singo gak tublad chu kyedzy kuty Jesús parñee ktsily xaa xtol meñ con xcheñ xaa. 13 Kol tso tyeedy no kchë kyalnë nii kwtedy Jesús tsigo busy. 14 Por ni tu kyedzy nii ktiiy kaazhkaa kindy lo kislyu re, sink lëë no këmbëës tu kyedzy nii nare kwe. 15 No nii ktee no skizh lo Dios, por lëë Jesús kuty por lëë no. ¡Tugak tso ktee no skizh lo xaa!, por lëë xaa xñabey lëë no. 16 Tugak kol kuñ kyalbuen ni kol kuñ xcombañer do yudar, por kchë ngo xyo styoo Dios.

17 Kol ksal xaa nii xluuy xtiits Dios lo do ni kol ksoob xtiits xaa, por xilasty xaa, tugak chap cuidad xaa lëë do, por lëë xaa ktee cuent lo Dios. Kol klaa nii ngui kyë xaa tsiiñ. Klyëdy to lo xaa, por ni tu pe nandy nii kuñ do singo.

18 Kol nab lo Dios por lëë noo, por ndon noo nii tubli no kik noo, per chakladzy noo nii ngui kak xmood noo laañee xkaatyee. 19 Kol knab lo Dios nii knee xaa tiits kyob kyely teedyaa lo do.

20-21 Lëë lëësy Dios nii beeñ kpañ Jesús dyon kakni lëë do. Lëë Jesús xkyënap meñ nii xniladzy xtiits Dios sinak xyaap mëkwxiily, ni lëë xaa kuty parñee kyaani meñ xtiits Dios nii tsitsiñdy tse te. Lëë xaa jko tubli styoo do parñee kuuñtsyey do nii chakladzy xaa, ni lëë xaa knee tiits nii kuuñtsyeey no nii klyaañtyee styoo xaa porñee xniladzy no xtiits Jesucrist. ¡Skizh Jesucrist! Amén.

22 Beetsy, kol kap paciensy lo chop tson lan tiits ndoladzy nii xalaa lo do. 23 Kol kaknan gaanoo nii lëë betsy no Timoteo tse kwlaa. Deelñee slañ gaa xaa, lëë xaa kyelynin tsiñee kyelyaa lo do.

24 Kol jkëëptyux kchë xaa nii xluuy xtiits Dios lo do ni kchë meñ nii ngab lo Dios. Xaal xaa Italia tyux lo do.

25 Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë do.

Kitsy nii pkëë Santiagw

Lëë Santiagw xaal kitsy re lo meñ nii ncheno tañ

1 Naa nak Santiagw, xaa nii chuñ xtsiiñ Dios ni xtsiiñ Jesucrist. Lëën xkëëptyux ksa tsiipchop xtiiy Israel nii ncheno tañ tyub lo kislyu.

Kyalnyaani nii xnee Dios

2 Beetsy, no nii kle do tsiñee lëë do no tedy tu lo kyalnë. 3 Por nanle to nii tsiñee xtyedy to tu kyalnë porñee xniladzy to Dios, xkiiño. Por singo mod lëë do xseedy xa kxekw to kyalnë. 4 Per kol ktee nii jkiiñ kchë kyalnë go lo do, parñee kak to tu xaa nyaani, tsiin nii ni tu pe kakty falt lo do.

5 Deelñee chak falt kyalnyaani lo do, kol nabo lo Dios por xkady Dioso, lëëw xteedy xaa kchë lo meñ nii xñabo. 6 Per no nii kñab tow tyub styoo do, jkandy kik to, por nak meñ nii xkan kik sinak nistoo nii choy me nëz re nëz rek. 7 Pe kteejty Dios lo meñ nii nak singo, 8 por natse no tu cos kik meñ go, lëë kxe gaa na stuwo, chilody tsoli kik clasy meñ go.

9 No nii ktaan tu xaa mban deelñee klisklaa Dios xaa. 10 Singo gak rikw no nii ktaan xaa deelñee ksyablyu Dios xaa. Por nak rikw sinak xkyoo kizh, xtiiydyo. 11 Tsiñee lëë ngbidz xlyañ, lëë kizh xpidzy aan lëë xkyoow xlyaal. Aan sikootyee lëë kchë xkyalntsono xyal. Singo gak rikw nikxe kyënap xaa kchë nii chap xaa, lëëw nitylo.

Dichos meñ nii xtyedy kyalnë

12 Dichos xaa nii xekw kyalnë, por tsi lëë xaa lox te lo kyalnë, lëë xaa jkaa kyalmbañ nii ktee Dios lo meñ nii xkëstyoo Dios. 13 Tsiñee kakladzy to kuñ do tu cos mal, këbty to tsaaplaa Dios xchëëp lëë do par kuñ do cos mal go. Porque nlejty Dios parñee kuñ xaa cos mal, ni xkiildy xaa meñ par kuñ meñ cos mal. 14 Sink misme xtol meñ xchëp meñ parñee kuñ meñ cos mal. 15 Kchë cos mal nii xsya leñ styoo meñ xyaklo tol, aan tsiñee lëë tol xroob lëë kyalkuty sëëd.

16 Kyëtidy to, beetsy, 17 por kchë cos buen nii chaap no, kpaa sëëdo. Dios nii psaa kchë mëly nii no leñ kpaa pxaalo. Ktsyëëdy Dios. Nakty xaa sinak malë nii xtyedy lo kislyu. 18 Lëë xaa bnee kyalmbañ lo no, worñee bniladzy no xtiitsli xaa. Por styoo xaa kwlañ nii lëë no kak xaa nii mastre non lo kchë nii psaa xaa.

Kol kuuñtsyey nii xñabey Dios

19 Kol ksaladzy gon, beetsy, nii ligier kak to, par jkëëtyag to, per no nii kwës to par kñee do ni par klëë do. 20 Por chuuñtsyeydy meñ nii xlëë nii xyo styoo Dios. 21 Kol ksaan kchë cos yox ni kchë tol nii no leñ styoo do aan kol ksal xtiits Dios nii no leñ styoo do, parñee kteelaa tiits ko lëë do.

22 Per kol kuuñtsyey nii xñabey xtiits Dios, lëjty xaktyee jkëëtyag tow, por deelñee kuuñtsyeydy tow misme lëë do no kyëti xaly. 23 Nak xaa nii xaktyee xkëëtyag xtiits Dios, aan chuuñtsyeydyo, sinak meñ nii xuy lo lo kyowan. 24 Xuy xaa lo xaa lo kyowan, per xaktyee stee xaa vuelt lëë xaa xnityladzy dyon xa chak lo xaa. 25 Per lëë xaa nii xnitylasty nii xkëëtyag, sink xsoob xaa xtiits Dios nii xteelaa meñ lo tol, lëë Dios kuuñlay kchë xtsiiñ xaa.

26 Deel no tu xaa nii xsyak nii xsoob xaa xtiits Dios, per xyoogwty chuw xaa, misme lëë xaa xkyëti xaly aan nlidy nii xsoob xaa xtiits Dios. 27 Deelñee nli nii xniladzy to xtiits Tat Tios no nii kuñ do yudar psyëb ni kwnaa viud nii no kyalnë, ni no nii ksaan do tol nii chuuñtsyey chol meñ nii nche lo kislyu.

2

Nody nii kwe do meñ

1 Beetsy, lëë do nii xniladzy to xtiits Jesucrist nii xñabey, nody nii kwe do meñ. 2 Kol tso tyeesy no nii sëëb tu xaa rikw nii xixkwaa ni no tu nily or

ña laañee xkaal lsa do, aan sëëbak tu xaa prob nii nakw tu ladx yox, 3 aan deelñee xñee do lo xaa rikw: “Kwsob nu, ngui nak”, per lëë lo xaa prob xñee do: “Lii kwsolisy ske, o kwsob kaa lo lyu”, 4 lëë do noyuñle kyalxtisy singo mod, porñee xsee do dyon xa chak meñ aan xsya tol kik to.

5 Beetsy, kol kon nrii gaanoo: lëë Dios gon kwle prob lo kislyu re, parñee kyak prob rikw tsiñee lëë prob kniladzy xtiits Dios ni tsiñee lëë prob jkaa nii ktee Dios lo xaa nii xkëstyoo xaa. 6 Per lëë lëë do lëël xkwii do xkyalto prob. ¿Pe lëdy rikw nawen xsaksi lëë do ni pe lëdy rikw nawen chikso lëë do lo xaa xñabey? 7 ¿Ni pe lëdy lëë rikw nawen xñeenë xaa nii pteelaa lëë do?

8 Buen si do deelñee chuñ do cumplir xley Dios nii xñee: “Pkëstyoo xcombañeeroo sinak nii xkëstyool lii.” 9 Per deelñee xkwe do meñ, tu tol le ngo noyuñ do aan chuñdy to cumplir xley Dios. 10 Deelñee no tu xaa nii chuuñtsyey kchë nii xñabey ley, per kyeñdy xaa ksal xaa tugak cos nii xñabey ley, nontre kchë nii beeñtsyey xaa. Nako sinak nii ni tu pe nyuuñtsyeydy xaa. 11 Por yuub Dios chëb: “Tsonidyoo stu meñ deelñee no tsiiloo”, lëë gak Dios chëb: “Kujtyoo.” Singo tsigo busy, deelñee nonidy to stu meñ nii nakty tsiil do, per chuty to, lëë do pchooxsol lo xley Dios. 12 Lëë lëë do kol nee ni kol kpañ sinak xñabey xley Dios nii xteelaa meñ lo tol. 13 Por kchësy xaa nii xkëstyoody xcombañer jkëstyoody Dios xaa go tse nii lëë kyalxtisy kak. Per lëë xaa nii xkëstyoo xcombañer, ndaan kchukë xaa tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy.

Nii kuuñtsyey meñ nii xniladzy

14 Beetsy, ¿pe nan nii këb to nii xniladzy to Dios, deelñee ni tu pe chuuñtsyeydy to? ¿Pe steelaa kyalwniladzy lëë do nawen? 15 Kol tso tyeesy no nii kan do tu xcombañer do nii kindy xab ni kindy pe kaw, 16 aan këb to: “Na ligier, byey, pix xaboo tsiin ktsyëël ni taw”, per xteejty to nii jkiiñ xaa, ¿pe nan nii këb to singo? 17 Singo gak nak xaa nii xniladzy xtiits Dios deelñee ni tu pe kuuñtsyeydy xaa. Pe nandy nii xniladzy xaa.

18 Per so tu xaa nii këb: “Xniladzyoo xtiits Dios, lëë naa chuuñtsyeyaa cos.” Bluuy dyon nii nli xniladzyoo, aan lëë gaan kluy nii nli xniladzyaa por kchë cos nii chuuñtsyeyaa. 19 Xniladzyoo lë nii tugak Dios no. Buen nii xniladzylo, per wi xaatox gon xniladzy nii tugak Dios no, ni xtsyeb xaa chan xaa Dios. 20 Byaabini gaanoo aan byeñ nii deelñee kuuñtsyeydyoo cos, pe nandy nii xniladzyoo xtiits Dios. 21 Lëë Dios gon pkaaxcuent pxusykoltoo no Abraham sinak nii nyak xaa tu xaa buen porñee kwlookon xaa xiñgan xaa Isaac lo Dios. 22 Buy xcuent Abraham gaanoo aan kon nii kok nyoo nii bniladzy xaa Dios, por kchë nii beeñtsyey xaa, ni por kchë ngo lëë xaa bniladzy re Dios. 23 Singo mod kok cumplir xtiits Dios nii xñee: “Bniladzy Abraham Dios, por ngo lëë Dios pkaaxcuent xaa sinak nii nyak xaa tu xaa buen.” Ni singo mod lëë Abraham byak xamigw Dios.

24 ¿Pe chan dow na, nii lëë Dios xñee nii buen meñ por kchë nii chuuñtsyey meñ, lëjty xaktyee porñee xniladzy meñ xaa? 25 Singo ptsyool tu kwnaa yox nii pcholë Rahab. Stuble stuble mguiy kwnee lo me. Per lëë Dios pkaaxcuent me sinak nii nyak me tu kwnaa buen, porñee ptee me lidzy me kwlës xaa nii kukleetsy dyon xa nak xkyedzy me ni beeñ me yudar pxooñ xaa go. 26 Por nan do nii deelñee kindy kyalbini leñ styoo no, mbañdy no. Singo gak deelñee xniladzy no xtiits Dios aan ni tu pe chuuñtsyeeydy no, pe nandy nii xniladzy no.

3

Ludzy meñ

1 Beetsy, deelba tsody ndaly xaa nii chuuñ kseedy lady to, por nan do nii kchëë noo siñee chuuñ kseedy noo, ndaly re nii kuuñkiy Dios loo noo tsi

lëë kyalxtisy kak. 2 Kchësy no xlyo falt. Deelñee no gaa tu xaa nii xiñdy tiits na buen xaa, aan axte xcuerp xaa xsoob xtiits xaa. 3 Tsiñee xlyo no fren chuw cabay parñee ksoob ma xtiits no, tyub xcuerp ma xsoob xtiits no. 4 Kol kuy gaanoo xa nak barkw. Ngolo ni ntseeb kchë me dox nii xchëëpo. Per con tublësy yag wiñ nii kë xaan go chuuñ ksëë meño laañee chakladzy meñ. 5 Singo gak nak ludzy no. Lal nuw sobo leñ chuw no, per ntseeb kchë nii chuuñtsyeyo. ¡Tublë gak ki wiñ xsaay tu kiy ngol! 6 Nak ludzy no sinak tu bëly nii sob leñ chuw no, aan chuño xtol no. Misme ki chek linfiern. Xsoob kiw, aan xkëëtaño lëë no. 7 Chuuñ ndoo mguiy kchëlo ma tox, ni kchëlo ma nii xoobe, kchëlo mëël, ni kchëlo ma nii no lo nistoo. 8 Per lëë ludzy meñ ni tu cho karty kuñ gan low aan chutyo meñ sinak nii nyako tu ngwaan. 9 Con misme ludzy no nii xtee no skizh lo Tat Tios, xtsiibtee no meñ nii chak si chak xaa. 10 Buendy gon, beetsy, nii chuwak no nii xchoo tiits ngui nii xñee no lo Dios kchoo tiits nii ktsiibtee no meñ. 11 Singo gak chilody kchoo nis nex ni nisnla tu chu xlyañ. 12 Ni xkyëdy oliv lo yag yegw, ni xkyëdy yegw lo yag uv. Singo gak nak tu xlyañ. Chilody klyaño nis nex ni nis sety tugak tiemp.

Kyalchak nii xnee Dios

13 Deelñee no tu xaa chak ni nyaani lady to, no nii kak ndoladzy xaa ni no nii ngui kpañ xaa parñee kak nyoo nii nyaani xaa. 14 Per deelñee chakniladzy to meñ ni chuuñtsyey do cos par ksyablyu do meñ, chilody ktaan do por sinaldy to xtiits Dios. 15 Lëdy Dios pxaal kchë cos ko, lo kislyu pchoow, kik meñ ni kik xaatox kwlaño. 16 Por laañee no kyalwniladzy ni no tily no kchë clasy cos mal. 17 Per lëë xaa nii xsaabini Dios leñ kik, si xñabey Dios mbañ xaa, ndoladzy xaa ni buen xaa. Xkëstyoo xaa meñ ni chuuñtsyey xaa cos buen. No xkyalcheñ xaa ni nonsyke tiitsli xñee xaa. 18 Kchësy xaa chaklasty tso tily, ngui xñee xaa lo meñ por sitsiñ tse nii lëë meñ kuñ cos buen.

4

Meñ nii xsoobty xtiits Dios

1 ¿Pa chislo tily na dyon ni pa chislo kyalnë? Misme leñ styoo do gon chislow, por kchë cos mal nii no leñ styoo do lëëw chislo. 2 Chakladzy to tu cos aan como chapty tow, lëë do chuty, ni lëë do choki cos aan como chapty tow, lëë do chuñ tily. Chapty to nii chakladzy to, porñee xñabty tow lo Dios. 3 Nikxe gaa xñab tow, xneesty Dioso, porñee xñab nguidy tow, por xñab tow parñee kxiñ dow laañee xkaatyee. 4 ¡Mal do! ¿Pe nandy to nawen nii deelñee choki do cos nii no lo kislyu re, lëë do xtilyni Dios? Kchë xaa nii choki cos nii no lo kislyu re, xtilyni Dios. 5 Por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Tir xkëstyoo Dios kyalbini nii kwloo xaa leñ styoo no ni chakladzy kaa xaa nii jkëstyoo no xaa.” 6 Lëë Dios kuñ lëë no yudar. Por leñ kitsy nii kë xtiits xaa xñee: “Xsyonlë Dios lo meñ nyaa. Per ngui xñee xaa lo meñ mban.” 7 Kol ksoob xtiits Dios, ni kol kxekw lo xaatox, tsiin jkaaldy xaa lëë do. 8 Kol kpig lo Dios tsiin kpig xaa lo do. Kchësy to siñee bii chakladzy to kuuñtsyey do tol, kol ktikche styoo do ni kol nab nii ktsily Dios xtol do, tsiin kak nyë styoo do. 9 Kol ktee në ni kol koon. Deelñee xidzy to kol koon ni deelñee gaa xle do kol kte në. 10 Kol kak ndoladzy lo Dios tsiin klisklaa xaa lëë do.

Meñ nii xsee chan xcombañer

11 Beetsy, kñeenëdy to xcombañer do. Kchësy xaa nii xñeenë xcombañer xñeenë ley. Aan deelñee xsee do ley, lëë do xyak xtisy aan chuuñtsyeydy to nii xñabey ley. 12 Tugak xaa nii bnee ley no, aan misme gak lëë xaa nak xtisy lëësy xaa schilo kteelaa ni ksaksi meñ. Per lëë do, ¿cho nak to parñee ksee do kan do xcombañer do?

Ndoondy pe cos kak kxe

13 Kol kon nrii kchë do siñee xñee do: “Natse o kxe gaa lëë noo kyo

kyedzy rek, aan tu iz tsyo noo siko
par kyëë noo dilgensy ni ktsiñaa noo
tumi”, 14 aan ni nandy to dyon pe cos
kak kxe. Nak to sinak tu xkey nii
xlyañ palsye leñ kpaa, per xlyëëdyo.
15 Këbty to singo, sink masy kol këb:
“Deelñee sneetsy Dios kyalmbañ, lëë
noo kuuñtsyey nrii o nrek kaa.” 16 Per
lëë lëë do ndaan xñee do, ndox gon
nii kak nyaa do. 17 Tol gon chuñ
meñ nii nan xa kak cos buen aan
chuuñtsyeydy mew.

5

Nii ktsyool meñ rikw

1 ¡Kol kono na rikw!, aan kol koon
ni kol kuptsyë por ntseeb kchë kyalnë
dox nii ktsyool do. 2 Kchë nii chap
to xiñ, ni lëë kchë xab non do kyëma.
3 Ni lëë kchë xor do ni xtsiiñ do nii
nyaa con plat kyoo. Lëë kyalnë go
ksaksi lëë do sinak nii nyako ki. Pe
nandy nii beeñlo do kchë nii chap
to, por lëë tiemp mer kyal. 4 Kchë
xaa nii kwë tsiiñ lo xkwaa do singosy
xkëëkiy lëë do aan lëë Tat Tios biñ
kchë nii chuuñkiy xaa go. 5 Mentre
kwche do lo kislyu mbëë pañ do, kop
to kchë nii kokladzy to, ni bro do si
xro ma. Per lëë xtse kyalkuty sëëd
yob. 6 Kwnabey do kuty ni beety kaa
to meñ nii nody xtol aan ni tu cho pe
nëdy lo do.

Kol kyëmbës kiid Jesús

7 Lëë lëë do gon, beetsy, kol kwës
axte nii kiid Jesús stub. Kol kak sinak
xaa nii xkyë kon, xkwës xaa xtiemp
kyo parñee kak xkwaa xaa. 8 Kol kwës
ni kol kxekw, por klyëëdy lëë Jesús
kiid stub. 9 Jkëëkiydy to xcombañer
do, tsiin ni tu pe kliskiydy Dios lo do,
por klyëëdy lëë xaa kiid kuñ kyalx-
tisy. 10 Kol kak si kok kchë profet
nii biid kluuy xtiits Dios. Mban kwte
xaa, per pxekw xaa. 11 Dichos xaa
nii xtye lo kyalnë ni xekwo. Kayonle
gaa to kyalnë nii kwte Job aan pxekw
xaa, ni kayonle to xa kontsi Dios xaa
despuesy, por tir buen Tat Tios ni
xkëstyoo xaa meñ nii xsoob xtiits xaa.

12 Beetsy, jkoondy to Dios por kpaa,
ni jkoondy to Dios por kislyu, ni
jkoondy to Dios por cualquier cos.
Tsiñee këb to nii nliw, ktsëëdy to lo
xtiits to. Singo gak tsiñee gaa këb to
nii nlidyo, parñee ksaksidy Dios to.
13 Deelñee no do kyalnë, kol nee
lo Dios. Deelñee xle gaa to kol kool
lo Dios. 14 Deelñee xsyaknë do, kol
kwetsy xaa kol nii xniladzy xtiits Dios
parñee kñab xaa lo Dios por lëë do
kyëëb xaa lëë do aceit con xtiitspey
Dios. 15 Aan deelñee tyub styoo do
kñab to lo Dios nii kyak xaa xsyaknë,
lëë xaa kyak. Aan deelñee no xtol
xaa lëë Dios ktsilyo. 16 Por ngo, kol
kxobtol lsa xtol do lo xcombañer do,
ni misme lëë do kol nab lo Dios nii
kyak xcombañer do. Por chon Dios
xtiits xaa buen. 17 Sinakak no kok
profet Elías, aan tsiñee tyub styoo
xaa kwnab xaa lo Dios nii nyabty
kyo, tson iz grol byabty kyo lo kislyu.
18 Aan tsiñee lëë xaa kwnee lo Dios
stub, parñee kyab kyo, lëë kyo byab
aan lëë kwaa kok.
19-20 Beetsy, deelñee kchoxso tu
xcombañer do lo xtiits Dios aan
ktikche do xaa, lëë do kteelaa xaa lo
kyalkuty ni lëë Dios ktsily kchë xtol
xaa.

Xkitsy klo San Pedre

1 Pedraa, xapostle Jesucrist nakaa.
Lëën xal kitsy re lo meñ nii ncheno
tañ nëz Ponto, Galacia, Capadocia,
Asia ni Bitinia. 2 Lëë Dios kwle lëë do
destye penaadle por Kyalbini Ntson
parñee kyak nyë xkyalmbañ do con
xcheñ Jesucrist ni parñee ksoob to
xtiits xaa. Kakni Dios to tsigo busy ni
knee xaa tiits nii ngui kwe do.

Kyalmbañ nii këmbëës no

3 Kol tsoo ktee no skizh lo Tat Tios
pxosy Jesucrist, porque por xkyal-
wkëstyoo xaa lëë xaa bnee tiits kaly
no stub porñee lëë Jesucrist pañ lo
kyalkuty. Nrii xchoobladzy styoo no
4 aan lëë no jkaa nii kneetsy Dios
kpaa. Nitylody ngo ni jkaaypejtyo ni
jkooldyo. 5 Porñee xniladzy to xtiits
Dios lëë xaa chakni lëë do parñee jkaa
do kyalwtelaa nii kneetsy xaa tsiñee
lëë tse go tsitsiñ.
6 Por ngo tir xle do, nikxe nii tedy to
kyalnë xisy wiñ. 7 Por nak xkyalwni-
ladzy to sinak or. No nii tedyo lo ki
parñee kako preb. Deelñee kxekw to
preb, mastre kak non xkyalwniladzy
to que lo or, por xnitylo or. Por ngo,
tsiñee lox kak xkyalwniladzy to preb,
mastre kak ntsono ni kak nono tsiñee
lëë Jesucrist kiid stub.
8 Xkëstyoo do Jesucrist nikxe nii
karty kan do xaa ni xniladzy to xtiits
xaa nikxe nii chandy to xaa. Xle
do aan chilody kñee do dyon xa nak
kyalwle go con tiits, 9 porñee lëë do
kwtelaa lo tol, ni por ngo gaa nii xni-
ladzy to xtiits xaa.
10 Destye tiemp byub profet xa nak
kyalwtelaa re ni kwnee xaa xa nak
kyalnsaak nii kxaal Dios lo do. 11 Lëë
xKyalbini Crist kwneel lo profet kchë
kyalnë nii ktsyool Crist ni kchë kyal-
ntson nii kiid despuesy, aan lëë pro-
fet byub dyon cho nak Crist ni pa wor
kak kchë nii xñee Kyalbini go. 12 Per
lëë Dios chëb nii lëdy par lëë xaa nak
kchë cos ko, sink par lëë dow. Kchë
ngo kwnee xaa nii bluuy xtiits Dios lo
do. No Kyalbini Ntson nii pchoo kpaa
styoo xaa. Axte angly chakladzy kyeñ
cos ko.

Chakladzy Dios nii kpichee no lo tol

13 Por ngo, kol kuñ pensar pe cos
kuñ do ni list kol kak. Tyub styoo
do kol ksaladzy nii kneetsy Dios lo do
tsiñee lëë Jesucrist klyañche. 14 Kol
kak sinak xaa wiñ nii xsoob tiits.
Tsody to si kwyo do worñee karty kni-
ladzy to xtiits Dios, 15 sink kol kpichee
lo tol, por nody xtol Dios nii kwt-
syetsy lëë do. 16 Por leñ xkitsy Dios
xñee: “Kol kpichee lo tol, por nody
xtolaa.”
17 Deelñee xñee do nii pxosy to
nak Dios nii chuuñtsyey kyalxtisy lo
kislyu ni nan do nii xkwedy xaa meñ,
no nii ksal do xaa tugak ni ktsyeb
to xaa. 18 Por lëë Dios pteelaa lëë
do lo cos nii pa xkiiñdy nii psaan
pxusykoltoo do, ni nan gaa to nii
kozhty xtol do con cos nii xnitylo.
Kozhtyo con or o plaat kaa, 19 sink con
cheñ nii pxee Crist kozho. Kuty xaa
si chety tu mëkwxiily nyë nii chokon
lo Dios. 20 Destye worñee karty kwe
kislyu byaan tiits nii singo ktsyool
Crist, per axte natiemp lëë xaa biid
kteelaa lëë do. 21 Por Crist lëë do
xniladzy xtiits Dios. Lëë Dios beeñ
kpañ xaa ni blisklaa xaa, ni por ngo,
Dios sye xsaladzy to ni xniladzy to.

22 Porñee psoob to xtiits Dios,
ngo nii lëë xkyalmbañ do kok nyë
parñee jkëstyoo do xcombañer do.
Kol jkëstyoo xcombañer do tyub tyub
styoo do. 23 Por lëë do koly stub, per
lëdre xaa nii chety nak pxosy to, sink
lëë do koly por xtiits Dios nii nitylody.
24 Ni lëë gaa Xtiits Dios xñee:

Nak kchë meñ sinak kizhyë,
ni nak xkyalndaan meñ sinak xkyoo
kizhyë.
Xpidzy kizhyë ni xlyaal kyoo,
25 per lëë xtiits Dios, tsitsiñdy tse nii
nitylow.
Lëë tiits nii xteelaa go bluuy noo lo
do.

2

1 Por ngo, kol ksaan kchë clasy tol,
ni kyalwkëti, ni kyalmbidy ni kchë
clasy tiits xuuy. 2 Kol tsoki xtiits
Dios sinak nii choki mëëd yeeñ nidzy,
parñee kroob to ni telaa do lo tol, 3 por
kayanle to nii tir buen Dios.

Lëë Crist nak sinak tu kyo nii mastre xkiiñ

4 Kol kpig lo Crist, por nak xaa sinak
tu kyo mbañ nii psëëb meñ, per par
Dios tu kyo nii mastre xkiiñ ni non
nak xaa. 5 Singo gak lëë do nak to
sinak kyo mbañ, aan lëë Dios jkiiñ lëë
do parñee por Jesucrist kokon do cos
lo Dios. 6 Por ngo gaa xñee xtiits Dios:

Leñ kyedzy Sión kixaa tu kyo nii mastre xkiiñ.
Pee kyo go ni nguiw.
Lëë Crist nak kyo go aan buen tsi meñ
nii kniladzy xtiits xaa.

7 Tir non Crist lo do, porñee xni-
ladzy to xtiits xaa. Per lëë lo xaa nii
xnilasty, lëë xtiits Dios chak cumplir
tsiñee xñeew:

Lëë kyo nii psëëb xaa nii xsaa yu byak
tu kyo nii mastre non.

8 Ni chak cumplir tiits nii xñee:

Tu kyo nii kchal niy meñ ni kchon
meñ byak kyo go.

Xchalo niy meñ porñee xsaldy meñ
xtiits Dios ni par ngo gaa byaano.

Meñ nii ngab lo Dios

9 Per lëë do pee do, pxosy nii xkiiñ
lo rey nak to, meñ nii xpichee lo tol
nak to, tu kyedzy nii ngab lo Dios nak
to, parñee kluuy do xkyalntson Dios
nii kwlii lëë do lo nguey ni psëëb lëë
do lo bini. 10 Klo kwyody xkyedzy to,
per lëë na lo xkyedzy Dios ngab to.
Klo ni tu cho pkëstyoody lëë do, per lëë
na xkëstyoo Dios to.

Kol kpañ si xñabey Dios

11 Beetsy, xñen lo do sinak nii nyak
to xaa sit nii sitedy lo kislyu re
nii kpichee do lo tol por xtilyniw
xkyalmbañ do. 12 Ngui kol kak lady
xaa nii xnilasty Dios, tsiin nikxe
xñeenë xaa lëë do sinak nii nyak to
meñ mal, per tsiñee kan xaa nii buen
do, lëë xaa ktee skizh lo Dios tse nii
lëë kyalxtisy kak.

13 Chakladzy Dios nii ksoob to xtiits
kchë xaa xñabey nii no lo kislyu. Kol
ksoob xtiits xtisy, por lëë xaa nak xaa
nii mastre xñabey, 14 ni kol ksoob xtiits
xaa xñabey nii kxaal xaa ksaksi meñ
mal ni kan meñ nii chuñ buen.

15 Chakladzy Dios nii kuuñtsyey do
kyalbuen, parñee tsody pe cos jkëëkiy
meñ nguey lëë do.

16 Kol kpañ sinak tu xaa nii kindy
cho kñee lo, per lëdy por ngo nii kuñ
do tol. Kol tso si cho xaa nii ngab lo
Dios. 17 Kol ksal meñ ni kol jkëstyoo
xcombañer do nii xniladzy xtiits Dios,
ni kol ktsyeb Dios ni kol ksoob xtiits
xtisy.

Kyalmban nii kwtedy Crist

18 Kchë do siñee no xpixwan do
kol ksoob xtiits xaa nii kwxii lëë
do, nikxe buen xaa nikxe gaa mal
xaa. 19 Por buen nii tyeedy no lo
kyalnë nii chigaldy no porñee xsoob
no xtiits Dios. 20 Per deelñee xsaksi
meñ lëë do porñee beeñtsyey do tu
cos mal, ¿pe nan nii kxekw to cas-
tigw? Suuñ ksak to Dios deelñee
kuuñtsyey do tu cos buen aan tedy
to castigw. 21 Par ngo kwle Dios to,
por mban kwtedy Crist por lëë do.
Kol kak si kok xaa. 22 Kwloody xaa
tol ni pkëëtidy xaa meñ, 23 kwëbty
xaa tsiñee kwlootsyetsy meñ xaa, ni
pe chëbty xaa tsiñee psaksi meñ xaa,
sink Dios nii chuñsye kyalxtisy psal-
adzy xaa. 24 Lëë Crist byoy xtol no
lo crusy, parñee ksaan no xtol no aan
kpañ no sinak nonguialo. Biswee
meñ Crist parñee kyak to. 25 Por
kwche do si xkwe mëkwxiily nii këtañ,
per lëë na nii lëë do big lo Crist,
lëë xaa chan lëë do si chan meñ
mëkwxiily ni chap cuidad xaa xkyalm-
bañ do.

3

Xa kpañ meñ nii no tsiil

1 Kwnaa, kol ksoob xtiits tsiil do,
parñee deelñee no xaa xnilasty xtiits
Dios, kniladzy xaaw tsiñee kan xaa xa
nak xmod to. Xkiiñdy nii tant tiits.

2 Tsiñee kan xaa nii ngui nak xmod
to, lëë xaa kniladzy. 3 Xixkwaady
to nëz fuer, koondy to kik to parñee
kan meño, xixkwaady to con cos or
ni kakwty to ladx non, 4 sink kol kx-
ixkwaa xkyalmbañ do, por nitylody
kyalwxixkwaa go. Nyo kyalwxixk-
waa go tsiñee ni tu pe sidy kik to. Ngo
xyo styoo Dios. 5 Por singo kwxixk-
waa kwnaa nii bniladzy xtiits Dios
tiemp. Dios sye psaladzy me ni psoob
me xtiits tsiil me. 6 Singo kok Sara.
Psoob me xtiits tsiil me Abraham ni
“xey” kwnee me lo xaa. Xiñ me kak to
deelñee suñ do kyalbuen ni ktsyebty
to.
7 Singo gak lëë do xaapkiy, ngui
kol nee lo tsiil do. Kol ktee xlu-
gar me, lëjty xaktyee porñee nda me,
sink porñee wi me jkaa kyalnsaak
nii kneetsy Dios lo do. Singo kol
kuuñtsyey parñee ni tu pe klyëdy lo do
tsiñee kutiitsni do Dios.

Xaa nii xtyedy kyalnë porñee chuuñtsyey xaa kyalbuen

8 Ngui kol kpañ, kol jkëstyoo xcom-
bañer do. Kol kuñ kyalbuen ni kol
kak ndoladzy. 9 Ktikchedy to mal
por mal, ni ktikchedy to wlotsyetsy
por kyalwlotsyetsy, sink kol nab lo
Dios nii kakni xaa meñ por lëë xaa
kwtsyetsy lëë do parñee kuuñlay xaa
to.
10 Por deelñee chakladzy to nii mbëë
kpañ do,
no nii kap cuidad to ludzy to.
Kñeedy to tiits mal ni kchoody tiits
xuuy chuw do.
11 Kol kpichee lo kyalmal ni kol
kuuñtsyey cos buen,
ni kol kyub xa ktilynidy to meñ.
12 Por chap cuidad Dios xaa nii chuñ
kyalbuen
ni xkëëtyag xaa xtiits xaa go,
per xlëë xaa lo xaa nii chuñ cos mal.
13 ¿Cho ksaksi lëë do na dyon
deelñee tugak chuñ do kyalbuen?
14 Per nikxe tedy to kyalnë por
xkyalbuen do, dichos to. Ni tu cho
ktsyebty to, 15 sink kol klaa nii kñabey
Crist leñ styoo do. List kol kwe
parñee ktikche do lo xtiits kchë xaa
nii kñabtiits penak nii xniladzy to
xtiits Dios, per con ndoladzy kol
nee ni nguudzy kol kak. 16 Ngui
kol kpañ parñee ni tu pe tsinidy kik
to, ni parñee kteladzy kchë xaa nii
xñeenë lëë do porñee xniladzy to
Crist. 17 Mbëë tedy to kyalnë porñee
chuñ do kyalbuen, deelñee singo
klyaño styoo Dios, lëdy nii tedy to
kyalnë porñee chuuñtsyey do cos mal.
18 Por yuub Crist kuty por xtol no,
ni tu vueltak kuty xaa. Buen xaa,
per lëë xaa kwte kyalnë por xtol
no, parñee kpig no lo Dios. Kuty
xcuerp xaa, per lëë xkyalbini Dios
beeñ kpañ xaa stub. 19 Aan por xKyal-
bini Dios lëë xaa kukluuy xtiits Dios
lo kyalbini nii no nyoogw. 20 Kchë
kyalbini go psoobty tiits xtiemp Noé,
worñee kwëmbës Dios mentre lëë
barkw noyaa, aan xaktyee xon meñ
kwtelaa lo nis. 21 Lëë nis ko nak
sinak kyalwchobnis nii xteelaa lëë
no natiemp. Xkiiñdy kyalwchobnis
parñee kak nyë xcuerp no, sink lëëw
xkiiñ parñee kñab no nii koli Dios kik
no, aan lëë xaa xteelaa lëë no porñee
lëë Jesucrist pañ, 22 ni lëë gaa xaa
byëp kpaa aan lëë xaa sob kwi Dios
nëzli aan kchë angly ni kyalbini nii
xñabey xsoob xtiits xaa.

4

Xa no nii kpañ no

1 No nii tsini kik to nii lëë do
tedy kyalnë si kwtedy Cristo. Kchë
xaa nii xtyedy kyalnë xpichee lo tol,
2 parñee tyub nii kpañ xaa tso xaa
sinak xñabey Dios aan kuuñtsyeytre
xaa nii xlyañ styoo xaa. 3 Tyub tsigo
beeñtsyey do nii chuuñtsyey xaa nii
xnilasty xtiits Dios. Beeñtsyey do
cos mal, kwë do kunip ni beeñtsyey
do lni yox ni psoxib to lo mdyo.
4 Lëë nana, como chuuñtsyeytre to
kchë cos ko, lëë meñ xsee ni lëë meñ
xñeenë lëë do. 5 Per lëë meñ go kak-
tsyetsy lo xaa nii kuñ kyalxtisy lo
meñ mbañ ni lo meñ kuty. 6 Por
wi lo meñ kuty kukluuy Crist xti-
its Dios, parñee kpañ xkyalbini meñ
kuty sinak xñabey Dios, nikxe nii si

chetyak chol meñ lo kislyu re kuty meñ go.
7 Lëë xtse kchë cos mer ksa. Por
ngo, kol ko xkyalcheñ do ni kol ku-
tiitsni Dios. 8 Per mastre precisy nii
jkëstyoo lsa do xcombañer do, por
ndaly tol chuñ lsa lëë no perdon por
kyalwkëstyoo. 9 Kol ktee lsa lidzy to
kwës xcombañer do, kyeejty to meñ.
10 Kol jkiiñ lo xcombañer do segúun
kyalnsaak nii bneetsy Dios catu lo
do. 11 Deelñee no tu xaa nii xñee,
no nii kak xtiits xaa sinak xtiits Dios.
Deelñee no gaa tu xaa nii xkyë tu
tsiiñ no nii kuñ xaaw segúun fuersy
nii pteedy Dios lo xaa. Kchë nii
kuuñtsyey do no nii kteedy to skizh
lo Dios por Jesucrist. Lo xaa, no nii
tugak ktee no skizh. Amén.

No nii tyeedy no kyalnë

12 Beetsy, kseedy to tsiñee tedy to
kyalnë, parñee kak to preb cos nii
nonguialdy kako, 13 sink kol kle nii
lëë do no tedy kyalnë nii kwtedy
Crist, tsiin singo gaa kle do tsiñee lëë
xaa kiid. 14 Deelñee xkotsyetsy meñ
do porñee xniladzy to xtiits Crist, di-
chos to, por lëë xKyalbini Ntson Dios
tugak chakni lëë do. 15 Deelba ni tu do
tejty kyalnë por kyalkpaan o porñee
gaa beety to o porñee gaa xsyëëb to
lo xtily meñ. 16 Per deelñee xtyedy to
kyalnë porñee xniladzy to xtiits Crist,
ktelasty to, sink kol ktee skizh lo Dios
nii ngab to lo Crist. 17 Por lëë tse
kutsiñ nii lëë kyalxtisy kislo lady meñ
nii ngab lo Dios. Aan deelñee lady no
kislo kyalxtisy, ¿xa lë nii kak xaa nii
xsoobty xtiits Dios? 18 Aan deelñee
pensy xtyelaa xaa buen, ¿xa lë nii
ktsyool xaa mal ni xaa ngoptol? 19 Por
ngo kchë xaa nii ngab lo Dios nii xtye
kyalnë, nody nii ksaan xaa kyalbuen,
sink no nii jko xaa xkyalmbañ xaa ña
Dios, por lëë Dios psaaw, ni bueen
gaa Dios.

5

Lëë Pedre xñee lo xaa kol

1 Lëën kñe lo xaa kol nii xñabey
lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, por
sinak xaa nakaa. Konaa kyalnë nii
kwtedy Crist, ni wi gaan jka nii nare
kneetsy Dios. 2 Sinak tu xaa nii chap
cuidad mëkwxiily, kol kap cuidad meñ
nii ngab lo Crist nii psaan Dios lo do.
Kol kan meñ go sinak xñabey Dios.
Kyëdy to tsiiñ por tumi, sink tyub
styoo do kol kuñ xtsiiñ do. 3 Kakty to
sinak nii lëë do nyak xpixwan meñ
nii ngab lo Dios, sink kol ktee nii
kseedy meñ lo do, 4 parñee tsiñee kiid
mer xaa nii xñabey lo meñ nii xni-
ladzy xtiits Dios, jkaa do tu premio nii
nitylody.
5 Singo gak lëë do xaa yeeñ kol
ksoob xtiits xaa kol. No nii ksoob
lsa do xtiits xcombañer do, por xy-
ody xaa nii chak nyaa styoo Dios, per
chuñ xaa yudar xaa ndoladzy.
6 Kol kak ndoladzy lo Dios, parñee
klisklaa xaa lëë do tsiñee lëë tiemp
tsitsiñ. 7 Kol ksaan kchë kyalnë nii
sini kik to lo Dios, por lëë xaa nakni
lëë do. 8 Kol kak nyaani ni kol kwena,
por lëë xaatox nii xlëë lo do këns
sinak xkyënsë tu mëëtsy nii këkyub pe
kaw. 9 Fuert kol kak, kchooxsody to
lo xtiits Dios, por nan do nii wi kchë
xcombañer do nii nche tyub lo kislyu
no tedy lo kyalnë nii no tedy to. 10 Per
tsiñee lox tedy to kyalnë xisy wiñ,
lëë Dios kuñ ktaan lëë do ni lëë xaa
kyuñ lëë do segur. Xkëstyoo Dios no
ni lëë gaa xaa kwtsyetsy lëë no parñee
jkaa no kyalntson nii kteedy xaa lo
meñ nii ngab lo Crist, aan iip kyaldy
kyalntson go. 11 Kyaldy xkyalwnabey
Dios. Tugak kñabey xaa. Amén.
12 Chopaa Sil xkë kitsy re, por tu
xaa nii chaapaa confians nak xaa.
Lëën xal kitsy re parñee kniyaa nii
lëë do kwaa xkyalnsaak Dios, porñee
xkëstyoo xaa lëë do. Kchooxsody to lo
kyalnsaak ko.
13 Xkëëptyux meñ Babilonia nii xni-
ladzy xtiits Dios lëë do. Wi meñ go
kwle Dios sinak kwle Dios lëë do. Ni
xkëëptyux Marcos lëë do. Nak xaa
sinak xiñaa. 14 Kol jkëëptyux xcom-
bañer do con tu pxit. Tsaap në Dios
que nii ngui tso do kchë do siñee ngab
to lo Jesucrist. Amén.

Xkitsy pchop San Pedre

1 Naa nak Simoñ Pedre. Xtsiiñ Jesucrist xkyën, xapostle xaa nakaa. Lëën xal kitsy re lo do porñee xniladzy to xtiits Dios sinak nii xniladzy noow, por tir buen Dios ni tir buen Jesucrist nii xteelaa lëë no lo tol. 2 Lëë Dios kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do, porñee xniladzy to xtiits xaa ni xniladzy to xtiits Jesús.

Xa no nii kpañ meñ nii ngab lo Dios

3 Lëë Dios xneetsy kchë cos nii xkiiñ no parñee kpañ no ni jkiiñ no lo xaa. Lëë xaa bluuy xkyalntson xaa nii kwtsyetsy lëë no. 4 Por kchë cos re lëë xaa bneetsy xkyalntson xaa nii mastre non lo no, parñee por kchë cos re kpig to lo Dios tsiin telaa do lo kchë tol nii no lo kislyu. 5 Ni por ngo no nii ktsëë do xmod to deelñee xniladzy to, ni no nii ko do xkyalcheñ do parñee kyeñ do. 6 Deelñee xyeñ do, no nii kxekw to, aan deelñee xekw to, no nii kap to paciensy, aan deelñee chap to paciensy, no nii ksoob to xtiits Dios. 7 Aan deelñee xsoob to xtiits Dios, no nii kleni do betsy to, aan deelñee xleni do betsy to, no nii jkëstyoo do xaa.

8 Deelñee kuuñtsyey do kchë cos re, no cuent nii mbañ do ni byuumbeydy to Jesucrist singosy. 9 Sinak ciegw ni sinak xaa nii chandy sit nak xaa nii chuuñtsyeydy kchë cos re, bnityladzy xaa nii ptsily Dios xtol xaa. 10 Por ngo, beetsy, kchë do siñee kwle Dios to ni kwtsyetsy Dios to, kol ktee nii kchosody styoo do, tsiin kyabty to lo tol. 11 Singo mod nëz re nëz rek kyaly laañee xñabey Jesucrist sëëb to.

12 Ksandyaa, nikle nii nanle to kchë cos re ni xchosody to lo xtiits Dios. Tugak lëëw ksetyaa lo do. 13 Por mentre bii mbañaa, nonguial nii kñen lo do. 14 Lëë Jesucrist nël nii klyëëdy lëën ksaan kislyu re. 15 Per lëën kte nii nikxe ketyaa knitylasty to kchë cos re.

Xaa nii kon xkyalntson Crist

16 Kchë tiits nii bñee noo lo do nii xñee xa nak xkyalwnabey Jesucrist ni xñee nii lëë xaa kiid stub, lëdy cuento. Por yuub loo noo ptyon noo xkyalntson xaa. 17 Ptyon noo ptee Dios kyalwnabey lo xaa ni ptsyon noo tiits ntson nii chëb Dios: “Lëë xiñaa nrii. Xkëstyoon xaa ni xlen lo xaa.” 18 Ptsyon noo nii kpaa pchoo tsiy Dios, por ksa noo Jesucrist nche chex kiy ntson go.

19 Kchë nrii xluuy nii tiitsli nak nii pkëë kchë profet. Buen chuñ do nii xsal dow. Nako sinak bini nii xsaani lo nguey, axte nii kyaani lyu, ni klyañ mëly nii ksaani leñ styoo do. 20 Per kol ksaladzy nii chilody nii cholsye kñee xa nak xtiits Dios. 21 Por kwneedy profet porñee kwlaño styoo xaa, sink xcuent Dios kwnee xaa, ni lëë gaa Kyalbini Ntson psaabini leñ kik xaa.

2

Xaa nii xluuy tiits xuuy (Judas 4-13)

1 Per kwyo profet wnee xuuy leñ xkyedzy meñ Israel, ni so gaa maestre wnee xuuy lady to. Tsilaan kluuy xaa xlay xaa. Ska xaa Jesucrist nii pteelaa xaa, per klyëëdy lëë xaa kyab lo tol. 2 Ndaly meñ sëëb xlad xaa, aan por kchë xaa go lëë meñ kñeenë xtiits Dios nii xteelaa. 3 Aan como choki maestre go tumi, lëë xaa jkëëti lëë do, per ktiiydy xaa por lëë xtse xaa kyal.

4 Ptsildy Dios xtol angly nii kwloo falt, sink lëë Dios pxaal angly ko linfiern. Lo nguey no angly ko axte nii kak kyalxtisy. 5 Ni ptsildy Dios xtol meñ tiemp, sink lëë Dios psyaab tu kyotox nii bnitylo meñ mal go, aan xaktyee Noé ni skadzy meñ pteelaa xaa, porñee bluuy Noé xtiits xaa. 6 Lëë gak Dios bnitylo kyedzy nii lë Sodoma ni kyedzy nii lë Gomorra. Psaay xaaw axte nii byako nëb xkiti, parñee ktsyeb meñ mal nii xsoobty xtiits Dios. 7 Per pteelaa xaa Lot, porñee tu xaa buen kok Lot ni pteenë Lot kon xaa xa pañ kchë meñ mal go.

8 Sosobsye tse pteenë Lot kon Lot ni
biñ Lot kchë nii beeñtsyey meñ mal
go. 9 Nan Dios xa kteelaa xaa meñ
nii xsoob xtiits xaa lo kyalnë ni lëë
xaa ksaksi meñ mal tugak, axte tse nii
lëë kyalxtisy kak. 10 Lëë Dios ksaksi
meñ nii xsaandy tol ni xsaldy Dios.
Chondy meñ go tiits ni xtsyebty meñ
go xkotsyetsy meñ go kyalwnabey
nii no kpaa. 11 Lëë angly, nikxe nii
ndaan xaa ni xñabey xaa, xyaxty xaa
këntseeb xaa lo kyalwnabey go xcuent
Dios.
12 Nak kchë xaa go sinak ma nii
nody xkyalcheñ, singosy mbañ xaa,
par kety xaa mbañ xaa. Xñeenë xaa
cos nii nandy xaa xa nak, per lëë
xaa kety si chety chol ma, 13 lëë xaa
ktsyool kyalnë sinak nii psaksi xaa
meñ. Xsyak xaa nii xle xaa, chuñ xaa
nii xlyaañtyee styoo xaa. Xkwii xaa
xkyalto do tsiñee chinal xaa lëë do tu
fiest.
14 Chilody kan xaa tu kwnaa por lëë
xaa xsya tol gaa, xyeejty xaa lo tol.
Xkwiiso xaa styoo meñ mban, choki
xaa cos, nguialsi xaa. 15 Këtañ xaa por
lëë xaa pchooxso lo xtiits Dios. Nak
xaa sinak profet Balaam xiñ Beor, nii
kokladzy ntsiñaa tumi con cos mal,
16 aan kwëntseeb tu burr kusy lo xaa
por kchë xtol xaa. Kwnee ma si xñee
meñ aan blaady ma nii nyuñre xaa
cos mal.
17 Nak kchë xaa go sinak kiigw nii
nody nis ni xkey nii choy me, lëë xaa
kyey lo nguey poo yeesy. 18 Xñee
xaa kchë tiits yox nii pa xkiiñdy, aan
con kyalwniladzy ni tol xkwiiso xaa
styoo xaa nii kal lik kwtelaa lo tol.
19 Xñee xaa nii lëë meñ telaa, per ni
lëë xaa kënlaady, por kchë xaa nii xyab
lo tol këtuu low. 20 Kchë xaa nii xni-
ladzy xtiits Jesucrist ni kwtelaa lo tol,
deelñee kyab xaa lo tol stub, mastre
ntseeb xyak xaa. 21 Por masy buen
nyi xaa deelñee nyuumbeydy xaa xti-
its ntson Dios, lëjty nii psaan xaaw.
22 Per lëë xaa chuñ cumplir tiits nii
xñee: “Lëë mëkw xpikche lo xintsib,
ni lëë ngutsy nii lox kosy xtuupxto lo
peñ.”

3

Lëë Jesús kiid

1 Beetsy, nrii schop kitsy nii xalaa
lo do. Leñ chop kitsy re kokladzyaa
nii nsaabinin kik to. 2 Kol ksaladzy nii
kwnee profet penaadle, ni kol ksal-
adzy nii kwnabey Jesucrist nii ptee-
laa lëë no. Lëë apostle bluuyo lo do.
3 Per precisy nii ksaladzy to nii
tsiñee lëë tse mer tsitsib, lëë xaa nii
kidyni xtiits Dios kiid, lëë xaa go kpañ
si xkaatyee, 4 aan lëë xaa go këb: “¿Koo
gaa Crist na kiid? Destye nii kuty
pxosykoltoo no, sinak kak cos nako
destye nii kwche kislyu.” 5 Chaklasty
xaa go kyeñ xaa nii destye tiemp no
kpaa, aan por xkyalwnabey Dios lëë
kislyu pchukë lo nis, lo nis kwyaaw.
6 Aan por xnisak kyotox nii byab lëë
kislyu go kwnitylo. 7 Per lëë kpaa ni
kislyu nii no natiemp byaanle par ki
por lëë Dios kwnabey nii singo kako.
Lëë ki ksaayo tse nii lëë kyalxtisy kak,
tse nii lëë meñ mal nitylo.
8 Ni knitylasty to, beetsy, nii tu
kpidz nak sinak tu mily iz lo Dios,
ni nak tu mily iz sinak tu kpidz lo
xaa. 9 Lëdy nii xlyëë Dios par kuñ
xaa cumplir xtiits xaa, sinak nii xsyak
grol meñ, sink chap xaa paciensy, por
chaklasty xaa nii kyëtañ ni tu meñ,
sink chakladzy xaa nii ktikche meñ
styoo lo xaa.
10 Per lëë Jesucrist kyood sinak
tsiñee chiid tu ngbaan. Tse go lëë tu
bidox tso aan lëë kpaa nitylo, kchë
cos tsek con ki, ni lëë kchë cos nii no
lo kislyu tsek.
11 Ya ke nii lëë do nan xa nitylo kchë
cos, ¿pe toodyxe no nii kpañ do sinak
xñabey Dios, ni kniladzy to xtiits xaa
tyub styoo do? 12 Kol kyëmbës Dios ni
kol ktee nii kyob kyood xaa. Tse go
lëë kpaa nitylo lo ki ni lëë kchë cos
tsek lo bëly, 13 per lëë no këmbës kpaa
kub ni kislyu kub nii kneetsy Dios.
Kchësy meñ kpañ lo kislyu go sinak
xñabey Dios.
14 Por ngo, beetsy, lëë ka lëë do
këmbës kyood xaa, kol ktee nii kpañ
do sinak xñabey Dios parñee tsody

xtol do. 15 Kol ksaladzy nii chap Jesucrist paciensy lo no parñee tyeelaa no. Singo pkëë betsy no Pable lo kitsy nii pxaal xaa lo do. Lëë Dios psaabini kik xaa. 16 Kchësy leñ kitsy nii pxaal xaa pkëë xaa kchë cos re. No cos nii ngan kyeeñ no, aan xkëëtañ meñ nguey lo tiits ko, sinakak xkëëtañ meñ lo xkitsy Dios, per lëë meñ nii chuuñtsyeyo nitylo.

17 Por ngo, beetsy, kol kap cuent, por nanle to kchë cos re parñee jkëëtidy meñ mal lëë do ni parñee kchosody styoo do. 18 Per kol kyuumbey nyë Dios ni Jesucrist aan kol jkëstyoo xaa leñ styoo do. ¡Tugak kol ktee skizh lo xaa! Amén.

Xkitsy klo San Juan

Tiits nii xnee kyalmbañ

1 Lëë noo xkëë nii nol worñee karty
kwe kislyu. Ptsyon noow ni ptyon
noow con yuub loo noo. Ptyon noow
ni psyeeñ noow con ña noo. Tiits nii
xnee kyalmbaño. 2 Lëë kyalmbañ go
biid. Ptyon noow ni lëë noo xñee xa
nako. Lo Dios kwyo kyalmbañ nii
nitylody ko, per lëëw biid loo noo.
3 Lëë na lëë noo xñee kchë nii ptyon
noo ni ptsyon noo lo do parñee kyak
tusy no, por lo Tat Tios ni lo xiñ xaa
Jesucrist ngab no. 4 Lëë noo xkëë
kchë cos re tsiin lox kle noo.

Lëë Dios nak bini

5 Lëë Jesucrist në loo noo nii lëë
Dios nak bini. Ni tu nguey kindy
laañee sob xaa, ni nli gaaw. Por
ngo lëëw xniiy noo lo do. 6 Per
deelñee xñee no nii lo Dios ngab no,
aan no no lo nguey, wnee xuuy no,
por chuuñtsyeeydy no nii xñee no.
7 Deelñee no no lo bini sinak nii no
Dios lo bini, lëë no kyak tusy ksa
xcombañer no ni lëë xcheñ xiñ xaa
Jesucrist ktsily kchësy xtol no.

8 Deelñee xñee no nii nody xtol no,
misme lëë no xkyëti, aan nody tiitsli
leñ styoo no. 9 Per deelñee kxobtol
no xtol no, ndon no nii buen Dios,
aan lëë xaa ktsily xtol no ni lëë xaa
kuuñ nyë lëë no. 10 Deelñee xñee no
nii xlyody no tol, tsigo lëë no xñee nii
lëë Dios nak wnee xuuy, aan karty
kniladzy no xtiits xaa tyub styoo no.

2

Lëë Jesús xsoli lëë no lo Dios

1 Xiñ, lëën xkë nrii lo kitsy nii xalaa
lo do, parñee kody to tol. Per deelñee
ko tu do tol, chaap no tu xaa nii ksoli
lëë no lo Tat Tios, lëë xaa go nak
Jesucrist. Buen xaa. 2 Lëë Jesucrist
kuty parñee ktsily xaa xtol no, ni lëdy
kaa nonsy xtol no, sink wi xtol kchë
meñ nii nche lo kislyu.

3 Deelñee xsoob no xtiits Dios,
schilo tyeesy no nii xyuumbey no
xaa. 4 Per deelñee no tu xaa nii
xñee: “Naa si xyuumbeyaa Dios”, aan
xsoobty xaa xtiits Dios, tu wnee xuuy
xaa aan nlidy nii xñee xaa. 5 Per
lëë xaa nii xsoob xtiits Dios nyoo nii
tyub styoo xaa xkëstyoo xaa Dios, aan
singo mod ndon no nii lo Dios ngab
no. 6 Kchë xaa nii xñee nii lo Dios
ngab xaa, no nii kpañ xaa sinak pañ
Jesucrist.

Meñ nii no lo bini

7 Beetsy, ngubty tiits nii xkën lo
kitsy nii xalaa lo do. Biñle tow destye
klo. Lëëw nak tiits nii pkëëtyagle
to. 8 Per ngubo ni tiitsliw porñee
beeñtsyey Cristo ni porñee chuuñtsyey
dow. Lëë nguey kwtedy aan lëë bini
nii nli xsaani xpibëly.

9 Deelñee no tu xaa nii xñee: “Lo
bini son”, aan xkëstyoody xaa xcom-
bañer xaa, lo nguey bii so xaa. 10 Lëë
xaa nii gaa xkëstyoo xcombañer lo
bini so xaa, aan kindy cos nii ksyaab
xaa lo tol. 11 Per lëë xaa nii xkëstyoody
xcombañer lo nguey no xaa, aan
nandy xaa pa si xaa, porñee xlaady
nguey kan xaa.

12 Beetsy, lëën xkë nrii lo kitsy nii
xalaa lo do parñee kniyaa nii lëë
Dios ptsily kchë xtol do por Jesucrist.
13 Lëën xal kitsy re lo do kchë do siñee
nak to xaa kol, por lëë do xyuumbey
xaa nii nol worñee karty kwe kislyu.
Kchë do siñee nak to xaa yeeñ, lëën
xal kitsy re lo do por lëë do beeñ gan
lo xaatox. 14 Lëën xal kitsy re lo do
porñee xyuumbey do Tat Tios. Lo
do siñee nak to xaa kol xalaa kitsy
re, por xyuumbey do xaa nii nol
worñee karty kwe kislyu. Singo gak
lëë do, xaa yeeñ, lëën xal kitsy re lo do
porñee ndaan do ni porñee xniladzy
to xtiits Dios ni porñee beeñ do gan lo
xaatox.

15 Jkëstyoody to kislyu ni jkëstyoody
to kchë nii no low. Porque chilody
jkëstyoo do Dios deelñee xkëstyoo do
nii no lo kislyu re. 16 Porque ni tu
cos nii xnee kislyu ngabty lo Dios,
sink lo kislyu ngabo. Lo kislyu xlyañ

kyalmal, ni xlyañ nii kap meñ kchë nii chan meñ, ni lo kislyu xlyañ nii lëë meñ kap cos parñee kak nyaa meñ. 17 Por lëë kislyu ni lëë kchë cos mal nii no low tedy, per lëë xaa nii chuuñtsyey nii xyo styoo Dios tejty xaa, sink lëë xaa kpañ tugak.

Tiitsli ni tiits xuuy

18 Beetsy, lëë wor kutsiñ. Kayonle to gaanoo nii lëë tu xaa nii xlëë lo Crist kiid. Lëë na ndaly xaa nii xlëë lo Crist kwlañche. Por ngo nii ndon no nii lëë wor kutsiñ. 19 Lady no pchoo xaa, per lëdy ksa no xaa nak, porque deel nyak ksa no xaa, ngwës xaa lo no. Per lëëw kok singo parñee kak nyoo nii lëdy ksa no xaa nak.

20 Lëë Crist bneetsy Kyalbini Ntson lo do. Por ngo kchësy to xyeñ. 21 Xkëdyaa kchë nrii lo kitsy nii xalaa lo do, porñee xyuumbeydy to tiitsli, sink lëëw xkën porñee xyuumbey dow ni porñee nan do nii chilody kchoo tiits xuuy lo tiitsli.

22 ¿Cho nak wnee xuuy dyon? Wnee xuuy gon nak xaa nii xñee nii lëdy Jesús nak xaa nii pxaal Dios. Lëë xaa go xlëë lo Crist, por xka xaa Dios ni xka xaa Xiñ Dios. 23 Nody Dios leñ styoo xaa nii xka Xiñ Dios, per lëë xaa nii xchoo xfavor Xiñ Dios, no Dios leñ styoo xaa.

24 Kol ksoob xtiits Dios nii pkëëtyag to penaadle. Por deelñee tugak tso tiits ko leñ styoo do, lëë do kak ksa Dios ni lëë do kak ksa xiñ xaa. 25 Ni lëë Jesucrist kaa nël nii lëë xaa knee tu kyalmbañ nii nitylody lo no.

26 Lëën xkë kchë nrii parñee jkëëtidy meñ do. 27 Per lëë Kyalbini Ntson nii bneetsy Jesucrist no leñ styoo do, aan xkiiñdy nii cho kuuñ kseedy lëë do, por misme Kyalbini Ntson xluuy kchë cos lo do, ni nonsyke tiitsli xluuyo. Xluuydyo tiits xuuy. Tugak kol kak ksa Jesucrist por singo bluuy Kyalbini Ntson lo do.

28 Beetsy, tugak kol kak ksa Crist parñee ni tu pe tsinidy kik no tsiñee lëë xaa kiid, ni parñee ktelasty no tyon no xaa. 29 Nan do gon nii buen Jesús, per no nii kaknan do nii kchësy xaa nii chuuñtsyey kyalbuen nak xiñ Dios.

3

Xaa nii nak xiñ Dios

1 Kol kuy gaanoo xaatke xkëstyoo Tat Tios lëë no. Por ngo nii nak no xiñ xaa, ni nli gaa nii xiñ xaa nak no. Por ngo xyuumbeydy chol meñ lo kislyu re lëë no, porñee karty kyuumbey meñ Dios. 2 Xiñ Dios gon, beetsy, nak no, aan nikxe nii ndondy no cho kak no o xa kak kaa no despuesy, ndon no nii tsiñee lëë Jesús kiid, lëë no kak sinak xaa, por lëë no tyon xa chak xaa. 3 Aan kchësy xaa nii Jesúsye xsaladzy chak nyë, porñee nan xaa nii nyë Jesús.

4 Kchësy xaa nii chuñ tol chuñ cos mal, por cos mal nak tol. 5 Ni nanle gaa to nii lëë Jesús biid lo kislyu par ktsily xaa tol, ni nan do nii nody xtol xaa. 6 Por ngo nii chuñdy kchë xaa nii nak ksa Jesús tol, per lëë xaa nii chuñ tol karty kan xaa Jesús ni karty kyuumbey xaa xaa. 7 Beetsy, kyëtidy to por buen kchë xaa nii chuñ kyalbuen, sinak nii buen Jesús. 8 Per lëë xaa nii chuñ tol lo xaatox ngab xaa, por wal nii ngoptol xaatox destye penaadle. Por ngoo gaa lëë Xiñ Dios biid knitylo xtsiiñ xaatox.

9 Ni tu xaa nii nak xiñ Dios chuñdy tol, porque lëë xaa kwaa kyalmbañ nii pteedy Dios aan chilody kuñ xaa tol, por xiñ Dios nak xaa. 10 Ndoon cho nak xiñ Dios ni ndoon cho nak xiñ xaatox, porque kchë xaa nii chuñdy kyalbuen ni xkëstyoody xcombañer lëdy xiñ Dios nak xaa.

Kol tso jkëstyoo no xcombañer no

11 Penaadle kayon do nii no nii jkëstyoo no xcombañer no. 12 Kakty no sinak Caín, por lo xaatox ngab xaa. Por ngo nii beety xaa betsy xaa. ¿Penak dyon beety xaa betsy xaa? Porñee gon nonsyke cos mal beeñtsyey xaa. Lëë betsy xaa beeñtsyey nonsyke cos buen. Por ngo nii beety xaa xaa.

13 Beetsy, kseedy to deelñee klëë
meñ lo kislyu lo do. 14 Por lëë
no kwtelaal lo kyalkuty par jkaa no
kyalmbañ aan ndon no nii lëëw kwaa
no, por xkëstyoo no xcombañer no.
Mbañdy kchë xaa nii xkëstyoody, sink
kuty xaa. 15 Nweety bñech nak kchë
xaa nii xkëstyoody xcombañer ni nan
gaa to nii ni tu nweety bñech jkaady
kyalmbañ nii nitylody. 16 Ndon no xa
nak kyalwkëstyoo por lëë Jesús ptee
xkyalmbañ por lëë no. Singo gak, no
nii ktee no xkyalmbañ no por xcom-
bañer no. 17 ¿Per xa tso xkyalwkëstyoo
Dios leñ styoo no deelñee rikw no
aan chuuñdy no xcombañer no nii no
lyaadzy yudar? 18 Beetsy, lëjty xak-
tyee tiits sye tyeesy no nii xkëstyoo no,
sink no nii kuuñ no betsy no yudar.

Mastre ngol Dios lo styoo no

19 Singo mod ndon no nii xiñ
Dios nak no, aan ktsyebty no Dios.
20 Deelñee xsyak no nii mal no leñ
styoo no, pe tsinidy kik no, por
mastre ngol Dios lo styoo no aan lëë
xaa nan kchë kchësy cos. 21 Beetsy,
deelñee pe sinidy kik no, Dios sye
xsaladzy no. 22 Aan lëë xaa kneetsy
kchësy nii kñab no, porñee xsoob
no xtiits xaa ni chuuñtsyeey no nii
xyo styoo xaa. 23 Lëë xaa xñabey
nii kniladzy no xiñ xaa Jesucrist,
ni jkëstyoo no xcombañer no sinak
kwnabey Jesucrist. 24 Kchë xaa nii
xsoob xtiits Dios, no Dios leñ styoo
xaa ni no xaa leñ styoo Dios. Aan por
Kyalbini Ntson nii bneetsy Dios lo no
ndon no nii no Dios leñ styoo no.

4

XKyalbini Dios ni xkyalbini xaa nii xlëë lo Crist

1 Beetsy, knilasty to xtiits kchë xaa
nii xñee nii no xKyalbini Dios leñ
styoo, sink kol kuñ xaa preb, parñee
kyeñ do dyon pe xKyalbini Dios no
leñ styoo xaa ote lëdyo yak. Porque
tir ndaly xaa wnee xuuy ncheno lo
kislyu aan xñee xaa nii xtiits Dios
xluuy xaa. 2 Sinrii mod kyeñ do cho
no xKyalbini Dios leñ styoo: kchësy
xaa nii xñee nii lëë Jesucrist biid sinak
tu mguiy no xKyalbini Dios leñ styoo.
3 Per lëë xaa nii xñeedy singo nody
xKyalbini Dios leñ styoo xaa, sink
xkyalbini xaa nii xlëë lo Crist no leñ
styoo xaa. Kayonle gaa to nii lëë
kyalbini go kiid lo kislyu, per lëëw
kwlañchel.
4 Beetsy, lo Dios ngab to ni lëë gaa
to beeñle gan lo kchë xaa wnee xuuy
go. Por mastre ndaan xaa nii no xlad
to que xaa nii no xlad xaa nii nche
lo kislyu. 5 Lo kislyu ngab kchë xaa
go. Por ngo nii chak lo kislyu xñee
xaa ni por ngo nii xkëëtyag meñ xtiits
xaa. 6 Lëë lëë no lo Dios ngab no, aan
kchë xaa nii xyuumbey Dios xkëëtyag
nii xñee no, per lëë xaa nii ngabty lo
Dios xkëëtyagty xaa nii xñee no. Sinrii
mod tsigo busy kyeeñ no cho nli no
xKyalbini Dios leñ styoo, ni cho no
gaa xkyalbini wnee xuuy leñ styoo.

Xkyalwkëstyoo Dios

7 Beetsy, no nii jkëstyoo lsa no lëë
no, por xkëstyoo Dios lëë no. Aan
kchësy xaa nii xkëstyoo nak xiñ Dios
ni xyuumbey Dios. 8 Per lëë xaa
nii xkëstyoody xyuumbeydy xaa Dios,
por tir xkëstyoo Dios kchësy meñ.
9 Nyoo nii xkëstyoo Dios lëë no por
lëë xaa pxaal xiñ tusy xaa lo kislyu
parñee kneetsy xaa kyalmbañ lo no.
10 Ni lëdy kaa lëë no pkëstyoo Dios,
sink lëë xaa pkëstyoo lëë no, aan lëë
xaa pxaal xiñ xaa biid ktsily xtol no.
Singo mod lëë xaa bluuy xa nak kyal-
wkëstyoo.
11 Beetsy, deelñee singo pkëstyoo
Dios lëë no, no nii jkëstyoo no xcom-
bañer no. 12 Ni tu cho karty kan Dios,
per deelñee xkëstyoo lsa no xcom-
bañer no, no Dios leñ styoo no ni lëë
xkyalwkëstyoo xaa no leñ styoo no.
13 Ndon no nii no no leñ styoo Dios
ni no xaa leñ styoo no por lëë xaa
bneetsy xKyalbini xaa lo no. 14 Ni
lëë gaa no ptyon ni xñee nii lëë Tat
Tios pxaal xiñ par kteelaa xaa meñ
nii nche lo kislyu. 15 Kchësy xaa nii
xñee nii Xiñ Dios nak Jesús, no Dios
leñ styoo xaa ni no xaa leñ styoo Dios.

16 Singo mod lëë no ndon ni lëë
no xniladzy nii xkëstyoo Dios no. Tir
xkëstyoo Dios, aan leñ styoo xaa nii
xkëstyoo xcombañer no Dios ni no
gaa xaa leñ styoo Dios. 17 Sinrii
mod xluuy no nii no kyalwkëstyoo leñ
styoo no, parñee tsiñee lëë Dios kuñ
kyalxtisy ktsyebty no, por sinak Jesu-
crist nak no lo kislyu re. 18 Deelñee
no kyalwkëstyoo kindy tseb. Por lëë
kyalwkëstyoo xkwii tseb, por castigw
chiidni tseb. Deelñee no tu xaa nii
xtsyeb, karty jkëstyoo xaa.
19 Xkëstyoo no porñee klo Dios
pkëstyoo lëë no. 20 Deelñee no tu
xaa nii xñee: “Xkëstyoon Dios”, aan
xlëë xaa lo xcombañer xaa, tu wnee
xuuy nak xaa, por deelñee chan
xaa xcombañer xaa aan xkëstyoody
xaa xaa, chilody jkëstyoo xaa Dios
nii chandy xaa. 21 Ni lëë gaa Jesús
kwnabey nii kchësy xaa nii xkëstyoo
Dios no nii jkëstyoo xaa xcombañer
xaa.

5

Xaa nii chuñ gan lo tol

1 Kchësy xaa nii xniladzy nii lëë
Jesús nak Crist nii pxaal Dios nak
xiñ Dios, aan deelñee xkëstyoo no
Tat Tios, no nii jkëstyoo no xiñ
xaa. 2 Tsiñee xkëstyoo no Dios ni
chuuñtsyeey no nii xñabey xaa, ndon
no nii xkëstyoo no kchë xiñ xaa.
3 Deelñee xkëstyoo no Dios, no nii
kuuñtsyeey no nii xñabey xaa ni
ngandy kaa nii xñabey xaa. 4 Por kchë
xaa nii nak xiñ Dios chuñ gan lo tol nii
no lo kislyu re, aan porñee xniladzy
kaa no Dios ngo nii chuuñ no gan lo
kchë tol nii no lo kislyu. 5 Nonstyee
xaa nii xniladzy nii lëë Jesús nak Xiñ
Dios chuñ gan lo tol nii no lo kislyu.

Tiits nii xñee cho nak Xiñ Dios

6 Biid Jesucrist lo kislyu re, kw-
chobnis xaa ni pxee xaa xcheñ xaa lo
crusy, ni lëjty kaa xaktyee kwchobnis
xaa, sink pxee xaa cheñ lo crusy. Ni
lëë gaa Kyalbini Ntson xñee nii nliw,
por lëë Kyalbini xñee tiitsli. 7-8 Tson
nak testigw nii xñee cho nak Jesu-
crist: Kyalbini na, nis na ni cheñ
nii pxee xaa lo crusy, ni tugak kaa
nak ksa tson testigw ko. 9 Xniladzy
no xtiits meñ, per mastre non xtiits
Dios, porque lëë xaa xñee cho nak xiñ
xaa. 10 Kchë xaa nii xniladzy xtiits
Xiñ Dios no Kyalbini Ntson leñ styoo
xaa, per lëë xaa nii xnilasty xtiits Dios
xsyak xaa nii wnee xuuy Dios, porñee
xnilasty xaa xtiits Dios nii xñee cho
nak Xiñ Dios. 11 Lëë tiits ko xñee
nii lëë Dios bneetsy tu kyalmbañ nii
nitylody lo no, aan lëë xiñ xaa biidni
kyalmbañ go. 12 Kchë xaa nii xni-
ladzy Xiñ Dios kwaa kyalmbañ go,
per lëë xaa nii xnilasty Xiñ Dios karty
jkaa xaa kyalmbañ go.

Kyalmbañ nii nitylody

13 Kchësy lo do nii xniladzy to xtiits
Xiñ Dios xalaa kitsy re parñee kaknan
do nii lëë do kwaa tu kyalmbañ nii
nitylody.
14 Ndon no nii deelñee kñab no tu
cos nii xyo styoo Dios, chon xaa xtiits
no. 15 Aan deelñee ndon no nii chon
Dios xtiits no, ndonak no nii lëë xaa
kneetsy nii kñab no lo xaa.
16 Deelñee kan do nii lëë tu xcom-
bañer do noyuñ tu tol nii ntseebty, no
nii kñab to lo Dios por lëë xaa tsiin
ktsily Dios xtol xaa. No tu tol nii
chilody kpily aan kniydyaa nii kñab
to lo Dios por tol go. 17 Kchësy cos
mal tolo, per no tol nii xnitylody meñ
kaazhkaa.
18 Ndon no nii xkody kchë xaa nii
nak xiñ Dios tol, por lëë Jesús chap
cuidad xaa, aan xkaaldy xaatox xaa.
19 Ndon no nii lo Dios ngab no, ni
ndon gaa no nii kchësy meñ lo kislyu
ngab lo xaatox.
20 Ni ndon no nii lëë Xiñ Dios biid
ksaani lo no parñee kyuumbey no
xaa nii nli nak Dios. Ksa no Jesús nii
nli nak Dios nak. Lëë Dios re xneetsy
kyalmbañ nii nitylody. 21 Beetsy, kol
kap cuent, ksoxibty to lo mdyo.

Xkitsy pchop San Juan

Tiitsli ni kyalwkëstyoo

1 Xaa koolaa. Lëën xal kitsy re lo
kwnaa nii kwle Dios ni lo xiñ me
nii xkëstyoon tyub styoon, ni lëdy kaa
nonsyaa, sink wi kchë xaa nii xni-
ladzy xtiitsli Dios. 2 Xkëstyoon lëë do
por xtiitsli Dios nii no leñ styoo no ni
tugak kaa tsow leñ styoo no. 3 Lëë
lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy xiñ
xaa Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits
nii mbëë kpañ do ni lëë lëësy xaa
kchoobladzy styoo do con xtiitsli xaa
ni con xkyalwkëstyoo xaa.
4 Blen konaa bla xiñoo nii mbañ
sinak xñabey xtiits Tat Tios. 5 Lëë
nana xñabaa nii jkëstyoo lsa no lëë no.
Ngubty nii xñabeyaa. Biñle tow destye
worñee bniladzy to xtiits Jesucrist.
6 Deelñee xkëstyoo no, no nii kpañ no
sinak xñabey Dios. Ni nanle gaa to nii
lëë Dios xñabey nii jkëstyoo lsa do lëë
do.

Xaa nii xkëëti

7 No ndaly xaa wnee xuuy nii xñee
nii biijty Jesús lo kislyu sinak chiid tu
mguiy. Wnee xuuy ni xaa nii xlëë lo
Crist nak xaa go. 8 Kol kap cuent tsiin
kyëtañdy lo xtsiiñ do parñee jkaa do
kchë nii chakladzy Dios kneetsy xaa
lo do.
9 Kchë xaa nii kchoxso lo xtiits Crist
nody Dios leñ styoo xaa. Per lëë xaa
nii xsal xtiits Crist no Dios ni no Xiñ
Dios leñ styoo xaa. 10 Deelñee kiid
tedy tu xaa nii xluuydy xtiits Crist lo
do, klaady to sëëb xaa leñ lidzy to ni
jkëëptyuxty to xaa. 11 Porque deelñee
jkëëptyux to xaa, ksa do xaa nak.
12 Ndaly nii no kniyaa lo do, per
chaklastyaa kniyno lo kitsy re, por
xkokyeeñaa kyely teedyaa lo do, tsiin
yuubaa kñe lo do parñee lox kle no.
13 Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios
nii no nu xkëëptyux lëë do. Lëë Dios
kwle meñ re sinak kwle Dios to.

Xkitsy byon San Juan

Xkyalnsaak Gayo

1 Xaa koolaa. Lëën xal kitsy re lo
xamigwaa Gayo. Xkëstyoon xaa tyub
styoon.
2 Beetsy, xñabaa lo Dios nii kakni
xaa lii ni kneetsy xaa kyalndaan
lool porñee mbañoo sinak xñabey xaa.
3 Tir blen tsiñee në bla betsy no nii
biid tedy lon nii xchosodyoo lo xtiits
Dios. 4 Ni tu cos chuuñ kledy naa
sinak nii xlen tsiñee chonaa nii lëë
kchë xiñaa mbañ sinak xñabey xtiits
Dios.
5 Beetsy, buen nii chuñoo betsy no
yudar nikxe xaa sit xaa. 6 Lo kchë xaa
nii xniladzy xtiits Dios bitiits xaa nii
tir xkëstyool meñ. Beeñ favor beeñ
xaa yudar parñee kyal xaa xiviaj xaa
sinak xñabey Dios. 7 Por lëë xaa bislo
viaj re par kluuy xaa xtiits Jesús, aan
nëdy xaa kñaasy xaa nii xkady meñ nii
xnilasty Dios. 8 Por ngo no nii kuuñ
no xaa yudar parñee kluuy xaa tiitsli.

Diótrefes ni Demetrio

9 Lëën pxal tublë kitsy lo kchë meñ
nii xniladzy xtiits Dios, per chaklasty
Diótrefes nii kñabey noo, sink lëë xaa
chakladzy kñabey xaa. 10 Per tsi lëën
kyely, lëën këntseeb lo xaa por kchë
tiits kizh ni tiits xuuy nii nojkots xaa
lëë noo. Aan xyaldy xcuent xaa siko,
sink xteejty xaa laa kwës betsy no
nii chiid, ni xlaady xaa nii ktee meñ
laa kwës xaa ni xkwii xaa meñ nii
xtee laa xkwës betsy no lady meñ nii
xniladzy xtiits Dios.
11 Beetsy, kuñdyoo cos mal, sink
beeñ cos buen. Xiñ Dios nak kchë xaa
nii chuuñtsyey cos buen, per lëë xaa
nii chuuñtsyey cos mal karty kyuum-
bey xaa Dios.
12 Kchë meñ xñee nii buen
Demetrio ni nli gaaw. Wi noo no
xfavor xaa ni nan gaal nii nli xtiits
noo.
13 Ndaly nii no kniyaa lool, per
chaklastyaa kniyno lo kitsy re, 14 por
xkokyeeñaa nii klyëëdy lëën kyely
teedy lool, aan yuubaa kñe lool.
15 Kakni Dioosoo dyon. Xkëëptyux
xamigw no nii no nu lii. Beeñ favor
pkëëptyux kchë xamigw no nii no ske.

Kitsy nii pkëë San Judas

1 Naa nak Judas, betsyaa nak Jacob, xtsiiñ Jesucrist xkyën. Lëën xal
kitsy re lo xaa nii kwtsyetsy Dios
ni xkëstyoo Dios ni kënap Jesucrist.
2 Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë do ni
jkëstyoo lëë do ni knee tiits nii mbëë
kpañ do.

Xaa nii xsaldy xtiits Dios (2 Pedro 2:1-17)

3 Beetsy, penaadle no styoon jkën
xa nak kyalwtelaa nii kwaa no, per
lëë na lëën xkë kitsy re parñee kñabaa
nii ktily do por xtiits Dios nii kwaa
do kchë do siñee ngab to lo Dios.
4 Por lëë bla xaa nii destye penaa-
dle xseety kitsy nii kë xtiits Dios
kwsëëbtsilaan lady to. Mal xaa, xsy-
oni xaa Dios par kuñ xaa cos mal
ni xsaldy xaa Jesucrist nii xñabey,
per lëë Dios ksaksi xaa. 5 Nikxe nii
nanle to nrii lëëw kniyaa lo do stub.
Tsiñee gon lëë Dios lox pteelaa meñ
Israel lo meñ Egipto, lëë xaa beety
meñ Israel nii bnilasty xtiits xaa.
6 Singo gak angly nii ptiiydy laañee
psoob Dios xaa, lëë Dios ngo angly
ko skiib par tse nii kak kyalxtisy. Lo
nguey no angly ko. 7 Singo gak meñ
Sodoma, ni meñ Gomorra, ni meñ nii
no kyedzy nii nche kexka siko, lëë
Dios ngo meñ go lo ki nii tsitsiñdy
tse kyuuy, porñee kwyoni meñ go
meñ nii nakty tsiil meñ go ni porñee
kwyoni meñ go meñ nii xkaatyee.
Lëëw beeñtsyey Dios parñee ktsyeb
los demasy meñ. 8 Per nikxe kok
kchë cos ko, lëë xaa mal nii kwsëëb
lady to chuuñtsyey kchë cos mal nii
xñeexkaal xaa, ni xsaldy xaa xkyalwn-
abey Dios, ni xñeenë xaa angly. 9 Per
ni angly Miguel byaxty ntsiibtee xaa-
tox worñee ptily xaa xcuerp Moisés.
Chëbsye xaa lo xaatox: “Wante Dios
dyon ksaksi xaa lii.” 10 Per lëë xaa
mal nii kwsëëb lady to xñeenë xaa cos
nii nandy xaa xa nak. Lëë cos nii xyu-
umbeysye xaa na, sinak xyuumbey
chol ma xyuumbey xaaw. Por ngo
lëë Dios ksaksi xaa. 11 ¡Chooksye lëë
xaay! Si beeñtsyeyak Caín chuuñtsyey
xaa. Por tumi lëë xaa pchooxso lo xti-
its Dios sinak pchooxso gak Balaam,
ni si kutyak Coré kety xaa porñee
xsoobty xaa tiits. 12 Xaktyee kyalto
xkwii xaa lo lni ntson nii chuuñtsyey
do, por chawcho xaa aan xcuenjty
xaa meñ. Lyaadzy lëësy xaa no xaa.
Nak xaa sinak xkey nii nëz re nëz rek
choy me aan chaktyo kyo. Nak xaa
sinak yag nii pidzy nii kindy lu aan
xkyëdyo nex xtiempo. 13 Sinak xipt-
siiñ nistoo nii choy me nak kchë cos
mal nii chuuñtsyey xaa. Sinak mëly
nii këtañ nak xaa, lo nguey tugak tso
xaa. 14 Kadzyle tiiy meñ no tedy lo
kislyu destye nii biid Adán, worñee
lëë Dios psaabini leñ kik Enoc parñee
këb xaa: “Konaa nii lëë Dios sëëd lo
kislyu aan tir ndaly angly sëëdni xaa
15 par kuñ xaa kyalxtisy. Lëë xaa
ksaksi kchë meñ ngoptol ni kchë meñ
mal nii kwneenë xaa.” 16 Ni tu pe
xyody styoo xaa mal nii kwsëëb lady
to. Kchë cos xñeenë xaa, lyaadzy lëësy
xaa no xaa, ndaan chutiits xaa, ni
ngui xñee xaa parñee jko xaa styoo
meñ.

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

17 Per kol ksaladzy kaanoo nii
destye tiemp lëë xapostle Jesucrist
chëb: 18 “Tsiñee lëë kislyu mer nitylo
lëë xaa nii kidyni xtiits Crist kiid aan
lëë xaa kpañ si xkaatyee.” 19 Lëë
xaa go chuñ meñ chop tiiy, nii
xlyaañtyee styoo xaa chuuñtsyey xaa,
nody xKyalbini Ntson Dios leñ styoo
xaa. 20 Per lëë lëë do, beetsy, tsiitsy
kol so lo xtiits Dios nii xniladzy
to. Kol kutiitsni Dios si xñabey
Kyalbini Ntson nii no leñ styoo do.
21 Knitylasty to nii xkëstyoo Dios to
ni kol kwës axte tsitsiñ tse nii kneetsy
Jesucrist kyalmbañ nii nitylody lo do.
22 Kol jkëstyoo xaa nii xkan kik. 23 Kol
kteelaa xaa nii no nëz kyab lo ki, ni
kol jkëstyoo kchë meñ ngoptol, per kol

kap cuent por axte ladx nii nakw xaa xña tol.
24-25 Lëë Tat Tios nii pteelaa lëë no kan lëë do parñee kchooxsody to, ni parñee kyabty to lo tol, ni parñee nguiool tso styoo do kyey do lo xaa. Kol tsoo ktee no skizh lo xaa ni lo Jesucrist nii xñabey. Tugak kol tsoo ktee no skizh. Amén.

Nii bluuy Dios lo Juan

Tiits nii pxaal Dios

1 Nrii nak nii chëb Dios lo Jesucrist parñee këb xaa lo meñ nii xniladzy xtiits xaa kchë cos nii klyëëdy kak. Lëë Jesucrist pxaal tu angly kukëbo lo Juan, 2 aan lëë Juan pkëë kchë nii kon ni lëë xaa xñee nii nli kwaaxcuent xaa xtiits Dios nii pxaal Jesucrist.

3 Dichos meñ nii xlab ni xkëëtyag tiits nii pxaal Dios ni dichos meñ nii xsal kchë nii kë leñ kitsy re por klyëëdy lëëw kak.

Lëë Juan xaal kitsy re lo meñ Asia

4 Naa nak Juan. Lëën xal kitsy re lo meñ nii xniladzy xtiits Jesús nii no nëz Asia. Kadzy kyedzy xalaa kitsy re. Lëë Dios kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do. Ktsyëëdy xaa, por lëë xaa kok Dios ni lëë xaa nako ni lëë gaa xaa tugak kako. Xkëëptyux ksa kadzy kyalbini nii no laañee xñabey xaa lëë do. 5 Wi Jesucrist xkëëptyux lëë do. Tu xaa nii xñee tiitsli nak xaa. Klootyee Jesucrist pañ parñee kpikchedre kety xaa ni kchësy kaa lo meñ non nii no lo kislyu xñabey xaa. Xkëstyoo Jesucrist lëë no. Por ngo kuty xaa parñee kpily xtol no, 6 ni lëë xaa pso lëë no parñee kak no pxosy laañee xñabey Tat Tios. ¡Ni iip kyaldy kaa xkyalwnabey Dios! ¡Tugak kñabey xaa!

7 ¡Lo xkey kchukë Jesús! Tsiñee lëë xaa kiid, kchësy meñ kan xaa axte wi xaa nii blisy xaa lans. Kchësy meñ nii nche lo kislyu tso kyalnë ni koon por lëë xaa. Nli xñen nii singo kako.

8 Lëë Dios nii xñabey bislo kchë kchësy cos ni lëë xaa kisyaalo. Ktsyëëdy xaa, por lëë xaa kok Dios, ni lëë xaa nako ni lëë gaa xaa tugak kako.

Lëë Juan chan Crist

9 Naa nak betsy to Juan. Porñee xsob no xtiits Jesús ni porñee ngab no laañee xñabey Dios ngo nii xtyeedy no kchë kyalnë re. Lo kislyu wiñ nii lë Patmos nii nche lo nistoo kwyon porñee xluyaa xtiits Dios nii pxaal Jesús. 10 Lëë tu tse tminkw lëë Kyalbini Ntson biy naa, aan lëën biñ nii nguiedzy kwnee tu xaa xitsyaa. Nak tsiy xaa sinak tsiñee xkwetsy tu trompet. 11 Lëë tsiy xaa go në lon:

—Pkëë kchë nii chanoo leñ tu libre aan pxaalo lo meñ nii xniladzy xtiits Jesús nii no Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia ni Laodicea.

12 Tsiñee lëën byoogw par kuyaa dyon cho xñee lon, lëën kon kadzy candilier or, 13 aan lady ksa kadzy candilier go so tu xaa nii chak si chak mguiy nii pxaal Dios. Nakw xaa tu ladx nool. Axte yaañ niy xaa chitso ladx ko, ni no tu cinturón or xpans xaa aan axte chu styoo xaa xyakxoobo. 14 Nguitsy kits kik xaa sinak nguitsy kits lady mëkwxiily o si nguitsy kaa kyeg, ni chak mëlo xaa sootee lo bëly. 15 Xpibëly niy xaa sinak kiib nii cho lo ki parñee kpibëlyo ni nak tsiy xaa sinak xbi nis tsiñee xchingaaw tu chu kyo. 16 No kadzy mëly ñali xaa ni sob tu spad chuw xaa, tyuxlad lo spad ko ndox. Chak lo xaa si chak lo ngbidz tsiñee tir chak naay.

17 Tsiñee konaa xaa, lëën pkyey aan lëën byab lo xaa. Per lëë xaa pxob ñali xaa ladyaa aan lëë xaa në lon:

—Ktsyeebtyoo, por naa bislo kchë cos nii no lo kislyu ni naa gaa kisyaalo. 18 Mbañaa. Kutyaa, per lëën pañ parñee kpikchedre ketyaa. Naa nseeñ lyey nii xyaly laañee no meñ kuty ni schilo gaa kuuñ kpaañaa meñ kuty. 19 Pkëë kchë nii konoo ni pkëë nii chanoo natiemp ni pkëë nii nare kanoo. 20 Lëën kniy penak nii no kadzy mëly ñalin ni penak nii konoo kadzy candilier or. Lëë ksa kadzy mëly nii konoo nak angly nii chakni meñ nii xniladzy xtiits Dios. Lëë candilier or na nak ksa kadzy kyedzy Asia nii no meñ nii xniladzy xtiits Dios.

2

Tiits nii xaal Dios lo meñ Efeso

1 ’Pxaal kitsy re lo xangly meñ
Efeso nii xniladzy xtiits Dios, kudzy:
“Lëë xaa nii no kadzy mëly ñali ni
no ktee vuelt lady candilier or xñee:
2 Chanaa kchë tsiiñ nii chuuñtsyeyoo,
ni chanaa nii chapoo paciensy, ni
chanaa nii xyody meñ mal styool, ni
nan gaan nii beeñoo xaa nii kokladzy
nyak apostle preb aan kwlookëël nii
wnee xuuy xaa. 3 Pxekwoo kwtedyoo
kyalnë por naa ni iip ptsaagtyoo tu-
gak beeñtsyeyoo xtsiñaa. 4 Per xyody
styoon nii xkëstyoodroo meñ sinak
pkëstyool meñ klo. 5 Psaladzy dyon
pa kwëtañoo, aan ptikche styool lo
Dios ni beeñtsyey kchë nii beeñtsyeyoo
klo. Deelñee kondyoo tiits, lëën ksaksi
lii ni lëën kob xcandilieeroo laañee
sobo. 6 Buen siil nii xyody meñ
nii xniladzy xlay Nicolaítas styool
nikle gaa naa xlëën chanaa meñ go.
7 Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol
jkëëtyag nii xñee Kyalbini Ntson lo
meñ nii xniladzy xtiits Dios. Naa kte
nex nii xkyë lo yag nii sob laañee
xñabey Dios lo meñ nii kuñ gan. Kchë
meñ nii kaw nex ko jkaa kyalmbañ.”

Tiits nii xaal Dios lo meñ Esmirna

8 ’Pxaal kitsy re lo xangly meñ
Esmirna nii xniladzy xtiits Dios,
kudzy: “Naa bislo kchë cos nii no
lo kislyu ni naa gaa kisyaalo. Nli
kutyaa, per lëën pañ. 9 Lëë na lëën
xñe nii chanaa kchë kyalnë nii no
tedyoo ni chanaa xkyalprooboo,
nikxe nii lëdy prooboo, por ndaly
nii chapoo kpaa. Nanaa nii no xaa
nii xsyak nii lo Dios ngab xaa, aan
xñeenë xaa lii, per lo xaatox ngab xaa.
10 Ktsyeebtyoo kyalnë nii ktsyooloo,
por lëë xaatox ko bla xaa nii nak ksal
skiib, parñee kak to preb aan mban
tedy to tsii kpidz. Per fuert kok axte
nii ketyoo, tsiin jkaal kyalmbañ nii
nitylody. 11 Deelñee chakladzy to
kyeñ do, kol jkëëtyag nii xñee Kyalbini
Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios.
Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kyeydy
xaa linfiern.”

Tiits nii xaal Dios lo meñ Pérgamo

12 ’Pxaal kitsy re lo xangly meñ
Pérgamo nii xniladzy xtiits Dios,
kudzy: “Lëë xaa nii sob spad nii
tyuxlad lo ndox chuw xñee: 13 Nanaa
nii laañee xñabey xaatox nol, per
xsaandyoo xtitsaa nikxe konoo nii lëë
meñ beety Antipas porñee xsoob xaa
xtitsaa. 14 Per xyody styoon nii no bla
xaa nii chaklasty ksaan xlay Balaam
lady to, por lëë Balaam kwlootiits
Balac parñee ksyaab Balac meñ Israel
lo tol. Byaan xaa meñ Israel kchë
cos nii chokon lo mdyo ni blaa xaa
kwyoni meñ Israel stu mguiy o stuu
gaa kwnaa. 15 Ni xyody styoon nii bii
no xaa nii xniladzy xlay Nicolaítas
lady to. 16 Kol ktsëë xmod to, por
deelñee ktsëëdy tow, lëën kyely aan
lëën ktilyni lëë do con spad nii sob
chuwaa. 17 Deelñee chakladzy to
kyeñ do, kol jkëëtyag nii xñee Kyalbini
Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios.
Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kyanaa
maná nii nolan, ni lëën kte tu kyo
nguitsy lo xaa go aan lo kyo go jkën
lë kub xaa, xaktyee lëësy xaa kaknan
xa lë xaa.”

Tiits nii xaal Dios lo meñ Tiatira

18 ’Pxaal kitsy re lo xangly meñ
Tiatira nii xniladzy xtiits Dios, kudzy:
“Lëë Xiñ Dios nii chak mëlo si chak
lo bëly ni chak niy si chak kiib nii
xpibëly xñee: 19 Chanaa kchë nii
chuuñtsyeyoo, ni chanaa nii xkëstyool
meñ, ni chanaa nii xniladzyoo xtit-
saa, ni chanaa nii chuñoo yudar meñ
ni xekwoo kyalnë ni chan gaan nii
mastre choxkol kuñoo xtsiñaa nina
que worñee kal bislool. 20 Per xyody
styoon nii xlaal no kwnaa nii lë Jez-
abel lady to. Xñee me nii xtiits Dios
xluuy me, per con kchë xiwseedy me
xkëëti me xaa nii chuñ xtsiñaa aan
singo mod lëë xaa choni stu kwnaa ni
lëë xaa chaw cos nii chokon lo mdyo.
21 Ptedyaa tiits nii ntsëë me xmod me,
per kwnëdy me nsaan me xtol me.
22 Lëë na deelñee ksaandy mew, lëën
kuuñ ksaknë me, aan wi kchë xaa nii
chaani me ksaksin deelñee ktikchedy
xaa styoo xaa lo Dios. 23 Lëën kuty
xiñ me, parñee kyeñ meñ nii xniladzy

xtiits Dios nii nanaa kchë kchësy cos nii xsya styoo meñ ni no kik meñ, aan catu do jkaa nii xyal do según kchë nii beeñtsyey do. 24 Per deelñee nody to xlad kwnaa go ni chuuñtsyeydy to cos ntseeb nii chuuñtsyey xaatox nii xyuumbey meñ go, kintre ni pe kniyaa lo do. 25 Per tugak kol kniladzy xtitsaa axte nii kpikchen. 26 Kchë xaa nii kuñ gan lo tol ni kuuñtsyey nii xñabeyaa axte tse nii lëën kyely stub, lëën kte tiits kñabey xaa go lo kislyu 27 sinak nii bneetsy Tat Tios kyalwnabey lon. Aan lëë xaa go kñabey sinak xñabey tu xaa ntseeb. Lëë xaa knek meñ go sinak tsiñee xlyë kis. 28 Lëën kte mëly nii nyoo leñ kpaa wor silytoo lo xaa go. 29 Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios.”

3

Tiits nii xaal Dios lo meñ Sardis

1 ’Pxaal kitsy re lo xangly meñ Sardis nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: “Lëë xaa nii gon xñabey lo ksa kadzy xkyalbini Dios ni nseñ kadzy mëly xñee: Chanaa kchë nii chuuñtsyeyoo ni nanaa nii kutyloo nikxe nii xsyak meñ nii mbañoo. 2 Ptee mgaal lool tsiin kchosody styool lo Dios, por ni tu nii chuuñtsyeyoo xyody styoo Dios. 3 Psaladzy kchë xtiits Dios nii pkëëtyagoo penaadle aan ptikche styool. Por mer worñee pe sidy kikoo lëën kyely ksaksi lii. Ptee mgaal lool por lëën kyely si chiid ngbaan. 4 Per no bla xaa Sardis nii karty jkaay tol. Lëën jkaakw xaa tu ladx rusy aan lëë xaa kiidnal naa por lëë xaa xyalo. 5 Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kakw ladx rusy ko ni ktsildy gaan lë xaa go leñ libre nii xoob kpaa, sink lëën kcho xfavor xaa lo Dios ni lo xangly Dios. 6 Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios.”

Tiits nii xaal Dios lo meñ Filadelfia

7 ’Pxaal kitsy re lo xangly meñ Filadelfia nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: “Nody xtolaa ni chuuñtsyeyaa nii xñen. Ñan no xlyey rey David aan tsiñee xalyaa tu puert ni tu cho chilody ksuugwo ni tsiñee gaa xsuugwno ni tu cho chilody kxalyo. 8 Chanaa kchë nii chuuñtsyeyoo. Lëën pxaly tu puert tedyoo aan ni tu cho chilody ksuugwo, por nikxe nodyoo fuersy, xsaloo xtitsaa ni karty kaa jkaal nii xyuumbeyoo naa. 9 Por ngo lëën kxal xaa nii no xlad xaatox, ni xaa wnee xuuy nii xsyak nii lo Dios ngab kiid ksoxib lool parñee kaknan xaa nii xkëstyoon lii. 10 Tugak psooboo xtitsaa ni tsiitsy kwsool. Por ngo pe kuñdyaa lii tsiñee lëën kyely ksaksi kchë meñ nii nche lo kislyu. 11 Klyëëdy lëën kyely. Ksaandyoo xtitsaa parñee ni tu cho klaady nii jkadyaa lool. 12 Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kak sinak pilar nii so leñ lidzy Dios aan tsitsiñdy tse nii kchoo xaa siko. Lady xaa jkën lë Dios ni lë xkyedzy Dios nii sëëd kpaa, ni lady kaa xaa jkën lë kubaa. 13 Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios.”

Tiits nii xaal Dios lo meñ Laodicea

14 ’Pxaal kitsy re lo xangly meñ Laodicea nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: “Nli xtiits Dios xñen, ni naa xñabey kchë lo cos nii psaa Dios. 15 Chanaa kchë nii chuuñtsyeyoo ni nanaa nii laal xniladzyoo, na laal xchooxsol. ¡Deelba kazh kniladzyoo o kchooxso gaal kaazhkaa! 16 Per como xnilastyoo naa ni xchooxsody kaal, lëën ksonëz lii. 17 Por xñeel nii riikwoo ni xñeel nii tir buen si lo xtseel. Ni tu pe chakty falt lool. Per mban xtyedyoo, prooboo ni cieegwoo. Ni nëb kidyoo. Kindy xaboo. 18 Kwxii or lon parñee kakoo rikw ni kwxii ladx rusy lon parñee kandy meñ lady kidyoo ni kwxii ngwaan ktyëë lool parñee kanoo. 19 Chak ntseebaa ni xñen lo xaa nii xkëstyoon. Por ngo, ptee fuersy ktikcheel styool lon. 20 Biño gaanoo lëën gon so kexka lo do. Deelñee kon do tsiyaa nii xkwetsy lëë do aan ksal dow, lëën kyely lo do aan lëën

kawni lëë do. 21 Kchë xaa nii kuñ
gan lo tol sob laañee xñabeyaa sinak
nii sobaa kwi Tat Tios porñee beñaa
gan. 22 Deelñee chakladzy to kyeñ do,
kol jkëëtyag nii xñee Kyalbini Ntson lo
meñ nii xniladzy xtiits Dios."

4

Lëë Juan chan Dios

1 Loxsye ngo lëën blis lon aan lëën
kon nii lëë tu puert sinyaly leñ kpaa.
Ni lëë tsiy xaa nii nak sinak tsiy tu
trompet kwnee lon stub. Në xaa:

—Kwyëp nu tsiin kluyaa cos nii
nare kak lool.

2 Wor go kazh lëë Kyalbini Ntson
biy naa aan lëën kon tu yulyey leñ
kpaa aan lëë tu xaa sob leeñgo.
3 Xpibëly xaa sinak nii xpibëly kyo nii
lë jaspe o kyo nii gaa lë cornalina,
ni kë tu kiidla nii xpibëly sinak nii
xpibëly kyo nii lë esmeralda laañee
sob xaa. 4 Aan kyako yulyey go sob
skalyptap yulyey, tuga xaa kol sob
leeñgo, nonsyke ladx nguitsy nakw
xaa ni nonsyke coron or sob kik xaa.
5 Xchoo bëly yë ni xchoo xbi nkwsiy
leñ yulyey go, ni mer chu yulyey sob
kadzy bini, lëë bini go nak ksa kadzy
xkyalbini Dios. 6 Mer chu yulyey go
nche tu cos nii chak si chak nistoo aan
ndeebiniw si ndeebini vidre.

Groltyee chu yulyey ni kyako yu-
lyey sob tap ma aan tyub lady ma sob
mëlo ma. 7 Tu ma go chak si chak
tu mëëtsy, lëë stu ma chak si chak tu
yosy, lëë stu ma chak si chak meñ,
lëë stu ma chak si chak tu msiy nii no
kxoobe. 8 Xoop kaa xikw ksa tap ma
go sob ni xitsy lo ma sob mëlo ma, aan
tsel kyool tugak xñee ma:

Ntson Dios, ntson Dios,
lëë xaa xñabey,
ktsyëëdy xaa, por lëë xaa kok Dios,
ni lëë xaa nako ni lëë gaa xaa
tugak kako.

9-10 Aan cad nii xtee ksa tap ma
go skizh ni kyalnsaak lo xaa nii sob
leñ yulyey, lëë ksa kalyptap xaa kol
xsoxib ni xsoob xcoron kik, parñee wi
xaa ktee skizh lo xaa nii tsitsiñdy tse
kety, xñee xaa:

11 Tat Tios, lool no nii knee meñ skizh
ni lool no nii ksak styoo meñ
ni lii xyal kñabey.
Por lii psa kchësy cos,
ni styool kwlañ nii tsaa kchësy cos.

5

Libre nii nguiitsy kadzy sey

1 Ñali xaa nii sob leñ yulyey no tu
libre. Xitsy low kë, ni konaa nii ngui-
itsyo kadzy sey. 2 Ni konaa tu angly
nii xkëë tsyetsy xñee:

—¿Cho lë nii kxaly libre re ni cho lë
nii kchos sey nii nguitsyo?

Xaa xñabey nak angly ko.

3 Per ni kpaa, ni lo kislyu, ni leñ
kislyu ptsyoldy xaa nii nxaly libre ko,
per ni tu xaa nii nyuy syew ptsyoldy.
4 Aan per nii nli busy biñaa, porñee
ptsyoldy cho nxaly libre ko, per ni tu
xaa nii nyuyo ptsyoldy. 5 Tsigo lëë tu
xaa kol në lon:

—Kooñtroo, por lëë xaa nii xñee
meñ xmëëdzy meñ Judá beeñ gan lo
kyalkuty. Lo xtiiy rey David sëëd xaa
aan lëë xaa chigal kxaly libre re ni
kchos xaa ksa kadzy sey nii nguitsyo.

6 Lëën buy chu yulyey ni laañee
nche ksa tap ma nii tyub lady sob
mëlo ni laañee nche xaa kol aan lëën
kon nii lëë tu mëkwxiily soli, nikxe
nii nyoo nii beety meñ ma. Kadzy
xkach ma ni kadzy mëlo ma sob. Lëë
xkach ma ni lëë mëlo ma nak ksa
kadzy xkyalbini Dios nii pkaasy tyub
lo kislyu. 7 Lëë mëkwxiily go kwnaasy
libre nii no ñali xaa nii sob leñ yulyey.
8 Tsiñee lox kwseñ ma libre ko, lëë
ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo ni
lëë ksa kalyptap xaa kol psoxib lo ma.
Kchë xaa noy arp ni psiñ kox yaal nii
nyaa con or. Lëë kox yaal go nak xlay
meñ nii ngab lo Dios. 9 Kchësy xaa kol
go chool tu ti kub nii së sinrii:

Lii xyal señ libre ni liisy xyal kchos
sey nii nguitsyoo,
por beety meñoo,
ni lii kwxii meñ tyub lo kislyu con
cheñ nii pxeel
parñee jkab meñ lo Dios.
10 Lii pso meñ go parñee kak meñ go
pxosy lo Tat Tios

ni lii psaan nii kñabey meñ go lo
kislyu.
11 Loxsye ngo lëën biñ tsiy tub yox
angly nii nche kyako yulyey, ni kyako
ma nii sob mëlo tyub lady ni kyako
kchë xaa kol. Pchilody ngab angly ko
porñee tir ndaly xaa, 12 aan nguieex
xñee kchë angly ko:
Lëë mëkwxiily nii beety meñ
xyal jkaaxcuent kyalwnabey ni
kchësy cos non.
Lëë ma xyal jkaaxcuent kchë
kyalchak ni kyalndaan,
lëë ma xyal jkaa skizh ni kyalnsaak.
13 Ni biñaa nii wi kchësy cos nii psaa
Dios leñ kpaa ni kchësy cos nii psaa
xaa lo kislyu, ni kchësy cos nii no leñ
kislyu, ni kchësy cos nii no lo nistoo
xñee:
Lo xaa nii sob leñ yulyey ni lo
mëkwxiily tugak kol tsoo ktee
no skizh ni kyalnsaak, iip
kyaldy jkaa xaa kyalwnabey
ni kyalndaan.
14 Aan lëë ksa tap ma nii sob mëlo
tyub lady xkyëb xñee:
—¡Nliw, singo kako!
Lëë ksa kalyptap kaa xaa kol
psoxib lo xaa nii iip kyaldy xkyalwn-
abey.

6

Ksa xoop sey

1 Loxsye ngo lëë mëkwxiily pchos tu
sey nii nguiitsy libre ko aan lëë tu ma
nii tyub lady sob mëlo kwnee. Nak
tsiy ma sinak xbi nkwsiy, chëb ma:
—¡Të!
2 Lëën blis lon aan lëën kon tu cabay
rusy. Tu arkw nii xkyë flech kë xikw
xaa nii sob lady ma. Lëë xaa kwaa tu
coron aan lëë xaa pchoo par kuñ xaa
gan tily.
3 Lëë mëkwxiily pchos stu sey nii
nguitsy libre ko aan lëë stu ma nii
tyub lady sob mëlo chëb:
—¡Të!
4 Lëë tu cabay nixñë pchoo. Lëë xaa
nii sob lady ma kwaa kyalwnabey
parñee klaady xaa kwës tily lo kislyu
ni lëë xaa kuñ nii kuty lsa meñ, ni lëë
xaa kwaa tu spad ngol.
5 Tsiñee lëë mëkwxiily pchos stu sey
nii nguitsy libre ko, lëë stu ma nii sob
mëlo tyub lady chëb:
—¡Të!
Aan lëën kon tu cabay yeesy. No tu
balans ña xaa nii sob lady ma. 6 Lady
ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo
pchoo tsiy tu xaa nii chëb:
—Tub kilak xobxtily kwtiix meñ
por tu kpidz tsiiñ ni tsonak kil xob,
per kxiñdyoo viñ ni kxiñdyoo aceit.
7 Lëë mëkwxiily pchos stu sey aan
lëë stu ma nii tyub lady sob mëlo chëb:
—¡Të!
8 Lëën kon tu cabay pkitsytoo.
Kyalkuty lë xaa nii sob lady ma, xitsy
xaa nal xaa nii xñabey laañee no meñ
kuty. Lëë xaa kwaa kyalwnabey
parñee kuty xaa meñ lo tily, ni kuty
xaa meñ lo kpiñ, ni lo kyalkits ni kuty
ma tox meñ.
9 Tsiñee lëë mëkwxiily pchos stu sey,
lëën kon nii lëë xkyalbini xaa nii
beety meñ por xtiits Dios nche tublad
lo pkoog. 10 Tsigo nguiedzy chëb kyal-
bini go:
—Tat Tios, lii nii nody xtoloo ni lii
nii chuuñtsyeyoo kchë nii xñeel, ¿pa
wor kuñoo kyalxtisy lo kislyu tsiin
ksaksil meñ nii beety lëë noo?
11 Loxsye ngo lëë xaa nii kuty ko
kwaa tuga ladx rusy ni lëë Dios chëb
nii no nii kwës xaa xisy, axte nii ksa
xaa nii xniladzy xtiits Dios nii no nii
kuty meñ sinak beety meñ xaa.
12 Tsiñee lëë mëkwxiily pchos stu
sey, lëë tu xu dox bni aan lëë lo
ngbidz pkyey poo yeesy sinak ladx
yeesy nii chakw meñ nii no kyalnë, ni
lëë mëë byak nixñë sinak nixñë cheñ,
13 ni lëë mëly nii no leñ kpaa blyaal
lyu sinak nii xlyaal yegw yë tsiñee xpi
me. 14 Lëë kpaa ptyuub si xtyuub ta
aan lëëw si ni lëë kiy ni lëë kislyu wiñ
nii nche lo nistoo ptsëë xlugar. 15 Ni
lëë kchë xaa nii xñabey kutsolan leñ
kyoplyoo ni pal lady kyo, ksa xaa xaa
non, ni xaa rikw, ni xaa nii xñabey lo
soldad, ni kchësy xaa nii no xpixwan
ni xaa nii kindy kaa xpixwan. 16 Aan
kchë xaa xñee lo kiy ni lo kyo:

—Kol kyab lady noo nikol koolaan lëë noo lo xaa nii sob leñ yulyey ni lo mëkwxiily, por tir xlëë ma.
17 Lëë tse kutsiñ nii lëë Dios ni lëë mëkwxiily ksaksi meñ. ¿Cho lë nii kxekw lo xcastigw xaa?

7

Meñ nii jkiitsy xsey Dios kë

1 Loxsye ngo lëën kon tap angly, tuga xaa so tu skiñ kislyu. Lëë xaa xsyonlë lo me parñee kpidy me lo kislyu, ni lo nistoo, ni lo yag. 2 Ni lëën kon nii lëë stu angly nii sëëd nëz laa xlyañ ngbidz nseñ xsey Tat Tios. Nguiedzy kwnee angly ko lo ksa tap angly nii kwaa tiitspey par knitylo kislyu ni nistoo, 3 chëb xaa:
—Knitylody kaa to kislyu ni nistoo ni yag. Kol kwës axte nii lox jkiitsy noo tu sey kë kchësy meñ nii ngab lo Dios.
4 Aan lëën biñ tu kyoow choowptap mily xaa Israel jkiitsy sey kë. 5-8 Tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Judá, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Rubén, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Gad, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Aser, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Neftalí, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Manasés, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Simeón, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Leví, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Isacar, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Zabulón, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy José, tsiipchop mily meñ pee lo xtiiy Benjamín. Kchësy meñ go pkiitsy xsey Dios.

Meñ nii nakw nonsyke ladx rusy

9 Lëën buy aan lëën kon nii lëë tub yox meñ nii sëëd tyub lo kislyu nche chu yulyey ni lo mëkwxiily. Kchëlo tiitsë xñee meñ go ni kchëlo laañee sëëd meñ go. Ladx rusy nakw meñ go ni no tublë gaa siñ ña kchë meñ go.
10 Nguiedzy chëb meñ go:
—Lëë Tat Tios nii sob leñ yulyey ni lëë mëkwxiily pteelaa lëë noo lo tol.
11 Aan kchësy angly nii nche kyako yulyey ni kyako xaa kol ni kyako ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo pkiitsy kë axte lyu par ktee xaa skizh lo Dios,
12 ni kchësy xaa chëb:
—¡Amén! Lëë Dios xyal jkaa skizh ni kyalnsaak ni kyalchak ni kyalwnabey ni kyalndaan. Tsitsiñdy tse nii kyal xkyalwnabey xaa.
13 Tsigo lëë tu xaa kol në lon:
—¿Cho nak kchë meñ nii nche nakw ladx rusy ke ni cho meñ me?
14 Lëën chëp:
—Xey, Nandyaa chow.
Tsigo lëë xaa kol go në lon:
—Lëë kchë meñ gue kwte lo kyalnë dox ni lëë meñ gue kwtiib nyë xab lo xcheñ mëkwxiily. 15 Por ngo lëë meñ gue nche laañee xñabey Dios, aan tsel kyool chuuñtsyey meñ gue xtsiiñ Dios, aan lëë Dios kap cuidad meñ gue. 16 Kantre meñ gue kpiñ kyat ni kpiñ nis, ni ksaaytre xbini ngbidz meñ gue ni pe kuñtre naay meñ gue, 17 porque lëë mëkwxiily nii sob groltyee leñ yulyey kantsi meñ gue sinak nii xtyoontsi mëkwxiily, ni lëë ma tsini kchë meñ gue laañee xlyañ nis nii xnee kyalmbañ, ni lëë gaa Dios kchëë lo meñ gue parñee kpikchedre koon meñ gue.

8

Psiñ kox yaal nii nyaa con or

1 Tsiñee lëë mëkwxiily lox pchos lultime sey nii nguitsy libre, tsesy byak leñ kpaa siik grol wor. 2 Loxsye ngo lëën kon nii lëë ksa kadzy angly nii nche lo Dios kwaa tuga trompet. 3 Ni lëën kon tu angly nii noy tu psiñ kox yaal nii nyaa con or pchoo. Lëë xaa kwso lo pkoog aan lëë xaa kwaa ndaly yaal parñee ko xaa kox yaal lo pkoog or nii nyaa laañee sob Dios. Kchë kox yaal go xko xaa lo Dios tsiñee chutiitsni meñ Dios. 4 Lëë xkox psiñ kox yaal nii no ña angly ko ptsiñ axte lo Dios, ksaw lay nii chool meñ nii xniladzy xtiits Dios. 5 Lëë angly pkaktsë psiñ kox yaal con ki nii nche lo pkoog. Lëëw pchon xaa lo kislyu. Aan kwyo bi ni bëly yë ni bni xu lo kislyu.

Trompet

6 Lëë ksa kadzy angly nii kwaa
trompet kwchetsey par jkwetsy
xaaw. 7 Lëë tu angly pkwetsy
xitrompet aan lëë kyokyo ni lëë ki
nii nots cheñ byab lo kislyu, aan lëë
tublë kislyu ni lëë tubtsoon yag ni lëë
kchë kizh nguë kwyek. 8 Lëë stu angly
pkwetsy xitrompet, aan lëë tu cos nii
chak si chak tu kiy ngol nii noyek
kukyab lo nistoo, aan lëë tublë nistoo
byak cheñ. 9 Aan lëë kchë ma ni cos
nii no siko kuty ni lëë kchë barkw nii
nche siko kwnitylo. 10 Lëë stu angly
pkwetsy xitrompet, aan lëë tu mëly
ngol pchingaa, xsyo ma bëly, aan lëë
ma kukyab tu laañee xtye kiigwpee
ni laañee sob xlyañ. 11 Nla lë mëly go.
Por ngo nii tir byak nla nis nii xtye
laañee byab ma aan ndaly meñ kuty
porñee kow meñ nis nla go. 12 Lëë
stu angly pkwetsy xitrompet aan lëë
tublë lo ngbidz ni lëë tublë lo mëë ni
lëë tubtsoon mëly kwnitylo. Por ngo
kwyody bini tyub tsye ni kwyody bini
tyub kyool. 13 Ni lëën kon tu msiy nii
no kxoobe leñ kpaa, xñee ma:

—¡Brobsye meñ nii nche lo kislyu
tsiñee lëë stson angly nii bii chak falt
jkwetsy xitrompet!

9

1 Lëë stu angly pkwetsy xitrompet,
aan lëë tu mëly nii byable lo kislyu
kwaa xlyey tu kyeech nii mastre
nxity. 2 Tsiñee lëë chu kyeech ko
byaly, nonsyke kox nii nak sinak
xkox worne pchoo, aan lëë lo ng-
bidz ni lëë kpaa pkyey. 3 Lo kox ko
pchoo ngwlodz aan lëë ma pkaasy
tyub lo kislyu, ni lëë ma kwaa xkotsy
mëkwkyoow. 4 Ni lëë Dios kwnabey nii
ksaksidy ma kizh nii no lo kislyu, ni
ksaksidy ma yag, ni ksaksidy ma ni tu
cos nguë, sink xaktyee meñ nii këdy
xsey Dios kë ksaksi ma. 5 Per kujty
ma meñ, sink xaktyee yoob ksoob ma
meñ kaay mëë. Nak xyoob ma sinak
xyoob mëkwkyoow. 6 Kchësy meñ kak-
ladzy kety tse go, per ksaldy kyalkuty
meñ.

7 Chak ngwlodz ko si chak cabay
nii nche tsey par tsi lo tily, sinak tu
coron or nak tu cos nii sob kik ma ni
si chak lo bñech chak lo ma. 8 Chak
kits kik ma si chak kits kik kwnaa,
ni nyaa lay ma si nyaa lay mëëtsy.
9 Ntse lady ma con kiib, ni nak xbi
xikw ma sinak xbi carret nii xkopxax
cabay tsiñee chak tily. 10 Sinak xkotsy
mëkwkyoow nak ngotsy nii sob xpaan
ma. Aan slëb xkotsy ma ksaksi meñ
kaay mëë. 11 No tu angly nii xñabey
lo ngwlodz ko ni xñabey leñ kyeech
nxity nii pchoo ma. Abadón lë xaa
con tiitsë hebreo, lëë con tiitsë griego
lë xaa Apolión. (Tiits ko nak sinak nii
xñee ñe: Xaa nii xnitylo.)

12 Lëë tu castigw kwtedy, per nare
kiid schopo.

13 Lëë stu angly pkwetsy xitrompet,
aan lëën biñ nii lëë tsiy tu xaa pchoo
lady ksa tap kach nii sob lo pkoog or
nii nyaa laañee sob Dios.

14 Lëë tsiy xaa go chëb lo angly nii
nseñ trompet:

—Blaa ksa tap angly nii nche këtuu
chu kiigwpee ngol nii lë Eufrates.

15 Lëë ksa tap angly ko kwlaa
parñee kuty xaa tubtsoon meñ, por
byaanle wor, ni tse, ni mëë, ni iz kaa
nii kuuñtsyey xaa ngo. 16 Biñaa nii
chop kyoow millón soldad nii xsyob
cabay nak ksa angly ko.

17 Konaa kchë cabay go worñee biy
Kyalbini Ntson naa ni konaa nii kë
tublë kiib nixñë, ni azul ni kutsy
styoo xaa nii sob lady ma. Nyaa kik
kchë cabay go si nyaa kik mëëtsy, ni
xchoo bëly chuw ma ni kox ni kyo
nii xsaay. 18 Ndaly meñ kuty por
bëly ni kox ni kyo nii xsaay nii xchoo
chuw cabay. Tson clasy kyalnë biidni
cabay go. 19 Con chuw ma ni xpaan
ma psaksi ma meñ, por mëël nak
xpaan ma aan con kik mëël pkëëlay
ma meñ.

20 Per psaandy meñ nii kujty lo
kyalnë go xtol, ni psaandy meñ go
kchë kyalbini mal ni psaandy meñ
go kchë mdyo or, mdyo plat, mdyo
kiib, mdyo kyo ni psaandy meñ go
kchë mdyo yag nii xñady lo, ni chondy

ni xsyëdy. 21 Tugak beety meñ go bñech, ni psaandy meñ go kyalbruj, ni psaandy meñ go kyalkpaan ni tugak kaa kwyooni meñ go stu mguiy o stu kwnaa gaa nikxe no tsiil meñ go.

10

Angly nii nseñ tu libre

1 Loxsye ngo lëën kon nii lëë tu angly nii xñabey byety kpaa sonasy xaa xkey ni kë tu kiitla chex kik xaa, ni xpibëly lo xaa sinak xpibëly lo ngbidz, lëë niy xaa chak si chak yaki. 2 No tu libre nii nyaly ña xaa. Tu niy xaa kwso lo nistoo, lëë stuwo kwso lo kislyu. Niypeg xaa kwso lo kislyu, lëë niyli xaa kwso lo nistoo. 3 Kwchuptsyë xaa si xkobëëtsy mëëtsy. Tsiñee lëë xaa lox kwchuptsyë lëë kadzy nkwsiy kwëb tsiy xaa. 4 Kokladzyaa nguën nii kwnee ksa kadzy nkwsiy go, per lëë tsiy tu xaa nii pchoo kpaa në lon:

—Kwlootsey nii kwnee ksa kadzy nkwsiy leñ styool, jkëëdylo.

5 Lëë angly nii konaa blis ñali leñ kpaa, 6 aan lëë xaa pkon Dios nii klyëëdy lëë meñ kan kchë ni kak por tsitsiñdy tse kety Dios, por lëë Dios psaa kpaa, kislyu, nistoo ni kchësy cos nii no.

7 Tsiñee lëë angly lox ksa jkwetsy xitrompet, lëë kchë nii kwnee Dios lo profet lox kak cumplir.

8 Lëë tsiy xaa nii sëëd kpaa kwnee lon stub, në xaa:

—Kwey aan kwnaasy libre nyaly nii no ña angly nii tu niy so lo nistoo lëë stuwo lo kislyu.

9 Lëën kwya lo angly ko aan lëën kwnab libre ko, aan lëë xaa në lon:

—Naa aan tawo. Tsiñee lëëw kol chuwoo, sakoo nii nexo sinak nex tsiñ, per tsiñee lëëw ktsiñ leñ styool, lëëw kyak nla.

10 Lëën kwnasy libre ko ña angly aan lëëw tawaa. Nexo tsiñee lëëw kwyo chuwaa, per tsiñee lëëw ptsiñ leñ styoon, lëëw byak nla. 11 Loxsye ngo lëë angly në lon:

—No nii kñeel xtiits Dios lo meñ nii xñee kchëlo tiitsë, ni lo xaa xñabey nii no tyub lo kislyu stub.

11

Xaa nii kñee xtiits Dios

1 Lëën kwa tublë var nii xkiiñ meñ par kpix aan lëë Dios në lon:

—Kuso aan kuktiix lidzyaa ni ptiix lo pkoog, ni blab meñ nii chikool lay lon siko. 2 Per ktiixtyoo lo tu leeyaa, por lëëw kyaan par meñ sit nii kyëp kyety leñ kyedzy Jerusalén choowpchop mëë. 3 Lëën kxal chop xaa nii kñee xtitsaa lo meñ tu mily chop kyoow tsongaly kpidz. Ladx nii chakw meñ nii no kyalnë kakw xaa.

4 Lëë chop xaa go nak sinak chop yag oliv ni lëë xaa nak sinak chop candilier nii sob lo Dios. 5 Deelñee cho kakladzy ksaksi xaa, chilodyo por xchoo bëly chuw xaa aan lëë xaa kuty meñ nii kakladzy ksaksi xaa. 6 Lëë xaa kwaa tiitspey nii jkwëës xaa kyo tyub nii kñee xaa xtiits Dios, ni lëë Dios ptee tiitspey nii kyuñ xaa nis cheñ ni lëë xaa ksaksi meñ nii nche lo kislyu worñee kaklastyee xaa. 7 Tsiñee lox kñee chop xaa go xtiits Dios lëë tu ma tox kchoo leñ kyeech nxity, aan lëë ma kuty chop xaa go. 8 Lëë xcuerp chop xaa kuty ko kaa leñ kyedzy laañee kwë Jesús lo crusy. Nak meñ kyedzy ko sinak meñ Sodoma ni meñ Egipto. 9 Kchë meñ nii sëëd tyub lo kislyu ni xñee kchë clasy tiitsë kan xcuerp xaa kuty ko. Tson kpidz grol kaa xaa kuty ko aan klaady meñ jkyeetsy xaa. 10 Kchë meñ nii nche lo kislyu kle kan nii lëë chop xaa go kuty, porñee mban pteedy xaa meñ, aan axte skady lsa meñ pel cos lo xcombañer por kyalwle go. 11 Per tse nii loxo tson kpidz grol lëë Dios kuuñ kpañ chop xaa go aan lëë xaa tsische. Aan tsiñee kan meñ xaa, lëë meñ ktsyeb. 12 Loxsye ngo lëë chop xaa go kon tsiy tu xaa nii këb:

—Kol kyëp nu.

Lëë chop xaa go kyëp lo tu xkey aan kchësy meñ nii klëë lo xaa kan nii lëë

xaa kyëp kpaa. 13 Wor go kazh lëë tu
xu kni aan ndaly yu kyab leñ kyedzy
ni sety kadzy mily meñ. Kchë meñ nii
telaa lo xu ktsyeb aan lëë meñ kool
lay lo Dios.
14 Lëë castigw pchop, per klyëëdy
lëëw kyon.

Lëë angly psa

15 Lëë angly kok kadzy no jkwetsy
xitrompet. Lëë gaan biñ tsiy tubtsoon
meñ nii xñee:
Lëë Dios ni lëë Crist chigal kñabey lo
kislyu,
tsitsiñdy tse nii kyal xkyalwnabey
xaa.
16 Tsigo lëë ksa kalyptap xaa kol nii
nche laañee sob Dios pkiitsy kë axte
lyu par ktee xaa skizh lo Dios, 17 chëb
xaa:
Skizhoo, Tat Tios,
iip ktsyëëdyoo
por lii kok Dios
ni lii gaa tugak nako.
Lii sob xñabeyoo.
18 Xlëë meñ nii nche lo kislyu lool,
per lëë tse kutsiñ nii lëël kuñ kyalx-
tisy,
ni lëë wor kutsiñ nii lëël kwetsy meñ
kuty,
ni lëël kuñ ksak kchë profet nii
biid kluuy xtiitsoo
ni kchë meñ nii xsoob xtiitsoo,
nikxe xaa wiño, nikxe gaa xaa kolo.
Ni lëë wor kutsiñ nii lëël knitylo kchë
xaa nii xnitylo kislyu.
19 Lëë lidzy Dios nii sob kpaa byaly,
aan lëë caj nii no xtiits Dios xoob
leeñgo, aan kotsyë nkwsiy, ni kwyo
bi, ni bni xu ni byab kyokyo.

12

Mëël ngol ni kwnaa nii kop tu mëëd

1 Lëë tu kwnaa nii xpibëly xab si
xpibëly ngbidz pchoo ktsiib leñ kpaa
so niy me lo mëë ni sob tu coron
nii nyaa con tsiipchop mëly kik me.
Ntseeb pseen konaa me. 2 Nak xiñ me
aan lëë me chuptsyë porñee lëë xiñ
me mer kaly. 3 Blyëëdyak lëë tu mëël
ngol pchoo ktsiib leñ kpaa, nixñë ma,
kadzy kik ma sob, ni sob tsii xkach
ma, ni sob tuga coron kik ma. 4 Ndaly
mëly nii no leñ kpaa kwtopxax ma
con xpaan ma aan lëë ma pchon mëly
go lo kislyu. Lëë mëël ngol ptsiñ lo
kwnaa nii kap mëëd parñee kaw ma
xiñ kwnaa go. 5 Mëëdpkiy nak mëëd
nii kop kwnaa go, lëë xiñ me kñabey
tyub lo kislyu sinak xñabey tu xaa
ntseeb. Lëë Dios bla xiñ me lo mëël
ngol go aan lëë xiñ me sey laañee
xñabey Dios. 6 Lëë kwnaa go pxooñ,
lëë me sey tu tañ pidzy. Lëë Dios
pxixkwaa laañee kwës me ni kaw me
tu mily chop kyoow tsongaly kpidz.
7 Lëë tily kwyo leñ kpaa, aan lëë
angly nii lë Miguel ni lëë angly nii
nak ksa xaa ptily ksa mëël ngol go ni
ksa xangly ma, 8 per beeñdy ma gan.
Por ngo pchilodre nyaan ma kpaa ksa
xangly ma. 9 Lëë ma pchoo kpaa. Xaa
tox lë ma aan destye penaadle xkëëti
ma kchë meñ nii nche lo kislyu. Lëë
ma byab lo kislyu ksa xangly ma.
10 Lëën biñ nii nguiedzy kwnee tu
xaa kpaa, chëb xaa:
—Lëë kyalwtelaa kwlañche, lëë
wor kutsiñ nii lëë xDios no ni lëë
Crist kñabey, porque lëë xaa nii tsel
kyool xkëëkiy kchë meñ nii xniladzy
xtiits Dios pchoo kpaa. 11 Beeñ kchë
betsy no gan lo xaatox ko. Lëë xcheñ
mëkwxiily kokni betsy no ni lëë xtiits
Dios kokni xaa. Ptsyebty betsy no
nyety xaa por xtiits Dios. 12 Kol kle
kchë do siñee no do kpaa. Per ¡kol
kteenë kchë do siñee nche do lo kislyu
ni lo nistoo! Por lëë xaatox byety
kpaa aan como xlëë xaa porñee lëë
xtse xaa mer ksa, lëë xaa ksaksi lëë
do.
13 Tsiñee lëë mëël go byab lo kislyu,
lëë ma kunlaag kwnaa nii kop mëëd.
14 Per lëë Dios ptee chop xikw ngol
msiy lo me parñee kxoobe me kt-
siñ me laañee xkwës me ni laañee
kchilody ktsiñ mëël. Siko kyaan Dios
me tson iz grol. 15 Lëë mëël kwlii
nis chuw parñee nyoy nis kwnaa go,
16 per lëë kislyu kwtëëb pidzy nis nii
pchoo chuw ma aan biydyo kwnaa
go. 17 Por ngo mastre blëë mëël go lo
kwnaa go aan lëë ma kuktilyni kchë
meñ lidzy me nii xsoob xtiits Dios nii

biidni Jesucrist. 18 Aan lëë mëël go byaan chu nistoo.

13

Ma tox

1 Lëën kon nii lëë tu ma tox nii sob kadzy kik ni sob tsii xkach pchukë lo nistoo. Sob tuga coron punt xkach ma ni kë tublan gaa tiits nii xko falt lo Dios chex kik ma. 2 Chak ma tox nii konaa si chak mëëtsy, nyaa niy ma si nyaa niy tu os, lëë chuw ma nyaa si nyaa chuw tu mëëtsy ngol. Lëë mëël ngol ptee kyalwnabey lo ma. 3 Nyoo nii tir nroob në tu kik ma tox ko. Mer nyety ma, per lëë ma byak, aan kchë meñ nii nche lo kislyu psee aan lëë meñ kwsëëb xlad ma. 4 Lëë meñ psoxib lo mëël ngol nii ptee kyalwnabey lo ma tox ko, ni wi gaa lo ma tox ko psoxib meñ, chëb meñ:

—¿Cho chak si chak ma tox re na dyon, ni cho lë nii kuñ gan lo ma?

5 Kwaa ma tox ko tiitspey nii kñee ndaan ma ni kxiñ ma tiits lo Dios. Choowpchop mëë kñabey ma. 6 Aan nli gaa pxiiñ ma tiits lo Dios, ni kwneenë ma lidzy Dios ni kwnee në ma kchë meñ nii no kpaa. 7 Ni kwaa ma tiitspey nii ktilyni ma meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no lo kislyu axte nii kuñ ma gan ni lëë ma kñabey lo meñ nii nche tyub lo kislyu. 8 Kchë meñ nii këdy lë leñ xlibre mëkwxiily nii beety meñ ksoxib lo ma tox ko. Destye nii kwche kislyu xoob libre ko kpaa.

9 Deelñee chakladzy to kyeñ do kol jkëëtyag. 10 Deelñee byaanle nii skiib tso do, lëë do tso skiib, ni deelñee byaanle gaa nii lo spad kety to, lëë do kety lo spad. Por ngo no nii jkaa meñ nii xniladzy xtiits Dios fuersy ni kap meñ paciensy.

11 Lëë stu ma tox pchukë leñ kislyu. Chop xkach ma sob. Chako si chak xkach mëkwxiily, per nak tsiy ma sinak tsiy mëël ngol. 12 Aan sinak nii kwnabeyak ma tox nii biid klo xñabey ma, aan chuuñ ksoxib ma kchë meñ lo ma tox nii byak ko. 13 Ndaly kyalntseeb nii beeñtsyey ma aan xña lo meñ psyaab ma ki leñ kpaa. 14 Aan por kchë nii beeñtsyey ma pkëëti ma meñ nii nche lo kislyu chop ma stu ma tox ko ni kwnabey ma psaa meñ ximdyo ma tox ko. Lëë ma tox ko pchug spad kik, per lëë ma byak. 15 Lëë ma tox nii pchukë leñ lyu kwaa tiitspey parñee ktee ma kyalmbañ lo ximdyo ma tox nii psaa meñ, tsiin kñee mdyo ni kuty mdyo meñ nii kaklasty ksoxib lo mdyo. 16 Ni xoo kwloo ma tu bey kë meñ o ñali gaa meñ. Kchësy meñ kwlobey ma, nikxe xaa wiño, nikxe gaa xaa kol, nikxe xaa rikwo, nikxe gaa xaa probo. 17 Aan deelñee nody meñ xbey ma tox ko, ni deelñee këdy lë ma lady meñ, ni këdy xnumero ma lady meñ, chilody si meñ ni chilody kto meñ.

18 Xoop kyoow tsongaly pxoop kë lo xsey ma tox ko. Lë tu xaa nak número go, per xkiiñ tu xaa nyaani parñee kyeñ xaa dyon chow.

14

Ti nii chool xaa nii kwtelaa

1 Lëën buy aan lëën kon nii lëë mëkwxiily so kik kiy nii lë Sión. Nche tu kyoow choowptap mily xaapkiy (144,000) lo xaa. Kchë kë xaa go kë lë mëkwxiily ni lë Tat Tios. 2 Ni lëën biñ tu bi nii sëëd kpaa. Nak bi go sinak xbi nis tsiñee xchingaaw tu chu kyo ni nako sinak xbi nkwsiy ni nako sinak tsiñee xseetsy tubtsoon meñ arp. 3 Kchësy xaa go chool tu ti kub mer laañee sob Dios ni laañee nche sob ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo ni laañee nche sob xaa kol. Xaktyee tu kyoow choowptapak mily xaa nii kwtelaa lo kislyu chak chool ti go. Ni tu cho chilody koolo. 4 Kwyonidy kchë xaa go kwnaa, tugak kënal xaa mëkwxiily laañee siityee ma. Klootyee kchë xaa go kwtelaa parñee jkiiñ xaa lo Dios ni lo mëkwxiily. 5 Iip kwneedy kchë xaa go tiits xuuy. Nody xtol xaa lo Dios.

Tiits nii biidni angly

6 Lëën buy aan lëën kon nii lëë stu angly no kxoobe leñ kpaa. Lëë xaa

tsini xtiits Dios lo kchë meñ nii nche tyub lo kislyu nii xñee kchë clasy ti-itsë. 7 Nguiedzy kwnee angly ko, chëb xaa:
—Kol ktsyeb Dios ni kol ktee skizh lo xaa, por lëë wor kutsiñ nii lëë xaa kuñ kyalxtisy. Kol ksoxib lo Dios por lëë xaa psaa kpaa, kislyu, nistoo ni xlyañ nis.
8 Xitsyak angly ko nal stu angly nii xñee:
—Lëë kyedzy ngol nii lë Babilo-nia kwnitylo, lëëw kwnitylo porñee pkiilyo kchë meñ nii nche lo kislyu parñee kuñ meñ tol. Nak xtolo sinak nip nii chuuñ ksudzy.
9 Blyëëdyak lëë stu angly pchoo, nguiedzy kwnee angly ko, chëb xaa:
—Deelñee ksoxib meñ lo ma tox ni lo ximdyo ma, ni deelñee klaa meñ jkiitsy xsey ma kë meñ o ña gaa meñ, 10 no nii tedy meñ lo kyalnë dox nii kxaal Dios. Lëë meñ go te lo ki ni lo kyolëë. Aan xña lo angly ni lo mëkwxiily lëë Dios ksaksi kchë meñ go porñee tir xlëë xaa. 11 Iip kyuydy ki nii tsek laañee ksaksi Dios meñ go. Tugak ksaksi Dios meñ go porñee xsoxib meñ go lo ma tox ni lo ximdyo ma tox ni porñee noy meñ go xbey ma tox. 12 Por ngo nody nii kchoso styoo meñ nii ngab lo Dios ni xsoob xtiits Dios, ni nody nii ksaanladzy meñ go xtiits Dios nii biidni Jesús, sink no nii jkaa meñ go fuersy.
13 Loxsye ngo lëën biñ tsiy tu xaa nii në lon:
—Pkëë: “Destye nina dichos kchë meñ nii kety por xtiits Dios.”
“Nliw —xñee Kyalbini Ntson —, lëë kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios kxiladzy, por ndaly kyalbuen nii beeñtsyey meñ go.”

Lëë kwlaap kak lo kislyu

14 Lëën kon tu xkey nguitsy. Lo xkey go sob tu xaa nii sob tu coron or kik ni no tu hoz ndox ña xaa. 15 Ni lëën kon nii lëë tu angly pchoo leñ lidzy Dios nii sob kpaa, nguiedzy chëb xaa lo xaa nii sob lo xkey:
—Kwseeñ xhoozoo aan bislo kwlaap, por lëë xtiemp kwlaap kutsiñ.
16 Lëë xaa nii sob lo xkey kwseñ xhoz aan lëë xaa bislo kwlaap lo kislyu.
17 Lëë stu angly pchoo leñ lidzy Dios, aan lëë gak tu hoz ndox no ña xaa. 18 Ni lëën kon lëë tu angly nii xñabey lo ki pchoo lo pkoog aan nguiedzy chëb xaa lo angly nii no hoz ndox ña:
—Kwseñ xhoozoo aan blity uv nii kë lo kislyu por lëëw kuy.
19 Lëë angly ko kwseñ xhoz aan lëë xaa blity uv nii kë lo kislyu. Loxsye ngo lëëw kwloo xaa tu laañee kxiiw. Singo nak kyalnë dox nii kxaal Dios. 20 Lëë uv pxii tublad chu kyedzy, aan nonsyke cheñ pchoo laañee pxiiw, byakxoob cheñ go axte chu xpid cabay, siik tson kyoow mily metre nxeñ laañee kutsib cheñ go.

15

Kyalnë dox nii kiidni kadzy angly

1 Lëën buy leñ kpaa aan lëën kon kadzy angly nii sëëdni lultime ksa kadzy kyalnë dox nii kxaal Dios por lëë xaa lox blëë. Pseen konaa kchë kyalntseeb ko.
2 Ni konaa tu cos nii chak si chak nistoo. Ndeebiniw si ndeebini vidre ni notso ki. Ni konaa nii lëë kchë meñ nii beeñ gan lo ma tox ni lo ximdyo ma ni blaady nguië xnumero ma lady nche chu nistoo go. Aan lëë Dios ptee tuga arp lo meñ go. 3 Kchësy meñ go biily ti nii biily Moisés lo Dios ni xti mëkwxiily. Sinrii së ti go:

Tat Tios, ndaly kchë kyalntson ni
kyalntseeb nii beeñtsyeyoo.
Lii xñabey, por nonsyke cos buen
chuuñtsyeyoo, ni nonsyke tiitsli
xñeel.
Lii xñabey lo kchë meñ nii nche tyub
lo kislyu.

4 ¿Cho ktsyebty lii na dyon, Tat Tios?
¿Ni cho kneesty skizh lool na dyon?,
con liisy nak xaa nii nody xtol.
Kchësy meñ nii nche tyub lo kislyu
kiid ksoxib lool,
por kchë meñ chan nii bueenoo.

5 Loxsye ngo lëën buy leñ kpaa aan lëën kon nii lëë lidzy Dios byaly,

aan nyoo nii leeñgo notsey xtiits Dios.
6 Leñ lidzy Dios pchoo kadzy angly nii
noy ksa kadzy kyalnë dox nii kxaal
Dios. Nonsyke ladx nyë nakw xaa.
Xpibëly xab xaa ni no tuga cinturón
or xpans xaa. Axte chu styoo xaa
xyakxoobo. 7 Lëë tu ma nii tyub lady
sob mëlo ptee kyalnë dox nii kxaal
Dios lo angly. Leñ tu xig or no kyalnë
dox nii kxaal Dios nii tugak mbañ.
8 Aan lëë kox nii xchoo laañee xñabey
Dios byaktsë lidzy xaa, aan ni tu cho
chilody sëëb siko deelñee karty kyal
kchë kyalnë dox nii noy ksa kadzy
angly ko.

16

Kyalnë nii kxaal Dios

1 Loxsye ngo lëën biñ tsiy tu xaa nii
kwnee leñ lidzy Dios, chëb xaa lo ksa
angly:

—Kol tsi aan kol kxee nii no leñ xig
ke lo kislyu por leeñgo no kyalnë dox
nii kxaal Dios.

2 Lëë tu angly kwey aan lëë xaa
psichuw xig xaa lo kislyu, aan kchësy
meñ nii noy xbey ma tox ni xsoxib lo
ximdyo ma kwlañ tu kyedz nii tir në.

3 Lëë stu angly kuksichuw xig lo
nistoo, aan lëë nistoo byak sootee
xcheñ meñ kuty, aan lëë kchësy ma ni
cos nii no lo nistoo kwnitylo.

4 Lëë stu angly kuksichuw xig
laañee xtye kiigwpee ni laañee xlyañ
nis, aan pidzy nis ko byaklo cheñ.
5 Loxsye ngo lëë angly nii xñabey lo
nis chëb:

—Bueenoo, Tat Tios. Por ngo nii
chuñoo kyalxtisy sinrii mod. Nody
xtoloo, Tat Tios. Tugak kakoo Dios.
Tsitsiñdy tse nii ktsyëël. 6 Kchë meñ
go, Tat Tios, pxee xcheñ xaa nii no
xlaadoo, ni lëë meñ go pxee xcheñ
xaa nii kwnee xtiitsoo. Lëë nana lëël
pki kchë meñ go cheñ. Buen nii psak-
sil meñ go.

7 Ni biñaa tsiy tu xaa nii kwnee lo
pkoog:

—Tat Tios, lii nii nakoo xaa xñabey,
chuuñtsyeyoo kyalxtisy sinak nii no
kako.

8 Lëë stu angly psichuw xig lo ng-
bidz, aan lëë ngbidz kwaa tiitspey
parñee ksaayo meñ. 9 Aan nikxe
ntseeb kwyek meñ, ptikchedy meñ
styoo lo Dios ni psoxibty meñ lo xaa,
sink lëë meñ kwte lo xaa porñee pxaal
xaa kchë kyalnë go.

10 Lëë stu angly kuksichuw xig
laañee xñabey ma tox, aan lëë siko
pkyey. Aan mban taw lay meñ por
yoob nii kwlañ meñ. 11 Per nikxe
ptsyool meñ kyalnë go, psaandy meñ
xtol, sink lëë meñ kwte lo Dios nii
xñabey kpaa, porñee pxaal Dios kchë
kyalnë go.

12 Lëë stu angly kuksichuw xig chu
kiigwpee ngol nii lë Eufrates, aan lëë
nis pidzy kiigwpee go parñee kchilo
tedy kchë rey nii sëëd nëz laa xlyañ
ngbidz.

13 Ni konaa nii tuga kyalbini mal
pchoo chuw mëël ngol ni chuw ma
tox ni chuw stu ma tox nii xñee tiits
xuuy. Chak ksa tson kyalbini mal go
si chak ngbedzy. 14 Beeñtsyey kyal-
bini mal go kyalntson parñee ktopo
kchësy xaa xñabey nii no lo kislyu
tsiin ktily xaa ksa xaa Tat Tios.

15 —Lëën kyely si chiid ngbaan —
chëb Tat Tios—. Dichos xaa nii xtee
mgaal lo ni nakw xab, parñee sëdy
xaa nëbkidy xaa ni kandy meñ lady
kidy xaa.

16 Laañee lë Armagedón pkaal lsa
kchë xaa nii xñabey lo kislyu.

17 Lëë lultime angly kuksichuw xig
lo me, aan nguiedzy kwnee tu xaa
laañee xñabey Dios, chëb xaa:

—Lëëw nagon.

18 Loxsye ngo lëë nkwsiy kotsyë leñ
kpaa ni lëë tu xutox nii karty kni
destye nii kwche kislyu bni. 19 Lëë
kyedzy nii mastre ngol kok tson lë,
ni lëë kchë kyedzy nii nche lo kislyu
kwnitylo ni lëë Dios psaladzy nii no
nii ksaksi xaa kyedzy ngol nii lë Ba-
bilonia porñee tir xlëë xaa. 20 Kchësy
kislyu wiñ nii nche lo nistoo ni kchësy
kiy kwnitylo. 21 Ni byab kyokyo
ngol lady meñ. No kyokyo go në
axte choow kil. Aan kwte meñ lo

Dios porñee tir mban kwtedy meñ lo kyokyo go.

17

Kyalnë nii ktsyool kwnaa nii kwyoni ndaly mguiy

1 Lëë tu angly nii wi psichuw xig nii no kyalnë në lon:

—Të gaanoo kuyoo kyalnë nii ktsyool kwnaa yox nii këngob ndaly mguiy, chu nis sob me. 2 Kotnil me kchë xaa xñabey nii no kislyu ni kchësy kaa meñ nii nche lo kislyu chuñ tol nii chuuñtsyey me.

3 Lëë tu mgaal kwtedy lon aan lo mgaal go lëë angly kuni naa tu tañ pidzy aan lëën kon tu kwnaa nii sob lady tu ma tox, nixñë ma, nonsyke tiits nii xko falt lo Dios kë lady ma, kadzy kik ma ni tsii xkach ma sob. 4 Tu ladx morad ni nixñë nakw kwnaa go, kë or ni kyo ngui ni kyo non nii lë perle laady ko. No tu xig or ña me, leñ xig ko no tol ni cos yox nii beeñtsyey me. 5 Kë blalan tiits kë me, per ni tu cho xyeñdyo. Sinrii xñeew: “Kyedzy ngol nii lë Babilonia nak xñaa kchë kwnaa yox nii xkyëngob ndaly mguiy ni xñaa kchë cos ntseeb nii chak lo kislyu.” 6 Xsyudzy kwnaa go porñee kow me cheñ nii pxee kchë meñ nii ngab lo Dios ni kchë meñ nii kuty por xtiits Jesús. Psee styoon konaa kchë ngo. 7 Per lëë angly në lon:

—¿Penak nii xsee styool? Kwlës gaanoo lëën kniy lool cho nak kwnaa go, ni cho nak ma tox nii sob kadzy kik ni tsii xkach nii sëëdni me. 8 Kwyol ma tox nii konoo, per lëë ma kuty. Lëë na lëë ma kchukë leñ kyeech nxity nii byab ma parñee kety ma kaazhkaa. Kchë meñ nii nche lo kislyu nii këdy lë leñ libre nii xoob kpaa destye nii kwche kislyu, ksee kan kpañ ma tox nii penaadle kuty.

9 ’Par xaa nii xyeñ nak nii kniyaa: Nak ksa kadzy kik ma tox ko sinak kadzy kiy nii sob lo kislyu. Laady ko sob kwnaa go. 10 Lëë gak ksa kadzy kik ma tox ko nak sinak kadzy rey nii xñabey lo kislyu. Kutyle kaay rey go, lëë stu xaa bii xñabey, lëë stu xaa nare kiid. Xtsedy kñabey rey go tsiñee lëë xaa kiid. 11 Con ma tox nii kwyol ni kutyle lëë rey nak xon, nikxe nii wi ma ngab lady ksa kadzy nii kokyety klo. Lëë ma kety kaazhkaa.

12 ’Lëë ksa tsii xkach ma tox nii konoo nak sinak tsii rey nii karty kislo kñabey, per lëë xaa jkaa kyalwnabey parñee kñabey xaa xisy wiñ ksa xaa ma tox. 13 Tugak nak xtiits ksa tsii rey go aan lëë xaa ktee xkyalwnabey xaa lo ma tox ko. 14 Lëë xaa ktily ksa xaa mëkwxiily, per lëë mëkwxiily kuñ gan, por lëë mëkwxiily nak xaa nii mastre xñabey ni lëë ma nak rey nii mastre non. Kchë meñ nii kwle Dios ni xsoob xtiits Dios no xlad ma.

15 Lëë gak angly në lon:

—Nak chu nis nii sob kwnaa yox nii këngob ndaly mguiy sinak meñ nii nche tyub lo kislyu. 16 Lëë ksa tsii rey ni lëë ma tox ktilyni kwnaa yox ko. Lëë xaa ksaan me ni lëë xaa kwii xab me, aan lëë xaa kaw xpëël ni lëë xaa ksaay me. 17 Lëë Dios pkol styoo kchë rey go parñee ktee xaa xkyalwnabey xaa lo ma tox ko parñee kak cumplir kchë xtiits Dios. 18 Lëë kwnaa yox nii konoo nak sinak kyedzy ngol nii xñabey lo rey nii no tyub lo kislyu.

18

Lëë kyedzy nii lë Babilonia byab

1 Loxsye ngo lëë stu angly nii xñabey byety kpaa, aan tyub lo kislyu psaabini xaa porñee tir xpibëly xaa. 2 Nguiedzy kwnee xaa, chëb xaa:

—Lëë Babilonia kwnitylo, lëë Babilonia kwnitylo, aan lëëw byak lidzy kyalbini mal ni lëëw byak laañee xko mguiñ ntseeb xipchoos. 3 Kchë kyedzy nii nche lo kislyu pkaay xtol kyedzy ko, ni kchësy kaa rey nii xñabey lo kislyu beeñtsyey tol nii beeñtsyey kyedzy ko. Lëë kchë gaa xaa nii xto cos byak rikw porñee pxiñ kyedzy ko tumi.

4 Lëën biñ nii lëë stu xaa kwnee leñ kpaa chëb:

—Kchësy to siñee nak to meñ tu kyedzyaa, kol kchoo ske parñee

jkaaydy to xtol kyedzy ke ni parñee ktsyooldy to kyalnë nii ktsyoolo.
5 Lëë xtol kyedzy ke lox ptyaly aan lëëw byakxoob axte leñ kpaa, ni tu
tol nii beeñtsyey kyedzy ke karty knityladzy Dios. 6 Kol ksaksi kyedzy
ke sinak nii psaksiw meñ, ni kol ktikche kchë nii beeñtsyeyo. Mastre
fuert kol kxixkwaa nii jki do kyedzy ke que nii pkiw meñ. 7 Mban kol
ktee kyedzy ke ni kol ksaksiw, por tir kok nyaaw ni tir pxiño tumi, aan
chëbo leñ styoow: "Nakaa sinak tu kwnaa xñabey. Lëdy viuudaa. Ni tu
pe kaktyaa." 8 Por ngo, tu kpidzak lëë kyedzy ke ktsyool kchëlo kyalnë
ni tedy kpiñ, ni kety ni tsek lo ki. Por tir ntseeb Dios nii ksaksi kyedzy ke.
9 Kchë rey nii xñabey lo kislyu nii wi beeñtsyey tol nii beeñtsyey kyedzy ke
ni pxiñ tumi ksa kyedzy ke koon ni kteenë tsiñee kan xaa nii lëëw noyek.
10 Sit kwe xaa parñee tejty xaa cas-
tigw, aan lëë xaa këb:
—¡Brooboo, Babilonia! Ngoloo ni
kwnabeyoo, per ketyle kwnitylool.
11 Wi kchë xaa nii xto cos ni xkyë
dilgensy koon ni kteenë por kyedzy
ko, porñee tsodre cho si 12 plat, or,
kyo nii tir ngui, kyo nii lë perle, ladx
non, ladx sed, ladx morad ni nixñë,
yag nii xlyaa nex, ni cos nii nyaa con
lay elefant, yag ngui, brons, kiib, kyo
nii lë marmol, 13 canel, kizh nii xlyaa
nex, yaal, kizh nii lë mirra, ngwaan
xlyaa nex, viñ, aceit, riñ lan, xobxtily,
ma nii choy yow, mëkwxiily, cabay,
carret ni xaa ni xtyo par kyë tsiiñ.
14 Kchësy meñ këb lo kyedzy ko:
—¡Chaptroo kchë cos nii tir xyo sty-
ool, kpikchedre kapoo kchë cos non
nii kopoo!
15 Kchë xaa nii xto cos lo kyedzy ko
ni byak rikw kwe sit, koon ni kteenë
parñee tejty xaa castigw, 16 aan kchë
xaa go këb:
—¡Brob kyedzy ngol go! Koko sinak
tu kwnaa nii nakw tu ladx non ni kë
or ni kyo ngui lady, 17 ¡aan tub worak
lëë kchë nii kopo kwnitylo!
Kchësy xaa nii chuuñ ksëë barkw
ni xkyë tsiiñ lo nistoo kwche sit,
18 aan tsiñee kon xaa nii lëë kyedzy ko
noyek, nguiedzy chëb xaa:
—¿Pe no stu kyedzy nii ngol si ngol
kyedzy re na dyon?
19 Aan lëë xaa biiñ ni lëë xaa
pchoob yu kik xaa porñee tir pteenë
xaa, ni nguiedzy chëb xaa:
—¡Brob kyedzy ngol go! Con kchë
nii kopo byak rikw kchë xaa nii chap
barkw, ¡aan tub worak lëëw kwnitylo!
20 'Kol kle kchësy to siñee no do
kpaa, porñee lëë kyedzy ko kwnitylo
ni kol kle kchë do siñee ngab to lo Dios
ni nak to apostle ni xluuy do xtiits
Dios, por lëë Dios beeñ xkyalxtisy to.
21 Loxsye ngo lëë tu angly nii
xñabey blis tu kyo nii nyaa si nyaa
tu kyomoliñ, aan lëëw pchon xaa lo
nistoo, chëb xaa:
—Siñee byabak kyo re kyab kyedzy
Babilonia aan kpikchedre kan meño.
22 Kpikchedre kool meñ arp, ni flaut
ni trompet, ni tsodre meñ nii kyë
tsiiñ ni meñ nii kuuñ tsiiñ moliñ leñ
kyedzy ko. 23 Kyëdre bini ni kaktre
kyalwtsiilña leñ kyedzy ko, ni lëëw na
kyedzy ko byuñ rikw kchë xaa nii pto
cos ni kwëti kchë meñ lo kislyu por
xkyalbruj kyedzy ko.
24 Lëë Dios bnitylo kyedzy ko
porñee por xtolo kuty profet ni meñ
nii ngab lo Dios ni meñ nii no tyub lo
kislyu.

19

1 Loxsye ngo lëën biñ nii nguiedzy
xñee meñ leñ kpaa. Nyoo nii ndaly
meñ, xñee meñ:
¡Skizh Tat Tios!
Lëë xDios no xteelaa ni lëë xaa xñabey
ni lëë xaa jkaa skizh,
2 por chuñ xaa kyalxtisy sinak nii no
kako.
Nli nii kyalxtisy chuuñtsyey xaa,
por lëë xaa psaksi kyedzy yox nii tir
beeñ tol, porñee ndaly meñ nii
nche lo kislyu pkaay xtolo.
Singo mod lëë Dios bnab cuent low
por xkyalkuty kchë xaa nii bni-
ladzy xtiits xaa.
3 Lëë meñ go kwnee stub chëb:
—¡Skizh Tat Tios! Iip kyaldy tsëp
kox nii tsek kyedzy ko kpaa.

4 Leñ yulyey sob Tat Tios tsiñee lëë
ksa kalyptap xaa kol ni lëë ksa tap
ma nii tyub lady sob mëlo kujkiitsy kë
axte lyu ni ptee skizh xñee:
—¡Nliw! ¡Skizh Tat Tios!
5 Tsigo lëë lëë tu xaa kwnee leñ
yulyey chëb:
Kol ktee skizh lo xDios no kchësy to,
nikxe xaa wiñ do, nikxe gaa xaa
kol do,
kchësy to siñee xsoob to xtiits xaa ni
xsal do xaa.

Xkyalwtsiilña Mëkwxiily

6 Biñaa gaa tsiy tubtsoon meñ. Nako
sinak xbi nis nii xchingaa tu chu kyo
ni nako sinak xbi nkwsiy aan xñee
meñ:
¡Skizh Tat Tios! Por lëë xaa bislo
xkyalwnabey xaa.
Lëë xDios no nak xaa nii mastre
xñabey.
7 Kol tsoo kle no,
ni kol tsoo ko nguiool no styoo no
parñee ktee no skizh lo xaa.
Por lëë wor kutsiñ nii lëë Mëkwxiily
ktsiilña.
Lëë tsiil xaa tse so mbës.
8 Lëë Dios ptee tiits nii kakw me ladx
nyë ni xpibëly,
por ladx ko chakw meñ nii mbañ
sinak xñabey Dios.
9 Lëë angly në lon:
—Pkëë: “Dichos meñ nii koktsyetsy
tsi lo xkyalwtsiilña Mëkwxiily.”
Aan lëë gak xaa në lon:
—Nli nii xtiits Dios nrii.
10 Lëën psoxib lo angly ko, per lëë
xaa në lon:
—Ksoxibtyoo lon, por xtiitsak Dios
xsobaa sinakak nii xsooblo, ni nakaa
sinak kchë betsyoo nii xsoob xtiits
Jesús. Psoxib lo Dios.
Lëë tiits nii biidni Jesús xsaabini
kchë meñ nii xluuy xtiits Dios.

Xaa nii sob lady cabay rusy

11 Lëë kpaa byaly, aan lëën kon tu
cabay rusy. Xaa nii chon tiits ni xñee
tiitsli lë xaa nii sob lady ma. Singo lë
xaa porñee ngui chuñ xaa kyalxtisy
ni chuñ xaa tily sinak nii no kako.
12 Xpibëly mëlo xaa sinak xpibëly bëly
ni sob ndaly coron kik xaa ni kë
blalan tiits chex xaa aan xaktyee lëë
xaa nan pe xñeew. 13 Nakw xaa tu
ladx nii xña cheñ aan lë xaa xtiits
Dios. 14 Kchë soldad nii no leñ kpaa
nal xitsy xaa. Ladx nguitsy ni nyë
nakw xaa nii nonsyke lady cabay
rusy sob xaa. 15 Sob tu spad ndox
chuw xaa, parñee kiswee xaa meñ
nii nche lo kislyu, ni lëë xaa kñabey
sinak xñabey tu xaa ntseeb. Lëë xaa
kuñ kyalxtisy sinak tu xaa nii xkitsy
xkyee uv con niy, ni lëë xaa ktee meñ
castigw nii kxaal Dios nii xñabey por
tir xlëë Dios. 16 Ni kë lo kodx xaa nii
lëë xaa nak rey nii mastre non ni lëë
xaa mastre xñabey.
17 Loxsye ngo lëën kon nii lëë tu
angly so lo ngbidz, xkwetsy xaa kchë
mguiñ nii xoobe leñ kpaa xñee xaa:
—Kol të ni kol ktyop tsiin kiid
to lo xixtsee Dios, 18 parñee kaw
do xpëël rey, ni xpëël kchë xaa nii
xñabey lo soldad ni xpëël kchë xaa
ndaan, ni xpëël cabay ni xpëël xaa nii
xsyob lady ma, ni xpëël kchë meñ nii
no xpixwan ni xpëël meñ nii kindy
xpixwan. Kol të kaw do xpëël xaa wiñ
ni xpëël xaa kol.
19 Lëë ma tox ni lëë kchë xaa nii
xñabey lo kislyu pkaal lsa ksa xsoldad
parñee ktily xaa ksa xaa xaa nii sob
lady cabay ni xsoldad xaa go. 20 Lëë
ma tox ni lëë ma wnee xuuy nii beeñ
kyalntson pkaa. Por kchë kyalntson
nii beeñtsyey ma wnee xuuy go pkëëti
ma meñ parñee klaa meñ tsobey meñ
ni ksoxib meñ lo ximdyo ma tox ko.
Mbañ ma tox ko ni ma wnee xuuy
go, byab ma lo ki nii noyek con kyo
nii lë azufre. 21 Aan lëë kchë meñ nii
ngab lo ma tox ko kuty conspad nii
sob chuw xaa nii sob lady cabay, aan
kchësy mguiñ byëly taw xpëël kchësy
meñ kuty ko.

20

Tu mily iz

1 Lëë tu angly byety kpaa. No xlyey
kyeech nxity ña xaa ni nseñ xaa tu
caden ngol. 2 Lëë angly ko pxituu
mëël ngol nii kwyo penaadle. Xaa tox
lë ma, tu mily iz kyëtuu ma. 3 Lëë

xaa pchon ma leñ kyeech nxity aan ptse tsiitsy xaa chu kyeech ko parñee jkëëtidy ma meñ tu mily iz. Axte ksa tse go lëë ma laa xisy wiñ.
4 Konaa laañee xsyob xaa xñabey, aan lëë xaa nii kwaa tiitspey par kuñ kyalxtisy nche sob siko. Ni konaa xkyalbini kchë xaa nii pchug meñ kik por xtiits Jesús ni por xtiits Dios. Psoxibty kchë xaa go lo ma tox ni lo ximdyo ma, ni blaady kchë xaa go nguitsy xbey ma tox ña xaa o kë gaa xaa. Lëë kchë xaa go pañ parñee kñabey xaa ksa xaa Crist tu mily iz.
5 Per lëdy kchë meñ kuty pañ, sink axte ksa tu mily iz lëë meñ kuty ko kpañ. Klo tub tiiy meñ kuty pañ.
6 ¡Dichos meñ nii ngab lo Dios por klo meñ go kpañ! Aan tsiñee lëë kyalkuty kiid stub pe kaktre kchë meñ go, sink lëë meñ go kak pxosy nii jkiiñ lo Dios ni lo Crist, aan lëë kchë meñ go kñabey tu mily iz.

Lëë xaa nii xtilyni Dios chek

7 Tsiñee lëë tu mily iz ksa lëë xaatox laa, 8 aan lëë xaa tsijkëëti meñ nii nche lo kislyu. Lëë xaa jkëëti meñ Gog ni meñ Magog parñee ktop meñ go xsoldad. Nak xsoldad meñ go sinak yuzh nii nche chu nistoo. Tir ndaly xaa. 9 Lëë xaa kwey tyub lo kislyu kuksuugw kwraly xaa meñ nii ngab lo Dios ni kyedzy nii tir xkëstyoo Dios. Per lëë Dios psyaab ki kpaa aan kchësy xaa kwyek lo ki go. 10 Aan lëë xaatox nii pkëëti kchë xaa go byab lo ki nii noyek con kyo nii lë azufre. Siko gak byab ma tox ni stu ma tox nii kwnee xuuy. Siko tugak tedy ma castigw ksa ma xaatox.

Yulyey nguitsy

11 Konaa tu yulyey nguitsy ngol ni konaa xaa nii sob leeñgo. Lëë xaa ptichee kislyu ni kpaa aan bikchedre nyak nyoow. 12 Ni konaa meñ kuty, nikxe xaa wiño nikxe gaa xaa kolo, lëë xaa nche chu yulyey aan lëë libre byaly ni konaa stu libre nii kë lë meñ nii jkaa kyalmbañ. Kchë nii beeñtsyey meñ go kë leñ libre. Por ngo nii libre ko kwseñ Dios worñee kok kyalxtisy.
13 Lëë meñ nii kuty lo nistoo pchoo ni lëë meñ nii no laañee xyey meñ nii chety pchoo, aan lëë kyalxtisy kok según kchë nii beeñtsyey meñ go.
14 Loxsye ngo lëë laañee xyey meñ kuty byab lo ki. Lo ki re kyey meñ nii kety chop vuelt. 15 Ni lo ki re byab meñ nii këdy lë leñ libre ni kë lë meñ nii jkaa kyalmbañ.

21

Kpaa kub ni kislyu kub

1 Loxsye ngo lëën kon tu kpaa kub ni tu kislyu kub, por lëë kpaa kol ni lëë kislyu kol kwnitylo, ni kintre gaa nistoo. 2 Konaa kyedzy ntson nii lë Jerusalén. Ngubo, kpaa byetyo, lo Dios pchoow. Xixkwaaw sinak xixkwaa tu kwnaa nii ktsiilña. 3 Ni biñaa nii nguiedzy kwnee tu xaa leñ yulyey, chëb xaa:
—Lady meñ no Dios nina. Tugak tso xaa lady meñ parñee kak meñ xkyedzy xaa ni parñee kak xaa xDios meñ. 4 Lëë Dios kchëë nis lo meñ nii choon ni tsodre gaa kyalkuty, ni wiiñ ni kyalnë, ni yoob, por tsodre kchë cos nii kwyo klo.
5 Tsigo lëë xaa nii sob leñ yulyey chëb:
—Kchësy cos chuuñ jkubaa.
Lëë gak xaa në:
—Pkëë kchë nrii porque tiitsliw parñee kniladzy meño.
6 Loxsye ngo lëë xaa në lon:
—Lëëw nagon. Naa bislo kchë cos ni naa kisyaalo. Kchë meñ nii klyaa nis ki nis nii xchoo chu xlyañ nii xnee kyalmbañ. Singosy ktedyaa nis ko ki meñ. 7 Kchë xaa nii kuñ gan kyaani kchë cos re, ni lëën kak xDios xaa go ni lëë xaa go kak xiñaa. 8 Per lëë kchë xaa ntseeb, ni xaa nii xnilasty, ni xaa yox, ni xaa nii chuty meñ, ni xaa nii choni stu meñ nikxe no tsiil, ni xaa nii chuuñtsyey kyalbruj, ni xaa nii xsoxib lo mdyo, ni xaa wnee xuuy, kchë xaa go kyey lo ki nii noyek con azufre. Chop vuelt kety kchë xaa go.

Jerusalén kub

9 Lëë tu angly nii kwaa xig or nii no kyalnë nii kxaal Dios në lon:

—Të gaanoo kuyoo kwnaa nii kak tsiil Mëkwxiily.

10 Lëë tu mgaal kwtedy lon aan lo mgaal go lëë angly kuni naa tu kik kiy ngol nii klaa aan lëë xaa bluuy kyedzy ntson nii lë Jerusalén lon. Kpaa sëëd sëëbo, lo Dios pchoow. 11 Xpibëly kyedzy ko con xbini Dios, ni xpibëlyo sinak xpibëly tu kyo ngui nii lë jaspe ni ndeebiniw sinak ndeebini tublë vidre. 12 Kyako kyedzy ko ntse con tu pkyedzy ngol nii klaa. Tsiipchop puert këw, ni so gaa tuga angly chu xpuerto, ni tuga lë xaa nii kwnabey lo xtiiy meñ Israel kë tu chu puert ko. 13 Kë tson gaa puert tyuxlad kwi pyedzy ko nëz kaan, ni kë tsono nëz klaa ni tsono nëz kyety. 14 Tsiipchop kyo ngol nyaa xcimient xipyedzy kyedzy ko, aan tuga lë ksa tsiipchop xapostle Mëkwxiily kë laady ko.

15 No tu var or ña angly nii kwnee lon par ktiix xaa kyedzy, ni ktiix xaa xpuerto ni pyedzy nii ntse kyakow. 16 Cuadrad kyedzy ko lalak nii syoolo nxeño. Lëë angly ptiixo con var aan chop mily chop kyoow kilometro syoolo aan lalak nii klaaw nxeño. 17 Loxsye ngo lëë xaa ptiix pyedzy nii ntse kyako kyedzy, tsongalyptap metre chapo.

18 Con kyo nii lë jaspe nyaa pyedzy, lëë kyedzy nyaa con mer or, ndeebiniw sinak ndeebini tu vidre. 19 Kchë lady kyo nii nyaa xcimient pyedzy kwxixkwaa con kyo ngui, tu kyo kwxixkwaa con kyo nii lë jaspe, lëë stuwo con kyo nii lë zafiro, lëë stuwo con kyo nii lë ágata, lëë stuwo con kyo nii lë esmeralda, 20 lëë stuwo con kyo nii lë ónice, lëë stuwo con kyo nii lë cornalina, lëë stuwo con kyo nii lë crisólito, lëë stuwo con kyo nii lë berilo, lëë stuwo con kyo nii lë topacio, lëë stuwo con kyo nii lë crisoprasa, lëë stuwo con kyo nii lë jacinto, lëë lultimo kwxixkwaa con kyo nii lë amatista. 21 Lëë ksa tsiipchop puert kwyaa con kyo nii lë perle, tuga perle pkiiñ par tsaa tu puert. Lëë nëz nii xtyee groltyee leñ kyedzy kwyaa con mer or nii ndeebini si ndeebini vidre.

22 Ni tu laañee kutiitsni meñ Dios kindy leñ kyedzy ko, por yuub Dios nii xñabey ni yuub Mëkwxiily no lady meñ. 23 Xkiiñdy kyedzy ko xbini ngbidz ni xbini mëë, por misme bini nii xchoo lady Dios ni xbini Mëkwxiily xsaani leñ kyedzy ko. 24 Kchësy lo meñ nii nche lo kislyu ksaani xbini kyedzy ko, ni lëë rey kiid kni cos non nii chap leñ kyedzy ko. 25 Kyoogwty xpuert kyedzy ko yutsye, por jkyeydy lyu. 26 Siko tsikni meñ nii nche lo kislyu cos non nii chap meñ ni xkyalnsaak meñ. 27 Per sëëbty tol siko, ni sëëbty meñ nii chuuñtsyey cos yox ni meñ nii xkëëti leñ kyedzy ko. Xaktyee meñ nii kë lë leñ xlibre Mëkwxiily sëëb.

22

1 Lëë angly bluuy tu kiigwpee nii xnee kyalmbañ lon. Nyë nis ko sinak nyë vidre. Laañee sob Dios ni laañee sob Mëkwxiily xchoo kiigwpee go. 2 Groltyee leñ kyedzy xtye kiigwpee go aan tyuxlad chuuw go sob yag nii xnee kyalmbañ, tsiipchop vuelt xkyë nex lo yag ko tu iz, aan kchë xiplago xkiiñ parñee kak kchë meñ nii nche lo kislyu rmedy. 3 Tsody cos nii ptsiibteel Dios leñ kyedzy ko. Siko sob Dios chop Mëkwxiily kñabey, aan lëë meñ nii xsoob xtiits xaa ksoxib lo xaa. 4 Lëë meñ kan lo xaa, ni lëë lë xaa kyë kë meñ. 5 Jkyeydy lyu siko ni jkiiñdy kchë meñ nii no siko ni tu clasy bini, per ni xbini ngbidz, por lëë Dios ksaani lo meñ go, aan iip kyaldy xkyalwnabey kchë meñ go.

Klyëëdre lëë Jesucrist kiid

6 Tsigo lëë angly në lon:

—Nli kchë tiits re no nii kniladzy meño. Yuub Dios nii xsaabini profet pxaal xangly biidnee kchë nii klyëëdy kak lo xaa nii xsoob xtiits xaa.

7 —¡Klyëëdy lëën kyely! —xñee Jesús—. ¡Dichos meñ nii xsoob xtitsaa nii kë leñ libre re!

8 Naa nak Juan. Biñaa ni konaa kchë cos re. Aan loxsye biñno ni konno,

lëën psoxib lo angly nii bluuyo lon.
9 Per lëë xaa në:
—Ksoxibtyoo lon por xtiitsak Dios xsobaa, sinak nii xsooblo ni xsoob profeto ni kchë meñ nii xsal nii kë leñ libre re. Psoxib lo Dios.
10 Ni lëë gak angly ko në:
—Kolandyoo xtiits Dios nii kë leñ libre re, por lëëw mer kak cumplir.
11 Psaan kuñ xaa mal kyalmal ni psaan kuñ ngoptol tol, per lëë xaa buen no nii tugak kuñ xaa kyalbuen. Singo gak xaa nii beeñ nyë Dios nody nii ksaan xaa Dios.
12 —Nli nii klyëëdre lëën kyely —xñee Jesús—. Lëën kyelyni nii ktedyaa lo meñ, según nii beeñtsyey meñ.
13 Naa bislo kchë cos ni naa kisyaalo.
14 'Dichos meñ nii xkiib xab, parñee kchilo kaw meñ nex nii xkyë lo yag nii xnee kyalmbañ, ni kchilo sëëb meñ chu xpuert kyedzy ko.
15 Per lëë xaa yox kyaan ley ksa xaa nii chuuñ kyalbruj, ni xaa nii choni stu meñ nikxe no tsiil, ni xaa nii chuty meñ, ni xaa nii xsoxib lo mdyo, ni xaa nii xleni kyalwkëti.
16 'Naa nak Jesús. Lëën pxal xanglyaa parñee kiidnee xaa xa nak kchë cos re lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios. Lo xtiiy rey David syelyaa. Nakaa sinak mëly nii xsaabini leñ kpaa wor silytoo.
17 Lëë Kyalbini Ntson ni lëë tsiil Jesús xñee lo xaa:
—Të.
Aan kchë meñ nii kono këb:
—Të.
Lëë kchë gaa meñ nii klyaa nis ni kakladzy kiid ki nis nii xnee kyalmbañ singosy.
18 Lëën xñe kazh lo kchë xaa nii xkëëtyag xtiits Dios nii kë leñ libre re nii deelñee jkëë xaa pe stu cos leñ libre re, lëë Dios ktee xaa kchë kyalnë nii kë leñ libre re.
19 Deelñee no gaa cho ktsily blalan xtiits Dios nii kë leñ libre re, klaady Dios kaw xaa xnex yag nii xnee kyalmbañ ni klaady Dios sëëb xaa leñ kyedzy ntson nii xseety libre re.
20 Lëë xaa nii pxaal tiits re xñee:
—Klyëëdy lëën kyely.
Singo kako. ¡Të Jesús!
21 Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lëë do. Amén.